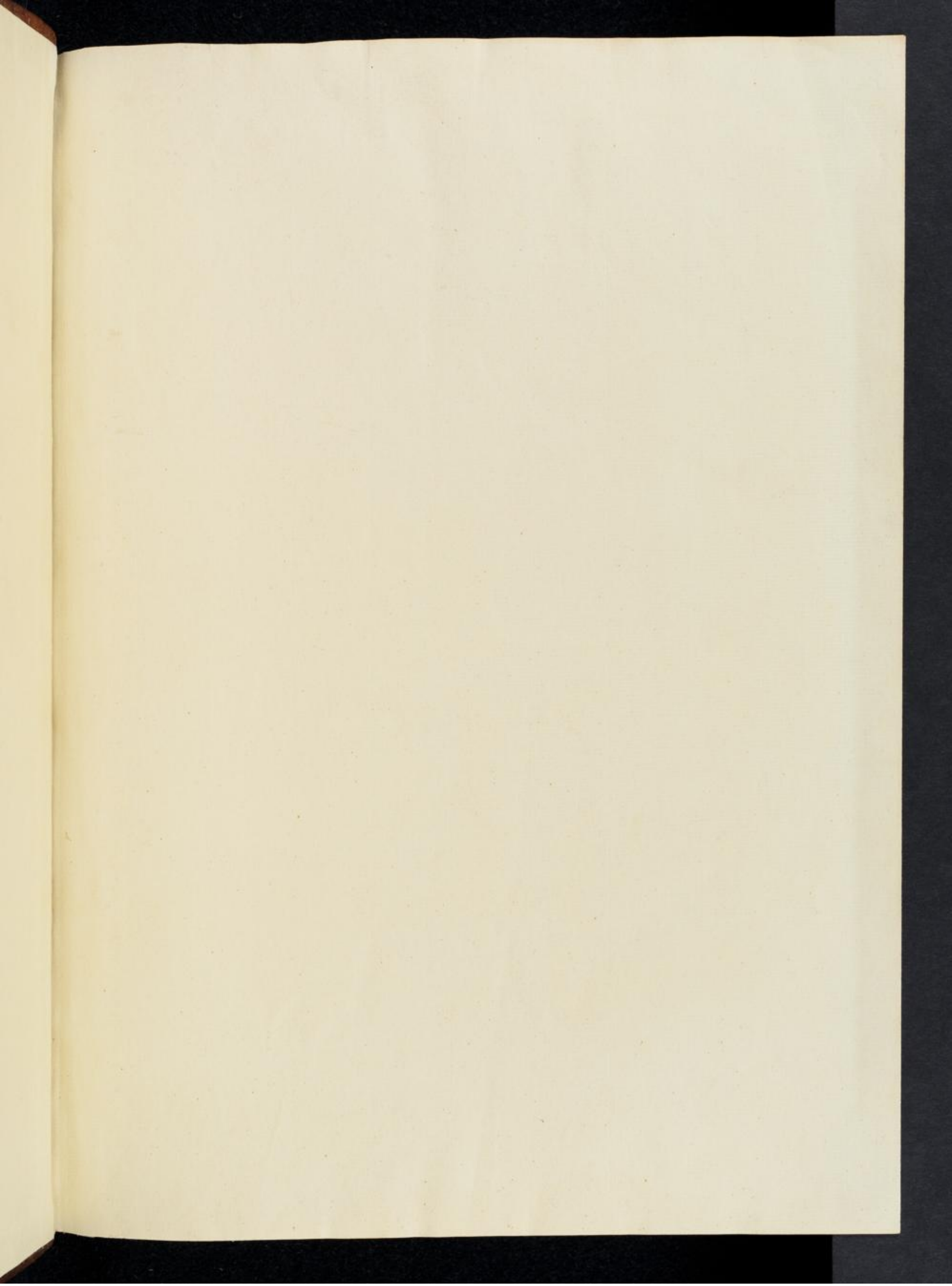
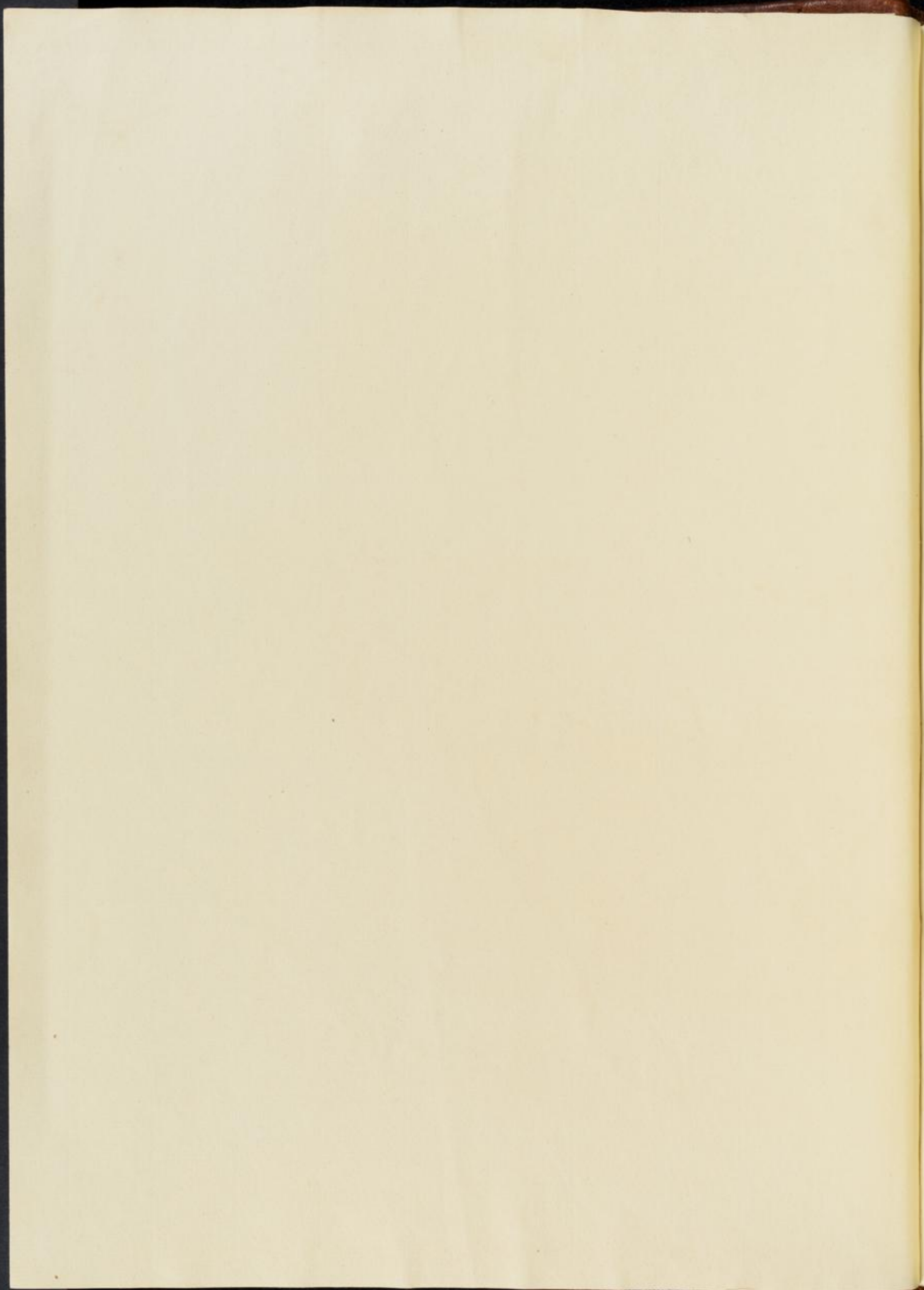
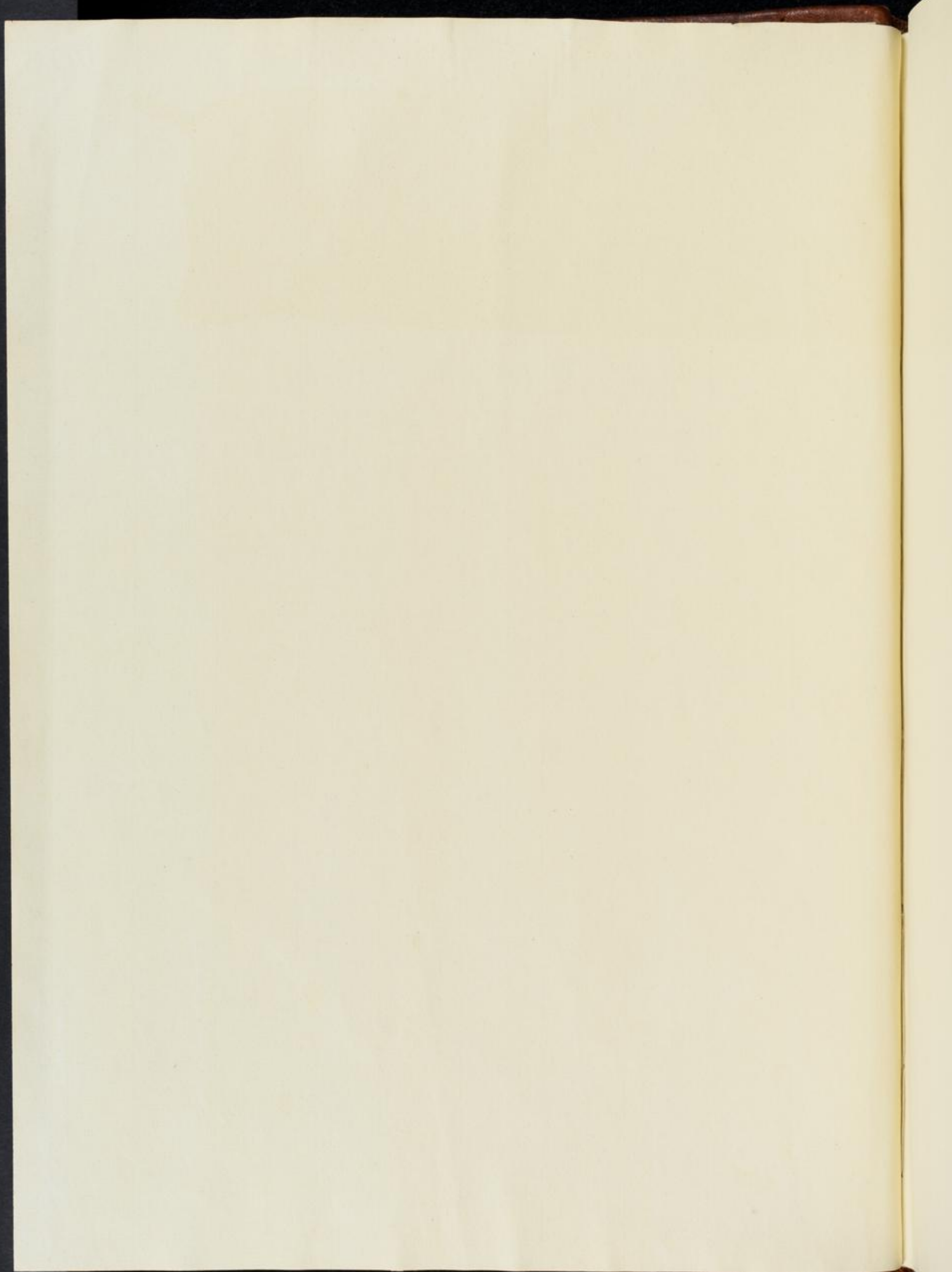

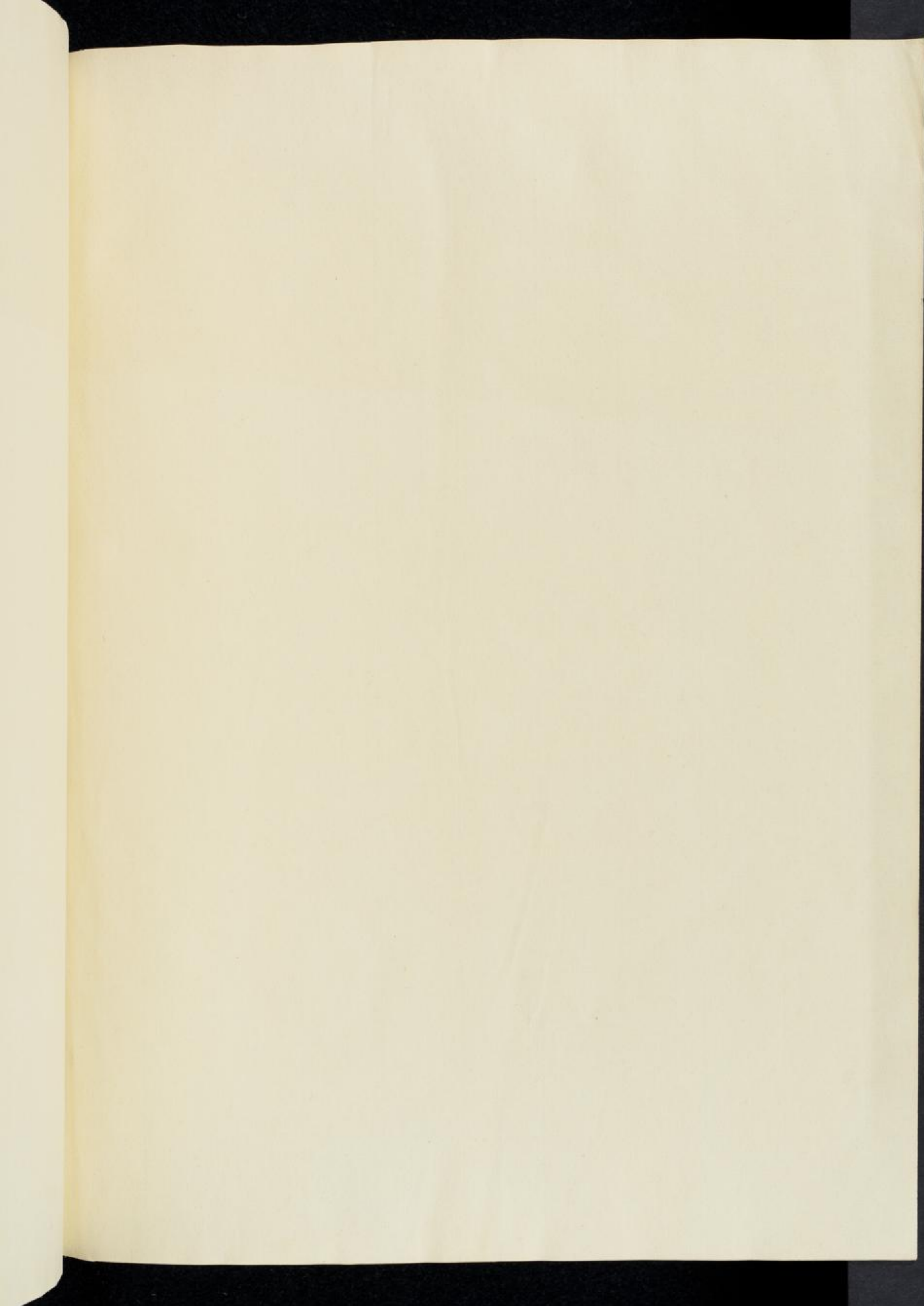
K. R. 114 b

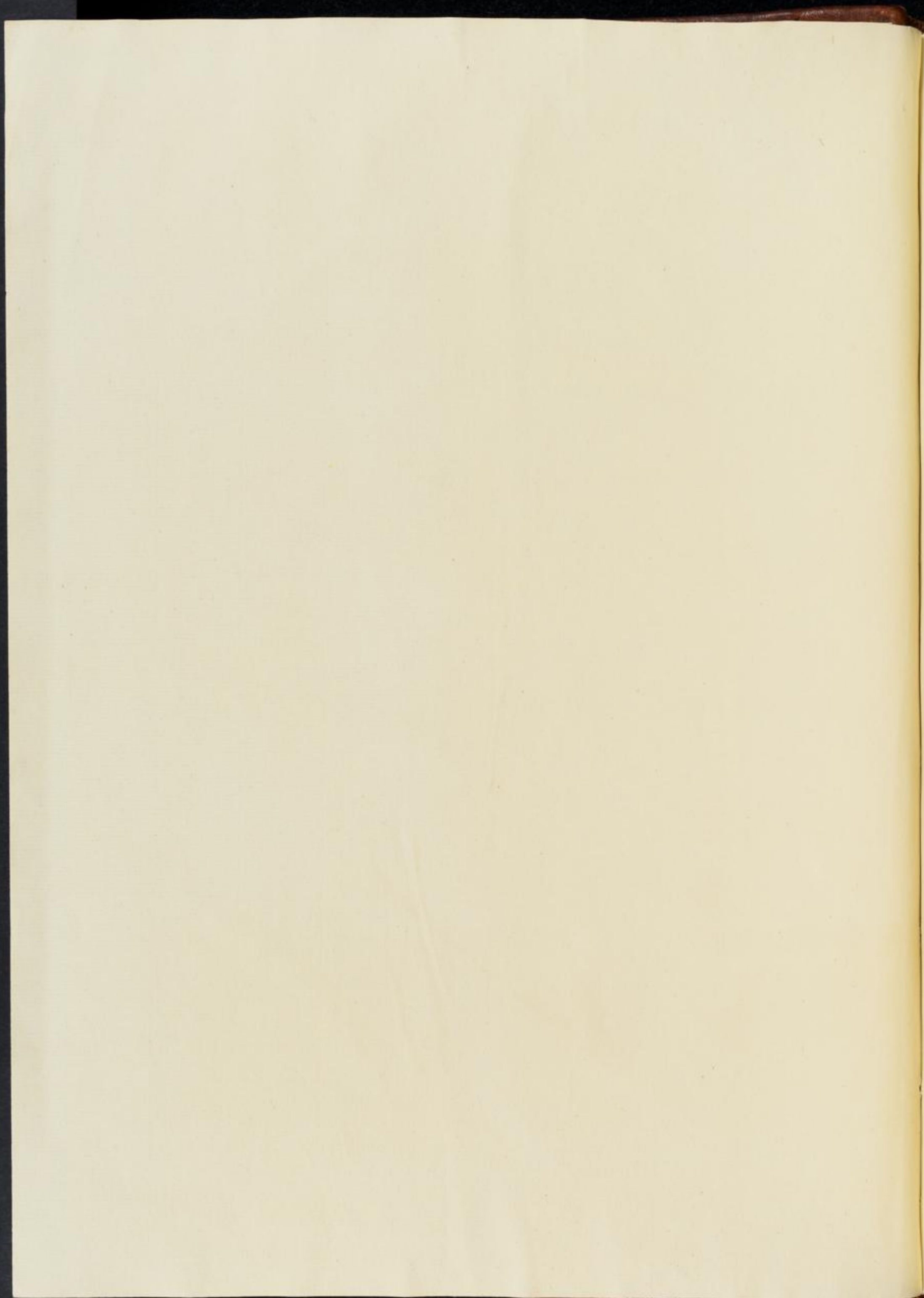

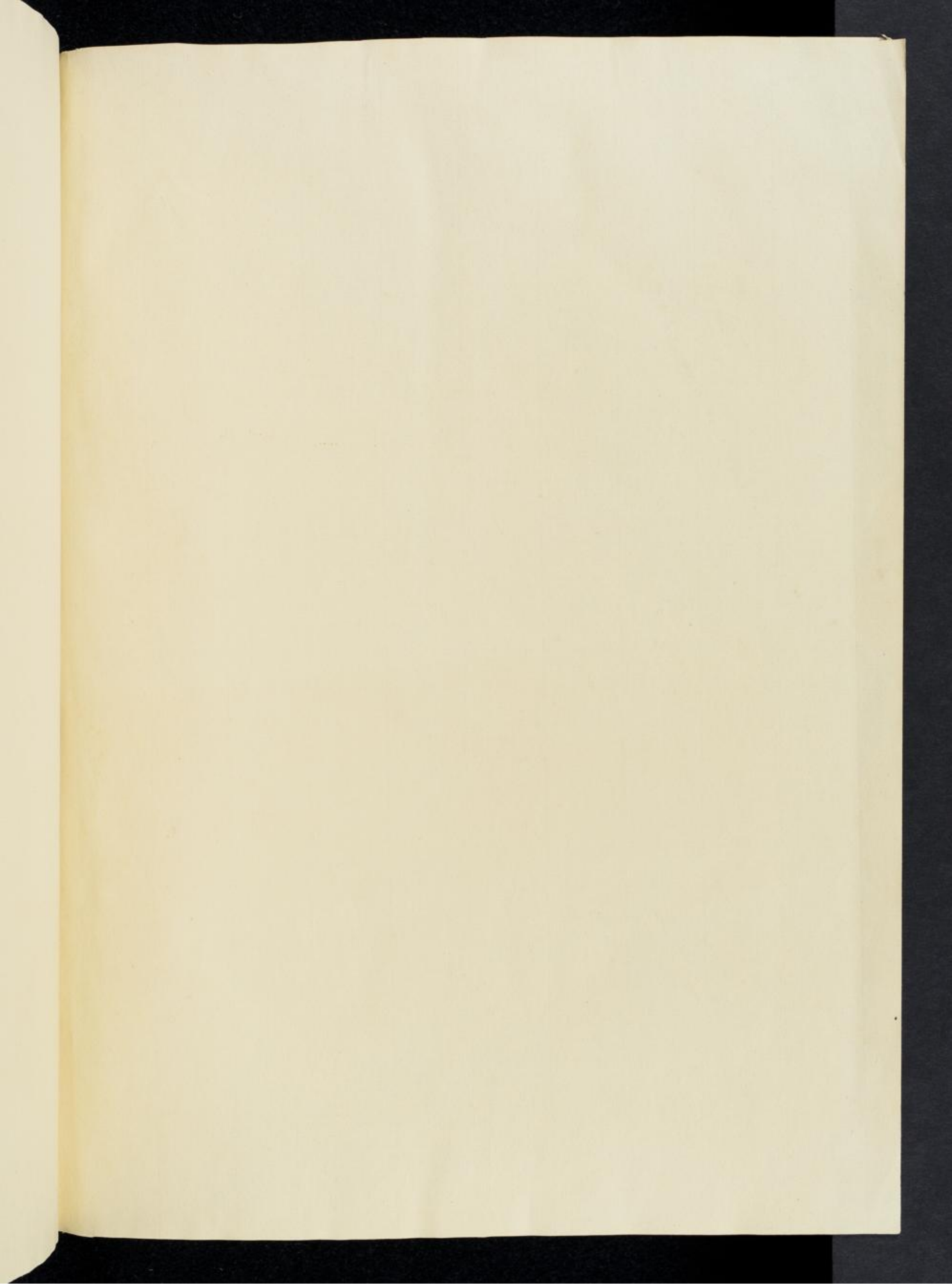

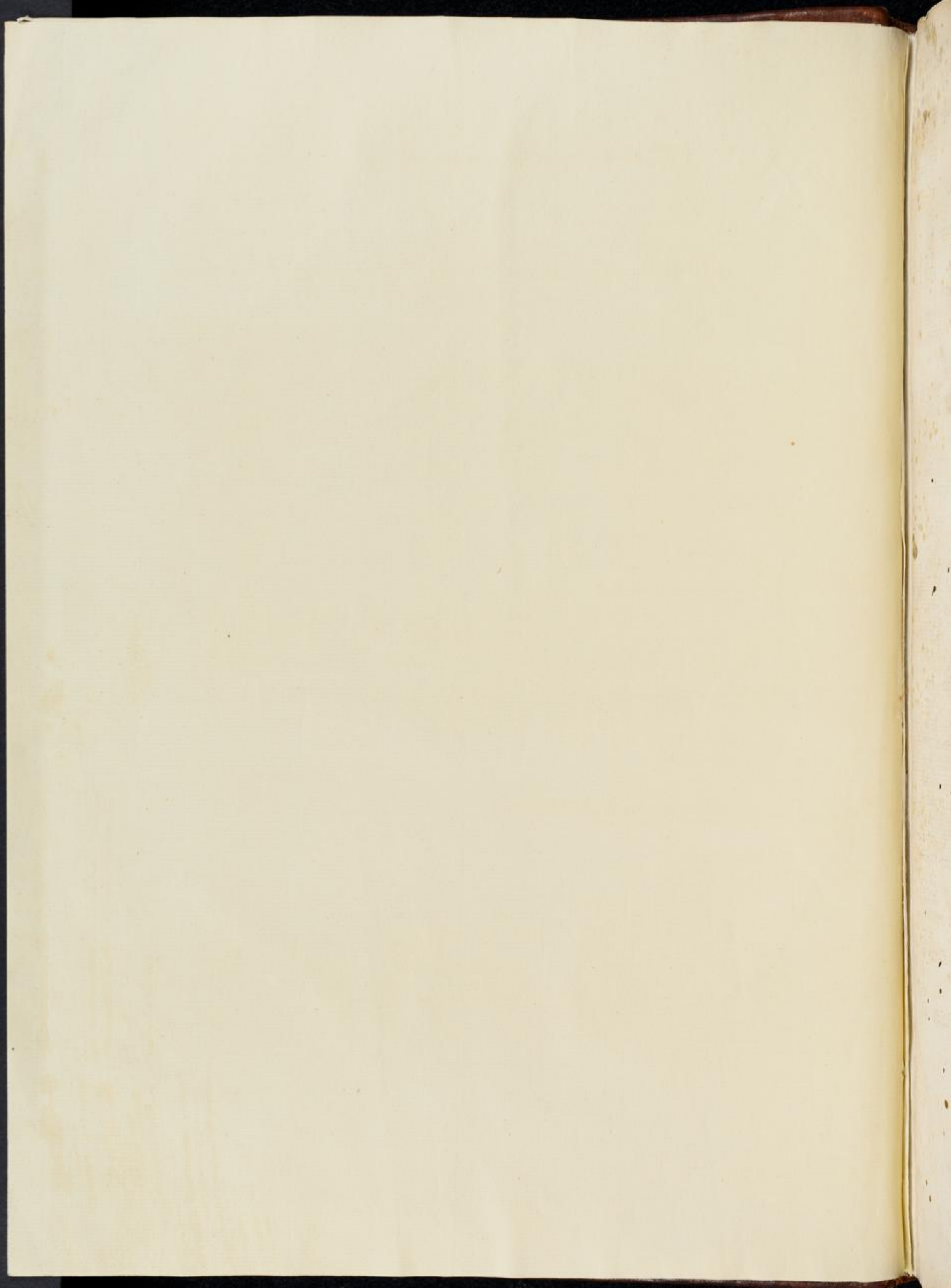

In nomine domini Amen. ad usum vestrum ad usum vestrum

*Pro conventu Malepae ad S. Crucis prope Ringenbech.
Cui nunc inferio 1673*

*Dubl. zu 1 am. N. R. 114
2*

R. Primi libri.

De iusticia et iure.	Folio Secundo
De iure naturali gentium et civili.	Tercio.
De iure personarum.	v De ingenuis. v.
De libertinis.	vi.
Qui et ex quibus causis manumittere non possunt.	vj.
De lege fusia anima tollenda.	vij.
De his qui sui vel alieni iuris sunt.	viii.
De patria potestate.	viii De iustis nuptiis.
De adoptionibus.	ix Decimo
Quibus modis ius patrie potestatis soluitur.	xij
De tutelis.	xiii
Qui testes tutores dare possunt.	xiii
De legitima agnatorum tutela.	xiii
De capitis diminutione.	xv
De legitima patronorum tutela.	xvi
De legitima parentum tutela.	xvi
De fiduciaria tutela.	xvi
De attiliano tutore vel de eo qui ex iulia et ticio datur lege.	xvi
De auctoritate tutorum.	xvii
Quibus modis tutela finiatur.	xviii
De curatoribus.	xviii
De satisfacione tutorum vel curatorum.	xix
De excusacionibus tutorum vel curatorum.	xix
De suspectis tutoribus.	xxi

R. Secundi libri.

De rebus diuisione.	xxij
De rebus corporalibus et incorporalibus.	xxvii
De Seruitutibus.	xxviii
De usufructu.	xxviii De usu et habitacione.
De usufructu.	xxix
De usufructu et longi temporis prescrip.	xxx
De donacionibus.	xxxj
Quibus alienare licet vel non.	xxxij
Per quas personas nobis ius acquiritur.	xxxij
De testamento.	xxxv De testamento militari.
De testamento.	xxxvi
Quibus non est permittum facere testamentum.	xxxvii
De exheredacione libertorum.	xxxviii
De heredibus instituendis.	xxxix
De vulgari substitutione.	xlij
De pupillari substitutione.	xlij
Quibus modis testamentum infir.	xliij
De infirmo testamento.	xliij De herede quasi et dicitur.
De infirmo testamento.	xliij
De legatis.	xlv De ademptione legatorum.
De legatis.	l.
De lege falcidia.	l De fideicommissariis.
De lege falcidia.	li.
De singulis rebus per fideicommissum relictis.	liij
De codicillis.	liij

R. Tercij libri.

De hereditatibus que ab intestato deferuntur.	liij
De legitima agnatorum successione.	lvij
De senatus consulto terculiano.	lviii
De senatus consulto orficiano.	lix
De successione cognatorum.	lix
De gradibus cognacionum.	lx
De seruilis agnacione.	lx De successione libertorum.
De seruilis agnacione.	lx De successione libertorum.
De assignacione libertorum.	lxii
De eo cui libertatis causa bona addiuntur.	lxiii
De bonorum possessione.	lxij De adquisicione per artem.
De bonorum possessione.	lxij De adquisicione per artem.
De successione libertorum que fiebant per bonorum venditiones et ex senatus consulto claudiano.	lxv.
De obligationibus.	lxv
Quibus modis re contrahitur obligacio.	lxv.
De verborum obligacione.	lxvii
De duobus reis stipulandi et promittendi.	lxviii.
De Stipulacione seruatorum.	lxviii
De diuisione stipulacionum.	lxviii
De inutilibus stipulacionibus.	lxix
De fideiussoribus.	lxxij. De rebus obligacionibus.
De fideiussoribus.	lxxij. De rebus obligacionibus.
De obligacione ex consensu.	lxxiiij
De empacione et vendicione.	lxxiiij
De locacione et conductione.	lxxv.
De societate.	lxxvi. De mandatis.
De societate.	lxxvi. De mandatis.
De obligacione que quasi ex contractu nascuntur.	lxxviii
Per quas personas nobis obligacio acquiritur.	lxxix
Quibus modis tollitur obligacio.	lxxix

R. Quarti libri.

De obli. que ex delicto vel quasi delicto nascuntur.	lxxx
Quid sit furtum.	lxxx
De vi bonorum raptorum.	lxxxii
De lege aquilia.	lxxxiiij De iniuriis.
De lege aquilia.	lxxxiiij De iniuriis.
De obligacionibus que ex quasi delicto nascuntur.	lxxxv
De actionibus.	lxxxvi
Quod cum eo qui in aliena potestate est negocium gestum esse dicitur.	xcvi
De noxalibus actionibus.	xcvii
Si quadrupes pauperie fecisse dicatur.	xcviii.
De his per quos agere possumus.	xcviii
De satisfacionibus.	xcviii
De perpetuis et temporalibus actionibus et que hereditibus et contra heredes transeunt.	xcix
De excepcionibus.	c. De replicacionibus.
De excepcionibus.	c. De replicacionibus.
De interdictis.	cj
De pena temere litigancium.	cij
De officio iudicis.	cij De publicis iudiciis.
De officio iudicis.	cij De publicis iudiciis.

In nomine dñi nři hieſu xpi. Er nota qđ xanus fuit. al s n̄ poſſet
impare id eſt impñ iuriſdīctōz exercē. vt in aut̄. iuſiur. qđ
p̄ſtat in pñ. ibi. et oīcator eccie. coll. ij. vbi dī qđ q̄libz ad
miſtratoz dī iurate ſe eſſe oīcatorē ſc̄tē catholice eccie ſic
a al̄ fac. i. ſi ſimō vt. C. de of. p. pre. aff. l. in noīe dñi. a in
aut̄. de armis in pñ. col. vj. ex b̄ ſequit̄ bonū inīcīū. melius
mediū. a optimū finis
vt in aut̄. quō. opoz.
in principio coll. i.

Ampator cesar. a
cesare auguſto qđ reg
nabat tpe natūitatis
xpi. Vnde illud. exiit
edictum a cesare Aus
guſto. vt deſer. bereē
vniuerſus orbis. i. vt
quilibet extimaret bō
ſua et exinde quilibet
impator dēs eſt cesar
uel cesar qđ fuit ceſus
de ventre matris ſue.
Flauus. qđ t̄tis er at
coloris. nam rubens.
Iuſtinianus. qđ fuit
ſilius iuſtini. vt. j. de
donac. ſ. eſt et aliud qđ
j. q̄b̄ n̄ ē p. fa. te. ſ.
penl. ſ. in dec. di. xvj.
c. habeo libez. dī qđ
fuit ſilius oſtanti.
ſ. forte ibi loquit̄ de
alio iuſtiano qđ ſ. vel
dī qđ fuit ſilius oſtan
tim. qđ ſucceſſit ei in
regno. vel dī a iuſti
cia quam ſp̄ coluit. et
ſubditis inūm̄it colendam. vt. C. de ſum. t̄t. l. et ſi. ca. l. i.

In nomine dñi nři ihu xpi
Imp̄r cesar flauus iuſtinia
nus. alamañic. fran. ger.
manicus. aethic. guanda
licus. africanus. plus. felix. in
clit. victor ac triūphator
ſp̄ auguſt. cupide legum
iuuentuti. Incipit liber
primus domini. Iuſtiniani
Imperatoris inſtitutio
num ſeu elementorum.

Alamañic. ſ. noīa oīa ſeq̄cia noīa ſūt ab euētū ſibi ipo
ſita vtputa qđ vicit affricofa ſic d̄ alij vt i aut̄ d̄ h̄. a fale.
Ac ḡmame. ſ. ſūt noīa puīctaz qđ d̄uicit a pñ. col. i.
Pius. a pio antonio vt i aut̄. vt lib̄. de ce. col. vj. ſ. ſi
qđ at. al̄ ſ. eſt. ſ. facimus h̄. **V**ictor. in fugādo hoſtes
i. **A**c felix. a virtute ai. l. felix. i. p̄ſper qđ oīa ſibi ad votum
k. **I**ncit. a geſtis maḡficis. accur. floren. ſ. ſuccebat
l. **T**riūphator. poſt victoriam. **I**bet imperator
m. **S**p̄ auguſtus. qđ h̄ dī eſſe ap̄oſiti q̄li. vt augeat.
l. ſ. n̄ ſp̄ faciat vt in diſſimicōe mēmōn̄. vt. j. de pa. p. o. m.
pñ. l. inter d̄ diuidat. vt. C. de repu. l. oſenſu. ſic et in diſſi
micōe iuſticie. vt. j. de iuſticia et iure. in pñ. ſm. jo.
Cupide. ſcilicet mittit ſuam grāciam et hunc librum
o. **D**eu elementoz. more recte ſcribencū p̄mittit p̄. in qđ
reddit lectoz. attētū docileet beniuolū. attētū. cū diē ſū
mis vigilijs. nā p̄ ſp̄ ip̄e vigilauit iddit nos attētōs vt vi
gilare d̄eam. nā ius ciuile vigilatib̄ ſcriptū ē. vt. ff. que i
frau. cre. l. pupill. i. ſi. a. ibi ſūma puīdēciavt. j. pr. docile
cū diē. et cū ſactiſſi. oſt. antea. a. ac. vt. j. e. oēs. docile em
fac qđ ſūmaz rei breuiē ap̄hendit. nā p̄ ſp̄ ip̄e abbreviauit
potēt amodo facili. edoceri. beniuolū. i. bo nevolitatis ad
diſcend. vbi diē. et qđ in porib̄ d̄c̄ t̄pib̄ et i. ſūma itaqz ope
vt. j. e. ſ. cūqz. et. ſ. ſūma itaqz. et. c. ſimpatorē qđ eſt i ma
p̄atoriaz maiestatez. id eſt. iestate. vt. C. d̄ leg.
et. a. l. di. ſ. ſiſ eſt loq̄ndi oīnat. j. qđ. mo. ius pa. po.
ſolui. ſ. ſili. i. ip̄atoriā celſitudiez. et nō qđ at̄ipho. i
zat r̄ndendo ad tacitā q̄toz. h̄ac. ſez q̄re ip̄ator n̄ fac qđ ſū
eſez armis m̄tē d̄. c̄ milites maḡ ſ arma ſc̄re qđ iura optet
vt. C. de iur̄ deli. l. ſactim. ad qđ r̄ndz ip̄atoriam. accur.

In nomine dñi nři ihu xpi
Imp̄r cesar flauus iuſtinia
nus. alamañic. fran. ger.
manicus. aethic. guanda
licus. africanus. plus. felix. in
clit. victor ac triūphator
ſp̄ auguſt. cupide legum
iuuentuti. Incipit liber
primus domini. Iuſtiniani
Imperatoris inſtitutio
num ſeu elementorum.

qđ **D**ecorata. q̄re qđ erat armoz attribuit legib̄ a
econt. ſ. n̄ vt oñderet altez. alci. auxilio ſp̄ egē. vt. C. de
no. co. ofir. in pñ. vel dic̄p̄e ponit. nā arma ſūt ad decore
leges ſūt ad armandū dī. militāt nāqz. d̄ vt. C. d̄ aduoc.
diuer. iu. l. aduocati. l. iō ſic poſuit vt euitē mal̄ ſon̄ vt
boz. ſez cat̄lephaton. id eſt turpis ſon̄. **O**portet. id
eſt oportunum eſt.

Aperatoriāz maiestate n̄
ſolū armis decoratā ſed eē
legib̄ oportz eſſe armatā
ut vtrūqz t̄p̄z belloz et pa
cis recte poſſit gubernari
a p̄nceps roman̄ victor
exiſtat. n̄ ſoluz in hoſtilib̄
p̄cl̄ijs. ſed eē per legitti
mos tramites calumian
cium iniquitatem expellat
a fiat tam iuris religioſi
ſimus qđ victis hoſtib̄ tri
umphator magnificus.
Quoz vtramqz viā cum
ſummis vigilijs et ſummap
uidencia anuente deo p̄fici
m̄. **E**t bellicos quid ſudo
res n̄os barbarice gen
t̄itate admiſſi p̄cedunt. **T**ez n̄
ciuilib̄ p̄miē mō pecunia
ria pena. mō ſacro calūnie. mō
nota infamie. vt. j. d̄ pe. te.
li. p̄ tōtū. et. j. de acc. ſ. ſiqz agēs.
et. C. d̄ plus. pe. l. vnica
et de iud. p̄perand. ſ. et ſiqz d̄z vbi
p̄miē oriar m̄ expenſ. l. die qđ vij.
ḡna penaz. vocat ſūmos ſmit̄es.
vt. ff. de penis. l. vj. in ſi. et. l. vij.
et. vij. l. die qđ mḡratus vocat
tramites. per qđ iura reddunt.
nā paz. valent iura in ciuitate n̄
eſſent qđ executioni mandaret.
vt. ff. de ori. iur. l. ij. ſ. p̄ origines
qui eē p̄miunt in criminalibus
p̄miunt in ciuilib̄ a exp̄b̄
et in viatico. vt. ff. de iud. cū qz.
qđ vltia verior eſt. accur.
Calūmiancus. calūmator eſt qđ
falſa crimia ſciēnt̄ in en
dit. vt. ff. ad turpil. l. i. in pñ.
et fa. ad ſ. ff. de his qđ no. in
fa. athletas. ſ. calūmator. qđ
at ſit puaricator a tergūſa
tōr dī. n̄ p̄cedis legib̄. **F**ier̄
religioſū p̄ leges. nā ip̄e
c̄. **R**eligioſiſſim̄. nō quē. ſūt
ſacre. vt. C. de leg. et. o. l.
leges. **T**e nō h̄ q̄tuor ap̄oꄀcionaliā
ſez arma. vſus armoz. victoria
triūphus. **T**e leges. vſus legū
calūnie pulſio et d̄. **Q**uoz
vtrāqz. ſi iſta d̄nt eſſe in p̄ncipe
tu. **C**iuī religio
iuſtiniane quid feciſti. **R**. qđ
vtrāqz accur.
Summis. i. cū ſūmo labore
ziantib̄ et n̄ doz
Vigilijs. qđ ad leges. nā ius
ciuile vigi. m̄ētib̄ ſcriptū
eſt. vt. ff. qđ in frau. cre. pupill.
m̄ ſi. et. ff. de pec. l. in ſūma
Prouidēcia ſez qđ ad arma.
et no. tres hoīs ſtatus me.
moria p̄teritoz. ſcia p̄nciū.
prouidēcia futurorum.
Anuente deo. deo gr̄as refert
cuius triumphum me.
ruit obtinē. vt. C. de of. p. pre.
affri. l. i. in pñ.
Et bellicos. qđ diuicti dixerat.
d̄. vtrāqz viam. et. c̄.
nunc diuidit d̄. primo quaſi ſe
habuit circa arma. accur.
Barbarice. barbari ſē qđ eē
rōnū ip̄iū ſē a mapie hoſtes.
Deducte. de nouo. **A**ccurſus.

In nomine dñi nři ihu xpi
Imp̄r cesar flauus iuſtinia
nus. alamañic. fran. ger.
manicus. aethic. guanda
licus. africanus. plus. felix. in
clit. victor ac triūphator
ſp̄ auguſt. cupide legum
iuuentuti. Incipit liber
primus domini. Iuſtiniani
Imperatoris inſtitutio
num ſeu elementorum.

Africa q̄ erat a wandalis p̄ c. v. ānos occupata. Izet roma ab ip̄is wandalis erat capta et ornāta imperialia ex inde i affricaz ēnllata. vt C. 8 of. p̄fec. p̄ affri. l. i. ēca p̄n.

Cam affrica. sub qua multe prouincie continentur. d̄ prouincie. sic ostrue tā affrica q̄ alie innuābiles puicie e

Affricā addite. id est adiuncte diciōni rōne. i. iud̄ iōni n̄oq̄ impio p̄tanta

Proestantē. n̄is uictorijs a cel. nu. p̄f. n̄az iste puicie p̄ius fuerit de rōno impio. post deserūt et post centū. v. ānos redierūt vt h̄ q̄n̄ dicit iterum. et post tāta tpm spacia. n̄. vt. C. de off. p̄fec. p̄ affri. l. i.

Oes verosq̄ huc dixit quasi bellicam curam habuit. nunc qualiter legalem.

Promulgatis. s. a nobis et dic. et de nouo. Et promulgare est equitatem rudem et nature occultam iuris laqueis inmodare in sponendo secus in promulgādo. sponē autez est difficile pro mulgata in ordinem spondiose redigere.

Vt sponditis. scz ab alijs q̄s reformam⁹ in meli⁹. l. dicōpositis a nob. q. di. opilitatis a nob. q̄si fil. positis a nob. q̄les sūt leges. ff. et. C. et alioz impatoz. suas em̄ et pmulgauit et spondit

Confusas. scz in tribus codicibus positas. greg. theo doliāno. et hermo. vt C. de no. C. ofir. l. i. in p̄n. accur.

Consonanciam. scz in vnum codicem quem non hēmus. h̄ ex eo factus est iste quem habemus. Accur. m. Tunc. sic t̄pibus reuelati ad sūmaz iuris em̄dacionem sponamus. vt C. de ve. iur. enu. circa p̄n.

Tunc n̄am extendimus. i. statim post sponicionem il. lius codicis fecimus digesta. accur. floren.

Curā. vt nullas rietas possit rep̄iri. nulla s̄ruacua s̄i t̄udo. ut C. de ve. iur. enu. ēca p̄n.

Volumia. nā erāt deciescētenamilia. libroz a alie multe leges. vt C. de ve. iur. l. ij. s. h̄ cū oia. a in p̄lx. ff. s. a āna

Et op⁹ despatū. s. asstāmo. naz constantinus voluit s̄ face h̄ n̄ potuit. s̄perit em̄ oim legū em̄itē q̄ ab v̄ite ro. r. Profundre. s. odita a romuleis d̄idit t̄pibus it̄ esse s̄fusi vt in infinitū extendat et nullius humane nature capacitate occluderetur. C. de ve. iur. enu. l. i. in p̄n.

Celesti. a s̄totū feci⁹ a. s. belloz viā celesti fauore adim

Adimpleuim⁹. p̄ digesta a p̄ p̄mā sponicōz. pleuit C. q̄z n̄ hēmus t̄n̄ an̄ sponicōz. C. q̄z hēmus. ynde q̄ h̄ d̄z q̄n̄z per codices corrigi vt facit de āno vtili q̄ obtinet s̄m hunc libz. ec̄ in rest. mi. et maioz. vt. j. de act. s. rursus. se cus est per codicem in dictis restōib⁹ vt in C. 8 tēp. rel. l. fi. Itē in sc̄da e⁹ sponicōe facit mencōz instōnum. iam spon sitaz. vt C. de em. iusti co. et sc̄da e⁹ edicōe. l. fi.

Cunq̄ s̄. scz volumina digestoz et codicis. u. Propicio. i. coadiuuāte do. v. Peractū est. i. s̄pletuz

Tribumano. s̄ s̄ nomen et seq̄ncia sūt d̄i casus a ec̄ d̄co

tes sub iuga n̄a deduce agnoscunt et taz affrica q̄ alie innuose prouincie p̄ tanta tpm spacia n̄is vic torijs a celesti numine pre stitis itez diciōni romane n̄oq̄ addite impio p̄tes tant. Oēs v̄o p̄li legib⁹ tam a nobis promulgatis q̄ sponditis regūtur. Et cuz sacratissimas s̄tōnes antea s̄fusas in luculentaz ereximus s̄sonanciaz tunc nostraz extendimus curā ad immensa prudencie v̄teris volumina et opus ec̄ desperatū quasi p̄ mediuz profundum euntes celesti fauore iam adimpleuim⁹ Cūq̄ s̄ deo p̄picio per

duocatis et ostruunt cū illo verbo inferius mandauimus p̄. Erq̄stori. pro suo simplici ponit scz q̄store s̄oq̄ trib⁹ modis d̄z q̄stor. p̄mo ille q̄ q̄rebat pecuias s̄butoz p̄ m̄dm a s̄uabat. sc̄do ille q̄ p̄erat capitalib⁹ caus. tercio q̄ stabat vt legeret libros p̄ncipales q̄ candidat⁹ p̄ncipis dicebat et ita s̄ tercio mō accipio s̄. vt. ff. de offi. q̄storis. l. i. i. fi. et de orig. iur. l. ij. s̄. deinde cum et ariumi vel die s̄m jo. q̄ iaz fu it in illo offō. s̄ nunc non est. inde exq̄stor. i. ec̄ q̄sturz positus vel dicas tercio esse nomen dignitatis. vt s̄sul. vt. C. de aduoc. diuer. i. l. peticio. et ibi egredientem

Secū. nō due nega ciones faciūtynam af firmacōz. vt h̄. vt. ff. de v. sig. l. ex duobus a. Illustribus. q̄tuoz sūt ordines dignitatum maximi vt sup̄ illustres magni vt illustres. me dij vt spectabiles. mi nimi vt clarissimi. q̄d specifica vt in aut. de ap. s̄. i. ij. et. iij. coll. iij. et in aut. vt ab illustribus a q̄ sup̄ eos sūt col. v. sunt et infimi. vt de fca. c. a magistratus. muni. et isti non habent me rum imperium. sed su periores sic.

Antecessoribus. scia vel etate. l. qz fuerant cum precedentib⁹ impatozib⁹ e. Quoz. h̄ est interposicio vsq̄z illuc. duocatis. n̄. et nō q̄ in tribus h̄omendat q̄ sūt huic arti intenti. eligend⁹ ē em̄ talis mḡr q̄ in se laudabile vitā. p̄ bis morib⁹ mōstrauit et docēdi p̄icaz. faciūdiā dicēdi it̄ p̄ et adiq̄z subtilitatē co piā disēnēdi se h̄re pat̄ fecerit vt C. de p̄fesso. q̄ inciui. cō l. i. l. ij. Itē in fidelitate. naz ex q̄ hacten⁹ fideles extiterūt p̄sumit. p̄ eis. ff. de mili. l. n̄ oēs. s̄. a barbat. de p̄teritis ḡm sumimus s̄iecturā ad fut̄a. ff. de accu. l. si cui. s̄. h̄ijsbez et q̄n̄q̄ occultaz s̄iecturā sumimus ad p̄teritū vt. C. ad. l. iulīā. de adult. l. si h̄ij qui. nā solers a solon d̄z q̄d est totū et ars tis. Itē in legum magistra scia et in fidelitate

Argumtis. et ex iustis reb⁹ negocis q̄ sūt i argumta v̄n̄ dic̄ p̄biū. opus laudat mḡm. sic in ant. de mōchis. s̄. sanctumus

Accipimus. i. recepimus

Suasiombus. i. in bō p̄te. al̄s in mala. vt ff. de ser. cor. l. i. s̄. suader. et. C. de fur. et ser. cor. l. siq̄s persuaserit. s̄. Instōes. iō sic d̄cas. qz in statū ro. iur̄ n̄az erigē intel h̄. vt liceat vob. loquiē iuueimb⁹ ligēciāz vt. j. t. i. s̄. is

Cunabula. p̄ s̄ile loq̄t. qz sic in cunabul̄ infātes primo morant. ita iur̄ acceptoz m̄stituta p̄io legē d̄z. sic ff. de of. p̄re. p̄. l. i. s̄. his cunabul̄. / m̄b⁹ erāt fable q̄ fable n̄. a k fabis. q̄a i antiq̄s instō. nec v̄i s̄ilia s̄iebant. s̄m tullīū

Ab imperiali. ab imperatore qui splendet. m̄. Inutile. quo ad animum vel nihil inutile. i. nihil m̄si tatum vt p̄z ex eo vt dicit. j. p̄oz. s̄. quod. ec̄. n̄. Perperā. q̄ ad aures. vel diē. i. male positū a otra iue. o. In ip̄is. i. in ip̄a reueritate l̄ in his q̄ q̄tidie emergere p̄nt. n̄ at inueniunt hic ea q̄ nō p̄nt euenire. qz de his non

margin notes on the right side of the page, including references to other works and legal terms.

I
I

curant legillatores. ut in aut. vt sine probi. ma. et debi. et credi. s. q. vero col. xi. et ff. del. et se. co. l. iuta. et l. fi. p. Legeret. na. et olim a principio legebat impiales ostoes sez mstoes antiqs. vt in probemio. ff. s. discipuli. q. Primo dio. i. tm primo anno pficietis q. tum proficies batis in quatuor. et nota q. adulatur nobis imperator.

Et micu. s. lib iste s. Finis. i. codex. na. pmo ano mstoes legi dnt in quinto legitur codex. vt in plemio. ff. s. pro responsis. ibi quibus si bene. Principali. i. pna. pia. et no. q. h. scia ca put h3 et finem. l3 in alijs artibus s. n. sit l3 vilissime fuit vt in plemio. ff. s. h. q. Igitur. ita otinua fm jo. q. p. dcoz. viroz sciaz et auctatez pbauim. nec palios poterat omodius expediti. igit. mandat p eos diuidi. vt quia ab impiali splendore appetit. et id mandat diuidi vt meli. possit intelligi. ff. de v. sig. l. ij. s. quibuscumq. Quingenta. qui oprehendunt. in. ff. verus et infor. iati. et tres partes. et. ff. nouu. dig. deo. di. dig. sto. q. oia. ibi de cidenda dirigunt. et soluantur. Accur. Seu pandectaru. a pan. qd. e. totu. dec ten. q. est doctria. q. ibi est doctria. oim iur. sulto. vt. C. s. ve. iu. enu. l. ij. s. h. cum omnia. infi. et vt h. sequitur.

rez obtinet argumētis accipiant. Et qd. in prioritpe vix p. q. dienniu. prioribus otmebat. vt tunc ostoes impatorias legent hoc vos a primo dio igre diamini digni tanto honore. tantaq. rpti felicitate vt micium vobis. et finis legum erudicionis a voce principali pcedat. Igit post libros quinquaginta digestoz seu pandectaz. in quib. ome ius antiquu collectuz est quos p eund viz excelsum tribumianu necnon et ceteros viros illustres et facundissimos ofecimus in hos quatuor li broz easde. istoes partiri iussim. vt sint toci. l. time scie prima elemta quibus breuiter expositum est. et q. antea obtinebat. et q. postea dissuetudine inum

Quos scz quinquaginta libros dig. Et ceteros scz xv. ex pmissu iustianu electos. vt. C. de ve. iue. enu. l. i. s. h. et. l. ij. s. que omnia Cast mstoes. i. ead. instituta. vñ collige huc libz. s. u. p. t. u. ex volue. ff. l. p. p. die mstoes. q. s. madauit fieri. nuc. mandat p. tri. na. p. ticio. aim. legētis. icitat. mte. z. itelligētis. p. parat. mēoziam. artificiose. iformat. vt. j. del. s. h. h. v. l. q. a. ff. s. ex. Pria elemta. qz sic ex qtuor elemtis oia. Dep. doli. l. i. cor. p. a. f. i. c. u. m. e. vt. f. r. a. et. a. q. et. igne. a. aere. i. ex. v. i. b. h. o. z. q. tuor. elemtoz. totus. m. d. u. s. g. u. b. n. a. e. ita. h. liber. o. p. l. e. n. d. i. t. oia. iura. Et no. q. f. r. a. e. f. r. i. g. i. d. a. et. f. i. c. c. a. a. q. f. r. i. g. i. d. a. t. h. u. i. d. a. i. g. n. i. s. c. a. l. i. d. u. s. a. e. r. c. a. l. i. d. u. s. et. h. u. m. i. d. u. s. n. a. t. a. m. p. r. i. e. h. z. m. e. l. a. c. o. l. i. a. s. e. d. e. s. a. q. f. l. e. u. m. a. i. g. n. i. s. c. o. l. e. r. a. s. a. g. u. i. l. t. u. d. z. a. e. r. i. In quibus ostobus. accur. Obtinebat. i. erat in vsu et n. desijt. dinez l. p. o. r. i. a. m. Dissuetudine. no. legē tolli p. dissuetu. osuetudinem et itez. eand. osuetudine. p. s. u. e. i. e. n. t. e. l. t. o. l. l. i. s. i. c. ff. s. l. e. p. l. v. i. l. i. s. d. i. u. s. et. in. a. u. t. s. h. e. et. f. a. l. s. i. a. l. s. h. q. m. a. h. s. u. b. i. c. i. e. ab. impiali. n. e. et. e. o. p. t. i. m. i. e. x. e. m. p. l. u. C. de. i. u. d. r. e. m. n. o. u. a. Quas scz mstoes et accipe. legum. et. q. u. i. m. s. e. z. esse. compositas. ex. oib. Accur. s. floren.

Gay nei. omtatoris dico factis sup. libros iusti. antiq. Cum tres. mterposicio est Quotidianaz. liber. erat sic appellatus. eo q. in singlis diebus gerenda a m. g. r. a. t. i. b. u. s. o. t. i. n. e. b. a. t. q. u. a. s. t. i. u. d. i. c. a. r. e. n. t. Sumam ope. q. tum ad corpus. Vnde pamphilus. alias Oziacius. Labor improbus omnia vincit.

bratum ab impiali reme dio illuatiatum est. Quas ex oibus antiq. institucio nibus. et precipue exomen tarijs. gay nei. taz. instituci onu. q. rez. q. tidianarum alijsq. multis omtarijs. o. p. o. s. i. t. a. s. c. u. m. t. r. e. s. v. i. r. i. p. r. u. d. e. n. t. e. s. p. r. e. d. i. c. i. n. o. b. i. s. o. b. t. u. l. e. r. u. n. t. et legimus. et agnouimus. et plenissimu. n. r. a. r. u. s. t. i. t. u. c. i. o. n. u. r. o. b. u. r. e. i. s. a. c. c. o. m. o. d. a. u. i. m. u. s. Suma itaq. ope. et alacri studio. has leges. no. stras. accipite. et vosmetipof. sic eruditos ostendite. vt spes. vos. pulcerrima. foue. at. toto. l. t. i. m. o. o. p. e. p. f. e. c. t. o. p. o. s. s. e. e. c. i. a. m. n. o. s. t. r. a. m. r. e. m. p. u. b. l. i. c. a. m. i. n. p. t. i. b. u. s. e. i. v. o. b. i. s. c. r. e. d. e. n. d. a. z. g. u. b. e. r. n. a. r. i.

De iusticia et iure.
Iusticia est stans et perpetua voluntas ius suuz vnicuiqz

Eius. reipu. creditur fm. p. r. i. a. z. ex. p. o. s. i. t. i. o. z. l. s. i. h. a. z. Credendis. i. q. z. betis. credendam. dic. vt. in. g. l. o. s. De iusticia et iure. iustianus tractaturus iura. p. p. l. i. r. o. p. r. e. s. u. m. i. t. t. i. s. d. e. i. u. s. t. i. c. i. a. et. i. u. r. e. q. e. s. t. m. e. i. u. e. a. i. d. e. o. a. b. e. a. i. c. e. p. i. t. h. e. et. o. b. l. i. g. a. c. i. o. m. e. e. s. t. a. c. t. o. i. s. v. t. ff. de. p. e. u. r. l. z. s. e. a. o. b. l. i. g. a. c. i. o. et. i. d. o. p. m. i. t. t. i. e. i. n. e. d. a. t. u. v. t. j. de. o. b. m. p. n. a. d. a. c. t. i. n. p. n. Et iur. scz q. iusticiam. prosequit. vt. m. i. n. i. s. t. e. r. v. e. l. f. i. l. i. u. s. h. q. u. a. r. e. d. e. s. p. o. n. i. t. u. r. i. n. R. e. c. a. c. u. m. n. i. b. i. l. i. n. t. e. x. d. i. c. a. t. d. i. s. s. i. m. i. e. n. d. o. l. z. d. i. u. i. d. e. n. d. o. s. i. c. t. u. d. e. n. t. q. d. a. m. i. d. e. o. n. i. p. o. n. i. t. i. n. t. e. x. d. e. i. u. r. n. e. g. u. a. r. e. t. r. u. d. e. s. a. i. o. s. f. m. p. p. q. m. i. b. i. l. e. l. d. i. c. s. p. l. e. z. q. z. f. i. e. r. i. v. t. a. l. i. q. d. p. o. n. a. t. i. n. R. e. c. a. q. d. i. n. t. e. x. n. i. p. o. n. i. t. u. r. v. t. C. de. r. e. l. i. g. n. a. m. i. b. i. l. i. n. t. e. x. i. b. i. d. e. d. e. l. u. d. o. a. l. e. e. l. d. i. c. q. d. e. s. t. v. e. r. u. s. v. t. d. i. s. s. i. m. a. t. u. r. v. t. d. i. c. e. m. j. e. t. s. i. u. r. p. r. e. c. e. p. t. a. i. n. g. l. o.

Iusticia. h. iusticie. diffimicio. p. t. i. t. e. l. l. i. g. i. t. d. i. n. a. i. u. s. t. i. c. i. a. q. d. d. i. n. a. i. u. s. t. i. c. i. a. e. s. t. v. o. l. u. n. t. a. s. o. s. t. a. n. s. et. p. e. t. u. a. n. e. f. m. s. h. a. b. a. i. n. e. a. p. o. s. i. t. a. s. u. t. p. l. a. n. a. s. n. o. n. n. o. m. e. i. u. s. t. i. u. f. u. i. t. q. t. a. t. u. d. a. t. u. f. u. i. t. i. n. c. e. n. a. r. i. o. i. n. s. e. r. o. v. e. m. e. n. t. i. q. t. u. i. l. l. i. q. m. a. n. e. v. e. n. a. t. q. d. t. u. d. e. i. i. u. s. t. i. c. i. a. l. a. u. d. a. t. v. t. ff. de. a. n. l. i. j. et. de. v. s. i. g. s. e. d. u. z. R. e. i. l. l. s. d. i. n. u. m. i. s. t. i. c. e. d. r. q. d. t. m. h. e. b. i. t. d. e. p. a. d. i. s. o. i. l. l. e. q. d. e. c. e. d. i. t. i. n. s. e. c. l. o. s. e. c. u. l. o. s. i. f. a. c. i. a. t. b. o. n. u. i. q. t. u. i. l. l. e. q. d. e. c. e. s. s. e. r. i. t. i. p. r. i. o. s. e. c. l. o. l. d. i. c. f. m. j. o. q. d. e. f. r. a. g. i. l. i. h. o. i. s. i. u. s. t. i. c. i. a. l. o. q. u. i. t. u. r. q. d. i. u. s. t. i. c. i. a. h. u. a. n. a. v. e. l. q. e. s. t. i. n. h. o. i. e. e. s. t. v. o. l. u. n. t. a. s. o. s. t. a. n. s. et. e. et. f. m.

Et alacri affectio enim opi tuo nomen imponit. vt. C. ad. l. cor. deli. l. i. ff. s. fur. l. qui iniurie. Leges. s. instonum Condite. i. ita pro ficite in hoc lib. ovel ita morib. informati fitis. nam boni morel plusq. diuicte opant vt. ff. de tu. et cu. da. ab his scire. s. i. et. ff. de ver. oblig. si quis fu. in fi. Ut spes. a. l. s. spes fit de nob. n. am rem pu. posse gubernari Et vobis. i. a. vob. credendis lectis ecia alijs libris vel si hes credendam. id est co mittendam vobis da tiue legitur et s. dico le. op. perfec. id e. cuz qnquennio legeritis naz tunc opus consu matur vt in plemio ff. s. q. q. solutum. et q. dicit in partib. e. ideo est qz multe snt ptes e. vt pfectura osulat. a. alie. vt p. z. ex. s. d. i. b. s. s. of. i. u. s. ff. et in eodem. Perfecto. i. lectis alijs libris.

na. dem. p. p.

illa duo vba ostans et ppetua abiciuntur ex qz hoi non pnt
 ouenire cu scriptu sit qz sepius in die cadit iustus et idco
 nunq in eod statu pmanet vt i aut de n ali aut pmu s vt
 at ite qz in fi die ius suu vnicuiqz tribuens intellige qtu
 ad affectu qz ad actu n p q d hns affectum tribuendi sic
 in Re ca problemij de augusto et sicut de matrimonio
 quod est indiuiduum
 ut i de pa po in pn
 lz interdum diuidat
 vt pz in C de repu
 l o sensu. Vel tercio
 expone vt in summa
 h9 ti. Vt volutas i
 mens ostans ppetua
 qz habitus mris bo
 nus s tuilius sic diffi
 nit. Iusticia est habi
 tus animi oitilitati
 seruata suam cui libet
 tribuens dignitatem
 fm pla iusticia e vir
 tus que plurimu p
 in his q minimu pnt
 vel prout ego credo
 Iusticia est ai ogrua
 dispositio in singulis
 reb9 recte diiudicas
 a Tribuens vt hone
 ste viuat sibi et sic al
 tez n ledat ymo pro
 ficiat vel dic ius suu
 id est hois meritum
 b Noticia pf recte
 legi et illa dictio scia
 est ablatiu casus vel
 econtra sit nomiatiui
 casus et hec dictio no
 ticia sit ablatiu casus
 sic i. r. i. i pn s nuqd fm s optz qz qcu qz vult prudēs f iut
 osult esse debeat rheologiaz legē. Re n n in corpe iuris s
 oia inueniunt vt C de su tri et fi ca et C de sacrosā ec
 et de epi et cle aut de multis vbi specialit de diuinis tras
 atatur ite que est dca inter iusticiaz et ius et iuris prudē
 ciam Re iusticia est virtus ius est e9 virtutis executiuum
 Iuris prudencia est scia illi iut item iusticia e sumū bonū
 ius mediuz iuris prudencia infimū ite iusticia vult tribue
 vnicuiqz ius suū ius v9 coadiuuat iut prudēcia docet qz
 e his s nūc vult dicē qz leges sūt docēde e illd fiat
 d Cognitis i posita diffinico iusticie iut a iut prudēcie
 e Et incipientib9 datue pnt legē cū v bo i vident l abla
 tiue vt supius respiciat a l vnoz libri i p d iusticiam
 f Robis lo quū opilatores h9 q d3 expom per eos
 g Tradi scz iura ppi romani
 h Leui q ad verba i i Simpliciter quo ad sniam
 k Diligentissima q ad subtilia verba
 l Atqz exactissima q ad subtilem materiam et sniam
 m Interpretacōe i facili snia n Que scz dca
 o Avertit nō ostra inconstanciaz sic ff de pcur m cāe m
 pn Vn salomon tria sūt mibi incognita et qrtū qd peit9
 ignoro via colubris sup lapidē via auis volantis in aere
 via nauis in medio maris qrtū difficilior via iuuenis i ato
 rescencia sua vū danē in mte rest eoz facilitatib9 vt i de
 hē q li et diff s sciendum Accurs.
 p Maturus s nō puerbiū q vadit plane vadit sane
 q Iuris pcepta i iut papiencia papiūt aliqd qd priet
 ad aliquod istoꝝ trū nam n ome ius precipit ymo qddā

tribuens Iuris prudēcia
 est diuinaz atqz hūanaz
 rerum noticia iusti atqz in
 iusti sciencia. **H**is ergo
 generaliter cognitis in
 cipientibus nobis exponē
 iura ppi rōam ita maxie
 videntē posse tradi omōi
 ssime si primo leui ac simpli
 civia p9 demde diligenti
 ssima atqz exactissima in
 pretacōe singula tradantē
Alioqñ si statim ab incio
 rudem adhuc et infirmuz
 aim studiosi multitudme
 ac varietate rez oneraui
 mus duoz altez a deser
 torem studioꝝ efficiemus
 aut cum magno labore e9
 sepe et cum diffidencia q

punit quoddā vetat quoddam pmittit vt ff de le et se
 con l legis quoddaz osulit vt ff de rei ven l is qui qddā
 hortatur vt C de transac age
 r **H**oneste scz qrtum ad se q honestas et eca nrmomia e
 vt ff de ri nup l sp et circa mores seruatur vt ff de tu
 et cu da ab his l scire oportz s penl Accurs flo

plerumqz iuuenes auertit
 ferius ad id perducemus
 ad qd leuioꝝ via ductus
 sine magno labore eius et
 sine vlla diffidencia matu
 rius perducere potuisset
Iuris pcepta sunt s ho
 neste viuere altez n ledē
 ius suum cuiqz tribuere
H9 studij due sunt posi
 ciones publicū et priuatū
Publicū ius e qd ad statū
 rei ro spectat **P**riua
 tum e quod ad singuloꝝ
 vtilitatē pmet **D**icens
 igitur de iure priuato qd
 est triptite collectum est
 qm xenatralib9 pceptis a
 gencium aut ciuilibus

Altez vñ illd qd
 tibi non vis fieri alij
 non feceris vt in de
 cretis in pn
 s **S**ui ius vt n so
 lum n ledat s e adiu
 uet nam n sufficit ab
 stinē a malo nisi fiat
 qd bonū est vt ar in
 dec lxxvij di c n sa
 tis s nōne s vba ace
 cipiunt sic sicut s in
 diffinico iusticie in
 fi Re n ymo ibi l tria
 optendit s at illd
 solū qd ex duo prima
 relinquit et nō q in
 s reprobo epi py et
 alioꝝ qui dixerit q
 in s titulo n diffime
 bat ius qd est ars bo
 ni et equi c9 merito
 qu s nos sacerdotes
 appellat nam dico q
 hec verba que s sunt
 tantūdem pteāt nā
 qd dicit pcepta iu
 ris per s dicit ars cū
 ars sit collectio pcep
 toꝝ item per hoc q
 dicit honeste viuē al
 tez n ledere valz tm

qrtum boni et equi Item per s q dicit ius suum vnicuiqz
 tribuere colligo c9 merito q nos sacerdotes ap i sacra iu
 ra cui libet ministrantes vt hic et ff e l i ij Re
 f **H**9 studij i artis adipiscende per studium
 t **D**ue sūt posicoes i spēs fm p s fm az sic i sup duoz us
 gmbus n spēb9 ponit s at s studio discenda nec em placz
 q ex multitudme rez multa dicant iura sic em dieē ius
 aliqd eqnū qd sup eq ē daret aliqd asipnū et sic de singul
 s ego credo q iste n fuit p intelligē s ille q ē pceptoris mei
 u **H**ei rōne et osistit in sacerdotib9 a mgatib9 vt ff e l i
 i s publicā i aut vt li ma et au i s qz v9 col vij et C
 s hū tri et fi ca mē claraf a ff s ori nū l ij s p9 origie
 r **S**pectat scz pncipalē nam et singuloꝝ est vtilitas rez
 publicam conseruari **A**ccur
 p **P**ertinet scz pncipalē sedarie at ad pu vtilitatē priet
 expedit em reipub ac vt i de his q sūt sui l ali iur s p
 z **P**riuato s qd de publico Re n dicit m s libro s ff de
 iur fil et C e t et in alijs ti seqn et fere p oēs tres libꝝ
 codicis vbi s iut publico ē dca ē et nunqd ille ē triptite col
 lectū Re n sicut statū dicaz et ex eis pceptis **C**ū g ead sint
 exempla pub et pri qre de puato tm dixit qd est triptite
 collectū Re qz plura erat de eo puato dicitur ite cū feci
 sset hunc libꝝ cā rudiū nolebat eos multū agguare quod
 fecisset si tractasset de iure publico in s libro
 z **T**riptite in iure em priuato vt in suo toto triptita sūt
 pcepta nā alia vt s neiez cū alferi9 dāno sere locupletem
 vt ff de odic inde nā nāta ite gencū vt q qsq ob tutelā
 sui corpis faceret iut fecisse extimez vt ff e l i ij et ij ite

I

sunt precepta civilia. vt pcepta de vfu. de puata vtili-
tate est vfu capio. vt. j. de vfuca. in pn. i. bi ne dñia. ac. a sic
publicū est ex eisdez vemplis. et pone ead exemplat ecce
a iure naturali vt non locupletetur cū iactura alterius res
publica a iure gen. vt li. repu. appulsare iniuriam. Idem a
iure civili. vt resp. vfu capiatur sicut priuatus. que extra
ponentur. j. statim in
iure priuato. accur.

Naturalibus id ē
iuris naturalis.

Aut genū. i. pre-
cepta iur gen.

Aut civilibus p re-
ceptis. Accur.

De iur. naturali.
dictuz est q ius pri-
uatum est collectū ex
naturalibus pceptis
genū. i. civilibz nūc
de eis dicit et primo
de iure naturali

Vs naturale est quod
natura. i. deus. et no-
minatue. a ablatie p
legi. sic s. t. i. a nō q
qtuor modis ius natā
le ponitur. qñz p
iur genū. vt. j. de rez.
di. s. singloz. qñz p
iure pactoz. a sic p
iur ptozo. vt. ff. de
pac. l. i. qñz p eoz
tio sez pro cogrescē
dit pāda. vt restōne
mmo. vt. ff. d. mi. l.
. i. qñz pro instmā
nature vt h. et. ff. e.
. l. i. s. ius aut natāle.
fm canones. ius natā
le d. quod i lege mo
layavel in euangelio ometur vt in pncipio decretoz. a
istd qd h ē nū casus. qñz h dicitio natā ē ablati casus a eoz
est accusatiui. qñz natā est nū. et tūc dic natā. i. deus
f. i. ius. bñdico oia aialia. nā ius istud. ac. nō solū ē hoim
hōne oim aialiū. **Humani**. i. hoī. aibz a aere nascūt
h. in celo. i. a aere vt aues q in arboz. vt. j. de rez. di. s. apuz
i. in terra. vt fere bestie q suis iustis. i. cubiculis nascun-
tur. et eē qdam aues
et si in qualibet alia aq
k. **Que in mari**. vt pisces. is dico. nascuntur. Accur.
i. **Que in ab h iur natāle**. s. do q pzo adā eueoz iur a i padī
fo deliciaz posuit
m. **Mari**. i. masculi
n. **Comunzio**. i. aioz n. cozpm. vt ff. de re. iur. nupc.
o. **Appellā** mrimoniū. i. effectū mrimonij. et sic no. q mri
momū q adozigiez ē de iur natāle. s. deo vt h. d. d. iur. gē. eē
dici pē qz ab eo receptū. de iur civili eē dici pē qz formā ei
adiūxit et solēmitatē vt. j. de nup. ptozū. i. ē dic a qbz nup
cns sit abstinent. a ff. de ritu nup. ptozū. vñ d. d. iur. ei
uili. vt. ff. de iust. et iur. l. ius civile / tur ad liboz. pcrea
p. **Uinc liboz**. nā deus opa-
q. **Et educacio**. nā h iur sez natāle mouet parēs ad educaci-
onē filioz suoz. pociusqz alienoz. vt. ff. vñ libi. scpto i. fi.
r. **Cetera**. i. eē alia preter hoies
s. **Iuris sez natāle**. de q loqm. ex eo em qz auis volat. pī
fcis natat. gallina oua calefacit. mouent isto iure natāle.
t. **Ius aut**. diuidit. i. vrum ab altero sic agnoscitur.
u. **Et moribz**. nā qdaz sūt q regūt tm moribz a eē qdam q

De iure natāli gē. et ciui.

Vs naturale est qd natā
oia aialia docuit. **Nam**
ius istud non solū hūmā
gnis pp̄m est sed a omniū
animalium. que in celo q
in terra. que in mari nas-
cuntur. **Hinc** descendit
maris atz femie oūgacō
quam nos matrimonium
appellamus. **Hinc** liboz
procreacio et educacio
Videmus etem cetera aia
lia istius iuris pericia cen-
seri. **Ius** aut civile vel
genū. i. ita diuiditur.
Dēs ppli qui legibus vel
moribus regunt ptim suo
ppo. partim cōmuni iure
omniū hominum vtunt.
Nam qd quisqz pplus ipse
sibi ius ostituit. id ipsius

n moribz n legibz a eē qdā legibz emā n moribz vt hoies
p. Cōi. i. eo iur qē i. n. apdōes siue scptū sit siue n. siluestrel
p. **Ius civile** vt sūt statuta terraz que iura municipalia
dicuntur. vt C. de eman. li. l. i. et sic d. ad dēam iuris natu-
ralis et iuris genū. et ita accipitur hic. **Secundomodo**
d. ius civile lex. pñ. ta. vt ff. de iust. et iure. l. ius civile. s.

pprium ciuitatis est voca-
turqz ius civile. quasi ius
pprium ipsius ciuitatis
Ad vero naturalis racio
inter omnes gentes ostitit
id apud oēs peque cu-
stodit. vocauitqz ius gē-
cium quasi quo iure oēs
gentes vtuntur. **Et** po-
pulus itaqz ro. ptim suo p-
prio. ptim oim iure oim ho-
mī vtitur que singula q
lia sunt suis locis ppone-
mus. **Sz** ius quid civile
ex vnaquaqz ciuitate ap-
pellatur veluti atheniensi-
um. **Nam** si quis velit solo-
nis vel draconis leges ap-
pellare ius civile atheniē-
sum non errauerit. sic em
et ius quo romanus ppli
vtitur ius civile rōanoz

hic igitur. **Tercio** de
ius civile omne ius qd
n est pretorioz. et sic
accipitur. ff. de iust.
et iur. l. ius civile. in
pn. s. ius pre. **Quarto**
d. disputacō puiden-
tum. q fuit facta sup
. l. pñ. ta. vt ff. de ori-
iur. l. iij. s. disputacō
fm jo. **Quo** qd quid
scriptū hēmus de iur
de ius civile. vt cū d.
est em sanctissima res
civilis sapia q precio
nūmario n est estiatā
vt. ff. de vat. ag. l. i.
. s. proinde. **Sexto** de
qciens adicit aliquid
iuri natāli vt in mri-
momio mō diximus.
p detrahit iuri natāli
vt in vfu capiombus
vt. j. de vfuca. in pn.
l. additur iur i genū
vt in tutela inuenta
a iure civili originat
vt. j. de tutel. in pn. s.
. i. l. detrahitur vt in
pīate vuo. rez. restitūta
ut. j. de his q sui l. ali-
iur sūt. s. h. tpe. hoc
em ius civile d. vt ff.
de iust. et iure. l. ius

civile. i. h. et hec exempla sunt ibi notata
z. **Uero** natāle. nō q ius gen. natāle rōe ē inductū vt h
a. j. de rez. di. s. singloz. vñ ē ius imutabile vt. j. e. s. h. natālia
a. **Vtunt**. vt est religio erga deuz. vt pntibus et patrie
paream. vt straviolenciaz resistamus. vt ff. de iur. et iur
l. i. in fi. et l. ij. item ouenciones siue pacta q apd oēs gētes
valēt vt. j. e. s. ius at genū. et ff. de pac. l. iur gē. in pn.
b. **Et** ppli itaqz. qz ois ppli sūt pti iur oī. itaqz ppli
c. **Que** singula. sez iura genū et civilia qbus a omni-
vtunt ciues rōm. j. de rez. di. s. singloz. vñ ad fi. ti. vbi
d. qstiter acquirunt dñia iur gen. item. j. de vfuca. et in t. se.
quibus d. qualē acqunt dñia iur civili. et fm h referē ad
ppriū dēm et illū intelligas de iure civili rōno. gñali vt
alt dic pponemus. j. e. t. s. pe. vbi dices altez. variabile vt
civile. altez. nvt genū. et fm h n referē ad pp. dēm. h ad
id qd dix. s. nā. et ē. et eē qd vo. et ē. di. s. singloz. afferē
d. **Propoz** n. s. vbi h. forte. j. de re. n ad pp. dictum
h ad id q dēm ē. nā qd qsqz. et i qd vo. ius hē. h
e. **Sz** ius qd. ac. dixim pat pplōs oīe et pp̄m. ius qd civile
f. **Appellat**. i. nomē istius ciuitatis vbi fcm ē ius civile d. z. ei
g. **Solomis**. noia sūt opoz. statutoz i illis imponi
ciuitatibus. sicut si appellat quis ius civile bonon. statutu
a opoz. iuris inuentum et scilio ofirmatum
h. **Non** errauerit. pmo bñdixerit.
i. **Sic** em ius quod pro se tm opozuerit alias esset gñalis
lex. vt. j. eo. s. lex est. et de h sez iur ciui. gñali pē hic loqui.

Aius qritu: pto eos lz noia mutet. a qrit qd e hasta qz
BArmo q fuit cox rex. des mag hasta i bello vtebat
Ciuitas. h simpli s: ius ciuile
Dicitur scz ronoz p excellēciā. est p m l gñale si est fa
Eius scz ciuile ronoz p m h. dum vt sit gñale
FVirgilius. id in aplō. nā paulus in dina scrip̄a intell
Item vbi s: sapiens intelligitur salomon
Ius aut. at p sed et repetit s iure gē. vt aliquid addat.
Iuano. h nunqd plā humana gñā hū. Rē. n. non. ex pone g. i. omnibus hoibus.
Iam vsu. ab imcio em pauci erāt hoies et indiguerēt tñ aliq. oi vsu. et qñ plures fuerēt tunc magis si as osuetudies hēbāt et statuta. puta vt nullus vineā l ortuz alterius intrēt. et s sequiēa pbat. ff. de iur. et iur. l. ex s iure
Bella. h quō a iure descendit bellū cū sit a iur. phibitum vt ff. de vsufru. l. eq̄m. mū. Rē. n. lo quē de eo qd a plō rōno est in dictum hostibz vt ff. de cap. et postil. re. l. hostes. s. in bello. jre pulsare violēciā qd est licitum. vt ff. de iust. et iur. l. vt vim ff. de vi. et via ar. l. i. s. vim vi cū modera mne. n. vt C. vñ. vt l. i. et ff. de iust. a iur. l. iure. accur.
Ab imcio. h nūqd hodie Quidam dicūt sic. Nos contra. nam feruus nascitur vt. j. s. iur. p. s. ferui. et s. n. resti. l. interdum. m. Pene. pene dic. pp̄. iij. otractus vt it pulacōz. vt. j. de act. s. de ostituta. Item l. az. obli. vt. j. s. l. az. obli. Item ppter otractum emp̄iteoticū. vt. j. loc. s. adeo. item ppter spon. lar. j. de donac. ppter nup. vt i. aut. vt spon. lar. s. i. et. ij. Et nō q. h. s. oēs otractus esse de iure gencium h. n. oēs obligacōes. nā que ex maleficio vel quasi sūt. n. sūt de iur. gencium. h. vel a lege. xij. ta. vel alia lege.
Annuabiles. i. n. facile ad niandū abiles vt. j. de re. corp. d. Constat em ius nēm. i. ciuile ro. de q. et icor. i. pñ. diximus s. e. s. h. ius. Large vocat ius ciuile ius. q. qd scptū hēm. de iure gñali. vt diximus e. in glo. vt sūt sta. a. c. ibi qumto. ac. Item quicquid habemus de moribus hie opre hendit scz gñalibus vtz ex inferioribus.
Ex scripto. de hoc dicit vsqz ad. s. j. ex non scripto. et de non scripto ibi dicit Accur.
Vt. pro sicut.

appellamus. l ius qritum quo quiritestuntur. Romanem a romulo. quiritest a quirimo appellantur. Sed quociens n addim nomen e fit ciuitatis nostru ius significam sicuti cu poetaz dicimus. nec ad dimus ei nomen subaudiē apd grecos egregius homerus apud nos virgilius. Ius autem genciu omi humano generi omue est. Nam vsu exigenter hūanis necitatibus gētes humane iura qdaz sibi ostituerunt. bella etem ortasunt et captiuitates secutez seruitutes q sunt naturali iure reorarie. Iure em natāli omnes homines ab imcio liberi nascebantur. Et ex hoc iure genciu om es pene contractus introducti sunt vt emp̄cio et vendicio. locacio et conductio societas depositū. mutuū et alie innumerabiles. Constat em ius nēm quo vtimur aut ex scripto aut

Apuđ grecos. nam a greci vtebant iure scripto et non scripto. vt. j. e. s. et non ineleganter.
Lex est. s. diffinico q ad sniaz oco. dat cū ea q est. ff. s. le. et se. o. l. i. l. q ad vba dissenciat. Diffinē a aliomō Lex est sanctio sancta iubēs honesta. phibēs oēria. q sumit. ex lege greca. ff. de le. et se. o. l. ij. Jre diffinē terciomō vt in alia lege greca colligitur in e. ti.
Veluti. exemplificatiue ponit. nam facta ouocacōe p h romgratus scz senatus n tot s h q maior erat oibus. interrogabat p h scz censul. an sic placeret. et sic ad libitum p h fiebat vt. ff. de orig. iur. l. ij.
Censule. nam osul vice senatorz interrogabat p h et sic iphi senatores videntur i terrogare. nā qui p atium facit p se facē videtur. vt. ff. de vi. et via ar. l. i. s. deieci. se. et. ff. s. admi. tu. l. ita at. s. gessisse. nā recte oia nra facimus qbus a nobis auctas impartitur. vt. C. de ve. iur. em. l. i. s. oia.
Plebiscitū. v. luti ex plicatiue ponit vt s. s. prop. erat em vnus noie tribunus q pccerat plebeiorum mgratui qui interro gavit plebeios vt. ff. de ori. iur. l. ij. et multas leges habem de his. vt de l. acq. vt. j. ad l. acqui. s. ceterū a. s. s. tñ a ne presides accipiant n esculenta vt ff. de off. pcon. l. solent. s. fi. et. ff. de of. presi. s. plebiscito
Plebs a gñe. est at genus quod pcedicatur de pluribus dēntibus specie. vt aia iū aliud rōnale aliis irrōnale. et sic se hz pps vt seqt ad nobiles et ignobiles. S. pēs at q p dicitur de plibus dēntibus nio. vt hō alius ticius alius sei s sic se hz plebs. nam minores tñ comprehendit. vt sequit a. C. q. d. n. solū plebei appellacōe p h omūant h eē p acij b. Patricijs. q erant quasi patres principis vt. j. qui. mo. ius pa. po. sol. s. fili s tur mñus valere quasi loco sūpto
Sca plebiscita videba/ ab auctate. qz maiorē patriciorum et senatorz auctas. vt C. de leg. hūanū. et. ff. s. eden. l. siqs ex ar. s. i. s. h sublatum est p legem latā ab ortensio rege vt sequit. et ff. de ori. iur. l. ij. s. deinde cū essent
Ortensia oposita inter nobiles et plebeios. et int eos sic statuit q valeret plebiscitum
Senatus. ostituit. nam potēat facē legem vt s. et. ff. de leg. et se. osul. l. non ambigitur

F Legi nā id ē si ex alia qd difficile erat tot hōies uere ac
S Confili. i. interrogari. nā antea pps interrogabat ut
 s. e. t. s. plebis cituz. ut sicut pps interrogabat prius sic
 postea senatores qui centum erant nio interrogabantur a
 osule ut C. de petic. here. l. fi. in pn. Accur.

Sed quod placuit cā faciendi omem legem. al's n̄ esset
 lex omis ut sequitur
 C. de sen. l. ex stipu
 lacione. nam ibi dicitur
 ois uox iudicis est se
 tencia. et sic non ois
 uox principis est lex
Vigorem. i. lex
 est et p lege seruat.
Impiu. Enfferedo
 de pso ad pncipē nā
 fuit facta sup regio.
 i. ipio transferendo
Regia. hac lege
 cautū fuit ut p'as le
 gis facide transiret
 de pso ad pncipē
 ut h. et. ff. de ori. iur.
 l. ij. s. deinde cū esset
 et s. nouissime. et fac
 ad hoc. ff. de consti.
 pn. l. i. ubi sūt eadez
 rba et hanc legē re
 giam n̄ hēmus. nam
 facta fuit sup regio.
 i. impio Enfferendo
Populus. ei quo
 ad honorem set in eū
 quo ad omis.
Ccessit. i. Enstus
 lit. sic ut ip'e pps am
 mōdo n̄ hēat sibi hoc
 ius. sic. C. de uere. iure
 em. l. ij. s. hoc et s
 leg. et se. osul. l. fi. s
 alij dicunt. qd adhuc
 pps p' facē legem a
 qd solum pncipēz
 h posse. uerz est sol
 id est nullus alius so
 lus. fm s.

uocare legis sanctiende
 cā equuz visum est senatū
 vice ppi osuli **S**ed qd
 pncipi placuit legis hz
 vigorem cum lege regia
 que de eius impio lata ē.
 pps ei et in eum omne im
 perium suum p'atem con
 cessit. **A**d eunqz igit ipa
 tor pep'az ostiuit l' agno
 scens decreuit vel edicto
 precepit legē esse stat
Hec sunt que ostōnes ap
 pellantur **P**lane ex his
 quedam sunt personales
 que nec ad exemplum tra
 hūnt. qm n̄ hic pncipē
 vult. **N**ā quod ob meritū
 indulgit alicui. l' si cui penā
 irrogauit. vel si cui sine ex
 emplo subuenit personaz
 non transgreditur. **A**lie
 at cū gnales sint omnes
 pculdubio tenent **P**re
 toz qz edicta n̄ modicaz
 obtinent iuris auctoritatē

Per eplaz. ut. s. d. his qui sūt sui vel alie. iur. s. d. nōz. a
 ff. de osti. pnci. l. i. accur
Decreuit. ut. C. eo si impialis.
Edicto. ut. C. e. l. ij. et de sedis nup. l. hac edictali
Legem gnalem quā potes agnoscere qtuor modis. ut
 C. de legi. et con. l. leges vel specialem ut sequitur.
Hec sūt legē qz ostiuit impator. sūt clause. al' oēs sūt
 p'f. dles. dūmō iurē corpe n̄. gnales. ut C. de no. C.
 ofir. l. v. mca. m. s. fi. u. Alicui. penā merenti.
Omeritū qz multū fūerat pncipi. et id aliq' penā quā
 dēbat ille pati ppter delictum qd forte fecerat ei remisit.
Irogauit. h̄ maiorem q' esset dignus ut pena e' met
 sit multoz. ut ff. de penis. aut facta. s. fi.
Sine exemplo. i. ut alij sumerent exemplum
Subuoit. ut clicis in quibus multa sūt spēalia ut i aut.
 ut cli. a p. ppos. e. a C. de epis. et cle. c. clicis. et l. ois q' a cu
 rie et alij. ut C. de le. et s. l. ij. s. nunqd intelligit sine ex
 emplo subuenire si cui simplē rescribat. R. n. sic dūmō n̄ sit
 ibi aliqd signū ex his qtuor q' dicunt. C. de le. et s. l. ij.
Non transgredit. ff. q' q' iur. l. i. o. tra. s. h̄ distingue

an ad sui postulacōz sit ocelluz. q' casu ēns gredif. ut ibi al
 n̄ ut h. ut ff. q' q' iur. l. ij. s. sic soluitur aliud. **C**ontra. C.
 de frue. et li. ex le. fi. vel ad vtrumqz. oē qd ad aliud ext en
 ditur. s̄ non est dicere ut alius hēat priuilegiū. l' meli9 h̄
 egrediatur psonam. n̄ est tū gnale ius. nec videt alius scz
 aduersarius. p' s̄us cū sit otingens occasione strouer lie

Hoc ē ius honorariū
 solemus appellare. q' qui
 honores gerunt. id est ma
 gistratus auctoritatem
 huic iurē dederit **P**ropo
 nebant et ediles curules
 edēm de qbusdam causis
 qd edēm iuris honorarij
 porcio est **R**ūsa pruden
 tum sunt snie et opimones
 eorum quibus permissum
 erat iura condere. **N**am
 antiquitus ostitutus erat
 ut essent qui iura publice
 interpretarentur quibus
 a cesare ius respondendi
 datum ē qui iurisconsulti
 appellabantur quoz oim
 sentencie et opimones eaz
 auctatem tenebant ut iu
 dici recedere a rīso eozuz
 n̄ liceret ut est ostitutum.
Ex non scripto ius ve
 nit quod vsus appbavit.
 nam diuturni mores con
 sensu vtencium oprobati.

Tenent. i. ligant
Pretorū qz edicta
 q scripta erant i albo
 ptoz. ut ff. de iur. o.
 iud. l. si quis. id quod
 primo R.
Non modicam. sed
 magnam
S qui. i. ideo qz
Magistratus. scz
 ipi pretores ut ff. s
 iust. et iur. l. ius aite
 pretor. et l. scz
Dederit. ut. ff. de
 ori. iur. l. ij. s. eos tpe
Proponebat. caus
 ut de morboris a vici
 ofis aialibus ut p3. ff.
 de edi. e. l. i.
Honorarij. q' l' ter
 R. qz ediles erant ex
 ptoz. ibi dicit. s. d. di. s. i.
 s. ptozias. et ff. s. v.
 obli. l. v. s. ptozias
Rūsa snie. snia est
 firmata. ambubitata
 R. fm jo.
Opiniones. opio ē
 cum dubitacōne. R.
 fm jo.
Publice. i. quaz
 int'ptacio fiebat pu
 blica auctate ocella a
 pncipē. ut vlp. pp
 et files q fecerunt le
 ges. ff. de ori. iur. l. ij.
 s. p' originem
Acesare augusto
 ut s. i. R. Accur.
Vt iudici scz nulli

Constitutum. i. sicut ipi ostituerunt.
Ex n̄ scripto. venit de iure scripto vidimus q' in sex ptes
 diuiditur. sequitur de non scripto. ut s. e. s. ostat
Diuturni. scz qto tpe vsus facit mores vel osuetudinē
 R. r. an. ut ff. q' et a quibus ma. li. l. cū fideicō. s. aristo. l3
 h̄ q' baz erigit tps e9 n̄ extat memoria. ar. ff. s. aq' plu. ar.
 l. i. i. fi. et ff. de aq' cori. a est. l. i. ij. s. duā 9 a C. q' sit lō. s.
 l' osuetudies. et C. de sacrosac. ec. l. fi. itē q' d. lōga p3 in
 R. ca. C. e. et ff. e. lōga. aut. r. an. s. r. ut. s. de vsuc. s. i. seqē
 q' p. an. sit robusta. h̄ nunqd semel suffiat ut. s. r. anos. R.
 n̄ pmo d3 admin9 bis fm eum iudicare. ut C. de e. au. l. ij.
 in h. l' q' rimoniaz. l' libellū positū s̄ osuetudinē t'lez spnē.
 ut. ff. de le. et se. s. l. cū de osuetudine. nūqd s̄ iudicat. ex
 emplis. R. n̄. ut C. de sen. l. nemo iudex. et fa. ff. de of. p' fi.
 h̄ l3 s̄ ex osuetudine que approbat exemplis. et sic ocedit
 aliud per obliquū qd directo n̄ ocedit. sic et ff. q' res pig.
 ob. pos. l. aristin. fi. sic econtra peto ex pmissione que pro
 missio probat ex longo vsu. ut ff. de vsur. cū de in rē s̄ so
Consensu. al's n̄ p' esse osuetudo. cum dicat q' si ois osue
 tudo et error osuetudiez ipediat ut ff. s. le. a se. s. q' n̄ rōn

Amitantur. i. tñ vbi lex scripta n̄ est q̄tum vbi lex scri-
pta est. Et nō tres virtutes osuetudinis. imitandi legē vt h̄
interpretandi legem vbi lex est dubia. vt ff. e. si de inter-
pretacōe in fi. item corrigendi. vt ff. de leg. et se. o. l. de q̄
bus in fi. et. j. e. g. ea. v. o. qd̄ distingue aut est ḡnalis osuetu-
do p̄ totū m̄dm. et tūc vincit legē vbiq̄ vt ff. e. de quibus
. g. fi. aut specialis. et
tūc vincit legē in eo
loco vt i est vt ff. oia
p̄dior. l. uenditor. g.
fi. o stat. dummō post
legē fuerit inducta.
al. vincit a lege sup/
ueniēte vt. ff. s. sept.
vio. l. iij. g. diuus. in
alia. aut loco osuetus
do spe. cialis n̄ vincit
legem. vt C. e. l. con-
suetudinis a l. fm. jo.
a. p. l. alij. al. distim-
erunt.
b Et non. h. g. om̄s
est ad duo scz dicta. q̄
ad sc̄ptū n̄ scriptuz
ideo bñ est hic. g.
c Ius civile. large ac-
cipe vt no. i. g. o stat.
d Origo. i. lex. xij. ta-
bla q̄ fuit origo tocū
iuris. et principium.
e Institutis. i. ordi-
nantis. nam ro. p̄p̄s
p. viros. p̄isto iure mi-
sit qui. p. tabl. ebur-
neas retulerunt tam
de iure scripto at the-
mensionum q̄ n̄ scripto
lacedemonior. Sed
qz postea aliquid de
erat qd̄ emendacōez desidabat data fuit p̄fas p̄vnū anū
his. p. viros vt ius a leges corrigerent addendo q̄ des̄ben
do a si op̄ eēt mēptarenē a i ea facerēt q̄ duas tablas addi-
derat lex sic. xij. ta. ex accrescētī dca ē vt ff. s. ori. iu. l. ij. g. i.
f Naturalia. h. g. p̄t intelligi de iure nat̄ali primeuo q̄
mouentur oia alia ad aliqd̄ faciendū. vt no. s. e. t. g. i. in p̄n.
h. q̄ dicit immutabile est oia id quod de seruitute de que
est oia ius naturale et tñ p̄ualet. vt s. e. g. ius autem. h.
dic̄n̄ derogatur ob hoc. l. non seruetur in illo casu. nā ni-
hilomin⁹ equū et bonū est. Et eod̄ mō r̄ndeo ad illd̄ qd̄ de
j. de ca. di. g. p̄at qd̄ est oia. l. ibi n̄ tollit̄ agnatio h̄ ius
succedendi. r̄ eod̄ mō vt prius r̄ndeo ad illd̄ qd̄ de v̄sue. de
j. de v̄sue. in p̄n. qd̄ o stat esse oia ius nat̄ale. vt ff. de odi-
inde. l. naz. nat̄a. l. die q̄ iste. g. loqtur de iur̄ gentiū qd̄ p̄z
ex illa lra q̄ apud oēs gentes vt s. e. g. q̄ vero naturalis
g. Constituit. s. osuetudie spēali. l. lege municipali sc̄pta.
h. Tacito. l. oia osuetudie vt ff. s. le. a. se. o. l. s. qd̄ i fi.
i. Vel alia. i. oia statuto. et sic reddūt singla singul.
k. Omne. qd̄ sit ius et quasi diuidat̄ dixit. nunc d̄raz inter
ip̄a iura ponit. De s. bene. de. j. in toto primo libro vsq̄
l. Vel ad personas. ad ti. de rerum diuisione.
m. Ad res. de s. de. j. li. ij. et. iij. vsq̄ ad ti. de ob.
n. Ad actiones. de his de. j. de actionibus.
o. Persone. nam hō est res dignissima creat̄a vt ff. s. edil.
e. l. iustissime. vñ ouidius. Pona q̄ cū spectat̄ aialia singla
terra. Os hōi sublime dedit celūq̄ videre. Iussit. a erectos
ad sidera tollē vult⁹. et in Virgilio. Celestiq̄ origo illi s̄

legē imitantur. Et n̄ in-
elegant̄ in duas spes ius
ciuile distributū esse vidē-
nā origo ei⁹ ab institutis
duaz ciuitatuz atthenaz
scz et lacedemonioz flux-
isse videtur. In his. n.
ciuitatibus itaagi solituz
erat vt lacedemonij quidē
magis ea q̄ pro legibus
obfuarēt meorie mādarēt
atthenienses vero ea que i
legibus scripta p̄prehendi-
ssent custodirent. Sed
naturalia quidem iura q̄
apud omnes gentes p̄q̄
obfuantur diuina qd̄am
prouidēcia constituta sp̄
firma atq̄ immutabilia p̄-
manent. Ea vero que ip̄-
sa sibi queq̄ ciuitas consti-

Progredē. et sic statim ponit de iure p̄sonaz. n̄ nō h̄ q̄
digora p̄ponēda sūt. sic. j. de bo. pos. g. alia. v. o. et p̄s faci⁹
multas formacōes tituloz. q. De iure p̄sonaz. R. ca.
Symma. i. prima. qz et alie sequūt vt. j. de his q̄ sūt sui
f. ali. iur. in p̄n. et. j. de tutel. in p̄n. Vel. i. maria. i. qz
partim est de iure nat̄ali. vt libertas. et p̄tim de iur̄ gē.
vt seruitus. quorum
vtrunq̄ scz ius nat̄as
le et gencium. antiq̄
us est. iure ciuili. vt
j. de rez. di. g. singu-
loz. vel die summa. i.
breuis. sic. j. s. obl. g. i.
r. Hoies. h̄ pone q̄
h̄ fuerunt duo hoies
vnus liber et ali⁹ ser-
uus. hec p̄posicio est
falsa. dic q̄ plis oō
ouertitur in singula
rem. et tunc est vera
et n̄ fallit vt ff. s. odi-
a. de. l. falsa. g. fi. a. ff.
de peti. here. diu. in
f. et de ori. iur. l. ij. g.
ex actis. et de s. fig.
n̄ est. Contra singla
els pro pli vt e. t. l.
in summa. ff. de test.
tu. si q̄ sita. g. i. a. dich
questiones positas.
ff. e. l. iij.
s. Aut serui. h̄ quib
de statu libero vidē.
liber. vt. ff. si ex nōra
cā agat. l. fi. S. zotra
est. vt. ff. de sta. lib.
l. statu liber.
Item quid de ascrip-
ticio vel censito vidē
q̄ serui sint. vt C. de agri. et cen. l. fi. l. ij. et C. in q̄. ca. cē
tu. l. fi. h̄ oia est fm. jo. Licet alij alit̄ distim. erunt cuz p̄nt
fieri. clerici. et oia d̄noz voluntatem. qd̄ n̄ est in ver e ser-
uis. vt C. de epi. et cle. l. iubemus. g. seruos. et in aut̄ s̄ san-
ctis epis. g. ascripticios. itez in dubio p̄ libertate iudicand̄
est. vt ff. de re. iuris. l. libertas. et qd̄ in otrarijs legibus
ōrmetur. loquitur q̄ ad fūicia q̄bus est astrictus. q̄re po-
tuerunt et facere testamentū et ferre testimonium a alios
actus ciuiles exercere. nec alienari p̄nt sine solo. vt C. de
agri. et cen. l. xi. l. quemadmod. Item qd̄ de mōcho vel re-
gulari canonico. R. n̄ liberi sunt et ideo p̄nt reddē testimo-
nium. quod dic vt diximus in aut̄. de mona. g. cogitand̄. l. z
q̄ ad act⁹ q̄sbaz fingant̄ mortui vt in aut̄. de mō. g. illis. g.
fi. q̄s at coll. li. et in aut̄. de nup. g. h̄ occasionem. col. iij.
t Libertas. hec diffinico tribus modis p̄t legi. p̄mo fm
p̄. vt diffinatur libertas eo iure q̄ inuenta est. i. nat̄ali et
sic fm s̄ sunt liberi. nam et ip̄i p̄nt facere qd̄ volunt. nisi
qd̄ vi. i. de facto vel iure. scz q̄libet prohibeantur. et hec
verba ex q̄ liberi. et c. p̄nt esse de diffinico. nam et ip̄i libi
vocantur fm idem ius vt. j. de libe. g. i. Alij dicunt diffiniri
libertatem liberi n̄ libertatem serui. qz ex p̄ima vocantur
scz hodie liberi. non ex sc̄da scz quam h̄nt serui. Est ḡ libe-
tas alia in seruo. alia in libero. et fm eos verbum vi expo-
nitur vt prius. h̄ nec prima nec sc̄da placet. q̄ serui sint hō
die aliquo iure liberi. cum ius gencium in s̄ derogauerit ius
ri nat̄ali vt. j. g. seruitus. et ex p̄te vi. i. iure genciu quod
quadam necessitate induxit seruitutem. scz p̄ captiuitatez

tuit sepe mutari solent. l
tacito osensu populi. vel
alia p̄rea lege lata. Dñe
autem ius quo vtimur vel
ad personas pertinet vel
ad res ad actiones. t̄p̄i⁹
de personis videam⁹. Nā
parum est ius noscere. si p̄
sone quarum causa consti-
tutum esse ignorantur
De iure personarum.
Symma itaqz diuifio
de iure personarum
hec est q̄ omnes homines
aut liberi sunt aut serui.
Et libertas quidem ex
qua etiam liberi vocantur
est naturalis facultas ei⁹
quod cuiqz facere libet.
nisi quod vi aut iure phi-
betur. Seruitus at est

vt seruitus. quorum
vtrunq̄ scz ius nat̄as
le et gencium. antiq̄
us est. iure ciuili. vt
j. de rez. di. g. singu-
loz. vel die summa. i.
breuis. sic. j. s. obl. g. i.
r. Hoies. h̄ pone q̄
h̄ fuerunt duo hoies
vnus liber et ali⁹ ser-
uus. hec p̄posicio est
falsa. dic q̄ plis oō
ouertitur in singula
rem. et tunc est vera
et n̄ fallit vt ff. s. odi-
a. de. l. falsa. g. fi. a. ff.
de peti. here. diu. in
f. et de ori. iur. l. ij. g.
ex actis. et de s. fig.
n̄ est. Contra singla
els pro pli vt e. t. l.
in summa. ff. de test.
tu. si q̄ sita. g. i. a. dich
questiones positas.
ff. e. l. iij.
s. Aut serui. h̄ quib
de statu libero vidē.
liber. vt. ff. si ex nōra
cā agat. l. fi. S. zotra
est. vt. ff. de sta. lib.
l. statu liber.
Item quid de ascrip-
ticio vel censito vidē

I

vt s. t. i. s. ius at. et iure scz cuius qm maior. xxv. anis vendit
 se ad p. cu. p. ticipand. vt. j. s. f. u. i. q. i. d. q. libet liber est lib.
 n. fiat seruus iure gen. l. ciuili. et h. v. ba. ex q. liberi. ac. non
 optet q. sint de diffinicōe s. q. ndaz effem. libtatis demant
 u. **Consto. i. vnu de statutis iur. gē. nā. alia ml. ta. statuit**
 ius gen. vt. s. t. i. s. ius at. s. h. todie dici p. fuit. de iure ci.
 formacōe naz. al. olim
 et al. hodie est h. p. fal
 vt. j. de his q. sui. l. ali.
 iur. s. pe. et fr. q. re. e. s.
 iur. gē. inuencōe. s. ci
 uili formacōe vt. ff. s.
 iust. et iur. l. ius at.
 y. **Rafaz. q. s. iur. na. a**
 li. libi. nascebant. ac.
 y. **Dnio. aliq. sine do**
 minio vt. ff. s. re. di. l.
 i. s. i. a. ff. p. s. relicto
 l. fi. et adde ff. s. stip.
 s. l. q. s. u. ff. de li.
 ber. c. suis vsufruc.
 z. **Con. naz. i. o. tra**
 ius naturale. cū. eo. iu
 re oēs liberi sūt. vt. j.
 de liberti. s. i. a. s. t. i.
 s. ius autem
 a. **Seruare. nō. s. uū**
 dici a. vado. s. m. p. s. j.
 tabellio. s. s. u. p. publi
 cus a. f. u. i. e. n. d. o. vt. ff. s.
 adopcione. l. nec. es. a.
 l. n. a. s. t. et. ff. rē. pup.
 sal. fo. l. i. j. q. t. n. s. u. u. s.
 n. p. t. esse. vt. C. de. ta.
 bulis. g. n. a. l. i. l. i. p.
 b. **Capiuntur. ff. de**
 sta. h. o. l. i. i. j. m. fi.
 c. **fiunt. ex. accidēt.**
 serui. Accur.
 d. **Ex. ancillis. l. z. pas**
 trem. libez. hēant. vt.
 j. t. i. et. C. de. rei. ven. l. p. t. u.

ostō iuris gencium q̄ quis
 dominio alieno tra natu
 ram subicitur. Serui autē
 ex eo a p̄ellati sunt q̄ im
 peratores captiuos vende
 re iubent. ac per h̄ seruare
 nec occidere solent. Et q̄
 etiam mancipia dicti sunt
 eo q̄ ab hostibus manuca
 piuntur. Serui autem
 aut nascuntur. aut fiunt.
 Nascuntur ex ancillis n̄is
 fiunt autem iure genciu
 id est ex captiuitate. aut
 iure ciuili c̄ hō liber maior
 .xx. annis ad precius parti
 cipandum sese venundari
 passus est. In hūoz odici
 one nulla est d̄a. In liberis
 aut multe d̄ne sunt. a em
 ingenui aut liberti sunt

De ingenuis

Ingenuus est is qui statim
 Quid si ex ascriptio et liba
 R. seq̄ ventres vt in aut. o. q̄ ascripti. a. li. mu. s. i. col. v.
 e. Captiuitate. q̄ occasiōe belli attingit qd̄ e. de iur. gē. vt
 s. t. p. s. ius at. s. terecius modus vt. C. de assigcōe et tollen
 f. iure. a. est. da. l. i. s. pe. a. e. q̄ r. t. vt. p. ing. titudie. z. iuo
 cacois i. fuitutē. i. aut. ut. libti. deceto. s. i. i. fi. a. s. illd̄. s. o
 g. **Maioz. in. q̄. fco. sunt. q̄. tuoz. necessaria. scz. q̄. fit. maior. xx**
 an. vt. h. et. C. de. lib. ca. l. si. per. ministeriu. Itē. vt. eo. aio. p̄
 cij. capiat. pte. z. vt. h. et. C. de. lib. c. l. n. i. d. Itē. q̄. vere. hēat
 pte. z. vt. ff. q̄. b. ad. lib. p. cla. l. i. j. item. q̄. vendat. i. g. ranti. cō
 dicō. z. venditi. vt. ff. de. lib. ca. l. libis. s. si. q̄. s. sciens. item. et
 quintum. vt. h. sciat. odicō. z. suam. vt. ff. si. q̄. s. ingenu. esse. di.
 l. i. j. et. si. qd̄. eoz. defuerit. iure. dī. puocat. m. ingenuitatē. al
 n. poterit. prouocare. in. ingenuitatem. eē. si. manumittat. vt
 ff. de. sta. h. o. l. hō. lib. et. ff. de. lib. c. l. e. pacto. nisi. reddēt
 precius. et. d̄is. sponte. accipet. nec. eē. d̄is. accipe. pelliē. p̄
 cum. l. z. q̄. baz. o. r. adicant. vt. ff. si. inge. eē. di. l. i. j. i. R. et. C.
 q̄. n. l. z. ab. ep. di. l. i. et. j. t. i. m. fi. Sed. nunq̄. h. z. i. integ. re.
 cū. sit. minor. xxv. an. maior. t̄n. xx. an. R. n. q̄. n. est. mutāda
 tanta. solennitas. et. q̄. n. est. locus. restō. n̄. vbi. res. mutat. sta
 tum. pro. fus. amittendo. vt. ff. de. mi. si. ex. causa. s. pam. p. a.
 ff. de. m. integ. rest. l. diuus. Sed. nunq̄. patri. vel. affini. p̄
 mit. titur. reuocacio. vel. per. offm. iudicis. vel. per. reuendi.
 vtilem. cū. ad. eoz. ignoniam. respiciat. vt. ff. de. rei. ven.
 l. et. de. liber. ca. l. i. j. i. j. et. i. i. j. R. non. vt. ff. de. capi. di. l.

tutelas. s. si libertate. l. z. quidam dixerunt o. tra. ar. dictaz
 l. s. certe non mutauerat statum s. mutare volebat.
 h. **Vendari. i. si. q̄. l. z. alio. ti. paciat. se. f. n. f. r. i. aliu. qd̄. e**
 vni. si. ali. qd̄. lucz. sciat. vt. ff. s. liber. ca. si. vsuf. r. s. in. sū.
 et. C. de. liber. c. si. ministerium. et. ff. de. liber. ca. si. vsuf. ruc.
 i. **In. seruo. z. nulla. d̄a. Sed. videtur. o. tra. nam. quidam**

vt natus est liber est. siue
 ex duobus ingenuis m̄i
 monio ostante edit. s. siue
 ex libertinis duobus siue
 ex altero libertio z altero
 ingenuo. Sed et si quis
 ex matre nascitur libera
 patre vero suo ingenuus
 nihilominus nascitur que
 admod. qui ex m̄e libera
 et incerto patre natus est
 qm̄ vulgo oceptus est.

Sufficit autem li
 beram fuisse matrem eo
 tempore quo nascitur licz
 ancilla conceperit. Et
 econtrario si libera ocep
 rit. deinde ancilla facta pa
 riat. placuit eum qui nasci
 tur liberum nasci. Quia
 n̄. d. z. calamitas matris ei
 nocere qui in vtero est.
 Et ex his illud questuz ē

sunt in dignitate. q̄
 dam non vt. j. de iur.
 s. s. pena. et. ff. s. vsu
 fruc. et. si. quid. s. i. j. e.
 quidam. or. d. marij. q̄
 dam. vicarij. vt. j. q̄. cuz
 eo. s. cum. autem. Itē. z.
 alij. veterani. alij. noui
 cij. vt. ff. de. edic. e. l.
 fi. et. ff. de. public. l.
 interdum. s. z. dic. q̄
 nullus. est. magis. ier.
 uus. q̄. alter. l. z. q̄. ad
 actus. et. quo. ad. miliz
 cias. et. familia. sit. d̄a.
 l. z. olim. magis. vn. q̄.
 alter. esset. seruus. vt.
 C. de. mu. iur. qui. tol.
 l. vna. nam. olim. qui.
 dam. habebant. d̄ni. z.
 in. seruis. q̄. d̄. z. pleni
 quidam. semiplenum
 k. **Multe. quidam**
 ponunt. h. falsam. no.
 tam. vt. duo. sint. mul.
 ta. ar. ff. ad. fil. l. i. s.
 hoc. R. p. Sed. ē. tē. ibi
 sunt. tria. appellata. n̄.
 duo. t̄n. dic. s. q̄. qua
 tuor. sūt. difference. li
 beroz. hominum. vt.
 ingenui. et. libertini.
 et. latini. et. dediticij.
 vt. h. a. j. t. i. de. liber.
 s. libertinoz. ar. ff.

vi bo. rap. l. iij. s. i. j. R. pro pria est in autē de depositis.
 et de denuciacionib. i. cū. et. multa. ac. **De ingenuis. R. ca**
Ingenuus. q̄. n. q̄. aliter. qz. per. sent. enciam. vt. ff. de. sta. h. o. l
ingenui. Item. p. restō. z. nataliū. vt. ff. de. rest. natalium
m. Ex. duobus. sic. o. strue. siue. ex. matrimo. subaudi. o. stan
te. duob. ingenuis. editis. et. ē. et. sic. expone. oia. seq̄. n. capla
n. Ex. altero. sic. C. de. opi. liber. l. q. ex. libera
o. nascitur. s. m. se. p. s. i. b. i. l. o. m. i. n. u. s. qz. ven
tris. status. s. p. o. s. i. d. e. r. a. t. u. r. vt. hic. et. m. autē. que. o. s. t. i. n. e. o. r.
ascrip. s. i. col. v. et. C. de. rei. ven. partuz. nisi. in. casu. vt
C. de. seruis. fugi. l. fi. et. nisi. in. mur. i. l. e. g. u. l. o. vt. C. de. mu.
rilegulis. l. qui. cum. patre. li. xi. et. l. h. j. qui. et. s. i. u. r. e. r. o. n. o
secus. iure. longobar. do. z. qz. s. p. in. d. e. t. e. r. i. o. r. e. m. p. t. e. m. s. t. a. t. u. s.
o. r. a. b. i. t. u. r. nisi. sit. matrimo. n. i. u. m. aliud. si. concubinatus. nā
tunc. ser. u. a. t. u. r. i. u. s. r. o. m. a. n. u. m.
q. Libera. puta. meretrice.
r. Sufficit. q̄. tum. ad. o. d. i. c. i. o. n. e. m. secus. q̄. tum. ad. honoz. s.
vt. ff. de. senato. l. filiam. et. liberos. s. fi. et. secus. quo. ad. pa
triam. vt. ff. ad. munic. l. assumpcio. s. filius. vt. ff. man. s. p. ro
curatozem. s. pro. socio. et. l. id. quod. s. si. fili. et. ff. de. neg.
ge. sed. an. vltro.
s. Calamitas. q̄. si. cadamitas. qz. itē. z. fuit. facta. ancilla.
t. Ex. his. huc. l. qz. dixit. qualē. o. t. i. n. g. a. t. i. n. g. e. n. u. i. t. a. s. m. u. n. c.
qualiter. perseueret.
u. Libaz. m̄ez. fa. ad. s. C. si. mā. ita. fu. ali. vt. ma. l. fi. si. i. u. s.

b Medio tpe. ff. de acq. re. do. adeo. §. cū q̄ spectanda
c Officit. n̄ p̄ manumissioz tlem q̄nq̄m̄io steterit vt ff. si
inge. eē di. l. ij. §. illis hodie correctū ēvt h̄a C. vbi cā sta
d **In** seruitute. i. in statu suili /tus. l. fi.

e Manumissum. scz de facto. Accur. flo.
f Natalibus. i. in genuitatu. que probat p̄ natales. Erant

at natales scrip̄e cū
annis dñi a p̄comiza
te q̄ dicebant lucum
esse natū et ingenuū
et deinceps sic erat n̄
tūc s̄ēdicere vñ in
legendis sc̄oz. int̄
tulā n̄itas sc̄i mico
lai q̄n̄ moriē. q̄si tūc
nascat̄ nūq̄ moritu
rus. et scrib̄t gesta.
in vita sancti nicolai.
Et scrip̄ta illa d̄: na
talis ei9 a q̄d fecerit
in vita int̄tulā t̄is
sancti. f̄ die q̄ natale
appellat̄ p̄ia n̄itas
q̄ est de iure naturali
et oēz hoiez die esse li
bez. vñ d̄: seru9 iste
restituit̄ natalibus.

.i. illi libertati quam
h3 de iure nat̄ali. ff.
d̄ nat. rest. l. ij. a ff. d̄
sta. ho. l. impatores
g Officē. n̄ vendidit
vt s̄. t. i. §. p̄. cūc em̄
n̄ redit in statu p̄m̄uz
vt ff. de sta. ho. h̄o li
ber que est s̄. ac.

h De lib̄tatis R̄ ca.
Libertini sunt ex
iusta. i. vera. sic
econē vt. j. t. i. §. semel
Vel iusta qz adeo iu
ste fuit d̄no vt me
ruēt manumitti. v̄
dic iusta. qz est d̄ iur̄
gen. vt s̄. t. i. §. serui
tus. et ff. de iur. a iur̄
l. manumissiones
k Seruitutes hui9
manumissi filius est i
genus vt s̄. t. i. §. p̄.
licz gramatici dicant
eum libertinum Sed
et manumissum liber
tinum dicunt. ac.

l Manumissio. i. detec
cio fm̄ ir. et ff. d̄ acq.
re. do. l. adeo. §. cum quis in fi. Vel die fm̄ pla. jo. et Ago.
quia dat libertatem. quam prius ille seruus non habebat
al non diceretur dari. vt. j. de act. §. sic itaqz. Sed opponē
aut quam habebat ei dabat. et sic illi quidem nulla rema
net cum non habeat nisi vnam. aut quam non habebat. qd̄
est absurdum. Sed die qd̄ dat quod non habebat. et s̄ p̄
rumqz ottingit qz quis dat quod non h3. vt. j. qui ali. li. §. i.
et ff. de usufruc. l. q̄ n̄m. et ff. de acq. re. do. l. non nos. ac.
m Et pro id est
n Part. ff. de iur. et iur. al. manumissiones ex B.

si ancilla pregnant manu
missa fit. deinde ancilla fa
cta pepit libez aut seruu3
pareat. r̄ marcellus pbat
libez nasci. sufficit em̄ ei q̄
in v̄to est liberā m̄ez l̄ me
dio tpe habuisse qd̄ v̄m̄ ē
Cum at̄ ingenuus aliqs
natus sit n̄ officit ei in fuit
tute fuisse postea manu
missum esse. Sepissime em̄
ostitutū est natalib9 non
officere manumissionem.

De libertate

Libertini sunt qui ex
iusta fuitute manu
missi sunt. **Manumissio**
autem est dacio libertatis
naz q̄m̄diu aliquis s̄ serui
tute est. manu et potesta
t̄ su p̄positus est. et manu
missus liberatur domini
potestate. **Due res** a iure
gencium originez assump
sit. vtputa cum iure natu
rali omnes homines liberi
nascerentur. nec esset no
ta manumissio cum serui
tus esset incognita. sed
postquam iure gencium
seruitus ingenuitatez m̄
uauit secutum est b̄ficiuz
manumissionis. **Et ē vno**
oī nomine omnes homines

o Due res. id est manumissio. ac.
p Et cum tria ḡna. h̄ erat vnum et addita sunt tria. §. sunt
q̄tuor. R̄. non sequitur nam si habeas tres filios et nascat̄
hodie vnus incipis h̄e quartum. et prius h̄ebas tres. §.
vij. qd̄ f̄m̄ est. qz qd̄ prio erat op̄taē m̄ seq̄ntē nūm. ac.
q Sacris. scz sub aspectu p̄li et antistitis. et int̄ueniēte

appellarentur iure genciu
tria ḡna esse hoim ceperūt
liberi et his ot rarium fuit.
r̄ tertium genus libertini
qui defierant esse serui
Multis autez modis ma
numissio procedit a ex sa
cris ostōmbus in sacro s̄a
ctis ecclesijs. aut v̄m̄d̄ca
a inter amicos. a p̄ eplam
a p̄ testam̄tū a aliam quā
libet voluntatē vltimam
manumittūt. **Sz** alijs
modis libertas suo op̄tē
p̄t. qui tam ex veteribus
q̄ ex nostris ostōmbus in
troduc̄ti sunt. **Serui** v̄o
a dominis sepe manumit
ti solent adeo vt vel in t̄n
fitu manumittantur velu
ti cū p̄tor aut p̄ses a p̄
consul in balneum l̄ in t̄
at̄z eat. **Libertinoz** aut̄
status triptitus antea fue
rat. **Naz** qui manumitte
bant mō maiorem r̄ iustaz
libertatem ōse quebantur
r̄ fiebant ciues romani mō
minorem et latini ex lege
iunia norbana fiebat mō
inferiores r̄ fiebat ex lege
eliascencia dediticōz m̄o
Sed dediticiorum qui
dem pessima odicio r̄az ex

q̄licunqz scrip̄ta vice
actoz vt C. de his q̄
in ec. manu. l. i. et. ij.
t **V̄m̄d̄ca**. i. causa
ognita coraz p̄tore
que iō d̄r dari v̄m̄d̄ca
cta. qz v̄m̄d̄ca quidez
suus in vice illoz p̄
mo sic fuit manumis
sus. ff. de ori. iur. l. i.
et. ij. §. m̄icium. vel vt
q̄dam dicunt fm̄ boe
cū. v̄m̄d̄ca erat r̄ ga
p̄toris q̄ ter p̄ucie
batur manumissus. et
dicebat p̄tor ter
aio te libez. ar. C. si
aduersus lib. l. ij.
s **Amicos**. et in s̄a
in se. e. necessarij sunt
v̄ testes vt C. d̄ lat.
lib. l. i. §. sanctim9. a
§. h̄ h̄qs. acc.
t **Quilibz** vt in codi
cillis vel in testō mi
nus solēm. qd̄ v3 m̄ē
p̄ez et filios vt C. d̄
testa. hac ōsultissima
§. ex imp̄fecto. ac.
u. Sz alijs. p̄ter sup̄.
dictos. accur.
r **Qui t̄a**. scz modi
p̄ veteribus scz ex le
gib9 impatoz vt C.
p̄ q̄. ca. f. p̄ totum
3 p̄ris. vt C. oia. de
manu. l. fi. a in aut̄. d̄
man. p̄. §. ij. coll. ij.
et in aut̄. de mō. §. ij.
col. i. et in aut̄. d̄ mō.
§. i. col. ij.
a **Serui** manumitti.
q. d̄ q̄cunqz ē m̄i
t̄ vt C. de test. ma. l.
fi. §. h̄ v̄o q̄dez h̄ sec9
fit in filijs vt in aut̄.
q. mo. na. ef. sui. §. ge
ner. al. col. vj.
b **Transitu**. i. dū t̄n
fit a est rō. qz sine eo
fieri poterat vñ ali8 est q̄n̄ manumissio n̄ poterat fieri sine
p̄tore vt. j. t. i. §. ead̄. Itē aliud est in otenciosa iudic̄tōe q̄
scz reddiē m̄ inuitum. vt ff. de r̄. ob. inter stipul. §. i. a C.
de dilac. a p̄cedente Acc. v̄ videbatur non valere. quia
c **In** balneis. tūc em̄/ p̄re gaudio cuiuslibet concederet
d̄ in theat̄z. i. in locum vbi hoies stant ad videndum. et is
multo magis. scz alias q̄cunqz vadat. Acc.
e **Libtinoz**. is erat d̄ h̄uis vt C. d̄ nu. iij. q̄ritu tol. l. i. §. i.
f **Modo**. i. aliqui **g** **Amoza**. i. mediavt. j. d̄ cap. di.
§. i. et ff. de auro et ar. lega. l. qui laudem. fm̄ jo.

Fragmentary text from the right edge of the page, partially cut off.

De libertine
De q[ui] et ex q[ui]bus
no possunt

I

Dediticioz. i. vocabantur dediticij. et erant induci hac
i. eliascencia. q. et multa alia induxit. et erant hij toto tpe
vite sue serui. et tunc fiebant liberi cu moriebant. qd. p. de
rat eis. qz bo vt peculiu a dno occupabant. h. i. latinis ale
fiebat vt colligit h. et ex eo q minus habebant dediticij qm
latini. vt. j. de successi. liber. s. fi. Accur.

Pietas. i. nos qui
sumus p. j. Accur.
Constombus. vt
C. s. dedit. li. tol. a. C.
de lati. li. tol. l. i.

Competebat. s. ma
numissis. s. m. s. no tria
tpa. m. p. no et vltio.
scz demceps s. iuris
est. h. in medio s. ius
pessimum fuit induc/
tum. vt. j. de successi.
liber. s. vlt.

Libertinus. ex q
ostingit multiplex ef
fectus in p. mis circa
obsequiales operas.
q. s. in faciendo. vt
in assurgendo et fui
endo siue in n. faciedo.
vt de n. vocando i. ius
que ipa nata p. no
deben. ec. sine impo
sicoe. et si vocauerit
in ius p. no sine veia
punitur. in. l. aur. eis
ff. de m. ius vo. l. pe.
et vlt. q. aur. ei accipi
untur q. libet. p. vno
solido vt. j. de pe. te.
li. s. fi. a. ex h. i. iuris
sumitur ar. q. aureus
p. solido accipitur in
iure nro ex q. p. eodez
delicto tales sine p.
mulgan. et eodem in
telligunt esse dande
filio emancipato. vt
C. de m. ius vo. l. vez
nia. et ff. de odi. m. de
filii. sort. s. libertus.
item reuocant in fui
tutem ppter offensaz
vt C. de libe. a. eoz.
li. l. si manumissus. et
alia multa. h. hodie s.
oia tollunt preter ea
que ipa nata debent

vt in aut. vt liberi decetero. s. i. coll. vj. Tu die vt no. in
dida. l. si manumissus. que est contra

Et dediticios. quod dixerat in gne nre per species po
nit vel quod iudicium dixerat nunc diuidit

Altericades. q. s. n. h. em. s. h. q. re n. erant sui sicut il li q. pe
nit. s. h. vt. i. toto tpe vite sue h. i. recogent. s. h. jo. q. erat
libi s. h. i. recogent. vt C. oia. d. ma. l. i. s. sin. at. p. etarius

Latiosa iuliana. ex l. iul. no. ba. i. du. ct. ol. vt. s. e. s. libe. io
q. oes. sic. strue. a. oes. lib. tos. donauimus. i. ho. rum

Discrimie. d. d. a. h. ita. nec etatis nec manumissi. vt. ec. m
fans possit manumitti. ymo. ec. in ventre. cum. q. tum. ad. s.

multis tpiibus in dissuetu
dinem abijt latinoz vero
nomen non frequentabat
Ideoqz nra pietas oia au
gere et in meliorem statu
reducere desiderans duabz
ostombus h. emendauit. r
in pristinum statu reduxit

Quia et a primis vrbis
rome cunabilis. vna atqz
simplex libertas optebat.
id est eadem quam habebat
manumissor nisi q. scz liber
tinus fit q. manumittitur.
s. manumissor ingenuus fit

Et dediticios quidez p
ostomem nram expulimus.
quam promulgauimus in
ter nostras decisiones p. r.
quas suggerete nobis tri
bunianoviro excelso. ques
toze nro anti qui iuris al.
triccaciones placauimus.

Latinos at iulianos r oez
que circa eos fuerat obz
uanciam alias tpe p. eius d.
questoris suggestionem
correximus que inter im
periales radiat sanctones

Et oes libertos nulli
nec etatis manumissi. nec
domini manumissoris nec

beatue pro nato. vt ff. de sta. ho. q. in vtero. nec dñi manu
mittentis. du. tñ. heat. r. an. vt. j. t. i. s. ead. nec i. mo. manus
missi seu in testō. seu interuiuos q. quomō. vt. s. e. s. multis
s. **A**dditis. s. a. nobis eis q. s. habuim⁹ s. e. s. multil. af. a. fit
additi. i. r. primus si dñs egrotantem suū suuz deiecit. scds
si ancillaz vediderit ne prostituat. a. p. stituta fuerit. l. si ve

manumissionis mo discris
mine habito sic iam antea
obseruabatur ciuitate ro
mana decorauimus. Mul
tis modis additis p. quos
possit libertas seruis cum
ciuitate romana que sola
est in presenti prestari.

**De qui et ex quibz causis
manumittē nō possūt.**

Non tñ cuiqz volenti
manumittere s. naz
is qui in fraudem credito
ruz manumittit nihil agit
qz lex eliascencia impedit
libertatem. Licz at dno
qui soluendo n. est in testa
mento seruum suū cū liber
tate heredem instituē. vt
liber fiat heresqz ei solus r
necessarius si ei nemo ali⁹
ex eo testamto heres exti
terit aut qz nemo hēs scri
ptus fit aut qz is q. scrip
tus est. qualibet ex causa
heres non extiterit. **Q**d
qz eadem lege eliascencia
prouisum est r recte valde
enim perspiciendum erat
vt egentes homines qui
bus aliis heres extiturus
non esset vel saltē seruū

Eliascencia. filis est rō. qz lex vult. j. de vsuc. s. furtiue.
c. licet. i. dicitum est.

Serui. scz vniū n. ples. vt ff. de hē. insti. q. soluēdo et
ec. in fraudē creditoz vt C. de nec. b. l. i. in pñ. n. spēaliter
pigri dat⁹ fuerit vt. ff. s. hē. insti. pigri q. n. p. fieri neci⁹
n. dñs creditori satisfaciāt. vt dca. l. pignori

Sol⁹. i. cau. ec. t. alio vt ff. s. hē. insti. l. si is r. ei q. soluēdo

Extiterit. q. vltimo casu seruus substitutus est heres.

Secū. qz siue velit siue nolit cogit esse heres vt. j. s. hē.

Eadez lege. scz que prohibuit. eadez ex. q. a. dif. s. i.
iusta. cā. cedit. vt h. et. j. e. s. eadem.

Et recte. scz est prouisum.

ditor sibi retinuerit
man⁹ micā. qz. a. eam
ad ipm reuertentem
pstituit p. ea. t. eius
si sui pileati defund. i
funus pcessert. qrtus
si ec. expressit euvelle
esse latinū. quintus si
sub odictōe relicta li
bertate heres an. ob i
ctōne manumissit. ser
tus si in iudicio libali
a dno supatus fuerit
et precii. p. eo dno so
lutū fuerit. et ip. e. p.
ea recepit. septimus
si ancillā suā marita
uerit alicui libero. oc
tauis si coraz actis si
lium noiauerit seruu
suū. non⁹ si in stē a ser
uitutis reddiderit. et
probanē hij modi. C.
de la. li. tol. l. vna. s.
h. scim⁹ vsqz in fi. l.

Sola. s. libtal. p. lea
u. q. p. n. i. i. osuetu

Non tñ cuiqz die
quis s. t. i. s. mul
tis. et. s. fi. dcm. fit. qz
libz maumittē posse.
tñ. ac. sic. j. s. exbt. li.
in pñ. nā tūc esset lib
et heres. accur.

Fraudē. s. expone
j. e. m. fraudem

Manumittit. s. in
testō. l. m. vltia. volū
tate. scz. n. instituēdo
vt. j. p. s. et. ff. q. a
quibus. l. si. mortis
a. **A**git. s. ut. noceat
creditoribz. vt. ff. q. a
a. quibz. l. si. mortis. si
bi. tñ. nocet. si. velit. re
uocare. vt. C. de. seruis
pig. da. ma. l. si. credi
toribus.

a **E**gentes nō q̄ prodest paupertas. q̄ fauet paupertati. sic. ff. de transac. cum hij. §. si in annos. et. C. de epi. a. cle. si quis ad declinandum. §. penul. et. ff. de off. pre. illi. §. si. Ar. contra. ff. de execu. tu. et. cu. l. spadonem. §. si. et. i. aut. de testi. §. i. et. illud. pauper vbiq̄ latet licet econtra dica tur. cantabat vacuus coram latrone viator.

b **V**el. pro saltem.

c **H**aberent. sic. ff. d. interro. act. l. et. qz in pn. sic. §. d. bo. pos. §. per quos autem

d **A**ut si n̄ faciente id ē non satisfaciente creditoribus. acc. e. **E**o seruo. nunc li. ber. to. fact. acc.

f **S**erui. quondam h̄ modo liber est

g **I**n iuria. quo ad famam. que ē post mortem quandoq̄ dā natur. vt. ff. de acti. l. ex iudicioz.

h **I**demq̄ libertate non q̄ dicat instituo te sine libertate quia tunc non esset heres vt statim dicit in fi. huius. §. sed preter. misit dacionem liber tatis. vt in fi. §.

i **C**onstitutio. vt C. de necess. ser. hered. insti. l. quidaz in pn. accur.

k **S**criptura. sicut ex dacione tutele. vt. §. qui da. tut. poss. in pn.

l **C**um non. hec est noua ratio. de qua p̄ dixi modo. sed lex ipa antiqua fuit. vt. §. de here. insti. §. i.

m **I**nstitutio. ar. q̄ aliquo concessio. il lud conceditur. sine quo illud esse non po test. vt ff. de iur. om. iud. l. ij. accur.

n **I**n fraudem. sic. ff. e. t. scz qui et a quibz ma. libe. non. fi. l. in fraudem

o **S**oluendo. cum q̄ sciant se habere creditores. vt. §. que i frau. a. l. oēs. §. lucio

p **N**on est. et nunc erit penes soluendo.

q **P**reualuisse. nam quidam dicebant. q̄ sufficiebat solus euentus. alij dicebant q̄ exigebatur vtrunq̄. scz fraus et euentus. a ista sententia. preualuit. tamen ex predictis vis debatur sufficere euentum solum. tñ. etē.

r **I**mpediti. hic diligenter attende. q̄ si directa detur li bertas non solum inter viuos. sed etiam in vitima volun tate. duo necessaria sunt scz consilium. hoc est fraus a euen tus. vt hic. et. ff. e. §. in fraudez. et. C. e. l. i. **I**n fidei omis sione sufficit euentus. vt. C. qui manu. non. pos. l. fi. et. est ras

suum necessarium heredē haberent qui satisfactur⁹ essz creditoribus. aut hoc eo non faciente. credito res res hereditarias ser ui nomine vendant. ne iniuria defunctus afficiatur. Idemq̄ iuris est. et si sine libertate seruus heres in stitutus est. **Q**uod nra constitutio non solum in domine qui soluendo non est. sed generaliter consti tuit noua humanitatis ra cione. vt ex ipsa scriptura institutionis etiam liber tas ei competē videatur. cum non est verisimile euz quem heredem sibi elegit si pretermiserit libertatis dacionem seruiuz remanē voluisse. et neminem sibi heredē fore. **I**n fraudem autem creditorum manu mittere videtur. qui vel iam eo tempore quo manu mittit soluendo non est. vel qui datis libertatibz defuturus est soluendo esse. **P**reualuisse tamen vi detur. nisi animum quozq̄ fraudādi manumissor ha buit nō impediri liberta

elo. quia facilius libertas de facto data ab herede reuoca tur q̄ a defuncto vt ff. de fidei omis. liber. l. iij. §. si in frau dem. Alia ratio notatur. C. e. l. in fraudem. in his aut alie naciombus que in fraudem creditorum fiunt. dic vt. §. de act. §. Item si quis

tes. q̄muis bona eius cre ditoribus non sufficiant. **S**epe enim de facultatibz suis amplius q̄m in his est sperant homines. **I**taq̄ tunc intelligimus impedi rilibertatem cum vtroq̄ modo fraudantur credi tores. id est et consilio ma numittentis. et ipsa re eo q̄ bona non sunt suffectu ra creditoribus. **E**adez lege eliascencia. domimo minori. xx. annis. nō aliē manumittere permittitur q̄m si vndicta apud conci lium iusta causa manumi sionis a probata fuerit manumissi. **I**uste autē manumissionis cause sunt hec veluti si quis patrem aut matrem. filium filiam ue. aut fratres sororesue naturales aut pedagogū aut nutricem aut educa torem. aut alumnuz alum namue. aut collactaneum manumittat. aut seruum procuratoris habēdigra cia aut ancillam matrimo nij causa. dum tamen intra sex menses vxor ducatur. nisi iusta causa impediāt.

bonus. cum ipsa veri tate fraudet eos. ff. sepe enim. a. §. ar. contra. C. de rescind. ven. l. q̄squis. acc. t. **C**um vtroq̄ frau scz a euentus interue nit vt subicit et facit ad hoc. ff. qui et a q̄ manu. si. i. si fraudē u. **C**onsilio. nota q̄ tenetur de consilio. §. contra. ff. man. l. ij. §. si. sed is fuit fraus. et ideo fuit tale concilium obligatorium. qz fraudulentum. acc. e. **E**adem. scz de q̄ est habita mencio. vt §. e. in pn.

Minori. sufficit §. si non sit minor. xx. an nis etiam si nō sit ma ior. vt qz tetigit vl timum diem. xx. anni vt ff. de manu. l. i. sic in testō fauore sui vt ff. de test. qua etate.

Vndicta. h̄ expo ne vt s. t. i. §. multis. a. **C**onsilium. id est apud locum illū. vbi habetur super β cons filium. i. deliberatio. et sic ponitur id q̄ fit pro eo vbi fit. vt ff. de iusti. et iure. l. penult. al. §. si. **V**el dic apd eos qui pre sunt concilio. vt sunt omnes habentes or dnam iam iurisdictōez etiam minimi magi stratus. cum hoc sit de voluntaria iurisdi ctione. vt. ff. de off. procon. et. le. l. ij. et in aut. de defen. ci. §. nulla. coll. iij.

b **I**uste autem cause. fa. ff. de manu. l. si minor. cū. l. seq̄.

c **P**atrem. Sed qualiter potest filius habere serui. se licet patrem vel econtra. vel frater fratrem suum siue so rorem. ff. bene. vt quia instituit dominus filium serui sui heredem vel filium ancille vel econtra. et sic de alijs. quo casu sit institutus heres. et liber. et dominus omnium bonorum quorum dominus fuerat testator. vt §. e. §. l. a. ff. de acqui. poss. cum heredes. **T**rem potest esse vt si habeat quis filium ex ancilla sua. nam est seruus et filius. vt C. cō muna. de ma. l. fi. et econtra si seruus habeat filium ex do mina. nam filius est et liber et dominus. cum ventrem seq̄

I

quo ad statum vt. C. de rel vendic. l. patum l. licet possit. lpe et domina accusari. vt C. de mu. queb. pp. l. i. et. j. de here. insti. s. i.

Naturales et limos. vel naturales tm
Pedagogum scilicet qui ab inicio instruit pueros. a pedos quod est puer et gogos quod est ducere. quasi d. duator siue gubernator puerorum.

Alumnus. quem vel quam alumnus alu it vt differat a superiori.

Collactaneus. qui simul mecum lactauit quem fratres bononi. appellant

Ducatur. prestito super hoc sacramento. vt ff. de ma. vim. si collactaneus in fi.

Causa iustavit in firmitatis que tribuit dilacionem. vt ff. si quis cau. l. ij. s. ij. et. iij. et ff. de re iudi. l. que situm vel alia qualibz iustavit ff. ex qui. ca. ma. l. j. l. i. in fi.

Decem et septem an. Sed quomodo minor. viginti quinque annis potest esse procurator. vt. C. de procur. si minor. s. hoc ad negocia fuit non in iudicio esse potest. sic al' s. est differencia inter hos procuratores. vt ff. manda. si procurator. em. s. i. accur. sius flo.

Approbata scilicet manumissionis a apud concilium. accur.

Siuue falsa. quasi diceret. si dixit filium licet non sit. vel patrem vel filiam. licet hec ita non sint. sedm quosdam quod reprobo. cum id quod falsum

fit nihil sit. nec prestat causam. vt ff. de. ver. sig. paulus. et C. si ex falsis instrumentis per totum. et. ff. de excepti. rei iud. l. qui agnitis. Vnde dicit vera id est iusta. falsa id est iniusta. vt quia dixi eum socium meum fuisse in armis. l. i. scolis. qd inducebaz. p. iusta ca. a fuit tal' ca. l. similis a. pp. bata. licz non debuerit approbari. sic ff. del. j. si fid. euissor. s. fi. et ff. de in integ. rest. l. omnes. sic econtra iusta pro vera. vt s. i. in pn.

Retractetur. quia nihil facile immutandum est ex solennibus. vt ff. de in integ. resti. diuus. Sed contra. ff. de execu. tu. l. h. reprobari. i. s. l. s. hoc fauore libertatis. il lud fauore sanitatis.

Cum autem constitutus. nam cum dicit sine causa non posse manumitti. ergo econtra cu causa valet manumissio

Et seruus qui manumittitur procuratoris habendi gratia non minor. xvij. annis manumittatur. **S**emel autem causa approbata siue vera sit siue falsa non retractetur. **C**um autem certus modus manumittendi minoribus. xx. annis dominis per legem eliascenciam constitutus sit. eueniebat vt qui. xiiij. annos expleuerat. licz testamentum facere possit et i eo sibi heredem instituere legat aq. relinquere possit tamen si adhuc minor sit. xx. annis libertatem suo dare non poterat. quod non erat ferendum si is cui totorum suorum bonorum i testamento dispositio data erat vni seruo dare libertatem non permittebatur. Quare non simili ei queadmoduz alias res ita et seruos suos in vltima voluntate disponere quemadmodum voluerit permittimus vt libertate eis possit prestare. Sed

fic. ff. de eden. si quis ex. s. pretor. et. s. prohibet. et. ff. de pactis iurgencium. s. pretor. et. s. dolo malo. Ac.

Testamentum. si est masculus femina vero in. xij. vt ff. de testa. qua. etate. vt ff. de liber. le. aurelio. s. gayus

Sed cum libertas vsqz nunc allegando. inuit q' eode tempore possit manumittere quo testari. nunc econtra duas rationes considerans

Et quia inestimabilis est libertas. tamen si vendat quis se precium ad venditorem non transit ymo penes emptorem eundemqz minimum remanet vnde potest inestimabilis. vt hic. et ff. de reg. iur. libertas. et. ff. de ta. erbi. l. i. s. fi. Et quia antiquitas alicui statuebat cui est de seruiendum. vt. C. de testam. l. testamenta. quare visis allegacionibus soluit mediam eligens viam. sic. j. de rez. di. s. cum ex aliena. licz sit ar. otra ff. s. neg. se. nesenius. in fi. et ff. de in rem. s. si. p. pre. s. idemqz.

Cum enim antiquitas huius etati et pro alijs postulare concesserit cur non etiam sui iudicij stabilita ita eos adiuuare credat. vt et ad libertates dandas seruis suis possit peruenire. **De lege fufia canina tollenda.**

Lex fufia canina certus modus constitutus erat in seruis testamento manumittendis quam quasi libertates impediens et quodam modo inuidam tollendam esse censuimus cum satis fuerat inhumanum viuos qd

vel nisi causa agnita cum nec liber iste. nec aut. loquatur. nisi in vltima voluntate. vnde seruat tenor eiusde legis eliascencie cum non sit correctus vt. C. de ap. l. p. capi. i. fi. s. Antiquitas. vt ff. de postul. l. i. s. micium. **P**ostulare. id est desiderium amici sui vel clientuli sui coram iudicibus exponere. vt ff. de postul. l. i. s. i. non autem pro se poterit esse in iure. vt C. de au. p. an. l. clarum. et e ratio qz qnz pro alio accedit sibi imputetur qui tali omittit casu suaz. vt ff. de mi. l. cu mandato. **P**eruenire. interrogatiue legas. rñdeas. non est ratio quare sit diuersum. est g' et idem ius statuendum. vt ff. s. ob. l. a. ticio in fi. nam vbi est eadez rō idetz ius statuendū. vt ff. ad l. acq. l. i. il. et C. ad l. falci. l. vlt.

De lege fufia.

Lege fufia. certus vt ultra duos vel tres forte n̄ poffz
manumittere in vltima voluntate. vt. j. e. in fi.

a Modus. i. numerus / caminam. forte a quodā q̄ camf
b Quam ſc̄z fufiam. noiabatur inductam. vt in publ. Sz
vt. j. de act. g. alie. nam camis ſeruabat naturam qui ſtat in
palea. qui nec ſibi p̄f habere paleam. nec alij permittit ac
cipere. ſic nec ſibi po
terat tenere ſeruos.
qz moriebantur vt. j.
de dona. g. ſiue falſa.
nec libertatem pacie
batur eis dari. Vnde
merito camna Sz. vt
fit cōſequens nomen
rei. vt. j. de donac. g.
eſt et aliud

c Impedientem. id
eſt impedimentum af
ferentem.

d Inuidaz. nota con
tra inuidos. ſic C. de
cadu. toll. in p̄n.

e Familiam. i. omnes
ſeruos qui familia di
cuntur. vt ff. de ver.
fig. pronunciaō. g. i.
Accur.

f Cauſa. vt fraus p̄
etas manumittentis.
vt ſ. e. t. in p̄n. et. g.
eadem

g Morientibus. ſed
quo p̄t aliqd adimi
cum nihil habeat. nā
mors oīa abſtulit. vt
in auē. de nup. g. des
inceps. col. iij. R̄ die
morientibz. i. ad mor
tem tendentibus. qz
laborabat i extremis
vel quaſi vel eē erat
ſanus. ſed tiore mor
tis ſ. faciebat. vt. ff. de donac. cā. mot. l. iij. iij. v. et. vj.

h Adimere. nota hic ar. q̄ ea que ſiunt inter viuos tra
huntur ad voluntates vltias. ſic econtra. ff. de pac. l. pactū

i De his qui ſui vel alieni iuris ſunt. R̄ ca. hic reſtringit
p̄imum membrum diuiſionis poſite. ſ. de iur. perſo. vt non
op̄prehendat quosdam liberos homines filiuffa. Item ſta
tum cum dicit alieno iuri. ampliāt ſecundum membz diuiſi
om̄s. vt op̄prehendat etiam quosdam liberos. ſc̄z filiuffa.
cum ḡ fiat additio et detractio dicte diuiſionis iam eſt de
iure ci. hec diuiſio. vt ff. de iuſti. et iure. l. ius autem ciuile
Aut ſuperior de iure perſonaz. fuit ſm ius naturalen gē.
et ibj diximz q̄ iō immutabile eſt vt ſ. de iur. na. et. ci. g. pe.

k Equitur diuiſio que eſt de iure ciuili. cum in ea ius gē
cum diſtinguatur. vt ff. de iuſti. et iur. ius ciuile. ſupe
rior autem quam habuimus. ſ. de iur. perſo. i. R̄ eſt d iure
gen. cū ſit ſeruitus iure naſali. ogmitauit ſ. de lib. g. i. ac.

l Juris. quedam neutro iure tenent. vt filij quoz p̄es
ſunt capti ab hoſtibz. vt. j. qui. mo. ius pa. po. ſol. g. ſi ab
hoſtibz. nam et alie quedam ſunt impendent. vt ff. de verſu
fruc. ſ. q̄ ſiquis interdum. g. i. et in auē. de non alienan. g. ſ.
autem. col. i. et hoc ſm quosdam. ſos. ſtra. ſam ſui iuris
ſunt. cum em̄ pater ſit ſeruus hoſtium. et in eoz poſtate
vt ſ. de iure perſo. g. ſerui. ḡ alium habere non poſſunt in
poſtate. vt ff. de acqui. re. do. homo liber. g. quicquid.

licenciam habere. totam
ſuam familiam libertati
donare. niſi alia cauſa im
pediat libertatem. morien
tibus autem adimere hu
iuſcemodi licenciam.

**De his qui ſui vel alieni
iuris ſunt.**

Equitur de iure
perſonarum alia
diuiſio. Nam que
daz perſone ſui iuris ſunt
quedam alieno iuri ſubie
cte ſunt. **R**urſus earum
que alieno iuri ſunt ſubie
cte. alie ſunt in poſtate
parentum. alie in poſtate
dominorum. **V**idea
mus itaqz de his que alie
no iuri ſubiecte ſunt. **R**az
ſi cognouerimus que iſte
perſone ſunt ſimul intelli
gemus que ſui iuris ſunt.

ff. de acqui. poſſ. l. cum heredes. circa medium. et ff. ad. l. i.
iul. de adul. l. ſic eueniet et preterea eorum ratio vel ſua ē
abſur. q̄ dicit q̄ hec diuiſio recipiat medium. vt. C. de ſen.
b. p̄tate. ſ. v. v. modis accipit. vt ff. de ſig. pas. l. fi.
. l. p̄tas. / nam vt dicit a riſtoeles. ſtratio. eadem eſt
et ſimul diſciplina. vt hic et. j. de tutelis. i. R̄. et ff. e.

ac prius inſpiciamus de
his que in poſtate domi
norum ſunt. **I**n poſtate
itaqz dominorum ſunt
ſerui que quidem poſtate
iuriſgenciū eſt. **N**am apd
omnes pere que gentes
animaduertere poſſumus
dominis in ſeruos vite ne
ciſqz poſtatem eſſe. et
quodcumqz per ſeruum ac
quiritur id domino acqui
ritur. **S**ed hoc tempo
re nullis hominibus. qui
ſub imperio noſtro ſunt.
liceat ſine cauſa legibus
cognita in ſeruos ſuos ſu
pra modum ſeuire. **N**am
ex conſtitutione diui. pij.
anthonini. qui ſine cauſa
ſeruum ſuum occiderit nō
minus puniri iubetur. q̄ ſi
alienum ſeruum occiderit.

. i. et eſt ar. q̄ per
noticiam vnius imme
diatorum. perueniē
ad alterius noticiam
et faciunt ad hunc. g.
ff. de procur. l. ponz
pon. g. pe. et. ff. e. l.
. i. et ff. de preto. ſtis
pul. l. i. g. ſtipulacio
num iſta. j. de tutel
circa p̄n.

d Gentis. i. de iure
gencium introducta.
vt ſ. de iur. p̄ſona. g.
ſeruitus.

e Animaduertere.
. i. in animo vertere.
et cogitare. vt dixit
catho.

f Eſſe imp̄ op̄ie po
nitur p̄o fuiſſe vt ſta
tum colligitur. vt ff.
e. l. i. et erat eadē p̄i
in filium. vt colligit
ſc̄m vnam ſtam. ff.
de lib. et poſtul. l. in
ſuis. et. j. d. nora. g. ſi.
et. C. de pa. po. l. ſi.

g Domino. vel q̄ſi
domino vt fructuario
et bone fidei poſſeſ
quibus queritur ex
duabus cauſis. vt. j.
per quas perſo. no.
acq. g. de his.

h Quodcumqz. ſcilic
iſte ſm quosdam vt ff. de acqui. poſſ. q̄ ſeruus in fi. Sed
certe hoc eſſe non poſſe. nam ſi acquiritur. ḡ domino. qz
ſibi non. vt. j. per quas perſo. no. acq. g. Item ſerui. et. ff.
de acqui. here. placet. quare dic q̄ ſemper domino quer
tur. etiam ſi per dolum vel metum ſeruus acquirat vt ff.
p̄o emptore. l. iij. g. celſus. et. g. pompon. et. g. ſi ſeruus. ſ.
hoc ſolo inſpecto an queratur puta ſi ſeruus ſtipuleē ope
ras a libero. vt. ff. de ſti. ſ. l. antepen. vel ſi aliud factuz
ſit in ſtipulatione. vt. j. de ſti. ſ. g. ſ. cum factum niſi in caſi
bus. quod dic vt. j. de ſtipula. ſ. ſ. cum. nec ob. dicta lex. q̄
ſeruus. qz nunq̄ domino vt ſibi remaneat. nam tenetur red
dere. Sed nunquid libertas data a domino vel a lege quod
ſit interdum. vt C. de ſer. qui pro premio liber. ac. per to
tum. et in auē. de mo. g. ij. domino queritur. R̄ n̄. non. naz
lz queratur ſeruo libero. tamen non poſſe dari libertas.
vt. ff. de fidei com. liber. generaliter. g. ſi homini. tamen
eo ip̄o momento ſic ſit liber vt dominum non habeat. et ſic
hec oppoſicio eſt de puncto. ſic et alias vt hic vadit romaz
et ſ. facit murum. non eſt tamen verum eum iuiſſe l opus
fecuſſe. licet ſit in vltimo momento perficiendi. Similis q̄ſ
tio ſit. ff. q̄ metus cauſa. l. extat.

i Id domino vel quaſi domino. vt fructuario et bone fi
poſ. quibus queritur ex duabus cauſis vt. j. per quas p̄ no.
acqui. g. de his

Acquiritur. nota hic duos effectus dñice potestatis. et est tertius ut non torqueatur in dominum nisi in casibus ut C. de questionibus. l. i. et l. seruos.

Sed et hoc licet. i. licitum est legibus. qz si seruus sciat infidias domino parari. et ipse auxilium non tulerit. suppli eum dñz prestare quod mortem interpretamur. s. et si accu sauerit eum criminali ter. excepto crimine maiestatis. ut si dñm viderit periclitantez et eum non adiuverit vel si immiscuerit se uxori sue l. alij modis m.

Cognita. ut qz exprobre muenerit l. fili delicto. quo casu etiã occidere licet. ut ff. de ver. ob. qui seruũ a. ff. del. j. quid g. s. si hõs. et ff. ad l. iul. de adul. marito. s. i. si autem al. deliquit. l. domino non obedie rit legitime eum cor rigeret potest. non tñ ultra modum boni vi ti arbitrio sprextens sum ut C. de emen. s. l. i. Sed nunquid sine causa verberare põt s. sic modice fm jo. ut C. de emen. ser. l. i. Licet pla. dixit q non alit tenetur vendẽ vel dare. ut ff. ad l. cor. de sicca. ut hic se quitur. et ff. e. t. l. i. n.

Constõde. e. s. vba sunt. j. e. s. fi. o. Seruum alienum s. certe qui seruus ali enum occidit lege ac quilia tenetur. ut ff. ad l. acqul. l. ij. in prin. a. j. ad l. acq. in pn. que actio hic habere locũ non pẽ eum non domino ymo ostra dominum dareẽ quod esse non dz. ut ff. ad l. acqul. Item mela. s. legis. s. dz dieq hoc est qtuaz ad criminalem penaz. l. cornel. de sicca. ut. j. de pu. iu. s. j. tẽ lex. que pena tam in seruis qm in liberis locum hz. ut ff. ad l. cornel. de sicca. l. i. s. i. inter d eẽ cui liler tenetur si alit9 interest vt creditoris. ut ff. de pignoz. seruum l. fructuarij vt ad l. acq. s. si ppetatis vt ff. de dolo. s. et eleganter. Ac.

Sed et maior. i. magna. vel maior q equum sit q. Consultus. i. interrogatus. sic ff. de pact. l. rez qz. s. fi. Vnde illis osulo te querens. tibi osulo osilium dans r. Sacra. ad que loca olim et hodie ofugiunt. eca qd di stinguẽ. ut diximus de man. principum. s. neqz aut. col. iij. s.

Cogantur. nota hic q aliquis cogitur vendere rẽ suã bonis. scz vt precium habeat. et ad dominum primum non reuertatur. ut. j. pro. s. et. s. fi. in fi.

Bonis adiciõibus. ne simili pena anteriorz afficiant. vel ne exponantur vel prostituantur in eodem. ut. j. pxi.

S. et. s. fi. u. Recte expedit scz precepit. ac. r. Utatur. qz interest principis locupletes sub se habẽ subiectos. ut in aut. vt iudi. sine quo quõ. suffra. s. cogita cio. col. ij. quod non atingeret si cui libero seruos suo s. liz ceret occidere. Et nota q illud idem interest priuati pñci pale et reipub. interest secundario vt s. diximus. de iust. et iur. in fi. ar. ostra. ff. so. ma. etiam. s. licet. et l. si ostante. s. si ma ritus. ac.

Ideoq cognosce de que relis eorum qui ex familia iulij sabini ad sacram sta tuam confugerunt et sivil durius habitos qm equũ est vel infami iniuria affec tos esse cognoueris venun dari iube. itavt in potesta tem dominorum non reuer tantur. Qui sabimus si mee constituciõni fraudem fe cerit sciat me hoc admis sum aduersus se seuerius executurum.

De patria potestate.

In potestate nostra sunt liberi nostri. qd ex iustis nupcijs procrea uimus. Nupcie autem si ue matrimonium. est viri et mulieris comunctio in diuiduam consuetudinez vite continens. Quis at potestatis quod in liberos habemus proprium est ci uium romanorum. Nulli autem alij sunt homines. qui talem in liberos habe ant potestatem. qualem

Pate. s. verbum multis modis sumit vt s. t. p. dixi. s. i i. iustis. que sunt iuste dr. j. t. p. k. Nupcie. et dicuntur a nubendo. i. velando. qz velate in cedere dnt. vt ait ysidorus. s. m. n. omiuz dz ideo qz mulier nubit vt mater fiat. et hec duo nominalz diuersis rõnibus idem signant. Item coniugium et nubium et forcium. ut ff. de ritu nup. m. eo iur. s. hoc caput. l. s. vltimum qnqz in ter seruos accipitur. ut C. de ser. fug. l. fi. inter q s. p. e. dz otubernium. ut C. de incest. nup. cum ancillis l. Coniunctio aioz non corpoz tñ. ut ff. de reg. iur. l. nupcias. et illa coniunctio aioz signat vniõnem que osistit inter deum et iustam aiam. Vnde apl's qui adheret dovn9 spüs est cum eo. reliquum scz coniunctio corpoz. designat oformitatem que osistit in carne inter xpm et sanctam ec clesiam. i. humanum genus. vnde euangelista. verbũ caro factum est et habitabit in nobis

Ondividuam quo ad affectionem sic de iust. et iur. in pñ. actu em plerumq; sit sepacio iur tam veteri qm nouo pmittente. vt C. de repu. osensu. et in auē. de nup. §. si §. q. in auē. vt liceat ma. et auie. §. q. vero. col. viij. §. nunquid hanc affectionem hz aliquis ad ocubimam. Nūq; certe sic et ideo adicias huic diffinitioni diuini et humani iuris oī. cacō vt ff. de rit. nup. l. i. Diuini. qz eius defecte dnt eē vt n̄ sit vnus xanus alter iudeus. C. de iudeis. ne quis. Humani. qz forum viri sequitur vxor vt ff. ad mūcip. l. si. §. ij. s̄lec. 9. ē i. o. cu bia l. q. l. 3. mi. 9. l. ma. vx ore vt ff. admūcip. l. si de iure. §. si. l. 3. cō cubinatus iure per mittente sit. ff. de cō cubinis. l. in ocubina tu in fi. neq; valz op posicio de matre ad filium. qz ibi non est talis osuetudo qualif ad vxorem. vt. j. t. i. §. §. et in auē. quō op. e. §. i. coll. i. et. §. q̄ta ibi. s̄ aut sole. qz **Accurfi.**

Ius autem quod consistit in septem. p mo qz necessitate fa mis vendere p̄ vel obligare vt C. de pa. qui si. dis. l. ij. Secdo. qz ab eo in ius vocari non p̄. vt C. de in ius vo. l. si. Tercio quia nec cum eis agendo iudiciuz h̄re possim⁹ vt ff. de iudi. l. lis. q̄to. qz per eum ac qui rimus. vt. j. per quas p̄so. no. ac. §. i. Nūto qz in iudicō ostra ali um sine licēcia nostra esse n̄ p̄ vt C. de lo. que si. l. si. §. i. Sexto qz eo mūto sua bona aduenticia ammissa mus. vt. j. per quas p̄so. no. ac. §. i. Nūda z tñ dixerunt qz alimē ta admūicem s̄ iure prestantur qd falsuz est cum in emanci p̄tis s̄ fit vt ff. de li ber. agnos. l. si quis. a liberis in pñ. Item

cuilis obligacio int nos esse non p̄ vt. j. de inutili stipu. §. jte inutilis ē Et octau⁹ vt possim petē filiaz in meā p̄tatez circa quod distingue. qz aut a nullo detinetur. aut ab ali q si ab aliquo volens aut mutus. primo casu petam eum per offm iudicis. de liber. exhiben. l. in. §. B. autem. et preudi/ ciali actione in rem agam. vt. j. de act. §. preudiciales. non interdico n̄ in casu. vt si volo eum adire hereditatem in q factus est heres. vt ff. de acq. here. si quis mibi. §. i. iustum

nos habemus **Qui** ergo ex te et vxore tua nascit. in tua potestate est. **Itē** qui ex filio tuo et vxore e⁹ nascitur. id est nepos tuus et neptis eque in tua sunt potestate et pronepos et proneptis. et dēinceps ce teri. **Qui** tamen ex filia tua nascuntur in potesta te tua non erunt sed in pa tris eorum.

De nupcijs.

Vstas autem nupci as inter se ciues ro mani contrahunt. q scdm precepta legum co eunt. masculi quidem pu beres. femine autem viri potentes. siue patrefami lias sint. siue filij familias. dum tamen si filij familias sint. et consensuz habeant parentum quoz in potes tate sunt. Nam hoc fieri debere et ciuilis et natura lis ratio suadet intantum vt iussus parentis prece dere debeat. **V**nde que sitū est an furiosi filia nu bere. aut furiosi filius vxo rem ducere possit. cunque super filio variebatur. no stra processit decisio. qua permissum est ad exemplū

de libe. exhi. si cum in secundo eadem auxilia locum hnt. et plura. scz rei vendicacio de iure rōnoz. vt ff. de re ven. l. i. §. i. in tercio locum hz interdico. Item actio in rem s iure qritū. vt ff. de rei ven. l. i. §. i. et de li. exhib. l. i. §. i. **Q** Romanoz. oim qui sunt de rōno impio. alie x o gētes qdaz vt seruos tenent filios vt sclau. alie vt proz sus absolu tos vt francigenē. ideo caute dicit. j. talem qualem

filie furiosi. filium quoque furiosi posse. et sine patris interuentu matrimonium sibi copulare scdm datum ex nostra ostitutione mo dum. **E**rgo non omnes nobis vxores ducere licz Nam a quarundam nup. cijs abstinentuz est. inter eas enim personas que pa rentum liberorumue locū intra se obtinent contrahi nupcie non possunt veluti inter patrem et filiam vel auum et neptem. vel ma trem et filium. vel auiam et nepotem et vsq; ad infi nitum **E**t si tales persone inter se coierint nephari as atq; incestas nupcias contraxisse dicuntur. **E**t hec adeo vera sunt vt quamuis per adopcionez parentum liberorumue loco sibi esse ceperint. non possunt inter se matrimo nio iungi intantum vt eiaz dissoluta adopcione idez iuris maneat. **I**taq; eam que tibi per adopcionem filia vel neptis esse ceperit non poteris vxorem ducē quamuis eam emancipa ueris. **I**nter eas quoq; personas que ex t̄nsuerfo

Ex vxore aliud si ex ocubimayt. j. t. i. §. fi. vel incesto coitu nas tus. vt in auē. q. mo. na. eff. le. col. in. §. fi. **I**n tua. si tñ tu sig tui iuris. non al. vt ff ad. l. iul. de adul. sic cuemet

Non erunt. qz qui nascuntur famil. scz quantur. vt. j. de le. ag. tu. §. i. et in hoc se quitur oditionem pa tris. vt ff. de sta. bo. l. cum l. ma.

De nupcijs. Re ca.

Vstas. ciues. i. liberi hoies. vt s̄ de libet. l. §. fi. serui § non faciunt matrimo nium s̄ otubernium. vt hic. C. de icesitil nup. cum ancillis. et i auē. de nupcijs. §. si vero ab mico. col. in. §. si aliud est iure cano num quod preualet. vt in auē. de ecciasti. ti. §. i. col. ij. vbi s̄. qz canones sunt suan di pro legibus. ac.

Precepta. que sūt. j. e. t. per totū vt col ligen⁹ in mag. glo. j. e. §. sunt et alie. ac.

Puberes. i. maio res. x. an. vt. j. qui. mo. tu. fi. in pñ.

Potentes. i. maio res. x. an. vt. j. qui. mo. tuto. fi. i. Re. s̄ in sponsalibus. vii. anni sufficiunt vt ff. de spō. l. in sponsalibus. §. 3. nūquid hodie. xv. an ni sunt necessarij ad matrimoniu vt i auē. de tēp. non so. pec. §. gñalt. col. vij. Re. lex illa osuetudinem. et

frequenciaz hoim ponit. **I**te qd si aliqs ante q̄ istz tps) sit inuentus sufficiens ad matrimonium. videtur q nubere possit. vt ff. qñ di. leg. ce. l. penf. quasi felici diplomate vltus vt ff. de x. ob. otimus. §. cum ita. s̄ ot radico. pmo. l. iul. de adulterio et stupro omissio poterit puniri. vt ff. de adul. inter liber os. i. Re. et est pro hoc ff. de ocubimis. l. i. §. fi. si autem de facto intra dictum tps vxorem quis ac ceperit tunc erit vxor cum ad etatem predictam puenerit.

ut ff. de ritu nup. l. minore. ac.
 Parentum scz qui sunt iuris sui eorumq; etatis sint. sic et ma. fa. h. filij et filiefamil. qui sunt in pteate cuius eunq; etatis sint ut ff. de his qui sunt sui iuris. l. nam. ciuim.
 d. In pteate. g. de emancipatis videtur idem ut. C. e. l. vidue. h. illud. filium est n. pceptuz. q. at possit filij emā cipat. ff. de ad. ta. l. ij. h. si emanci. et ff. e. de ri. nup. l. filij emā cipa. ac.
 Et ciuili. quia ē in pteate iure ciuili rōnoz. ut t. i. g. ius. Et natalis. qz pē. ut ff. d. ius. a. iur. l. ij. g. Debeat al. n. valz ut ff. d. sta. ho. l. pau lus. i. h. e. videtur at osentire n. stradicat expresse ut ff. d. spō. l. in spon. alib. in fi. h. vñ. q. h. e. qz pē. is osensus erigitur.
 Possit ē pē. n. possit osentire. ut ff. de iur. co. l. ij. h. furiosus. k. Super filio. nam de filia facile osensus fuit. qz forte calidi or. sanguis est in ea. ut in aut. de n. eli. g. cū. g. cal. i. v. l. verius apter fragilitatē ser us. ar. i. qui. ali. l. m. pñ. h. prima n. placz. l. Decisio. i. snia vel leryt. C. e. si furiosi. m. Qua decisione n. furiosi. idē. h. capt. fuerit. a. abfuit. pater per trienniu. l. si nesci tur. an. viuat. vel n. ut ff. e. l. si nepos. g. fi. a. l. si ita.
 o. Scdm datum. scz cuz auctate curatoris patris et dote. h. m. q. h. titatem pē. monij. patris data. ut C. e. l. si furiosi. in fi. h. iure ca nomum. sufficit osensus eoz. d. qz. n. m. monio agitur. h. illud. forte in alijs. n. in filijfam. intelligitur. l. credo. q. h. corrigi. qz honesta res est. q. h. m. monum. sic. a. in ē. re. mō. sterium. ut in aut. de san. ep. g. nunc. autem. collacione. ij. p. Ergo. quia. h. m. pcepta. legum. sunt. mē. monia. g. nē. q. h. non. omnes. scz. mulieres. r. Quarundaz. scz. muliez. s. Inter. eas. ad. infinitum. adeo. ut. si. adam. hodie. viueret. n. possit. habere. vxorem. h. m. jo. ut. ff. de. rit. nup. l. nupcie. t. Idem. iuris. ut. non. pnt. diungi. u. Inter. h. non. tanta. scz. vsq. ad. gradum. vij. h. m. canonef. ut. xxxv. q. ij. c. progemem. et. c. de. sangtate. et. c. m. co pulacione. et. c. nulli. h. h. m. l. vsq. ad. qrtuz. ut. j. e. g. frat. r. l. idem. hodie. iure. canonico. ut. e. de. ofan. a. affi. c. vlt. h. tñ.

gradu cognacionis iun guntur est quedam finis obseruacio sed non tanta Sane enim inter fratrem sororemue nupcie probi bite sunt. siue ab eodem pre eadq; mre nati fuerit siue ex altero eoz. Si si qua per adopcionem so roz esse tibi ceperit. qd diu quidem constat adopcio sane inter te et eaz nupcie consistere non possunt Cum vero per emancipa cionem adopcio sit disso luta poteris eam vxorem ducere. Sed et si tu emancipatus fueris nihil est impedimento nupciz et ideo constat si quis ge nerum adoptare velit de bere eum ante filiam suaz emancipare. et si quis velit nurum adoptare debere eum ante filium suuz emā cipare. Fratris vero vel sororis filiam vxorem du cere non licet. sed nec nep tem fratris vel sororis qz ducere potest. quis quat to gradu sint. Cuius eniz filiam vxorem ducere non

ali accipit qd h. m. canones. q. h. m. nos. vt. di. ces. j. d. g. dib. 9. r. Quadiu. sic. ff. de. v. ob. h. stipul. in. fi. sic. ff. de. li. et. po stu. si quis. postu. in. fi. y. Dissoluta. qz. ipa. ē. emancipata. ut. differat. a. seqnti. cau 3. Genex. i. marituz. filie. a. Cū. s. p. rez. b. An. i. p. rio c. filiam. Bideo. qz. emancipacōe. facta. desinit. esse. agnata pti. g. per. ptem. n. pē. fieri. agnata. tñ. adop tuo. ut. ff. de. adop. l. q. in. adop. cōe. hodie. h. o. n. desinit. ut. j. de. leg. ag. suc. g. fi. a. ita. h. filiu. hodie. n. valet. d. Quz. i. vxorem. fi li. ut. probatur. j. e. g. affinitatis. e. Cum. scz. patrem. f. Antea. i. primo. g. fratris. e. h. oppo nitur. filiaz. au. l. auie. n. possum. ducere. tñ. neptem. possum. que. est. mihi. osobzima. ut. j. e. g. duoz. h. h. ac regulam. stricte. intel ligi. in. eo. casu. in. quo. loquitur. et. in. o. j. fil. scz. qñ. ego. et. illa. e. filia. ducere. n. possum. sumus. in. scdo. gradu. ad. stipitem. et. in. po testate. ei. d. em. et. sic. e. scz. fr. is. v. l. sororis. mee. filiam. nē. et. h. m. naturalibus. secus. in. adoptiuis. ut. j. p. xi. g. Accursi. floren. h. Cius. sic. os. tue. non. videris. impediti. ducere. vx. fi. e. i. Ciuili. iure. de. na. turali. os. tat. de. ciuili. sic. proba. illa. filia. so toris. adoptiue. n. est. i. pteate. m. is. vt. j. d. hē. qua. et. diff. g. q. de. cā. g. n. transit. in. pteatez. illi. q. adoptat. mē. e. z. l. z. mē. transeat. qz. illi. transeunt. cum. alijs. q. sunt. in. pteate. ut. j. t. i. g. illud. et. ff. d. adop. si. pē. At. ipa. mē. adop tata. est. mihi. iuncta. p. agnacōz. p. p. rez. in. e. pteate. est. ff. d. adop. l. qui. adopt. k. Duoz. h. h. m. l. ut. hic. et. C. e. celebrandis. secus. iure. canonum. l. die. hunc. g. loqui. de. adoptiuis. sec. i. natalib. l. Itē. amitā. q. est. soror. p. ris. m. Adoptiua. ab. auo. p. no. n. Item. mater. ter. am. nō. caute. qz. n. repetit. adoptiua. z. ma. ter. ter. az. nē. qz. mater. ter. a. vel. auunculus. n. fit. adop. cō. e. vt. h. et. s. e. g. eius. et. ff. e. si. qua. g. si. qua. g. fi. alias. l. adop. cio. Sed. o. tra. videtur. ff. de. rit. nup. l. per. adop. cionem. g. fi. h. illud. intelligitur. qñ. adop. tio. in. nepotem. quasi. ex. filia. natum. vel. in. proneporem. ex. nepote. nato. ex. filia. q. d. pos sum. sicut. si. nullum. haberem. filium. ut. j. t. i. g. l. z. tūc. em. so roz. et. frater. e. loco. e. filij. facta. est. adop. cio. est. m. ter. a. a.

Marginal notes on the left side of the page, including references to other legal texts and commentary.

aut meulus est. alij mihi filij sunt vtz. et sic n̄ imitat̄ naturaz
 quā alij nepos ex filia naturali et l̄tima n̄ est in p̄tate h̄ aē cū
 suis sc̄oz. loquit̄ qn̄ aliq̄ adopto in filiaz. hec q̄dez n̄ erit
 mat̄ ex tera filijs natis ex alia mea filia naturali et l̄tima. S̄z
 q̄ est rō diuersitatis. R. qz altero casu scz qn̄ adopto i ne/
 potem ex filia. est omod̄ mater tere et auunculo. qz maiores
 quid̄ parentes ipant
 minoribus q̄d secus ē
 in aduerso casu. et ex
 hac pendz alia. vt na
 turales et l̄timi sint
 adoptiuo ubic̄t. et
 est ridiculum. eōt̄rio
 casu esset equum
O. Et magnaz maḡ
 mater tere foror auie
 m̄ne est. amita maḡ
 foroz aui paterni est
 vt. j. de gra. et affi. g.
 iij. et. iij. Sed quid̄ d̄
 fr̄e aui mater m̄. R. ē
 patruus magn̄ vt C
 de successorio edicto
 l. i. l3 pla. ota vt ibi
 no. Sed cum sint in
 quarto casu q̄re p̄oz
 hibenē. vt s̄ e. g. fr̄is
 R. qz hec p̄sone sunt
 d̄ superioribus trans
 uersalibus. q̄ h̄ntur
 loco parentum vt i b̄
 g. et qz ipa ē in prio
 gradu stipitis vt no.
 s̄. g. h̄ nec nepotem. q̄
 sic nō caute. qz ordo
 transuersalium subdiuē
 i tres p̄tes. s̄. j. et ex la
 tere. vt. j. de ḡdi. g. ij
 iij. iij. v. et. vi. et ma
 ior est abstinentia ver
 sus superiores vt h̄. et
 inferiores. vt s̄ e. g.
 fratris. q̄ transuer
 salium. vt s̄ e. g. duoz.
 Accur.
P. Affinitatis. ē aut̄
 affinitas regularitas
 p̄sonaz ex nupcijs oīundaz. oī carens parentela sanḡnis
 vt ff. de gradi. n̄ facile. g. affines et. g. sciend̄ est. ideo dicit̄
 ex nupcijs. qz sine nupcijs oītrabi n̄ p̄t. s̄ h̄m canōdes et sine
 nupcijs. s̄ cum vxoz videat̄ affinis uro q̄re p̄mittit̄ matris
 momio vt. R. n̄ est. s̄ cā affinitatis
 q. Quatundaz mulierum. R. Preuignam. hec nomia
 exponuntur statim. p̄. in. h̄. q. ita. n̄.
 s. Loco sunt fa. ad hoc ff. so. ma. quia.
 t. Acapi debet scz hec prohibicio
 u. Curus est. que oīneantur appellacōne istarum. dic vt
 ff. e. l. adoptiuus. g. videamus.
 r. Nupta est ar. sumitur h̄ et ex p̄oz. R. q. si quis h3 gna
 le auxilium n̄ p̄t petere speciale. vt ff. de miū. l. in cause. q̄
 de ver. ob. doli. et ff. de eden. l. q. sunt.
 p. Alia racione non solum supradicta
 3. L3 p̄mo efficit̄ infamis. vt C. ad l. iul. de adul. l. eū qui
 a. Socrum. que sunt hec persone. dic vt ff. e. t. de ritu
 nup. l. adoptiuus. g. nunc videamus.
 b. Prohibitū. iure affinitatis ad b̄ referē q̄ et ipm. et c.

duobus nupta esse non p̄
 test **I**tem si adhuc pre
 uigna tua est. id est si ma
 ter eius tibi nupta est ideo
 eam vxozem ducere non
 poteris. quia duas vxozes
 eodem tempore non licet
 habere **S**ocrum quoqz
 et nouercam prohibitum
 est vxozem ducere. quia
 m̄is loco sunt. q̄d et ipm
 dissoluta demum affinita
 te procedit. alioquin si ad
 huc nouerca est. id est si
 adhuc patri tuo nupta ē.
 communi iure impeditur
 tibi nubere. quia eadem
 duobus nupta esse non po
 test **I**tem si adhuc socrus
 est. id est si adhuc filia ei⁹
 tibi nupta est. ideo impe
 diuntur tibi nupcie. quia
 duas vxozes habere non
 potes. **M**ariti tamen fi
 lius ex alia vxoze. et vxoz
 ris filia ex alio marito vel
 contra. matrimonium rec

I

e. Affinitate. h̄ s̄a sibi otraria videtur. nam si dissoluta
 est affinitas. n̄ ḡ d̄nt nupcie rōe affinitatis separari. s̄ dic bi
 ssoluta. n̄. i. dissoluto matrimonio. p̄ter quod oīngit af
 finitas. s̄ ipa affinitas non est dissoluta
d. Nouerca sic dicta. quasi nocens arcus. vel qz noua est
 archa sine fructu. et fa. ff. de moss. tes. l. iij. in fi. et l. iij.

te contrahunt licet habe
 ant fratrem forozemue ex
 matrimonio postea con
 tracto natos. **E**t si qua
 vxoz tua post diuorcium
 ex alio filiaz procreauerit
 hec non est quidem preui
 gna tua. sed iulianus ab
 huiuscemodi nupcijs ab
 stinere debere ait. Nam
 constat nec sponsam filij
 nurum esse. nec patris sp̄
 sam nouercam esse. rectius
 tamen iure facturos eos
 qui huiuscemodi nupcijs
 se abstinerunt. **I**llud
 certum est. seruiles quoqz
 cognaciones nupcijs im
 pedimento esse si forte pa
 ter et filia. aut frater et
 foroz manumissi fuerint.
Sunt et alie persone.
 que propter diuersas ra
 ciones nupcias contrabe
 re prohibentur. quas in li
 bris digestorum. seu
 pandectarum ex veti iure

e. Non potes. al nō
 possis scz eodem tpe
 subaudi vt s̄ p̄. g.
f. Mariti. l3 inter se
 frater et foroz. phibe
 antur. vt s̄ e. g. inter
 eas q̄. n̄.
g. Vel contra. id est
 econtrario
 h̄ v̄cant. illi miores
i. Ex n̄imomo. ma
 iorum. accur.
k. Postea. scz post
 natiuitatem istoz. et
 sic adverbium post d̄
 terminat dictōz con
 tracto. Vel dic q̄ de
 terminet verbū habē
 ant. a dic otracto scz
 prius. nam qui ex eo
 m̄imomo nascuntur
 fr̄es sunt ex p̄te m̄is
 illi q̄ natus est l̄ nata
 prius ex feia id dicas
 econtra q̄ erit frater
 vel foroz ex p̄te p̄is
 illi qui fuerat ex illo
 patre nat⁹. et tñ isti
 nullo iure sibimicez
 iunguntur. viro em̄
 ognati vxoris iungun
 tur et n̄ alijs ognatis
 viri. Dem econē. q̄
 ognati viri vxori iun
 guntur n̄ at alijs og
 natis vxoris. vnde re
 probatur quorūdam
 opi. qui dixerunt q̄
 null⁹ d̄ arboze ducit
 aliū nā in ea oītenē
 ognati viri q̄ vxoris

et tñ iunguntur vt h̄ d̄. nec inter se an̄ m̄imomū inter du
 os ognatos viri et vxoris otractus succed̄ vt Cōia d̄ suc
 amite. nec postea nisi sicut facit vir vxori deficiente oī pa
 rentela. et excluso filio vt C. vnde vir et vxoz l. i. et i aut̄
 ibi signata. Accur sius.
l. Et si vxoz non est preuigna. qz illa est preuigna mea q̄
 ex mea vxoze est nata ant eq̄ esset vxoz. et femine ille est p̄
 uignus qui ex marito natus fuit ant eq̄ suus esset maritus.
 vt s̄ e. g. affinitatis et. g. socrum. sed hec postea fuit. nata.
 tñ dicit iulianus abstinent̄ rōe honestatis vt subicit. et. ff.
 e. l. si qua. g. si vxoz. et l. si vxoz. et l. sp̄. et ad b̄ inducit duo
 argumenta. nam. et c.
m. Curum esse. l3 fit sponsa tñ non est nurus an̄q̄ fiat vxoz
 et econtra l3 fit sponsa patris. qz vxoz non est patris. ad
 huc ideo non est filij nouerca. vt h̄ et ff. de ritu nup. si qua
 . g. i. et tñ l3 nulla sit affinitas est abstinent̄ vt subicit rec
 eius. et c. a filij occludit in casu apposito primo in b̄. g.
 n̄ facturos. scz sem⁹ o. **Illud** seruiles. i. d̄i durat̄ h̄uicē
p. Cognacōes. i. sangunitates que sunt inter seruos. q̄

I

impediunt nuptias inter eos. **V**tem affinitates. vt hic et ff. e. adoptiuus. §. seruis. Sed quō hoc cum nulla agnatio sit inter eos. vt. j. de ca. di. §. pautem. Sed illud in iure succedendi. et in tutela vel hereditate dr. hic autez a iure sanguinis. quod nullo iure civili tolli p̄t. vt hic et ff. de re iuris. l. iura sanguinis. et per ose quens est in prohibicōe matrimonij. **S**z nōne et alia rōe inter eos matrimonium impeditur qz sunt serui vt s. e. §. i. ff. de incest. nup. cū ancillis **D**urante fuituteb duo sunt impedimta et eis manumissis durat s̄ vnū vt se quiē. **M**anumissi fuerūt vel ambo et tūc vnuz est impedimentū sāg umis vel vnus tm̄. et tunc duo sunt q̄ impediunt q̄ mō diximus. **S**unt et alie. enu mari p̄nt at enumerati. xiiij modi. cum his quos scz s̄. t. h̄emus. primus est rōne seruitutis. vt s. e. i. ff. de incest. nup. l. cū ancillis **S**cds est rōe etatis. vt mares minores. xiiij. an. femie mingrel. xij. vt s. e. i. ff. de incest. nup. l. cū ancillis **T**ercio rōe sanguinis. quod in tria diuiditur. ascendentes descendentes. collaterales. vt s. e. §. §. a. §. inter eas. et. §. fr̄is et. §. eius. et. §. duoz **Q**uarto rōe adoptiōis vt s. e. §. §. a. §. inter eas. in fi. vtriusqz. **Q**nto rōe affinitatis p̄sentis. preterite et future vt s. e. §. affinitatis et. §. so cer. et. §. si vxor. **S**exto racōe matrimonij nam si hz vnā n̄ dz h̄re alterā eodem tpe al̄ est infamis vt s. e. §. so cerū in fi. et. §. affinitatis in fi. et C. ad l. iul. de adul. eum **S**eptimo p̄ sena. o. qd̄ vetat fieri matrimonium inter tu. a. cu. et filios eoz ad q̄ndam pupillam vel adultam suam. l. p̄tris. vt C. de interd. ma. inter tu. l. i. **O**ctauo per l. pap. et iul. scz inter senatores et eoz libertos et libertas l̄ al̄ vilis adiciois feminas. vt ff. de ritu nup. l. pap. et C. de iup. l. si libertam. quod capl̄n hodie correctum est. vt in aut. vt li. de ce. §. si quis autem col. vj. **R**onus est vt inter presidem et sibi subiectam rōe iurisdictionis. vt. C. de nup. et hoē. a. C. si q̄cūqz p̄. po. l. i. **D**ecim⁹ est p̄ ostōez p̄ncipis vt eum ea quam quis de sacro fonte leuauit vt C. de nup. si quis alump. in fi. **T**em seruat̄ de ipa o matre. l. z. nostro iur̄ cautum non reperiat̄. **V**ndecimus est rōe honestatis vt s. e. §. si vxor. et ff. e. l. si qua. **E**st. xij. rōe ordinis annexi

collectarum enumerari p̄missimus. **S**i aduersus ea que diximus aliqui coi erint. nec vir. nec vxor. nec nuptie. nec matrimonium nec dos intelligitur. **I**taqz hij qui ex eo coitu nascuntur. in potestate patris non sunt. sed tales sunt. quantum ad patriaz potestatem pertinet. quales sunt hij. quos mater vulgo concepit. nam nec hij patrem habere intelliguntur. cuz et is pater incertus est. **V**nde solent filij spurij a p̄llari. vel a greca voce spandon concepti. vel quasi sine patre filij. **S**equitur ergo vt dissoluto tali coitu. nec dotis exactioni locus sit. **Q**ui autem prohibitas nuptias contrahunt. et alias penas paciuntur. que sacris constitutionibus continentur. **A**liquando autem euenit vt liberi qui statim vt nati sunt in potestate parentum non fi ant. postea autem redi

vt cum clericis in sacris ordinibus constitutis vt in aut. quō op. ep̄. in. §. neqz autem. et in aut. de san. ep̄. §. si quis. **E**st t̄ter cuiusdecimus. vt in mōchis oueris moralibus. l. z. n̄ sint in sacris ordinibus constituti. vt in aut. de mona. §. antepe. et in aut. de nup. §. per occasionem. col. v. **E**st. xiiij. in muliere rapta que p̄o nubet raptori. quod prohibet vt i aut. de rap. mul. que p̄o rap. nu. §. i. col. ix. **D**iximus vt s. e. p̄ totum. et ec̄ adiecm⁹ in p̄ri. §. i. **I**taqz b̄n infertur vt s. t. i. in p̄ri. **A**d p̄tatem p̄ter hunc casum potuit s̄ nupte. post ti. de p̄ria p̄tate. **V**ulgo. scz q̄ p̄ez demonstrare n̄ p̄nt. l̄ illicitum. vt ff. de sta. ho. vulgo. **R**ec hij scz vulgo cepti. vel dic hij de quibus loquitur. scz illicito ceptis **I**ncertus est. cui pater est p̄s pater est sibi nullus. et ois cui pater est p̄s nō hz ille p̄em et fm̄ s̄ dic. his scz vulgo cōceptis. vel dic his. s̄ incestuosus. a tunc tu die iuris fictione est incertus. acc. **A**greca spandon spandon grece dr̄ latine. sine patre filij **Q**uasi sine iure civili inspecto **S**equitur. b̄n infert. cum em̄ sine m̄momo esse n̄ p̄. s̄. dos vt vbi non est dos. accio dotis n̄ est. vt C. de dona. an̄ nup. l. si. sibi. sicut em̄. a. r̄. **E**xactioni. scz per actionez ex stipulatu que datur ex dote vt j. de act. §. fuerat **S**z quid si per adicōz sine cā vel ob cāz. quasi ob cāz datum fuerit. nec causa fuit secuta. **R** n̄. p. sic. siue ignorans siue sciens dederit. vt ff. de od. sine cā. l. si. fm̄ jo. daē adicō iḡ. anter n̄ sciens danti vt C. de od. ob ca. l. i. et ff. de od. ob cāz. §. si. a. l. ij. nec in merito. ē turpiter danti nulla sit repetitio. vt ff. de od. ob tur. cau. l. si ob turpem accur. **Q**ui autem prohibitas. per aliquem de. xiiij. modis. l. z. cy. has penas imposuit tm̄ eis qui incestas nuptias faciūt l̄ nepharias. n̄ al̄ inutiles vt in aut. de incest. nup. §. i. col. ij. **C**ontmentē. vt est amissio bonoz et mfamie. C. de scel. nup. l. q̄tra. et l. si quis incest. hodie vero et ofiscacio bonoz et exilium et cinguli siue dignitatis depoficō a v̄betacio si vilis est imponitur vt in aut. de incest. nup. §. i. **A**liq̄ parentum. s̄ mirabile p̄ duo. p̄bat exempla

De adoptiombus

Qon solum autez naturales liberi scdm ea que diximus in potestate nostra sunt verum ecia hij quos adoptamus. **A**dopcio autem duobus modis fit aut principi palis rescripto aut imperio magistratus **I**mperatoris auctoritate adoptare quis potest eos ea sue.

Interdum ad adoptionem non sufficit sed etiam...

Qui autem prohibitas. per aliquem de. xiiij. modis. l. z. cy. has penas imposuit tm̄ eis qui incestas nuptias faciūt l̄ nepharias. n̄ al̄ inutiles vt in aut. de incest. nup. §. i. col. ij. **C**ontmentē. vt est amissio bonoz et mfamie. C. de scel. nup. l. q̄tra. et l. si quis incest. hodie vero et ofiscacio bonoz et exilium et cinguli siue dignitatis depoficō a v̄betacio si vilis est imponitur vt in aut. de incest. nup. §. i. **A**liq̄ parentum. s̄ mirabile p̄ duo. p̄bat exempla

Naturales. scz tm.

naturales filium tm qui in pte patris non est vt b. et s. t. i. impn. facere in pte detur in seruiuo impatoris p. p. fidis prouincie. nam in pte loco meriti patris. et efficitur l. imus loco meriti filij. vt b. et in aut. q. mo. na. ef. sui. g. fi. **Secū** is. nūc ponit aliū exemplū. q. s. i. g. i. col. viij

Interdictum. nam aliam uxorem n̄ habuit tpe concubinatus. al. vt C. de ocu. l. i.

Constōe vt C. de na. li. l. cum quis.

Institis. h̄ nunquid sine instris est m̄mō mium tale dicit qdā q. non. vt pla. et al. qn̄ decorati maximis dignitatibus faciunt matrimonium. vt in aut. vt li. ma. et aue. g. q. vero legem dudum. col. viij. meli. 9. at qui. mo. na. ef. le. g. b. g. casta. col. vi. S. 3. die q. m̄mōmū nudo sensu p̄ficitur sine scriptura vt in aut. 8. nup. g. nupcias. et ff. de re. iuris. l. nupcial. Sed filij primogeni t̄ n̄ sunt l̄mi si dotaz lia instra n̄ sunt facta vt b. et fa. ad b. C. de na. li. l. cum quis. a. l. nupcias. a. l. impator. a. l. fi. et in aut. 8. h̄. que ab inte. dese. g. i. et in aut. de filijs. añ. do. m̄stru. natis. col. ij. et in aut. de ince. nup. g. fi. col. ij. et de trient. et semis. g. fi. **Constō.** vt C. de na. li. l. nuper. h̄ si nō fecerit sibi uxorem ad huc h̄mōi naturales sunt alendi a patre. Itē succed̄ ex testō in toto si pater vult l̄m̄is n̄ ex̄tibus. vt p̄ntibus iā defūctis alias liberi in vnam vnciam tm̄ p̄mittunt naturales succedere superiores qn̄ ip̄ si tm̄sup̄ sunt n̄ impediunt eos nisi in sua l̄ima q̄ superioribus debet ab intestato vero duas h̄nt vncias p̄ ne l̄be. ē m̄ e eoz viriliter diuidendas. qn̄ n̄ sunt ascendentes nec descē dentes alunt et ip̄i patrem et b̄ in licite natis. h̄ si illicite nati sunt non p̄mo oī b̄nficio sunt exclusi vt in aut. q. mo. na. ef. sui. g. discretis. vsq. in finem ostōnis.

De adopcionibus. Re. ca. **N**on solum et naturales subaudi et l̄mi. q̄re distingue qz filio 2. alij sunt naturales et l̄mi. et ex l̄mo m̄mō m̄mō nati. vt hic et s̄ de pa. po. in p̄n. Alij naturales tm̄ vt nati ex concubina. vt b. t. i. g. fi. Alij l̄mi tm̄ vt adoptiui de quibus b. t. loquitur. Alij nec naturales nec l̄mi iuris p̄sumpcionē vt incestuosū vel al. illicite nati. vt i. aut. q.

Curle. cū em̄vult aliq̄s

qm̄ queue sui iuris sunt. q̄ species adopcionis dicitur arrogacio. Imperio magistrat. adoptamus eos easue. qui queue in potestate parentum sunt. siue primum gradum liberorum obtinent. qualis est filius filia. siue inferiorem. qualis est nepos neptis. pronepos proneptis. Sed hodie ex nostra constitucione cū filiū familias a patre naturali extranee persone i adopcionem datur. iura naturalis patris minime dissoluuntur. nec quicqm̄ ad patrem adoptiuum transit. nec in potestate eius est. licet ab intestato iura successionis ei a nobis tributa sint. Sive ro pater naturalis non extraneo sed auo filij sui materno. vel si ipse pater naturalis fuerit emancipatus eciā auo vel proauo similimodo paternovl materno filium suum dederit in adopcionem in hoc casu. quia concurrunt in vna

bus mo. na. ef. sui. g. fi. col. viij. Alij sunt qui prius n̄ fuerit l̄mi. h̄ nunc sunt. i. efficiuntur duobus modis vt in aut. q. mo. na. ef. sui. g. i. et s. t. i. in fi.

Adoptamus. scz i pte n̄asūt. et b̄ iure veteri. vt b. et ff. e. l. i. h̄ hodie distinguitur vt. j. e. g. h̄ hodie.

Adopcio. est autem adopcio fm̄ pla. et jo. legal' actio ad solaciū eoz q̄ liberos n̄ h̄nt pene. i. fecerunt n̄ mutas. h̄ ēte et ab his q̄ libos h̄nt fit adopcio vt ff. e. l. nec ei. g. preterea. et j. e. g. h̄ q̄re p̄ sic sim plicet diffiniri. Adopcio est l̄mus actus quem fit quis filius q̄ n̄ est pene naturā immutas. et est b̄ vitas vt ff. e. l. i. et j. e. g. nimozem **Rescripto.** b̄ est vt añ ip̄m p̄ncipem. l. añ alium m̄gratum delegacione facta p̄ tpe a p̄ncipe. vt C. e. l. ij. in fi. et l. arrogaco es. Sed qd̄ si impator n̄ est. b̄ n̄ p̄ fieri. licz imp̄i h̄ sit vt i. aut. quō op. ep. g. fi. et coll. i.

M̄gratus. scz cuiuscunq. ordinarij gē defensoris civitatis qui minimus est vt i. aut. de defen. ci. g. nulla. nec mirum cum sit de uoluntaria iudicōne vt ff. de off. procon. et le. l. ij. ac.

Arrogacio. quia adoptator interro gatur an velit eū qz adoptat sibi iustuz filium esse a adoptat apud fieri paciāt. vt ff. e. l. ij. vnde verus Arrogō q̄ suus est. h̄ h̄z meus esse necesse p̄ris adopto suum. h̄ p̄ris p̄manet idem **Infiorez.** i. seqn: ē

Sed hodie ostōe. vt C. de adopc. cū in adoptiuis. ac. n. naturali et l̄mo.

Tributa. i. in p̄dca ostōe et fa. ad hunc. g. j. de h̄. q̄ ab int. test. g. aliquem. alias. g. inuenimus

Naturalis et l̄mus. **Si vero p̄ materno.** in cuius potestate prius non erat h̄ modo efficitur vt subicit. vt s̄ de pa. po. in fi.

Emancipatus. al. cum esset in pte quō adoptaret eū quem h̄z. certe n̄ p̄ plus esse q̄ filius l. nepos. vt b. et ff. e. si p̄. g. qui duos. et mtellige emancipacionis tpe filium n̄ esse acceptum. qui nunc datur in adopcionē. al. in potestate aui remansisset. vt j. t. i. g. fi.

Silimō. i. filiem facias distimctōz. nā m̄no pauo indi/ stincte. p̄no vero h̄. q̄ mō distimct in auo dat in adopcōz

Fragmentary text from the right edge of the page, including parts of other entries and marginal notes.

a Concurrunt. si ego adoptem filium fratris mei. nunquid patri mee subicitur. ff. de i. natu. l. 1. q. 1. et q. 1. h. de nat. alia. expo. ne. i. natu. alia. q. 2. ab eo auo strahit natiuitatem a origie. quod non est in filio fratris mei. ac.

b Jura. vñ preferendus est ei in quē vnā tm̄ occurrit. a sic due rōes p̄ualent vni. vt in autē. de ofan. et vt fra. g. i. col. vj. et C. de edic. di. ad. i. tol. l. 1. si. nisi vna sit melior duabus. vt colligit. ff. de inoff. test. naz. et si. et ff. vñ liberi. l. scripto.

d Cū at̄ rescriptum. vt qz sui iuris est. vt s. e. in pñ.

c Cogta. que at̄ in cause oꝝ covertunt̄ per ordinem scripta sunt. ff. e. l. si p̄. g. in arrogacōibus. l. se. vsq. ad. g. si. et qdam ec̄ h̄d̄r in p̄s̄o impu beris. q. et ibi dñr.

d An honesta. i. nō eo p̄posito. vt e. 9. res deuoret. vt ff. e. l. nec a. g. eorum.

e Ut caueat. i. ut cau cōz promittat cū fide lussione tñvt ff. e. nec ei. g. si. et. C. de ver. sig. sanctimus.

f Personē qui seru⁹ publicus d̄vt C. e. l. n. al. em̄ seruus pur⁹ tabellio esse n̄ p̄. vt C. de tabel. gñaliter li. r. h. certe id sic d̄. qz publice seruit.

g Restitutuz. al. s. venturi l. iure successiōnis ex testō l. ab i. test. l. t. vñ. l. singl̄i vt legataris. oibus em̄ solut̄ hac caucōe pupillo decedente in pupillari etate. al. si p̄. ea pupillaris substitucio euanesct vt h. et ff. e. n. al. et l. his verbis. et. j. de pup. sub. g. i. q. 3.

nomine sine hac caucione facta admittuntur s̄dicte p̄sone ex testō. R. n. cum testm̄ sit ruptū mima ca. di. scz arrogacōe vt. j. q. mo. test. m̄fir. g. n. tñ. Item nunquid s̄m̄ sine hac caucione admitterent. R. n. qz p̄t arrogator oia iur̄ peculij oc cuparet vt ff. de castren. pec. l. n. h. ec̄ tñ cautio om̄ssa p̄ factō habetur. ff. e. de h. bis in fi. vt et alias. C. de rei. vr. act. l. vna. g. i. Sed q̄re s̄m̄ n̄ stipulāe ec̄ vltra pupillare etatem. cū et postea sunt admittendi ad successiōne si adop cio facta n̄ esset. R. illud est de fortuna. et aduenticum erat. vnde n̄ fuit s̄siderand. vt ff. q. et a. q. l. iul. potuisset em̄ testam̄tū fecisse. vt s̄ quibus ex cau. g. cū g.

h Item cā. veluti si ita heres instituit̄ iste adoptatus si emancipatus fuerit. et tunc q̄rtaz p̄dit quā d̄ret h̄re de bo mis arrogantis. vt. j. p̄. R. et ff. e. si q̄s m̄ fraudem pa. l. si. fm̄ q̄dam. Vel dic qz tunc n̄ p̄dit q̄rtam. vt. j. p̄. R. p̄ batur. qd̄ cum isto armuat̄. et qd̄ d̄ca lege otmet̄ intellis gitur qñ ex at iusta cā ostra filium vt qz prouocabat p̄rem ad iram. et int̄m̄vt ec̄ exhereditari potuerit et bñficiū colē

exheredauerit. vel viuus sine iusta causa eum eman cipauerit iubetur quar tam partem ei bonorum suorum relinquere. videli cet preter bona que ad pa trem adoptiuum transtu lit et quorum commoduz ei postea acquisiuit. **Mi** nozem natu maiorem non posse adoptare placet. **A** dopcio enim naturam imitatur. et pro monstro est. vt maior sit filius qm̄ pater. **D**ebet itaqz is qui sibi filium per adopci onem vel arrogacionem facit plena pubertate. id est. xvij. annis precedere. **L**icet autem et in locuz nepotis et pronepotis vñ neptis et proneptis vel de inceps adoptare. quauis filium quis non habeat. **E**t tam filium alienum q̄s in locū nepotis adoptare

latum p̄ferens reuocari. vt. C. de reuo. do. l. si. q. in autē. vt lib. dece. g. illud. q. b. 9. ec̄. col. vj. et fm̄ s̄ intellige. p̄ resposum quod sequitur.

i Sed si exheredauerit vel preterijt. vt ff. e. si arrogator. **k** Iubetur. nō n̄ cauet se sic relictuz. tūc em̄ n̄ valeret. vt C. de muti. sti. l. ex eo. et C. de inoff. test. si qñ. i. R. h. ei iu be. p. l. vt sic faciat.

potest qm̄ nepotes in loco filij. **S**ed si quis nepo tis loco adoptet vel quasi ex eo filio quem habet iaz adoptatum vel quasi ex il lo quem naturalem in sua potestate habet in eo ca su et filius consentire de bet. ne ei inuito suus heres agnoscat. **S**ed ex cō trario si auus ex filio nepo tem det in adopcionem. non est necesse filium con sentire. **I**n plurimis autem causis assimilatur is qui adoptatus vel arro gatus est ei qui ex legitimo matrimonio natus est et ideo si quis per impera torem vel apud pretorem vel presidem prouincie nō extraneum adoptauerit. potest eundem in adopci onem alij dare. **S**ed et illud vtriusqz adopcionis commune est. qz et h̄j qui

l Bonoz. qd̄ ḡ si ali os filios sex l̄ plures h̄eat. nunquid h̄ pl⁹ q̄ alij h̄z. R. sic fm̄ bul. qñ d̄eat imputari ei q̄re arrogauerit. **V**el dic vtputo q̄rtaz sue ptis p̄ odi. ex. l. diui p̄ij petit vt h̄ et ff. e. si arrogator. ff. s̄ in of. tes. pap. g. si q̄s. al. si qd̄ ipubes s̄ h̄is a s̄ admistar naturalium et l̄ timoz. vt ff. de in off. test. pap. g. qm̄ q. C. de inof. tes. cū q̄ri tur. et l. p̄ntibus. ab surdum em̄ est hunc l̄mum plus iur̄ h̄re q̄ naf̄alez. et l̄mum vt s̄ e. g. h̄ hodie. i. fi. m̄. **C**omōs. repete et p̄terea bō. s̄. aduē ticia omōs q̄z filius arrogatus post arro gacōz acquisiuit p̄ri scz vsufruc. nam et h̄ acquisita restituit. n̄ dico vsufructuz ipm̄ qz d̄z lucrari p̄ vt C. de bo. q. li. l. cū optz. g. n̄ at. admistar mari ti in rebus dotalibus vt ff. famul. her. c. l. si filia. g. i. et sic s̄ h̄bz p̄ter n̄ excludit. vt h̄ et ff. de pig. act. l. i. i. fi. et ff. s̄ p̄cur. h̄ h̄e. g. pe. et fa. ff. s̄ vul.

sub. si p̄les. g. in arrogato n̄. **M**imozē natu. i. natiuitate. sic ff. de mior. l. i. g. i. **d** Imitat. p̄lez. qz qñz tñ n̄ vt. j. e. g. h̄ illd̄. g. in p̄mis. p̄. **P**ro monstro est. i. n̄ fm̄ naf̄az. h̄otra naf̄az vt et al. ff. de sta. ho. n̄ sunt liberi. **q** **M**aior scz tpe n̄ p̄sona vt. **E**c̄ tot annis. i. tot annos d̄z h̄re plus adoptas q̄ ad op tatus. q̄ faciūt vnā plenā pubertatē tanti t̄pis. **qz** nunquid qui plures adoptat d̄z plibus vicibus p̄cedē in tanto tpe. R. n̄. vtputo cū fm̄ naf̄az ec̄ in vno anno ex diuisis f̄eis vel ec̄ vna possit h̄re p̄les filios. et in s̄ adopcio imitat̄ naf̄az vt h̄. **E**t nō plibus modis dici plenam pubertatem. naz in terdum. xij. an. vt. j. q. mo. tu. fi. g. i. et s̄. t. i. R. i. al. s̄. xv an. vt in autē. de t̄p. n̄ so. pec. sup. dote. g. gñast. col. vñ. al. xvij. a. vt s̄ q. mo. n̄ pos. g. fi. a ff. s̄pos. l. i. g. p̄ucicia it̄rdū s̄. **xv**ij. an. vt hic. et ff. de alimen. le. l. melia.

t Licet quis n̄ h̄eat. vel l̄z vxorem n̄ h̄eat. quo casu tñ q̄ ostra naturam vt ff. e. l. qui vxorem

u In loco. i. tē nepotē ex vno q̄si ex alio natū vt ff. e. si p̄. g. q̄ duos. n̄ at̄ loco fr̄is vt C. de h̄. insti. nec apud

r Consentit e. h̄yid. g. sic. nam leditur filius in duob⁹ et

in hereditate siue in bonis que ad filium suum pponere ex vo-
to transmittit vt ff. vñ lib. l. scripto hñde. qd n̄ fac. vt. j. de
hñ. q̄ ab intest. de. s. at hñ. et qz in p̄tatem illius tñst. q̄re
in patris sui naturalis p̄tatem n̄ redit iure isto veteri vt s̄
e. i. h̄. Et ad primum rñdeo qz aliq̄ mō p̄t euitare instituz
endo eū Ad scdm dico qz n̄ p̄t estimari p̄tia p̄tas vt ff. del. i.
filius. s. vulgarem.
h̄ hodie vt qz timor
cessat. nam a succedz
et in sua p̄tate recidz
vt C. de adop. cuz in
adoptiuis. et s. e. s. h̄
hodie.

Consentire. qd n̄
est in alijs agnatis q̄
possent sperare succe-
ssioz vt ff. e. l. e. adop-
cio. et si q̄dem fili9 cō-
senciat. bñ est et reci-
dat nepos adoptiuus
in p̄tatem suam. scz
fili9 mortuo p̄t vt ff.
e. l. si quis nepotem.
Si at n̄ osenciat fili9
tunc agnascitur. i. ap-
propinquat. seu ag-
natus fit ei. i. auo. h̄
nepos et suus efficiē
heres. eē si filio inuito
nec recidit in p̄tatem
e9 siue dicas eū succe-
dere vt filium. lz sit fi-
lius. siue vt nepotem
quasi ex altero p̄moz
tuo natum. quo casu
equalē cū patuo ad-
mittit. vt. j. de hñ. ab
intest. s. cū at. Alij di-
cunt s̄ totum eo inui-
to. i. filio iuito. qz ag-
nascitur. i. iuxta eum
quasi nascitur quo ad
successionem. qd satis
in idem redit. Alij s̄
totum eo inuito. id ē
auo iuito q̄ voluntate
fili9 p̄posuerat adop-
tare. nunc at s̄ suum
p̄posituz fac. et sic s̄
inuitus rōe p̄positi p̄-
mi. et fm istos h̄ nez-
pos iuito auo et filio
adoptatus n̄ succedit

vna cuz filio. h̄ demū eo mortuo prima verior est. Sed q̄re
hic filius impedit et n̄ inuoluntarium sui filij. etiam auo volente
et non impedit hunc cuius actum. vt ff. de ritu nup. l. o. o. e.
s. i. h̄. qz n̄ inuoluntarium eimchin maḡ id iudicū vt s̄ d̄ pa. po.
3. In p̄mis. qz em oē vt. j. de hñ. ab intest. s. mim9. s. i. h̄.
fm azo. Item in eo qz adoptiuus p̄t n̄ tenet euz institutē vt
j. de hñ. ab intest. s. aliq̄. et si ea d̄ra.

Cēneum vt sic tñseat in suaz p̄tatem. vt s̄ e. s. h̄ hodie
Utriusqz vna est quaz hodie vocatur arrogatio. alia
adoptio. vt s̄ e. s. in p̄n.

Non p̄t castrati. qui oēs eunuchi vocantur. h̄ ab hoc
gñe detrahunt castratos. qz gñare non p̄t id est caste sic
natos vt nunq̄ poterunt gñare.

generare non possunt. qz
les sunt spadones adop-
tare possunt. castrati em
non possunt. **Femine**
quoqz adoptare non pos-
sunt. quia nec naturales
liberos in sua potestate
habent. sed ex indulgen-
cia principum ad solaciuz
liberorum amissorum ado-
ptare possunt. **Illud**
proprium est adoptionis
illius. que per sacrum ora-
culum fit qz is qui liberos
in potestate habet. si se ad
arrogandum dederit non
solum ipse in potestate ar-
rogatoris subicitur. sed
etiam liberi eius in eiusdē
fiunt potestate tanquam
nepotes. Sic etenim diu9
augustus non ante tyber-
riuz adoptauit qm is ger-
manicum adoptauit vt p̄-
tinus adoptione facta in-
cipiat germanicus augu-
sti nepos esse. **Apud** ca-
thonem bene scriptum re-
fert antiquitas serui. si a
domino adoptati sint. ex
hoc ipso posse liberari.
Vnde et nos eruditi in no-

Spadones. quibus genitalia abscisa sunt cultello vel
spata p̄t adoptare. et est rō. qz facius impeditū ē na-
ture q̄ accidentis vt h̄. et ff. de postu. et liber. l. h̄. et q̄rtū
s. i. et ij. et nota qz vulgariter promiscue appellantur
Femine n̄ p̄t. h̄ ipe arrogari p̄t. vt ff. e. nam femine
h̄ hñ. nota feminas n̄ h̄re filios in p̄tate. et fa. ad hoc. ff.

stra constitucione etiam
eum seruum quem domi-
nus actis interuenientib9
filium suum nominauerit
liberum esse constituimus
licet hoc ad ius filij acci-
piendum ei non sufficit.

**Quibus modis ius p̄-
tatis soluitur**

Uideamus nunc
quibus modis hñ
qui alieno iuri sūt
subditi eo iure liberan-
tur. et quidem quemad-
modum liberantur serui a
potestate. **Ex** hñs
intelligere possumus. que
de seruis manumittendis
superius exposuimus.

Hñ vero qui in potesta-
te parentis sunt mortuo
eo sui iuris fiunt. sed hoc
distinctionem recipit. **Nā**
mortuo patre sane omni-
modo filij filieue sui iuris
efficiuntur. **Mortuo** vero
auo non omnimodo nepo-
tes nepteqz sui iuris fiunt
sed ita si post mortem aui
in potestate patris sui re-
casuri non sunt. **Itaqz**
si moriente auo pater eoz

vt illum germanicuz adoptaret qd fecit. et hunc tyberiu
postea arrogauit. q̄re et p̄ns habuit germanicum loco
nepotis

Quā is tyberius n̄ vt p̄tinus. i. stati o. **U**scā a p̄ncipe
p̄ **Adoptati** scz a dño. ab exneo at n̄ p̄t eē libertus. vt ff.
e. si pater in fi.

Constōe. vt. C. de la. li. tol. l. vna. s. fili qz mō. acc.
Actis. i. coram iudice dicendo hec verba. rem huc fili
fm az. vel vt puto coram iudice agebatur. vt filius fieret
adoptiuus. et inde fuit facta scriptura. non tñ res puenit
ad p̄fectōz vt differat a p̄. cau supiori. ali9 si eē iudicium
talia fierent vt auerentur. vt C. de li. cā. l. p. et sic collis-
ge ex hoc. et supiori versu. qz si id quod ago non v̄z vt ago

de here. q. a. dif. s. eē
neiq. s. s. ta. l. illis
s. ad testamta. ac-
s. s. ex indulgēcia
de nouo occedenda vt
C. e. l. mulierem
h̄ **Amissoz.** in acie
p̄ncipis vt h̄ inuit.
vt. j. de execu. tu. s. h̄
et si in bello. ff. de in-
of. tel. l. si suspecte. s.
fi. Sed nunq̄d a tunc
h̄bit in p̄tate evidēz
sic cū bñficia sint extē-
denda vt in auē. ost.
que de dig. s. pe. a. ff.
de osti. p̄n. l. si. h̄ tñ
ostē dico admistar. scz
naturaliu. nā natam
imitat adoptio. vt s̄
e. inuoluntarium. et fa. ad
h̄. C. e. l. mulierem
i. **Illis** p̄m orachn.
i. per p̄ncipem. vt s̄
eo qui sui iurē est. a iō
transit eē hodie in po-
testatez arrogatoris
vt s̄ e. in p̄n. ideo sic
dēm. qz oramus siue
dep̄cāni eum vt in ta-
lib9 p̄stet auctatez
Liberi. oēs nati et
nascit et eē reuerfi ab
hostibus. vt ff. e. si
p̄fa. in p̄n. h̄ s̄ op.
li. l. ope.
Diuus. h̄ impator
volebat adoptare qn-
dam noie germanicū
et h̄ germanicus nos-
luit osentire. vñ n̄ po-
terat procedere ado-
p̄cio vt. j. e. i. s. h̄ si p̄
et ff. e. l. in p̄n. **Vnde**
august. callide suavit
cuidam noie tyberio

I

valet tñ vt valere p̄. sic. C. de la. li. tol. l. vna. §. filiā. mō
ar. ostra. C. de iur. do. l. i.

Uideamus. et quidem. quasi dicat. quid sit ostra seruos
de absolucōe p̄fatis eoz. diximus s̄ de liber. §. i. a. §. multū
a. Potestate sunt subaudi dñica.

b. h̄i. par. entis. stricte accipe pro his qui sunt superiores
ex linea masculina nam
femine n̄ h̄nt in p̄fate
filios vt s̄ t. i. §. feie.
gñalius accipitur. s̄
t. ij. §. i.

c. Eoz. p̄nte. ac.

d. Distinctō. scz q̄
dixi morte superioris.
inferiores effici sui iurē

e. Patri. scz fa. f. Bau.
supra q̄ nullus est ra
cione p̄fatis.

f. Oimō. i. gñali.

g. Ita h̄nt sui iuris
h̄nt ag. eoz. scz nepo
i. In p̄fate. et. tum
n̄ eruit. nam si eruit
et postea n̄ redijt. qz
est arrogatus n̄ recē
deret filius in p̄fate

h. vt. ff. de adop. si p̄
filius est rō vt ibi nō
k. Is scz filius p̄dēs

l. Mortuus est scz fi
lius p̄dēs.

m. Qui iuris. n̄ i. cau
vt q̄n p̄digatē fili9
sui iurē factus fuisset.
ut i. aut. ost. q̄ s̄ dig.

n. Cum at. dēm est. s̄.
qualē soluit pa. po.
morte nati. nūc ponit q̄n morte civili

o. Deportatur. hic nō q̄ hec snia deportacionis vt valet
at. i. statum et ciuitatem perdat. non p̄ dari nisi a q̄tuor
iudicibus. scz ab impatore vel ab eo qui eius vice iudicat
et a p̄fec. p̄. et p̄fate. vt. ff. de pems. l. ij. §. i. et del.
ij. l. i. §. a. p̄fec. et ff. de inter. et re. l. i. inter. penas. §.
i. Item credo in senatoribus qui parem sniaz. i. parē h̄nt
effectum p̄ncipi vel maiorem q̄ p̄dicti. vt ff. a. q̄. ap. n̄ li.
l. i. §. i. si autem alias iudex talem sententiam det non valet
nec mandatur executioni nisi princeps approbet cam. l. m
sulam siue locum assignet. vt ff. del. ij. l. i. §. ij. et. §. depor
tato. et ff. de iniust. r. l. si quis. §. e9. Nue autem sunt deli
cta quibus in insulam debeant deportari dicemus. §. s̄ pu
iud. per totum t. h̄ relegare p̄ qui libet qui h̄z merum imp
perium. vt ff. de inter. et re. l. relegatoz. i. Rē. Et nota q̄
primo de media. secundo de maxima. tercio de relegacione
dicit. prima et vltima tollunt paternam p̄fatem. h̄ religio
non sic. cum status non est mutacio. nec ca. di.

o. Co. id est per istam deportacionem in insulam.

p. Si mortuo. nota deportatum mortuum. scz civile. sic.
ff. de ostra. ta. l. i. §. filium. et ff. pro socio. l. vni. §. societas

q. Dari. hic nota vbi est eadem vel filis rō idem ius ostri
tuat. sic. ff. de ver. ob. l. a. tico. in fr. et. q̄. cum eo q̄ in ali
po. §. istas. et ff. de edendo. l. quedam. §. nummularios. ff.
ad l. acq. l. i. illis. Ar. ff. de col. bo. l. si quis. in fi. i. Rē.

r. Principis. al. p̄ncipali. h̄ nunquid per alium poterit re
stitui. Rē. n̄. non. nisi forte per senatorem qui p̄ restituere
statum. vt ff. de post. l. i. §. de qua. et. §. an autem

viuit. et in potestate pa
tris sui est tunc post obi
tum aui in potestate pa
tris sui fiunt. Si vero is
quo tempore auus mori
tur. aut iam mortuus est.
aut per emancipationem
exijt de potestate patris
tunc h̄i qui in potestate
eius cadere non possunt.
sui iuris fiunt. Cum at
is qui ob aliquod malefi
cium in insulam deporta
tur ciuitatem amittit. se
quitur vt qui eo modo ex
numero ciuium romanoz
tollitur. perinde ac si eo
mortuo defniant liberi in
potestate eius esse. Pa
ri ratione et si is qui in po

s. Statum. scz q̄tum ad honores vel ordines et similia vt
C. de sen. pas. l. i. §. et patriam p̄fatem. et hoc vult h̄ dicē
Sed otradicunt. C. de sen. pas. l. in insulam. et l. si pater.
So. hic specialit̄ ad oia fuit restitutus. v̄m. m. et sic facias
punctum ibi per oia. hanc reprobo. qz sp̄ intelligit̄ ad oia
restitui. nisi otradixerit exp̄ssum. nam verbum restituo

testate parentis sit in insu
lam deportatus fuerit. de
h̄i esse in potestate paren
tis. sed si ex indulgencia
principis restituti fuerint
per omnia p̄stinuz statū
recipiunt. Relegati au
tem patres in insulam. in
potestate liberos retinet
econtrario liberi relegati
in potestate parentum re
manent. Pene seruus
effect9 filios in potestate
habere definit. serui autē
pene efficiuntur qui in me
tallis damnantur. et qui
bestijs subijciuntur. Fi
lii familias si militauerit
vel si senator vel consul fa
ctus fuerit manet in pote

generale est vt ff. de
v̄sūt. videamus. §. et
in fauana. alij s̄ intel
ligunt ad patrem re
uertentē tñ referen
dum. cui d3 restitui i
potestate. h̄ filio re/
stituto non sic. qz sic
nocēt ei restitū ar.
C. de le. et con. q̄ fa
uore. Sed hanc opi.
reprobo. nam liber
tus deportatus et re
stitutus in libertate
recidit. vt ff. de iure
pa. siue patrom. die
§. inter esse vt p̄m
ceps dicat hec verba
restituo te. et tunc ad
omnia restitutus viz
deatur vt hic. an hec
indulgeo tibi quo ca
su de pena tñ remit
tenda cogitasse vide
atur. vt in strarijs.
ar. C. de sen. pas. l. gñ
li. et l. tutor. al. s̄ cum
indulgencia. et C. de
gñali. abo. l. si.

t. Relegati. retinet
nota dram inter hūc
relegatum et depor

tatus quo ad familiā vt hic et s̄ prox. §. i. s̄ hic bona tenet
ille non. vt ff. de interdic. re. l. i. Item hic ciuitatē re
timet. ille non. vt ff. de inter. et re. l. relegatoz. §. sniaz. et
§. ad tps. Item q̄ hic ad tempus vel in p̄petuum. ille autē
tñ in p̄petuum deportatur. vt ff. de inter. et re. l. relegati
et l. relegatoz. §. hec dēa. h̄ in libertate non est dēa. nam
vterqz liber remanet. vt ff. de bo. dam. l. §. si. Sed banni
tios nostri tps quibus opamus. Rē. si p̄pter tantum male
ficiū vt eiam cum ciuitate et bona sua publicentur. vel
de iure vel de cōsuetudine ciuitatum. tunc deportato opa
bo. al. s̄ relegato. vt ar. ff. de bo. dam. l. i. non autem dico
q̄ possit deportari a p̄fide de iure. vt s̄. §. p̄ri. diximus.
nec relegari a defensore ciuitatis cum h̄de ip̄erio merovt
in aut. de defen. ci. §. nulla. in fr. §. ac.

u. Pene. i. supplicij. supplicium em̄ suus dñs est. non fiscus.
vnde ei m̄dil querit vt ff. de his q̄ pro n̄ scrip. ha. l. iij. sed
nouo iure nemo ingenuus fit seruus ex supplicio vt in aut.
de nup. §. q̄ autem. et. §. qz vero. col. iij.

x. In metallis. i. in ope metalli ad fodiendum metallum. l.
eciam deportandum. et vt eiam ne fugerent ligabantur.
et pondere quodam opprimebantur. ferro vel alio modo.
Alij vero erant qui dicebantur damnari in ope metalli. et
h̄i non tanto ponde opprimebantur qui hinc fugiebant in
metallum ponebantur. Alij vero erant qui in ministerijs
vel in seruitium metalloz ponebantur. et hoc si p̄petuo fi
eret erat seruus. al. contra. vt ff. de pems. l. aut dam. §. in
ter eos. et. §. quisquis. et. §. in ministerium. Sed quid si p̄
uincia non habeat metalla aliqua vel ferri vel filis odico is

Re. in viciniam ptoum etiam mittebantur. vt ff. de penis. l. aut dam. §. est pena metalli. alij sunt in opus publicum per tuo dati vel ad tps qui sunt filies relegatis. vt ff. de penis l. quidem. §. hmoi pene non sunt in vsu hodie

Qui bestijs • deducendis forte vel etiam vt omederet cu eis falia bestialia facit. §. hac pca dicit. ff. de penis. l. qui vltimo nota

3 **Filius militauerit** • i. miles factus fuerit ad quod multa sut ne cessaria vt in aut. de man. pn. §. fi. col. ij. diximus. l. dic milita uerit. i. in exercicio mi licie fuerit.

3 **Non liberat** • hoc iure isto. naz nulla di gnitas preter patri ciatum releuat filium a potestate patris. vt s. h. i. §. hodie. xij. sunt dignitates que liberant aliquem curialem a curiali odiz dione vt C. de cura. l. fi. li. x. et ille here dez liberant a patria po. vt in aut. §. osti. que de dig. §. i. et. §. gñaliter col. vj. vnde cum ibi sit consul cor rigi qd h de eo §. 2.

1 **Constoe vt C. de**

1 **Constoe vt C. de** osul. l. fi. li. xij
b **Patriciatu** • erat em patricij quasi picipit. Vñ salustius O patres oscripti. nã scripta erant eoz no mina in aliquo loco l m corona capitis eoz rum vel alias

c **Vico** • hoc est spe ciale in patricio cõ sule. hodie etiam vt sola collacione l. das cione codicilloz. a di gnitatis scripte. vel per aliquod priuile gium fiat sui iuris. ec sine administracione.

In alijs • tunc demũ cum ceperit admini strare. vt in aut. osti. que de dig. §. i. que e. C. de ep. e. aut. §. dig nitas vt C. de cur. l. fi. Item in tercio cas su cum ordinae epus qui est ec vlti sdictos casus vt in aut. osti. q de dig. §. pa lam. col. vj.

d **Quis em** • q. d. si quilibet pater ec vilissimus filiu suum emancipat qñ vult. vt. j. e. §. admonendi. et. §. preterea. qñ li ter hoc imperatoz non poterit facere vel dic in casu electi patij. q. d. cum ipe pater patricij possit emantipare et ad spelitur cum a laps et verberibus vt in aut. osti. que §.

testate patris. milicia em vel consularis dignitas de patris potestate filius non liberat. **1** **Sed ex** constitucione nostra sum ma patriciatu dignitas ilico imperialibus codi cillis prestitis filium a pa tria potestate liberat. **Quis em** paciatur patre quid posse p emancipaci onis modum • potestatis sue nexibus filium liberare **Imperatoziam** autem ces situdinem non valere eum quem sibi elegit patrem ab aliena eximere potesta te. **1** **Sed si** ab hostibus captus fuerit parens qm uis seruus hostium fiat. tamen pendet ius libero rum propter ius postlimi nij. **Quia** hñ qui ab hosti bus capti sunt. si reuerfi fu erint. omnia pristina iura recipiunt. idcirco reuerfi etiam liberos habebit in potestate. quia postlimi nium fmgit eum qui cap tus est in ciuitate semper fuisse. **Si** vero ibi decesse rit ex inde ex quo captus est pater. filius sui iuris fu isse videtur. **1** **Ipsa** quoq filius neposue si ab hosti bus captus fuerit. simili

dig. i. Re. quare ipe imperatoz. nã. **e** **Elegit** • quod raro fit vt C. de osul. l. fi. li. xij. fm. M **f** **Si** ab hostibus. hostes sunt quib9 pps ro. bellu indixit vel ipe pps ro. vt ff. de capt. et postli. reu. l. hostes. **g** **En** pendet. §. colligunt quidam qddam hoim genus esse in pendentu vt diximus. §. de his q sunt sui l. ali. iur. §.

dicimus propter ius po stliminij. ius quoq pote statis parentis in suspen so esse. **1** **Dicitum** est post liminium a limine et post vnde eum qui ab hostib9 captus est. et in fines no stros postea peruenit po stliminio reuersum recte dicimus. nam limina sic cut in domo finem quen dan faciunt. sic et imperij finem limen esse veteres voluerunt. **Hinc** et limes dicitur est quasi finis qui dam et terminus. ab eo postliminium dicitur est. quia ad idem limen reuer tebatur quod amiserat. **Sed** et si captus quis vi ctis hostibus recuperatur postliminio rediisse exti matur. **1** **Preterea** eman cipacione quoq definunt liberi in potestate esse pa rentum. sed emancipacio antea quidem vel per anti quam legis obseruacione procedebat que per yma ginarias vendiciones. et intercedentes manumissi ones celebrabatur. vel ex imperiali rescripto. **1** **No** stra autem prouidencia et hec in melius per constitu cionem reformauit. vt si

• i. §. certe. q. hic dicit pendet. vñ est ppter iuris fictionem. nam quo ad veritatem sui iuris est filius. vt ff. de testa. lex cor. in fi. et ff. de liber. et post. l. vlt. et C. §. se. pas. l. fi. §. ibi est qd maxi me. nã. vt ad mac. l. i. §. i. nam pater suus est hostium. vt §. de iur. psonaz. §. serui §. alium in pte habe ñ p. vt. ff. ad l. iul. de adul. l. sic eueniet dic §. q. nulla pita l. pñcia pendent. ispee to statu pñt. §. fua. vt. j. de h. ob. §. odiz ciones. **1** **Postliminium** est aut ius postliminium ius amisse rei recupe rande ab eñeo moris bus et legibus sstitu tum. vt colligitur ff. de capt. et postli. l. postliminiu. i. Re. **1** **Merco** • qz reuerfi oia iura recuperant. **1** **Captus** et reuer sus vt ff. §. cap. retro. **1** **Si** no victis. §. fu nes nostros nec vltra deductos et ita im. pzie reuerfus §. po stli. vel dic capt9 fu erit vltra fines. et tunc ec §. redisse añ §. ad limina redeat. qz sic recuperat stati lz im. pte a fa. ad huc. §. ff. de cap. in bello. §. i. item ad idem. ff. de vi et vi. ar. l. qui possessionem. **1** **Preterea** in solum sdictis modis. §. pre terea. nã. **1** **Quod** libi. gnale nomen e ad oes infes riores vt. j. t. ij. §. fi.

o **Procedebat** • i. ita demum ad effectum perducebatur. **p** **Et** ymaginarias. i. ficticias sic. et ff. de re. iuris. l. ima ginaria. nam pẽ vendebat filium pro vno nummo forte. et emptor eum manumittebat. vt ff. et ff. de capt. l. liberos. §. i. et C. e. l. fi. i. Re. et facit ad hoc. j. de testa. §. i. et ppter B. dicebatur filius capite minui. §. eum hodie talia nõ fiant vt sequitur nunquid §. capite minui. Re. sic quia statum

L

mutat ad minus. ut s de ca. di. i. s. et. s. minima
q Rescripto. et hoc modo eciam sine vendicione fiebat
utputo. ut C. de emanc. li. i. fi.

r **U**t fictioe al' fictioe. i. vlu. al' fictioe. al' factioe.
s **E**xplofa. i. expulsa. sic. j. de fidei. o. h. e. s. h. q. stiplacois
t **R**ecta via l' indirecta. n. curo. vel dic. i. recto iure

u **P**el ingratu. q. s.
libet ec si n. hnt mezz
iperiu l' ruzayvt in
aut. s. defen. ci. s. nul
la. et ec exordimarios
vt duo bonon. coram
iudice mutimensi vt ff
de ma. vin. l. ec. s. fi.
et C. de iud. l. vlt. al'
penl.

r **I**ntrent. si iudex e
i domo. i. vbi cuq. sit
dummodo non sit in
loco turpi. vt ff. de
iust. et iur. l. penul. ff
de arbi. l. si cum dief.
s. penul.

a **S**ua manu. i. dz
capere eum p manum
et relaxare eum p vte
ba ad hoc idonea. vt
dic manu. i. potestas
te. nam qnq. et non
capta manu emanci
patur vt C. de eman.
li. i. pe.

b **E**t tunc. i. extunc
nam prius occuparet
pater oia iura pecu/
lij. vt. j. quibus si est
per. fa. r. s. i. a. e. fille
ff. de adi. et de. l. filij.
in fi. et ff. si cer. pe. l.
lecta. et ff. s. vul. l. b.
in pupillari. s. i.

c **E**t edicto. scz poli
to. ff. si quis a pa. fu.
ma. l. i. m. fi. i. R.

d **I**n bonis acqui
rendis vel acquisitis
vel a patre sibi iunc
collatis

e **M**anumissus. id e
emancipatus. in ipe
em ponitur. vt ff. qn
actio de pec. est an. l.
i. s. alienacio.

f **P**atrono. p. non
autem succedit libto
in toto ab intestato
filij non extantibus

ex testō in tercia pte bonoz liberti liberis existentib9 in
mch. l3 olim esset al' vt. j. de suc. li. s. i. et. ij. et. s. h. nra. sic
erit hic in patre. s. hec similitudo aliqn fallit. nam interduz
h3 totum pater. vt si filius turpem personam instituit. vt
ff. si a pa. quis fu. ma. l. p. nonus in pn. jnterdum nichil ex
successione vel alio mo in. vj. calibus. vt qn precii emanci
pacionis accepit pater a filio Item qn filius est miles h3
castrensiat vt ff. si a pa. quis fu. ma. l. i. s. si parens. et. s. est
et alius. et ff. de te. mili. l. a milite. s. s. et. l. se qn Item filij

alij patris. l3 h3 dibus n. datur. vt ff. si a pa. quis fu. ma.
l. i. s. si. secus est in filij patrom. Item qn emancipavit eos
actus vt ff. si a pa. l. fi. Item caluisiana non ita patri vt pa
trono datur. vt ff. si a pa. quis fu. ma. l. non vlt3. Item nec
opas vt a liberta p. nonus h3. vt ff. si a pa. quis fu. ma. l. i.
pe. l3 hec predicta specialia in p. nono. vera n. sint. vt colle

ter filium quem in potesta
te habet auo vel proauo
naturali. fm nostras con
stitutiones super his ha
bitas in adopcionem de
derit. id est si hoc ipsum ac
tis interuentibus apd
competentez iudicem ma
nifestauerit presente eo q
adoptatur et non contra
dicente. nec non eo q adop
tat. soluitur quidem ius
potestatis patris natura
lis. transit autem in huius
cemodi parentem adopti
uum. in cuius psona adop
cionem esse plenissimam
antea diximus. **I**llud
autem scire oportet. q si
nurus tua ex filio tuo ope
perit et filium postea emā
cipaueris vel in adopcio
nem dederis. pregnante
nuru tua. nihilominus qd
ex ea nascitur in potesta
te tua nascitur. **Q**uod
si post emancipationem.
vel adopcionem concep
tus fuerit patris sui eman
cipati vel auū adoptiui po
testati subijcitur. **E**t q
neq. naturales liberi neq.
adoptiui pene vllomodo
pnt cogere parentes de
p. tate sua eos dimittere.

q **T**ransit. s. n. tollitur patria p. fas h3 enffertur Ad quid
s. hic calus s. t. ponitur. R. qz et si n. tollitur in comutabi
liter. tollitur tñ quo ad primum. idem dico in eo qui iudis
catur in p. tate mea n. esse. nam n. efficitur sui iuris. cum sua
non faciat ius. ymo remanet in p. tate. l3 q ad me pro eman
cipato heatur. vt ff. de adi. inde. l. iul. in pn. et. l. vlt.
t. **D**iximus vt s. t. i. in pn. s. si vero
s. **I**llud. s. s. tradit duo preceptavt de adop. s. h. hodie.
t. **E**x filio. scz naturali et l. i. mo. secus in l. i. mo. tñ. vt in

ex gnali capite illius
t. si quis a pa. l. i. i. et
ij. R. et in specialib9
calib9 q in illo. t. po
nuntur. vt dictum est
s. fm hoc sp videtur
p. amittere. cu sp p.
mum emancipacionis
heat hodie vt. j. p. q.
perfo. no. ac. s. hoc q.
et C. de bo. que li. cu
oportet. s. pe. h. die il
lud legale n. ouencio
nale premium esse. et
ideo licitum nec pu
mendum. vt C. de ad
mini. tu. l. sanctimus
et C. ad l. iul. s. adul.
l. gratis

s. **E**x manumissione
i. ex emancipacione
h. **M**anciscit. o. cor.
huic vbo. j. de legit.
penl. tu. a. j. de fidu.
tu. in pn.

i. **A**dmonendi. libe
rum esse. n. in casibus
vt. j. e. in fi. et fae. ad
huc. s. ff. s. adop. li.
k. **H**ebit vt s. de pa.
po. s. qui igitur

l. **M**anumittere. id e
emancipare

m. **V**el omnes. repe
te liberum esse

n. **S**ed et. ostōnes.
vt C. de adop. cuz in
adoptiuis. et sup de
adop. s. h. hodie. et
s. si vero

o. **P**atre pnte. nisi
sit infas vt C. s. emā.
li. l. pe. ac.

p. **C**ontradicete. nō
paciaz osensui opari
fic qui tacet affirmat
fic ff. de pig. l. si fide
iussor. s. pater. et. ff.
so. ma. l. ij. s. fi. ar. oē
ff. de adop. l. ij. s. i. et
de procut. filiulfa. s. i

adoptiuo . nam tunc filio emancipato ec nepos ex eo eman-
cipatus videtur . sm quosdam . vt ff . de ca . di . l . liberis . g .
emancipati . et ff . de adop . l . h . etiam nepos . vel melius dic
in eo idem qd in naturali . vt in fi . h . t . et . ff . de adop . l .
liberis . et ff . de cap . a . postli . re . l . si me .

u nascitur . secus in
ancilla pregnate ma-
numissa l alienata vt
s de inge . g . sufficit .
ff . de acq . rez . do . l .
fi . a . c . s . pba . l . mrez
Et qd . s . est sm p
ceptum . et repetit sci
re oportet

p nates . subau-
et l . i . m . nam nates
tm non sunt in p . tate
vt s de nup . g . fi .

z Penevillo . h . nota
talem regulaz qd nul-
lus filius p . t . pellere
prez vt emancpet eu
qd fallit in . iij . casu-
bus . et ideo dic pene
vt si p . agnouerit le-
gatum sibi relictum .
hac o . t . placode . vt
liberos emancparet
nam tunc opellit ex
ordinem emancpare
vt ff . s . og . le . l . si cui

Item si filius adopta-
uit preuignum suum
opellitur emancpa-
re eum eo pube facto
si probauerit sibi non
expedire esse i . p . tate
vt ff . de adop . l . non
nunq . et l . se . Idem
in q . libz adoptiuo vt
ff . de min . l . in . g . hqs
minor . Item si filie
peccandi necitatem
imponat vt C . s . epi-
au . l . si lenones . Itz
si filium male et o . tra
pietatem affecerit vt
ff . si quis a pa . l . fi . jte
e . s . filius n . p . t . pelli
vt emancpetur vt in
au . e . q . mo . na . ef . sui .
g . gnali . col . vij

De tutelis ca .

Transseamus . aliam . nam diximus duas . vt s . e . de
iur . p . fo . in pn . a . s . de his qui fut sui iur . l . ali . i . pn .
a Ex his no . g . qd hic distinguit illud mbz . qdam sui iur
sunt . quod est oppositum . quedaz alieno iuri subiecti sunt .
vt s . de his qui sunt sui iuris vel ali .

b Non sunt . qui g . in tutela vel cura sunt sui iur sunt . filis
usfa . g . non p . t . h . e . tu . vel cur . vt hic . et C . de cu . fu . l . fi . in
pn . Sed o . tra . C . de sen . pal . l . fi . g . i . qz filius e . q . est apud
hostes est in tutela . et tm n . est sui iuris vt s . t . i . g . fi . ab hos-
tibus . h . i . bi . vere . non . erat . in . p . tate . e . p . t . deportat . 9 . esset . vt
c Neutro . nec tutela nec cura . **d**ixim . s . t . i . g . cu . a . t .
d De his . de alijs autem dicet . j . de cur .

De tutelis

Transseamus nuc ad
aliam diuisionem .
personarum . Nam ex his
personis que in potestate
non sunt . quedam vel in
tutela sunt vel in curacio-
ne . quedam neutro iure te-
nentur . **V**ideamus er-
go de his que in tutelavt
curacione sunt . ita enim
intelligemus ceteras per-
sonas que neutro iure te-
nentur . ac prius dispicia-
mus de his que in tutela
sunt . **E**st autem tutela
vt serui diffiniuit ius atz
potestas in capite libero
ad tuendum eum qui pro-
pter etatem se defendere
nequit . iure ciuili data ac
permissa . **T**utores aut
sunt qui eam vim ac pote-
statem habent . ex qua re
ipsi nomen acceperunt .

Itaqz appellantur tuto-
res quasi tutores atque
defensores . sicut editui al
editicij dicuntur qui edes
tuentur . **P**ermissum e
itaqz parentibus liberis .
impueribus quos in po-
testate habent testamen-

Eta em . qz stratloz eadem est disciplina . vt hic et s .
de his qui fut sui vel ali . iuris . in pn .

F Tutela . sunt . de alijs dicet . j . de cura .

S Est autem tutela . vt seruius . nomen est iurisco nslus
et facit ad hunc . g . ff . e . li .

to tutores dare . et hic in
filios filiasqz procedit om-
nino . **N**epotibus tamen .
nepotibusqz ita demum pa-
rentes possunt testamen-
to tutores dare si p . mor-
tem eozuz in potestate pa-
tris sui non sunt recasuri .
Itaqz si filius tuus mor-
tis tue tempore in potesta-
te tua sit . nepotes ex eo n .
possunt testamento tuo
tutores habere . quamuis
in potestate tua fuerint .
scilicet quia mortuo te in
potestatem patris sui re-
casuri sunt . **C**um autem
in compluribus alijs cau-
sis postumi pro iam natis
habentur . et in hac causa
placuit . non minus postu-
mis q . iam natis testame-
to tutores dari posse si mo-
in ea causa sint . vt si viuis
parentibus nascerentur
sui . et in potestate eorum
fierent . **S**ed et si eman-
cipato filio tutor a patre
datus fuerit testamento
confirmandus est ex sen-
tencia presidis omnimodo
id est sine inquisitione .

Testo tutores dari posse

in quibz ab eoz p . stando poterit seruius cogere vt institut .
h . d . itatem adeat . et tunc dat ec suo tutor vbi vero ab vno
h . d . itas . et ab alio libertas relicta est . n . p . nisi prius p . sti
ra ei libertate . tunc em coget alium h . d . em h . d . itatem adi-
re et sibi restituere sm jo .

k Ad tuendu . p . pter s . e . remouet pa . po . q . n . e . ad tuend
h . ad gubernand . put vult vel sibi ad acquirend

m Propter etate . ad draz curatoz . q . dan . furiosis a mte
captis . q . p . t . morbu . se defende . n . p . t . vt . j . s . cu . g . jte furiosi
n Iure ciuili . nota tutelaz esse de iur . ciuili . l . 3 . o . es . fere con-
tractus sint de iur . gen . vt s . de iur . na . g . ius atz

o Data . scz a lege vel iudice . ac .

h Ptas . i . violenta
ptas . nam datur tus
tor inuitus . cu em no
fit minus publicu vt
j . de exec . tu . et cu . in
pn . g . inuitus datur .
ut C . de cu . l . nullus .
li . r . Item inuito dat
vt ff . de tu . et cu . da-
ab his . necn . ff . de tu-
telis . l . ij . vnde ptz qz
h . est alia ptas qz pas-
tris in filium . et d . n . i
in seruum cum illa ad
omodu . vt . j . p . qz p
so . no . ac . g . i . a . s . h . i
q . sunt sui l . ali . iur . g .
if . hic vero ad onus
tenetur em de dolo
lata culpa . vt C . ar-
tu . l . ij . Item per hoc
qz datur inuito det a
curatore qui volenti
datur . vt . j . de cur . g .
Item inuiti . et ff . e . l .
ij . g . si pupillus vel
diuis ad cogend . po-
testas ad impandam

i Libero . naz msi hie
liber pupillus no p . t .
h . e . tutorem cu si see
uus sit n . sit sui iuris .
quod est necerit s . e .
m pn . Itz et si dubi .
est p . h . e . curatorem
vt ff . de tu . et cu . da-
ab . l . ei . q . e . t . casus
seruo dat tutor vt ff .
de tu . et cura . da . ab
l . fi . i . p . uberi . i . s . n .
cui gn . legi signatur .
o . tra . ff . ad tre . l . sis
aliena . g . si seruus . et
l . cogi . g . fi . et his du
abus est alia o . tra . ff .
e . t . i . l . mulier . g . n . est
que legum o . rietas
ita soluit . cum libras
fidei s . et h . d . itas re

De iuris
Cum testis tuto dnd possit
De legibz agitur tuto agna

I

Permissa vo a testatore sz vt. j. e. q. pmissuz. l. die data plone pncipalk pmissa. scdario reb vt. j. t. i. q. etea. j. d. eye q. **T**utores ea q. dicta est s. pr. q. **C**u. tu. s. datus

Ex qua re. i. vi. et p. rate

Petentes. et fm b. curatores fut tutores. fm jo. a. ple ruz. sic appellat vt ff. de le. iij. c. filio. q. i. et ff. d. mi. l. i. q. j.

Qui edes. vt ff. p. fe

Ad v. g. i. l. i. q. de nocte vadit vt ff. d. of. p. vi. l. i. q. sciendum

Permissuz e itaqz. qz qdaz gnalk vidi 98

Tutelis. et ois tutela est p. testaria l. datia. l. luma. itaqz prius d. testaria vt pute d. di. g. nioze videam 9 in b. t. et se. de luma. at di. ce. j. s. le. ag. tu. vsqz

Ad t. s. attil. tu. s. dati ua dr. j. de attil. tu. p. x. **I**n pubibz. **E**t otu

Ec mutis vt ff. de tu. muto. s. e. p. tori et p. fidi l. vt ff. d. tu. a. cu. da. ab. n. t. m. s. fi.

In p. rate. na. talibz. ec dare pnt in his q. sibi relinquit vt C. d. ofir. tu. l. i. fi.

Testoz p. codicillis. testoz firmatis vt ff. d. test. ca. l. iij.

Tutores s. n. curas. tozel vt. j. s. cut. i. pn. b. itaqz filio l. s. m. l. s. sit testator. vt ff. de testa. tute. l. iij. ac.

Tua sit a nunq. ex iuit filius. alio qn no recidit vt ff. de adop. l. si p. a. l. si filio. q. s. b. dixi s. t. i. q. i.

Tutores. si auus emancipatus est vel mortuus tuc nepotes er eo fut l. ui iut moztuo auo vt s. t. i. m. fi. v. n. ex testoz ahi pnt hce tu toz em. vt hic. inuuitur.

In pp. libus. vt quo ciens de modo eoz. queritur. vt ff. de sta. ho. qui vtero. n. si de modo alioz. vt ff. de v. sig. qd. dicimus. l. si de incomodo mris vt ff. de sta. ho. l. i. p. ator

Fierent. vt qz ex vxore nasciturus erat vel nuru. aliud si in ocubina. nisi in his q. sibi dimittet. vt C. de ofir. tu. l. fi. tales em n. nascerent in p. rate. s. de nup. s. fi.

Sed si emancipato. ofirmand 9 n. g. valebat dacio per se cu n. esset in p. rate vt s. e. q. pmissuz. s. nunqd h. tutoz ofir. matus dr testamtarus qd si esset p. ferret l. imo vt. j. t. ij. in pn. **A**lij dicunt q. p. t. admitti. et fa. p. s. ff. de v. sig. l. lege. et m. aut. s. defen. ci. s. si de celo. et ita l. im 9 tut. oz huic p. fer. e. v. j. de attil. tu. in pn. et id. glosauit p. i. sine in m. q. sic. n. qveller eu ofirmani. si alius esset l. imus. s. qm. qrit. an sit lo. cuplex vel n. s. ar. o. tra. ff. de cur. fur. si furioso puberi. b. **I**n q. sic. de. i. qz n. satisbat. sez re pub. sal. fo. s. locuplex

In q. sic. de. i. qz n. satisbat. sez re pub. sal. fo. s. locuplex fit vel n. b. em n. queritur. vt ff. de ofir. tu. l. i. s. Sed aliud in matre dante tutoz em filio. ibi em et si n. satisdetur. tñ et cuz in q. sic. datur. vt dca l. s. et. C. de ofir. tu. l. i. s. Sed qre diuersuz in m. e. dante tutozem filio. s. in memor. q. p. cedē

tis p. fati sv. ff. de q. sti. l. vnus. s. seru 9. et ff. de cur. al. s. tu telis. l. fi. et fa. ad b. j. de satisba. tu. et cu. in pn. et ff. de li. ag. l. i. q. iul. et C. de ep. audi. l. de creacionibus. **S**ed ar. o. tra. ff. in litem iuran. l. videamus.

Aut p. fa. mli sit mutus vel surdus. qz tutor et loq. et audire dz. vt ff. de tutel. l. i. q. pe. a. q. fi.

Filluz. cu em tu. tela fit ius publicum vt. j. de eye. tu. in pn. n. curat ius pa. po. vt ff. ad tre. nam q. i. s. a. ff. de his q. sunt sui vel ali. iut filiuza. q. casu p. de peculio tene n. nisi agnoscat. tuc em. s. qn agnuit in solis vt ff. de tutel. l. si filio. a. ff. d. admi. tuto. l. lucius ticus.

Testoz. intelligas s. a. p. h. de tutor dari n. p. seruus vt C. q. da. tu. pos. l. in seruili. e. **E**t sine libertate n. exp. res. s. q. sine li. bertate det. si om. iste libertatis daco. vt s. q. ma. n. pos. s. l. i. fi. et C. de neces. ser. l. q. dam. s. illo.

Directaz. ymo v. de. q. fidei. omissaria vt C. de fidei. o. li. a. si n. ascripta o. tra. **S**ed certe h. testoz s. fit ibi alia voluntate. puta codicillis. l. p. eplam

Vel dic q. ibi alienum credebatur s. suum scie. bat. **I**n alia roe n. v. d. r. valere dacio. qz ille solus datur tutor. q. testi h. factoz. vt ff.

de testa. tu. l. testoz. al. incipit. siquidem. **S** illud intellige in passiva significacoe in q. ec. huus dr hce testamti factoz vt. j. de h. e. quali. et dis. s. testamenti

Datus sit sez p. p. seruus. l. s. n. si sit verisile vt C. de resci. ven. l. q. quis. s. forte ex ca. h. d. itaria nouiter h. e. bat vt ff. de reg. iur. l. qui in alterius. et. j. de vsucap. s. q. a. i.

Dicend est vt sez neqz liber neqz tutor sit. id multomag. in alieno. vt ff. de fidei. o. li. l. g. n. alk. s. si quis tutozem. et ff. e. si quis tutozem.

Seruus mutus. sez vt statim sit. s. cum liber erit datus qz directo n. erit liber. s. per fidei. o. vt ff. de testa. tu. l. si h. d. itas. s. fi. et C. de fidei. o. li. l. et si non ascripta

Comodo. nam n. erit tutoz. inutilis em s. stipulaco. p. p. t. mutilem adiectoz. vt ff. de stip. s. l. s. si sibi. **V**el alk. muti. liter. qz pro non adiecta habet. vt et al. j. de h. e. m. s. i. s. im. possibilibz. **V**el dic. terciio fm p. non erit tutoz. nunc. s. odiz. cione extante s. non placet. qz sic non esset d. a. inter suu. et alienum. s. prima verior est. vt ff. de re. iur. l. actus

Datur sez cum liber erit. **I**n furio 9. opoz. siue s. dcm fuerit a testatore siue fuit ff. e. si h. d. itas. s. furiosus. a. fa. ad b. ff. d. iud. c. furiosus. l. i. **R**e

Qui aut p. fa. mli sit mutus vel surdus. qz tutor et loq. et audire dz. vt ff. de tutel. l. i. q. pe. a. q. fi.

Filluz. cu em tu. tela fit ius publicum vt. j. de eye. tu. in pn. n. curat ius pa. po. vt ff. ad tre. nam q. i. s. a. ff. de his q. sunt sui vel ali. iut filiuza. q. casu p. de peculio tene n. nisi agnoscat. tuc em. s. qn agnuit in solis vt ff. de tutel. l. si filio. a. ff. d. admi. tuto. l. lucius ticus.

Testoz. intelligas s. a. p. h. de tutor dari n. p. seruus vt C. q. da. tu. pos. l. in seruili. e. **E**t sine libertate n. exp. res. s. q. sine li. bertate det. si om. iste libertatis daco. vt s. q. ma. n. pos. s. l. i. fi. et C. de neces. ser. l. q. dam. s. illo.

Directaz. ymo v. de. q. fidei. omissaria vt C. de fidei. o. li. a. si n. ascripta o. tra. **S**ed certe h. testoz s. fit ibi alia voluntate. puta codicillis. l. p. eplam

Vel dic q. ibi alienum credebatur s. suum scie. bat. **I**n alia roe n. v. d. r. valere dacio. qz ille solus datur tutor. q. testi h. factoz. vt ff.

de testa. tu. l. testoz. al. incipit. siquidem. **S** illud intellige in passiva significacoe in q. ec. huus dr hce testamti factoz vt. j. de h. e. quali. et dis. s. testamenti

Datus sit sez p. p. seruus. l. s. n. si sit verisile vt C. de resci. ven. l. q. quis. s. forte ex ca. h. d. itaria nouiter h. e. bat vt ff. de reg. iur. l. qui in alterius. et. j. de vsucap. s. q. a. i.

Dicend est vt sez neqz liber neqz tutor sit. id multomag. in alieno. vt ff. de fidei. o. li. l. g. n. alk. s. si quis tutozem. et ff. e. si quis tutozem.

Seruus mutus. sez vt statim sit. s. cum liber erit datus qz directo n. erit liber. s. per fidei. o. vt ff. de testa. tu. l. si h. d. itas. s. fi. et C. de fidei. o. li. l. et si non ascripta

Comodo. nam n. erit tutoz. inutilis em s. stipulaco. p. p. t. mutilem adiectoz. vt ff. de stip. s. l. s. si sibi. **V**el alk. muti. liter. qz pro non adiecta habet. vt et al. j. de h. e. m. s. i. s. im. possibilibz. **V**el dic. terciio fm p. non erit tutoz. nunc. s. odiz. cione extante s. non placet. qz sic non esset d. a. inter suu. et alienum. s. prima verior est. vt ff. de re. iur. l. actus

Datur sez cum liber erit. **I**n furio 9. opoz. siue s. dcm fuerit a testatore siue fuit ff. e. si h. d. itas. s. furiosus. a. fa. ad b. ff. d. iud. c. furiosus. l. i. **R**e

n Ad certum tps vsq ad pasca
o Ex eto. i. a pascale i anteavt ff. de ac. et ob. l. obligacoñi
p Vel añ hēdis. otr a videbatur. i. de le. g. ante.
q Tutorē a testatoze. n. a iudicevt ff. de re. iur. l. actus
r Certe at rei. s. rei affrice l. firiacevtisē dat. vt. ff. e. l. in
s Cause scz ete. vt ad reiven. h. videē. otra. C. de testō

in litem da. tu. l. ad li
 tem. h. ibi tutor pro
 curatoze ponit. itez
 videē. ff. de tutel.
 l. si tñ. al. si testō. Sz
 ibi vniuersitati rerū
 dat. non rei certe.
Perone scz pupil
 li pncipali. vt eum in
 struat bonis morib9
 et eē salaria prestet
 mgis eius vt ff. de ad
 mi. tu. cum plures. g.
 in primis. a. C. de ali.
 pres. l. si. ad h. em pñ
 cipali datur. sedario
 at rebus datur. vt. i.
 de execu. tu. g. datus.
 h. in curatore econtra
 naz pncipali rebus
 sedario persone dat.
 vt C. de nup. l. in cos
 pulandis
u Postumo. s. filio
r Siquis qz filij. h.
 dictio filij opreben
 dit postumum et pos
 tumam. cum masculi
 num possit concipere
 femininum. Sed hec
 dictio filie non opre
 hendit vtrumqz. a. sic
 nec postumum. cum
 femininum n. accipiat
 masculinū. vt ff. de l.
 .ij. si ita ascrip. et. ff.
 de l. .ij. q. diuos. et l.
 suis legatis. Item nō appellacione natoz et non natiōne
 tur. cum de eoz modo tractetur. vt. ff. de sta. ho. qui in
 vrero. et s. t. i. g. cum autem. et facit ff. de testa. tu. l. si qz
 ita. g. i. et l. q. si.

y Si filios scz dixerit
a Appellantur ab oibus in usu vel osuetudine. h. fm. v. az
 significacionem verbi. qz filius dz a filios. quod est amor.
 etiam nepos dz filius. et etiam quilibet quem aliqz diligit
 paterna dilectione. vt ff. de v. sig. l. liboz. g. h. et papm
 anus. que videtur contra.

b Quam ceteri. eē nati fm quosdam. quod falsum est. vt
 ff. de ver. sig. nomen. Dic g. ceteri scz ex filijs nascitur. qz
 si postumi sunt per l. vel. vt ff. de inul. r. tes. l. postumoz.
 a. j. s. ex h. l. g. postumi. et ff. de lib. et postu. l. gall9. i. Rē

q Vibus scz pupilis.
De l. i. ma. ag. tu. Rē ca
Xij. ta. quos ipa lex vocat verbis et snia. et si gerāt
 eoz periculo agitur vt ff. e. l. l. i. mos. al. autez qñqz ex snia
 legis dantur non ex verbis. vt. j. t. ij. et in

d Agnati sunt. si sint maiores. xv. an. vt. j. de fidu. tu. in
 fi. a. maiores. lxx. an. al. excusanē vt. j. de execu. tu. g. j. t. maiores
f Cognati nomen g. agnacōis gñale est. agnacionis no
 men speciale. nam omnis agnatus est agnatus. h. non ouer
 titur vt. hic. et. j. de leg. ag. suc. i. Rē. et ff. e. l. sunt aut.

g Ex eodem filio fratris
 si fuerit natus eodem patre tuo. alioqn est agnatus. vt C.
 de leg. hē. l. fi. g. h. nec. et. g. cum autem. acc.
i Agnati. etiaz si masculus interueniat. vt puta si sint duo
 fratres vterini. filius vnius filij fratris sui n. erit agnat9.
 h. agnatus. inspecto feminino sexu. ppter qd adinuicē sūt

h Patruus. repete
 si fuerit natus eodem patre tuo. alioqn est agnatus. vt C.
 de leg. hē. l. fi. g. h. nec. et. g. cum autem. acc.

decesserit. qz tunc quoqz
 accidere intelligitur. cum
 is qui datus est tutor viuo
 testatore decesserit. Sed
 agnacionis quidem ius
 omnibus modis capitū di
 minucione plerumqz peri
 mitur. Nam agnacio iuris
 ciuilis est nomen. agnacio
 nis vero ius non omnibus
 modis commutatur. quia
 ciuilis quidem ratio. ciui
 lia quidem iura corruppe
 re potest. naturalia vero

agnati. fm jo.
k Itaqz amite. sed
 ipa amita est tibi ag
 nata. qz per patrem
 tuum tibi diungitur
l iure. s. agnacōis
 m. familiam. i. ag
 nacionem. lz et alias
 multas habeat signi
 ficaciones hic dicto
 famil. vt. ff. de ver.
 sig. l. pronunciaō. g.
 familie. et fac. C. de
 ver. sig. l. fi. et s. de
 pa. po. g. fi.
n Ad autem. signi
 ficacionem scz tñ.
o Si omnino vel ali
 ud otigat qd tantū
 valeat qd diximus. j.
 de here. ab intesta. i.
 Rē. et fac. ff. qd eoz
 vniū. l. i. g. et qdem.
p Sed agnacionis
 quidem ius. nota diz
 ligenter hunc. g. est
 autem ius agnacōis
 a ius agnacionis siue
 agnatoz agnati em
 hnt ius prerogatiuū
 ad agnatos et prefe
 runtur in hēditatib9
 agnatoz motuozum
 vt. j. de le. ag. suc. i.
 Rē. Item preferunt
 in tutelis agnatoz
 paruoz. vt s. e. t.

De capitū diminu.

Sed autem ca
 pitū diminucō
 prioris status
 commutacio.
 Ea qz tribus modis acci
 dit. Itaqz aut maxima ē ca
 pitū diminucio. aut mi
 nor qz quidam mediaz
 vocant. aut minima.

i. Rē. h. his autem deficientibus in hereditatibus et tutelis
 agnati suo iure admittuntur. inter quos eē agnati vocantē
 qui desierunt esse in iure agnatoz et desierunt habere
 vim agnatoz. vt per. l. ca. di. vt. j. de hē. ab intef. g. admo
 nendi. illud autem ius prerogatiuum quod hnt agnati. qz
 vltra iura dia habent per. l. rj. ta. facile per dē.
q Vt oibus modis. i. per oēz vt per maximaz p. mediaz
 de quibus duab9 n. est dubium. ē et iura agnacōis p. danē.
 vt. j. t. i. g. q. at. j. t. per nimam tolliē ius agnacōis vt h. dz.
 et ff. de ca. di. tutelias. nisi in duobus casibus tñ. vt inter
 fratres. lz alter emancipetur vt C. de leg. tu. s. mos. g. fi.
 vnde loc9 est iudicio tute. qz finita est ca. di. inter fratres
 lz alter emancipetur vt C. de le. tu. l. iij. j. t. inter patres et
 fillum. vt. j. de leg. ag. suc. g. fi. et ppter hos duos casus q.
 de minima cap. di. excipiuntur. dicit hic plerumqz. ac iura
 agnacionis non commutantur omnibus modis. quia
 non tolluntur mima ca. di. et est rō vt subicit

s Itaqz pro qz. agcio est nomē iuris. s. ciuil. i. a lege. rj. ta.
 est inducta h. prioritas agnatoz. h. ius agcōis est nacala
 nomen. nā rōne sangnis h. nomen impositum est. vniuz ius
 euile pē per apud facile tollit h. et ff. de re. iur. l. nihil ē
t nacalia. i. iura agcōis sic dēa. qz ea qz osequitur p. na
 tuitate vt. s. de adop. g. h. hodie. in fi. g. n. sic s. facile tolliē

q Vt oibus modis. i. per oēz vt per maximaz p. mediaz
 de quibus duab9 n. est dubium. ē et iura agnacōis p. danē.
 vt. j. t. i. g. q. at. j. t. per nimam tolliē ius agnacōis vt h. dz.
 et ff. de ca. di. tutelias. nisi in duobus casibus tñ. vt inter
 fratres. lz alter emancipetur vt C. de leg. tu. s. mos. g. fi.
 vnde loc9 est iudicio tute. qz finita est ca. di. inter fratres
 lz alter emancipetur vt C. de le. tu. l. iij. j. t. inter patres et
 fillum. vt. j. de leg. ag. suc. g. fi. et ppter hos duos casus q.
 de minima cap. di. excipiuntur. dicit hic plerumqz. ac iura
 agnacionis non commutantur omnibus modis. quia
 non tolluntur mima ca. di. et est rō vt subicit

I

Autem certe non tolluntur. cum sint immutabilia h ius
 ra. vt s de iur na. s. h naturalia. Item nec ea que naturalem
 equitatem hnt vt ff. de ca. di. e. a. l. legatum. Item nota
 q. a. gnatio est civilis tm vt per adopcione vt ff. s. adop.
 l. q. in adop. Item naturalis tm vt ad filios naturales. Item
 naturalis et civilis. vt ad eos qui lami sunt. et de hac qui
 legitimi sunt intelli
 gitur hic. vt ff. s. g.
 non facile. s. i. Tre no
 q. iure civili hic. l. tu
 tela. et hereditas tri
 bus modis deferunt
 vt ex verbis et snia le
 gis. xij. tabular. vt i
 agnatis. Item ex sen
 tencia tm. vt de legi
 timis pa. tu. et. j. de fi
 de tu. Item ex alijs le
 gibus veteribus vel
 nouis vt ff. de ca. di.
 l. tutelae. quam quis
 dam mediam vocant
 nunquid g. hec oia fa
 cile perduntur p oez
 ca. di. s. sic in duob.
 primis tm. non in ter
 cio vt h. et in l. tute
 las. Item quero an fu
 turas tutelae acqui
 rendas et heditates
 tm tollat an ec. p. f. i.
 tas adimat. s. f. u. cas
 tm vt ff. vnde liberi. l.
 finali. quid em pote
 rit deriuare lex defes
 rens hereditatem.
 vel tutelam de futu
 ra ca. di. vt C. de tes
 ta. l. iubemus in fi. certe nullomodo. vt ff. manda. l. fide
 iussor. i. s. h. hodie vero istam differenciaz agnacionis que
 rere non oportet. cum agnati ante agnatos nihil habeant
 vt in aut. de here. que ab intest. de. s. ab his. col. ij. Item
 q. l. z. predca iura og. cois tollant maria et media. ca. di. ipa
 consanguinitas tamen non tollitur. vt ff. de reg. iuris. l.
 iura sanguinis. ac.

De capitis diminutione. R. ca.
St autem status. hic status consistit in tribus. in liber
 tate. ciuitate et familia. cum enim primum. id est li
 bertatem quis perdit per consequens et duo vltis
 ma perdit. et tunc magnam ca. di. paciatur. cum vero fm
 perdit. per osequens perdit et vltimum. sed non primum
 et tunc dicitur media capitis diminutio. Cum vero vltimus
 perditur non perduntur duo prima. et tunc minimam ca.
 di. paciatur. vt. j. s. i. ij. et. ij. et. ff. e. l. fi. fm p. dixit status
 hominis. id est odicione in qua plnimum quis p
Commutacio. non ergo accipitur hic ad litteram vt di
 catur capitis diminutio quando caput absconditur. h. q. n.
 do status mutatur. vt caput status dicatur. vt ff. ad tes
 cul. l. i. s. capitis. Sed videtur hec diffinitio non ouerti c
 suo diffinitio. nam morte patris filius mutat statum. qz fit
 sui iuris vt s. qui. mo. ius pa. po. sol. s. i. non tamen dicitur
 ca. minui. vt ff. ad ma. si filius. s. fi. Sed dic subaudi h
 facto hominis interueniente. vt emancipacione vel de
 portacione patris vel similibus. vel etiam quasi facto. qz
 dico propter filios arrogati. quia vna cum patre mutant
 statum. vt ff. e. l. liberos. et s. de adop. s. p. enui. ar. o. tra in

autem osti. que de dig. s. palam. vbi non ab homine sed a le
 ge quis efficitur sui iuris. ac moriente patre non interueit
 factum hominis ymo magis dei. Quis si interficiatur pat
 r. idem. qz mors sp. dei disposicio aduenit
 e. Media sic. ff. de auro et ar. le. qui lance. et s. de libtmis
 s. libertinoz

sed status hominis com
 mutatur. quod accidit in
 in his qui cum sui iuris fu
 erint ceperunt alieno iuri
 subiecti esse vel econtra.
 veluti si filiuffamilias apa
 tre emancipatus fuerit. et
 est capite diminutus. **C**
 Seruus autem manumif
 sus capite non minuitur.
 quia nullus caput habuit
Quibus autem digni
 tas magis qm status per
 mutatur capite non minui
 tur. et ido a senatu motos
 capite minui non constat
Quod autem dictum e
 manere cognacionis ius.
 etiam post capitis dimini
 cionem hoc ita est. si mini

fit ppter omissionem obsequij vt C. de li. ca. solo. nisi in ca
 suvt cum denegat alimenta. vt ff. de lib. agnoscendis. l. ali
 menta. s. impatoris. nam tunc et occidere velle videtur
 eum. vt ff. de li. ag. necare. et hoc nisi remiserit ius patro
 natus. tunc em ex his solum reuocatur causis ex quibuset
 donatum. vt in aut. vt li. decc. s. illud. coll. vj. et hec vera
 sunt cum quis ex voluntate ppa manumittit. vt C. de li. et
 eoz. li. l. ij. s. dr. quis non reuocare. vt C. de li. et eoz. li. l.
 i. Sed quid si manus in patronum iniecit. s. l. damnatur
 in metallum. si vero conuicia dixerit mittitur in exilium vt
 ff. de iure pa. l. i. q. cause sunt iurate vt C. s. reuo. do. l. vlt
Passi sunt. h. multa sunt necia. vt s. de iure pfo. s. p.
Interdictus. hanc penam in vsu non habemus. s. eius
 loco succedit deportacio. vt ff. ad l. iul. repe. l. ij. s. mstar
 excommunicatorum habebant quibus talia denegantur.
 Sed videtur hunc etiam fieri seruum. l. z. hic denegetur vt
 vt ff. de vat. ag. l. agnacionum. in fi. o. tra. s. perditur li
 bertas vt ibi dicitur. vt non possit facere testamentu cui
 sic est interdictum. vt ff. de iniust. r. te. si quis filio. s. eius.
 non q. fuerit ver e seruus.
In insulam. secus si in metallum. vt s. quib. mo. ius pa.
 po. soluitur. s. pene. in casu tm etiam libertatem perdit da
 natus in m m insulam. vt C. vt nemo pri. l. ij. s. cum autz
Subiecti esse vt in arrogatis
Vel o. tra. al's est in littera si filius a patre emancipa
 tus fuerit est capite minutus. et secundum hoc est eps
 posicio huius verbi. vel contra. al's vero hoc totum tes
 est. et tunc idem subintelligo. alij dicunt quando sui ius

Maxima atrocitate.
 est aut atrox et dura
 hec snia. l. i. iuste fera
 tur. vt s. qui. mo. ius
 pa. po. sol. s. pene at
 h. hodie ppter h. pe
 nas nemo ingenuus
 fit seruus. vt in a. f.
 de nup. s. si vero. col.
 iij. et. s. q. at prius.
Libertis scz odem
 natis vt subicit. q. q.
 dicit ingratis. al' est
 ingrati. i. ingrati/
 dimis. que reuocacio
 fit per acti. ingrat.
 vt dicunt quidam vt
 C. s. li. et eoz. li. l. fi.
 al' penl. vel p. vtilem
 rei ven. fm alios ad
 instar donacionis ca
 mortis q. reuocae ut
 ff. de dona. ca. mo r. fi.
 mortis ca. res. e. l. se.
 vel quod est verius.
 actio est exordmaria
 per quam offm iudi
 cis imploratur vt C.
 de liber. et eoz. li. l.
 ij. et fit hec reuocao
 ppter omnem offens
 sam ec leuemyt C. de
 li. et eoz. li. l. ij. n. at.

non est transferatur in potestatem alterius. puta alii me in
vel etiam patrem. ut s de adop. §. hodie. qui casus est co
uersus illi. quando qui sui iuris est in arrogacionem datur
Sed quare filiusfamilias dicitur cum emancipatur. capite
minui. R. ppter ymaginariam vendicionem que fiebat. ut
s. qui. mo. ius pa. po. sol. §. preterea in pn. Sed cum hodie
non fiat hic vendicio
utin e. §. otinetur. vi
detur q. hodie n. mi
nuatur capite. h. ete
illa sola non erat ro.
ymo et alia. qz mutat
familiam. ut ff. e. l. i.
beros. in pn.

Seruus non mi
nuitur. id est eius
status non mutatur.
cum primo nullus ha
buerit statum. ut hic
et ff. e. l. i. liber os. in
fi. et l. sequenti. Sed
otra est. C. de bonis
prescrip. l. i. S. 3. dic.
q. ibi crimine capita
li seruus accusatur. i.
tali q. esset als in lis
berto capitale Item
quid si quandoq. ha
buit caput. quia fuit
liber et nunc seruus e
et manumittatur. R.
idem qz pn. tempus
osidero.

Quibus autem.
dixi aliquem. aliquo
de tribus modis capi
te minui. ut s. e. i. pn.
autem pro sed

Constat. ut ff. S
lena. l. iij. et hoc si fu
erit restitutus propter turpitudinem. non potest iudica
re vel testimonium dicere. ut ff. ad l. iul. repe. l. eadem. §.
i. et ff. de sena. l. iij.

Quod autem. dictum est. s. t. pro. §. fi.

Cognacionis. i. ius succedendi. et ad tutelam vocandi
perit. h. ipa consanguinitas non perit. ut ff. de reg. iuris.
l. iura sanguinis. cum sit de iure naturali. ut s. de iur. na. §.
penul. otra. et s. de nup. illud. Sed qualiter agnatis des
fertur. ymo agnatis ut s. t. i. in pn. R. n. d. post agnatos ut
j. de here ab. int. §. admonendi.

Cognacio. id est ius agnacionis a pretore introductis
ex quo ad bo. pos. vocantur. vnde agnati.

Sed si manumissus. aliud si restitutus. fm jo. ut ff. ad
tutel. l. i. §. q. motis ca. a C. de se. pal. l. i. §. e. ff. S. ot. ta.
l. i. et l. ij. Item contra est in eo q. hic dicit tolli ius agnas
cois per maxia. ca. di. ff. de rebus du. si cognatis. h. aliud in
legato in quo vertitur ius naturale. ut ff. e. l. i. legatum. v.
ibi loquitur de agnacione iuris ciuilibis. que per adopcio
nem constituitur. ut ff. de adop. l. qui in adop. hic vero de
naturali agnacione. ut ff. de gra. ag. non facile. §. i. et sic
ibi de minima ca. di. lo. Item contra. j. de seruii. cogna. in
fi. i. R. So. hic loquitur in his qui primo fuerunt liberi.
et postea erui. quod eorum delicto contingit. vnde non
debent habere commodum. ut ff. so. ma. si ab hostibus. §.
i. et ff. de mun. l. pap. §. exuli. ibi indignum. a. c. licet ibi
dem. illa ratio corrigatur. id est non semper fuerunt fui.

vel illa noua corrigit istam. nam ex greca constitucione.
illa est extracta ut dicitur ibi

Sed et si in insulam. hic ponit exemplum de media. sed
s. posuit exemplum de maxima.

Cognacio. id est ius agnacionis. ut s. pro. §. diximus
p. Cum autem pertineat. ut s. t. i. i. R.

De legitima patrono rum tutela

Ex eadem lege
duodecim ta
bularum liber
torum et libertarum tute
la ad patronos liberosq.
eorum pertinet. que et ip
sa legitima tutela vocat
non quia nominatim in ea
lege de hac tutela cauea
tur. sed quia perinde ac
cepta est per interpretaci
onem ac si verbis legis in
troducenda esset. eo enim ip
so quo hereditates liber
torum libertarumq. si inte
stati decessissent. iusserat
lex ad patronos liberosue
eorum pertinere credide
runt veteres voluisse le
gem etiam tutelas ad eos

Quod gradu. facit ad
hunc. §. ff. dele. iij. l.
si pler. et j. de legit.
ag. suc. §. si plures. et
ff. de sep. viola. l. iij.
§. si ad plures. hodie
vero hic. §. corrigi.
qz equaliter ta ad ag
natos qm agnatos.
defertur tutela sicut
hereditas. ut in au.
de ht. ab intest. §. ex
his. colla. ix. ac.

Si plures. alias
isti duo versiculi de
sunt. si plures sunt q
vnum gradum obtin
ent. ideoq. pariter
ad tutelam vocantur
h. ego habeo. acc.

De legitima patro
norum tutela. R. ca.

Ex eadem se
per interp
tacionem no
ex verbis ei
us. ut subicit. ff. de
le. tu. l. tutela. i. R. si.
u. Libertorum. id e
impuberum

Ad patronos. q.
cumq. modo manumit
tentes. nisi libertas
detur a lege. ut ff. de

le. tu. l. tutela. vsq. ad. §. fi.

Que et ipsa. quasi diceret. non solum alie quedam legis
time sunt. sed et ista

Legitima. scilicet ex mente. l. non ex verbis. non tamen
satisbant mi eorum persone sint vulgares. aut minus ho
neste. ut aut modus tutele. ut quia fit magna tutela nimis
aut persona quia non honesta. aut causa admittat. id est
recipiat satisfacionem. ut supra. ff. e. l. legitimos. §. i. et
ij. licet alij legitimi indistincte satisfient. ut j. de satisfac.
tu. §. primo.

Interpretacionem se. iurisconsultorum

Lex. se. duodecim. ta. ut j. de succe. le. ag. i. R.

Veteres. id est sapientes

Legem se. eandem. xij. tabularum.

Vocat se. lex. xij. ta. ut j. de legit. ag. suc. §. i.

Iussit ut de le. ag. tu. §. i. i. R. et sic notabis hic q. ubi
est eadem equitas. idem ius debet statui. sic ff. ad l. acqui.
l. illud. et ff. de furt. l. i. §. i.

Plerumq. quare hoc dicit statum subicit. et facit ad
hanc regulam. ff. de reg. iuris. l. fm naturam. et j. de con
trahend. emp. §. cum autem. et C. de fur. l. fi. §. sed cum in
secunda. et C. de caduc. toll. l. i. §. ij. alias. in pro non scrip
to pro non scripto. et ff. de peri. et commo. rei ven. l. id qd

Tutor. et ita apud alium est hereditas. et apud aliū
est tutela scilicet agnatum vel cognatum. ut hic et ff. de
le. tu. l. i. §. i. item minor. viginti quinque annis manumittes

De lego paronum
De lego paronum
De fiduciaria tutela
De am turo vt dicitur in l. i. h. n. a.
Subi lego

I

succedet in hereditate vt patronus. non tamen erit tutor. vt. j. de fidu. tu. in fa. et C. de legit. tu. l. vlt. §. fi. ac

Exemplo recepta. scilicet per interpretacionem iuriconsultorum vt superius cum definebat esse agnatus nisi tracta fiducia emancipet qd hodie semper presumitur. vt. j. de legit. ag. suc. §. fi. vn de hodie est semper legitimus.

Tutor erit. scilicet qui emancipauit. et si ipse maior est. viz gnti quinqz annis. vt. j. t. i. in fi. et facit ad hoc s. t. i. quibus mo. ius pa. po. soluit. §. et preterea si impubes. et. j. t. i. i. R. ac.

De fiduciaria tutela. R. ca. St et alia tutela. id est alio no. mme voca.

Appellatur. de q. dicitur. j. in §. quod de functo.

Impuberes. naz si puberes non erit eorum curator legitimus. vt. ff. de execu. tu. amissis. §. lucius. Ar. contra. in aut. vt hij qui ob. p. §. i. col. vj. jo.

Manumiserit. di est emancipauerit. vt. ff. quando act. de pecul. est an. l. i. §. i. et facit supra. t. i. et ff. e. tutela. §. fi. et. l. seqn.

Quo. scilicet patrefamilias. qui erat tutor filiorum et nepotum.

Si liberi. qui remanserunt in potestate patris. idem puto et si filij fuerunt emancipati. Si autem tam

impuberes qm puberes remanserunt in potestate. ipso iure recidunt in potestatem sui patris illi qui filij sunt sed fratres recidunt in tutelam fiduciariam semper vt s. quib9 modis ius pa. p. soluitur. §. i. et s. de tutel. §. permillum.

Filiorum suoz. scz nepotum defuncti

Sororis. sed certe frater videtur esse legitimus. vt. C. de excepe. l. aduersus. que est contra. sed certe qui fiducia. rus est legitimus est per interpretacionem. licet aliud nomen habeat scilicet fiduciarius. et illum respectum habuit ibi vt s. sumum fiduciarium appellaret.

Atqz. pro certe. al's at quim. et tunc dicat pro s. et qui pro certe. et est oppinio. quare filij patronorum sunt legitimi. vt supra de le. pa. tu. i. R. et isti filij non sic. ad quod respondet quoniam filius. acetera. sed hec ratio non tenet nisi inter fratres. qui non debent recidere in potesta.

perlinere. cum et agnatos quos ad hereditatem lex vocat eosdem et tutores esse iussit. Quia plerumqz vbi successio est emolumentum. ibi et tutela esse debet. Ideoqz autem diximus plerumqz quia si a femina impubes manumittatur. ipsa ad hereditatem vocatur. cum alius est tutor. **De legitima parentum tutela.**

Exemplo patronorum recepta e alia tutela. que et ipa legitimavocatur. Nam si quis filium aut filiam. nepotem aut neptem ex filio et demceps impuberes emancipauerit legitimus eorum tutor erit.

De fiduciaria tutela.

St et alia tutela que fiduciaria appellatur. Nam si pater filium vel filiam. nepotem vel neptem. vel demceps impuberes manumiserit legitimam eorum

tem fratrum suorum. sed filij. id est nepotes erant recasuri in potestatem. ergo in tutelam legitimam. Sed rideo non recidunt filij iure hereditario in potestatem. sed iure paternitatis et filiacionis. at seruus si non esset manumissus iure hereditario erat futurus seruus apud filios domini. et nisi essent heredes non essent domini sed filius. et

tutelam nanciscitur. **Quo** defuncto si liberi virilis sexus eius existant. fiduciarij tutores filiorum suorum vel fratris vel sororis vel ceterorum efficiuntur. **At** qui patrono legitimo tutore mortuo. liberi quoqz eius legitimi sunt tutores. Quoniam filius quidem defuncti si non esset a viuo patre emancipatus. post obitum eius sui iuris efficeretur. nec in fratrum potestatem recideret. ideoqz nec in tutelam. libertus autem si seruus mansisset utiqz eodem iure apud liberos domini post mortem eius futurus esset. Ita tamen hij ad tutelam vocantur. si perfecte sint etatis qn nostra constitucio in omnibus tutelis et curacionibus obseruari gualiter precepit

De attiliano tutore vel de eo qui ex iulia et ticia dabatur lege.

reditario. filius in potestate iur patrie potestatis. ac. flo. **Si** perfecte. id est viginti quinqz an. nam quociens fit mencio de etate perfecta vel de maiore viginti quinqz an. intelligitur. vt de his quivemas eta. impe. l. fi. et ff. del. iij. cum filio. §. fi.

Constitutio. vt. C. de legit. tutel. l. fi. **Precepit.** vt sint perfecte etatis. et est ratio. vt. j. de execu. tut. §. minores. xv. an.

De attiliano tutore. id est de eo tutore qui dabatur per legem factam ab attilio. vt in textu expomitur

Qui nullus. scilicet ex testamento. nam quamdiu testamentaria tutela super est non est locus alij. Item nec legitima. nam nec datiuu tunc locum habet. vt. C. qui dare tutorem possunt. l. si sororis.

Et maiore. id est duobus. etant enim tres. vt. r. C. de

margin notes on the left edge of the page, including fragments of text from the adjacent page.

offi. pre. l. ij. et ff. de orig. iuris. l. ij. §. hyscom temporib9
g **D**ie certo. vt a pasca in antea sis tutor.
h **P**oterat. et hodie datur. vt ff. de testa. tuto. l. si quis
sub condicione.

i **N**emo. nā et si vnus de pluribus heredibus adierit.
valet tutela. vt ff. de testa. tuto. l. si nemo. Idem in liber/
tate testamento reli-

cta. vt ff. de test. ma-

nu. l. testamento.

k **E**rat. al. extiterat

Sed quid si nullus fu-

it institutus cum pu-

pillus. sed tantum pu-

pillus est heres. **Po-**

test dicitur auctoritate

iudicis adeat. vt C. 8

iuē deli. l. si infanti.

et ex tunc valebit tu-

tela. et incipit tutor

administrare.

l **D**efinebat. id est

ille qui sic erat datus

in subsidium. define-

bat cum testamentas

tus venit vt subicit.

m **C**ondicio. hic tu-

tor tacite vsq; ad di-

em vel condicionem

existentem datus ex-

preesse non potest. vt

ff. de regul. iuris. l.

actus.

n **A**b hostib9 pete-

bat. nec erat locus le-

gitime. vt ff. de le. tu-

te. l. i. §. si apud.

o **Q**ui desinit. id est

iste talis qui erat da-

tus in subsidium

p **P**ostlimini. quo

iure etiam omnia alia

recuperat. vt §. qui-

mo. ius pa. po. sol. §.

si ab hostibus. nec de

administratis. interī

tenetur hic reuersus

vt ar. ff. si q; cauē. l.

iii. §. item si quis

q **L**egibus. scilicet

atilia. iulia et ticia

vt ff. de. in pn.

r **P**ostea qm. nunc

recitat nouum ius. nam quatuor sunt iura que hoc titulo

notari possunt.

s **P**rimum. alias qm. p. m. m.

t **E**x inquisitione. scilicet inquirendo facultates eoz. an

sint pares oneri adiuncto. vt. j. de execu. tu. §. sed propter

rem bona conuersacio requiritur. vt et al. s. in patre arro-

gatore. vt. ff. de adop. l. nec ei. §. eorum. et §. de adop. §.

cum autem. Accur.

u **N**am si pra. bene dico q; desierunt per has leges tuto-

res dari postea qm. consules dederunt ex inquisitione. et

bonum fuit ppter duas rationes quas ponit. naz. p. qz. ac.

e **R**one hanc caucionem prestant tu. et cu. vt ff. rem pu-

saluam fore. l. si quasi. §. i. et l. si et si ad spēs.

f **D**e compellendis. id est captis pignoriibus. vt. j. de las-

S cui nullus om-
mino tutor datus
fuerat ei dabatur
quidem in vrbe romana a
pretore urbano et maio-
re parte tribunorum ple-
bis tutor ex lege atilia.
In prouincijs vero a pre-
sidibus prouinciarum ex
lege iulia et ticia. **S**ed
et si testamento tutor sub
condicione aut die certo
datus fuerat quamdiu cō-
dicio aut dies pendeat.
ex hysdem legibus tutor
dari poterat. **I**tem si
pure datus fuerat. qm. diu
ex testamento nemo heres
existat. tamdiu ex eisdem
legibus. tutor petendus
erat. qui definebat esse tu-
tor si condicio existeret a
dies veniret aut heres ex-
isteret. **A**b hostibus
quoq; tutore capto ex his
legibus tutor petebatur
qui definebat esse tutor. si
is qui captus erat in ciui-
tatem reuersus fuerat. nā
reuersus recipiebat tute-
lam iure postlimini.

tisbae. tu. §. pe.

Sed hoc iure vtimu. hic est tertium ius quod erat tpe
iustimani. et hodie est quartum additum. quod est infra
proximo. §.

a **P**refectus. ad prefectum cogniciones criminales. ad
pretorem ciuilia negocia veniebant. vt ptz. ff. de off. pre-

vr. per totum t. et. ff.

de off. pre. p. p. totū

ti. sed tutelam dabit

vt et q; vt hic.

q **I**urisdictionem.

prefecti vr. bis est iur-

isdictione vsq; ad c. mi-

liaria. §. pretoris ro-

me tm. vt ff. de of. p.

vr. l. i. §. cum vrbem.

et in sum. de off. pre-

ro. dabunt §. eum ei

qui est de sua iurisdic-

tionem. vt statim in p.

sede notabis

e **C**reant. scz. eum

qui est de sua iurisdic-

tionem dabit. vt ff. de

tu. cu. da. l. ius dan-

di. Si vero ibi non in-

ueniebantur ydonei.

eam in alio loco qret

et presidi nunciabit.

vt ff. e. l. diuus. Item

ei qui sit de sua iurisdic-

tionem vel ratione

originis. vt ratione

possessiois. vel rati-

one domicilij. vt ff. e.

l. i. §. vt. et l. diuus. si

autem in altero horz

trum locoz. non in-

uenitur. §. in quarto

loco reducendus est

ad alterum locum de

his tribus. et ibi tu-

accipiat vt C. qui pe-

tu. vel cu. l. i.

d **I**ussu §. delegat

Sed otra. ff. de tu. a

cu. da. nec mandante

§. ibi mandatum e q

non importat necita-

tem **I**ussus qui im-

portat vt ff. q. iussu.

l. i. §. i. et ff. man. l. i.

Vel ibi erant magne facultates pupilli. hic parue. §. §. ete
et si sint parue adhuc videē idem. nam dacio tutele est mix-
ti imperij. vt ff. de tutelis mutus. §. tutoris dacio vbi dicit q
tutoris dacio illi soli opetit cui nominatum hoc dedit. l. lex
vel senatusconsult. vel princeps. §. non pē delegari. vt ff.
de offi. eius cui man. est iur. l. i. §. §. Sed dic q non potest
delegari. si hnti iurisdictionem. §. hnti sic vt ff. e. l. ius dan-
di vt hic. Sed que sunt magne facultates. §. §. qnquagita
auri. vt C. de defen. ci. l. i. vel. p. aureoz. vt in aut. §. de
fen. ci. §. et iudicare. col. iii. vel verius vsq; ad quingentos
solidos. si sint parue. si vltra sint magne vt. j. pp. §. ac.

e **R**os autem ostōz. quam non habemus

f **I**ussione. i. delegacione siue precepto. naz in B. differt a

mandato. qz. mandatū ex voluntate est. §. iussus necitatis.

I

vt ff. qd iustu. l. i. §. ij. et ff. man. l. i.
Solidos. i. aureos. vt. j. de pe. te. li. §. fi. quoz. lxx. et
duo faciunt libram auri. vt C. de suscep. et ar. quociens
l. vna. i. fil. i. Vel alias. qn ex cuitatem vt i.
municipio. nam mgatus municipalis dabit. ac.
Alexandrie. l. qn tutor datur in cuitate alexandria

Periculo. s. tabelz
lionia alioz. n. vero
ipoz. maloz. iudiciu q
hinc pteatē dandivt. j.
de satisba. tu. l. cu. §.
pe. et. §. fi. q. sunt con
tra. ac.
Mui eam se3 satis
dacionem
Impubēs. s. §. est
gnalis ad oēs t. pce/
dentes t. de tutelis
O iuri. i. equitati.
Perunt. al. egeit.
i. gessit.
Qu dubitatez. s. et an
si finita tutela fuerit
pri9 vt ff. de tu. a ra.
dis. l. nisi finita. al. s.
nisi sit finita tutela9
n nascitur actio tute
le. s. alie actiones na
te sit s. n. exerceantur.
ut ff. de tutel. a ra. dis.
l. si tutor. §. fi. et l. s.
n dantur
Judicio. i. actōe tu
tele q. dat. in simpluz
et pte doliua culpam
latam et leuez. Est et
alla actio q. tutor te
ne. s. de rōibus dis
trahendis. sic em no
minat vt ff. de oē. ac.
tutelis. l. ij. et dat. in
dupliua ppter dolum
et in duplo tēne. et
psecucio. prior tñ oē
tutorem. et atra here
des. posterior otra tutorem tñ vt ff. de tu. et ra. dis. l. i. §.
pe. a. l. ij. vna intentā alē a denegā. l. 3. p. l. i. §. i. ea. oē. se
cus in act. tutelea fuerit vt ff. de tu. a ra. dis. l. i. §. in tutela.

De auctoritate tutorum

Auctas. vt C. de oēhen. et oēti. s. l. neqz
Necētia. in duob9 casib9 obligat pupill9 sine tutoris
auctate vt ff. de act. et ob. furiosus vbi se3 ex re actio veit.
Promittant. qz tunc est v. i. s. q. male agat. et fa. ad s.
i. qui. ali. l. 3. l. si §. nunc admonendi. et. §. h. e. §. r. i. o. et. j. de i.
utili s. i. §. pupillus. et. ff. de acq. re. do. pupillus. et ff. de
pac. o. r. a. i. u. j. dem de muliere sup. dote paciscente vt ff. de
pac. dotali. l. de die. j. d. in alimario enūgēte vt C. de enfa.
l. cū h. j. §. qd. g. j. fa. C. de oē. et oēti. s. l. neqz
Vendicōib9. si tñ pupill9 petat rē ex vendicōe ipelliē
excepō doli mali. n. pēiū dare vel it vt ff. de rei ven. l. si id qd
Depositi. pupill9 tñ doli capax teneē de §. vlt. i. fi.
positi. si qd doli omisit l. locupletior fēs sit vt ff. de positi. l.
i. §. in pupillū. / et sic nō q. oēctus claudicat qñ vt ff. et
Obligant. ff. de act. emp. iul. §. si qd a pupillo Ar. oē
ff. de arbi. l. litigatores. §. pe. et fi. et in aut. de n. eli. l. i. §.
prospeximus. j. t. b. est vñ n. locupletior sit pupill9 al. exis

ant defensores ciuitatum
vnacum eiudem ciuitatis
religiosissimo antistite vel
alias personas publicas. i.
mgatus vel iuridicū alex
andrie ciuitatis tutores
vel curatores creare legi
tima cautela. fm eiudem
ostōis normam prestanda
viz eoz periculo qui eam
accipiunt **I**mpubēs at
in tutela esse naturali iuri
oueniens ēvt is q. perfecte
etatis n. sit alterius tutela
regat **C**um ergo pupil
loz. pupillazq. tutores
negocia gerunt post pu
bertatem tutele iudicio
rationem reddent.

De auctori tutoris

Auctoritas autem
tutoris in quibusdā
causis necessaria pupillis
est. in quibusdam non est
necessaria vt ecce siquid
dari sibi stipuletur. nō est

pitur si agat. et otra euz posit agit C. s. admi. tu. si mmo
risa. C. p. ep. l. fi. ff. e. l. v. §. i. et d. rescin. v. d. si id qd. §. fi.
Neqz hēditatem que ex testō l. ab intestato deferē. scz
iut cūli vt ff. de hē. pe. l. i. ij. et in. et hēditas est successio i
vniūsum ius qd habuit defunctus t. p. mortis sue. deducto
ere alieno vt ff. de ver. sig. l. m. bil

necētia tutoris auctas. qd
si alijs promittant pupilli
necētia est tutoris auctas.
nanqz placuit meliorē qui
demōdicōz eis licere face
re. eiam sine tutoris auto
ritate. deteriorē vno nō
aliter qm tutoris auctate

Vnde in his causis ex q
bus mutue obligaciones
nascunt vt in empecōibus
vendicōibus. locacōibus
oductōibus. mādati. d. po
fiti. si tutoris auctas n. mē
ueniat. ipi quidem qui cū
his o. r. abunt obligantur
admuticem pupilli non ob
ligantur. **N**eqz tñ here
ditatem adire neqz bono
rum possessionez petē neqz
hereditatez ex fideiōmissio
suscipe aliter possunt. nisi
tutoris auctate. q. uis illis
lucrosa sit nec vllum dam
num habeant. **T**utor
aut statim in ipō negocō

ris sufficit auctae ad eand hēditate l. bo. po. delatā pupil
lo. Re. n. vt ff. de ap. cum in vna. §. tutor. v. s. in fi. legis.
Lucrosa sit. i. l. 3. apparet lucrosa n. occasiōe l. i. t. r. o. s. e. ad
damnosaz. Lucrosa. qz adeundo oñat legatis et fideiōmis
fis et alijs oñibus. et ita obligat. s. n. pē obligari sine tuto
ris auctate vt s. e. in pñ. l. si obiciat cessante cā. n. b. raro
accidit q. hēditas n. sit onerosa. et ad ea q. frequēcius acci
dunt adaptantur iura. vt ff. de le. et se. cum n. ad ea
Neqz vllū. est alia rō ec si sit lucrosa. qz litib9 et sūptib9
veraret vt ff. de mīn. l. mīo. i. b. 9. r. v. a. a. his eis ec rōibus
nec i iudicijs ciuilib9 p. r. i. m. a. s. i. b. 9. pē ec sine tutoris auctate
vt C. adūsus rē iud. l. et c. mīozes. a. C. s. auct. p. claz. n. in
iij. casibus vt in possessione mōntariayt C. si p. vi. vel alio
mō. l. i. et C. q. legit. p. mōntarie. j. in violato thoro mīoz
sine curatore accusat. vt ff. de adul. s. maritus. §. lex. s. b. m
adulto. j. tē s. i. v. e. m. a. et atis i. p. e. r. a. t. vt C. s. his q. ve. e. i. l. ij. j. tē
mē dō. de li. ho. ex. b. i. vt ff. de li. ho. ex. b. q. r. lex. §. s. h. m. i. s. t.
Habeant. qz forte subest es alienum latens
Tutor at fieri. i. probare et laudare qd sit p. pupillū
Estiauerit. al. filius n. pē adire hēditate vt ff. e. l. i. ac.
sine volūate p. r. i. v. t. C. de bo. q. li. l. fi. §. pe. n. em. o. p. e. l. i. t.

Bonoz pos
sessionem ex testō. vt
fm tablas l. ab int el
tato vt vnde liberi et
siles q. sunt oēs de iur
pretorio vt. j. de bo.
pos. §. qd. autē. a. est
bonoz possessio iul p
se qndi retinēdiz p
monij qd e. d. i. q. s. fue
rit t. his moriē vt ff. s.
bo. pos. l. i. ij. §. bono
rum. s. n. in bo. pos.
fallit in casu c. pupil
n. habz tutorem. tunc
enim pretor aulus
dōritatē tutoris pē
supplē vt C. q. admit.
ad bo. pos. l. bonoz
j. d. in hēditate vt C. s.
i. u. deli. si infāt. in fi.
Ex fideiōmissio vt
p. se. o. t. r. e. vt. j. de fi
dei. o. hē. §. s. q. i. d. e. m
dico. et si bō velit re
cipe cā seruandaz li
bertatum. c. et ibi po
sūt timere damnum.
qz est successio in vni
uersum ius vt. j. p. q. s.
p. no. acq. §. fi.
Tutoris. i. admini
stratoris cui admmi
stracō sit ocellā i testa
mento. alio qn non v3
nam. et si ab eo qui tu
telam n. gerit. sciens
alium gerē emā. dñs
n. efficiat vt ff. e. l. i. iij
Item nunqd curato

primo. qz est iniquū. scdo qz tenet pupillo damnum relae
tore tutor. vt ff. e. si tutor.

b ¶ P tps scz n modicu. al v3 auctas vt ff. de acq. hi. siqs
mibi. q. iulsum. q est oē. et est rō. qz vident melle que in cō
tinenti fiunt. vt ff. si cer. pe. l. lecta.

c ¶ Per eplaz. nō caute et redde singla singlis nā dixerat
duo. scz statim ad qd
referē post tps. et c.

¶ Itē in ipō negō pns
ad qd refertur h per
eplaz. qz mē abntes
mittitur. vt. j. de ob.
ex. o. sensu. q. si. ¶ Demq
si aliomō mutiliē auc
torizetur. vt ff. e. l. i.
q. si. et l. ij. scz si inuis
tus detinet

d ¶ Si inter iudicuz
scz rei ven. vel alius
psonalis vel realis
act. tutele vñ neg. q.
q oē tutorem erit dā
da q durate of. n dā
vt ff. de tu. r. a. dis.
non. q. si. et l. si c. ad.
huc. a. id m. vili. gna
li. neg. q. q dā oē cu
ratorēz adultis vt ff.
de adm. tu. l. cū cura
tore. C. de adm. tu.
l. ij. et l. rō nes. h cte
nec alij vident interī
posse intendi. vt ff. s.
tu. et ra. dis. l. h n dan
tur. h illud intellige
vt ipemet exerceat n
danē. h p procurētem
sicut hic d. j. nūqd
h correctā sūt hodie
p aut. vt in aut. vt
hij q ob. per re. mi. q.
i. col. vj. cum nullus
creditor vñ debitor
possit esse tutor l. cu
rator. R. sic. n m tu
tore testamentario. i.
q poterit ad huc hō
die h. q. loqui. cum fi
des talis tutoris ab
ipō testatore sit com
probata. vt. j. de sa
tis. tu. uel. cu. q. i. a

¶ C. de epa. auc. s. creacionibus. l. id in eo qd in alijs vt in p.
aut. p dixim. h magis credo oē rui vt dixi in aut. vt hij qui
o b. p. re. q. i. j. et circa reales actōes huc. q. hodie facim
loq. cū in eis n sit obligatio vñ cessat actio. vt. j. s. act. q. i. e.

¶ In rem suam. et pupilli que sua d. vt cū bñ admistrat
vt ff. de furt. l. interdum. q. qui tutelam

f ¶ Actoz. fa. ad h ff. de r. sig. l. qd dicim. C. ne qd ius i
sua cā. l. vna. et C. de testib. l. oib. q. ff. e. l. r. i. R. ar. oē
C. de fidei. o. l. fi. ibi iudex. et c. ne sequere in conuenient
ut in eod negō esset actor et re. nam olim in tali casu daba
tur tutor pretorius. quod hodie n est vt h d. z.

¶ S. qz curator. C. s. in litē dan. cu. l. i. h Et eo. s. iudicō

¶ Quibus modis tutela finiatur R. ca.
vic videns est quib. modis tutela finiat. Octo modos po

pns. d. z. actor fieri. si hoc
pupillo prodesse estimaue
rit. post vero tpus. vel per
nuncium aut eplam in tpo
fita auctoritas nihil agit

¶ Si at inter tutorē pu
pillum iudicium agens
fit. qz ipse tutor in re suaz
actor esse non potest. non
pretorius tutor vt oio sti
tuitur. h curator in locuz
eius datur. quo curatore
interueniente iudicium p
agitur et eo peracto cura
tor esse desinit.

Quib. modis tutela fini

¶ Pupilli pupille qz
cum puberes esse
ceperint a tutela
liberantur. ¶ Pubertate
aut veteres quidem n solū
ex annis. h eciam ex habi
tu corporis in masculis ex
timari volebat. ¶ Nostra
at maiestas dignum esse
castitate nroz tpm bñ pu
tauit. qd in feminis eciāz
antiqs ipudicū esse visū
est. i. inspectionē habitudi
nis corporis. hoc eciāz ex
habitu in masculos extēde

hit. pubertate. arrogacōe et seruitute. odicōe. morte. ca
pitis diminucōe. si ad certū tpus datus sit. sic et si finitur
tps. suspicione. excusacione.

¶ Pupilli pupilli sūt q d p tate pns ipubēs eriet l. mor
te vel emancipacōe vt ff. de r. sig. l. pupillus. i. R.
l. z. in ape dicat aliqn pupill. q est i p tate vt ff. d. r.
ob. l. fi. q. si pupillus.

Et ideo sancta astōe pmul
gata pubertatem in mas
culis post. xiiij. annum cō
pletuz ilico iniciuz accipē
disposuimus antiquitatē
normaz in femininis psois
bñ positaz suo ordine re
linqntes vt post. xij. ānos
opletos viri potentes esse
credantur ¶ Itē finitur
tutela si arrogati sint ad
huc impuberes vel depor
tati ¶ Itē si in hūitutez
pupillus redigatur. vel si
ab hostibus capt. fuerit.

¶ Sed et si vsqz ad certā
odicoez datus sit tutor in
testamento eque euenit vt
desinat esse tutor exigēte
odicione. ¶ Similimodo
finitur tutela morte pupil
loz vel tuzoz. ¶ Sed et
capitis diminucōe tutoris
p quaz libertas vel ciuitas
eius amittitur. ois tutela
perit. ¶ Minima at capi
tis diminucōe tutoris velu
ti si se in adpcōz dedit le
gitia tm tutela perit cete n
pereit ¶ S. pupilli r pu
pille capitis diminucō. l. z

¶ h. d. i. aspectōe
vt z. hēt bar bā vnā
l. alteraz. vt. j. immut
et fa. ff. s. min. l. mior
p. an. l. adito p. h. de
ex aspectu cor. p. s. a. c.

¶ Et nō pro opi. M. q.
f. molciaz dicebat iu
dicem debē iudicare
et fa. ff. de fet. l. ij. m
fi. et ff. fin. reg. l. si n
rupcōe. q. si

¶ Hoc eē scz q sit iu
dicand impudicū
k. ostōe vt. C. qñ tu.
l. cu. esse desi. l. fi.

¶ Credant. fa ad h s
de nup. l. R.
m. ¶ Itē finit. impubēs
. i. in pupillari etate.
adhuc exntes vt h. et
. ff. de adop. nec ei. q.
eo. z. et h cōsensu oim
tuzoz. vt. C. de auc.
prestan. l. fi.

¶ n. si si redigat. ex m/
gitudie si sit doli ca
par. n at ex vēdicōe
vt. j. p. q. s. p. no. ac.
. q. p. e. q. n m. si sit ma
ior. r. an. p. p. ven
dicōz fieri seruus vt s
de iur. p. s. q. p. e. Cōn
ē C. de ineff. test. l. si
q. s. q. si. h. ibi dicit de
eo qui doli capax nō
est

¶ S. si vsqz ad certā
. i. specificatā. vt qñ
tūc erit osul
p. Testō. nō qd dij i
testō. nā a lege vel a
iudice n sicut ff. s. re
iuris. l. actus
q. ¶ Morte naturali.

nam de ciuili iaz dixit s p. r. o. r. scz vbi dixit de deportato et
seruo facto per ingratitude. quia mors oia soluit nedū
tutelam. vt in aut. de nup. q. deinceps.

¶ Sed et capitis libertas. et tunc maria
s. Ciuitas tūc media vt s de ca. di. q. maria. et. q. minor.
t. Ois. i. testamentaria vel datua.

¶ Si in adopcione h emancipacione filij l. i. ma tutela non
finitur. qz filluffa. l. i. m. tutor esse n p. cum scz pater eū
precedat. vt s de ca. di. q. si. m. si in casu vt cum manumittit
seruum maternum delatum sibi. vt s de leg. pa. tu. q. h. for
te. et tunc differtur cum sui iuris erit. vt ff. famil. her. cisc.
si maritus.

¶ Legitima. Sed quare hec legitima tm perit. R. quia
agnacio perit nima capitis diminucōe vt s de leg. ag. tu.

I

si. fi. a lina me agto g tmo sicut vt s de le. ag. tu. i. r. e.
y. Cete. scz testamaria et datua. fm A.

3. Licet minima vt qz detur in arrogacione vt s e. g. i.
a. Ad etu. id si ad metu tps. s. ad odicoz vt s e. g. h. et si. q. co
dicio ad esse ad n esse se hre pt vt. j. d. v. ob. s. odiciones.

b. Desinunt. in ppetuvt qz mutus. qd dic vt ff. de min. i.
vni. s. ex facto. nam si
ad tps non desinunt
esse tutore vt. j. de ex
cusac. tuto. a cura. s.
qui repub.

c. Suspecti. vt. j. de
suspec. tu. pertotu a
no q eisbz modis fi
me cura si qs habeat
pupilli curatores. et
eod tpe vt C. qn tu. l.
cu. esse de. l. i. adult o
ru ho curatores tuc
finunt cu virlem viz
gorē opleuerit mioz
lez. xv. an. vt. ff. de
min. l. i. i. fi. a. j. ti. i. i.
R. n ad certaz caz vl
spz fuerint dati. naz
et tunc finito negō
finit negociu vt s t. i.
g. fi. j. curatores aliz
oz vt. j. t. i. s. furiosi.
et. s. alioz. et. s. et me
te captis. tuc desinut
qn sanam mtem pre
de pfoe tcepet vt ff
du. fu. l. i. s. i. a. g. fi.

De curatoribus
M. Asculi quid puberes
et femine viri poten
tes vsqz ad. xxv. annuz co
pletum curatores accipi
unt. qui licet puberes sint
adhuc tamen huius etatis
sunt. vt sua negocia tu
eri non possunt. Dantur
autem curatores ab eis de
mgreatibus. a qbuz tuto
res. S. curator testō n
datur. s. datus sfirmatur
decreto pretoris sphis.
Et multi adolescentel
curatores non accipiunt.
pretor in litez. curator em

De curatoribus. ca
M. Asculi. xv. an. n
impetrēt a pno
pe veniam etatis. ma
sculi in. xv. an. feie in
xviii. vt C. s. his qui
ve. eta. imp. l. i. et. ij.
e. Danē at. mgreati
bus. i. a ptoze phide.
proconfulē. prefecto
egipti. vt ff. de tu. et
cu. l. i. j. a prefectoz
bis et a defen. ci. vel
iuridico alexandrie vt s de attil. tu. s. pe. al. fi. et in auē. de
de. ci. g. nulla. col. ij. et ff. de of. pte. v. l. i. s. solent
f. Sed datus de facto
h. Pretoris scz in v rbe
i. Item accipiunt. se c9
in tutore. vt ff. de tu. et cu. da. l. necnon. et de tutel. l. ij.
ut diximus s de tutel. s. est at. Tevideotra ff. de min. l. i.
in fi. s. q. ibi dicit n omitti eis adultis res suas bn gerentis
bus an. xv. an. vni ē vt sint rata q fiut p eos. omittunt tñ
vt hic s restituunt. vt ibi et. j. de act. s. hiquis agens.
k. In lit em. tunc em cogit. s. pupillus in litē n cogit vt
ff. de tutel. l. i. qui hz. s. si pupillus. quod expone vt ibi
l. Curator. q. d. n dubites de s. hz aliis sit in tutore vt s. q.
tu. da. po. s. certe

m. Furiosi. nō hō s duos accipe curatore a lege. alij oēs sūt
dati vt caute h coll. a. j. p. s. a C. de epa. audi. l. de crea
n. Sed solent scz agnatis deficientibus vel sacōib9. ac.
non abilibus sstitutis. vt C. de cu. fu. l. fi. s. fin at
o. Inq. sicōe. et s rōe furoris l' demēcie. n iste p sone sint mi
nores. xv. an. et tunc rōe etatis tu. vel cu. accipiūt vt ff. s

tu. da. po. s. certe
m. Furiosi. nō hō s duos accipe curatore a lege. alij oēs sūt
dati vt caute h coll. a. j. p. s. a C. de epa. audi. l. de crea
n. Sed solent scz agnatis deficientibus vel sacōib9. ac.
non abilibus sstitutis. vt C. de cu. fu. l. fi. s. fin at
o. Inq. sicōe. et s rōe furoris l' demēcie. n iste p sone sint mi
nores. xv. an. et tunc rōe etatis tu. vel cu. accipiūt vt ff. s

tutel' q hz. s. qat. j. m h sit in p tate vt C. de cu. fu. l. fi. s. i.
p. Dandi sunt. s. ab hīs q s modo in supiori. s. diximus.
q. Interdum ydoneus vel rōne paup tatis. vel qz non est i
dustriolus vt decet. fidelis tñ est et diligens. al' repelle/
retur prozsus. vt. j. de suspect. tu. s. pe. et fi. et C. de suspe
tu. l. pietatis. bn dico tu. et n cu. qz etē

et ad certaz caz dari pōt.

Furiosi qz r prodigi. l3
maiores. xv. annis sint tñ
in curacione sunt agnato
rū ex lege. xij. tabulaz. s3
solent rome prefecti v: bis
Ipretores in pūncijs pre
fides ex inquisicōe eis da
re curatores. Sed r mte
captis et surdis et mutis
et qui ppetuo morbo labo
rant qz rebus suis supesse
n pnt curatores dadi sūt.

Interdum atz pupilli
curatores accipiūt vt pu
ta si legitimus tutor n sit
ydoneus. qm hnti tutores
tutor dari non pōt. Itēz
si testō tutor datus l' a pre
tore. a a preside idoneus
n sit ad administracionez
n tñ fraudulēter negocia
administrat. solet ei cura
tor adiūgi. Itē loco tu
toz q n in ppetuū. s3 ad
tēpus a tutela excusantur
solent curatores dari. R8

ciat mencionem ab ea n discodamus. vt ff. del. iij. n. alk. a. ff
de exer. l. i. s. igit. s3 q est rō cū vbiqz dari possit curator
hnti curatorem l' tutorem. s3 n tutor pē dari hnti tutorem
R. q tutor qui prius dabat hēbat plenam p tatem vt. j. t.
ij. s. datus. et s de tutel. s. i. et ita q alium secū in eadem
plenitudine admittē n pē. s3 n sic in curatore qui reb9 dat
vt C. de nup. l. in copuland. vñ tutor auctorizatur hēdita
tem adeundo. quod in curatore pupilli n est. vt ff. de ap.
l. in vna. s. tutor. s3 nonne tō die inuenimus vnum pupillū
plures hēre tutores vt C. de admi. tu. l. ij. R. illud est qn hē
dant. nā qdam sunt fil' bene que n valent si fiant sepatim.
vt duoz reoz obligacio vt. j. de duob9 reis. s. i. acc.
s. j. si testō posuit exemplū de l'imo n de datio et testas
ntario minus ydoneo. ac
t. ydoneus. i. sufficiens
u. It ad tps excusat. nā aliqs qnz in ppetuū qnz ad tps. vt
p3 p multa exempla. j. de execu. tu. et cu. s. i. a qn p totū t.
p. Curatores. vel ec tutores. vt s. pr. s. dixi. scz prout iuz
dici videbitur. vt C. m. q. cau. tu. ha. l. i. et. ij. Sed quid si
tutor pupillo non sit. an dari possit curator. R. sic vt ar.

Dari n pē. fallit s3
regla in casibus se vt
si detur tutor loco tu
tozis surdi. vel muti.
I furiosi vt ff. de tute
lis l. pe. j. et si hz tu
tozem rōe rez. vnius
prouincie. pot it hēe
alium rōe rez. quas
h3 in alia. vt ff. de ex
cu. tu. l. ppter litem.
al. s. l. s. fi. et C. in
q. cau. tu. ha. da. tu. l.
fi. item et mē anq nu
bat tutrix exns. alius
petit tutorem dari.
vt in auē. de nup. s. h
vero tutelam. s3 rō ē
qz abire nūc sperat.
vt C. oia del. l. fi. s. ij
j. et qn ad tps est re
legatus vel excusat9
vel remotus. nam in
terim tutor datur vt
C. in q. cau. tu. ha. l.
pe. item siqs tutor sit
apud hostes nvt ser
uus. s3 vt legatus. et
transfuga. alius dat.
vt ff. de tutel. l. i. h
qs tutor. j. si repub.
cā absit pē alius dari
vt ff. de tutel. l. q. h
tū. a ff. de suspec. tu.
l. i. tutor. s. hqs abfu
turus. s3 fm p. in his
oibus casib9 tutor p
curatore accipitur a
hec regula n fallit. s3
cū lra m oibus sdcis
legibus de tutore fa

a stratio sensu sumit. vt ff. de tu. et cu. da. ab. l. curator. qd e validi vt ff. de of. eius. cui man. est iur. l. i. §. i. ac. a. Quid adusa. i. infirmitate q valitudine et sanitati oeria e b. Necitate vt qz longo tpe abfuturus est l. sua maiora ne goccia hz ptractare vel alias filis necitates vt ff. de pcur. l. filiusta. §. fi. et l. se. et l. post litem. et l. se. v. qz ad l. q oia et n h9 necessitas fit n p f m quosdam vt C. q dari. cu. vel tu. l. curator. en. et l. cura. tor. ymo certe et si qz cunqz alia sit iusta qz q mo. ut ff. de admi. tu. decreto. et h ead sunt in curatore vt. C. de ap. si actor. c. Absit. si em pns sit et hz intellectum. ec. pcutez e auctate tu. toris face pvt C. de pcut. l. neg. Absit. i. m ser mibus d. Velit. f. ptoz vel p ses vt seqtur a q hic dz actor. al adiutor dz vt ff. de tutel. l. solz al curator vt ff. de tu. et cu. da. ab. his. l. in oez. al pcut. vt C. de pcut. l. neg. et nō h varia noia eoz. qui alioz facta agūt vt actor. vt hic dcm est It tutor. qui dat puz pillis s de tutel. §. est aut Itē curator q datur adultis l. furio sis vel hibus vt s. e. i. pn. et. §. furiosi. a. §. h. a mte captis. it pcurator q aliena gerit negocia cū mandato vt ff. de pcur. l. i. itē negocioz gestoz. q sine mādato gerit. vt i. de obli. ex q si oia. §. i. Item yconomus cui res ecclesiastica gubernanda mandat ab epō cū con sensu frat. vt C. de sacro. l. i. iubemus. et C. de ep. et cl. l. oēs. §. si p oculdubio. et nihilomms dz ypoctisarius vt i aut. quō op. ep. §. n. at. et. §. neg. at. et. §. si vero vt pftim It findicus qui sic grece dz. latine singloz. cāz dicens vt ff. de mu. et ho. l. munez. §. defensores. qnqz tū actor et finz dicus pro eodem ponitur. vt ff. q. eoz. vniuer. l. al. ij. §. q bus. et. §. pe. et l. itez eoz. §. actori. facit ad B. C. de auct. tu. vel cura. p totum. vel eiam dic q dnt. vt et ibi nota. scz in dicta l. q. eoz. vniuer. at.

A De satisfacione tutorum vel curatorum R. c.
 C. tñ diximus dandos tutores et curatores rōe etatis ne tñ. et. c. f. Consumantur. m totū
 §. Diminuantur. pro parte.
 h. Pretor. sic et p. ef. v. et p. res prouinciet vt s. t. i. §. ij. i. Satisfident. rem pub. sal. fo. vt diximus s. de tutel. §. i. uel cū fideiussore vt ff. rem pub. sal. fo. l. non q. si in pn. et ff. de p. eto. sti. l. pretorie. et ff. qui satisfda. co. l. i. h. Perpetuū. i. gñale. sic C. d. eden. l. edita. al. p. tpe po

si tutor aduersaualitudine vel alia necessitate impeditur. quo min9 negocia pupilli administrare possit. et pupill9 absterel infans sit qz velit auctorez piculo ip. sius tutoris ptoz l. q. pum cie perit decreto ostituet

De satisfacione tutorum vel curatorum.

N E tñ pupillorum. pupillarumue. et eoz. qui queue in curacoefūt negocia a curatozibus tutoribusue osu mantur l. dimmuanē curet ptoz vt tutores et curatoef eo noie satisfident. Sed h n est in ppetuū. Na tutores testō dati. satisfidare non cogunt. qz fides eorum. et diligencia ab ipō testato re probata est. Item ex inqñicōe tutores l. curato res dati satisfidacioni non onant. qz idonei elci sunt. S3 si ex testō l. inquisici-

mitur. vt ff. pto socio. l. i. et. j. de v. ob. §. at si quis. l. Amrobata id in curatozibus in testō datis. l3 curatoz res si dentur in testō regulariter. tñ si dati fuerint ofirmā tur decreto pretoris vel presidis vt s. t. ptoz. §. ij. et tunc liberant a satisfidando vt tutores. vt h. et ff. de ofirma. tu. l. si filio. et l. in ofirmando. et l. se. et l. vtilitatem. secus in

one duo plesue dati fue rint tutores. p. vnus offer re satisfidacoz de indemmita te pupilli vel adolefcētis et otutori suo vel curatozi preferri vt solus adminif tret. et contutor satis offe rens pponat ei vt ipe so lus adminifret. Itaqz per se n p. petere satisfidacionem a tutore suo l. con curatore. l3 offerre dz vt electōez ocuratozi det. vel otutori suo vtz velit satis accipere vel satisfidare. Ad si nemo eoz satis offerat. siquidem ascriptū fuerit. a testatore quis gerat il le gerere dz. Ad si n fuerit ascriptū. quem maior ps elegerit ipe gerere dz. vt edcō ptoz is cauet. Sin at ipi tutores dissenserit circa eligendum eum vel eos q gerere dnt. pretor ptes suas interponere dz

Idem et in pluribus ex

tutelis. l. hmos. §. i. Item datui. qñ non fiunt cū inquisici cione vt C. de auc. pre. l. fi. et mli satisfident non adminiftrū vt C. de tu. vel cu. qui sat. non de. l. i. et fi. et fm hoc sunt quatuor genera tutoz. scz testamentarij. item legitimi. itē datui cum inquisicione. item datui sine inqñicōe vt dcm ē. o. Sed si ex testō. duo ponit. vñ tñ nunc psequit. scz s testario. h in fi. §. dicit de alio. Item hec ead in curatozib9 plibus locuz hnt vt ff. de admi. tu. l. ij. §. quod i tutozib9 it qd in hmis R. id cum fit ead rō. ne det erius negocia p ples exerceant vt ff. de admi. tu. l. si ples. §. apparet igituz p. Itaqz. vel satisfidare. sic. j. de muti. stip. §. alteri. in fi. q. Ascriptum scz in testō. vel alē apparet e9 volūtas cui denter. qz dixit in satisfidacione quis preferri dz. Et edicto. quod si non fuerit ascriptuz quem maior ps elegerit ille gerere dz. s. Maior dummodo omnes velint per vñ administrare. al em n spellerentur. h omnes gerere pnt si velint. vt ff. de admi. tu. l. si plures. §. fi. et l. v. l. in ptes. Et nō h ar. q. statē maiori pte sic. ff. de pact. l. i. iug. §. vlt. a. l. maior. et. l.

dato a mte. vt ff. de co firmā. tu. l. i. ad fi. legis. al. C. e. r. l. i. h qre sec9 R. qz firmū est ofiliū patris et n mris. vt ar. j. qui ali. l3 in fi. i. R. et. j. de s. iuris. §. i. et qd dicit in testō. id et in tuto ribus et in codicillis datis dicam. vt ff. de test. tu. l. iij. al. l. iij. a. fa. ad B. C. §. ep. au di. de creacoibus. m. It ex inqñicōe. i. da ti a iudice e inqñicōe. vt s. de attul. tu. §. i. h. iur. de n. donei. i. presūpa cione iur. oia quā n admittit. p bō in oeri um. h si oia apparet tenebit ille q dedit. vt. j. e. §. sciens. h hoc fallit in curatoze furi osi q satisfidat. h n has beat ydoneaz subam l3 sit e inqñicōe datus vt. C. de cur. fu. l. fi. et. §. si q. dz. et. §. si o n talis. j. dnt iurare isti oēs bñ agē. i. non ptermittē vtilia nō facē inutilia vt i auē. vt h. ij. qui ob. ref. p. mi. §. fi. coll. vj. Si g n testarij. nec datui satisfidant. q est illi q satisfidant. R. l. i. i. n in casu. scz patronus pro libertoz. vt ff. de tutel. l. hmos. §. i. Item datui. qñ non fiunt cū inquisici cione vt C. de auc. pre. l. fi. et mli satisfident non adminiftrū vt C. de tu. vel cu. qui sat. non de. l. i. et fi. et fm hoc sunt quatuor genera tutoz. scz testamentarij. item legitimi. itē datui cum inquisicione. item datui sine inqñicōe vt dcm ē. o. Sed si ex testō. duo ponit. vñ tñ nunc psequit. scz s testario. h in fi. §. dicit de alio. Item hec ead in curatozib9 plibus locuz hnt vt ff. de admi. tu. l. ij. §. quod i tutozib9 it qd in hmis R. id cum fit ead rō. ne det erius negocia p ples exerceant vt ff. de admi. tu. l. si ples. §. apparet igituz p. Itaqz. vel satisfidare. sic. j. de muti. stip. §. alteri. in fi. q. Ascriptum scz in testō. vel alē apparet e9 volūtas cui denter. qz dixit in satisfidacione quis preferri dz. Et edicto. quod si non fuerit ascriptuz quem maior ps elegerit ille gerere dz. s. Maior dummodo omnes velint per vñ administrare. al em n spellerentur. h omnes gerere pnt si velint. vt ff. de admi. tu. l. si plures. §. fi. et l. v. l. in ptes. Et nō h ar. q. statē maiori pte sic. ff. de pact. l. i. iug. §. vlt. a. l. maior. et. l.

precedente. §. fi. et ff. de test. l. iij. §. ij. ibi. al. nūs testum. et
Ar. otra. ff. de ser. rus. p. l. fundum. et. ff. oia p. §. fi.
t. **V**t edicto pretoris. scz quod nō hēmus. acc.
u. **P**artes suas. i. se et officiales suos. milites iusticie. Sz
cur nō mittit fortunē vt al. **C**oia del. l. fi. i. §. et. j. del. §.
adopcōnis. **R**. nō ita alterius factū. s. pupilli pnt fortune
omittē. vt suū pnt
ocoz. huic. ff. del. j.
h9. §. fi. et ff. de vsu.
fruc. l. si. c9. §. h. inter
duos. **A**r. oē m. e. ti.
q̄tens si duobus
p. **E**t in p̄sibus. is
et p̄ oia vt s. n. qz h. a
testatore non potuit
scribi q̄s gerēt. cum
nihil dixit de tutela.
nam nō darent ex inq̄.
sic de si essent testarij
vt s. de attil. tu. i. §. r.
p. **S**ciens ceterisqz vt
furiolis a mte captis
vt s. t. i. §. furiosi. a. §.
h. et mente captis.
3. **A**ccipiūt inferiores
ut mḡatus. qd̄ die vt
diximus. j. e. §. neqz aē
a. **S**ubdiariam scz
tutele vtilissē cum.
qui male dederit tute
lorem. l. vtilis. neg. §.
q̄n. m. l. i. curatorem.
nam ead vtilis in ma
gistratuz. dat. q̄ in ad
ministratoz. ē directa
datur. et vsurevenit
unt vt in prima vt ff.
de mḡa. o. l. fi. a. C.
e. l. p. **S**ubdiaria aē
d. penal. aptitudine
vt l. acq. actio d. pe
nalis aptitudine vt. j.
ad l. acq. §. is aē. nam nec illa sp̄ penalis est. nec h. sp̄ in subdi
dium datur. qz q̄nqz agitur ante q̄ ouemantur oēs tuto
res. vt colligitur ex his que dicuntur in hac glo. circa fi.
Quare ad hoz euidenciam distingue. aut fuit vnus tu. vel
cu. aut plures. primo casu ouenitur prius tu. vel cu. et p̄
ea mḡatus vt h. si vero plures. tunc aut oēs gessēt tute
lam aut curā. aut nullus aut alter tm̄. primo casu oēs oue/
munē aū mḡatum vt ff. de admi. tu. lucius. §. pe. et de ma
gistr. o. l. duo. in scdo id vt ff. de admi. tu. si ples. in tercio
subdistingue aut fuit diuisa tutele administratio p̄ iudicē l.
testatorem. aut nō. p̄rio casu pro sua gestione q̄libz teneē a
nō p̄ alius. et postea mḡat9 in subdiu vt ff. de admi. tu. lu
cius. §. pe. et C. de diui. tu. l. n. §. 3. tñ in. iij. casibus vn9 p̄ al
teri9 pte teneē. tñ p̄ mḡatuz. s. h. tutor ē vt suspectū tmo
uendū nō remouit l. tarde remouit. l. remouēdo iura pupil
li prodidit l. n̄ exegit satisfactōz. rē pub. sal. fo. c. vidēt euz
nō soluēdo vt i. dca l. C. de diui. tu. l. ij. a. ff. de admi. tu. lu
cius. §. pe. in scdo casu ouemē p̄rio gerēs. scdo mḡat9. tercio nō
gerens. nō in dca. iij. casibus vbi ouemē eē qui nō gessit aū
mḡatū vt C. de diui. tu. l. ij. et ff. de admi. tu. l. eca. l. emi
lius. in fi. et l. tutores tres. **b**. **I**tē eis. s. pupill. a. filib9.
c. **S**ubdiaria. idonee. adubiū est. et fa. ad ff. de magi
gistra. o. l. i. §. sciens. et. §. exigere
d. **I**ue qd̄. s. tutele actō s. b. diaria l. neg. §. vt dixi9. ac.

in q̄ficione datis op̄robād
est vt maior ps eligere po
ssit per quem administra
cio fiet. **S**ciens autem
est nō solum tutores l. cura
tores pupillis v̄ adultis.
ceterisqz personis ex ad
ministracione rez teneri.
s. eē in eos q̄ satisfacionē
accipiunt subsidiarias ac
cionē esse q̄ vltimū eis p̄fi
diuz possit afferre **S**ubsi
diaria aut actio datur in
eos qui vel omnino a tuto
ribus satisficare nō curauē
runt. aut non idonee passi
essent caueri. que quidem
tā ex prudentum r̄ns. qz
ex ostōibus imperialibus
in heredes eoz extendit.
Quibus constitucōibus
et illud exprimitur vt nisi
caueant tutores et curato

E **C**ausis. vt ff. de mḡa. o. l. i. §. sciens est. et l. qz ad h. de z
f. **E**x ostōibus vt C. de mḡa. o. l. ij. a. i. alijs grecis ostōibus
h. alt. h. tenet. qz de dolo a lata culpa tm̄. alt. defunct9 q̄
eē de leui culpa tenet. ff. de mḡa. o. l. n. s. acc.
g. **Q**uibus ostōibus. s. grecis h. **C**aveat. s. rē pu. sal. fore
i. **C**oherceat. fa. ad ff. de admi. tu. l. i. i. §. r. a. ff. de dā.
infec. l. iij. §. iij. et ff.
de lib. ag. si q̄s ali. §. fi.
q̄s ex his. et C. de su
spec. tu. l. iij. et ff. de
ventre inspiciē. l. i. §.
quid. §. ac.
k. **N**eqz v̄b. scz rōne
p̄ excellencā. vt s. de
nū. na. §. h. quociens.
jē fa. ad hunc. §. ff. de
mḡa. o. l. i. **S**ed oē
est ff. de admi. tut. l.
emilius. h. distingue
tria ḡna iudiciū. qd̄az
pnt dare tutorē. et nō
erigē satisfica. de qd̄9
h. loq̄tur Alij et dare
et erigē. de q̄bus ibi
dic. Alij erigē et nō da
re vt tabelliones. a. ali
q̄s miles iusticie. cui
t̄ha mittant. et isti
tenent in subsidium.
ut s. de attil. tu. §. pe.
et C. de mḡa. o. l. fi.
q̄ extiat oēs p̄rimoz
mij pupilloz. p̄ter
qz p̄rauz extia cōz
meliores fideiussores
accepti sunt vt ff. de
ma. o. l. i. §. diuus. q̄
erant dandi pro rei q̄
litate. vt ff. de in ius
uo. l. i. q̄ satisfica. co. l.
fi. vero. §. i.

res pignozibus captis co
herceantur **N**eqz autem
prefectus vr̄bis neqz p̄tor
neqz p̄ses p̄uincie. neqz
q̄sqz alius cui tutores dā
dius est hac actōe tene
bit. s. h. i. tm̄modo q̄ satis
dacionem exigere solent.

De excusationib9
tutoru et curatoru

E **X**cusantur autem
tutores l. curatores
varijs ex caus. plez qz p̄
liberos. siue in p̄tate sua
sint siue emancipati **S**i
em̄ tres liberos supstites
rome q̄s hēat v̄l in yta
lia iij. l. in p̄uincijs. v. a tu
tela vel cura pnt excusari
exemplo ceteroz munez
Nam a tutela et curam
placuit publicum munus
esse **S**z adoptiui liberi

Solent. al. debēt
h. isti nō dnt nec solent. vt diximus. acc. **M** **D**e excusa
cionibus tu. et cu. nūc dic. qd̄ s. q. mo. tute. fi. §. fi. p̄miste
E **X**cusant. liberos supstites a incolūes vt ff. de va. mu. l. ij
n. **E**mancipati. nō p̄ filio emancipato curator petat tūc
em̄ nō excusat a cura emancipati. vt ff. e. amicissimos. §. fi. l.
dic. qz l. 3. faciat oē st̄m̄s n̄a. a. l. tñ p̄ b̄n vt ibi innuitur.
o. **R**ome. s. est in ciuitate rōna. et vsqz ad centū miliarū
vt ff. de of. p. vt. l. i. alias. iij. §. cum v̄b. em.
p. **I**n p̄uincijs. v. h. nūqd̄ ille p̄uincie q̄ al. h̄nt ius ci. italie
te hco hēbē **R**. non. qz illis p̄t̄ b̄buta cedit eis vt ff. de
q. **M**unez. i. onez. ciuiliū vt decurionat9 scens. l. i. a. l. fi.
secus si p̄rimonij sit onus. vt ff. de va. mu. l. sextū. §. nūs. a.
§. q̄ p̄rimonioz. et l. his onibus. i. **R**. et C. q̄ mili. n. pos. l.
i. l. i. r. jē secus in onibus. vt ff. de va. mu. l. in onibus. jē se
c9 in onib9 q̄ honori m̄herēt vt C. de va. mu. l. sextū. §. nūs
r. **M**un9 publicū. auctate. naz dat̄ munitus vt C. de cur. l.
nullus. l. i. r. **M**unus. ff. de v. sig. l. si pupillus. §. munus. h.
otra. ff. e. ath. lete. §. tutela. **S**ed nō est publicum munus. vt
sibi de vtilitate l. 3. auctate. sic vt h. d. h. vtilitate publicū ē
scdario. qz expedit reipub et vt s. de his q̄ sūt sui l. al. iu.
§. fi. jē otra. ff. e. spadonē. §. q̄ accepit. et l. n. tm̄. §. non oia.
§. 3. l. ibi ḡn̄aliter remissioem publicoz munez habuit.
tñ ex ḡn̄ali remissione nō timeē tutela vel cura fauore pu
pilloz. et aduoz. sicut et alias. de ḡn̄ali dicto quedam

excipiunt vt ff. del. iij. l. q. p. rez. g. felicissimo. et ff. d. p. cu. p. p. i. l. et ff. de li. le. l. aurelio. g. gapus

a Non prosunt et hoc dico ad excusacionem. **b** Prosunt scz pti adoptiuo. vt ff. et ff. de va. mu. l. sextu. g. adoptiu. maxime hodie. cu nihil ad patrem adopti uz transeat vt s. de adop. g. h. hodie. ac.

c Natalli. lz adopti. uo n. profint vt s. pr. i. l. et ff. de ad. p. i. l. pun. da dari. Vel dic i ado. pcione natalli patri. i. auo vel proauo

d Prosunt scz arro. gati e nse at in fami. lia e vt s. d. adop. g. h. hodie. i. fi. g. a. g. se. a. s. h. fiet micio illi no. uiuris. et pucta b. ibi. naturali patri. ac.

e Et nepotes patris. apparet q. eo mortuo. tm. p. sunt. eo at. viuo. n. p. sunt. vt ff. cum. die. et in. locu. pris. C. de. his. q. nu. li. l. ij. et C. de. his. qui. nu. li. l. i. iij. li. p. Sed. nunquid. oes. loco. vnus. opuz. tan. e. q. dam. q. no.

f Sed. ot. radicit. leges. exp. se. na. loco. vnus. nu. an. e. q. tunc. q. sunt. vt. in. greca. lege. ff. e. l. ij. g. quot. cun. q. naz. et. in. successione. loco. vnus. oputantur. vt. s. de. h. e. q. ab. intest. g. cum. filius.

g Ad. p. h. i. q. n. h. i. t. in. p. tate. sua. vt. s. de. pa. po. g. fi. s. ro. n. est. b. vt. s. e. in. p. n. dicit. em. de. emancipato. vn. dicas. n. p. h. i. t. auo. m. e. no. q. alij. p. sunt. vt. C. de. mili. l. v. et. l. fi.

h Superstites. i. viui. **i** Defuncti. id. et. in. n. natu. lz. oceptis. q. quo. ad. hunc. casum. n. sunt. pro. natis. vt. ff. e. l. ij. g. qui. autem. in. ventre

k Qui. in. acie. scz. p. n. capi. s. vt. s. de. adop. g. feminam. **l** Per. gliaz. no. mortui. viu. e. p. gliaz. vt. ff. ad. l. acq. l. qua. actio. e. si. quis. in. colluctacione. Et. econ. q. s. fm. g. i. e. mo. r. tuus. qui. viuit. per. vituperum. vt. deportati. vt. des. e. ta. l. i. g. i. et. g. pe. in. fi. et. ff. de. dona. inter. vi. et. vx. l. cu. h. g. si. donato. al. g. si. seruus. vbi. seruus. v. i. t. p. mortuo. repu. ta. e. q. ad. ius. ciuile. ff. de. re. iur. q. d. attinet. et. l. fuitute.

m Et. in. semestrib. i. in. sex. m. sibus. q. b. dabat. opaz. studio. naz. alijs. sex. m. sibus. dabant. opaz. impatores. bello. studio. vt. ff. de. ori. iur. l. ij. g. ex. his. in. p. n. vltime. carte. Vel. dic. q. noue. erant. libri. in. illis. sex. m. sibus. op. s. i. t. q. d. in. id. recidit. **n** Administrat. q. d. p. cu. t. fisci. et. fa. ad. huc. g. s. de. curat. **o** Et. qui. absunt. vel. ab. futuri. sunt. vt. ff. g. s. i. e. in. locum. de. p. roc. l. filius. familia. g. fi. Ac.

p Excusan. s. p. rimum. **q** loquit. q. n. eo. ex. nte. in. ab. ncia. reipub. ca. fuit. dat. tutor. l. curator. q. casu. p. et. ue. excusa. e. li. p. xx. annos. m. i. t. auerat. l. o. pleuerat. milice. spaciu. et. no.

n. p. sunt. in. adop. co. z. at. da. ti. natalli. p. ti. profunt. **t** Et. nepotes. ex. filio. p. sunt. vt. i. locu. pris. succedat. ex. filia. nepotes. n. profunt. **u** Filij. at. super. stites. tm. ad. tutele. vel. cure. muneris. excusa. cionem. profunt. defuncti. at. non. profunt. **v** Sed. si. in. bello. am. ssi. sunt. que. sit. e. an. profint. ro. st. at. eos. solof. p. des. se. q. in. acie. amittunt.

w Hij. em. qui. pro. repub. ceciderunt. in. perpetuum. p. gliaz. viuere. intelligun. tur. **x** Et. diuus. marcus. in. semestribus. rescrip. tit. euz. qui. res. fisci. admini. str. at. a. tutele. vel. cura. q. d. iu. admi. n. str. at. excusa. ri. posse.

y Et. h. ij. qui. reipub. ca. absunt. a. tutele. et. cura. ex. cusantur. et. si. fuerint. tuto. res. vel. curatores. dati. si. reipub. causa. ab. esse. cepe. rint. a. tutele. cura. excusa. e.

ignominiose submissus est. al. qui. i. q. n. q. n. m. missus. est. puta. q. i. n. f. r. e. m. u. s. n. u. l. l. a. h. z. e. x. c. u. s. a. c. o. z. q. p. 9. v. annos. h. z. an. num. q. p. 9. octo. an. h. z. bienniu. q. post. xij. h. z. trienniu. qui. p. 9. xvj. h. z. q. d. riennium. q. p. 9. xx. excusa. co. z. p. et. u. a. h. z. vt. di. ctum. est. et. ff. e. l. h. et. si. milit. es. g. i. ij. iij. et. v. et. g. q. m. z. q. v. l. g. ad. g. quam. quidam. in. necessarios. acc. flo.

p Excusa. e. si. s. p. o. s. t. ulauerit. n. p. us. aliu. actor. e. l. curator. e. pe. cierint. al. s. n. vt. C. si. tutor. reipub. ca. l. i. a. ff. de. adm. i. tu. tuto. res. g. qui. se.

q Et. at. e. vt. q. i. t. p. f. e. c. t. u. s. v. i. g. i. l. i. u. e. l. a. n. o. n. e. v. t. ff. e. l. adm. i. s. t. i. t. e. s. a. s. i. f. e. s. q. p. t. a. t. e. s. v. o. c. a. n. e. v. t. C. de. m. o. mul. l. eos. secus. si. sit. circa. latus. p. n. c. i. p. i. s. c. e. p. t. a. e. m. n. o. p. l. e. u. i. t. ut. ff. e. l. i. u. r. p. i. t. o. f. a. c. t. **r** Sed. acceptam. vt. s. pr. g. ac.

s Et. p. t. e. r. l. i. t. e. n. i. s. f. o. r. t. e. p. m. o. e. t. s. i. n. e. f. o. r. t. e. l. e. c. h. i. s. m. a. i. o. r. i. p. t. e. b. o. n. o. z. p. u. p. i. l. l. i. s. i. t. c. a. u. t. ff. e. l. p. l. i. t. e. i. s. r. e. e. t. f. a. c. C. e. s. i. v. t. a. l. l. e. g. a. s. e. t. s. de. au. t. u. g. f. i. e. t. C. qui. da. tuto. l. e. r. e. d. i. t. o. r. i. s. h. o. d. i. e. n. p. t. e. r. e. d. i. t. o. r. l. d. e. b. i. t. o. r. e. t. u. t. o. r. v. t. i. a. u. t. u. t. h. i. q. o. b. p. g. i. c. o. l. i. s. **t** Et. i. t. e. r. a. s. e. z. i. i. p. i. p. u. p. i. l. l. o. a. p. r. e. d. e. l. a. t. a. l. a. q. u. e. u. q. n. i. c. u. r. o. p. t. e. r. m. a. g. t. u. d. i. e. z. e. m. l. i. t. i. s. p. o. i. t. d. e. h. e. r. e. d. i. t. a. t. e. **u** Et. t. r. i. a. o. n. e. r. a. n. o. d. i. c. i. t. o. n. e. r. a. q. u. a. t. u. o. r. e. m. p. o. s. s. i. z. h. e. r. e. t. u. t. e. l. a. s. q. u. e. s. i. b. i. e. x. c. u. s. a. c. o. z. n. o. d. a. r. e. n. t. s. i. s. i. n. t. l. e. u. e. s. l.

quatinus reipub. causa ab. sunt. et. interea. curator. lo. co. eoz. datur. qui. si. re. u. si. fuerint. recipiunt. onus. tu. tele. naz. nec. anni. h. i. t. v. a. c. a. c. i. o. n. e. m. v. t. p. a. p. i. m. i. a. n. u. s. r. i. s. o. r. u. m. l. i. v. s. c. r. i. p. s. i. t. N. a. h. i. c. s. p. a. c. i. u. m. h. i. t. a. d. n. o. u. a. s. t. u. t. e. l. a. s. v. o. c. a. t. i. **e** t. q. u. i. p. o. t. e. s. t. a. t. e. m. a. l. i. q. u. i. b. h. i. t. s. e. e. x. c. u. s. a. r. e. p. o. s. s. u. n. t. v. t. d. i. u. 9. m. a. r. c. u. s. r. e. s. c. r. i. p. s. i. t. s. z. s. u. s. c. e. p. t. a. z. t. u. t. e. l. a. m. d. e. s. e. r. e. r. e. n. o. n. p. u. n. t.

t Item. p. t. e. r. l. i. t. e. q. u. a. z. c. u. p. u. p. i. l. l. o. v. e. l. a. d. u. l. t. o. t. u. t. o. r. l. c. u. r. a. t. o. r. h. a. b. z. e. x. c. u. s. a. r. i. n. e. m. o. p. t. n. i. s. f. o. r. t. e. d. e. o. m. i. b. u. s. b. o. n. i. s. v. e. l. d. e. h. e. r. e. d. i. t. a. t. e. o. t. r. o. y. e. r. h. a. s. i. a. t. **u** Et. t. r. i. a. o. n. e. r. a. t. u. t. e. l. e. n. i. a. f. f. e. c. t. a. t. e. l. c. u. r. e. p. r. e. s. t. a. n. t. v. a. c. a. c. i. o. n. e. q. d. i. u. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. n. t. u. r. v. t. t. u. p. l. u. r. i. u. p. u. p. i. l. l. o. z. t. u. t. e. l. a. l. c. u. r. a. e. o. r. u. n. d. e. m. b. o. n. o. z. v. e. l. u. t. i. f. r. a. t. z. p. y. n. a. o. p. u. t. e. t. **s** e. d. p. t. e. r. p. a. u. p. e. r. t. a. t. e. m.

leuissime. vt. ff. **t** Et. no. q. s. t. r. i. a. o. n. e. r. a. t. r. e. s. e. m. p. o. s. s. e. t. h. e. r. e. et. t. u. p. r. o. v. n. a. o. p. u. t. a. n. t. p. u. t. a. f. r. a. t. z. v. t. s. e. q. u. i. t. n. o. n. e. m. n. i. s. p. u. p. i. l. l. o. z. p. l. e. s. t. u. t. e. l. a. s. f. a. c. i. t. s. z. p. r. i. m. o. n. i. o. z. s. e. p. a. c. i. o. v. t. ff. e. l. i. s. i. s. j. e. q. d. i. e. n. i. a. f. f. e. c. t. a. t. e. n. o. n. a. s. i. d. e. d. i. s. s. e. t. o. p. a. m. et. s. i. a. f. f. e. c. t. a. s. s. e. t. e. a. s. h. e. r. e. a. r. f. f. s. i. q. s. c. a. u. c. l. i. i. j. g. f. i. n. p. d. e. s. s. e. t. q. i. n. v. i. d. e. r. e. n. e. o. n. e. r. o. s. e. e. t. v. t. a. l. i. a. s. q. d. a. t. a. o. p. a. r. e. i. p. u. b. c. a. a. b. e. s. t. v. t. ff. e. x. q. c. a. u. m. a. l. e. t. q. d. a. t. a. e. t. f. a. f. f. s. i. q. s. c. a. u. c. l. i. i. j. g. s. i. t. n. e. t. ff. a. d. l. c. o. r. n. e. l. d. e. f. a. l. l. v. r. o. z. i. g. i. j. e. l. s. t. r. i. a. o. n. e. r. a. i. d. o. m. o. v. n. a. e. s. s. e. s. u. f. f. i. c. i. t. v. t. s. i. p. t. v. e. l. f. i. l. i. 9. g. e. r. a. t. o. e. s. e. x. c. u. s. e. n. e. s. z. n. o. p. u. t. e. n. e. n. e. c. a. d. a. l. i. u. t. u. t. o. r. e. m. t. e. n. e. a. n. e. v. t. ff. e. l. d. i. x. i. m. 9. g. f. i. e. t. ff. d. e. r. i. t. u. m. u. p. s. i. q. s. t. u. t. o. r. j. e. h. o. n. e. r. a. r. i. u. s. s. z. n. o. i. e. n. o. n. o. p. u. t. a. t. v. t. ff. e. l. s. p. a. d. o. n. e. g. s. i. c. i. u. i. t. a. t. i. s. e. t. l. s. i. q. s. t. u. t. o. r. a. c. u. **u** Imparem. id. est. si. non. habeat. tantum. in. bonis. quan. tum. et. pupillus. cui. datur. tutor. vt. hic. et. ff. e. l. p. a. u. p. e. r. t. a. s. a. l. i. a. s. a. u. t. e. m. d. i. c. i. t. u. r. p. a. u. p. e. r. q. u. i. n. o. n. h. a. b. e. t. q. u. i. n. q. u. a. s. g. m. t. a. a. u. r. e. o. s. i. n. b. o. n. i. s. v. t. ff. d. e. a. c. c. u. s. a. n. o. n. u. l. l. i. **v** e. l. d. i. c. v. e. r. u. s. c. u. m. e. s. s. e. h. i. c. p. a. u. p. e. r. e. m. e. t. i. m. p. a. r. e. m. o. n. e. r. i. q. u. i. s. i. c. l. a. s. b. o. r. i. b. u. s. e. s. t. i. m. p. l. i. c. i. t. u. s. p. t. e. r. p. a. u. p. e. r. t. a. t. e. m. t. u. t. e. l. e. s. u. p. e. s. s. e. n. i. p. o. s. s. i. t. e. f. o. r. t. e. i. n. a. g. r. o. t. o. d. i. e. e. s. s. e. o. p. o. r. t. e. a. t. n. e. c. e. m. p. l. a. c. z. p. a. m. a. e. x. p. o. s. i. t. i. o. c. u. i. s. i. m. u. n. u. s. m. a. g. i. s. o. b. s. e. q. o. p. s. o. n. e. q. m. a. l. i. q. u. a.

erogacōne oīstat. vñ paup̄tas talis n̄ nocet. dūmōdo pos
sit sup̄esse tutele. vt ff. de mu. a ho. cura. §. mops. a. j. t. i.
p. **Docē**. id est probare. accur. florentinus. §. fi.

Ute p̄ adūlas. vt si e furd⁹ vel mut⁹. vel p̄petua valis
tudine detētus. vt. C. q̄ mor. i. i. q̄ mor. b. put durauerit ex
cusat. §. furor nō excusat. §. interim curator. dat. fm. jo. vt
ff. e. l. n̄ soluz. §. fi. a

se. duabus. l. v. q. ad
§. sit aut. **Uz** quidā
ex sup̄dictis etiam si
velint non admittūe
vt furdus et mut⁹ vt
ff. de tute. l. i. §. pen.
et §. fi. quare dic. q̄
q̄ntum ad eos im̄pe
ponitur excusacō. vt
j. e. §. minores.

Ute p̄. si h̄ sim
plices sunt vel rudes
aliud si sint sagaces i
negocijs. tūc em̄ non
excusant vt subiat.
quis ac. vt. ff. e. at.
letbe. §. penul. et fi.
Et nō licitum ad aliq̄
admitti ad q̄ non rec
pitur illatus. vt. C.
de postu. l. ij. et i. auē
de iud. §. i. et notatur
melioris odicōis esse
sapiēs q̄ stultus. ac.
Ute si p̄. vt quia
sic dixit. ideo eum do
tutorē vt dicitur sup
ponat. et a pupillo
veper. Et nota q̄ tri
bus casibz excusat in
imicicia. vt si ideo de
dit vt dicitur. vt hic
jē et q̄ m̄ueit p̄
testm̄. jē fm̄ q̄dam
etiā q̄ ante testm̄. si
tū fuit capitale cer
tamen. in q̄to cau n̄
vt si ante testm̄ facta
fuit a nō capitalis.
q̄ videtur remississe
ex quo in testō dedit
tutorē. vt. ff. e. atle
the. §. dat remissionē
put ē ibi in lēa prius
vt. j. e. §. inimicicie.

Ute p̄. si h̄ sim
plices sunt vel rudes
aliud si sint sagaces i
negocijs. tūc em̄ non
excusant vt subiat.
quis ac. vt. ff. e. at.
letbe. §. penul. et fi.
Et nō licitum ad aliq̄
admitti ad q̄ non rec
pitur illatus. vt. C.
de postu. l. ij. et i. auē
de iud. §. i. et notatur
melioris odicōis esse
sapiēs q̄ stultus. ac.
Ute si p̄. vt quia
sic dixit. ideo eum do
tutorē vt dicitur sup
ponat. et a pupillo
veper. Et nota q̄ tri
bus casibz excusat in
imicicia. vt si ideo de
dit vt dicitur. vt hic
jē et q̄ m̄ueit p̄
testm̄. jē fm̄ q̄dam
etiā q̄ ante testm̄. si
tū fuit capitale cer
tamen. in q̄to cau n̄
vt si ante testm̄ facta
fuit a nō capitalis.
q̄ videtur remississe
ex quo in testō dedit
tutorē. vt. ff. e. atle
the. §. dat remissionē
put ē ibi in lēa prius
vt. j. e. §. inimicicie.

excusacōnez tribui tā di
ui fratres q̄ per se diuus
marc⁹ rescripfit. si quis im
parē se oneri imuncto pos
sit docere. **Utem** p̄pter ad
uersam valitudinez p̄pter
quā nec suis q̄dem nego
cijs intesse p̄t excusacio lo
cum h̄z. **Utem** si eū q̄ lēal
nescit esse excusandum di
u⁹ pius rescripfit. q̄muis
et impiti lēarum possunt
ad administracionem nego
ciorum sufficere. **Utem**
si p̄pter inimicicia aliquez
testō tutores p̄t dederit h̄
ipsuz p̄stat ei excusacōnez
Sicut p̄ otrariū non excu
sant. qui se tutelam p̄ri
pupilloz administraturos
pmiserant. **Utem** esse at
admittēdā excusacōz ei⁹
q̄ h̄ solo vtiē q̄ ignot⁹ pa
tri pupilloz sit diui fra
tres rescripserunt. **Ute**
propter inimicicias quas
quis cum patre pupillo
rū vel aduozum exercuit
si capitales fuerint nec re
conciliacio m̄uenit a tu
tela vel cura solēt excusaē
Utem is qui status sui d

vt qz. ac. f. **Ute** a pupilloz. vt qz p̄t pupilloz q̄n̄z di
xit hūc quē dat mō tutorē suū vñ fuisse. l. libtū. j. ste ei h̄t
q̄nes de statu. vt. j. de act. §. p̄iudiciales. et est rō qz mor
tis accusacōnū h̄ qō h̄lā. vt. ff. q̄ me. cā. isti. §. i. j. de z ē ecō
tra. sed hic mouet questionē status ip̄his pupillis. vt. ff. e.
atletbe. §. amplius. Accur. florentinus.

trouiam a pupilloz p̄t
passus est excusat a tutela
Utem maior septuagita
ānis a tutela et cura se p̄t
excusare. **Utem** auz
xxv. annis olim quidez ex
cusabatur. a n̄ra aut ostō
ne phibent ad tutelā vel
curā aspirare adeo vt nec
excusacione opus fiat. q̄ d
stōne cauet. vt nec pupil
lus ad legitimā tutelā
ceē nec aduultus cum erat
in ciuile eos qui alieno au
xilio in rebus suis admini
strādis egere noscuntur
et sub alijs reguntur alio
rū tutelā vel curā subire.
Ude t̄m milite obseruād
est vt nec vlēs ad tutele
onus admittat. **Utem**
rome. grāmatici. rethoēs
et medici. et qui in patria
sua hanc artē exercent. et
itra numez sunt a tutela
et cura habent vacacōnē
Utem aut vult se excusa
re si p̄les habeat excusaci
ones a de quibusdā nō p̄
bauerit alijs vti intra tē
pora oīstituta n̄ phibetur
Utem autem excusare se

Utem septuagin/
ta. l. z iā cōpletis. vt
ff. de iure. imuni. l.
ij. et ad tre. q̄ filiū et
filiā. §. i. alias n̄ esset
maior. vt. ff. de mio.
l. iij. §. n̄morem. sed
in alio p̄sonali publi
co munere statuitur
temp⁹. l. v. al. l. x. āno
rū. vt. C. q̄ etate. l. fi
li. y. Et nō rōne senes
atutis aliq̄ fieri. que
alias n̄ fierēt. vt hic.
et. ff. de iure. imū. l.
ij. §. i. R̄n. et. C. d. po
stu. prouidendum
h̄. **Utem** sed in larga
significacōne. etiam
qui phibent excusa
tur. vt. ff. de postu.
l. i. §. penul. a. j. e. §.
penul. et fi. et fa. ad
h̄. ff. de re. iud. l. eius
est nolle. accur.
Utem constōne. C. d. le
gi. tu. l. fi. et faē. §. d.
de fidu. tute. §. fi. ac.
k. **Utem** subire. facit ad
hoc i. auē. de san. epi.
§. i. et. ff. de edē. l. fi
vn⁹ ex ar. §. p. alias
l. **Ude** a milite fi
id ē i milicia ex̄te. se
cus in veterano. q̄ d
dic vt dixim⁹. §. e. §.
Utem qui reipublice
ad hoc autē q̄ aliq̄s
sit miles. vj. h̄t necia
vt diximus in auē. de
man. p̄m. §. fi.
m. **Utem** vōlēs. a ita ip̄o
iure non tenet dacio.
vt h̄. et. C. q̄ da. tu.
pos. l. militū. nisi a
militone deē. vt. ff.
e. p̄pter magistratū
§. fi. Aliud in celesti

milite. vt i clico. q̄ admittē vsqz ad q̄rtuz ḡdū. vt m. auē.
§. san. epi. §. p̄sbros. quā hēs. C. d. epi. et cle. sup. l. ḡnaliē
n. **Utem** rome grāmatici. i. mḡti de ḡmatica. a idē dicas de
se q̄ntibz. et adūge his sophistas. i. dialecticos. ita vt oēs
qui docent triuū excusent vt hic. et. ff. e. h̄ duz. §. i. et h̄
si doceat rome vbi ē cois p̄ta. vt. ff. ad muniē. roma. a h̄.
jē si in p̄ta sua. vt h̄ subic. jē optz q̄ sit intra numerū.
h̄. **Utem** em̄ q̄libz ciuitas nūm fm̄ q̄ntitatē. et sephistas
et grāmaticos et dialecticos. rethores a phisicos siue me
dicos. ita tū q̄ nulla vlt. x. h̄ret q̄bz h̄ac imūitatez darz vt
ff. e. h̄ duz. §. fi. **Uz** aliud vidz i his q̄ docēt q̄drūuū. vt
mūicā a astronomiā. a geomet̄az. a arismet̄cā. nā n̄ vidē

vt dictū ē. s. q̄ erit h̄ pena talionis. cū accusator nō sit tutor. vt inoueat. R. s. famia. vt. j. e. g. suspectus. jte qz qnz erat puniendus vltra remocōne. vt. j. e. g. si quis presens. a. Rome. sic i aut. de defen. cū. g. non habente. col. iij. b. Pretori. et illi cui a p̄tore mādata ē iuridictio. vt. ff. e. l. i. g. n. h̄ dicit qdā qntū ad agnicōz. n̄ qntū ad remocōez et dicunt tū ee spēa le in legato a p̄con/ sule vt ipse possit res mouere non sic in le: gato a p̄fide. sed o gnoscere tantum p̄. e. p̄fide. sub h̄ vocabulo otinet p̄o sul vt. ff. d. of. p̄. l. i. d. Et legato. i. dele gato a p̄con/ sule. sed h̄ n̄ h̄z ordinariz ut/ dictionē ḡ remouere n̄ p̄. vt. ff. ad epill. l. i. g. suspectus. q̄ ē cō tra. s. dicit qdā no men p̄fide. ibi ḡna le esse vt. j. del. vt sic oēs delegatū comp̄ h̄dat. vt. ff. d. of. p̄. l. i. h̄ veri ē m̄ h̄z le gato duo ee spēalia vni ē vt de h̄ crimie possit agnosce a dif furre. vt. ff. n̄. ff. e. l. i. g. i. et. g. cui at a. ff. de of. e. l. i. cui mā. est iudic. l. agnicō. jte et aliud vt de oi emis ne agnoscat. l. z nō p̄ nūciet. vt. ff. de offi. p̄o. solēt. restat ḡ vt p̄ aliū delegat h̄ fieri non possit nisi p̄ istum et pretoris. vt s. p̄. or. dixi. e. Ostendimus. vt. s. p̄. n̄. ff. d. suspec. tu. l. i. g. ostendimus. • Tutores. i. omis gn̄s tutores. h̄ue sint testārij h̄ue dati. non aut oēs. i. boni et mali. qz boni ee h̄ paupes sint n̄ remouent. vt. j. e. g. vlti. p̄ont ḡ ḡna singlōz tutoz. et n̄ singlā sub gn̄ibz posita seu singlā gn̄m. sic a alias. j. q̄ mo. tu. ifir. g. h̄ et capē. et. j. de fidei. i. p̄. et. ff. de pecur. q̄ntū boīs. g. peculū. et. ff. d. iusti. et. iur. l. i. g. ius naē ale. s. nūqd eadē h̄uat i q̄libz alio curatore. puta furio h̄ vel p̄digi. R. sic. vt. ff. e. l. i. g. nō g. Alterius. pura datui. tm̄. et. g. sed et quis h̄. Dicendū. i. vt possit accusari a remoueri. h̄ certe ymo videt debē curator adūgi tā p̄ono q̄ cui libz h̄mo. n̄ aut remoueri. vt. ff. e. l. i. h̄ tutor q̄ ē h̄ncōē. R. e. l. i. h̄ h̄ h̄. n̄ p̄ceptū. sic et al. ff. de nup. l. vidue. cū odēnat. ob toz i. Parcendum. s. q̄liter p̄cetuz. lū stati sit ifamis. vt. j. e. g. suspectus. at. R. e. qz cā n̄ exp̄miē i sn̄a. vt. ff. e. h̄e. m. k. Cōsequēs. publicā. iō dīc q̄. qz n̄ cui libz p̄. i. R. e. ac. idistm̄e de ea accusare p̄mittit. vt statiz p̄bat. publicā h̄t. q̄i populica. i. cui libz de p̄to opetēs. vt. j. de publi. l. procedit. ee ipudice. et fa. ad b. C. e. pie iud. g. i. ac. tatis. g. h̄. et. ff. e. l. i. h̄. et. ff. e. l. i. g. oīs. et. ff. de pecu. l. fe. mis h̄. ff. d. re. iur. l. i. y. cū suis o. s. o. b̄ ē spēale. jti co qz

rome p̄tori i m̄ p̄ncijs p̄ fidibz eaz r legato p̄con sulis. Ostendim⁹ qui pos sunt b̄ suspecto agnoscere nūc videam⁹ qui suspecti fieri p̄nt. Et omnes equid tutores p̄nt fieri suspecti si ue sint testārij siue non siue alii⁹ gn̄is tutores. q̄re et si limus fuerit tutor accu sari poterit. Quid si p̄o nus. Adhuc idē erit dicē duz dūmodo meminerim⁹ fami patroni p̄cendū esse licz vt suspect⁹ remot⁹ fu erit. Consequēs est vt vi deam⁹ qui p̄nt suspectum postulare. Et scienduz est quasi publicā esse h̄ac adi onem hoc est omnibz pa tere. q̄n̄ymo r mulieres ad mittuntur ex rescripto di uoz seueri et anthonini s̄z h̄ee sole q̄ pietatis necessi tudine ducte ad hoc p̄ce dunt. vtputa mē nutrixqz

dic m̄ez admitti ē ostra. ff. de i litē iur. videam⁹. g. h̄ nec. h̄ certe si iuraēt i litē. p̄ filio pl⁹ m̄i omittit. qz q̄i eēt iudex q̄ si filij noie accusat⁹. cū maḡ sit iudicis arbitrio vtz sit su spect⁹ iudicād⁹ vel non. h̄ n̄ sic sacm̄ ē in arbitrio iudicis. maxime iure nouo. s̄m qz refrenat s̄m q̄sbam postq̄ est pre stutus. vt in aut. de iud. g. optz. col. vj. vel l3 postea taxē raro vel parum mis nuit de eo qz iuravit. m̄ Perpensam. id ē magnam. o. Egrediētis. qd fe cit calphurnia. vt. ff. de postu. l. i. g. serum o. Continere. subau di posse. p. Cam. s. feminam. q. In puberes neces sarioz. i. parentū et fa. ff. de i litē iur. l. vi deam⁹. g. adolescens r. Suspectus. sic. j. e. g. nouissime. s. Ex fide. s. bona t. Remoueri. qz for te i alns tutelis male sit h̄satus. vt. ff. e. l. iij. g. h̄ autēz. et dic re moueri. h̄ non accusa ri. vt. ff. e. l. h̄e. i. fi. q̄ huic ē ostra. vel ibi non p̄nt accusari sus specti ex verbis. i. rj ta. h̄ ex sn̄a sic vt h̄ic dicit. vel dic qz ante q̄ gerat ex tolo tanē accusatur suspectus. vt. C. e. l. iij. p̄ culpa non. et qd s̄i in dicta. l. h̄e. hoc vez est q̄n̄ ob ignauā feces tūt. i. admistrauerūt p̄ q̄ h̄o cepit gerē et p̄t d̄ lū r p̄t cul pā p̄t accusari suspe/ d⁹. vt. j. p̄. g. v. Suspect⁹. ob do lū exp̄relluz i sn̄a puta sic remoueo te qz i dolo tū fuisit. p. Famofus. excepto p̄ono. vt. e. g. ostendim⁹. i. fi. g. et. ff. e. l. i. g. ostendim⁹. s. qd si remouet simpliciter non exp̄llo dolo vel culpa. videt qz h̄p remaneat itegre fame. vt. ff. e. l. iij. i. fi. a. l. h̄e. g. qd ḡ p̄ tū distigui vtz accusat⁹ h̄uit ob dolo an ob culpā. aut ob vtz qz. i. p̄mo sit famofus. i. se cundo n̄ eq̄. i. terco intelligit h̄p ob culpam nisi in cōtratuuz probetur. pene enim non sunt augende. sed demoliēde. vt. ff. de pems. l. penul. et ff. de excep. rei iud. l. h̄ ex test. et. ff. de li. et postu. l. cum quidam. et. ff. e. l. iij. i. ij. a. iij. R. e. y. Ob culpā. s. leuem vel leuissimā. sec⁹ h̄ p̄t ex latam. q̄a tūc videt ifamis. vt. ff. e. l. impuberibz. g. h̄ fraus. a est rō qz dolo opat. vt. ff. h̄ m̄sor. fal. mo. dixerit. l. i. g. h̄ actio. et. ff. de p̄cat. l. iij. g. eā qz ff. de poiti. l. qd verna. n̄ i duoz b̄z casibz. p̄rim⁹ i crimibz publicis. vt. ff. ad. l. cer. s. h̄c. l. i. lege. s. c̄s i facti delacoe i litē. vt. ff. de m̄ litē iur. l. m̄ actōibz. g. h̄ iudex. i. fi. h̄is ei casibz lata culpa dolo n̄ opat vel dic s̄m azo. et de lata ee itelligi. vt sic m̄ pdicōe p̄sone dolo nō opat vt dictū ē. sic i pdicōe fame nō fiat ifamis nec ob dicta. i. ff. e. impuberibz. qz de dolo itelligit. vt. j.

et auia p̄nt. pot r s̄ozoz. s̄z et si qua alia mulier fuerit cui⁹ pretor p̄p̄sam pieta tam intellexerit non sexus verecūdiā egrediētis. sed pietate p̄ductā n̄ otinere iniuriā pupilloz admittit eā ad accusacōz. Impu beres n̄ p̄nt tutores suos suspectos postulare. pube res aut curatores suos ex cōsilio necrioz suspectos p̄nt arguē. r ita diuus se uerus r anthonin⁹ rescri pserūt. Suspectus autē est qui non ex fide tutelaz gerit. l3 soluēdo fit vt juli anus qz rescripsit. Sed anteq̄ incipiat tutelā ge rē tutor posse eum q̄si sus spectum remoueri. idē ju lian⁹ scripsit r s̄m eum cō stitutum est. Suspect⁹ autem remotus siquidem remotus ob dolum famo sus est si ob culpam non

lū exp̄relluz i sn̄a puta sic remoueo te qz i dolo tū fuisit. p. Famofus. excepto p̄ono. vt. e. g. ostendim⁹. i. fi. g. et. ff. e. l. i. g. ostendim⁹. s. qd si remouet simpliciter non exp̄llo dolo vel culpa. videt qz h̄p remaneat itegre fame. vt. ff. e. l. iij. i. fi. a. l. h̄e. g. qd ḡ p̄ tū distigui vtz accusat⁹ h̄uit ob dolo an ob culpā. aut ob vtz qz. i. p̄mo sit famofus. i. se cundo n̄ eq̄. i. terco intelligit h̄p ob culpam nisi in cōtratuuz probetur. pene enim non sunt augende. sed demoliēde. vt. ff. de pems. l. penul. et ff. de excep. rei iud. l. h̄ ex test. et. ff. de li. et postu. l. cum quidam. et. ff. e. l. iij. i. ij. a. iij. R. e. y. Ob culpā. s. leuem vel leuissimā. sec⁹ h̄ p̄t ex latam. q̄a tūc videt ifamis. vt. ff. e. l. impuberibz. g. h̄ fraus. a est rō qz dolo opat. vt. ff. h̄ m̄sor. fal. mo. dixerit. l. i. g. h̄ actio. et. ff. de p̄cat. l. iij. g. eā qz ff. de poiti. l. qd verna. n̄ i duoz b̄z casibz. p̄rim⁹ i crimibz publicis. vt. ff. ad. l. cer. s. h̄c. l. i. lege. s. c̄s i facti delacoe i litē. vt. ff. de m̄ litē iur. l. m̄ actōibz. g. h̄ iudex. i. fi. h̄is ei casibz lata culpa dolo n̄ opat vel dic s̄m azo. et de lata ee itelligi. vt sic m̄ pdicōe p̄sone dolo nō opat vt dictū ē. sic i pdicōe fame nō fiat ifamis nec ob dicta. i. ff. e. impuberibz. qz de dolo itelligit. vt. j.

Itati dicā in glo 7. et non sicut in fi. / dānat⁹ ob culpaz
a **Q**uod eque. i. non sicut sit famosus. leuez. sic ille q̄ remoz
uet ob doli. fit tñ ifamis de facto. sic a alias q̄s sit famos⁹
de facto solo. vt in adicōibz ex turpi cā descēditibz. vt ff.
de act. n. ob. l. cessat. i. rē mēdictis ex famosa fili cā venētis
bz. vt ff. de vi. n. vi. ar. l. neqz vñ vi. S3 videē q̄ ec̄ ex cl' pa
leui quis sit infamis.

vt ff. s. bis q̄ no. ifa.
l. liberoz. s. notat.
q̄ est hūc orta. in eo
q̄ dicit ibi ignorāciā
iūt nō excusare ab mē
fama. S3 ēte pōē di
ei q̄ iūt ignorācia sit
lata culpa. qd sic p/
lo qz oēs debēt scire
iura. exceptis paucis
scz mltibz mioribz et
militibz. vt ff. de iūt
et fac. ig. l. regula. et
C. del. n. o. l. leges.
et. C. de iūt. n. fa. ig.
l. ostōnes. ḡ si quis
ignorat est in culpa
lata. cū culpa lata sit
id iūrate qd oēs sci
unt. vt ff. de n. fi. l.
late culpe. nō ē ḡ mis
rū si ē infamis. vt ff.
e. l. impuberibz. s. fi.
vel veri. s. mazo. la
ta culpa nō infamat
p̄ finiaz dānatā. s. i. pō
fco sic. si ē tale factuz
vt idē. l. liberoz. s.
notat. et sic sūt tres
caus vbi lata culpa
nō opat dolo. vñ
hic. duo in glo. supi
ori. scz leuem nē.

Si quis aut. in
dicat. at. vt donec p̄
lat⁹ accusatur q̄ de/
beat administrare ecclia
stica bona et fa. ad b.
C. de sen. pas. l. fi. n.
ff. e. impuberibz. C.
e. l. eū quē vt suspe.

et ff. s. sol. q̄ si forte
-s. i. c. **Q**uoad. i. donec. d. **S**uspecta. id est incepta.
e. **D**ecesserit. accusacōe p̄dente. remoueat in tēdit. s.
f. **E**xtinguitur. qz non nisi vt ab ea. ex quo mortuus est
vere remotus ē. et qd h̄ dicit. si tutela morte tutoris finia
tur. id est si quocūqz alio mō finita tutela sit. vt ff. e. l. p.
g. **D**ecernant. p̄ iudicē. ac. s. onē. s. a multa idicī pōēt
h. **S**i quis tutor. vt i possessi. vt ff. de ar. l. n̄ distigue
m. s. si arbit. et fa. ff. e. impuberibz. s. fi. s. ē. s. tñ sbaudic.
i. **E**ius. alias ē tutoris in textu. al. n. vt ff. e. l. ipubibz
s. alij dicit. ei. l. pupilli. vt ita administracō tutori auferat
k. **M**ittat. cā custodie. n̄ vt ex eis alaf. s. vt cautū sit pu
pillo si male gessit tutor. s. s. suo vt ff. vbi pu. edu. l. fi. i. fi
l. **S**i quis p̄ns tutor. gat alimēta posse decerni. i. dari
m. **D**ecerni. puta si ne. a qd seq̄. si s. p̄ mēdaciū nē. sic
n. **M**ēdaciū. qd si n̄ dicat p̄ mēdaciū. ymo verū s. rñsiōe.
dicat. nūqd s. suo alē tenet. s. n̄. vt ff. v. pu. edu. l. ij. s. fi.
o. **R**emittendū. s. n̄ remouendū. vt ff. e. l. tutor. s. tutor

eque **S**i quis aut suspe
ctus postulatur. quo ad
gnicio ei9 finiat. mēdicē
ei administracio vt papmīa
no visum est. s3 si suspecti
ognicio suscepta fuit. po
steaqz tutor vel curator q̄
cesserit extinguit suspecti
ognicio. **S**i quis tutor
copiā sui non faciat vt ali
menta pupillo decernant
caueē in epla diuorum se
ueri et authonini. vt in pos
sessione bonoz eius pupil
lus mittat. et q̄ mora dete
riora futura sunt dato cu
ratore distrabi iubent. er
go vt suspect⁹ remoueri
poterit qui nō prestat ali
menta. S3 si quis p̄ns ne
gat ppter mopiā alimēta
posse decerni. si hoc p̄ mē
daciū dicat. remittendū
eū esse ad p̄fectūz vrb̄ pu
endūz placuit. sicut ille re
mittit qui data pecūia mī
sterium tutele acquisierit
vel redemerit. **L**ibertus

Placuit. s. iteo qz maior pena imponet q̄ remocio. vt
ff. de of. p. vt. l. i. s. itē solē. s. eī ordinē. vt ff. de tute.
q̄ Remittit. s. pumendum. l. i. eos. Et nō h̄ ar. s̄t eos
toctozes q̄ pecūia data sibi acq̄tūt se colat. vt ff. de of. p.
vt. l. i. s. itē solē. n̄ i aut. vt ea q̄ dicūt s̄nuata. s. i. col. vt
r. Remittitur. ob s̄cē mḡat⁹ accusari p̄. vt. C. s. lib.

et eo z. lib. libti. n. fa
C. e. l. i. et. ij. ap. ff. e.
s. **N**ouissime. libtus
me. i. vt. ima pte h̄
ti. sic. ff. de mlti. l. no
uissime. nam a ibi in
vltima pte tractatus
fui vulpianus pome
nouissime. accur.
t. **C**rassandi. i. aian
di ad delmq̄ndū. sic
ff. s. p̄n. l. capitaliū
s. crassatores. inde
crassoz. r̄. imtor. ad
v. **P**restat. malū
fac. ff. e. l. suspectus.
et. l. qz. satisfacō. et
fa. vt ar. ad qdēz. ta.
l. e. si emi libz. et añ.
q̄ soluā p̄ccū cōpe
riā alieni vel vicōhī
q̄ nō teneat soluē p̄
cū. qz expedit pocū
non soluere q̄ caucō
nem de reddēto i cāz
cuiā omis vel vicij re
cipe. quibus cōsonat
ff. de openfat. l. ij.
alias. in. p̄. lex dicit.
q̄ non dz quis se cō/
mittē fragilitati cau
tōis. ff. ad tre. l. cogi
s. idē q̄rit. n. C. i. q.
ca. mē. re. l. fi. n. C.
vt vmeiuz liceat. l.
p. **S**uspe. ij. ap. i.
dū. n̄z tūtozē suspe
dū non facultates p
ue s̄ fraudulentā vel
callida sūsacō in res
bus pupillaribz cōz
mendat. heres vero
solis facultatibus p̄
uis suspectus habet̄ creditoribus vt h̄. n. ff. de p̄ul. credi
l. si creditoēs. y. **R**emouēd⁹ n̄ est. ymo videē q̄ sic. vt
C. de tu. n. cu. q̄ satis n̄ da. l. ij. q̄ ē hūc s̄t. So. ibi n̄ ipel
lit ap̄ paup̄tatē. s3 qz n̄ satisfabat. h̄ at satisfacō. possz tñ
iste se excusāe qd die vt dixi. s. t. i. s. q̄ ap̄ paup̄tatē. est
tñ hūc curator adūgēd⁹. vt. s. de cui. s. indū. n. C. e. l.
pietatis. n. C. de p̄. tu. l. i. **R**. ica. Ex q̄ dēm ē s̄ p̄soms.
3. **D**e rez. diuisione. s̄ctur de rebz vt p̄mhit. s. s. iur.
na. gē. et. ci. s. fi. de q̄bz dic̄ vsqz ad ti. s. ob. Et i s̄ medio ē
q̄lit acquirūtur res iūt natāli. vt. s. singloz. vsqz ad. t. s.
vsuca. Itē q̄lit iure cūli. vt ab imdo. i antea. Itē q̄lit ut
singulari vsqz ad ti. de testam̄tis. Itē q̄lit et p̄ v̄muet h̄as
tem. vt ex testō vel intestato. vel h̄i mō. vt a ti. de testa
vl qz ad ti. de obligacōibus. Accursus.
Supiore de iur p̄sonaz. ab illo. t. s. iu. p. vsqz ad
a. **M**odo. sic p̄misim⁹. s. s. iure na. s. fi. hūc
b. **P**rimo. scz aptitudie. apte emm sūt esse in

uis suspectus habet̄ creditoribus vt h̄. n. ff. de p̄ul. credi
l. si creditoēs. y. **R**emouēd⁹ n̄ est. ymo videē q̄ sic. vt
C. de tu. n. cu. q̄ satis n̄ da. l. ij. q̄ ē hūc s̄t. So. ibi n̄ ipel
lit ap̄ paup̄tatē. s3 qz n̄ satisfabat. h̄ at satisfacō. possz tñ
iste se excusāe qd die vt dixi. s. t. i. s. q̄ ap̄ paup̄tatē. est
tñ hūc curator adūgēd⁹. vt. s. de cui. s. indū. n. C. e. l.
pietatis. n. C. de p̄. tu. l. i. **R**. ica. Ex q̄ dēm ē s̄ p̄soms.
3. **D**e rez. diuisione. s̄ctur de rebz vt p̄mhit. s. s. iur.
na. gē. et. ci. s. fi. de q̄bz dic̄ vsqz ad ti. s. ob. Et i s̄ medio ē
q̄lit acquirūtur res iūt natāli. vt. s. singloz. vsqz ad. t. s.
vsuca. Itē q̄lit iure cūli. vt ab imdo. i antea. Itē q̄lit ut
singulari vsqz ad ti. de testam̄tis. Itē q̄lit et p̄ v̄muet h̄as
tem. vt ex testō vel intestato. vel h̄i mō. vt a ti. de testa
vl qz ad ti. de obligacōibus. Accursus.
Supiore de iur p̄sonaz. ab illo. t. s. iu. p. vsqz ad
a. **M**odo. sic p̄misim⁹. s. s. iure na. s. fi. hūc
b. **P**rimo. scz aptitudie. apte emm sūt esse in

primonia vt res p detelicto hita. snt sint i primonia vt
e. Vel ex. s. aptitudie. qz n se apte fut res sacre vel tli
grole. vt. j. e. g. nulli. j. n. d. u. t. n. dicte res sunt in patrimonio
vt si ab hostibus capte sint. vt. ff. de religi. l. cum loca.

U. b. abent. talis diuisio h sumit. Rezz em alie fut i primo
mo. alie et. q. vid. i. sufficiens. na alie fut nec in patrimonio.
nec et. vt. fut. utes vt
ff. de usufruc. le. l. i.
otra. h. n. qd die h
pueris. loquitur sim
plicie. nam queda p
uocedis pueris dicu
tur q alias no dicer
tur. vt. ff. de ac. r. ob.
i. obligaco num. i. fi.
qd no e. v. i. s. i. q. p. p.
pueros male loquat.
v. n. non placz. Alij di
cut h de cor. poralibz
rebz tm loq qd e. fal.
su. qd colligit ex con
tinuaco hui. r. ad q.
tuor. sequentes. nos
dicim. seruitutes ee
in bonis. cu eaz. noie
agam. r. excipiamus
vt. ff. de acq. rez. do.
rem. r. l. statuas. qd
at i dicta. l. d. eas no
esse in bonis vel ex
dicat ideo qz p se no
consent. vt est possel
ho tigni i domo possi
ti. qz no intelligit ti
gmi du durat domus
p se. vt. ff. de usufr. eu
qui. e. Quedaz. h.
fit alia diuisio.

nim habent. Queda em
natural i iure coia sunt oi
um. queda publica que
dam vniuersitatis. qda nul
li. p. laqz singloz q ex va
rijs causz cuiqz acqrunr.
fic ex subiectis apparebit
Et qde natali iure coia
sunt oim h aer aq pfluens.
et mare. r. p h littora ma.
Nemo igit ad lit. ma.
accede phibe d u t n. v. i. l.
ab alijs edificatis r monu
metis r edificijs se abstine
at. qz n sunt iurgetiu coia
sz edificaciū sic r mare.
Flumina autem omnia
et portus publica sunt.
Ideo qz ius piscandi om
nibus coe est. in portu flu
minibz qz. Est at lit. ma

Coia sunt. no tñ
agit co. di. s. pla. h. Oim. s. vsu n. p. p. tate. vt. d. j. e. g.
h. Queda. p. i. q. i. publica. s. oim. p. loz. vt. s. t. i. a. qd
g. ois. r. j. e. g. flumina. alias. dicit. publicu. qd. e. hui. p. p. l.
illi. r. tm. vt. campus. marci. vt. C. de sacrosac. l. fi. et. h. sz
i. v. mueritatis. j. e. g. v. mueritatis. mag. v. mueritatis.
k. nulli. r. j. e. g. nulli. s. h. t. singloz. nec. enim. ad. su.
l. Et. que. varijs. scilicet. q. p. iora. refertur. accur.
m. Et. subiectis. j. e. g. singloz. vsqz. ad. finem. ti.
n. Et. quide. natali. iur. i. iurget. qd. e. natali. r. de. inductuz.
vt. ff. de iust. et. iur. o. s. g. qd. ho. de. q. h. loqtur. vt. j. e. g.
singloz. et. i. fi. hui. g. nam. iure. natali. p. meo. etiā. alia. el.
sent. coia. non. tñ. agit. co. di. s. pla. nisi. post. q. fca. fut. oc.
cupacio. Et. q. dicit. oim. sez. vsu. no. p. tate. vt. predigt.
o. Profluens. id. est. de. celo. cadens. s. si. q. s. prohibeat.
p. Et. mare. sic. ff. de. iur. l. i. iur. r. ar. j. e. g. si. tñ
q. Et. p. hoc. i. p. ois. cu. sit. accessio. mar. h. o. ff. ne. qd. i.
lo. pu. litora. vbi. d. litora. ee. p. h. r. om. Sz. illud. e. vez. q.
ad. iurdictoz. ve. tñ. fut. coia. vt. h. sic. C. d. qdri. p. l. bñ. a. ze.
none. sec. i. ripa. flumis. q. n. e. publica. l. z. flum. sit. publicuz.
vt. j. e. g. al. ripaz. l. h. p. tate. r. p. ee. r. o. qz. iundaco. fluis.
rato. veit. et. id. ee. p. t. utilitas. in. p. tate. r. ipe. at. mare. assis.
due. munda. vñ. p. puula. mometa. est. vt. utilitas. no. g. p. p. r.
tas. q. n. e. vt. C. de. lo. q. li. l. fi. g. fi. significaco. s. d. ei. ca.
q. Villis. ab. alio. ipi. poitis. h. z. duas. sa. l. isula. qdaz. in. q.
no. hita. h. vel. recia. ponunt. vt. p. p. aqua. ibi. ofugit. vel.
frua. r. reponunt. vt. h. r. ff. de. usufr. arboribz. i. pñ. si. ho.
ibi. hitare. ee. p. diu. urbanu. vt. j. de. v. ruf. p. j. e. dicit. villa

gregaco hoim. tis. Quid sit monumentu habet. ff. de
t. Et monumen. religio. l. ij. g. monumentum. accur.
s. Edificijs. i. alijs. de iure gentiu. sic a mare. ymo co.
t. Iurgetiu. i. coia. ru qui edificauerit. vt. ff. e. l. itm.
v. Sicut mare. h. otinua qd e. j. statim. est autem. ac. ac.
r. Flumina at oia. s. p. tate. vt. padus r. renu. queda. em
fut. puata. vt. fossata
i. agris. poita. q. q. qz
curit. q. n. z. n. vt. ff.
de flu. et. ne. qd. i. flu.
l. i. et. ij. et. ff. e. ne.
mo. in. fi. accur.
y. Oibus. nec. q. fut
p. mo. logo. t. p. e. p. sca.
tus. aliu. supuemetez
spelle. p. t. vt. ff. de. v. s.
cap. l. fi. n. forte. xxx.
an. vt. de. diu. r. ep. r.
p. sc. p. si. q. s. q. vel. h. jo.
itelligo. hac. lege. si.
quis. q. n. erat. in. pos.
selle. p. piscandi.
z. Comune. i. in. coi.
omibz. p. z. non. at. est.
coe. ymo. publicum.
a. Est. aut. e. litus. vt.
ff. de. v. sig. l. litus.
b. Hyemus. i. h. y.
malis. q. d. q. t. u. c. u. g.
mare. aliq. t. e. p. plus.
exteditur. in. h. y. me.
vel. estate. tantum. est.
litus. eius. accur.
c. Excurrit. h. otinua
qd. est. j. e. g. litorum.
d. Ripaz. i. flumis
e. Genu. i. d. iurget.
vel. id. est. omnibz. g.
tibus. publice. patet.

ris qtenus hybernus flu
ctus maxim excurrit. Ri
paz qz vsus publicus et
portus iure getium e sic
ipius flumis. Itaqz na
ues ad eas ripas a plica
funes arboribus ibi natis
religare onus aliquod in
his reponere cuiuslibz libe
ru e sicut p ipm flume nau
gare. Sz p. p. rietas earuz
illoz e qz p. dijs adheret
qua de ca arbores in eisd
nate eoru sunt. Litorum
qz vsus publicus iure ge
tium est sicut et ipius ma
ris r ob id quibuslibet li
beru est masam ibi po
nere. in q se recipiat sic re
cia ficcare r ex mari dedu
ce. p. rietas autem eorum

Cap. i. ripaz. g. Litorum id est hominu quoqz. ac
h. Adheret. Sz quid si via publica e in medio in flume
et agz. Re. n. id e qd hic. vt. ff. de acq. rez. do. l. marcius.
i. In eisd. s. ripis. ac. r. tor. vult. ligare. dñs. vult. icadē.
k. Cap. Sz qd si p. sca. videt. dñs. p. ferē. vt. s. d. hif.
q. fut. sui. v. l. alie. iur. i. fi. ibi. nec. cuiq. ac. et. C. de. iudic. ne.
mo. et. ff. so. ma. etiam. g. licet. Sz. otra. credo. vt. ff. de. vsu.
et. ha. l. fi. et. de. usufruc. si. cui. g. item. ner. ua. est. accur.
l. Litorum. scilicet. maris. vt. sequitur.
m. Publicis. s. e. g. et. qdem. ibi. r. p. h. ac. otra. So. dixit.
plato. oia. coia. ee. publica. et. ecotra. s. rone. qz. d. a. vsu. vt.
ecce. ta. mare. q. flumia. et. litora. et. ripe. in. vsu. cim. aimatuz.
fut. et. in. bibēdo. et. i. abluēdo. et. amora. do. et. sika. qz. exigit.
natura. h. ius. piscadi. qd. i. his. e. solu. opetit. homibz. et. recia.
sicadi. et. qd. a. sika. port. tñ. dixit. esse. publicos. no. coes.
Sz. jo. dicit. nulla. coia. esse. publica. vel. cotra. ea. em. demde.
funt. coia. q. cu. fut. in. vsu. oim. aiantu. occupatu. ceduntur.
vt. lapilli. et. gēme. et. litora. maris. j. e. g. tē. lapilli. et. ff. e.
j. tē. lapilli. h. publica. no. solu. n. cedunt. occupati. ymo. it. di.
cta. pponunt. qd. i. eis. fiat. vt. ff. ne. qd. i. lo. pu. et. de. flu. et. d.
alijs. t. p. quō. p. esse. q. ait. p. cu. i. diuisione. s. poita. velut.
due. spes. oppoite. ponitur. coia. et. publica. vt. s. e. m. p. n. et.
qd. die. h. public. i. cois. vel. public. q. ad. vsu. coe. q. ad. p.
n. Et. iurgetium. id. est. de. iure. gentium. p. rietas. em.
o. Maris. scilicet. est. et. prothero. i. o. do. coner. sus.
p. Sicut. recia. ysthero. vt. ff. e. ripatum. Accur.
o. Eorum. scilicet. litorum. Accur. hus. florentinus.

a **Nullius**. s. hois singularis oim aut sunt. n sic differt ab illo. s. nullius. i. statim posito. qñq dicunt. i. vni pñ. b **Uniuersitatis**. q ec publices. vt. C. de sacrosā. ec. l. fi. i. pñ. s. h. al. accipit. s. e. s. flumia. nā loqē ibi de illo qd ē pub c **Inciatibz**. et ciuitatū sūt. accur. **Licū** omniū pñoz d **Theatra**. a theōiādo. i. inspiciēdo vt in arena nonē si e **Stadia**. stadiū ē octaua p s miliarij. quā hercules curze bat vno anhelitu vt legitur in historijs. f **Silia**. que sūt ad delcāoz pñ. vt late vie a picture i pala s **Sz** si q. al. cio. si q. necitatis cā fca. vt curia cōis. palaciū nauigium. et sunt sup dca uniuersitatis dñio. et vsu. s. pla. dixit vsu tm esse uniuersitatis alia sunt q dñio a fru ctu effecta sūt uniuersitatis nō vsu. vt fūdi ciuitatis et hui. vt. ff. de in ius w. sed si hac. s. qui manumittit. a de h. sig. l. inter pub licam. a de ostra. ep. l. sed celsus. s. i. ac. b **Nullius** aut res. scz hois vl' hoim. nec pē esse. s. sunt in boni dei censura siue dispō ne. et sic nō ob. q. pos set dici de cōibz a pu blicis rebz uniuersi / tatū q vident nulli9 esse. qz esse pñt a sūt hoim. l. nō hois sinz glāris. Itē ostra. j. e. s. fere. So. vt ibi. i **Pōntifices**. i. p̄pas et epos. s. nūqd im pator ddicare pē. vi det q sic. vt. ff. e. l. sacra. s. i. vbi dedicat id ē ptātē dedicandi dat. nā olim impato / res erāt sacdotes. vt i canombz s. vel dic dedicat alij. i. epō. p mittēdo sine req̄ficōe vl' ocedit. s. req̄fitus

k **Edes sacre**. hie loc9 dicit sacer vt h et scūs. vt. C. d. sa crosāc. ec. l. i. Itē religios9. vt i aut. vt religiose domus. l. **Et donaria**. id est thuribula. et cruces et calices. m **Que etiā**. s. donaria. nō aut referas ad edes sacras. nā ille nullo mō pñt alienari. vt in aut. de ali. a ephi. s. et qz n **Cōstōez**. vt. C. de sacrosāc. ec. l. scimus. **Cognouim9** o **Excepta**. nā hoim aie qbullibet rebz p̄ponēde sunt. vt C. de sacrosāc. ec. l. scim9. in fi. Itē p̄t debitū si qd hz ec clesia. vt i aut. de ali. a emphi. s. et h etiā sup his. coll. ij. Itē p̄t alimenta pauperum. vt. rñ. q. ij. c. auz. hz ecclia. p **Prophanū**. i. nō sacz. s. sacer si ab hostibz capiat vt q **Remanet**. desinit tm eē. s. de inuti. stipu. s. i. et. ff. d

litoz p̄t intelligi nullius esse. s. eiusdē iuris eē cū9 a mare. 7 que subiacēt ma ri vt terza vel harena.

Uniuersitatis at sunt nō singuloz. veluti qm ciui tatibz sunt vt theatra sta dia 7 similia. 7 si qua alia sunt omnia ciuitatū **Nullius** at sunt res sacre et re ligiose a scē. qd em diuini iuris est id nulli9 in bonis est. **Sacre** res sunt q rite p pontifices deo consecra te sunt. veluti edes sacre 7 dona q rite ad ministeriuz dei dedicata sunt. q etiā p nēam ostōnem alienari et obligari phibuiimus. exce pta cā redempcōis capti uoz. **Si** quis aut auēte sua qsi sacz sibi ostituerit sacru non est. sed pphanū

Locus autē in quo edes sacre sunt edificate. eē di rupto edificō. locus sacer manet adhuc. vt papima nus sc̄pfit. **Religiosum** aut locum vnusquisqz sua volūtate fac. duz mortuuz infert in locum suum. **In** cōem at locus puruz inuis

religi. cū loca. s. h sacramētari9. Itē locus esse religiosus desinit qñ ea remouent que ta lemuz reddebant. vt. ff. e. sacre. s. illud. et de relig. l. ant epenul. in fi. accur. r **Religiosum**. vnusquisqz aliud i sacro. vt. s. e. s. sacre. s. **Mortuū**. s. tot. vel saltē caput cui9 ymagie agnoscu. vt. ff. de relig. l. cū i diuersis. **Quid** si p̄tclari caput est in diuers locis. Rēn. illū esse religiosum vbi ē maior ps. vt ar. j. de vūl. subst. s. h ex di sparibz. si aut equali ter neuter. s. m jo. t **In** cōe vero. muiz tis. hoc fauore religi onis iam facte. alias cōtra. vt. s. p. s. et ff. cōi. di. l. sabimus. v **Inferre** non licz extrancos. Nam ipse focus recte ibi sepe liri potest etiam sine cōsensu ceteroz. ma xime cū nō est ali9 lo cus in quo sepeliret. vt. ff. d. reli. a simp. fu. l. si plures.

Item usufructus scz loci puri. ar. l. ff. d. vūl. a ha. l. fi. ac. p **Proprietariū**. n cō senciāt fructuarius. vel nisi testatorem q usufructuz legauit velit sepelire. vt. ff. de hli. l. ij. s. si usufr. 3 **Cōsenciēte**. Quid si pmo consensit. post penituit añ illacōnē Rēn. sufficit semel v luisse. vt. ff. de aqua plu. ar. l. in diem.

Sancte res qz veluti mu ri 7 porte ciuitatis quodā modo diuini iuris sunt. et iō nulli9 in bonis sunt. iō aut muros scōs dicimus. qz pena capitis cōstituta fit in eos qui aliqd in mu ros sanctos dliqrunt. iō et leguz eas ptes quibus penā ostituim9 adū9 eos qui ostra legem fecerint sã ctiones vocam9. **Singu loz** aut hominum multis modis res fiūt. **Quarū** dam em reruz dñium nan ciscimur iure naturali. qd sic diximus appellatur iuf gentiuz. quarundā ho iu re ciuili. **Cōmodi9** itaqz

a **Sancte** qz murt scz ciuitatis romane. quid de ciuitate alia vel castro. Rēn. nec ibi qēq̄ facere licz sine auēte p̄fedis. vt. ff. e. sac. s. muros vel forte uniuersitati l. nō puato. vt. C. de opibz pub. oēs. b **Sanctos**. i. firmos. a sãctio tis. nō calce vel lapidibus s. lege firmati. vt se quiē. s. vel rūpendo. sic fec rem9 fraf c **Deliquit**. s. Encēdēdo. tomuli. vt h. et. ff. e. l. fi. **Vñ** Lucanus. fraterno primi maduere sanguine muri. d **Constituimus**. vt. C. dele. et con. l. non dubium. e **Sanctos**. i. stricta sigficacōe. qñz pomē largi9. p q̄li bet impiali lege. vt. C. de no. C. fa. ibi colligētes ho ac. qñz largissime. p collectōe toci9 iur ciuili. vt i. phe. ff. in f. **Singloz**. dixim9. s. vbi. Rē. s. diut. na. s. i. ibi qd pñ ho natāli. vel. s. de iur. na. s. h naturalia. vel meli9. s. e. s.

a **Sancte** qz murt scz ciuitatis romane. quid de ciuitate alia vel castro. Rēn. nec ibi qēq̄ facere licz sine auēte p̄fedis. vt. ff. e. sac. s. muros vel forte uniuersitati l. nō puato. vt. C. de opibz pub. oēs. b **Sanctos**. i. firmos. a sãctio tis. nō calce vel lapidibus s. lege firmati. vt se quiē. s. vel rūpendo. sic fec rem9 fraf c **Deliquit**. s. Encēdēdo. tomuli. vt h. et. ff. e. l. fi. **Vñ** Lucanus. fraterno primi maduere sanguine muri. d **Constituimus**. vt. C. dele. et con. l. non dubium. e **Sanctos**. i. stricta sigficacōe. qñz pomē largi9. p q̄li bet impiali lege. vt. C. de no. C. fa. ibi colligētes ho ac. qñz largissime. p collectōe toci9 iur ciuili. vt i. phe. ff. in f. **Singloz**. dixim9. s. vbi. Rē. s. diut. na. s. i. ibi qd pñ ho natāli. vel. s. de iur. na. s. h naturalia. vel meli9. s. e. s.

et quide. In lucapione. ar. rogacoe. successioe. de portaci
 S. **U**re. vt. one. mōcl. acōne. de qbz. iapier. dice. j. s. v. s.
 b. **V**etustiore. sic. ff. de iur. i. mu. l. sp. i. **N**ata. id. lucap.
 ē de. **P**rodidit. id ē. stati. cū. p. creauit. de. gentes. itari. fuit.
 i. **C**elo. i. ae. ius. gē. re. m. **F**ē. qz. a. veru. stio. i. i. cipiē. ē. g. nē.
 n. **S**imul. atz. i. stati. post. nē. s. nū. quid. res. sacre. oceduntur. occupanti. vt. s. e. g. nullius. r. res. d. m. nullius. homis. vj. vel. vij. modis. Natur. a. vt. h. facto. vt. j. e. g. penl. **T**ē. tpe. vt. ff. d. acq. re. do. l. nunq. g. thesaurus. a. i. his. tē. locū. hz. hec. regu. la. nisi. q. m. thesauro. de. equitate. dimidiuz. dno. soli. restituit. vt. j. e. g. thesauros. **I**ez. celsura. vt. s. e. g. nul. lius. **I**te. casu. vt. i. hē. ditate. iacere. q. vices. dne. repntat. vt. j. de. stipu. s. i. pñ. **T**ē. cul. pa. hois. vt. f. uū. egro. tātē. vt. C. d. lat. lib. tol. l. i. g. lantimus. e. tiā. m. b. **I**te. iur. natu. ralis. ostōne. vt. liber. hō. vt. ff. de. h. obli. mē. stipu. g. sacram. **N**ec. mē. est. quo. ad. acquirē. dū. dominiū. p. **P**lane. venādi. as. hud. h. cā. requirē. di. fu. gitiū. meū. vt. C. d. s. fug. l. ij. vel. glandis. colligē. de. cā. vt. ff. d. glā. le. l. i. vel. vt. reci. piā. pecuniā. quaz. ibi. absē. di. vt. ff. ad. ex. thesaurus. vel. si. vide. miā. quā. emi. tollē. me. venditor. phibeat. vt. ff. de. ac. ep. q. pē. dē. q. **I**ngrediat. **Q**uid. si. p. phibicōz. **R**ē. nō. facit. suū. vt. C. d. rei. vē. si. fundū. et. l. certū. et. fa. j. e. g. pla. ne. strariū. nō. glo. ff. de. h. ruf. p. l. diu. 9. et. hoc. est. verus. ac. t. **Q**uid. qd. libtatez. id ē. laritate. vt. stati. seqtur. vt. ff. de. acq. rez. do. natālē. et. l. pō. ac. s. **N**atālē. difficilis. i. impossibilis. sic. ff. p. loē. l. de. illo. **E** contra. ff. de. his. qui. deiece. vel. effude. l. ij. **P**ersecucō. sic. ff. de. acq. pol. l. ij. g. nerua. accur.

a vetustiore iure incipe pa
 la est aut vetusti9 esse ius
 naturale. qd cum ipo gne
 humano rez natura pdi
 dit. Ciuilia aut iura cepe
 rūt esse cū ciuitates cōdi
 et mgratus creati r leges
 scribi ceperūt. Fere igit
 bestie wlucres r pisces. r
 omnia animalia que i ma
 ri celo terra nascunt simul
 atqz ab aliquo capta fue
 rint iure gentium stati illi
 us esse incipiūt. **U**nd em
 antea nullius est id natu
 rali rōne occupanti conce
 dit. **N**ec interest feras
 bestias et wlucres vtruz
 suo fundo quis capiat an
 alieno. **P**lane qui in alie
 num fundum ingreditur.
 venādi ā aucupādi grā pē
 a dno si id pūderit phibe
 ri ne ingrediat. **Q**uid qd
 autē eoz cepis eousqz tu
 um esse intelligitur donec
 tua custodia coherceat.
Cū hō euaserit tuā cus
 todia r in libertate se re
 cepit tuū esse definit r rur
 sus occupatis fit. **N**atu
 rale aut libertate recipe i
 telligit. cū vel oculos tuos
 effugerit. vel ita sit i spe
 ctu tuo vt difficilis sit ei
 psecucō. **I**llud questuz
 est an si fera bestia ita vul
 nerata sit vt capi possit.
 statim tua esse intelligat.
 et quibusdā placuit stati
 esse tuā r eousqz tuā vide

v **I**llud. sic. ff. de acq. rez. do. natura lem g. illud.
 r **C**api. ofiderata natā homis a aialis nō diuina possibi
 litate. h. nec oino facultatē aliō. p **P**ossit. sic. ff. d. ac.
 re. do. natālē. g. illud
 z **S**ed posterores
 sic. ff. e. m. laqueum.
 a **A**ccidē. l. z. cī. pte
 tur vni. i. eū vulnera
 tū nō tñ sequit vt ca
 pi possit. vt. C. de. p.
 ba. l. neqz naturales.
 b **C**apia s. nō q. in/
 spicit quod euenire
 pē. sic. ff. loc. si qd do
 mū. g. idē qrit si hūp
 tus. vt. ff. ad tre. luci
 us. g. penulē. a. ad. l.
 fal. l. m. qntitate. g.
 mag. et. ff. ex qbz. cā
 ma. h. et si p. p. si fē
 rie. et. ff. d. h. ruf. p. q.
 sella. g. ij. et. de. dā. m.
 fec. q. bō. g. m. e. r. m.
 oira. ff. de. pecu. l. eo
 tpe. i. r. e. **C**apiū
 ocoz. ff. de. acq. rezuz
 do. l. natālē. g. apiū.
 d **F**era. i. n. māfeta
 e **A**luco. vas est v.
 bi apes manēt. qnqz
 p loco. n. flumē cur
 rit ponit. vt. j. e. g. m.
 sula. f **I**ncluserit
 qd bul. facere noluit
 dicens magis timeo.
 scādaliū qfutuz uidi
 ciū. vt. no. ff. de. acq.
 rez. do. l. in laqueū.
 g **D**ns erit. nec fur
 titen. t. vt. ff. d. fur.
 si apes. h **I**ntē
 id est anteq. intret
 i **P**reuderis. **Q**uid
 si fuit ingressus. an
 potit retine. cū vt. de
 qd. accepit cū hō q. li
 bz. possit. phibere ne
 qd. mtr. et. fundū. h. sū.
Rē. n. cū dñs. fact. 9. fit
 p occupacōz. n. video
 qre. dñat. cē. dñs. ar.
 hui. 9. g. q. tm. puidēti
 k **E**xamē. i. cōsult.
 vniū. fitas. apiū. al. p.
 pbacōe. pomē. al. p.
 iudicō. vt. C. d. aduo
 diū. iudi. l. neminē. a
 forte. suatur. aliud. de.
 ofuetudie. in. b. g. a. m.
 supioribus. duobus.
 l **P**auonū. fera. i. n.
 p. orsus. domesticav.
 mansueta. accur.
 m **N**ec. ad. rē. i. n. obstat. his. q. dixim. 9. n **N**uaz. s. apiū
 o **C**eruos. qz. s. euoz. i. gñe. p **T**poz. s. lingloz. in
 q **T**al. reglā. h. nō. tria. gñā. aialiū. mansueta. vt. sp. ecie

Quia dicitur

galline i quibz hz locū hęc regula vt vbiqz sint dñi eē intelligitur vt j. pr. s. itē fera pñsus a i his hz locū alia reglā q. occupāti ocedunt vt s. e. s. f. e. a. s. illud. a. s. a/ pñ. et. s. examē. Itēz fera nō natālit h acci dētalit māfuetā. a in his obtinz h pñs igu la. a fa. ad s. ff. e. na: turalē. p totū vsz ad a. **Deherit. nō** s. fi exteriora iudicāt am mi secreta interiora. et fact. ff. de edil. l. si tamen s. ij. **Gallmaz.** s. oim vt statim inat vt dic singloz in specie. **Feras.** l. falianos. **Anseres.** scilicet domestic. **Gall me.** domestice **Turbat.** vt p vul pem vel per miluum. **Sui lucrandi.** s. z vt hēat pēnas vel o ua. alias em nō omit tiē furtim n lucrādī animus interueniat. vt. ff. de fure. l. i. s. fi s. nūqd dōl? fit i v? no ouo. R. sic. sed de dolo nō agit in re mi nori duobz aureis. vt. ff. de dolo. si oleū. s. fi. a. l. se. Sed qre nō agit de dolo cū a/ git furtivt h. R. fure fit plez qz et iō fre/ quētius pumendū. s. jo. vt. ff. de peis. aut fca. s. fi. Et nō ex hoc. s. q. qlibz actō etiaz p vno nūmo dat. vt. ff. de dam. infect. si ppetari. in fi. i. R. et. ff. de oīgē. cū e mā. li. l. i. s. ill. s. fal lit i casibz. ecce ei cōz modo tibi fuuz. et tu eū alis. nō repetis al me expēlas modicas. vt. ff. omo. in rebz. s. pñt. et. ff. de iz pē. in re. do. fac. l. a. aī oīa. et excepta actōe doli vt dcm ē **Itē** excipe qd ē. ff. de dam. infec. ex damni. in pñ. ac. **Itē** ab hostibz. vt quibus populus romanus bellum in dirit. vel ipsi populo romano. vt. ff. de capt. hostes. a. ff. de v. sig. hostes. et. l. quos nos hostes. **Si euaserint.** et aīo a corpe. vt. ff. de capt. l. nī. in pñ. **Recipiūt.** iure postliminij. vt. s. qbz mo. ius pa. pe. ol. s. fi ab hostibz. p cōsi. et q sit mē eos lapillos a gēmas **Itē** lapilli. s. / differēcia. a margaritas dic. vt. ff. de auro et ar. le. l. i. et. l. si non sint. s. fi. **Inueniūt.** q tū nō sūt alicui. alias sē. j. e. s. fi. **Naturali.** id est gentium. vt. s. e. s. singulorum. **Inuētoris.** ita demū si occupat siue apphēdat. si al. fm azo. nā i supiori. s. a i alijs pcedētibz s his q p occupacōz grunt tractat. vñ qd idē psequit hic vicinitas scripture

pbata est. vt eousqz tua esse intelligantur donec ai mū reuertēdi habeāt. naz si aim reuertēdi defierit hre etiā tua esse definūt. z fiūt occupātiū. Reuertēdi autē aim videntē definē hre tē cū reuertēdi osuetudinē de seruerūt. **Gallmaz** qz a anserum non est fera natura. idōqz ex eo possum? intelligē qd alie sunt galli ne qz feras vocam? Itēz alij sunt anseres qz feras vocamus. idēoqz si anseres tui aut galline tue aliquo mō turbati ēbateqz euola uerint. licz ospectū tuū ef fugerint. q cūz tñ loco sint tui tueve eē intelligunt. z q lucrādī aīo ea animalia dīnet furtuz omittē intel ligit. **Itē** ea q ab hosti bz capim? iure gētuz sta tiz nra fiūt adō qdē vt et libi homines in fuitutem nraz deducāt. q tñ si euase rint a nra ptāte z ad suos reuēsi fuerint. pstinū status recipiūt. **Itē** lapilli et gēme z ceta q in littoze in

inat. vt. ff. de testamētis. l. hēdes. s. h. et si notā. a. ff. de l. i. si fuus plū. s. fi. a aduerbiū hēitudinis. s. qd est in pñ. s. apte dat. itelligē aliud esse in thesauro cui? tractat? ē valde ad hoc sepat? vt. j. e. s. thesauros. a ideo pñm videntē a inueniētē et non occu panti queritur. **Itē** ea. nunc mus tat silū et materiaz. et dicit de his q acq runē p accessionē dis secretam. a in sequēti. s. pteza dicit de ac cessione concreta. **Ex** aialibus. femi gnis siue rōnabilibz vt ex ancillis. vt. s. d iur p. s. fui. siue irzō nabilibus. vt. ff. de reuen. l. si fru. s. idē a. C. de rei vē. s. idēz scribit. **Domino** tuo. vel quasi. vt si bona fide possides aial irzōnale vt. ff. de acqui. reruz do. l. bone fi. s. fi. mo ita i rōnali. vt. j. e. s. in pecud. et est ratio vt ibi. accur. **Godē.** legentum. **Adiecit.** ponendo iuxta tuum predium. **Applicauit.** alias apulerit. i. apofue rit vt subicē puta crus tam terre forte vi neate et marborate. **Incrementum.** id est augmentum. **Intelligē.** l. z tota die ibi figas intuituz et hoc ppter imbeci litatē naturalis vñ q tā subtilia ppendē n pē. vt i cucurbita ptz que cito crescit. tam pcpī non potest qns tum crescit quoqz mo mento tpis. h i quodā gñe agrozy cessat ius alluuioms. vt in agris militibz assignatis a pncipe. q limitati dicunt. vt ff. e. l. in agris. que sit rō diuerstatis. die. vt. e. l. in fi. **Longiori.** i. lōgo. s. z tāto vt faciāt radices vt sequit. vel etiā ipsa terra appositā vmitatē alteri tēre fecit cui appo mē. vt. ff. s. dā. if. e. l. s. apli. s. ita demū. s. z quō scit qñ h vnicō erit facta. R. n. p rusticos qui talia sciunt. vt i aut de non alie. aut pnu. s. q autem dictum est. col. ij. **Acquisitē.** vtilis tñ rei vē. pōzi dño dat. fm. M. vt. ff. de rei ven. si frumentū. s. de arboze. h nos otra. h i scm ad extimacōz damni. vt. ff. de rei vē. l. in rē. s. itē. s. rei vē. nō datur. vt. ff. de dam. infec. s. amplius. s. alphenus. **Insula.** dī loc? vndiqz circūdat? aq. vt h. et. ff. e. l. az deo. s. insula. et. l. insula. alias qñqz p domo i mari posita q i salo. i. i falso posita ē fm pñs. **Itē** qñqz p qlibz domoyt. ff. de eo q certo loco da. l. iij. s. fi. qz insula. **Itē** nō diligēt

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and other annotations.

D. R. Dimpf

II

vi. n. vsqz ad. g. alia sane. n. Creditur. antea.
 d. in flumie. id e in medio flumis. q frequen9 accidit
 e. q frequen9. h. oppoi9. na ad ea. poci9 iura adapt. a.
 tur. vt. ff. de le. a. le. co. na ad ea. R. q illis h. bui poci9 so.
 lucos iduc na bu ifere poci9 ad alia. corda a pucto po
 f. Media pte. s. qd potit sciri acceptas. fito i medio mter
 vtz. qz ag. p. et tuc si
 est ex vna pte tm alij
 cedat. z ias h. q p m/
 au. q. e. di. vt. coll. r.
 ff. e. me eos. et. l. se.
 Ex his pz q. p diuis
 so possidet mlula. et
 hnt dominium circus
 dantes flumen. vt. ff.
 e. pro regione.
 s. Latitudinis. ex
 stentis ab vna pte cu
 ples sint ex vna pte
 et vnus fundus lati
 or est q fundus alte
 rius. a. m. b. tm frote
 agr. o. h. dero. vt. ff. e.
 insula. in princi.
 b. Parte. s. supiori.
 i. Infra. id est in in
 feriori parte.
 k. Vmru. i. in flumi
 ne coadunatum. et h
 sit puctuz. vel die vni
 cum agz. n. a. tunc
 puncta. ibi. Infra eoz
 dem. n. a. Alue9
 a quo sic vltimo recel
 fit flumen.
 m. Incipit. quantuz
 ad stricta ronem. naz
 de equitate vix obti
 net. i. non obtinet. vt.
 ff. e. l. adeo. g. insula
 i. fi. Et no h. q flumia
 vice iudicij tenent. et
 dant et auferut domi
 nia. vt. hic. et. ff. e. et
 go. g. illuio.
 n. Alia sane. spz. i.
 facie fundi. s. z. o. tra.
 ff. de flu. et ne qd in
 flu. pu. g. si fossa. i. fi.
 g. So. ibi totu o. euz
 pauit hic partem. vt.
 hic eode impetu t. cel
 fit quo veit. ibi no. h.
 diu cooptum tenuit.
 o. Manu. fuit g. co/
 uenies e. t. e. r. p. is. qn
 aq. iundabat. s. z. o. e.
 ff. qz. mo. vsufruc. amit. l. si. ag. So. ibi i. pte die amitti. s.
 qntu ad o. modu fruedi. vel h. mundauit pte impetu aqruz
 ibi. vt. facit alueu. vt. p. ba. e. p. di. ti. l. qd. tam. g. ager. a. h.
 vera. hnt qntu ad p. rietate. h. possessio indubitan. tpe ma
 undacois amitti. vt. ff. de acq. pos. l. iij. g. labeo. a. l. q. vni
 uersas. l. ij. a. l. p. o. i. R. n. tm aqua recedete etia. possessio e
 stituenda. est. vt. ff. de itinere actuz. p. l. i. g. sed si quis.
 p. Cu facta. facta aut itelligit etia cepra licet non pfecta
 to. hui9. e. q. q. m. ope. insunt. melle. yiden. ff. si. e. pe. in. l.

ape ripaz predia possidet
 p mo latitudinis cuiusqz
 fundi que latitudo ape ri
 pa fit. Ad si alteri pti pxi
 mior sit. eoz e tm q ab ea
 pte ape ripa pdia possidet
 Ad si in aliqua pte di
 uisum flumie sit. deinde nre
 vnitum agru alicui9 i for
 ma insule redegerit. eiusd
 pmaneat is ager cuius et
 fuerat. Ad si naturali al
 ueo in vniuersuz derelicto
 ad alia pte fluere ceperit.
 prior quide alueus eorum
 est qui ape ei9 ripam pdia
 possident. p modo scz lati
 tudinis cui9 qz agri q lati
 tudo ape ripam est. No
 u9 aut alue9 eius iuris ee
 incipit. cui9 a ipsum flum
 id est publicum. Ad si p9
 aliqd temp9 ad priores al
 ueum reusum fuerit flumie
 rursus nou9 alueus eorum
 esse incipit qui ape ripam
 eius pdia possidet. Alia
 sane causa est si cui9 tot9
 ager inundat9 fuit. neqz
 iundato agri vl fundi spe
 ciem omutat. a ob id si re
 cesserit aqua. palam e euz
 fundu eius manere cui9 et
 fuit. Cu ex aliena mate

lecta. vt. ff. de au. a. ar. l. et si no fuit. g. quid ergo. accue.
 q. Ab aliquo. s. bona fide. vt. ff. ad ex. bi. de eo. g. si qd ep
 viuis. et suo noie. vt. ff. de acq. rez. do. adeo. g. cu qd i pn.
 et. l. qd qd. g. ij. Te a terciu scz qd no possit redire ad pore
 materia. fm jo. vt in fi. hui9. g. Quid si duo specificauerit
 vnus h9 fide. alius mala fide. R. n. co is est dñi a specificat
 tis bona fide. n. o aut
 mala fide. vt. ff. q. bz
 ad li. pela. no licet. si
 duo. az. Eodem mo q
 ro et soluo ea que se
 quitur. Quid si ex di
 uersoz. materijs spz
 fec. a. m. vnaz habuit
 bonam fidem et in all
 am mala. Item qd si i
 materia vnus p. im
 bona pti mala fid ha
 buit. Item quid si p
 tm suo nomine p. im
 noie dñi specificatis
 r. Nat. ali. i. iur. gen.
 s. Fecerit. id est de/
 tererit quo ad spicas
 vt. ff. e. l. adeo. g. cuz
 qd. i. fi. sic. s. de libti.
 g. i. t. Mulsum. i.
 nectar siue stalladiaz
 v. Colliriū. id e vn
 gentum ad oculos
 r. Et p9 sabimioruz
 id e sabi a suoz faus
 toz q dixerit sp em
 cedē dno materie. sed
 pculus cu suis scqcia
 bus ecotra. s. vt spes
 cificati tm cedat. vt.
 ff. e. l. adeo. g. cu qd
 y. Placuit. nobis.
 z. Media. q nec vni
 i totu nec alit cor
 dat vel discordat. h.
 distinguit vt sequit
 et no medium seruā/
 dum. sic. s. q manu. si
 pos. g. penul. ar. o. tra.
 ff. d. neg. g. i. nesci9
 a. Fecerit. sed a alia
 duo interuenerit q i
 pna. huius. g. dixi
 mus.
 Et spicas. a ita ap
 patet. q frumentum
 cedit specificanti s. z.
 o. tra. ff. e. l. adeo. g.
 cuz qd. in fi. g. So. h.
 posuit gra exempli.
 lo. e. p. pueris. fm. p. Queda em gra docedi dicunt. q a liaf
 no dicerent. vt. ff. de acf. a. ob. l. obligaco nu. s. ba. g. fi. vl
 dic fm azo. illa p istam co. rigi. Itē die fm azo. ad hec oia
 exempla in quibz iam dicit spz specificati. cedē est cotra
 regulā q dicit. qd ex re mea e vel nascit meū e. vt. ff. ad ex
 bi. de eo. g. si qd. i. fi. et de rei. v. e. solu. g. meū. So. illa regla
 locū hz m. v. casibz. s. vbi dñs specificauit. Itē vbi alius e
 mādato. Itē vbi sine mādato h. ratū hz. Itē vbi alius mala
 fide a suo noie. Itē si b9 fide h. res pte ad pore matia iduci

Marginal notes on the left side of the page, including fragments of text from the adjacent page and some illegible scribbles.

quoz nullus est. Itē si h̄ vera sūt q̄ specificati cedāt. Cōtra ē reglā q̄ dīc. neminē cū alteri iactura fieri locupletōrē. vt ff. de odi. ide. nā nācā. R. n. l3 fiat sua spēs q̄ ad tōminiū. tñ actōe i factū tenet ad estimacōz. vt ff. de rei vē. l. m. rē. g. itē si quecūqz. et ff. de dona. inter vi. a. vxo. l. si mulier. g. i. et l. scilicet. a. **Ex aliena. id ē materia.**

Et alieno. s. lana.
Aliena. h̄ incipit dicē de accessiōe q̄ fit hūana natura opāte
Domini. h̄ si possit reduci ad pōrē materiā. fit cōis hīta rōne materiāz. a nō cedit specificanti. vt ff. e. l. qdqd. g. si. in fi. idē forte erit a qñ mala fide fecit l3 idu ei nō possit. vt ff. ad exhiben. l. de deo. g. si quis. accur.
Si tam purpurā vt mamcā v̄l gironē si aut ip̄i filii puta in tela. tūc alia rōne est dñs factus purpure scz iur e specificacōis vt. s. pr. g. a pcedēti. h̄ aut aliqd vult a dicē sup̄dictis scz de acquisicōne iur̄ accessiōis. **Re ḡ nihil o** petur adiungit hoc quod nūc dixi. vt ff. de l. i. si qñ. in prim.
Precōsior. nō p̄ci osus accedē viliozific. ff. de contraben. emp. si i empcoe. oē. ff. de col. edic. l. ius stissime. h̄ ibi spēale i hoīe. h̄ g. s. fideiul. g. fideiuliores. **So.** vt ibi. **Tē loq̄tur h̄.** g. qñ dca purpura ḡ cia ordinādi vestimti fuit apposita sinatēz ecōtra vt vestimtum seruiret purpure. vt forte eā seruaret. tūc cedit vestimētuz purpure. vt i duabz legibus strarijs. vt ff. de vsuca. l. rez. mixta. g. qd g. et ff. de au. a. ar. le. l. et si non sint. g. puemiamus. **Si at** neutz cā alterius apponā. tūc neutz alteri cedit. et vtz qz possidetur. vt ff. de vsuc. l. rez. mixtura. g. quid ergo.

Surripuit. si s̄ripuit. al̄ istis actōibz famos̄ n̄ tenet. **Et odicōz.** scz furtiuam vel sine causa. vt ff. de cond. sine cā p̄ totū. **Siue ip̄e. s. fur.** nam forte erat sartoz **Extincte.** q̄ntum ad dñum qd̄ p̄didit dñs eius. et ideo q̄ntū ad eū extinctū ē q̄ndiu ē m̄tēta et purpura extincta. nec p̄t v̄dicari. h̄ agi p̄t ad exhibi. vt exhibeā et post vendicetur. vt ff. ad exhibi. l. gēma. et ff. de rei ven. l. i. rē actō

possessoribz. veluti a p̄domibz et a malefidei pos. vt iste fuit. vt ff. a. j. de ac. g. sic itaqz. et ff. vsufr. qz admod ea. l. m. **Si duoz.** acquirit dñū nō solū specificacōe. vt s. e. g. cū ex aliena. a. g. q. si h̄ accessiōe. vt s. e. g. si tñ. h̄ eē ofusiōe. vt ff. i mixtione. vt. j. pr. g. qd̄ si frum n. **Dñoz.** bñ dicit dñoz volūtate. nā si vnus dñs

fit. forte ex vīno et melle mulsum. aut ex auro et argēto electz idē iuris ē. nā et hoc casu om̄nē eē spēs non dubitatur. **Ad si for** tuntu et non voluntate do minoz ofuse fuerint. v̄l di uerse materie vel q̄ eiusdē generis sunt idē iuris esse placuit. **Ad si frumētuz** ticij frumento tuo mixtuz fuerit. siquidē fuit ex volū tate v̄ra cōe est. qz singla eoz corpa. id ē singla ḡna q̄ cui qz p̄pria fuerint. ex ofensu v̄ro cōicata sunt. **Ad si cā mixtū fuerit vel** ticius id̄ miscuerit sine tua volūtate non vidz cōe esse qz singla corpa in sua s̄ba durāt. **Sed nec maḡ istis** casibz cōe fit frumētum q̄ greges itelligūtur cōes. si pecora ticij tuis pecoribz mixta fuerit. **Sz si ab** alitro v̄m totū id frumētū retineat. in rem quidez actō p̄ mō frumēti cui q̄cū qz opetit. arbitrio at̄ iudicis otinetur vt ipse estimz q̄le cuiuscūqz frumētū fuerit. **Cū in suo solo aliquis** domuz ex aliena matia edīficauerit. ipse intelligitur

tum. fecit. inde spēs. i. m̄l sum vel vas ex argen to meo et tuo. sua est iure specificacōis. n̄ cōis. vt s. e. g. cū ex aliena. a. ff. de rei vē. l. si frumentū. g. i. o. **Confuse.** id est si mul tuse. **Electz.** genus ē valis vel species metalli. et ad h̄ est. ff. de au. et ar. le. l. pedicu/ lis. g. neracius. **Dem iuris vt sit** cōmune vt subicat. **Placuit.** scz vt sit cōe. n̄ separi possit. veluti ex cre meo vel plumbo vel argento tuo spēs fca sit quibz casibz separi p̄t et qz libz vendicat suū. vt ff. de rei vē. si frumētū. g. h̄ si plūbz. a. ff. de acquir. rēdo. l. la cus. a. l. stagna. g. si. **Ad si frumentum** diximus qñ cōfūdun tur ita vt separi non possint. nunc vidend est qñ singla corpa i sua s̄ba durāt q̄ cā dicuntur imisceri. **Cōicata.** et ideo locum habet cōi. di. actō vt ff. de rei vē. l. si frumentū. ij. R. v. **Sbstācia durāt** h̄ nūqd idē si d̄ n̄aw lūtate fuissent immixta. videē emz qz sic. n̄a em̄ otēplacō vel volūtās n̄ p̄t mutare s̄bam ḡnoz. quim sp̄ discreta a diuisa sint a seimicem. quod vidē esse otra. g. p̄ce/ dentē. h̄ R. n̄. non est mixz. alias em̄ file rez p̄imz. nōne tps cōti

nū est sui nācā cū tps sit mēsurā motus p̄mi mobilis q̄ mo t̄ ē vniformis et otimz. vt dīc aristoteles i. viij. phicoz. et tñ ptes i ip̄a otēplacōe distingm̄ et alliḡm̄ dicēt es. qz qd̄dam p̄ns. qd̄dam preteritū. qd̄dam futū sit m̄ ḡms frumēti. qz licz eoz corpa sint discreta in suis em̄is cōia ea possimz facē ita qz aliq̄ n̄ sit p̄ticulari i tuo ḡno quā tu n̄ cōi ces mibi. nulla i meo quā ego nō cōicem. qz nō estz deficiēs te n̄a voluntate. si mibi tempore distincto generenē hec diuersitates nostra significacōne vel respectū deficiente.

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off and difficult to read.]

I

Mirra q fit p erroze q casu dñi nō trāsit. vt. ff. e. l. fi pcurator. vel vt melius pascant. et fac. j. e. ad. l. acq. in pñ. vbi dic gregati pascit. S3 otra. ff. d. sol. si alieni. So. ibi spēale ē in pecuā mūata. vt ibi d. vt. ff. si cer. pe. singu y. **P**romodo. i. mensura. laria. **F**ruentū. nōdum bō fide osumptū. tūc ei in fcm actō daret. vt. ff. ad. l. ac quil. qui occidit. q. si quis alienum vinuz a **A**rbitrio. i. q. cui libz tm frumētū ē stz tuaz qntum fuit suū. qñ nō apparet q fuit suū. et b. ppē impossibilē discere. vt. ff. de vsu fructu. l. fructua riu. q. si vinaris. si hē apparet q cuiusqz fut erit. hoc iudex extimz vt subicit. fm azo. et fm b. dicit quale id ē qd. et sic cui libet sua grana restituant. vel dic. pr. Rn. esse d. eo de q. est istud. q. qñ nō apparet q fac suū. et b. inuit. v. b. u. quale nō em dic qd. q. quale vt in qualitate officii um vertatur. q. qntitate nō corpe cū illis fit impossibile discere. et sic pbabit q dic suū fuisse melius. Et nō triplicē esse dif ferenciā mē hunc. q. et supiorē. spēs emz dicunt misceri. vt hic maia ofundi. vt. s. h. p. otra. Itē h. tma nēt i ead sba. ibi non Itē ofusa fuit coia. ec sine dñoz vlūtate. vt. s. pr. q. h. n. b. **C**ū i suo. suū ē ec si ali qbatat ibi vsufruct. vt. j. de hō. mlti. q. i. vbi appri. v. d. m. q. apprietatē nudā hz testator **E**dificauit. i. bō fide. alias nō pmo tignū suū vēdicat vt. ff. de rei. v. l. m. rē. q. tignū. ar. a otrario sensu. vel ar. ex ea excepō ne q. ibi ponitur q iurabit in litem. vt ibi nō d. **I**nedificat. i. in ipa terra ofigit. Quid g. de domo non affixa solo. R. n. cedit solo. vt. ff. e. l. tici. et fac ad hāc re gulā. C. de edi. p. l. i. j. dē i satis q. plātatis qd h. m. edifica tis d. vt. j. e. q. si ticius. et. q. rōe. vñ. v. l. 9. Quidq. plāta tur seriē vel iedificat. Omē solo cedit radices si tam egit. S3 otra hāc reglāz ē. ff. de rez. di. l. m. m. So. i. spēale ē **N**ec definit. i. ex cā edificacōis. h. alia cā pē d. finē. vt. ff. d. v. l. rez. m. p. a. q. latuo. q. huic regle sigtur cōtraria. **S**3 tātisp. i. iterim. vt extimat n. mala fide fecit. vt **A**d exhibēduz. scz. ff. de rei. v. l. i. rē. q. tignū. a. ff. de tigno mūcto. l. fi. h. tūc nō eximē h. m. litē iurāt. vt. ff. de sol. qui res. q. fi. q. arbitrarie sūt iste act. vt. ff. i. litem iurā. l. i. actō. ibz. a. j. de act. q. pterea. / d. q. dic. vt. s. d. i. uē **T**ri. tabular. lex quedam fuit. na. q. et nō imelegat **D**e tigno. qua actōe tenet q. q. mūctū hz lz nō mūre / tit. et q. mūperit lz nō possideat. h. alio soluēte alter libat. vt. ff. de eiec. a. effu. si. v. o. q. positū. et de flu. l. i. m. fi. a. qd. i. aut. e. l. opetit. q. fi. S3 qd. si uelit magis rē reddē q. eximē q. duplū p. stare. R. n. nō audie qz ppter publicā vtilitatez

dñs edificij. qz omē qd i eo edificatur solo. solo cedit Nec tamen ideo is qui ma terie dñs fuerat definit eē dñs eius. s3 tātisp neqz vē dicare eam quis p. neqz ad exhibēdu de ea re agē ppter legē. xij. tabularum qua caueē. ne quis tignuz alienū edibz suis mūctuz eximē cogatur. s3 duplum p eo p. tet p actōz que v. catur de tigno inūcto. **A**ppellacōne autē tigni ois materia significat ex qua edifica fuit. Ad ideo pūsum ē. ne edificū rescidī necesse sit. Ad si aliq ex cā diruptuz sit edificū po terit materie dñs si nō fue rit duplū iā cōsecut. tūc eā poterit vēdicare. et ad

hoc fuit statutū. vt. j. e. qd. iō. ac. et. ff. d. op. no. nū. l. i. p. tor et. ff. del. j. l. ceta. q. si duobz. Itē nūqd. h. actō cōpetit ec. oē eū qui bona fide mūct. R. si. sic. vt. h. lz. otra. dixerūt qdaz S3 oē. male fidei iūgentē alia pē h. auxilia opetit. vt. rei. v. l. ad. ex. bi. j. furti. j. furtia. odi. j. tē. h. actō de tigno mū ctō. vt. j. de act. q. sic. itaqz. et. ff. d. tigno mūcto. l. i. i. fi. a. l. fi. k. **A**pellaci one. fa. ad. h. ff. d. h. fi. l. tigni. a. ff. ad. ex. l. gēma. q. tigni. a. ff. e. ad. o. q. cū i suo. j. qd. m. domibz. d. idē die i cāpis vt subicit. q. iō. ac. ad. h. ff. d. h. fig. l. vrbana. predia quidā tñ. otra. Item idem i vinea. vt. ff. d. tigno mūcto. l. i. **M**ateria. vt. cemē / ta. a. lapides. **C**ōsecutus. h. est otra. ff. de tigno m. iūcto. l. fi. alias. id ē i. fi. h. ibi nō cū effcū fuit cōsecut. dupuluz qz licz. exegit nō tam pcepit adhuc dupu / lū. vt. ar. ff. de eiec. a. effu. l. p. cept. **V**endicare. nulla temporis p. scripcō ne obstante in re. v. l. vt. ff. de rei. ven. l. in rem. q. fi. quā nec p. agere potuit. vt. C. de an. excep. l. i. q. fi. Aliud ergo si mala fi de mūct. qz tē agē potuit. vñ. xxx. an. ts pellitur a rei ven. vt. C. de p. scp. xxx. an. **E**x diuiso intelligit. sic. C. de edi. p. l. i. h. is. oē. que. sic p. nō p. qz alienata ē non p. vēdicari. h. otra. C. de rei ven. l. i. m. fi. h. ibi ex aliena maia q. in alieno edificauit. h. de sua i alieno. qre die. aut de mea maia i meo edificō. a. tē planū est. aut de alieno in meo. vt. s. pr. q. aut de mea i ali eno. vt. h. aut de aliena in alieno. vt. i. dca. l. otraria. otineē q. **C**erte. fabroz. i. magistroz. de ligamie mur. oz. sic. ff. de eo. q. ē. lo. l. i. j. q. jul. / locū hz vbi cū equū sit excep. r. **P**er excepōnem q. / loē h. re. siue alia opetat siue non. vt. ff. de excep. do. l. i. j. q. generaliter. a. at. j. e. q. l. re. **B**one fidei. scz. ab mico. et ex post fco. cū edificauit. naz si anq. edificet. fit bone fidei. et cū edificat male fi. fit. elis giē qdā media via. ita vt nec male fidei pumat. neqz vt bo ne fidei expensas ofuet. qz pmittit abrahio. vt. ff. de rei. v. l. jul. q. si i aliena. q. ē huic otraria. a. fa. ad. h. ff. de mmo. l. i. mtra. q. vēdentibz. / nouo edificat. et vt plene h. scianē t. **E**dificauit. cum des. dic. cū ipendo i rē alienā. aut suo. aut meo noie. **P**rimo. cau. loqtur. t. ille de negg. et. ff. et. C. si meo tē aut fructuū grā. et tūc ex fructibz. deducit. et alias null. fruct. d. ducit. vt. ff. so. ma. l. fruct. q. a. ff. fam. h. fun dus. aut q. cā rei suade et tūc aut de nouo faciēdo. aut non pmo casu si bona fi. habzo excepōz nō actōz. fm. jo. vt. s. pr. q. et. ff. de odi. inde. si in area. et. ff. de excep. do. pau. h. M. ec. actōz. dabat. et ē. p. co. ff. de pef. hē. l. hēditas. et. q. i. h. ibi ipo gestu. nego. uū. fuit hēditariū. qd. necē hūit.

facere. vñ hñit acf. et. ff. si p s hē. pe. l. fi. a. C. de rei vē.
 .i. ij. a. l. domū. §. 3. jo. q̄. vt dcm ē. et fac eē. p. eo. ff. 8 rei
 vē. sūpt. et. ff. de ac. ep. idē. et. ff. 8 pe. hē. l. plāte. si
 hō mala fide tūc nec excipiēdo nec agēdo ofuo vt hñā ne
 minē. m. wliu obligat. vt. ff. cō. i. di. i. h. iudiciū. §. jo. §. M.
 ec h dabat negg. act. vt. ff. de negg. si pupilli. §. h. et h q̄s.
 h ibi noie alieno gē.
 bat. itē a. p. eo. C. de
 rei vē. l. ij. h ibi loq̄t
 qñ ex aliena materia.
 et in alieno impendi.
 vt ibi p. ene notat. si
 vero in reficiēdo. aut
 bona fide. et tunc ne
 cessarias a vtilis. p.
 doli excep. volutaris
 as p. ab. aliōz suam
 nisi dñs vellz tm daē
 qñt um posset habere
 his ablati a corraē
 vt. ff. 8 rei vē. l. i. fū.
 do. si hō mala fide. is
 pendaē. necessarias.
 p. officii iudicis cū tm
 possideo vtilis p. ab/
 raliōz ofuo w lūtaris
 as nullo mō. vt. C. 8
 rei vē. domū. hic ē q̄
 dixit bul. hic q̄ expē
 fas repet. qñz p. a.
 id ē p. actōz. vt. ff. de
 negg. l. si pupilli. §. h.
 et si quis. itē et p. e.
 id ē p. excepōz. vt h.
 itē a. p. o. id ē p. of.
 ficiū iud. vt. p. l. ff. 8
 rei ven. l. domū. et. l.
 diximus. et h. i. rei vē.
 locū hñt. in pe. hō
 hēditatis bo. si. pos.
 suat omēs. at ma. fi.
 pos. nēcias a vtilis p.
 officii iudi. alias per
 excepōnem doli. re
 existēte meliori i. q̄ fa
 cte sūt. w lūtaris ra
 dit. vt. ff. 8 pe. hē.
 plane. a. **S**i tici
 omutaē. h. vidz. n. cō.
 mutari cū pmo dñoy
 tilis rei vē. deē. vt. ff.
 de rei vē. si frumē. §.
 de arbore q̄ ē. so.
 l. ibi dicat varijs. et
 varia damus non tm
 nos damus. vñ dam
 de extimacōe h. nō de plāta vt diximus. §. e. §. plane si lōgt

Radices. omnes. vt differat a seqnti. **o**ri tpe
Diximus. pmo videē eius in cui fundō originem dixit.
 vt. ff. ar. fu. ce. si ples. §. fi. §. o. h. corrigi illā. vel dic ibi
 poterat viuere arbor ex fundo primo. hic non. vel efficiē
 ticij pro parte. scilicet vt hic. nō in totum vt ibi.
Racō. facit. ff. e. l. adeo. in fi. a. l. fi. et. l. qua rōne.
Qua rōne solo cedūt. vt. §. p. §. ex semine meo in as
Diximus. §. e. §. certe. h. qd si aliq̄s. ieno fundō semia
 ut otra quē ag. a. §. n. oē seminantē nō. qz nō possidz nec

esse p̄t obici culpa q̄ edi
 ficauit temere i eo solo qd
 intelligebat alienum esse.
Si ticius alienā plāta
 in solo suo posuerit. ipius
 erit. et ex diuerso si ticius
 suā plantam in menij solo
 posuerit menij planta erit
 si mō vtroqz casu radices
 egerit. ante em q̄ radices
 egerit eius pmanet cuius
 fūat. adeo aut ex eo tēpe
 quo radices egerit plan
 ta p̄prietas eius cōmutat
 vt si vicini arbor ita terrā
 ticij p̄sserit vt in ei9 fūduz
 radices egerit ticij effici
 arborem dicim9. Rō em n̄
 pmittit vt alterius arbor
 esse itelligatur q̄ ei9 cui9
 in fundum radices egisset
 et ideo p̄prietatē arbor
 posita si in vicini fundum
 radices egerit cōis fit.
Qua rōne autez plante
 q̄ terre coalescunt. solo ce
 dunt. Eadē rōne frumēta
 q̄z q̄ sata sunt solo cedere
 intelligunt. Ceterz sicut
 is q̄ in alieno loco edifica
 uerit si ab eo dñs petat e
 dificiū defēdi p̄t p excep
 cōnē doli mali fm ea que

colo fecit q̄ min9 possidēt. Itē nec. oē possidētē. qz ei9 fco
 mil actuz est. h. tm dic eū teneri ad instar tigni inuicti q̄ te
 netur. etiā si positū ab alio hēat vel teneat. vt diximus. §.
 e. §. cū i suo p. l. ff. de eiec. a. eff. u. si hō. §. positū. a ead qd
 fit i plātat. et eodez mō soluit. cū sit rō filis. vt. ff. man
 lucius in fi. i. §. n.

diximus. ita eiusdē excep
 tionis auxilio tut9 esse p̄t
 qui in alienum funduz sua
 impesa bona fide cōseuit.
Lte q̄z l. auree sint p̄de
 cartis mēbranisue cedūt.
 ac si solo cedere solent ea
 que in edificant aut inserū
 tur. Ideoqz si cartis mē
 branisue tuis carmē vñ hi
 storiā vel oracōz tici9 scri
 pserit. hui9 corporis non
 ticius. §. tu dñs eē videris
Si si a ticio petas tuos
 libros tuasue mēbranas
 esse nec impētas scripture
 soluere pat9 sis. poterit se
 tici9 defendere p. excepō
 nez doli mali. vtiqz si eaz
 cartaz mēbranasue pos
 sessione bona fide nactus
 est. **S**i quis i aliena ta
 bula pinxerit. quidam pu
 tāt tabulā p̄cture cedere
 alijs videē p̄cturam qua
 liscūqz sit tabule cedere.
Sz nob vidz meli9 esse ta
 bulā p̄cture cedere. Ridi
 culū em est p̄cturā appell
 vel praxis i accessione vilis
 fime tabule cedere vnde si
 a dño tabule imaginē pos
 sidēte is q̄ pinxit eā petat

carta. otra. so. hic corrigi illaz vel distingue an p̄ctioz
 fit illa scriptura q̄ tabula. fm. p. qui ait locū hēe qd h. h.
 si p̄ctus est homo non vt sus bono colore. non atramento.
Apellis. p̄p̄ria nomina p̄ctozum.
Eam petat. id ē dirca rei vē. vt. ff. de re. to. l. q̄ racōne
 §. sed non vt lē. fm. azo. / directa. qz desijt dñs eē. et sic
Vt vtilis actō. i. rē n̄. est mirabile qz non dñs a dño
 vendicat. sic contingit alias in public. in quibusdam casibz
 vt no. j. de act. §. alie. Accur sius. florētinus.

Consequit. i. plā
 taut vel seminauit.
Littē cartis. vt 8
 bōbace q̄ de p̄sis ve
Mēbranis mū
 que de menbris ani
 malium eripiuntur
Si solo. vt. §. e.
 §. in suo.
Carmen. metrice.
Historiā. vefis
 a noui testamēti. idē
 dicam in fabula. vel
 rōmca. vel quolibet
 libro profayco.
Oracōnem ad de
 um vel ad populum.
 vel ad principem.
Corpi. i. libri
 p̄son ticius scilicet
 scriptor. bone fidei.
Petas. directa i
Si bona. si rem
 autem mala laborem
 bonasse videtur. vt. §.
 e. §. certe. sed nunqd
 act. scriptor. h. redz
 bito libro. Rē. sic. si
 bonam fidem habuit
 act. dico. l. i. fm. vt.
 ff. de rei vē. l. in rez
 §. si q̄mēcūqz. si malaz
 non. qz nec excep. hz
 vt h. §. cū hodie pres
 ciosior sit scriptura q̄
 carta nunquid n̄ mu
 tatur hic. §. n. qdam
 vt az. sic nos qz non.
 ar. C. 8. tes. scimus. a
 C. 8. ap. p̄cipim9 i. fi.
Si quis pinxerit
 siue bone fi. siue ma
 fi. fm. p. nos contra
 qz bona fide vt. j. e. §.
 ibi vtiqz. q̄.
Tabulā. quid si
 marmore. Rē. cōtra
 fuari forte. ar. tm oē
 j. de testa. §. penl.
Cedē. ff. 8 rei vē.
 .l. in rē. §. h. id quodi

II

Imposuerit. h mirabile attingit qz adicio possidētis ē
 deterior: qz petētis al' oē ut. j. s. mē die. s. omod sic et alias
 ff. de nox. si quis a multis et. ff. si ex nox. cā. a. l. i. i. fi. a. l.
 ij. a. ff. s. pef. hēre. cū id h ad h hē. n. qz in cā noxli eē pote
 rit qz so agēs n' pbabit. itē in pef. hēre. si bona iura habu
 it in vincēto h ead hēat in defēdendo n' sic n' e eozz adicio
 deterior: itē euz h ha
 beat acf. pctor: si nō
 possideat multomag
 excepcone: d3 hēe so
 luto pco ut. ff. s. sup
 ficieb. l. i. s. qd aut.
 h' nūquid dno qndaz
 tabule id oceditur si
 possideat si pēuz pi
 ctore soluat. hē n' qz
 sic cū sibi ad. de. es
 go oē ut sit dā mē
 dīm a pctorē. it' qz
 pferē. si ambo oē ex
 tranēū possidentē a
 gāt. hē. is q' directā
 h3 ad. i. pctor. fm
 jo. h' nūqd si tabula
 fuerit abrasa imanz
 pictoris. hē. sic. ut.
 ff. s. rei ven. m rez. s.
 et qd sē. h' qre aliud
 in pictis qz in scrip
 turis. hē. n' qz pictu
 ra pctorior eē q' scē.
Surtz. fm jo.
 put. anq' pingerz a
 laud p' picturam.
Tablas. et subau
 dinā et pctori ostra
 qnēū fur em dāē fm
 az. vel meli9 ut mibi
 vidz. h' loquē qn fu
 it subrepta anq' essz
 pcta. h' ecia oē dīm
 table sibi subripiētē
 possz dari furti actio
 facta furtu tabla iaz
 pcta ut. j. s. ob. q' ex
 delic. nal. s. aliqn.
Si qz. bona fide
 q' in mico exigiē. s. ut credat sibi dātem hēe ius distrahen
 di ut. ff. de vfuē. qz sit. s. fi. nec obstat qd ē. ff. de acquirē.
 re. to. l. m. bonafidei. s. m. oē riu. qz ibi opponēdo loquē nō
 e. **I**usta. cū multe sūt cā. siue tituli acquirēdi ponēdo.
 ut m. ff. collit. in varijs titulis sub titulis d' vfuē. v' qz ad tis
 tu. de re iud. idēz tū et si titulu non habeat ut ar. ff. fi. reg.
Naturali. i. iurgencū. de q' loquē h. t. l. i. i. s. h' ante
 cui naturalis rō infira ē. **S** fruct9. s. industriale aliud
 in naturalib9 ut. ff. s. vfuē. l. fruct9. nec obstat. ff. de acquis
 ren. re. to. l. bo. fi. in pn. qd em ibi dic. omēs. expomē sine
 facto possessoris. siue alius pcepti industriale tū ut. ff.
 de vfuē. q' sit. s. p' rerea. s. naturalib9 fructib9 o' sūptis. an te
 neat possessor. hē. n. nō teneē possessor rei ven. qz si possis
 det. nec dolo desit possidere. h' o' dīc. sine cā teneē mqtū lo
 cuplecōr ē ar. ff. si cer. pe. si et n e. **P**ro cultura. ut se
 getes i. Et cura. ut lacā pil9 a lana. **R**ō p' nec ad
 pēū. ut. j. s. offi. iud. s. si vero et. ff. fi. reg. l. i. i. s. h' ante. si
 tū extant. non rei ven. qz p' cipiētis sūt sed offō iudi. teneē
 reddere ut. C. de rei ven. certum. s. bona fide.

nec soluat pēiū tabule po
 terit p excepcone doli ma
 li submoueri. **A**t si is q
 p'ixit possideat oseqnē ē ut
 utilis actō dno table adū
 sus eum detur **Q**uo casu
 si non soluat impensam pi
 ctore poterit p excepco
 nē doli mali repelli vtiqz
 si bona fide possessor fue
 rit ille q' picturā imposue
 rit **I**llud ei palā est q' si
 ue is q' p'ixit surripuit ta
 bulas siue ali9 opetit dno
 tabulaz furti actō **S**i
 qz a nō dno quē dīm esse
 credidit bona fide fundū
 emerit vel ex donacōne a
 liaue qlibz iusta cā eq' bo
 na fide accepit naturali
 rōne placuit fruct9 qz p
 cepit eius esse p' cultura
 cura. et ideo si postea dñs
 supuenerit a fund vendi
 cet de fructib9 ab eo con
 sumptis agē non p't **S**i
 vero qz alienū fund scies

Item. ut faciat fruct9 suos. **C**ogit. distingue
 tam. qz si h3 ti. male fi. pos. de o' sūptis o' dīc. sine cā. de ex
 tantib9 rei ven. de p' cipiendis p' t. t. excusat. ut. C. de rei
 ven. si fund. nisi in. in. casib9. qn' emit ab eo quē scit vende
 re in fraudē creditor. l. qn' vendit q' metu opullus ē. et cū
 emit oē mēdicū. deins corūpi fruct9 paciat ut. ff. q' in
 frau. cre. l. ait. p' tor
 s. p' hāc et. ff. q' me
 cā. h' et ptus et. C. s.
 ag. et cen. quē admo
 du. id in q' rto ut. C.
 de fi. mstru. et iut. a.
 ste. fi. l. i. fi. n' h3. t. s.
 o' sūptis o' dīc. sine cā
 de ext. ant. b9 rei vend.
 ut. C. de o' dī. ex. l. l.
 penf. et. C. s. rei vē.
 si fund. de p' cipiend
 offi. iudi. ut. ff. s. rei
 ven. si nauis. s. fi.
S vero. ad quem
 ipe. alio em p' cipiē
 te nra n' sunt sui. h' fi
 bo. fi. pos. fuerit ecia
 si eos alius p' cipiāt.
 ut. ff. s. vfuē. q' sit. s.
 p' rerea. vel alie si ipe
 p' cepit nō ecia heres
 eius. nec em ad heres
 dem transmittit.
Preceptis. ut si i
 bo. rto positi sūt fac
 cit suos fructuaris
 h' bo. fi. pos. stati ut a
 solo sepati sūt ut. ff.
 quib9 mo. vfuē. rē.
 amit. l. si vfuē. rē.
 ruis. ē et alia dēa. qz
 fructuaris fa. suos
 naturales fruct9 bo.
 fi. vero pos. n. ut. ff.
 de vfuē. rē. l. vfuē.
 legato. et de vfuē. l.
 fructus. p' dīa. h'
 p' quā act. hē. n. p' rei
 vē. cū dñs sit. l' o' dīc.
 ex hac lege. q' **D**e
 colono. qui nūmis colit. nam omēs fructus fac suos. ut vfu
 fruc. h' dēnt qz colonus talis facit fructus suos ut a solo di
 scripsi sūt. ut. ff. de furti. l. si apes. s. fi. secus de vfuē. ut
 h' dīc. vel dicas de p' cipiēti ut. ff. loca. a. o' dūc. cū in plu
 res. s. mellem. fm az. **I**tem dicit fere p' aliud qz colonus
 tū mittit ad herede ut. j. loc. s. fi. h' fructuaris n' ut hic.
In pecud. fetus. q. d. ita fetus sicut zē s' Et succuli.
 id ē pui sues. **P**ilus. bouis vel ecia caprarum ad boz
 ram sellarū. **N**aturali. i. genēū s quo loquitur. s. e.
 s. singuloz. **P**art9. p' rmet quātū ad plenam p' rie
 tat em. nisi eciam et m partu sit vfuē. rē. legatus. ut. ff. de
 vfuē. rē. vetus. **A**bsurdū est. sic. ff. de vfuē. rē. in pe
 cudū. **I**n fructu. scilicet ut ipse sit fructus. sed tamen
 in eo reliquē. **N**atura. i. deus. sic. s. de iutna. in pn.
 Vñ d3. Pronaqz cum spectant animalia cetera terz am. Os
 homini sublime dedit celumqz videre. **I**ussit. et erectos ad
 sidera tollere vultus. sic. ff. de edil. e. l. iustissime. et. ff. de
 furt. qui vas. s. ex furtiuis. et. ff. de pef. hēre. l. ancillaruz
Sed si gregis. grex est numerus. p. ouum vel. v. porz

h' dīc. qz
 h' dīc. qz
 h' dīc. qz
 h' dīc. qz

II

Fieri nisi in casibus ut ff. si uel filii. l. si pcurator. §. si. et ff. de re iudi. a duo. §. si si emptor. **T**ribil. q. em. q. s. p. alium facit ipse facere videtur ut ff. de vi et ui ar. l. i. §. deie. cisse. et. §. de mut. §. si solu. et ff. de in iur. j. te. apud. §. fecisse. **P**ermissa. vel ab ipso dno vel ab alio domini voluntate **L**ibera. sec. in g. nali. pcur. qui n. h. z. libera. ut ff. §. pcur. l. pcurator. totoz. §. A. distinguit in p. cui. totoz. bonozum ut ibi et vniuersoz. ut h. y. **I**ndu. nu. da. l. a. edic. de sic. C. §. pact. l. edic. omib. **T**em. in alijs casibus. **M**inu. sine tradic. de. dae. qui pnt. his legi. b. notari. ut ff. §. acq. ren. pos. l. i. §. si iulle. rum. et. §. id. q. et. l. q. meo. §. si ueditor. et. l. q. ruidaz. j. te. C. §. ac. qren. pos. min. q. a. C. §. dona. l. i. et. l. quis. quis. **T**em. si uoles. t. bi. edere. dnum. noie. tuo. me. ostitua. possi. dere. vel. oduca. a. te. ut ff. §. acqren. pos. q. s. meo. et. §. reuen. queda. mlt. **3** **T**u. am. esse. si. res. pns. est. ut ff. §. reuen. eius. et. l. h. si. vel. h. mve. ray. edic. de. ibi. in. fi. ct. aut. ff. p. emp. l. ij. **T**em. si. e. v. si. p. cum. sit. solutu. vel. satisf. a. **T**em. si. q. s. et. e. ca. sus. vbi. in. possessio. ne. edita. acq. tur. do. miniu. et. alios. habes. notatos. ff. §. reuen. l. si. ager. **b** **C**la. ues. alit. de. consuetu. dmedacie. in. qua. euz. aliquis. vult. legare. vel. dare. fundum. ec. clese. sumit. p. p. ter. re. in. paniculo. a. po. nit. super. altare. et. is. ta. transfert. dominiu. ut. et. de. o. s. i. e. i. est. tamen. ea. sus. mirabil. in. quo. sine. omni. sole. nitate. transfert. dominiu. neq. ipso. iure. ut. C. de. dona. l. q. f. quis. ar. C. de. sacrosan. ec. ut. inter. d. **c** **T**em. posita. s. i. repositas. **d** **T**ransfert. p. prietate. et. possessione. et. q. s. d. p. prietate. verum. est. si. d. s. est. tradens. alias. causam. v. si. capiendi. si. hec. fiant. coram. horeo. et. h. p. p. tem. v. siones. rei. ut. ff. de. o. s. hen. emp. clauibus. et. de. acqren. pos. l. i. §. si. iusserim. et. s. ut. hec. in. ar. ut. si. vendam. equu. que. tradaz. p. frenu. vel. capis. ru. ut. dominiu. transeat. **e** **H**oc. f. est. qua. s. in. aliquo. ca. su. q. s. sup. temp. in. psona. certaz. h. in. incerta. **f** **I**ncertam. ar. o. s. j. del. §. tutor. **g** **M**is. filia. sic. dicta. q. z. in. p. l. am. mit. ant. sui. p. i. cum. ut. illic. cur.

tradat alicui rem. aut vo-
luntate eius a i. cui rei ei
possessio pmissa sit. q. rone
si cui liberaymuloz nego-
cioz admistraco pmissa
fuerit a dno. isq. ex his ne-
gocijs re vendiderit et e-
diderit facit ea accipietis
Inter d. aut sine tradi-
cione nuda voluntas domi-
ni sufficit ad re transferre
dam veluti si rem qua tibi
aliqs emendauerit a loca-
uerit aut apud te depo-
suerit v. d. d. d. tibi a do-
nauerit quis em ex ea ca-
tibi n. tradiderit ea. eo tu
ipso q. patit tua esse sta-
tim tibi acq. rit. p. prietas p
inde ac si eo noie edita ti-
bi fuisset **T**em. si q. s. mer-
ces in horreo suo positas
vediderit simul atq. cla-
ues horrei sui tradiderit
emptori transfert p. prieta-
te merciu. ad emptore. **C**
hoc ampli. inter d. t. in in-
certa psona collata volu-
tas d. ni transfert p. prieta-
te rei. ut ecce p. tores t. co-
sules q. missia iactant in
vulg. ignorat quid eoz
qui q. s. acceptur. sit. et tu

re te multitudine possint p. tores vel consules p. transe. ut
in coronacoe domini pape vidi ut ff. p. derelicto. l. si id
q. s. id q. s. et in aut. de consuli. col. in. §. hec itaq. ibi ar-
gentum vero re. **h** **P**ollet. ver. vel legis interpretacoe
ut in aut. de nup. §. et multo potius et. C. de infante. l. si. a
C. de lat. li. to. l. i. §. sed scimus. Accur. florent.

q. volut q. quisq. eoz ex-
ceperit eius esse statim eu
dominu efficiut. Quia ra-
cione veri esse videtur. ut si
rem p. derelicto a domino
habitata occupauerit quis
statim eum dominu effici.
Pro derelicto aut habet
q. s. domine a me te abie-
cerit. ut id in nio rez sua
ru esse nollet ideoq. stati
domine eius rei esse desit
Alia sane ca est eaz. re
ru que in tepestate maris
leuiade nauis ca ciciunt.
hec em domioz pmanet
q. palae est eas non eo aio
eici q. q. s. eas no uelit. s. q.
magis cu ipsa nauis maris
piculu effugiat. q. de ca si
q. s. eas fluctib. expulsas l.
eciā in ipo mari nactus lu-
cradi aio abstulerit fur-
tu omittit. nec longe vidi
discede ab his q. a reda-
currete non intelligitib.
domis cadut.

De rebus corporalibus et incorporeis

Queda pretea res
corpales sunt. et
qdam incorpales. **C**or-
pales sunt q sui natura ta

dam nullius. quedaz corpales. et quedā incorpales ut sub-
icit. **r** **C**orpales. sic ff. de re. di. l. i. §. quedam. **s** **Q**ue-
dam incorpales. quid de hac diuisione nos iut. o. s. l. t. ege-
mus. h. n. q. multa in corp. alib. locuz hnt. que n. suantur
in incorp. alib. q. incorp. alia en non tradunt. non v. si. capiuntur
reglariter ut ff. de acqren. re. do. l. si. uis. §. in corp. pa-
les et de v. si. l. v. si. capione. non vendicant ut ff. de re. u. e.
l. vendicacoe. ac non transferunt penitus ut ff. p. socio. l. ij.
et. in. non possident ut ff. de acqren. pos. l. in. et p. mci.
t **S**ui natura. nam secus si p. p. difficultate ut res in p. si.
dum maris vel celo affixa. Accur. florentinus.

i **D**esit. si abiecit. l.
habere desit rem im-
mobilem. alioqn pos-
sessione p. dere pot. n.
dominiu ut ff. de ac-
qren. pos. si quis i. §.
dra. et. ff. p. derelis-
to. l. i. a. ij.

k **A**lia causa. alias
sane. l. p. i. c. i. d. i. o.
alud ius statuatur.

l **F**luctib. i. v. d. is
m. **F**urtu. ff. de fur.
l. fal. §. si iactum. o. s.

So. **d**istingue am-
m. p. i. c. i. e. n. t. q. pas-
tet ut si libru. aptum
p. i. c. i. a. m. s. m. j. o. h. ut ex
hac. l. et. illa colligitur
et ar. ff. §. damp-
m. fec. si fuita. §. si q. s.
metu. **T**em. quid. dis-
stat hoc furtu. ab illo
ff. de incen. ru. nau.
h. n. hic locum habet
qn. non in ipso nauis
fragio aliquid quis
fura. i. bi. in ipso nauis
fragio ut ff. §. d. me.
tu. nau. l. i. in. fi. a. l. i.
i. et. in. ut. ff. p. dere-
licto. l. i. et. ij. et. in. j.

n **L**onge. na. in ali-
quo distat. q. s. h. scie-
te. illud ignorante
dno sit. o. **d**ere-
da. i. de cur. ducto
ab equis. p. **n**on
intelligentibus. i. n.
videntib. q. **d**e
rebus corp. alibus et
incorp. alibus.

Quedam p. tes
rea. i. p. p. p.
dictam diuisi-
one. s. ti. i. est et alia
q. quedam omnia.
quedam publica. que
dam v. m. u. s. i. t. a. t. i. s. que

dam nullius. quedaz corpales. et quedā incorpales ut sub-
icit. **r** **C**orpales. sic ff. de re. di. l. i. §. quedam. **s** **Q**ue-
dam incorpales. quid de hac diuisione nos iut. o. s. l. t. ege-
mus. h. n. q. multa in corp. alib. locuz hnt. que n. suantur
in incorp. alib. q. incorp. alia en non tradunt. non v. si. capiuntur
reglariter ut ff. de acqren. re. do. l. si. uis. §. in corp. pa-
les et de v. si. l. v. si. capione. non vendicant ut ff. de re. u. e.
l. vendicacoe. ac non transferunt penitus ut ff. p. socio. l. ij.
et. in. non possident ut ff. de acqren. pos. l. in. et p. mci.
t **S**ui natura. nam secus si p. p. difficultate ut res in p. si.
dum maris vel celo affixa. Accur. florentinus.

Immutabiles. i. non abiles ad numerandum. jo. r. **I**ncorporales. que in iure. i. sub h. predicabilius. et met. i. in quarum diffinitionibus ponit hęc dictio ius in predicato. quia sunt omnia iura. s. incorpalia ut ff. de re. di. l. i. g. que d. p. **H**ereditas ut ff. de. h. sig. l. nihil. 3. **U**lfructus. De usufructu in pñ. a. **E**t obligationes. j. de obli. in pñ. b. **Q**uomodo. i. si se ex contractu vel q. si vel maleficio ut. j. d. obli. g. fi. c. **R**ec ad re. R. n. tacite obiectiom. q. d. quomodo hereditas est incorpalia cum in ea sint res corpales. d. **E**t si tu. d. m. quo usufr. habemus. e. **P**lerumq. ppter suavitatem q. p actionem vel obligationem debetur ut. j. de acti. g. ij. et ppter actionis cessationem ut. ff. man. l. si pcurator. g. fi. et de rei ven. l. si hominem. g. vsq. adeo. f. **R**as p sed. g. **I**us hereditatis. i. ipsa hereditas. et sic intransit sine h. tria leguntur b. **F**ruendi. i. usufr. i. **O**bligacionis. i. obligatio ipsa. k. **E**odem numero. i. inter incorpalia l. **E**adem iura. i. iuritates. m. **V**ocantur quibus. j. ti. p. d. statum de quibus daz queritur. licet ad nos non ptineant. ut de aere fumo. et de flatu animalis. R. n. fm phos. hęc esse corporalia. Item quid de angulis hominis et malis et anima hominis R. hęc incorpalia esse.

gi possunt veluti fundus. hō. vestis. aur. argentū et deniqz alie res inmutabiles. **I**ncorporales autem sunt que tangi non possunt qualia sunt ea q. in iure consistunt sicut hereditas usufructus usus et obligationes quoquomodo contracte. **R**ec ad rem p. q. in hereditate res corporales continentur nam et fructus qui ex fundo percipiuntur corporales sunt et id qd ex aliqua obligatione nobis debetur plerumqz corporale est veluti fundus. homo. pecunia. Nam et ipsum ius hereditatis et ipsum ius vtendi. et fruendi et ipsuz ius obligationis incorporeale est. **E**odem numero sunt iura prediorum urbanorum et rusticorum que etiam iuritates vocantur.

De Seruitutibus rusticorum.

Rusticorum prediorum iura sunt h.

Rusticorum. sic et ff. c. l. i. **I**n iura. i. iuritates. et nota hęc tria genera iuritates. quedam a persona persone debentur de quibus d. s. d. i. re personarum. quedam ab una re alteri rei de quibus dicitur in hoc. c. t. quedam a re persone ut usufructus et usus. et habitacio ut. j. ti. i. et. ij. potest et quartum dicitur a persona rei debetur ut. ff. de adi. et de ticio. g. ticio et de ali. et. c. l. l. suos. o. **I**us eundi. solus. ut p hoc discrepet a sequenti. p. **A**mbulandi. s. cum alio. q. **I**umentum. s. separatu a se vel armenta separata a se. sed sup equo ire potest ut. ff. de iur. ruf. p. di. qui sella. m. pñ. et. l. iter. qñqz iter non est iuritus ut si fructuario detur a dño alterius predij ut. ff. si iuritus ven. l. ij. g. ij. Tercio grosse dicitur quilibet via p quaz itur. r. **I**umentum. vel subrus vel ante se. et idem si in vehiculo. s. **A**ctum habet. p. osequenciam. t. **I**ter h. quo ad commodum non q. ad iuritate. Sunt em̄ due iuritates

et diuersē ut. ff. si sui. ven. loc. g. f. et. ff. de adi. l. e. l. i. **V**ia eundi. bre. hōba expone ut. s. e. g. i. p. **C**ontinet. sed que est dña fm hoc inter actum et viam. R. n. qui habet viam potest trahere trabem et lapides et rectam ferre hastam. que non permittuntur habenti actuz. ut. ff. de sui. ruf. p. ed. l. qui sella. g. i. **I**tem certa via latitudo est. viij. ped. indirectum in angul. rvi. nisi maior vel minor placuerit facere ostituentibus. qd nō est in actu ut. ff. d. vi. ruf. p. ed. l. vie. et. l. certe. g. latitudo. et. l. via constitui. **3** **A**que ducente. si ue muenta siue mueniende ut. ff. e. l. las. l. bo. a. **P**rediorum in villa. non em̄ locus sed materia facit vrb. banum pñ. qd die ut. ff. de. h. sig. l. v. bana pñ. b. **V**icinus. i. domus vicini c. **S**tillicidium. q. stillat. et interdum directo cadit. inter d. non ppter ventuz fortē. sed flunten directo cadit. et maxime p. d. e. i. canna. l. u. ff. d. sui. vi. p. fuitur et. g. stillicidii. d. **N**on recipiat. s. non recipere est us i. fuitus. ymmo potius libertatis. et hęc negatiua referas ad omnia exempla. p. me dicta. vel dic hęc recipere talia est fuitus. ita econtra si de finat recipere est mihi quondam recipienti fuitus et onus et sic in prescribenda fuitute non indigebam aliquo facto sic econtra in prescribenda sua

libertate indiget facto. s. ut foramina obturget vel similia faciat. que non sunt necessaria in prescrip. libertatis. contra rusticam iuritate. et ideo tantum in affirmatiua lex dicit de eis. s. ius eundi agendi rē. ut. ff. de serui. vi. p. l. v. et. p. e. circa pñ. e. **T**ollat qd potest pdesse mihi ad lumina refulgenda. Vnde dicitur in libro regum refulsit sol in clipeos aureos. et resplenderunt montes ab eis et. ff. e. si arbor. rem. g. interdum. vel dic q. tollat. ut sit iuritus ut modo in alijs diximus. f. **I**n rusticorum. haustum. s. ius haurienti aquam necessariam agro meo vel laborantibus in eodē ex fonte vicini. g. **P**ecoris. s. constituti ad stercozandi agrum meū. et sic bibent vel pascuntur in tuo vicino agro et sic sunt reales seruitutes. Sed contra. ff. de ali. et. c. l. l. mela. g. fi. R. n. ibi personales dicuntur qz cum persona ducunt et ar. ff. de iur. ruf. p. ed. pecoris. vel si habeā pñ.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

De servum vultu pde
De usufructu

ei expediant non erit servitus sed magis aliud ius. s. pas
dromsvel conuencōnis ff. de seruit. ut pomū h. Co
quende. necesse ad domunculam in agro meo faciendam. ff.
fructus recipientos. idem de arena fodienda. i. Nec q̄s
quam. s. ut seruitus sit obligatio tamen esse potest. ut ff.
de euidi. fund. g. i. et ff. fam. herē. heredes. g. sed contra si
p. nulloz vie zc.

Si quis ius. i. a
liquam seruit. de fir
pioribus. l. Pas
dromibus. i. pactio
nibus stipulacioni
bus. similis expōitō
est. ff. de acquiren.
pos. l. si rem in fi. vel
pactiombus. i. conē
dibus alijs ut vendi
tione et donacōne. et
q̄s subicit stipulacōi
bus. i. obligacōibus
verborum tantum.

Edes suas. quis
bus seruitutibus nō
impositis cuiuslibet vs
q̄ ad celum liberum
est edificare ut ff. q̄
vi aut clam. l. si. g. pe
nul. et de seruit. l. si.

Ducere. his de
ficientibus cui libat res
sua libera est. et pos
terit alijm phibere
volentem ingredi in
suum agrum ut. s. s.
re. di. g. fere. a. g. pla
ne. accur. De vsu
fructu Rubrica.

Usufructus.
fic. ff. e. l. i. et
ij. a. **Est**
ius. i. seruitus. et p
hoc patet q̄ non lo
quitur de ip̄s fructu
bus fūdi qui sūt cor
pales p̄mmo de iure
vtendi ut. s. de reb
cor. et incor. g. i. sic
q̄ p hoc verbum scis
licet q̄s expono ut
i. seruitus. remouet
vasallus sup̄ficiarius
et qui alias vtile do
minū habet. Item
hoc ius est etiam p̄so
nale. q̄ cū p̄sona ex

tinguitur. ut. j. e. g. f. m. i. t. u. r. Item est forma quedam appie
tate sepeata. cum apud vnum possit esse p̄prietas. apud aliū
vsufruc. ut ff. de acquiren. pos. l. p̄misceri. ius autem q̄s
dominus fundi habet in fructibus p̄cipiendis. est cum caus
sa. i. cum p̄prietate ut ff. de excep. rei iud. si euz argent. g.
penl. b. **Aliens.** nam sua res nemi seruitutem debet ut
ff. de seruit. v. p̄red. l. i. re omni et ff. si vsufruc. penl. p̄
arti frui. in p̄i. Itē q̄ subicit rebus. dic. l. quibuslibet nisi
vsu d̄simantur ut. j. e. g. d̄st̄iuitur. et ff. si cer. pe. l. i. i. fi.
vtendi. ad d̄ram creditoris qui vti non debet pignore
ut. j. de obli. q̄ ex delie. nal. g. furtum. **vtendi.** ad d̄raz

flumen recipiat quis in e
des suas vel in areā vel in
cloacam vel non recipiat
et ne alius quis tollat e
des suas ne luminibus vi
cini sui officiant. **Item**
rusticorum predioruz ser
uitutes quidam op̄tari
recte putant aque haustu
pecoris ad aquam appul
sum vis pascēdi calcis co
quende arene fodiende.

Deo autem hec fuitu
tes p̄diorum appellantur.
qm̄ sine p̄dijs constitui
non possunt. Nemo enim
fuitutem potest acquire
re vbiā vel rustici p̄dij n̄
qui habet p̄dium nec q̄s
q̄ debere n̄ qui p̄diū ha
bet. **Si quis velit vici**
no aliq̄d ius constituere.
pactiombus atq̄ stipula
cionibus id efficere debz
potest autem in testō quis
heredem suū damnare ne
alcius tollat edes suas ne
luminibus vicini ediū offi
ciant vel ut paciatur eum
tignum in parietem mitte
re vel silicidiū habere v
ut paciatur euz p̄funduz
ire agere aquaue ex eo

nudi v̄s in quo tamen vti et frui p̄mittitur ut. j. et. i. in p̄i
e. **Salua rerum substantia.** i. p̄sita caucōne vel satisfact
one de saluanda suba secundum quosd. et sic dicunt caucōs
nem esse de substantia vsufruc. ar. p̄ eis. C. e. l. i. et ff. de vs
ufruc. l. v. p̄i. nos conēdicimus ei. q̄ hec caucō non est s̄
suba vsufruc. nam sine ea vsufruc. est plus dico. q̄ in casu
bus nullomō presta
tur ut. ff. ut le. vel fi
deis. ser. cau. ca. l. i.
g. ad fiscum. et. C. s.
bo. q̄ li. l. fi. et. ff. v. s̄
ufruc. quemadmodū
ca. l. vsufruc. g. illud
et. g. plane. dic ergo
salua rerum substans
cia. i. ne peat rerum
substantia. q̄ d. tam
diu durat vsufruc. q̄
diu durat substantia
et hoc statim p̄bat. ē
autem zc. et sic verba
sūt de diffinēdōne sed
non caucō. f. **Est**
autem. s. vsufruc. ius
i. seruitus vel forma
corp̄i inherens.

De usufructu

Usufructus ē ius
aliens vtendi fru
endi rebus salua
rez substantia. Est autez
ius in corpe quo sublato.
et ipsum tolli necesse est.

Usufructus a p̄prietate
sepacionem recipit id
q̄ pluribz modis accidit
ut ecce si quis vsufructū
alicui legauerit nam he
res nudam habet p̄prietate
tem legatarius vero vsufructū.
Et econtra si fund
legauerit deducto vsufructū
legatarius nudam ha
bet p̄prietatem heres ve
ro vsufructum. Item a
lij vsufructum alij dedu
cto eo fundum legare po
test. **Sine testō vero si**
quis velit vsufructū alij
constituere pactiombus
et stipulacōnibus id effi
cere debet. **Re tamē in**
vniuersum inutiles essent
p̄prietates semp abscedē
te vsufructu placuit certis
modis extingui vsufructū
et ad p̄prietatem re
uertī. **Constituuntur au**
tem vsufructus non tan

tur ut. ff. ut le. vel fi
deis. ser. cau. ca. l. i.
g. ad fiscum. et. C. s.
bo. q̄ li. l. fi. et. ff. v. s̄
ufruc. quemadmodū
ca. l. vsufruc. g. illud
et. g. plane. dic ergo
salua rerum substans
cia. i. ne peat rerum
substantia. q̄ d. tam
diu durat vsufruc. q̄
diu durat substantia
et hoc statim p̄bat. ē
autem zc. et sic verba
sūt de diffinēdōne sed
non caucō. f. **Est**
autem. s. vsufruc. ius
i. seruitus vel forma
corp̄i inherens.

Quo. i. corpe p̄
empto. ut domo de
structa. vel fūdo cal
mate pempto. vel in
mento mortuo in q̄
vsufruc. habetur ut.
ff. p̄ socio. l. verum.
g. penl. b. **vsufruc.**
s. ius vtendi fruendi.
vsufruc. sed op̄
pono. ante sepacio
nem non est vsufruc.
sed nec post sepacio
nem recipit sepacio
nem. s. vsufruc. i. q̄
postea s̄ vsufruc.
h. **vsufruc.** sic. C. de
muli. q̄ ser. p̄p̄is. l.
i. g. si quas. sic. et. C. s̄
muma de ma. l. i.

Deducto. nō de
ducto. si en̄ vni sim
pliciter fund. alij vsu
fruct. legauerit am
to occurunt in vsufructū.
ut. ff. de vsufi.
act. l. m̄ de neracius.
g. non solum. et vsu
fruct. e. rez. q̄ vsu
g.

su. l. si tibi. m. **Legare.** Item alijs modis ut. ff. e. ti. vsu
fruct. pluribus autem datur cum inducitur in possessione
fructuaris. et p̄prietarius patitur cum vti frui ut. ff. e. l.
in p̄i. n. **Constituere. inter viuos.** o. **Pactiōne.** ut. s̄.
ti. i. diximus. g. si. p. **Re tamē abscedente. id est sepato**
erūte. et erit p̄ questione illa. q̄ libe. homo non poterit lo
care op̄as suas in p̄petuum. ne libertas sit inutilis. q̄. p̄. cō
cessit. ar. ff. de vdi. et de ticio. g. ticio. de li. ho. exhi. l. i. sed
jo. s̄. cum possit p̄ substitut. v̄uire. ut. C. de epi. et cleri.
l. quisquis. et. l. ad similitudinem. cum hoc non agat ut p̄ se
tantum op̄etur. ut. C. de cad. tol. l. vna. g. vera. et. ff. d̄ du

obus reu. l. nemo est. vel etiam possit in esse prestare. ut ff. de re iudi. si quis ab alio. s. si. accur. q. C. certis modis ut. j. e. s. fine. r. C. constituit aut in fundo. et sterili ut. ff. e. statue. s. i. 2. C. Pauli. q. n. pt. ee. salua suba q. ee. dz. ut. s. e. i. pu. f. C. Cuius. qz. nisi i. dnu. legataru. v. n. sibi. huius no. pt. ut. ff. si. sub. p. e. i. pa. frui. pu. t. Vestimenta. ff. e. l. sa. qd. s. et si. vestunt. opz. s. e. so. ibi. loq. de. qz. busda. vestimentis q. p. petuo. di. rabant. hic. de. temporalibus. v. C. Permutaco. ne. na. que. he. die. e. mea. et. as. erit. tua. sic. di. s. mguitur. quo. ad. do. minu. me. u. q. s. finit. sic. s. de. re. di. s. si. ta. nien. Item. si. cu. z. alia. misceatur. exinguit. ut. ff. de. sol. si. alieni. r. C. sed. utilitatis. se. natus. cuius. nomen. n. habemus. y. C. Sa. tis. dat. sed. nonne. hec. satisfacio. vel. illa. q. sa. tis. dat. legataru. s. vel. usufructu. ar. u. s. v. l. rum. arbitrio. homi. vi. ri. potest. remitti. a. te. stator. e. R. n. n. ut. ff. ut. in. pos. le. si. pecu. mie. et. C. de. usufruc. l. i. et. C. ut. le. no. ca. l. pen. l. Ita. aut. satisfacio. quam. pre. stat. heres. de. legato. soluendo. bene. potest. remitti. ut. ff. ut. le. no. ca. l. licet. q. l. si. et. est. ratio. qz. hic. sa. tis. facio. ot. emplaco. e. heredis. in. ponitur. illa. autem. delegato. p. stant. do. gracia. tes. tatoris. ut. su. uolun. tas. ad. impleatur. ut. C. ut. le. no. ca. l. n. n. est. ergo. mirum. si. il. lud. qd. sua. gracia. in. troductum. est. testa. tor. potest. remittere. aliud. autem. non. ut. C. de. pact. si. quis. in. scribendo. et. ff. de. pact. l. pactum. et. de. op. li. l. certonem. et. ad. l. fal. q. de. bonis. s. fi. 3. C. capi. te. his. em. duobus. modis. tantu. amitti. usufructu. ut. ff. de. usufruct. earum. rez. que. usu. con. l. iusti. et. l. qm. a. Minuetur. a. legatario. b. Estimate. s. eo. tpe. quans. do. dantur. legatario. sic. ff. de. usufruct. earum. rerum. que. usu. con. l. si. tibi. e. Poterat. s. cum. suba. in. his. non. sal. uetur. et. dominiu. mutetur. ut. s. dictum. est. d. Cauco. nem. etiam. p. p. i. e. nam. satisfare. debz. ut. C. de. v. sig. l. lan. dum. is. et. ff. de. usufruct. e. rez. que. usu. con. l. trib. m. fi. que. cauco. sic. eo. p. p. i. et. atis. erit. apud. heredem. e. Finitur. autem. usufructu. ar. iij. s. naturali. sed. d. ff. de. nouac. s. v. l. us.

tum in fundo et edibus. verum etiam in suis et iumentis et ceteris rebz exceptis his que ipsos consumunt. Nam hec res neqz naturali ratione neqz cluili recipiunt usufructu quo in numero sunt vinum oleum frumentum vestimta quibus prima est pecunia numerata. Namqz ipsos assidua pmutacone quodammodo extinguitur sicut utilitatis causa senatus censuit posse etiam reru earu usufructu constitui ut tamen eo nomine heredi vtiliter caueat. Ita qz si pecunie usufructu legatus sit ita datur legatario ut eius fiat et legatarius satisfat heredi de tanta pecunia restituenda si morietur aut capite minuetur. Cetera quoqz res ita tradunt legatario ut eius fiant sed estimatis his satisfatur a legatario ut si moriat aut capite minuatur tanta pecunia restituatur quanti hec fuerint estimata ergo senatus non fecit quidem

fruct. So. ibi non contradicit. ibi em anteq. essem fructarius delegavi unde ex eius psona cui delegavi sum. qz in eius psona incipit. si autem postea delegassem ex mea psona finiretur ut. ff. de. p. i. c. u. com. re. ven. l. necessario. s. h. f. C. capis. s. de. capi. di. s. i. et. iij. s. Maxima. q. mortes. cuiles. s. ut. ff. p. so. ci. verum. s. so. ci. etas. non. aus. tem. nima. capi. d. ut. j. de. acqui. p. ar. ro. in. pu. h. Per. mo. dum. s. ut. bonis. pas. ter. fa. vel. melius. per. modum. et. tempus. i. p. moderatum. et. tempus. f. x. an. inter. p. i. tes. y. inter. absentes. ut. C. de. usufruct. cor. r. up. conem. sed. relis. tum. ciuitati. durat. e. an. ut. ff. e. an. usufr. act. d. v. o. p. et. s. p. v. fruct. n. ipso. iure. to. l. itur. cum. tempus. n. fit. mod. tollit. de. ob. sed. p. excep. con. em. di. do. tempe. tollitur. licet. in. aliis. modis. q. fruendi. ip. so. iure. et. am. actio. tollat. ut. ff. de. acti. et. obli. obli. gacionum. fere. s. pla. cet. accur. i. Cons. titucio. C. de. uolunt. corrup. con. k. q. z. finitur. cedendo. j. te. i. m. fi. p. m. i. casus. de. So. hic. dicit. de. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necesario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito. tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito. tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito. tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito. tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito.

De usu et habitone

Hisdem istis modis
tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito. tus. no. totus. si. em. p. pte. non. redit. ad. p. p. i. etatem. ut. ff. q. bus. mod. usufruct. a. l. excepta. Item. si. sunt. duo. usufructu. ar. iij. vno. p. dente. alteri. accrescit. ut. ff. de. usufruct. accres. l. i. s. p. em. d. v. re. v. tendi. qd. ced. non. potest. p. mo. tuc. ad. p. p. i. etatem. redit. ut. hic. et. ff. de. iur. do. s. i. usufruct. ibi. de. ip. a. fructuum. p. p. i. e. one. ar. ff. de. p. i. et. co. re. ven. l. necessario. s. fi. l. Acquisit. s. finitur. usufruct. m. Que. res. i. talis. acquisitio. n. Con. sumpt. fuerint. s. in. totum. ut. ff. e. h. cui. o. Nec. ar. ce. sic. ff. q. bus. mod. usufruct. a. iur. repeti. et. l. pen. ar. d. ff. s. pig. act. l. domo. p. Cito.

II

Cum iur. sed in casibus equales sūt fructuarius et usufructarius ut in usu pecuniarum ut ff. de usufruct. e. rez. l. 15. sed natus. §. i. Item in fundo de quo tantum fenu tollitur. quam soli sibi sufficit ut ff. e. fundi. Item si in filia remota ex quavter qz lignavendere potuit ut ff. e. diuus. d. **U**fenio i. s. terba. e. **S**tramētis. i. de mellega genus est bladi. **Q**uotidianus qd si hodie vsus qui mihi sufficit constituat a cras ab alio in alio fundo. Re n. locus est tit electioni vel gratificacōi in toto vlt in pte ar. j. d. l. §. si generaliter et ff. de relig. l. fi. **U**ta tū. nunquid in vino vel frumento et oleo Re. quidam nullomō alij oē. quorum ē vez rior sūa ut ff. e. plez num. §. pter. Itēz qz colit agrum. Re. pte tarius si vult. alia vsuarius ut ff. e. si do mus vsus et ff. vsu fruct. l. h. attenus. **I**mpediment o. alias. i. si alia de cau samueniat dñm et ei us familiam poterit phibere ut ff. e. l. si habitacō. §. fi. **A**lij. q. d. n. in ppe tario. k. **C**uz. i. q. i. i. **D**ec omnia. §. ti. i. finē. oē. So. ut ibi sic. ff. lo. l. lo. care. oē. So. ibi. in p dialibus sūit. loquis tur. hic in psonalib9 in **I**tem is. ut ipse ff. e. l. n. §. i. oē. So. ibi ponitur solum p solummodo ut ff. de vul. substi. l. qui libe ris in pñ. n. **C**um marito. pñti a futurō ut ff. e. l. ceterum §. mulier. a genera liter omnes recipiet quos et mascul9. dñ modo honeste ut ff. e. l. non solum et. l. non aliter. o. **I**tem ip se tantum. non autez locare potest. si tam aliqui d. conducat fa ciendum. in eo po terit opayuarij serui. **I**tem ipsi eidem suo sua opa po terit locare. acquirat autē ex re non ex opayuarij ut ff. e. plenum. §. fi. et. l. se. p. **E**t in umentō. fac. ff. e. plenu. §. sed si bonum et. §. equitij. q. **S**ed si. neqz lacte. nisi modi co ut ff. e. plenum. §. sed si pecoris alijs nullomō fm. p. jo. oē. dicit em omnibus his ad sūit vsu et suorum possēvti ut in fundo. §. diximus. **I**n fructu. sic. §. de re. di. §. i. pe

quib9 vsu fruct9 constitu itur etiam nudus vsus cō stitui solet. **H**is demqz ill modis finitur quib9 et vs9 fructus definit. **N**imus autē scilicet iurē est in usu qm usufructu. **N**ā is q sūdi nudum habet vsu nihil vltērius habere intelli gitur qm ut oleribus pomis floribus feno stramētis li gnis ad vsu quotidianū vtatur. **I**n eodem quo qz fundo hacten9 licet ei morari ut neqz dñō fundi molestus sit neqz his p qz opa rustica fiunt impedi mēto sit nec vlli alij ius qd habet aut locare aut ven dere aut gratis cōcedere potest cum his qui vsu fructum habet potest hec omnia facere. **I**tem is qui edium vsu habet ha ctenus ius habere intelli gitur ut ipse tantuz in ha bitet nec hoc ius ad aliū transferre potest et vix re ceptum esse videtur ut ho spitem ei recipe liceat et cum vxore liberisqz suis. **I**tem libertis nec non p sonis alijs liberis quibus non min9 q seruis vtitur. habitandi ius habet. **E**t ouemēter si ad mulierez

videtur. **S**i cui habitacō. siue dicatur habitacō siue usufructu. habitacō is idem est ut. C. e. cū antiquitas. **A**liquo. s. mter viuos. accur. **S** **P**actionibus et stipu lacōibus. sic. §. de suis. §. si. et de usufruct. §. i. t. **V**sus qz locat. ut. C. e. cum antiquitas. sed vsuarius n. ut. §. e. cir ca prim. accur. **V** **S**ed vsu fructus. qz hic non finē nisi morte ut ff. e. si ha bitacō. circa prim. §. usufruct. multis mo dis ut. §. de usufruc. §. finitur. p. **D**eci sioe. ut. C. e. cū antiq tas. h. excusat se qua re de her. et obli. non d. cat. cum videtur h. dicere debere ut. §. s. rebus cor. §. i. **P** **P**roponemus. §. j. s. heres. msti. vsqz t. j. de ob. et exim. de v. qz ad ti. de acti. ac. **E** **E**xposuim9. h. cō tinuacō refertur. §. de re. di. §. singulo. u. a. **E** **E**t. p. id est. **D** **D**e vsu cap. s. mo bilii ut patet. j. e. in prim. et. C. quibus ca. cel. lon. temp. p. scrip. l. ij. §. m. ff. e. vsuca. large sūitur p totum. t. maxime m. l. quare. **V** **V**re ciuili. i. l. xij. ta. vel ro manorum p excellen ciam ut. §. s. iurē na. §. sed ius rē. a. **Q** **Q**ui bona. qd psumitur. si a dño credat se eme re ut. ff. de straten. emp. l. qui a quolibet vel q. putat vendē tes habere ius vendē di ut. ff. de. v. sig. l. bonafidei emptor. q. bona fide s. psumitur semp ut. ff. de pbae. verius inspiciunt a u tem in vendicōe duo tpa. s. tempus o tra ctus et tempus tradi cionis. in alijs autez o tractibus tempus ē dicōis sufficit nec nocet posterior sciē cia. secul. in pet. her. ut. ff. p. soluto. l. pe nul. et. p. empto. l. ij. et. C. de vsuc. tñsfor. §. sed tñsmoto ut. ff. de pet. her. sed. et si. §. q. si ab micio. **R** **R**on erat. si em erat dñs. et accipiel fit dñs p tradicionez. vnde non vsuca. ut. ff. e. sequit. §. la. na. et de capē. l. in bello. §. si quis seruu. et. §. de re. di. §. p tradicione. **A** **A**lia. cum sint multe cause iuste sine ti. ut ff. de publi. l. i. §. sed cur. vsqz ad. l. eum qui. **D** **I**n y tali. co. i. in y talia. non ergo etiam in puincia li. ut. C. de vsuca.

morte ut ff. e. si ha bitacō. circa prim. §. usufruct. multis mo dis ut. §. de usufruc. §. finitur. p. **D**eci sioe. ut. C. e. cū antiq tas. h. excusat se qua re de her. et obli. non d. cat. cum videtur h. dicere debere ut. §. s. rebus cor. §. i. **P** **P**roponemus. §. j. s. heres. msti. vsqz t. j. de ob. et exim. de v. qz ad ti. de acti. ac. **E** **E**xposuim9. h. cō tinuacō refertur. §. de re. di. §. singulo. u. a. **E** **E**t. p. id est. **D** **D**e vsu cap. s. mo bilii ut patet. j. e. in prim. et. C. quibus ca. cel. lon. temp. p. scrip. l. ij. §. m. ff. e. vsuca. large sūitur p totum. t. maxime m. l. quare. **V** **V**re ciuili. i. l. xij. ta. vel ro manorum p excellen ciam ut. §. s. iurē na. §. sed ius rē. a. **Q** **Q**ui bona. qd psumitur. si a dño credat se eme re ut. ff. de straten. emp. l. qui a quolibet vel q. putat vendē tes habere ius vendē di ut. ff. de. v. sig. l. bonafidei emptor. q. bona fide s. psumitur semp ut. ff. de pbae. verius inspiciunt a u tem in vendicōe duo tpa. s. tempus o tra ctus et tempus tradi cionis. in alijs autez o tractibus tempus ē dicōis sufficit nec nocet posterior sciē cia. secul. in pet. her. ut. ff. p. soluto. l. pe nul. et. p. empto. l. ij.

ad vsu fructu

transfor. l. vna. e. Nec rerum dn̄ia. h̄ est ratio quare vsu
ca. sit inducta et alia. l. ut ali quis sit litium finis ut. ff. pro
suo. l. fi. f. Et cum b̄ placitum erat. i. cum istud place
bat. g. Putantibus. i. n̄t̄ sultis. h̄. Ad inquirēdas
vel amittēdas. i. Prefata tpa. s. ann̄i vel bienn̄i.
k. Resedit. s. in animo. l. Maturius. i. mature.
m. Defraudent. q̄s
ura nolunt ut. C. de
vsufruct. corrupcō
nem et s̄ p̄scrip. xxx.
an. l. fi. n. Certo
loco. i. solo ytalico
ut olim ut. s. e.
o. Cōstitue. C. s.
vsuc. transfor. l. i.
p. Qua. s. stitucio
ne. q. Nudem mo
biles. et le mouentel
ut. ff. de. v̄. sig. mo
uencium. r. Per
triennium. que tem
pora tam p̄scripōis
q̄ vsu. omnia sunt
ut. ff. e. n̄. q̄. s. i. et i
vsu. sufficit tetigis
sevlm̄ū diem. in p̄
scrip. vero queritur
de momento ad mo
mentum ut. ff. e. l. in
vsu. et. ff. de act. et
ob. l. m. omnibus. et
est ratio quare vsu. fa
uorabilis est. p̄scrip.
vero odiosa ut. C. de
edic. di. adri. tol. l. fi
in fi. et. ff. de lib. et
postu. l. cum quidam
z. p̄ est. q̄n̄q̄ lon
gum tpus aliter po
ntur ut. ff. de dam
infect. si finita. s. non
autem. Item aliud m
p̄sonalibus act. ut. C.
qui non ob. lon. t̄p̄.
p̄scrip. neq̄ et de o
sti. pec. l. ij. s. Pre
sentes. s. m. eadez p̄
uincia degentes. sed
absentes i alia ut. C.
de p̄scrip. lon. t̄. l.
fi. s. vsucapiatur
appie. p̄ mobilibz ac
cipi. p̄ impropie. p̄
immobilibus. quan
tum ad hunc. t. sic. ff.
de offi. p̄sul. l. ij. t. Non solum. ex dn̄a em̄ locoz rē ut
C. de temp. inter. re. sup. vacuam. Accur. v. Dominium
rerum. ex hac l̄. avoluit dicere. M. q̄ p̄scrip. r. vel. xx. an.
dn̄um queratur p̄ eo est. ff. e. l. cum qui in fi. i. s. B. con
tra dicit ar. ff. de iur̄. si duo. s. i. et. C. de p̄scrip. xxx. an.
si quis emp. in p̄. et est. ar. p. b. ff. de pig. act. l. i. s. cum
p̄dam. et. C. de pig. l. vsucapio. et. q̄s h̄ d̄z in his modis
referas. fm. b. ad vsu. tantum. p̄ quam fm̄ omnes dn̄um
queritur ut. C. de pact. l. tradicombus. vel q̄s die dn̄um
ponitur appie quantum ad vsu. impropie. vero q̄tum ad
p̄scrip. hoc est p̄ effectu dn̄i. s. ut possidentes habeamus

bus modis legitimo et ci
uili iure acquiruntur.

De vsucap. et long.
temp. p̄scrip.

Vre ciuili consti
tutum fuerat ut
qui bona fide ab
eo qui dn̄s non erat cum
crediderit eum dn̄m esse
rem emerit vel ex donacō
ne aliaue qūs iusta cau
sa accepit. is eā rez si mo
bilis erat anno vbiq̄z vno
si immobilis biennio tan
tum in ytalico solo vsuca
piebat ne reruz dn̄ia in
certo essent. Et euz hoc
placitū erat putantibus
antiquioribus dn̄is suffi
cere ad acquirendas res
sual p̄fata tpa nobis me
lior sententia resedit ne
domini maturius suis res
bus defraudent neq̄ cer
to loco hoc beneficiū cō
cludatur et ideo cōstōnem
sup hoc pmulgamus qua
cautum est ut res quidez
mobiles p̄ triennium vsu
capiantur immobiles ve
ro p̄ longi t̄pis possessio
ne id est in p̄ntel decēio
inter absentes. xx. annis

excepōnem. non possidentes habeamus ad. ut. ff. de acq̄.
ren. re. do. rem in bonis ut. C. de p̄scrip. xxx. an. si q̄s emp.
in p̄. et est ratio quare vsuca. magis domini querat. qz
mobiliū rerum vilis est possessio ut. ff. de acquirē. possi. rē
r. Iusta causa. vel quasi ut dicemus. j. e. s. error. p. s.
nullo tpe. etiā. l. p. an. ut. C. de p̄scrip. lon. t̄m. que p̄ lib.

vsucapiantur et his mod
non solum in ytalica sed e
ciam in om̄i terra que n̄o
imperio gubnatur dn̄ius
rerū iusta causa possessio
nis p̄cedente acquiratur
Sed aliq̄n̄ etiā si maxi
me quis bona fide rez pos
sederit non tam illi vsuca
pio villo tpe p̄cedit veluti
si quis liberū hoiez vel rē
sacram vel religiosam vel
seruum fugitiuū posside
at. **F**urtiue quoq̄z res
et que vi possesse sunt nec
si p̄dicto longo tpe bona
fide possesse fuerint vsuca
pi p̄nt. Nam furtiuarz re
rum lex. xij. tabularz et lex
atilia inhibent vsucapio
nem vi rerum possellaruz
lex iulia et plancia. Ad
autem dictum est furtiua
rum et vi possessaz reruz
vsucapionem p̄ leges phi
bitam esse non eo p̄met
ut nec ipse fur qui ve per
vim possidet vsucapē pos
set. Nam his alia rōne vsu
cappio non opetit qz scili
cet maia fid possidet. s.
nec vllus alius qūis ab
eis bona fid emerit vel ex

do. l. fi. 3. Sacras
nisi desinant esse sac
re vel religiose. q̄s
fieri potest ut. ff. de
reli. cum loca.

Vel seruum fugi
tium. qui facit fuz
tum sui ipsius ut. C.
de ser. fug. l. i. s. i. mun
quid. xxx. an. fugitu
uus vsucapitur. s. n̄
nōn cum possessio res
timeatur ut. ff. de ac
quirē. pos. l. i. s. p̄
seruum et. l. rem que
in fi. ergo non currit
vsucapio possidentis
ut. C. de p̄scrip. xxx.
an. l. male. nisi extūc
quando ab alio ince
piet possideri vel ste
terit diu. qz extūc de
finit possideri ut. ff. s.
acquir. pos. l. ij. s. si
seruus et. l. p̄ eum. s.
p̄ seruum. b. Fur
tiue res. vi expulsiua
non opulsiua ut. C.
q̄ metus cā. l. si vi vel
metu. c. Nec h̄ p̄di
cto. s. trienn̄i vel. p. l.
xx. an. sed. xxx. vel. q̄
an. possunt ut. C. de
p̄scrip. xxx. vel. p̄
an. l. omnes. a. l. sicu
ti. et de an. ex. l. i. s.
ad is. d. Possunt
nisi purgato vicio ut
j. e. s. aliq̄n̄. e. Fur
tiuarum. si quis rāo qz
lex vult ut. s. q̄ ma
non pos. in p̄. vnde
illud. Si vello si quis
leo. sit. p̄ rāone vos
luntas. Et et alia ra
cio qz res viciose sūt
ut. j. e. s. nouissime.
f. In possellarum
s. si expulsi et possē

dit. nec sufficit expulsi ut. ff. e. sequitur. s. si t̄n̄ vi.
g. Quod autem p̄met. s. tantum. h. Nam his. s. possē
loribus violentis et furiosis. i. Alia rāone. nota qz p̄
ualet generalis rāo. speciali sic. s. de mup. s. affinitatis
et. s. locrum. ar. s. ff. de eden. quedam. k. Sed nec vll
lus. C. q̄ me. cau. l. si vi. vel me. s. s. h̄. hic de impulsiua
ibi opulsiua. que voluntatem licet coactam habet in se ut
ff. q̄ me. cau. si mulier. s. penl. l. vnde et in rebus. qz in
rebus mobilibus alienis sit furtum otrectando ut. j. s. ob
que ex delle. nal. s. i. et ex eo fit furticia. et sic nō vsu. ut. s.
p̄. vnde sequitur qz in re. mo. rē. m. Competat. s. j. v. d.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

q̄ culpa auctoris non comitetur. i. non sequat̄ accipientē
 ut ff. de diuer. temp. et p̄scrip. l. anvicū et ff. de excep. do. l. apud. §. si cum legitima. §. si vicū est rei comitatur
 ut hic si p̄sone comitat̄ iuuerū succedentē ut. C. de acz
 qui. pos. l. si. si in rem singularē succedat non comitat̄.
 ut. ff. de excep. do. l. apud. §. de auctoris. et. C. de pi. et o.
 rei ven. l. dolum. nisi
 quando vtetur accē
 sione t̄p̄is eius ut. ff. §
 acquit. pos. l. pom.
 §. si. sed hodie vicū
 p̄sone nocet singula
 ri successori p̄ autē.
 malefidei. n. **Si**
 heres. sic. ff. e. po.
 test et. l. se. o. **Ac**
 cipienti. an ipse he
 res. t. p̄ herede
 ff. non. ut. ff. de di
 uer. tem. et p̄. l. cū he
 res. alij. §. si vellet
 et sua p̄sone. et m̄ua
 re pos. ut. C. §. p̄sc̄p.
 lon. tem. l. i. q̄d fal
 sum est. quādo ergo
 locum habet vsu. p̄.
 herede. cum nec in su
 is heredibus locū ha
 beat ut. ff. p̄. l. ij.
 §. filium et. C. p̄ he
 rede. l. nihil. §. n. q̄n
 defunctus retinebit
 aliquā rem credēs
 suam. vel non vsuca
 piebat q̄z deficiebat
 t̄. et heres est extra
 neus. **Ac. p̄. Do**
 tis. p̄ filia. vel alia
 nam et hic iustus est
 titulus ut. ff. p̄. l. i. q̄
Item. non omittit. et ita vsu
 capitur. sed nonne fuit in iure erratum ut. §. de re. di. m. pe
 eudum. ergo vsu. non p̄cedit. ut. ff. e. nunq̄. m. p̄. et. l. si
 fur. §. i. §. hic errauit tradēs. ibi accipiēs. ex illis. l. colle
 vel non p̄dest ut ibi. sed non nocet ut hic. **r. Furtum em̄**
 sed p̄to q̄ sine affectu furtum non omittitur nam in inter
 dicto vnde vi incidit sine affectu q̄d simile est furto. ergo a
 furtum fit sine affectu ut. C. vnde vi querebatur ibi. et ge
 nerali et ibi. cum talis. r̄. §. n. in interdicto est affectus. li
 cet non contra p̄sonam certam. sed s̄ suam esse credebat.
Non omittitur. sic. §. de obli. que ex delict. nal. §. placuit
Alijs ut si nullo errore credam me heredem cum non sim
 ut. ff. e. pot. est. **Item mihi legatum cum sit adēptum ut. §. de acti. §. si quis agens. sic. ff. p̄ legato. l. iij. m. fi. et alij**
 as vbi cumq̄ quis putat rem suam. **Quod autē ad eas**
 res. hucusq̄ de vsu rerum. mobiliū dictum est. nūc p̄cedit
 ius immobiliū. **Vacantis. locus interdum plenus ut**
 qui possidetur. interdum semiplenus. ut ille in quo aliq̄s
 est causa legatorum vel rei v̄uande causa ut. ff. de acquirē.
 pos. l. iij. §. si. et de acti. emp. l. ij. §. i. interdum vacuus et
 t̄o et tribus modis ut hic. sic. ff. de acquirē. pos. l. si id q̄d.
Propter absenciam. sed hoc videtur falsū q̄ p̄pter ab
 senciam amittatur possessio ut. ff. de acquirē. pos. clā. §. q̄
 ad nundinas. sed §. n. s̄ p̄pter effectum absencie dicitur. s̄
 obliuionem. ut quia longo tempore absuit p̄sumitur q̄ p̄
 derelicto habuit tempus enim inducit obliuionem. etiam
 obliuione amittitur ut. ff. de dam. infect. l. si finita. §. n. a u

alia causa accepit vsuca
 piendi ius habet. **Vnde**
 in rebus mobilibus nō fa
 cile p̄cedit ut bone fidei
 possessoribus vsucapio p̄
 petat. **Nam** qui sciens ali
 enam rem vendiderit vel
 ex alia causa tradiderit.
 furtum eius omittit **Uz**
 tamen id aliquando aliq̄
 se habet. **Nam** si heres rē
 defuncto comodataz aut
 locatam aut apud euz de
 positam existimans here
 ditariaz esse bona fide ac
 cipientivendiderit aut do
 nauerit aut dotis nomine
 dederit quim is qui acce
 pit vsucapere possit dubi
 um non est **Quippe** euz
 res ea in furtiviciū non

tem. q̄d tempus erit in iudicis arbitrio ut. ff. de iur. deli. l. i. §. si. et. l. se. dūmodo longum sit et obliuionē inducat et a
 nimū retinendi habere desinat ut. ff. e. l. furtum. §. i. et. ff.
 de acquirē. pos. quemadmod. **v. Aut negligenciā. tantā**
 ut respuat rei pos. q̄d facile fit. ut. ff. de acquirē. pos. si quis
 vi. §. i. et. §. differencia. **p̄** Successor e. idem et si cum suc
 cessore dūmodo non
 fuerit app̄chensa ut.
 ff. de acquirē. pos. cum
 heredes **p̄. Longa**
 s. p̄. vel. xx. an. sed s̄
 §. duabus racionibz
 est hodie correctus.
 nam p̄sumitur hodie
 talis possessio violen
 ta ut. C. vnde vi. con
 querebatur. ergo nō
 habet locum hec p̄e
 scripcio ut. §. §. furti
 ue. **Item** alia racio
 ne q̄ bona fides desi
 deratur abtraq̄z p̄
 te. alias. xxx. an. tan
 tum p̄scripcio cur
 rit ut in aut. ut sp̄o.
 lar. §. rursus 3 **Ac**
 cepit. vere non furti
 ue. a **Abolita. i.**
 p̄empta. inde abolis
 cio. i. accusacōis p̄
 emp̄cio. **b. Locū**
 i. p̄tis fundi. sed fun
 dus totus dicitur ut
 ff. de. h. §. l. locus
 c. **Furtū** a est simile
 ut. ff. e. l. queritur. §.
 cont̄. ff. de furt. si q̄s
 vroz. §. si sulfurarie
 et. l. si certe. **So. ibi**

cecidit cum vtiq̄z heres
 qui bona fide tanq̄ suam
 alienauerit furtum non o
 mittit **Uz** si ille ad quē
 ancille vsu fructus p̄t̄z p̄
 tum suum esse credens
 vendiderit aut donauit
 rit furtum nō omittit furtū
 em̄ sine affectu furandi nō
 omittitur **Alijs** quoq̄
 modis accidere potest ut
 quis sine vicio furti rem a
 lienam ad aliquem trāsse
 rat et efficiat ut a posses
 sore vsucapiat. **Quod**
 autem ad eas res que so
 lo otmentur expedit ius
 ita p̄cedit ut si quis loci
 vacantis possessionem p̄
 ter absenciam aut negli
 genciāz domini aut quia

cessore dūmodo non
 fuerit app̄chensa ut.
 ff. de acquirē. pos. cum
 heredes **p̄. Longa**
 s. p̄. vel. xx. an. sed s̄
 §. duabus racionibz
 est hodie correctus.
 nam p̄sumitur hodie
 talis possessio violen
 ta ut. C. vnde vi. con
 querebatur. ergo nō
 habet locum hec p̄e
 scripcio ut. §. §. furti
 ue. **Item** alia racio
 ne q̄ bona fides desi
 deratur abtraq̄z p̄
 te. alias. xxx. an. tan
 tum p̄scripcio cur
 rit ut in aut. ut sp̄o.
 lar. §. rursus 3 **Ac**
 cepit. vere non furti
 ue. a **Abolita. i.**
 p̄empta. inde abolis
 cio. i. accusacōis p̄
 emp̄cio. **b. Locū**
 i. p̄tis fundi. sed fun
 dus totus dicitur ut
 ff. de. h. §. l. locus
 c. **Furtū** a est simile
 ut. ff. e. l. queritur. §.
 cont̄. ff. de furt. si q̄s
 vroz. §. si sulfurarie
 et. l. si certe. **So. ibi**

non loci. sed terre que eximebatur furtum fiebat. et q̄d sub
 icit et eorum r̄. sic construe et p̄spi. p̄n. con. ne cui eorum
 qui so. res lon. r̄. et sūt hec p̄ncipales ōsti. ut. C. de p̄sc̄p.
 lon. tem. p̄ totum. t. **Aliquando. vsucapi. duabz** r̄. acō
 mbus stare non potest q̄d hic dicitur. **p̄. ma** q̄z desit esse
 viciosa vnde non erit mirabile q̄z q̄d videtur velle induces
 re contra id q̄d est. §. e. §. furtue. **§. die** furtua vel vi pos
 sessa. s̄. quondam. **Secunda** q̄z dñs non vsucapit cum sua sit
 nec alius ab eo accipiens. cū trāseat dominiū ut. ff. e. seq̄
 tur. §. lana. sed §. vsucapi p̄t̄. i. vsucapibilis est. ut si ab
 aliquo non dño alienatur. non omittente furtum eius vsu
 capiat emptor. **e. Domini. vel quasi** ut tutoris vel credi
 toris si alienam rem debitor obligauit ut. ff. e. sequit̄. §. si
 pupilli. et p̄ soluto. l. si. aliud si suam ut. ff. e. sequitur. §. si
 rem. **Accur. f. Reuersa. vel quasi. ut. ff. de furt. quam**
 uis. et ita q̄ non possit ab eo auelli ut. ff. e. sequitur. §. t̄ sic
 §. **Res filij. i. imperij. h. Non potest triennio mobilis**
 vel. x. vel. xx. an. immobilis idem in pat̄nomali principis
 ut. C. ne rei domice. vel tem. l. si. idem in re eccliaistica ut
 C. de sacrosan. ec. l. si. p̄scribuntur tamen dicte res spacio
 xl. an. excepta re mobili eccliaistica non sacra. que triennio
 vsucapitur ut. C. de p̄scrip. xxx. an. omnes. et in aut. de ec
 cle. ti. §. p̄ temporalibus. col. ij. r̄. s̄ ōstitucio innouat ōst.
 col. viij. **Item** exceptis publicis que in vsu publico depu
 tata sūt ut. ff. de via pub. l. viam. **Item** res pupilli non vsu
 capitur ut. ff. de acquirē. re. do. ho. fi. §. nec inter est. **Itēz** rel
 si iij a patre alienata. nisi. xxx. an. a t̄pe quo est sui iur. ut. C.

de anna. ex. l. i. in fi. et in au. S. nup. §. si vero expectet. Te res data p. residi contra. l. iul. repe. ut. ff. ad. l. iul. repe. q. 98. l. i. Item fundus totalis ut. ff. de fundo si fundum.

Bonus. §. alicuius morientis sine herede cui succedit fisco non idem in civitate ut. C. de bo. va. l. i. et. l. vacancia li. r. **D**enunciatis. ab aliquo cuj varie sint cause ex quibus ad fiscum denun

ciacō fieri solet ut. ff. de iur. fil. l. i. in pn. **T**raditam. scz ab eo q. accepit pos. bo rum bonorum.

Uscap. §. trien mo. vel. r. vl. r. an. cum habeat. t. si aut ē. t. non habet. et vult ex tpe dilacōis sibi oputare tempus. hz in. an. ut. ff. de iur. fi sci. l. i. §. diuis. et de diuer. tem. et p. l. me. §. i. sed si ex tpe ex q. ceperunt ad fiscum puenire. r. an. habz ut. ff. de iur. fil. l. i. §. p. scrip. et heve ra sunt sue in re sin gulari sue in muer sitate. et sic loquitur ff. de pet. her. l. si pu tator. §. si quis a fis sco n. **N**ouissime. i. mvlumis. ut breuie dieā. sic. §. de suspe. tu. §. nouissime.

Vicium. quali ut. §. p. §. sed aliqñ sunt vicia ut q. furti uavelvi p. fissa ut. §. e. §. furtiue nunqd p. caria possessio a vis ciofa. §. non at. ff. o mu. di. l. omnia. §. mter p. Nunquid est litigiosa. §. non. ut C. de p. scrip. lon. rē. l. i. Nunquid clamde stina. §. non dicitur res clandestina aliqñ l. sed possessio. quid dam tamen dicūt om ma sup. dicta esse vicia rerum ut at. ff. de acqui. pos. pom. §. cum quis. p. **E**rror. de errore facti loquitur. idem magis in errore iur. ut ff. e. l. nunq. sed hic error facti qñq. p. dest. ut. ff. p. emp. q. vulgo. a. ff. p. legato. l. p. leg. et. ff. p. soluto. l. iij. et. ff. p. suo. boninē. in quibus casibus dicunt quidam locum ha bere. t. p. suo. et tamū in his et in alijs quia lege specialit inueniuntur. ut ff. de iur. do. l. p. culus. §. m. az. nos idem sm jo. in omnibus. et de his grā exempli posuit lex et. t. emp ti. vel simili vscapientur non p. suo tantum ut tamē in emp cione iustior em errorem exigamus ut. ff. p. emp. l. ij. a. iij. in pn. Item quid si non errat sed scit. §. n. non potest si bi causam possessionis mutare ut. ff. de acqui. pos. l. iij. §.

sine successore decesserit finevi nāscatur qui quā uis ipse mala fide possidz quia intelligit se alienum fundum occupasse tamen si alij bona fide accipienti tradiderit poterit ei lon ga possessione res acqui ri quia neqz furtiuum ne qz vi possessum accepit a bolita est em quorundam veterz s. ma existimancium eciam fundi locive furtuz fieri et eoz utilitati q. res soli possident pncipalib9 ostōmbus pspiciē ne cui longa et indubitata pos sessio debeat auferri. **A**liqñ eciaz furtiuavelvi possessa res vscapī pōt. veluti si in dñi potestate reuersa fuerit tunc em vicio rei purgato pcedit ei us vscapio. **R**es fisci nostri vscapī non potest **S**z papinian9 scripsit bo nis vacantibus fisco non dum denūciatis bona fide emptorem traditā sibi rē ex his bonis vscapē pos se et ita diuus pius et di uis seuerus et anthomus rescripserūt **N**ouissime

illud a. ff. e. n. solum. et. §. p. vulgo. **A**ccur. q. **D**iuina. f. r. an. inter p. sentes. vel. r. inter absentes. vel. triem. ut ff. qui et a quibus. sed cum fidei. §. aristo. et. §. e. in pnē. huius. t. et. C. e. l. diuina. **E**t heredi. heres iure cui li. bo. pos. iure p. torio ut. j. de bo. pos. §. qd. autem. **A**ccur. **C**ontinuat. nisi iphi heredi tradita sit pos. ut. ff. e. i. d. alias heres. **S**i at. ff. de acqui. re. to. questum. ij. §. tra. §. o. ibi. heres scē ebat rem esse eius q. causaz a testatore hz ut legatarij qd. nocet at hic alius sciebat qd. non nocet ad vscapī. **C**ontra. §. stitucio. ut. C. de vscu ca. transfo. l. i. **S**imiliter. non so lū in p. scp. u. **I**ntē venditorē q. tpa. s. ut otmuentur. sed in hoc differt q. in si ngulari vtum. §. s. emptorem et vendi torem bonam fidem habere optet. ut. ff. p. emp. l. ij. §. si eam rem. o. §. secus in m uersali. t. ut hic. et ē ratio q. si heres non adiret hereditas con pleret ut. ff. e. m. i. §. §. vacuum. et q. ē eadem p. sona ut in aut. de vi. et vi. ar. us et o. cor. cum §. §. ff. p. emp. l. ij. §. empro ri. et. §. si defunctus et fit hēc p. iunctio ad lucrum et ad damuz ut. ff. quemadmoduz fuit. amit. l. si alia. §. tempus. **E**di cto. i. p. cepto gene rali alias pretorum dicunt edicta. ut q. metus ut. ff. q. me. cau. l. si mulier. et si miles. **A** fisco. ut a p. curatore impi alium rerum. nam de pat. malibus dicitur. j. e. in fi. accur. **E**mit. §. a fisco oē

sciend est rem talem eē de bere ut in se nō habeat vi cium ut a bone fidei emp tore vscapī possit vel qui ex alia iusta cā possidet. **E**rror autē false cause vscapionē non parit veluti si quis cuj nō emerit emis se se existimās possideat l cum ei donatus n fuerit q si ex donacione possideat **D**iuina possessio q. p. desse cepat defuncto r he redi et bonorum possesso ri otmuentur licet ipse he res sciat p. dium alienum. **N**d si ille miciū iustum nō habuit heredi et possesso ri licet ignorati possessio non p. dest qd nē a ostitu cio simili r in vscapionib9 obhuari ostituut ut tē pora otmuentur **I**nter venditorē quoqz et emp torem diūgi tpa diuus se uerus et anthom9 rescrip serunt **E**dicto diui mar ci cauetur eum q. a fisco rē alienā emit si post vendici onem quinquēnum p. teri erit posse dñm rei excepci one repellere **C**onstitu cio autem diue memorie

dente ut suam a quo edicto res minorum excipiuntur ut. C. si aduer. fisci. l. si. si autem ut alienam. ut qz cessatum est in solucione tributozum tria exiguntur. ut q. sit debitum a q. cessatum ut. C. si aduer. fisci. l. si. et. C. si p. pter pu. p. l. si. et. ij. §. forte biēnio ut. ff. loca. et con. l. quero. §. mē Item tercio q. res subhastetur. i. p. comisetur ut. C. si p. pter pub. pen. l. si. **A**ccur. **3** **M**emorie. ut. C. quadri. p. scp. omnes. **a** **B**ene p. sperit. corrigendo edictum diui. **b** **S**tatum ut. ff. de pet. her. nec vllam §. item si quis oē. **S**o. ibi. in vniuersitatē. hic in re singulari loquit. alij dis cunt q. hic corrigit. et eodem modo. §. p. imo et non vo. §.

illud a. ff. e. n. solum. et. §. p. vulgo. **A**ccur. q. **D**iuina. f. r. an. inter p. sentes. vel. r. inter absentes. vel. triem. ut ff. qui et a quibus. sed cum fidei. §. aristo. et. §. e. in pnē. huius. t. et. C. e. l. diuina. **E**t heredi. heres iure cui li. bo. pos. iure p. torio ut. j. de bo. pos. §. qd. autem. **A**ccur. **C**ontinuat. nisi iphi heredi tradita sit pos. ut. ff. e. i. d. alias heres. **S**i at. ff. de acqui. re. to. questum. ij. §. tra. §. o. ibi. heres scē ebat rem esse eius q. causaz a testatore hz ut legatarij qd. nocet at hic alius sciebat qd. non nocet ad vscapī. **C**ontra. §. stitucio. ut. C. de vscu ca. transfo. l. i. **S**imiliter. non so lū in p. scp. u. **I**ntē venditorē q. tpa. s. ut otmuentur. sed in hoc differt q. in si ngulari vtum. §. s. emptorem et vendi torem bonam fidem habere optet. ut. ff. p. emp. l. ij. §. si eam rem. o. §. secus in m uersali. t. ut hic. et ē ratio q. si heres non adiret hereditas con pleret ut. ff. e. m. i. §. §. vacuum. et q. ē eadem p. sona ut in aut. de vi. et vi. ar. us et o. cor. cum §. §. ff. p. emp. l. ij. §. empro ri. et. §. si defunctus et fit hēc p. iunctio ad lucrum et ad damuz ut. ff. quemadmoduz fuit. amit. l. si alia. §. tempus. **E**di cto. i. p. cepto gene rali alias pretorum dicunt edicta. ut q. metus ut. ff. q. me. cau. l. si mulier. et si miles. **A** fisco. ut a p. curatore impi alium rerum. nam de pat. malibus dicitur. j. e. in fi. accur. **E**mit. §. a fisco oē

Partial text from the adjacent page, including fragments of legal commentary and headings like 'De' and 'Accur'.

ad. l. C. de her. ven. l. i. Item ibi erant res filii. e. Quas
driemium. nisi sit minor. vel rei pu. ca. absens. ut. C. de res.
si. mi. l. iij. d. Actiones. sed que. Re. n. condi. ex hac les.
ge. secundum jo. sed. p. in rem. dabat hic non dno contra
dum. e. Nostra. constitucio. C. de quadri. p. bene a zeno
ne. f. A nostra. id est privata nostra substantia. sed sup
de fiscali dixi. ut. C.
de quadri. prescrip.
bene a zenone.

De donacione caus
lamortis. Re. sca.

Et autem acq
quisicōnis. f.

De iur. ci. nam

p. sti. tantum contras
lebantur scilicet do
nacio que scilicet sti
pulacio e de iure ci.
sed hodie nudo fit pa
cto ut. C. e. si qs au
tem. f. fi. et. j. de act.
f. de constituta. vel
dic eam esse de iure
ci. approbacione non
inuencione sed iur. ge
ci. ut. s. de re. di. f. p
tradicionem. vel die
sui origo fuit de iur.
gen. vno modo scili
cet p. tradicionem ac
postea de iur. ci. fuit
ille modus approbas
tus et alius adinuen
tus. f. p. sti. tercio
p. iustinianum addis
tus est tercius puta
nudum pactum.

Et non mortis. f.

large hec duo mem
bra accipiuntur. q. in
textu nil deest et ppe
pōntur genera. nam
multe species sub q.
libet continentur. et
hoc approbo vel acci
pe stricte p. duabus
speciebus tantum do
nacionem scz simpli
cis inter viuos et sim
plicis causa mortis
et adde alias donaco
nes ut legatum ut. j.
del. in prim. Item do
naciones ppter nupē.
ut. j. e. g. est et aliud.

Itē et qd est. j. f. b.

Mortis. scilicet instan
tis vel fut
ure ut. ff. e. l. ij. in. iij. v. et. vi. si quidem vbiqz mors timē
da est cum eius dies incertus sit ut. ff. e. senatus. f. mortis
et de condi. et de. l. i. c.

Si quid humanitas. i. si mori
tur. ut. ff. de. v. sig. in vulgari. f. fi. et debet hoc exprimi
alias non est mortis causa donacio. ut. ff. e. seya. f. fi.

Supuisset. i. qualisset et ita tribus modis reuocā
ut h. subicit. et. ff. si cer. pe. non omnes. e.

Demtuisset.
qui volūtas est ambulato ria ut. ff. de adim. le. l. in. in fi.
et quia donacio est ob causam. scz si moriar. et sic possuz pe
nitere ut. ff. e. senatus. f. i. in fi. a. ff. s. condi. cau. da. l. ij.

zenomis pspexit bene his
qui a fisco p vendicionem
aut donacionem vel aliuz
tituluz accipiunt aliquid
ut iphi statim quid securi
fiant et victores existant
sue expiantur sue conue
niantur. **A**duersus au
tem sacratissimum erariū
vsqz ad quadriennium li
ceat his intendere qui p
dominio vel hypotheca ea
rum rerum que alienate
sunt putauerint sibi quas
dam competere adiones
Nostra autem diuina con
stitucio quam nup pmul
gauimus eiam de his q
a nostra vel venerabil au
guste domo aliqd accepe
rit h. statuit q. in fiscalibz
alienacōibz p. f. ate zenoni
ane ostitucionis otinēt.

De donacionibus.

Et aliud gen
acquisicōnis do
nacio. Donacionum autē
duo sunt genera mortis
causa et non mortis causa
Mortis causa donacio ē
que ppter mortis fit suspi
cionē cū qs ita donat ut
si quid humanitus ei con

.f. ij. f. Per omnia. si baudi fere at statim dicet. nam in
multis differunt. **S** Ad exemplum legatorum. quantū
ad vim et potestatem. quia sicut legata morte affirmantur
ita donaciones causa mortis. ut reuocari non possint. ac
h. **D**onacionis. f. simplicis. et inter viuos alias nulla esset
hmoi distincio. cum omne legatum sit donaco. ut patet ex
diffinicōne eius ut. ff.
del. ij. l. legatum.

Habebat. scz do
nacio causa mortis.
nam cum donacio m
ter viuos habet insignia
ut sit liberalitas
cum legato ut mor
te confirmetur et ut
destrahatur falcidia.
ut. C. ad fal. l. fi.

Retrabebat. sub
audi et alij et aliud.

Fere legatis. fere
dicit quia in quibus
daz discrepat a lega
tis. ecce enim si donat
in annos singulos. do
nacio vna est. sed les
gata plura ut. ff. de
dona. cau. mor. sena
tus. f. fi. Item lega
tum ab herede semp
traditur. donacio vel
ab hoc vel ab alio ut
patet ex diffinicōne
j. de le. m. prim. Item
m donac. obligatur
donans. in legato nō
item si testamentum
accuso perdo legatū
non donacione. si ta
men accuso ut falsum
ut. ff. de hijs qui bus
ut in dig. post lega
tum. f. qui mortis.

Item aliter substitu
itur in legatis secun
dum quosdam ut. ff.
de dona. cau. mor. si
cui mortis. et del. ij. ut
heredibus. Item fili
ulsa. donat. sed non
legat. ut. ff. e. tā his
et. j. qui non est per
mis. fa. tel. in primē.

Item in legato tria
tempora consideran
tur. ut sit. capax lega
tarius. ut. j. de here. qua. et dif. f. m. extraneis in dona. non
ut. ff. de dona. cau. mor. l. in mortis. Item quia pro lega
to datur interdictum quorum le. non pro donacione qd dic
ut in h. C. quorum lega. l. i. m.

Constitucio. f. coram qn
qz testibus scriptura interuementem vel non. ut. C. e. l. fi.
n.

Et in summa. id est ut breuiter de hac dona. expediamus
ut. ff. e. l. i. o.

Habē. scilicet si superuixerit. ut. ff. e. se
natus. con. f. i. p.

Sic et apud. id est sic et recitat poeta
omerus. q. elemachus dictis verbis expressis donauit.

Alio. nunc. psequit aliud genus. r.

Donacōes. dictū
est de dona. cau. mor. nūc. s. dona. simplici. i. mē viuos dicit

tarus. ut. j. de here. qua. et dif. f. m. extraneis in dona. non
ut. ff. de dona. cau. mor. l. in mortis. Item quia pro lega
to datur interdictum quorum le. non pro donacione qd dic
ut in h. C. quorum lega. l. i. m.

Constitucio. f. coram qn
qz testibus scriptura interuementem vel non. ut. C. e. l. fi.
n.

Et in summa. id est ut breuiter de hac dona. expediamus
ut. ff. e. l. i. o.

Habē. scilicet si superuixerit. ut. ff. e. se
natus. con. f. i. p.

Sic et apud. id est sic et recitat poeta
omerus. q. elemachus dictis verbis expressis donauit.

Alio. nunc. psequit aliud genus. r.

Donacōes. dictū
est de dona. cau. mor. nūc. s. dona. simplici. i. mē viuos dicit

tarus. ut. j. de here. qua. et dif. f. m. extraneis in dona. non
ut. ff. de dona. cau. mor. l. in mortis. Item quia pro lega
to datur interdictum quorum le. non pro donacione qd dic
ut in h. C. quorum lega. l. i. m.

Constitucio. f. coram qn
qz testibus scriptura interuementem vel non. ut. C. e. l. fi.
n.

Et in summa. id est ut breuiter de hac dona. expediamus
ut. ff. e. l. i. o.

Habē. scilicet si superuixerit. ut. ff. e. se
natus. con. f. i. p.

Sic et apud. id est sic et recitat poeta
omerus. q. elemachus dictis verbis expressis donauit.

Alio. nunc. psequit aliud genus. r.

Donacōes. dictū
est de dona. cau. mor. nūc. s. dona. simplici. i. mē viuos dicit

2 **Temere**. ideo dicitur temere. qz qñq reuocantur ut. i. e. s. sciens. **1** **Voluntate**. eiam nudo pacto ut. C. e. si quis. ar. s. fi. **2** **Manifestauerit**. s. p. verba futuri tempis. ut dabo vel donabo admistar. ut. ff. de. v. ob. l. v. s. stipulatio. vel pñtis tempis. ut dabo vel dono. cum nudo pacto fiat et pactum eiam fiat p. verba pñtis tempis ut. C. e. si quis ar. s. fi. et. ff. de pac. tal. **Accur.** t. **Ve** dicōnis. ex hoc vers. lo dicebat. **M.** vendi torez pñse teneri ad rem tradendam sic. ff. de. v. ob. vbi autem non apparet in fi. jo. contra. scilicet ut m. t. esse dando libere ut. ff. s. acti. emp. l. i. et filitudo que h. fit. est in hoc ut sicut ne cessitas impomē venditori ad aliquid. sic et donanti. licet a pñ capio nullus tenebat ut. C. de acti. et ob. l. sicut. Sed nunquid donator de euictione tenetur. s. n. si mecipit a tradicione non. ut. ff. e. l. aristo. i. fi. si a pacto. sic ut. C. de iur. do. l. i. **u** **Cōstitutio**. ut. C. de dona. l. si quis ar. s. fi. **v** **Et si non** tradantur. id est si dēdere noluit donator **p** **Necessitas**. p. ob. ex. l. que stricte iur. e. C. e. cum qui. et. C. e. si quis. ar. s. fi. ac. **y** **Disposiciones**. id est. eorum qui ante nos fuerunt a nostra eiam prima. ut. C. e. sanctimus in fi. **3** **Constitutio**. ut. C. e. l. penul. in fi. **a** **Insinuacione**. id est scriptura facta in pñcia publicaz. p. sonaz. et in actis. vbi supfluum ē testes adhiberi. cum publica monumta sufficiant ut. C. e. l. data. et. l. in donacionibus. **b** **Inuenit**. s. n. eā cōstitutio ut si donetur in redem. cōne cap. tuoz. vel a m. g. o. militum donetur militibus. vel in refectioe dom. donetur alicui ut. C. e. l. pe. idem et si donet impator vel ei donec. ut in auct. de non al. s. si minus. col. ij. et in auct. ut non fiant py. s. fi. col. v. **Idem** in dona. p. nup. ut in auct. ut spon. lat. col. ix. in prim. **Idem** in remissione vsuratum futuri tempis ut. ff. e. modestinus. **c** **Mimis** me. licet quingentorum solidorum sumam excedat.

reuocari non possunt. **Perficiuntur** autem cum donator suam voluntatē scriptis aut sine scriptis manifestauerit. **Et** ad exēplum vendicionis nostra cōstō eas eciā in se habere necessitatē tradicōnis voluit ut et si nō tradant habeāt plenissimū et pfectum robur et tradicōnis necessitas incumbat donatori. **Et** cū retro principum disposicōnes insinuari eas actis inuenientib9 volebāt si maiores ducen torum fuerāt solidoz cōstitutio nēa eā quantitate vsqz ad quingētos solidos ampliavit quā stare eiam sine insinuacione statuit. **Et** quas dā donaciones inuenit q penitus insinuacionem fieri mīme desiderāt s3 in se plenissimam hnt firmitatem. **Aliter** insup multa ad vberiores exitum donacionū inuenimus q omīa ex nēis ostōnibus qz sup his exposuim9 colligenda sunt. **Scien** dū est tam q si plenissime sint donaciones si tamē in grati existāt hoies in qz beneficiū collatū ē donatorib9 p nram ostitucionē

Aliter. al. aliaveluti ne plures donaciones diuersis tēporib9 facte coānent ut. C. e. l. sancti9 s. fi. qz aut. **Te** ut hij q pecūiaz tēpiūt i redēp cōnē captiuoz iurēt se ibi bona sū expēdē. ut sacro dñi dom9 qō dirimā. ut. C. e. l. pe. i. fi. **e** **Sciēs** p nraz ostōnē ut. C. s. reuo. do. l. fi. **f** **Ex** cāis. qñq. s. ut si atrocēs iurias i eū effūdat. **Impi** as man9 iferat. **f** **Gue** dānū in loīs. v. vite picluz itulit **f** si legi dēe i donā. n. parucit ut. C. s. tuo. do. l. fi. s3 donacō liberto sca solo obseqō n pñsto tuocat. aliud i libtas te ut. C. s. tuo. do. l. i. et s. l. cā. l. solo. et ē h. ar. p. dñō. ut his caus9 possit reuocare feus sic i auct. ut lib. dece. s. hac aut. et s. ag. li. l. alimta. **g** **Est** aliud itroductū. ut. C. s. dona. an nup. p. tot. t. h. **ha** **ebat** a hodie h3 si fiat donacō p. n. et postea fieri p. ut. i. e. s. fi. p. **i** **Insecutū** dicit a s. fco. **k** **MS.** s. m. i. omiz. **l** **S3** p. sic. j. q. bas non ē p. mis. fa. tel. s. cecus. **m** **Cū** ausgeri. i. cū s. ellz. **n** **Tale**. puta qz augetur dos et an se. **o** **Permisit**. s. diuis iustm. ut. C. s. dona. an nup. l. pe. **p** **Et** q se qñcia. alis as ouemēcia. sic. C. s. epi. a. ch. l. s. reuēis m. et s. off. p. v. i. i. **i** **fi.** a. s. defen. ci. l. de fensores. ar. s. C. s. osti. pe. l. ij. s. pen. et ff. de adm. le. l. in. s. condicio. **q** **Con**stitutimus. C. de dona. ante nup. l. fi. **r** **E**requentur. si de nouo fiat donacō vel dos post mēmōmiz vel vetus augetur. **et** equalitas ut. C. s. dona. ante nup. l. fi. s. fi. i. g. i. e. dote. si ante matrimoniu poterat esse et in equalitas ut **C. de** pact. ouē. l. ex morte. sed hodie est eq. litas. an et p9 in ostituendo et in pactis lucroz ut quantum dat v. p. i. do tem. t. m. det in donac. p. nup. marit. 9. et sic h. fit dñs dotis sic illa donacōis p. nupcias. vsu fructū tū h. zat marit. 9. ne accidat mēmōmiz onerib9 dote n. v. iure. nā eq. ras suggerit qz dos debeat eē ibi vbi sūt onēa mēmōmiz. ut. ff. s. ut. do. l. do tis fruct. 9. a. l. p. lex. qz. s. v. i. cū tantū deqz reddatur v. p. i.

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

er qua donacione ofulitur mulieri so. ma. si res totales n
existant. et qz no potuit alienare maritus. eia ea ofenciet e
ut. j. ti. p. in pu. licet al. iure ypothee possit renuciare.
ut. C. advell. l. eiam et. l. i. u. l. x. m. s. et in aut. siue a me. si
cut dosyroti sic et talis donacio iure reddi. viro. so. ma. cu
fir equalitas ut in aut. de equali. do. g. i. col. vij. est a spon

salicia largitas. qn
sponsus sponse pver
ba de futuro vel econ
tra donat pure. no hi
respectu totis. q. s. h
cond. mionij habet.
ut. C. de donac. ante
nup. l. cum veterum.
et. l. si a sponso.

¶ Sed eiam con
tracto. hodie hoc cor
rigitur in aut. de qz
si. do. col. vij.

¶ Exemplo. sic. C.
de pba. l. exemplo.

¶ Nam ostone. C.
de suo. mu. ma. l. i. g.
ne aut. a. g. si autem
locus. c. ¶ Comu
nes. s. ut libertates.
p. l. fal. non minuan
tur. Item ubi no va
let testamentum. lib
tates non reuocant.
ut. ff. s. inoffi. testa
pap. s. sed an. et lib
tates ed. g. fi. Item a
ff. s. h. de con. l. i. gna
liter. s. si quis seruo.

¶ Cum fauore. s.
libertatis. e. ¶ Diffi
mum. C. s. omu. s.
ma. l. i. g. ne autem. et
g. si autem locus.

¶ Accipere. vel eo
deposito. ut. C. de o
mu. s. ma. l. i. g. ne au
tem. et. g. si autem so
cius. Et no. q. opel
litur vendere. qd est
speciale o. tra regulā
ut. C. de o. tra. s. emp
ei. m. i. ut. et. C. s. u
re deli. l. nec emere.
qd plene no. in aut.
de fidei. s. penl.

¶ Inibus alienare
licet vel no licet. sub
audi. licet non sint do
mini ut in lra declaratur.

¶ Cedit aliqui. sic continua. supra dictum est quo qz
efficitur dñs iurē cum vel ciuili. hic tractate in e
dit de quadam specialitate que contingit contra
eos qui domina rerum acquirunt gnale em est ut qui dñs
est potest alienare. et qui dñs non est alienare non possit.
h. et in specialibus casibus contingit contrariu. a. Con
tra totale. s. m. i. m. a. t. ut. C. de re. v. acti. l. i. g. cum lex
alias si extimatus esset possit alienari. nisi extimaco fiet ut
sciatur quantum valet ut. C. de iur. do. quociens. et. l. si m
tervirum. et de fundo do. l. i. b. ¶ Predium. dic totale. vel

quasi ut. ff. de fundo do. l. iij. et. iij. quid si res mobilis est
R. potest alienari si maritus est solueno ut. C. de ser. pi.
da. ma. l. i. c. ¶ Prohibetur. nisi puocetur ad diuisionem
fundi totalis ut. C. de fun. do. l. fi. ¶ Item nisi ex necessita
te ut. C. de li. cau. l. i. ¶ Item nisi cum vniuersitate ut. ff. de fu
do do. l. i. ¶ Item nisi vertatur ad vtilitatem mlieris ut. ff. de
iur. do. l. fi. Accur.

inferri seuerioribus autez
dominis lucrum accresce
re h. quasi inuidie plenum
pio remedio p nostram o
stitutionem mederi neces
sarium duximus et inueni
mus viam p quam et maū
m. floz et socius eius r qui
libertatez accepit nostro
beneficio fruatur liber
tate cum effectupcedere
cuius fauore et antiquos
legislatores multa et con
tra omnes regulas sta
tuisse manifestum est r eo
qui eam libertatem impo
suit sue liberalitatis sta
bilitate gaudente r socio
in demni conseruato pre
ciumqz serui secundum p
tem dominij qd nos dissi
muimus accipiente

¶ *¶* aliena luy l'no

¶ Cedit aliquando
ut qui dñs rei sit
alienare non pos
sit et contra qui dñs rei n
sit alienande rei potesta
tem habeat. Nam dotale
predium maritus inuita
muliere p legem iuliaz p
hibetur alienare quauis
ipsum sit dotis ca ei datus

cum. l. ¶ Inuita. sed ea volente ocedebat. a hoc erat fm
vicium. m. ¶ Volente. similiter phibet. accur. n. ¶ Vtri
qz. s. vicio. o. ¶ Interdicta. quid si fiat. R. vendicat mari
tus constante matrimonio contra factum suuueniens cum
fuerit contra legem ut. C. de ag. et cen. quemadmod. et s
re ven. l. dote. sed dissoluto eo. mulier repetit. ut. C. de
iur. do. l. i. reb. id in plato ecclie alienate re. qz pt eaz
repetere platura durante. ut e. de rebus ec. non alie. g. si
quis pbzorum. p. ¶ Neg. speciale. ut suo fauori no possit
renunciare qz eiam rei pu. mit. er. est. ut. ff. so. ma. l. i. sic. ff.
de pact. do. l. de die. q. ¶ In pncipem. id est destrutione

d. ¶ Inuita. ergo ea
nolente poterat. ut
innuit. qd corrigie
statim. e. ¶ Alienas
re. hoc large accipis
as. siue dominiū mus
tetur siue ius alij o. sti
tuatur ut. C. de re
bus ali. vel non alie.
l. fi. et in aut. de non
ali. g. alienacōis et
ff. de fundo do. l. i. u. l.
Accur. f. ¶ Iphus. s.
de iur. gen. ut p tra
dicionem et ciuili. s.
approbacione fm jo.
Alij dicunt s. iure ci.
s. fictione no iur. gē.
ut. C. de iure do. i. re
bus sed qd ibi dicit
iure naturalivroz em
dñam esse. verum est
pmeuo iure. quo dicit
tur quicquid calca
uerit pestuus rē. n.
naturali. i. iur. gen. s.
rerum dña dicitur q
ad spem. et quantum
ex eis sustentetur sic
filij dicuntur domini
rerum paternarum.
ut. j. de here. quali. et
diff. g. sui. a. C. s. fur.
l. quamuis et. C. res
rum amo. l. i. vel dña
est inspecto exitu sic
filius dicitur dñs ut
ff. de li. et post. l. in
in suis. g. ¶ Coris
gentes. in duob. cas
pitulis et in alijs no
h. ¶ Deduximus. ut.
C. de re. v. acti. g. et
cum lex. i. ¶ Lex. scz
ultra. k. ¶ Italice. i.
in ytalici. phibebat
alienacionem. et hoc
erat primum eius vis

Convertatur. similia sunt ubi etiam dñs non alienat ut ff. ad. l. iul. ma. l. manicheos. s. pe. et. C. de predi. curialiū l. fi. l. p. et. j. e. s. nunc admonendi. **C**ontra. i. e. contra. **A**lienare. idem in iudice ut. ff. si ex noj. ca. aga. l. ij. et. j. de offi. udi. in fi. idem in flumine ut. ff. de acqui. re. do. g. s. alluio. **I**n impatore a augusto ut. s. devsiue. s. pe. **I**dem in prelatis ecclesiaruz ut in aut. hoc eius pot. red. id in tutoribus qui do. minorum locum obtinent ut. ff. s. fut. in. terdum. s. qui tutela. **I**dem in pcuratore q. habet liberam admis. nistracionem ut. s. s. re. di. s. nihil autem. **I**dem in seruis habentibus literam peculij administracionez ut. ff. de pig. acti. si con. uenerit. s. fi. et. l. se. **N**on soluat. scz. tempore constituto. **I**mpedirentur. n. esset pactio de pig. noze vendendo. **T**emere. i. minus cito ut. s. devsiue. in. prim. **C**onstitu. cione. C. s. uir. do. im. pe. l. fi. s. i. a. ij. **C**ertus. ut si actū sit de vendendo iusta comiencio ne vendere possit. sed si nihil fu. it dictum de hoc. nunciabit semel. et tunc elapso biennio ven. det ut. C. de iur. do. impe. l. fi. s. i. et. ij. si autem dictuz fuit ut non vendat ter nunciabit et tunc vendet ut. ff. de pig. acti. si o. uenit. **T**enore. s. constituciois. **V**llam. neq. racō ne pprietatis neq. ra. cione possessiois q. animo retinetur. licz. cozpozalem sine tuto. re p. dere possit ut. ff. de acqui. re. do. l. pu. pillus. et de acqui. re. do. l. possessionem. **Q**uid in adulto. R. si non habet curas. torem. potest alienare q. seruando seruari n. possunt. si ha. bet curatorem similis est p. digo ut. C. de in. me. restr. mi. l. si curatorem. **P**osse. sic. s. de auct. tu. in. prim. et de. sol. l. q. si forte in fi. et. l. pupillo. et. ff. si cer. pe. l. si om. nis. s. fi. **D**ederunt. i. tradiderunt. cum dare sit accipi. entis facere ut. j. de acti. s. sic itaq. si poneres pprie nō ha. berz locū qd sequitur ideoq. vendicare. **O**bligacōne scilicet psonalem ex mutuo. **P**ecuniam. bona est racio ut. j. quibus re. contra. ob. in. prim. et. ff. si cer. pe. l. appel. lata. **F**acit. qd est necesse quia dicitur mutuū. quia de

Nos legem iuliam cor. rigentes in meliorem sta. tum deduximus **C**um em. lex iulia in solis tantum. modo rebus locum habe. at que ptalice fuerant et. alieacōnes imhibebat que. inuita muliere fiebāt ppo. tecas autem earum eciaz. volentevtriq. earum re. medium posuimus ut eciz. am in eas res que in puin. ciali solo posite sunt inter. dicta fiat alienacō vel ob. ligacio. **E**t neutrum eorū. neq. consencientibus mu. lieribus pcedat ne sexus. muliebris fragilitas in p. niciem substancie earum. conuertatur. **C**ontra. autez creditor pignus ex. pactioe q. quis eius ea res. nō sit alienare potest sed. hoc forsitan ideo videtur. fieri q. voluntate debito. ris intelligitur pignus a. lienari quia ab inicio con. tractus pactus est ut lice. ret creditori pignus ven. dere si pecunia non soluat. sed ne creditores ius su. um prosequi impedirent. neq. debitores temere su.

meo fit tuum. ut. ff. si cer. pe. l. ij. **B**ona fide credens. eum maiorem ut. ff. p. emp. l. ij. s. si a pupillo. vel eciam er. rans in iure. licet sit ar. s. ut. ff. p. emp. l. ij. s. si a pupil. lo. **C**onsumpti. qd sit expendendo vel cum aliis mimi. scendo. ut. s. de usufruct. s. constituitur et. ff. de sol. si aliam. **C**ondici. scilicet condicione certi ex mutuo reconcilia. to p. consumpcionez. ut. ff. si cer. pe. si a. furioso. et. l. se. **I**tez. stipulacione reconci. lia. ut. C. si cer. pe. l. quis. **I**tem vsuca. ut. ff. de iur. do. pec. lus. et. nō. j. quibus. mo. restrahi. ob. in. prim. **A**ccur. floren. **A**d exhibendum. quia tenetur qui do. lo fecit quo min. 9. pos. sit exhibere ut. C. ad. exhibi. l. ad. exhibi. et. sic. iurāt. in litem. ex. eo. q. interest pupilli ei. cuius pecuniam reddi. tam esse ut. ff. de mi. lit. i. iurā. l. m. acti. et. l. minimis. **A**ccur. k. **R**es. ut res fiat. accipientis. nō ut de. bitor. liberetur. et. B. sequitur. **D**ari. ex quacum. q. causa. **L**iberabitur. scz. debitor. pupilli. s. contra. ff. de sol. si. stipulatus fuero. s. i. bi pupillus erat ad. iectus nec quicquam. sibi debebatur. cū ad. solucionem tantū po. natur ut. j. e. t. de sol. l. q. si stipulatus. et. l. quomiam. res. s. ac. tibi. n. **C**onstitu. one. ut. C. de admi. tu. l. sanctum. ac. o. **D**ebitorē. ex mu. tuo vel simili causa. n. expensione vel reddi. tu ut. C. de admi. tu. sanctimus. et. l. cum. constitucione. **S**entencia. scilicet. me locutoia quā. preceptum vulgatis. appellamus. ut si dicat de ceno vel p. cipio tibi solvere vel de. ponere ut. ff. de min. l. ait. pretor. s. quid tamen. q. **S**is. ne omni. vel sportularum vel preciorum tabell. sed nunq. debitor. p. sua parte soluet. R. non ut. C. de fruc. et. li. er. l. fi. et. fa. sic. C. de epi. au. l. tam dementis. s. fi. **P**er. mittat. nō q. tutor et iudex necessarij sunt s. in. pe. **S**ed s. in. nos solum iudex sufficit ut. ff. de min. ait. pretor. s. quid ta. men. et. l. q. si minor. in. fi. **S**ecuritas. ut nec restitue. cio detur secus in predio alienato cum decreto. qz. empco. ex voluntate. solucio de necessitate fit ut. ff. de min. ait. pe. tor. s. quid tam. et. l. q. si minor. in. fi. et. C. de predi. min.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.]

II

si quidem
Si autē solutio ut soli pupillo & adulto curatorē h ti
 sine eo vñ ipō iure n̄ liberat. ut. j. ibi n̄ pderit rē. s. **L**o
 cuplecior. qd est et si non est factus pauperior ut. ff. de sol
 in pupillo. **P**etat. et sic est s̄ preda sollicitus. vnde n̄
 auditur ut. C. p emp. l. eum qui. u. **N**ihil. apparet ergo
 q̄ ipso iure non est li
 beratus. si autem euz
 auctoritate tutoris.
 ipso iure liberaretur
 sed tunc restitueret
 minor p̄dita pecūia.
 ut. C. si aduersus. sol
 l. i. **D**amnabit.
 scilicet ipso minore
 petente. vel alio suo
 nomine. non ex̄neo.
 ut. ff. de sol. l. filius.
Soluerit. contra
 hanc diffusam mate
 riam distinguet euz
 debitor pupillo sol
 uit. aut consequitur
 plenam. aut pleniō
 rem. aut plenissimam
 securitatem. si soluat
 pupillo sine tutoris
 auctoritate et pupil
 lus habeat saluaz pe
 cumam. vel ex ea locu
 pleior est. liberaē n̄
 ipō iure sed p̄ excep
 tionem nisi esset ad
 ultus sine curatore.
 ut hic et. ff. de sol. l. i.
 m pupillo. si autem
 soluat tutore aucto
 re. ipso iure liberaē
 pot est tamen in inte
 grum restitui si non
 habeat rem saluam.
 ut. ff. si aduersus sol
 l. i. nisi in. iij. casib⁹
 ut. C. de adm. tu. san
 ctimus. et. l. consti
 tucionem. qd em̄ le
 gitime factus est ex
 euentu retractari nō
 debet ut. C. ad se. o.
 trebel. sanctim⁹. ple
 nissima est si iudex in
 tenuerat cum tu. vñ
 sine eo ut hic. et. ff.
 de min. ait pretor. q̄
 quid tamen. de hac
 materia ibi plene nō.
Ex diuerso. non possunt. distm
 gue aut id qd erat soluendum nō poterat alienari sine de
 creto. quo casu de cretum interponendum est in soluendo.
 ut. ff. de rebus e. q̄ si pupillus alias non tenet. et potest vñ
 dicari qd solutum est. nisi consumpserit creditor. ut hic. et
 ff. si cer. pe. non omnes. q̄ si. aut poterat. quo casu solus suf
 ficat tu. vel tu. vel adultus non habens euz. nec restituunt
 tur cum non sint decepti. si sine tu. soluerit. non liberaē. nec
 dominiū transt̄ nisi p̄ consump̄. ut hic. et. ff. si cer. pe. nō
 omnis. q̄ si. et hoc quando debitum erat ciuile et naturale
Si naturale tantum p̄ restitutionem poterit repetere. si

si non soluitur cum aucto
 ritate tutoris non libera
 bitur **S**ed hoc eciaz e
 uidentissima ratione sta
 tutum est in constitucio
 ne quaz ad cesarienses ad
 uocatos ex suggestione
 viri tribuniani eminentissi
 mi questoris sacri palacij
 nostri promulgauimus q̄
 dispositum est ita licere
 tutori vel curatori debi
 torem pupillarem soluere
 ut prius iudicialis senten
 cia sine omni damno cele
 brata hic pmittat q̄ subse
 cuto et si iudex pronūcia
 uerit et debitor soluerit.
 sequatur huiusmodi solus
 cionem plenissima securi
 tas **S**i autem aliter q̄
 disposuimus solucō facta
 fuerit pecuniam autē sal
 uam habeat pupillus ut
 ex ea locuplecior sit et ad
 huc eandem pecunie sum
 mam petat p̄ excepcone
 doli mali poterit submo
 ueri **Q**uod si male con
 sumpserit aut furto amise
 rit nihil proderit debito
 ri doli mali exceptio sed
 nihilominus condemnabi

legitime soluit. al suo iur condiez. ut. ff. de condi. inde. in
Acquiritur. Est modus in rebus sine **terdum.**
 certi demqz fines. **N**os ultra citroqz nequit confis
 stere rectum. Nam licet multis modis res nobis ac
 quirantur. ut a. q̄. illo singulorum. de re. di. vsqz nunc tras
 ditum est. tamen certi sunt homines. p̄ quos acquiritur et

tur quia temere sine tuto
 ris auctoritate et non se
 cundum nostram consti
 tucionem soluerit **S**ed
 ex diuerso pupillivel pu
 pille sine auctoritate tu
 toris non possunt soluere
 quia id quod solunt ali
 cui. non fit accipientis cū
 nullius rei alienacio eis
 sine tutoris auctoritate
 cessā est. **P**er quas p̄so
 nas nobis ius acquiritur

Acquiritur vobis
 non solum p̄ vos
 metipfos sed ecia
 p̄ eos quos in potestate
 habetis. **I**tem p̄ seruos in
 quibus vsu fructum ha
 betis. **I**tem p̄ homines li
 beros et p̄ seruos alienos
 quos bona fide possidetis
 de quibus singulis diligē
 cius dispiciemus **I**git
 liberivestri vtriusqz sexus
 quos in potestate habetis
 olim quid quicquid ad es
 os puenerat exceptis vicz
 castrensibus peculijs hoc
 parentibus suis acquire
 bant sine vlla distinctione
 et hoc ita parentū fiebat
 ut eciam eis licencia esset

uo suffiat. et quo ad vsu. et quo ad fructus in inicio bonam
 fidem habere. ut. ff. de vsu. qui scit. q̄. vi. et. C. de vsu. tñl
 for. l. vna. q̄ hoc tantummodo. **I**gitur. quia de singulis
 dicere vult de filijs ut de digmoribus p̄mo dicit. fac eē
 glo. ff. de edendo. m. l. argentat. m. q̄. edi. **E** **O**lim. anti
 quitate primo recitat. et hoc ideo ut nichil antiquitatis pe
 nitus ignoretur. ut. j. ti. p̄. m. p̄. nam id qd tollitur vel
 reformatur non debet esse incognitum. ut. C. de cas. tole
 l. i. in fi. **C**astrensibus. idem in quasi castren. eē nūve
 teri. ut. ff. de coll. bo. l. i. q̄. nec castrense. non solum nouo
 iur. ut. C. de bo. que li. cum oportet. q̄. exceptis et. q̄. eodez

sunt. vi. f. p̄ nos. p̄ fi
 lios p̄ seruos nostros
 p̄ alienos in quibus
 vsu. habemus p̄ a
 lios quos bona fide
 possidemus. p̄ liberū
 hominem quem bona
 fide possidemus. sep
 tim⁹. f. ille in quo nu
 dum vsu habemus.
 est octauus quando
 qz ut liber homo. i.
 p̄ curator de quibus
 hic ti. dicit. differt
 autem a quodaz alio
 i. j. p̄ qual. p̄. no. acq̄.
 quia ibi s̄ ob. acq̄.
 h̄ de rebus tractatur
 a. **N**on solum habe
 tis. ut. j. e. q̄. i. et. q̄. jē
 nobis. **b** **T**er vsu
 fruct. ut. j. e. q̄. de his
 quid si nudum vsu.
 h̄. ex re n̄a acq̄.
 n̄ autē ex opa. ut. ff.
 de vsu. et ha. p̄ seruū
 q̄. j. p̄ qual. p̄. no. ob.
 ac. q̄. p̄ eum quoqz.
 c. **B**ona fide. ut. j. e.
 q̄. idem placet. que
 bona fides in posside
 te non possessio requi
 ritur. ut. ff. de acqui
 ren. pos. cum heredes
 q̄. fi. et. ff. de sti. ser.
 l. si seruus ex testō. q̄
 de acqui. re. do. hō li
 ber. in prim. erigitur
 et bona fides in prim
 cipio possessionis et
 continua in libero ho
 mine quo ad aliquid
 acquirendum p̄ eum
 non in vsu. quia non
 vsucapitur. ut. ff. de
 acqui. re. do. l. q̄. bo
 na fide. q̄. i. et. C. de
 p̄ scrip. lon. tem. quo
 p̄ li. i. sola. sed in ser

obseruando est autem castrense qd filius a quolibet in
 castrens acquirat non acquiratur al. ut ff. de cas. pec. l. si
 forte. et. l. castrense. quasi castrense est. q magistri libera
 lum arcum clerici et aduocati de publico acquirunt. ut. C.
 de inoffi. tes. l. si. et. C. de epi. et cle. sacrosancte. et. l. cuz
 lege. **S. Distinctione** aduenticij vel pfecticij proprietatis
 vel usufru. **h. Alij**
 s. fratri qd grauius
 esse videtur. ut. C. de
 bo. que li. cum opoz
 tet. s. i. **Constitu**
 tione. ut. C. de bo.
 que li. cum opoztet
 Accur. **h. Ex re**
 large pone. i. ppter
 rem ut fructus ex re
 bus patris el occasi
 one patris quocumq
 qz modo quesita. ut
 ff. de incen. rui. nau.
 l. i. s. ij. et. ff. de vsu
 l. fidei con. s. cum pol
 liduis. et de vul. sub
 sed et si plures. s. m
 arrogato. et de cas
 tren. pec. si forte. et
 l. si castrense. n. et ali
 unde filius sit habi
 turus p se. ut. ff. de
 iur. to. l. v. s. si pater
 a sic ponitur ex re. ff.
 de acqui. here. adico
 m. si. ar. s. ff. de pe
 cu. eo tempore. m. si.
 ar. similiter. s. ff. de
 acti. emp. iur. s. si qd
 seruo. **l. Inuidia**
 est. scilicet filio qui
 acquirat. m. Res
 uerti. q. d. nulla.
 m. **Usufruct.** quez
 habet m aduenticijs
 nisi remiserit. ut. C.
 de bo. que li. cum op
 tet. s. si. autem res. p
 nisi ab aliquo sibi de
 tur aliquid vel relin
 quatur hoc pacto ut
 ad patrem non ptine
 at usufruct. ut m aut
 ut. lice. ma. et a. m
 p. m. col. viij. vel m
 si succedat filius vna
 eum patre m heredi
 tate fratris vel sozo
 ris. ut m aut. de here. qui ab inte. de. s. si vero. col. ix. vel n
 seruul donec filio fa. eo pacto ut manumietatur statim ut
 C. de bonis que li. l. vi. ad fi. vel nisi quando pater no hnt
 consentire filio aduenti hereditatem aliquam. ut. C. de bo.
 que li. l. si. m. si. et. s. i. et. ij. vel nisi pente minus legitime
 diuertente bona filijs applicentur. ut i aut. ut nulli. i. s.
 quia vero quedam col. ix. Item quanto pater contraxit ma
 cestat nupcias. ut i aut. de mcel. nup. s. i. col. iij. **o. Pro**
 spera. quid dicemus in dubio. vnde puenerit. Respondent
 quidam ex bonis patris psumitur habuisse. sicut si vroz ha
 bet psumitur ex bonis mariti. ut. C. de donac. int. vi. et vx.

quod p vnum vel vnam ac
 quisituz est alij filio vel ex
 traneo donare vel vende
 re vel quocumqz modo vo
 luerant applicare. Quod
 nobis in humanum visum
 est et generali constitui
 one emissa et liberis pep
 cimus et patribus hono
 rem debitum reseruau
 mus. **S. Sanctum** etem
 a nobis est ut si quid ex re
 patris ei filio obuenerit h
 scundum antiquam obs
 uacionem totum parenti
 acquiratur que enim inui
 dia est ut qd ex patris oc
 casione pfectum est hoc
 ad eum reuertit. **Ad** autez
 ex alia causa sibi filius fa
 milias acqsiuit huius vsum
 fructum patri quidem ac
 quirit dominium autem
 apud eum remaneat ne qd
 ei suis laboribus vel pspe
 ra fortuna accesserit hoc
 in alium pueniens luctuo
 sum ei procedat. **Hoc**
 quoqz a nobis disposituz
 est et in ea specie vbi pa
 tens emancipando liberz
 ex rebus que acquisitione
 effugiunt sibi terciam p

et. ff. de bona. inter vi. et vx. l. quirtus. nos contra. et diz
 stingue. an filius sit diligens vel diues et pater inops. vel
 contra. ut ex bonis diligentis alias diuitis quesitum fuit
 gamus. ut. C. ar. tu. si defunctus. et. ff. de her. ven. vendi
 to: et hereditate. ibi. ptecum em hominis rē. et. ff. ad l.
 fal. si heres institutus in prin. **p. Procedat** collige pe
 culum. aliud castren
 se. aliud quasi castre
 se. aliud rusticatum
 siue paganum. qd di
 uiditur in pfecticijs
 et aduenticijs. ut. C.
 de inoffi. tes. l. si. m.
 prim. m. quibus om
 nibus dicitur hac les
 ge quid iur sit. et. C.
 de bo. que li. l. cu op
 tet. **q. Hoc** quoqz
 ut parentibus bono
 rem seruenus. et fi
 lijs pcamus. **r. Di**
 spositum est. C. de bo
 nis que li. cum opoz
 tet. s. cum autem.
z. Specie. i. casu.
s. Vbi. i. m. quo.
s. Per adquisicio
 nem. i. patri non acq
 ratur quantum ad p
 etatem. Sed secund
 que tempora locum
 habeat. qd hic dicit
 secundum antiqua no
 quia sola castrensa
 et quasi non acquir
 bantur de quibus ni
 hil detinebat pater
 ut. C. de bo. que li.
 cum oportet. s. i. s.
 moderna vero no. qz
 non erat adhuc sta
 tutum in aduenticijs
 ut non acquirant pa
 tri. tempore huius les
 gis antique que rec
 tatur hic. s. iij. iur
 ra hic successiue con
 siderari. antiquissi
 mum quo sola castre
 si vel quasi non acq
 runtur ut s. i. ante
 quum vel tempore co
 stantini. quo res ma
 terne et materna li
 nea delate ut non ac
 quirantur patri statutum est. ut. C. de bo. ma. l. i. n. et. in
 tercium qd hic recitatur ut pater emancipando filiu de his
 maternis terciam teneat p premio. quartum quo cauetur
 ut omnia aduenticia acquirantur filijs quantum ad ppetua
 tem patri quantum ad usufruct. ex quo corrigitur illud
 qd iur antiquo cautum erat. ut hic. et. s. s. i. et. C. de bo. q
 li. cum oportet. **t. Constitucō** nibus. scilicet constanti
 ni ante iustinianum ut recitatur. C. de bo. que li. cum opa
 tet. s. penul. **u. Decrescat.** ar. qd. s. de p. pa. su. p totis
 et. C. de cas. tol. s. p secundo. **v. Dimidiam.** quam scilicet
 per retinet nisi expresse remittat. ut. C. de bo. que li. cum

tem retinere si voluerat li
 cenciam ex anterioribus
 constitutionib9 habebat
 quasi pro precio quodam
 modo emancipacionis. Et
 in humanum quidem acci
 debat ut filius rerum sua
 rum ex hac emancipacio
 ne dominio pro parte ter
 cia defraudetur et qd ho
 noris ei ex emancipacione
 additum est qd sui iuris ef
 fectus est hoc p rerum di
 minucionē drescat. **Ide**
 oqz statuimus ut parens
 pro terciā parte domini
 quam retinere poterat di
 midiam non domini rerū
 sed vsufructus retineat.
Ista etenim et res inta
 cte apud filium remanebt
 et pater ampliori summa
 fruetur pro terciā dimi
 dia potiturus. **Item** vo
 bis acquiritur qd serui ve
 stri ex tradicionē nāciscū
 tur siue quidem stipulē
 ex donacione vel legato.
 siue ex qualibet alia cau
 sa acquirunt hoc enim vo
 bis et ignorantibus et in
 uitis obuenerit. **Ipsē** enim
 seru9 q in potestate alius

quisantur patri statutum est. ut. C. de bo. ma. l. i. n. et. in
 tercium qd hic recitatur ut pater emancipando filiu de his
 maternis terciam teneat p premio. quartum quo cauetur
 ut omnia aduenticia acquirantur filijs quantum ad ppetua
 tem patri quantum ad usufruct. ex quo corrigitur illud
 qd iur antiquo cautum erat. ut hic. et. s. s. i. et. C. de bo. q
 li. cum oportet. **t. Constitucō** nibus. scilicet constanti
 ni ante iustinianum ut recitatur. C. de bo. que li. cum opa
 tet. s. penul. **u. Decrescat.** ar. qd. s. de p. pa. su. p totis
 et. C. de cas. tol. s. p secundo. **v. Dimidiam.** quam scilicet
 per retinet nisi expresse remittat. ut. C. de bo. que li. cum

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

[Marginal notes on the right edge, partially illegible]

II

oportet ac. **¶ Profecta**. i. loco tercie quam habebat olim in bonis maternis. racione proprietatis habet hodie dimidiam usufructum in omnibus aduenticijs ut. C. de bo. q. li. cum oportet ac. **¶ Item stipulentur**. et ita obligacionem domino querit ut. j. p. quas p. lo. no. acqui. circa pñ. **¶ Ex q̄libet**. ut p. occupationem vel specificationem vel inuencionem ut. s. d. re. cum quis a. g. t. x. fau. eos. a. **¶ Inuitis**. sic ff. de acqui. re. do. ec. inuitis. sic et. ff. de r. ob. seruum ne tan. re. ar. contra. ff. d. do. na. hoc iure. s. no. po. test. b. **¶ Summ**. scilicet ad suam utilitas. tem. sed ad domini utilitate potest. ut. j. s. stip. s. g. cum factum que est o. ymmo ec. ad suam utilitate qñ. q. ut si dominus ser. uo legatu. relinquat. ut. C. de nec. r. s. v. q. dam. s. illo. r. illud s. equitate. non racione dicitur quia in ali. menta erat relicta ut. C. de l. i. seruum. et. ff. de adm. et. ci. b. le. i. seruos. alias au. tem non tenetur he. res nisi velit. **¶ Sed si heres**. no. in hereditate adeun. da seruo tria esse ne. cessaria. iussus ut hic. et q. precedat. ut. ff. de acqui. her. si quis. mihi. s. iussus. et ser. uo voluntas. ut. C. s. her. insti. cum p. po. nas. et in trebell. re. sti. seruo facienda. do. mini sufficit voluntas. At in bo. pos. seruo. de lata seruius. consen. tire et dominu. velle si. ue ante siue post op. tet. ut. ff. ad trebell. seruo inuito. et rem. ta. ha. l. pe. in legas. to non est opus iussu. one. cum emolimen. tum tantum contine. at. ut. ff. man. si her. editatem. d. **¶ Adie. rit**. scilicet seruius. **¶ Deinde**. quanto q. non p. inde ut si filio meo substituaz. eos quos in heredes fecerim. nam vocantur ex substitucio. ne qui p. se. non qui p. seruos heredes sunt. ut. ff. de vul. et. pu. substi. qui liberis. s. he. verba. **¶ Item** alibi. ut. ff. de l. i. cum filio. s. ipsi vero et. s. ideo. **¶ Acquiritur**. siue ser. uis tantum velit. siue dñs tantum ut. ff. de do. cau. mo. l. i. et de adm. le. i. seruo cum. accur. **¶ Non solum** ad

est nihil suum habere po. test. **¶ Sed si seruus heres institutus sit non alias nisi nostro iussu hereditate adire potest. Et si vobis iubentibus adierit vobis hereditas acquiratur p. m. de ac. si vobis heredem instituti essetis et conuenienter scilicet vobis legatus per eos acquiratur. Non solum autem p. rietas p. eos quos in potestate habetis vobis acquiratur sed etiam possessio. Cuiuscumque enim rei possessionem adepti fuerint id vos possidere videmus. Unde etiam p. eos usufructus longi temporis possessio vobis accidit. De his autem seruis in quibus tantum modum usufructum habetis ita placuit ut quicquid de re vestra vel ex operibus suis acquiratur vobis id adiciatur. Adve. ro extra eas causas p. secuti sunt id ad dominum p. etatis p. tmeat. Itaque si is seruus heres institutus sit legatumve quod vel quid ei donatum fuerit non usufructuario sed domino p. etatis acquiratur. Idem placet et de eo quod a vobis**

cepti. scilicet iuste secundum quosdam vel aliter. q. d. die ut di. pimus. s. de his qui sunt sui vel alii. ut. s. i. **¶ Videmus** etiam ignorantes. ut. ff. de acqui. pos. l. iij. s. saltus. **¶ Usucapio**. in rebus peculiaribus statim. nam dominicus postquam dominus scit. ut. ff. p. soluto. l. ij. et de usufructu. l. labeo. **¶ Possessio**. i. p. scriptio que est effectus longe possessionis. ut. ff. de usufructu. l. iij. ac. **¶ De his** tantum modo. ut. ff. de dona. cau. mo. l. vl. et de adm. le. i. ser. uo. m. **¶ Usufructus** de eo in quovsum tñ. modo habemus die q. ex opibus tantum si acquirat. q. opere v. ui in fructu sunt. ut. ff. de usu et habitac. one. p. seruum. **¶ De re**. expone. ut. s. e. s. i. ac. o. **¶ Pro** p. rietatis. nisi contes. placione fructuarij sit institutus. vel alii. ud sibi datum fuerit quo casu ex re eius. s. fructuarij sic sibi qñ. tum esse videtur. ut. ff. de usufructu. le. sed et si quid non tamen fructuarij iussus sufficit ad adeundam hereditatem. ut. ff. de acq. ren. her. l. adicio. s. p. terea. p. **¶ Ad** id est aliquid. **¶ Dem** placet. scilicet quo ad acquisicionem ut statim sequitur. nam in alio dif. fert ut. j. e. s. sed bene. fi. r. **¶ Si liber**. hic die q. diximus. s. e. in. prim. **¶ Causas**. veluti si fuerit heres institutus. vel legatum fuerit. et aliquid vel donatum. **¶ Si liber est**. p. riet possessionem que sibi queri non potest. cum ipse ab alio possideatur. ut. ff. ad. l. iul. de adul. sic eueni. et **¶ Item** p. riet usufructu. que sibi si queritur sine possessione. ut. ff. de acqui. re. do. homo liber. s.

quicquid. et de usufructu. l. sine. sed in hereditate p. liberum tantum. mibi querenda. vi. sit necessaria. quorum si quid de fuerit. non queritur. scilicet ut mei contemplacione instituatur. **¶ Item** ut sciat condicionem suam institutus. **¶ Item** quod iussu meo adeat. **¶ Item** quod volens adeat. **¶ Item** quod velit michi querere. **¶ Item** quod bona fide possideam. bene dico oportet ut sciat condicionem suam. unde ignorans sue condicionis nulli

neq. rti. sibi em non ut. ff. de acqui. h. re. qui putat. s. qui bona fide. et. l. vi. s. i. et quia se obl. gare non voluit. Item possessor non. si non interuenit iustus. ut. ff. de acqui. h. re. si quis mihi lo. s. nullum. Item et si interuenit. ut. ff. de acqui. h. re. l. vi. s. cellus. et. s. i. nam et seruii necessitate cre. ditur hoc fecisse. ut. ff. de neg. g. l. at qui. s. si libero. quare n. potest acquirere ut. ff. de here. m. st. l. ho. mo liber in prin. Si sciens condicionē suam volens querere mihi. querit sibi. sed restituit mihi posses. sori p. condicionē si. ne caia cuius intuitu fuit institutus. aut n. volens querere pos. sessor. cuius intuitu fuit institutus iustus eius aduendo querit sed sine eius otempta. cione nihil. ut. ff. de acqui. re. do. l. liber ho. no. in prin. Item potest dici. q. ignas. rus querit sibi ut. ff. de acqui. h. re. l. qui in aliena m. fi. a. s. cu. autem. s. **U**bi sit sic. C. de pactis. tras. ditionis t. **U**bi pos. sidet. s. ciuilit. sed naturaliter ut. ff. de acqui. pos. l. i. natura. liter. vnde vtilis me. dictus vnde vbi sibi da. tur ut. ff. de vi. et vi. ar. l. iij. s. vnde vi. u. **U**bi dicitur. sic. ff. de acqui. pos. l. i. s. p. eu. sic. ff. qui sa. r. da. co. l. sciendum s. ij. v. **U**bi scit. vnde n. vsucapit cum malam fidem habeat ut. s. d. vsuc. in prin. accur. p. **U**bi vtriusq. nō de tribus vtriusq. dici. vel melius dicitur q. fructuar. et to. pos. ac. p. **U**bi p. ror. me ut. s. e. s. de h. il. a. s. idem placet. **U**bi his apparet. s. argumento a o. tra. rio sensu sumpto. naz. si tantum p. dictos ho. mnes acquiritur et. go non p. alios ut. ff. de offi. eius cui man. l. i. in prin. et. s. de tutel. in prin. **U**bi Acquiri. fallit in tutore et cur. et sibi p. somis ut dice. mus. j. de muti. l. si s. si quis alij. ac. **U**bi Possessionem. C. de acqui. pos. l. i. et. ff. de acqui. pos. possessio q. s. et si pos. sessio. **U**bi Constitutionem. que est. C. p. qnas p. so. no. ac. qui. l. i. **U**bi Per hanc. ita q. et p. pcuratorem. namq. sola possessio cum res inanimata sit mihi non querit. nam et p.

habetis neq. bona fid. pos. sidetis. Item p. alienos s. uos in quibus neq. vsu. fructum habetis neq. ius. stam possessionem nulla ex. causavobis acquiri posse. Et hoc est qd dicitur p. ex. traneam p. sonam nihil ac. quiri posse excepto eo qd p. liberam p. sonam acqui. ritur veluti p. pcuratorem. Et placet non solum sci. entibus sed et ignorantib. vobis acquiri possessionē secundum diu. seueri ostō. nem et p. hanc possessionē etiam dominiū si dñs fue. rit qui tradidit vel vsu. cationem aut longi tps. p. scriptionem si dñs non sit. **U**bi Hactenus tantisper admonuisse sufficit quem admodum singule res vobis acquirantur. Nam et legatorum ius et quo ip. so iure singule res vobis acquirantur. Item fidei. omissorum vbi singule res vobis relinquunt oportu. nus inferiori loco refere. mus. **U**bi Videamus itaq. nunc quibus modis p. vni. uersitatem res vobis acq. runtur. Si cui ergo here. des facti fitis siue cuius bo. norum possessionem pecie

tradicionem res mihi querit et possessio sed illa eas et p. me acquiratur. ut. s. de re. di. p. tradicionē et. s. e. m. prin. Alii dicunt ut azo. p. solaz possessionē queri dominiū ut h. et. C. e. l. i. sed ibi non dicitur simpliciter excepta possessione. sed dixit excepta causa possessionis. i. dominiū qd est cā. posses. sionis. Secūda post vsuc. ut. ff. de vsuc. l. iij. e. **U**bi Prescrip. onem. nobis sciētib. ut. C. de acqui. pos. si. i. f. **U**bi Hactenus. admonuisse. s. de re. di. s. singulorū. ac. **U**bi Acquirantur. p. nos et alios. ut in. t. isto. **U**bi Legatorū. s. tacite obiecti. que fieri posse. s. sin. gularibus acquiri. coi. bus legatorum. **U**bi Referemus. ut. j. del. p. totum. et. j. de singulis re. p. fidei. re. p. totum. **U**bi Si cui heredes. s. de iure. ciuili ut. j. de here. m. st. vsq. ad ti. s. lo. pos. accur. **U**bi Bo. norum. s. de iure. pre. to. et. j. de lo. pos. p. totum. **U**bi Ar. ro. gauerit. s. j. de acqui. p. ar. ro. p. totum. **U**bi Fuert. j. de eo. cui li. cā. adi. p. totū. **U**bi Ex testō. de qui. bus vsq. ad ter. cum. lib. dicitur.

De testame. tis ordinad.

Ubi Estamentū ex eo appellatur q. tes. tatio mentis sit sed ut ni. hil antiquitatis penitus ignoretur sciēduz ē olim quidem duo testamento. rum genera in vsu fuisse. quorum altero in pace et ocio vtebantur q. cala. this comicijs appellabāt altero cum in prelium exi. turi essent qd p. cinctuz di. cebatur accessit demum tertium genus testamen. torum qd dicebatur p. es et liberam scilicet quia p. emancipationem id est p. dicionem agebat quinq.

stitutione nullum dicitur testamentū ut. ff. de iur. omni. l. i. et. j. de fidei. s. heredi. m. prin. **U**bi Sed ut. C. de cadu. tol. s. et cum triplic. ar. contra. j. e. ti. s. in. p. non scriptis. **U**bi Quod calatis. id est bonis inijs vel bonis ouentibus. calos em bonum interpretatur. comicie sūt queritus vel a cal. lon qd est voco. quia vocaco p. sonaz. fiebat. vnde kalena. de dicte sunt. **U**bi Procinctuz. eo forte q. succincte fiebat

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including references to other legal texts and commentary.

De testamento

et in his duobus testamentis heres et at. ut. j. e. s. sed neq
Erituri. de domibus. e. **A**ccessit. similiter de iure ci
 uili. ac. f. **P**er es. p. rium nomen testamēti. accursius
Vendicōnem sic. s. quibus mo. uspa. po. sol. s. p. terea
Et libripēde. i. estimatoze. qui libripēdebat vel es
 stimabat familiam vno nūmo. deinde emptor manumittes
 bat totam familiam
 cum omnibus bonis.
Romans. i. libe
 ris hominibus ut. s.
 de lib. s. fi. k. **P**u
 teribus. s. quibus
 mo. tu. fi. m. prim.
Familie. id est he
 reditatis ut. ff. s. s. s.
 sig. p. nunciacō. s. fas
 milie. ac. m. **E**mp
 tor. qui erat loco he
 redis ut. j. e. s. sed ne
 q. n. **L**ibram. i.
 adequatam. i. estima
 tam rem et dicitur li
 bra hereditas. quia si
 cut libra diuidit in
 p. vncias. ita et he
 reditas. ut. j. de here.
 insti. s. hereditas. vn
 de dicitur adequata
 libra. i. hereditas es
 timata. o. **P**arti.
 quia numerus testiu
 remansit. p. **U**ad
 ius. scilicet q. ius ci
 uile inuenit q. **P**o
 stea. scilicet s. media
 iuris prudentia.
Honorario. scilicet
 pretorio ut. s. de
 iure naturali. s. pres
 torum. 2. **Q**uodā
 modo. quia computa
 to libripēde et emp
 toze. vii. erant.
Et subscriptione.
 ut subscribant se tes
 tamento affuisse. et
 cuius sit ut. ff. e. l. pe.
Constitutio. n. bul
 ut. C. de testa. hac o
 sultissima. t. **C**on
 textu. i. nullo actu in
 terposito nisi necessa
 rio nature ut. ff. e. he
 redes in fi. a. C. e. cū
 antiquitas. u. **T**e
 statoris. si potest ut
 C. i. ulem. v. **T**e
 stium. si non potest
 testator scribere. sed
 hodie indistincte p. alium scribere potest nomen heredis ut
 in aut. ut spon. lat. s. quia vero. col. viij. r. **T**enorem. e
 autem tenor si potest scribere faciat. alias dicit coram tes
 tibus. et scribetur p. alium vel p. aliquos de eis. alias non
 valeat. p. mmo falsi pena tabellio tenetur ut. C. e. uitemus.
Annulo. scilicet habente characteres. qui signatorius di
 citur. et sic est in eo sigillum. non autem alio signo ut. ff. e.

testibus et libripēde ci
 uibus romans puberibus
 presentibus et eo qui fami
 lie emptor dicebatur. s.
 illa quidez priora duo ge
 nera testamentoruz exve
 teribus temporibus in di
 scretudinez abierunt. **N**ō
 vero p. es et libram fiebat
 licet diucius p. mansit at
 tamen partim et hic inusu
 esse desijt. **S**ed predi
 cta quidem nomina testa
 mentorum ad ius ciuile re
 ferebantur. **P**ostea uero
 ex edicto pretoris forma
 alia faciendorum testamē
 torum introducta est iure
 enim honoario nulla emā
 cipacio desiderabatur s.
 septem testium signa suffi
 ciebant cum iure ciuili fi
 gna testium non erant ne
 cessaria. **S**ed cum pau
 latim tam exusu hominuz
 q. ex constitutionum emē
 dacionibus cepit in vnam
 consonanciam ius ciuile et
 pretorium iungi constitu
 tum est ut vno eodemqz
 tempe qd ius ciuile quo
 dammodo exigebat sep
 tem testibus adhibitis et
 subscriptione testium qd
 ex constitutionibus inuen
 tum est et ex edicto preto

ad testium. s. signum. et de. s. sig. l. signatorius. s. signare
Accur. 3. **T**estamentum. vel eiam limbeum scilicet q
 inuolutum est testamentum ut. ff. e. ad testium. s. fi.
Visum. hac racione et cum tribus vel paucioribus vel plu
 ribus potest signari testamentum. ar. j. man. s. is qui ereq
 tur. alij dicunt tantum cum. vij. vel vno debere signari.
Testes. factō. p
 passue hic accipe. ut
 bona fit excepco ac
 sed neq. r. al. eiam
 accipitur actiue ut. j.
 de here. quali. a. dif.
 s. testamenti.
Mulier. i. alijs au
 tem calibus omnibus
 recipit preterq. in
 testis. ut. ff. e. qui te
 stan. s. mulier racio ē
 ut. C. de fideis. l. fi.
 ut est timor fallitas
 tis. **Q**uid de hermoz
 fraudito. r. si pualz
 in masculino sexu tes
 capitur ut. ff. de sta
 ho. querit. et de tes
 l. repetundaruz. s. i.
Impubes. quid
 de eo quidit in pu
 pillari etate. r. aliz
 as. i. preterq. in tes
 tamento posset tes
 tificari. sicut et ser
 uus ut. ff. de. s. sig.
 l. nocionem. s. instru
 mentorum. a. C. s. he
 re. et manich. qm m
 fi. sed hic non quia
 faciunt ad substanci
 am testamenti ut hic
 dz. e. **M**ut. q. nī
 loq. vī audire potest
 ut. j. qui. test. fa. licz
 s. item furdus.
Furiosus. nisi ha
 beat dilucida inter
 ualla ut. ff. e. qui tes
 tamento. s. nec furio
 sus. **A**ccur. s.
Interdictum vel
 a lege ut quia commi
 sit m. l. iul. ma. ut. ff.
 ad. l. iul. ma. l. fi. vel
 a iudice ut. ff. e. is q
 m fi. i. r. l. **I**n
 testabilem. ut de car
 mine famoso damna
 tus vī muliebria pas
 sus ut. ff. e. is cui. s.
 fi. et. l. cū lege. de te
 st. ob carm. in prim. i. **S**ed cum liberalitate. scilicet pu
 tatiua. et sic valet plus qd est in opinione q. qd est in ve
 ritate. sic. ff. del. i. l. in. s. s. et si qua. et. ff. de offi. p. l. bars
 barnus. ar. s. j. del. s. si quis rem suam. k. **S**ignaretur.
 quidam hoc intelligunt generaliter verum. ut siue ostens
 datur testamentum in scriptis conditum. siue nuncupatiū
 debeat ei credi. siue d. fieri. ut test. s. esse siue nō. a. sic se hz
 j. p. i. m. p. s. q. n. p. r. b. a. n. d. d. n. o. n. p. r. b. e. l.

si. ob carm. in prim. i. **S**ed cum liberalitate. scilicet pu
 tatiua. et sic valet plus qd est in opinione q. qd est in ve
 ritate. sic. ff. del. i. l. in. s. s. et si qua. et. ff. de offi. p. l. bars
 barnus. ar. s. j. del. s. si quis rem suam. k. **S**ignaretur.
 quidam hoc intelligunt generaliter verum. ut siue ostens
 datur testamentum in scriptis conditum. siue nuncupatiū
 debeat ei credi. siue d. fieri. ut test. s. esse siue nō. a. sic se hz
 j. p. i. m. p. s. q. n. p. r. b. a. n. d. d. n. o. n. p. r. b. e. l.

consuetudo ut ar. C. de edic. di. adri. tol. nuncupatio. et l. si. et. C. de dona. in dona. et ar. tu. l. si. Nos contra. scilicet in nuncupatio de iur. et qd hic dicitur in testamento condito in scripse loquitur. in nuncupatio enim si proferatur non debet credi sine testibus. cum in eis consistat tantum substantia testamenti ipsum tamen valet. licet probatio deficiat ut. ff. de test. tu. l. duo. **¶** Quid si se ruus factus est. l. infamis vel it. recog. noscere sigillum suuz. Re. n. non admittitur ut. ff. de car. e. carbo nianum. §. cause.

¶ Consensu. nota errorem prodesse ut ff. de supel. le. l. iij. in fi. et. C. de lat. si. tol. §. sed quia. et. ff. de offi. p. barbarius m. Alieno aliud si suo ut. j. p. §. et. ff. de testi. n. **¶** Sed filius. missionem. i. remissionem. aliud si ante ut. ff. e. qui testamenti. §. p. contra rium. Accursus florentinus. o. **¶** In ea re. Item et in alijs ut C. de testi. l. i. S. qd est domesticus. Re. n. colonus. et ascripti eius vel similes. ut. C. de his qui ad ec. con fu. l. si. §. sane si ser uis et. C. de questi. l. pridem. Item p. marito. et ec. ut. s. §. v. si. et ha. §. Item is Item seruientes siue dapiferi. ut. ff. de pen. l. respiciendu. §. fur ta p. **¶** Sed neq. pa ter. n. q. his tribus modis dicitur quis o tingere me per pote statem. q. **¶** Adhibe ri. quia eorum nego cium est cum eciaz lu crum et damnum ad eos p. tmeat ut. ff. qn ap. sit. l. i. §. in ppria. et vere eorum qui re. **¶** Agi. caute ponit agi. et non dicit geri cum sit generalissi mum ut. ff. de. v. sig. l. labo. in prim. et. l. verborum. habet enim se ad ius testandi et contra ctus.

¶ Familie emptor. dicitur ille qui constituebat heredes per es et libram. **¶** Conturbatum. nam olim heres duo bus primis generibus testamentorum poterat esse testis. Interocio vero. ille qui erat loco heredis non poterat esse testis. et sic erat turbatio iurum. et ad eius similitudinem verus heres hodie testis non erit ut sequitur. **¶** Heredi

neq. mutus neq. surdus. neq. is cui bonis interdicitum est neq. is quem leges iubent improbum in testabilem esse possunt in numero testium adhiberi **¶** Sed cum aliquis ex testibus testamenti quid faciendi tempore liber es timabatur postea autem seruus apparuit taz diuus adrianus cathoni q. p. stea diuus seuerus et an thomius rescripserunt sub uenire se ex sua liberalitate testamento ut sic habe atur firmum ac si ut oportebat factum esset cum eo tempore quo testamtu signaretur omnium consensu h. testis liberoru loco fuerat nec quisquam esset qui ei questionem status mouisset. **¶** Pater necnon is qui in potestate eius est. Item duo fratres qui in eiusdem patris potestate sunt vtriq. testes in vnum testamentum fieri possunt quia nihil nocet ex vna domo plures testes alieno negocio adhiberi **¶** In testibus autem non debet esse is qui in potestate testatoris est sed si filiussa. de castrensi

qui erat ex primis duobus generibus testamentorum. **¶** Abuti. sic. C. de cad. tol. §. i. et. ff. si fa. fur. fe. di. l. si. q. §. qui ma. non pos. §. i. u. **¶** Legataris. discrepant hij iur. vetera fideicommissarijs ut. j. de fideio. cum her. §. preterea. sed hodie non. ut. j. de. §. sed non vsq. quidam. §. hunc intelligunt quando legatum fuit repetitum a succedentibus ab intestato. ut tunc no. videatur ferre testimonium in testamento iur. q. iur. successor. est qui in q. ta parte heres institutus est. v. **¶** Non iuris. h. rei et sine on. ut. ff. man. si hereditatem. p. **¶** Constitu. tione. greca. vel dic. de illa que est. ff. e. q. testamento. in p. m. que est iustis. am p. approbatione. ut. C. de veteri iur. es. nu. l. i. §. merito. p. maverio. p. **¶** Po. testate. Item tabelli oni ut. ff. e. domicius 3. **¶** Damus. C. de tes. ti. omnibus contra. so. hic agitur de iuribus testamenti. in heredem et aliam agentem contra testa mentum. alias coniu ctus coniuncto no. fer ret et minus legata rius ali. et secundus hoc falso hic sumit. ar. q. socius in causa sor. admittitur in te stimoniu. vel dic. b. speciale ut coniu ctus pro coniuncto admittatur. quasi in re sua favore testam ti et vltime voluntatis que debet domina ri si legitima est ut C. de l. euz. questor. in fi. et erit boni ar. §. dictum. §. con. ar. est. C. de testi. qm in fi. h. Re. n. sum. illi ius. l. no. refertur ad totum. qd erat dictu distingue tamen an lucrum redeat ad eu focum ut tunc no. ad mitatur. alias sic. ut ff. quando ap. sit. l. i.

peculio post missionem fa ciat testamentum nec pa ter eius recte adhibetur testis nec is qui in pote state eiusdem patris est. reprobatuz enim est in ea re domesticum testimoni um **¶** S. neq. heres scri ptus neq. is qui in pote state eius est neq. pater eius qui in potestate ha bet eum neq. fratres qui in eius potestate sunt tes tes adhiberi possunt qz h. totum negocium qd agitur testamenti ordina di gracia creditur hodie inter testatorem et here dem agi licet enim totum ius tale conturbatum fue rat et veteres quid fami lie emptorem et eos qui p potestatem ei adunati fue rat a testamentarijs te stimonijs repellabant he redi et his qui coniuncti per potestatem ei fuerat concedebant testimonia in testamentis prestare licet hij qui id pmittebant hoc iure minime abuti de bere eos suadebant tamen nos eandem obseruacio nem corrigentes et qd ab illis suatum est in legis necessitatem transferentes

§. imppria. a **¶** Nihil in cartis. sic assignantur. contra ar. §. de re. di. §. littere. **¶** Et vnum. sic. ff. e. l. vni. ac. c. Interdum. scilicet ut pluribus fiat codicibus. **¶** Im miment. sic in aut. de consang. et vte. fra. §. sic igitur. coll. vi. Sed nunquid ex his exemplis probatur. Re. n. non sine autentico ut in aut. ut spon. lar. §. et hoc in super. col. fr. et C. de h. d. instru. quicq. et. ff. de bo. pos. secundum ta. l. ij. §.

Fragmentary text on the right edge of the page, partially cut off and overlapping with the adjacent page.

si tandem secundum hō ambō sunt principalia. e. Si q̄f
septem testibus. q̄nq̄ nullus vocat. ut si miles moriatur in
bello. ut nō. C. de mi. be. l. milites q̄nq̄ vnus ut impator.
ut. C. e. omnium. quandoq̄ duo inter filios. ut. C. e. hac cō
sultissima. §. ex imperfecto. vel si in tentorio faciat testam
tum miles. ut. ff. de mili. tes. lucius. quandoq̄ tres vel qua
tuor vel pauciores.

ut. C. e. si non specia
li. quandoq̄ quinq̄.
ut in testamento ru
stici ut. C. e. l. si. §. fin
autem. quandoq̄ sep
tem. ut generaliter.
ut hic. et. C. e. hac o
sultissima. quandoq̄
vij. ut. C. qui testa
fa. pos. hac consulef
tissima. f. Adhibi
tis. id est rogatis ut
inter sint. et sint attē
ti. ut. ff. e. heredes. §.
penul. q̄ in aut. de te
stibus. §. et licet. m
fi. §. col. vii. g. Co
ram. scilicet palā no
minando heredes. ut
ff. e. l. heredes.

h. nūcupata. alis
as notificata. in d. Sz
nūcupatiū testam.

**De militari testa
mento.** Est autem mi
les qui iuravit a sig
ms non recedere. ut
ff. ex quibus cau. ma.
l. penul. et scriptus
est in matriculavbi
et alij milites scripti
sunt. ut. ff. e. l. penl.
per totum. t. Sunt q̄
alia. v. necessaria ut
quis sit miles. ut diri
mus. ff. q̄b. ex cau.
ma. l. fi. et in aut. de
man. prim. §. fi. Item
miles dicitur a malo
q̄ sustinet pro alijs
vel a mille quia ex nu
mero mille hominum
eligit. ut. ff. e. l. i. §.
miles.

Upradicta. q̄
consistit in q̄
tuor vbi est in scrip
tis testamentum con
ditum. vel in sola nū
cupacione heredis co
ram septem testibus
ut. s. tr. i. §. sed cum q̄
§. fi. et. ff. de here. in sti. l. i. §. qui neq̄. Et dic q̄ sex sūt ne
cessaria in milite. q̄ sit de genere militari. C. de neg. g. l. ne
nim. et. l. i. Item q̄ exanmetur. C. qui mili. non pos. l. i.
Item q̄ prestet sacramentum q̄ mortem non euitabit pro
re publica. ff. de min. l. penul. et de his qui no. mfa. l. n. §.
miles. Item q̄ ense signatur. ff. de testa. mi. l. penul. Item
q̄ stigma. i. nota publica bzaclōis inscribatur. C. de fab.

ad imitationez pristini fa
milie emptoris merito nec
heredi qui ymaginem ve
tustissimi familie empto
ris obtinet neq̄ alijs per
sonis que ei ut dictum est
coniuncte sunt licenciam
concedimus sibi quodam
modo testimonia presta
re. Ideoq̄ nec huiusmo
di veteres constitutiones
nostro codici inseri permi
simus. **U** Legatarijs autē
et fideicommissarijs qui n̄
iurē successores sunt et a
lijs personis eis coniūctis
testimonium non denega
mus ymmo in quadam no
stra constitutione et hie
specialiter eis concessim⁹
et multo magis his qui in
eorum potestate sunt vel
qui eos habent in potesta
te huiusmodi licenciam
damus. **N**ihil autem in
terest testamentum in ta
bulis aut in cartis mem
branisue vel in alia mate
ria fiat sed et vnum testa
mentuz plurib⁹ codicib⁹
conficere quis potest secu
dum obtinentem tamen
obseruacionem omnibus
factis q̄ interdum eiam
necessarium est veluti si q̄s
navigaturus ⁊ secum fer

l. iij. Item in numero aliorum poni dicitur et inscribi. ff. d
min. l. ex eo tempore. et talis habet priuilegia militibus o
cessarijs. a Impericaz. C. de iur. a fac. ig. l. i. b. So
lēmitate. s. cta sigilla ⁊ subscpciones b. Introduxit. sed
tūc demū cū i milicia sūt hnt puil mut. C. e. l. pe. a h sibi
cit. ac. flo. c. Illis aut. p sed. d. Admittantur et ita

re et domi relinquare iu
dicioz suozum conte
stacionem velit vel ppter
alias innumerabiles cau
sas que humanis necessi
tatibus imminent. **S**ed
hec quid q̄ de testamen
tis que in scriptis confici
untur sufficiunt. **S**i q̄s
autem sine scriptis volue
rit ordinare testamentuz
iure ciuili septem testibus
adhibitis et sua volunta
te coram eis notificata sci
at h̄ perfectissimum testa
mentum iurē ciuili firmum
q̄ constitutum.

De militari testamto

Upradicta dīsi
gens obseruacio
in ordinandis testamen
tis militibus propter ni
miam impiciam constitu
cionibus principalibus re
missa est. Nam quamuis
neq̄ hij legitimumz nume
rum testium adhibuerint
neq̄ a iam testamentozū
solēmitate obseruauerint
recte nihilominus testantē
vicz cū in expedicōib⁹ oc
cupatisunt q̄ merito n̄ a
ostō introduxit. **Q**uoq̄
em̄ mō voluntas eius sup
ma siue in scriptura inue
niat siue sine scriptura valz

nota q̄ cessante cau
sa cessat effectus. et
potest hic sumi ar
fic. C. de epis. et cle
l. generaliter. q̄ ces
sante clerico ab eccle
sia cessat p̄tēda na
turaliter. sed ar. con
tra. ff. Spoliti. l. i. §.
serum. quia calphur
ma dedit causam edi
cto. **V**nd̄ cessante cā
cessare debet edictuz
q̄ est verum. sed hoc
ultimum generale ē
d̄ causa impulsua di
ctum. primum de fi
nali sine qua res esse
non potest. e. **E**t
si filij. licet hij alias n̄
prohibeantur ut. j. t.
i. in prim. et. ff. de to
na. cau. mor. l. tā his
f. **C**ommuni. scilicet
quo ad solēmitem.
non quo ad hoc ut de
tur querela ostra eius
testamentuz. sicut in
alio veterano est. ut
C. de moffi. tes. l. fi.
§. in his. et. ff. de m
offi. tes. l. pap. §. si q̄
in malicia. Item hoc
est verum quando est
domi reuerfus. sic. §.
p̄. diximus. alias si
cut miles alius vñē
speciali iurē. sic et iste
ar. ff. e. ex militai. §.
i. et. l. testamenta co
rum. §. i. g. **P**aga
norum. a pagos q̄
est villa dicitur. qua
si diceret non militū
h̄. **P**lane. rescriptit
ut. ff. e. dau. i. **I**s
ergo. hominibus. sal
tem duobus. ut. ff. e
lucius. et. ff. de testi
bus. l. vb. et hoc q̄
est intentorio. si autē
in conflictu belli nu
lo etiam teste voca

to. ut. C. e. milites. si autem est domi iure omni. ut. §. e. §.
illis. k. **C**eterum sermonibus. forte causa demonstrans
di ut magister discipulo. vel iudi causa. ut ff. s. acti. et ob.
l. obligacionum substantia. §. si. vel affectionis. ut. ff. de co
dicillis. littere. l. **R**ecvllorum. sic. j. ad. l. fa. circa prim.
fic. C. de rescm. ven. l. ratas. m. **R**umymno. habet pri
uilegium ora solēmitem. quimymno et circa substantiaz

testamenti ut quia alias testari non posset hic tamen posset ut ff. e. l. iij. n. **Et mutus** siue natura siue casu ut sit privilegium aliqd. ut. C. qui tes. fa. pos. l. discretis. et B. iur. militari. ut. ff. e. iur. militari. dum est in militia.

Sed hactenus quidam dicunt hic non esse. s. et asserunt qd. omne privilegium qd. habet miles perdit cum redit s. militia sed nos dicimus. s. hic esse. et distm. guimus inter privilegia qd. habet ut testetur qui alias testari non potest. ut filius. et mutus ut illud daret post reversionem ut. s. p. s. et. s. sed testari. et. ff. e. ticius. in p. aliave. ro privilegia que habet in testando firmantur. ut hic. et. s. e. s. il. lis autem. p. **Uoc** illis scilicet militibus. ut reliqua privilegia scilicet de numero testium habeant in testando. et sic non refertur ad p. s. Ac curius.

testamentum ex voluntate eius **Illis** autem temporibus per que citra expeditionum necessitatem in alijs locis vel suis edibus degunt mime adven dicandum tale privilegium adiuvantur. **Sed** testari quidem et si filius. sint ppter miliciam conceduntur iure tamen omnium eadem obfuatione et in eorum testamentis adhibenda quam in testamentis paganorum proxime exposuimus. **Plane** de testamentis militum diuus traianus statilio severo ita rescripsit id privilegium qd. militibus datum est ut quoq. mo facta ab his testimonia rata sint sic intelligi debet ut utiq. p. constare debeat at testm factu esse qd. et si ne scriptura a non militibus quoq. fieri potest. **U**s ergo miles de cuius bonis apud te queritur si duocatis ad h. homibus ut voluntate sua testaretur ita locutus est ut declararet que vellet sibi heredem esse et cui libertate tribueret p. videri si ne scripto h. mo esse testatus et voluntas eius rata habenda est. **Ceterum** si ut plerumq. simonibus fieri solet dixit alicui ego te heredem facio l. bona mea tibi relinq. non optet h. p. testm suari nec villoz magis in test. q. ipoz quib. id privilegium datum est eiusmodi exemplum non admitti

Post missionem honestam scilicet finito tempore militie vel causariam si ante tempus ex necessitate recessit si autem ignominiosa est missio desinit statim valere ut ff. e. testator eorum. et. C. e. l. ex test. sed si miles s. capitali crimine damnatus fuerit si quidem de omni ut homicidio q. simili non poterit ammodo testari. ff. de veter. sic. l. i. in fi.

Alioquin non difficulter post mortem alicuius militis testes existerent qui asserunt se audisse dicentem aliquem se relinq. bona cui visum sit et p. h. iudicia vera subverterent. **U**nimmo et mutus et surdus miles testm potest facere. **Sed** hactenus h. illis a principalibus constitucionibus conceditur qm. militat et in castris degunt. **Post** missionem veroveterum vel ex castra si faciunt adhuc militantes testm communi omnium civium romanorum iure id facere dnt et qd. in castris fecerint testamentum non omnium iure sed quovoluerint post missionem intra annum tantum valebit. **Quid** ergo si in annum q. decesserit obdicio autem heredi ascripta p. annum extiterit an q. militis testm valeat et placet valere q. militis. **Sed** et si quis ante miliciam non iure fecit testm et miles factus et in expeditione degens resignavit illud et qdam adiecit siue detrahit vel alias manifesta est militis voluntas h. valere volentis dicendum est valere testamentum q. ex voluntate militis nova. **Deniq.** et si in arrogacionem datus fuerit miles vel filius. emancipatus est testm eius quasi ex voluntate nova militis nec videtur capitis diminucionem irritum fieri.

si autem militari ut q. alienavit arma vel similia. que numerantur ut ff. de rem. mili. l. ij. et. iij. et idem etia. s. f. s. rup. non potest testari. ut. ff. e. l. ex militari. at. poterit in castris tantum si ei hoc in sententia permissum fuerit. alias non. ut. ff. de iur. iur. rescrip. tes. si quis exheredato. et. s. sed et si quis capite. et del. iij. l. si quis miles in principio.

Valere quia condicio retrahitur ut ff. de periculo et omo. re. ven. l. necessario. s. i. et qui p. in pig. ha. l. vlt. et facit. ff. e. qd. dicitur et. l. qd. constitutum Accurhus.

Resignavit id est singula aperuit et emouit. ut. ff. e. cum sumus. s. cum quis.

Adiecit ut ff. de iure con. l. conficiuntur. s. h. similes.

Er nova nota quod ab initio non valet et post facto tamen conualescit. **Deniq.** his de causis manentibus valet. **Resignavit** ut postea. vel die. si cut nunc de novo facere potest si vetus non rescinditur. et si eundem hoc die nova cita. aliud i. pagano ut. j. quibus. tes. in fu. s. alios.

Quod non est p[ro]p[ri]um f[aci]t[ur]m

Leges. s. digestoꝝ. ut. ff. d. colla. bonoꝝ. l. i. §. nec cas
strense. v. Constitucōnes. ut. C. de assesso. l. velut. et
C. de aduo. diuer. iudi. l. fori. et alie plures. p. Quibus
dam. ut consilibus et p[re]fectis legionū. et p[re]sidiis p[ro]uinciarū.
qui sunt filij. ut. C. de moffi. tes. l. fi. v. Constitu
tio. sic. C. de moffi. tes. l. fi. 3. Tantummodo. scilicet ca

castrensi et q[ui] nam in
adueticō non p[er]t[inet]
et habeat p[ro]p[ri]etatem
ut. C. de bo. q[ui] li. l. fi.
§. filij. a. Con
muni. n[on] sit miles i ca
strens ut. s. e. in prim.
Ite tale testm[entum] nō ex
pugnet p[er] q[ui]relam in
offi. ut. C. de moffi.
tes. l. fi. b. Quib[us]
non est p[er]missu[rum] face
testamentum.

Non t[ame]n. vide
ba[re] quēlibet
suantē sup[er] di
ca posse testai s[ed] o[mn]i
tū est m. xij. casibus.
q[ui] in. t. isto. p[er] pte di
cunt. et h[ec] est q[ui]d dic
nō t[ame]n. et nō. j. e. §.
fi. a. Statim. i. m
p[er]mis. vel statim. i.
e. o. r. p. b. Permi
serūt. h[ec] ca[usa] mortis h[er]e
dus tonare p[er] p[re] o
lenciēte. ut. ff. d. do
cau. mor. l. t[ame]n. his in
fi. et racō d[omi]n[ati]o
q[ui] testm[entum] ex libero n[on]
alieno arbitrio d[omi]n[ati]o
cedē ut. ff. d. h[er]e. m[er]i
tu. illa instigō.

Nihilomagis. i.
nō iō magis i se h[er]e
gatiuā sicut in lom[en]o
affirmatiuam.
d. His. s. castrē. v[el]
q[ui] castrē. pec. h[er]e. t[ame]n
bus ut. s. t. p[er] §. i.
e. Constitomb[us]. ex
uagantibus. f. Ad
u[er]s[us]. possit testari in
castrē s[ed]. 8. Au
gust[us]. quoz[um] dicta n[on]
habem[us]. h. Sub
sc[ri]ptione. cuius h[er]e. ba
n[on] habem[us]. i. Vete
ranis. s. filij. fa. d. qui
b[us] h[er]e. loq[ui]tur. k. Ad
p[ro]ntes. nā liberi s[un]t fun
di militis q[ui] f[ra]t[er]es pa
trē excludē b[er]at ut. C.
omunia. de suc. l. fi.
hodie soli liberi milis
tis ut in aut. de h[er]e.
que ab intest. de. §. fi
igitur de functus col
lacione. ij.

Non tam omnibus
licet face[re] testam[entum]
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]
alieno iuri subiecti sunt te
stamēti ius faciēdi nō ha
bēt adeo quid ut q[ui]us p[ro]n
tes eis p[er]miserūt nihiloma
gis iure testari p[oss]unt excep
tis his q[ui]s ante enuauim[us]
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de
eo q[ui]d in castris acq[ui]sierūt
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]n
cipū testm[entum] face[re] q[ui]d quid
ius ab inicio t[ame]n militanti
bus datū ē taz ex auctori
tate diui augusti q[ui] nerue
nec non optimi impatoris
traiani postea vero sub
sc[ri]ptione diui adriani ecia
dimissis a milicia id ē vete
ranis ocessuz ē. Itaq[ue] si
quid fecerint d[omi]n[ati]o castrē si pe
culio testm[entum] p[er]m[itt]ebit h[ec] ad
euz quē heredē reliq[ui]runt

Quibus non est p[er]missum
facere testamentum.
Non tam omnibus
licet face[re] testam[entum]
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]
alieno iuri subiecti sunt te
stamēti ius faciēdi nō ha
bēt adeo quid ut q[ui]us p[ro]n
tes eis p[er]miserūt nihiloma
gis iure testari p[oss]unt excep
tis his q[ui]s ante enuauim[us]
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de
eo q[ui]d in castris acq[ui]sierūt
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]n
cipū testm[entum] face[re] q[ui]d quid
ius ab inicio t[ame]n militanti
bus datū ē taz ex auctori
tate diui augusti q[ui] nerue
nec non optimi impatoris
traiani postea vero sub
sc[ri]ptione diui adriani ecia
dimissis a milicia id ē vete
ranis ocessuz ē. Itaq[ue] si
quid fecerint d[omi]n[ati]o castrē si pe
culio testm[entum] p[er]m[itt]ebit h[ec] ad
euz quē heredē reliq[ui]runt

Si vero intestati decef
serint nullis liberis l[ib]erat[is]
bus supstitib[us] ad p[ro]ntes e
oz[um] iure omni p[er]m[itt]ebit.
Ex h[oc] intelligē possum[us]
q[ui]d in castris acq[ui]sierit mi
les q[ui] in p[ro]p[ri]etate p[ro]ntis ē neq[ue]
ipm p[ro]ntem adimere posse
neq[ue] p[ro]ntis creditores id v[er]e
dere l[ib]erit inq[ui]retare neq[ue]
p[ro]ntem mortuo euz f[ra]t[er]ib[us] omni
ne eē s[ed] s[ed] p[ro]p[ri]us ei[us] esse id
q[ui]d in castris acq[ui]sierit quā
q[ui] iure ciuili oim q[ui] in p[ro]p[ri]e
te p[ro]ntuz sunt peculia p[ro]n
de in bonis p[ro]ntuz op[er]at[ur].
ac si fuoz[um] peculia in bo
nis d[omi]n[ati]o n[on] uant[ur] exceptis
videlicet his q[ui] ex sac[er]d[otali] ost[en]sio
nib[us] p[ro]cipue n[on] p[er]t[inet] diu
sas cas nob[is] s[ed] p[ro]p[ri]ib[us] acq[ui]s
runt. P[ro]ter hos q[ui] ca
strense peculiu[rum] uel q[ui] ca
strense h[er]e si q[ui]s ali[us] filius
fa. testm[entum] fecerit inutile ē li
cet sue p[ro]p[ri]etatis fact[us] decef
serit. P[ro]terea testm[entum] fa
cē nō p[oss]unt impubēs q[ui] nul
luz eoz[um] animi iudiciuz est
Ite[rum] furiosi nō possunt
quia mente carent nec ad
rem p[ro]ntem si impubes po
stea pubes factus aut furi
osus postea op[er]os mentis
factus fuerit et decefserit
Furiosi autem si p[ro] id te
pus fecerint testam[entum] q[ui]
furoz[um] eoz[um] intermissus est
iure testati esse vidēt cer
te eo q[ui]d ante furorem fe
cerint testō valēte naz ne
q[ue] testam[entum] recte factuz
neq[ue] vlluz aliud negociuz
recte gestuz postea furoz
intueniens p[er]m[itt]it. Ite[rum]

Sciendum tamē est q[ui]
ad exemplum castrensi pe
culij tam anteriores leges
q[ui] p[ro]ncipales ost[en]siones q[ui]
busdaz quasi castrensia de
derūt peculia et quoz[um] q[ui]
busdam p[er]missum erat ecia
am in potestate degēt[is]
bus testari q[ui]d n[on] n[on] o[mn]i
cio lacius extendēs p[er]m[itt]
fit omnibus in his t[ame]n mo
do testati peculij quide[us]
sed iure omni cuius ost[en]sio
nis tenore p[ro]specto licēcia
est nihil eoz[um] q[ui] ad p[ro]p[ri]e
tum ius p[ro]ntem ignorare.
**Quibus non est p[er]missum
facere testamentum.**

Non tam omnibus
licet face[re] testam[entum]
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]
alieno iuri subiecti sunt te
stamēti ius faciēdi nō ha
bēt adeo quid ut q[ui]us p[ro]n
tes eis p[er]miserūt nihiloma
gis iure testari p[oss]unt excep
tis his q[ui]s ante enuauim[us]
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de
eo q[ui]d in castris acq[ui]sierūt
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]n
cipū testm[entum] face[re] q[ui]d quid
ius ab inicio t[ame]n militanti
bus datū ē taz ex auctori
tate diui augusti q[ui] nerue
nec non optimi impatoris
traiani postea vero sub
sc[ri]ptione diui adriani ecia
dimissis a milicia id ē vete
ranis ocessuz ē. Itaq[ue] si
quid fecerint d[omi]n[ati]o castrē si pe
culio testm[entum] p[er]m[itt]ebit h[ec] ad
euz quē heredē reliq[ui]runt
Si vero intestati decef

Iure omni non hereditario ut ff. de castren. pe. l. ij.
hodie videtur etiam iure hereditario ut in aut. de hered. q.
ab intest. §. si igitur defunctus. col. ix. m. Commune. sic
s. p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. §. i. n. Iure. scilicet antiquo. sic. s.
p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. qui. §. i. o. Peculia. scilicet adueticia
et p[ro]fecticia. nam castrensiavel quasi etiam iure veteri non
acq[ui]rebant patri ut
ff. de col. bo. l. i. §. ne
castrēse. p. p[ro]ntis.
et aliene et n[on]e sunt
ut. C. de bo. ma. a. C.
de bo. q[ui] li. p. totum.
q. Inutile. q[ui] q[ui]
ab inicio n[on] valz ex cō
tractu t[em]p[or]is n[on] ouales
scit ar. j. t. i. circa p[ro]n
ar. o[mn]e. C. de nup. et
fi. o[mn]e. So. ibi non va
luit m[em]oriū ex pri
mo sed ex nouo post
matrimonium.
r. Decefferit. idem
de seruo testate si fis
deio. sit relictu. valz
si durat voluntas. ut
ff. del. iij. l. i. §. i.
z. Impuberes. sed
ex quo tetigerunt de
ultimo die. x. iij. vel
xij. ann[is]. satis est fa
uore testamenti ut. s.
e. l. qua etate. idem
m[em]oriū. ut. ff. d. v[er]u[us].
l. in v[er]u[us] capionibus.
secus in p[re]scriptio
nibus odiosis. ut. ff.
de act[io]nib[us] et ob. l. m. om
nibus. Ite[rum] secus vbi
est fauor eius q[ui] vult
p[ro]gare ut in con
dubul a minore factis
ut. ff. de min. l. iij. §.
minorem.
f. Iudiciuz. id est di
sc[ri]pcio. ut. ff. de iud.
cum p[ro]ntor. §. nō au
tem. quando q[ui] p[ro]n
tur p[ro] sentēcia vbi
rei iudicate standum
est. ut. C. de re iudi.
l. i. quando q[ui] p[ro]n
stancia cause triennij
ut. C. de iudi. p[ro] ope
randum. per totum.
quando q[ui] p[ro]n
ut iud. fam. herē. vel
omni di. ut. j. de of.
iudi. §. si fam. herē. a.
§. fi.
s. Furiosi. hac racō
ne id in mente capto
dicam ut ar. ff. d. h[er]e.
ob. a t[em]p[or]e in fi.
t. Testati. C. e. fur
rosi. in prim[is].
u. Regociū. ut v[er]u[us].

Iure omni non hereditario ut ff. de castren. pe. l. ij.
hodie videtur etiam iure hereditario ut in aut. de hered. q.
ab intest. §. si igitur defunctus. col. ix. m. Commune. sic
s. p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. §. i. n. Iure. scilicet antiquo. sic. s.
p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. qui. §. i. o. Peculia. scilicet adueticia
et p[ro]fecticia. nam castrensiavel quasi etiam iure veteri non
acq[ui]rebant patri ut
ff. de col. bo. l. i. §. ne
castrēse. p. p[ro]ntis.
et aliene et n[on]e sunt
ut. C. de bo. ma. a. C.
de bo. q[ui] li. p. totum.
q. Inutile. q[ui] q[ui]
ab inicio n[on] valz ex cō
tractu t[em]p[or]is n[on] ouales
scit ar. j. t. i. circa p[ro]n
ar. o[mn]e. C. de nup. et
fi. o[mn]e. So. ibi non va
luit m[em]oriū ex pri
mo sed ex nouo post
matrimonium.
r. Decefferit. idem
de seruo testate si fis
deio. sit relictu. valz
si durat voluntas. ut
ff. del. iij. l. i. §. i.
z. Impuberes. sed
ex quo tetigerunt de
ultimo die. x. iij. vel
xij. ann[is]. satis est fa
uore testamenti ut. s.
e. l. qua etate. idem
m[em]oriū. ut. ff. d. v[er]u[us].
l. in v[er]u[us] capionibus.
secus in p[re]scriptio
nibus odiosis. ut. ff.
de act[io]nib[us] et ob. l. m. om
nibus. Ite[rum] secus vbi
est fauor eius q[ui] vult
p[ro]gare ut in con
dubul a minore factis
ut. ff. de min. l. iij. §.
minorem.
f. Iudiciuz. id est di
sc[ri]pcio. ut. ff. de iud.
cum p[ro]ntor. §. nō au
tem. quando q[ui] p[ro]n
tur p[ro] sentēcia vbi
rei iudicate standum
est. ut. C. de re iudi.
l. i. quando q[ui] p[ro]n
stancia cause triennij
ut. C. de iudi. p[ro] ope
randum. per totum.
quando q[ui] p[ro]n
ut iud. fam. herē. vel
omni di. ut. j. de of.
iudi. §. si fam. herē. a.
§. fi.
s. Furiosi. hac racō
ne id in mente capto
dicam ut ar. ff. d. h[er]e.
ob. a t[em]p[or]e in fi.
t. Testati. C. e. fur
rosi. in prim[is].
u. Regociū. ut v[er]u[us].

inchoatam. ut ff. de usufructu. iusto. §. cum vel possessione q. testi- tam. ut ff. de acqui. pos. si is q. a. i. sic. ff. de pecul. l. q. tube- ronis. i. pn. **¶** Prodig. prodig. est q. neq. finē neq. mo- dū hz in expēsis. ut ff. de cur. fut. l. i. **¶** Interdicta. si dicat a iudice planū ē. si aut a lege ut q. i. crimē. l. iul. maie. con- misit multomin⁹ testatē. h. q. tūc p. s. f. m. r. p. i. ut. C. ad. l. iul. maie. l. fi.

¶ Ratum qd si fiat interdico cu tñ non fit prodigus. R. n. for- te n. valz interdico ar. ff. de tu. a. cu. da. ab his. l. sepe. h. con- trariū. v. e. cu. fit fa- cta. s. ius. l. i. g. a. i. orif. tñ. nō. o. tra. ius. legif. ut. ff. q. sen. sine ap- pel. re. l. i. i. pn. a. §. i. et. C. q. p. uo. n. est. ne. l. ij. **¶** Samp. h. q. n. p. t. s. m. d. i. s. m. s. tione. sequentem. **¶** Wuz. sic. de m. ut. l. si. §. mutum. **¶** Et eruditi. scilicet in moribus. **¶** Amittunt. a. ma- xime impij aduocati. **¶** Consto. ut. C. q. te. fa. pos. discretis. **¶** Certis. ut mutus et surdus casu. vel mutus tñ. siue natu- ra siue casu. si scribe- re nouit sua. mañ scri- bat testm. si aut p. a. l. i. u. scrib. velit. impe- tret. h. a. p. n. ce. ut. ff. e. si mutus. **¶** Et si sur- dus tñ. casu. ē. vel eci- am natura teste. si vult si p. t. loq. articu- late. ut. C. e. discre- tis. si aut natura est surd⁹. a. mutus. si p. t. n. fit miles. ut. s. t. i. §. q. n. y. m. n. o. **¶** Si q. sic. s. e. §. p. t. e. a. §. furiosi. §. Cec⁹. s. natura. v. l. casu. a. o. z. batus. v. t. o. q. l. uie. se- cus. si vno. tñ. ut. C. s. ex. cu. tu. l. frater. **¶** Obsuacionem. s. ut coraz. vij. testibus et tabellione. v. l. alio loco eius si nō mueni- atur tabellio dilucidi u. s. u. l. u. t. a. t. ē. siam. de claret. et in hereditatib⁹. et in legatis. et omnia in scriptur- ra referant. ut. C. e. hac. o. s. i. l. t. i. s. s. i. m. a. **¶** P. r. i. s. m. e. i. s. i. c. §. s. dona. §. e. et aliud. k. Hostes. s. ut captus. vel obses. ut ff. e. obsides. l. Valz qz. s. u. i. s. u. t. vel q. i. ut. s. s. i. u. e. p. s. o. §. s. u. i. a. ff. s. l. i. h. o. ex. h. i. l. i. j. m. u. e. a. t. a. n. c. a. p. t. i. u. i. t. a. t. e. n. ¶ Limini. qd figit eū sp. i. ciuitate fuisse ut s. q. b. 9. mod. i. u. i. p. a. p. o. s. o. l. §. si ab hostib⁹ n. aut. l. cor. ita figit a. q. s. d. z.

prodigus cui bonoz suoz administracio interdico est testamentū facē nō pōt s; id qd ante fecerit q̄ mē dictō bonoz suoz ei fiat ratum ē. **¶** Etē surdus et mutus nō semp testamen- tum facē pnt vtq; autē dē eo surdo loquim⁹ qui om- nino nō exaudit non q̄ tar- de exaudit. **¶** R. a. et mutus is intelligit qui eloqui ni- hil potest non q̄ tarde lo- quitur. **¶** Sepe em eciā lē- ti et eruditi homies varijs casib⁹ et audiēdi et loqndi facultatē amittūt. **¶** Vñ no- stra o. s. t. o. eciā his subueit ut certis casib⁹ et mod⁹ s. m. norma eius possint testari aliq; facē que eis pmissa sunt. **¶** Sed si quis post testamentum factum adū- falalitudine aut quolibz alio casu mutus aut sur- dus esse cepit ratū nihilo- minus manet eius testam- tum. **¶** Cecus autem non potest facere testamentū nisi p. obsuacionē quaz lex diu iustini patris mei in- trodixit. **¶** Cuius qui apd hostes ē testamentū quod ibi fecit non valet iure p. limini q̄uis redierit s; q̄ dū in ciuitate fuerat fecit

C. S. cap. l. i. et l. capti. imp. op. e. ponit. l. cor. p. i. ut post- limini. n. **¶** Ex lege cornelia. q. fingit eū p. ma. hora capti- uitatis mortuū. et sic libez. ut. ff. e. l. cor. aliud est si nulla esset factō ut suo pene facto ut. j. quib⁹ mo. te. n. i. f. r. §. non tñ. **¶** Vltimo nō d. x. i. j. esse p. sonas q. testari nō pnt. **¶** filia. s. a. Te suus ut. s. e. m. pn. ut. ff. e. si fili⁹. **¶** Impubes. s. furio- sus. s. mēte cap⁹. **¶** Prodig. s. mut⁹. **¶** Etē surd⁹. **¶** Etē cec⁹. ut. s. e. §. p. t. e. a. §. i. t. e. m. f. u. r. i. o. s. i. §. **¶** Tres prodigus. **¶** Etē surd⁹. **¶** Etē cec⁹. **¶** Item damnatus ad mortē naturalem vel ciuilez ut. ff. e. l. eius qui. §. i. v. l. q. m. fi. **¶** Item obses. ut. ff. e. obsides. **¶** Etē de cri- mine famoso damna- tus ut. ff. e. is cui. §. fi. et. l. cū lege. **¶** Etē s. statu. suo dubitans ut. ff. e. q. statu. et. l. qui in dñi. **¶** Etē mona- chus. ut in aut. s. mo- nach. §. id. q. coll. i. §. illud. s. hodie s. m. quosbz corrigē ut in aut. s. sanc. epi. §. si q. mulier. **¶** Itē is cui interdico. **¶** Itē s. a. le- ge ut. C. de her. et ma. l. manebos et ad. l. iul. maie. l. v. l.

De exheredatione libertu

Quoniam ut omni- no valeat testam- tū sufficit h. obs- uacio quā sup. exposuim⁹ s; q. filiu. in potestate ha- bet curare d; ut eū here- dē instituat vel exheredē nominatim faciat alioqñ si eū silēcio p. terierit muti- liter testabit. **¶** Ad eo quid ut si uiuo patre filius mor- tuus sit nemo heres ex eo testamēto existere possit. q; scilicet ab inicio nō o. s. i. terit testm. **¶** S; non ita de filiab⁹ et alijs p. virilē se- xū descendētib⁹ liberis vt usq; sexus antiquitati fu- erat obsuatu s; si n. fuerat scripti heredes scripteue vel exheredati exhereda- teue testamētus quid nō infirmabat. **¶** Ius autē ac- crescendi eis ad certā por- cionē p. stabat. **¶** S; nec no- minatim eas p. sonas exhe- redare p. ntib⁹ nec ē er at s; licebat in ceteros h. fa- cere. **¶** Nominatim autē q; exheredari vid; s; ita ex- herede ticius filius meus exheres esto siue ita filius

si fiat codi. illi. qz si testm. fiat tūc necē h; ut instōis alie quid relinq. ut in aut. eū s. app. cog. §. aliud. ac. d. **¶** Ad scilicet inutiliter testabitur. **¶** P. r. e. t. e. r. i. e. r. i. t. s. n. e. c. i. n. s. t. i. t. u. e. n. d. o. n. e. c. e. x. h. e. r. e. d. a. t. o. u. t. j. s. h. e. r. e. q. a. b. i. n. t. e. s. s. n. e. c. e. a. d. e. m. n. e. c. i. p. o. u. t. v. a. l. e. t. u. t. C. de li. p. l. marimū. **¶** P. o. t. e. s. t. a. t. e. s. e. c. u. s. m. e. m. a. c. i. p. a. t. o. u. t. e. i. u. i. l. i. s. i. d. u. t. p. r. e. t. o. r. i. o. u. t. j. e. §. m. a. c. i. p. a. t. o. s. **¶** S. p. e. m. o. ff. s. m. i. s. t. r. u. p. t. s. i. l. i. o. §. si. q. e. s. o. n. b. i.

si fiat codi. illi. qz si testm. fiat tūc necē h; ut instōis alie quid relinq. ut in aut. eū s. app. cog. §. aliud. ac. d. **¶** Ad scilicet inutiliter testabitur. **¶** P. r. e. t. e. r. i. e. r. i. t. s. n. e. c. i. n. s. t. i. t. u. e. n. d. o. n. e. c. e. x. h. e. r. e. d. a. t. o. u. t. j. s. h. e. r. e. q. a. b. i. n. t. e. s. s. n. e. c. e. a. d. e. m. n. e. c. i. p. o. u. t. v. a. l. e. t. u. t. C. de li. p. l. marimū. **¶** P. o. t. e. s. t. a. t. e. s. e. c. u. s. m. e. m. a. c. i. p. a. t. o. u. t. e. i. u. i. l. i. s. i. d. u. t. p. r. e. t. o. r. i. o. u. t. j. e. §. m. a. c. i. p. a. t. o. s. **¶** S. p. e. m. o. ff. s. m. i. s. t. r. u. p. t. s. i. l. i. o. §. si. q. e. s. o. n. b. i.

margin notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page.

II

filii sunt. h non vel h ius stricto. ibi equo. h non cō-
 stiterit. aliud si existit licet postea rumpatur. et iterum mo-
 ritur in posthumo ut ff. de iusto re. tel. posthumo pū. et
 j. e. §. posthumo. ibi qd rē. nec ē mi. qz si ab imico rūpī-
 agnacōe posthumo eo mortuo ualeat. ar. ff. de reg. iur. l.
 qd ab imico i. **S** n ita. nō ex vna pte ponit filios tm. ex
 alia filias et omnes ex
 masculis et femis de-
 scendentes. h. **I**n-
 firmabatur. de. j. e. §.
 femi. **S**o. ut ibi.
Porcōnes. s. dimi-
 diā eius qd ab intes-
 tato habituri essent
 ut. C. de li. p. maxum
 circa medium ibi euz
 eius rē. m. **S** nec
 h est secunda diffe-
 renca intē predictas
 psonas. n. **C**ete-
 ros. scilicet h modo.
 vni de filijs meis ex-
 heredo vel vnum insti-
 tuto. post sic dico re-
 liquos exheredo. naz
 nisi dicat ceteros ex-
 heredo. licet dicat fi-
 lium meum exheredo
 cum plures habeat.
 nemo exheredatus vi-
 detur ut. ff. de li. et
 posthu. l. ij. **O** ex-
 ter. Item alijs modis
 ut omnes liberi sint
 exheredati et sic vn-
 tantum instituat ut.
 ff. de li. et postu-
 tius in prim. Item
 si dixerit alia verba
 quecumqz diuimodo
 certa. ut. ff. si cer. pe-
 ta. l. certū. et. ff. de
 iusto rup. et. post-
 humo. §. nominatim.
 et. ff. de li. a. pos. l. i.
 et. ij. Sed secus si di-
 cat filium meum insti-
 tuto ceteros liberos
 exheredo. vel seipsum
 extraneum instituo.
 liberos autem exhe-
 redo et h nō dicit om-
 nes ut non dicitur
 pū. glo. nā dico: ex-
 heredare filiū intē ce-
 teros qz mixtio fit cū ceteris in remocōribz §. dibus. ostis
 tutis vnde nō valet cū dicitur exheredari noiatim ut h. de.
Institui. ista institucōe ex pnti mōio nascitur. et ex
 futuro instituti vident ut. ff. de li. et post. l. placet. et. l. id
 qz. Quid si exheredacōe postumoz ecia omnes siue hij qui
 sūt in vtero tm. an alij qui sūt nascituri. ex pnti mōio vel
 futuro intelligūt exheredati. h. n. non cū masculi debeāt no-
 miatim exheredari ut. j. e. §. masculos. **Q** in eo. l. qd se qē
 qd a filio rē. **Q**im. s. postumoz ex se nascituroz. et
 ex filijs suis h iam natis nō sit par odicō ut. s. §. sed n ita
Agnacōe. i. natuitatis sic. j. quibus. no. tel. m. ff. §. i.

meus exheres esto non ad
 iecto proprio nomine scilicet
 si alius filius non extet
Postumi quoqz liberi
 vel heres des institui debēt
 vel exheredari et i eo par
 omniū odicio est qd et in fi-
 lio postumo et in quolibet
 ex ceteris liberis siue femi-
 sexus siue masculini in pre-
 terito valet quidē testm
 sed postea agnacōe po-
 stumi siue postume rumpi-
 tur et ea racōne totum in-
 firmat. **I**deoqz si mulier
 ex q postuma postuma
 speraba abortum fecerit
 nō impedimto ē scriptis he-
 redibz ad hereditatē ade-
 undā **S**z femim quidē
 sex psona noiatim vel intē
 cetos exheredari solebāt
 dū tm si intē cetos exhereda-
 rent aliqd eis legeēt ne vi-
 deāt p obliuionē pterite
 esse **M**asculos vero p-
 humos. i. filios et demceps
 placauit nō alit recte exhe-
 redari nō nominatim exhe-
 redēt h autē mō quicūqz
 mihi genitū filij fuerit ex-
 heres esto **P**ostumoz
 autē loco sunt hij q in sui

Masculini. i. siue ex masculo siue ex femina. **R**umpi-
 tur. si vero exheredatur de officioso ageē ut. j. de offi-
 tel. §. postumi. hodie vero exheredari non possunt ut. C. de
 offi. tel. l. si quis. §. legis. **I**nfirmat. h adde qd ē. ff.
 de test. mili. l. si filius. **A**boztū. qd est p non nato ut
 ff. de. r. sig. l. qui mortui. et. C. de postu. l. i. **P**erso-
 ne. s. postume. nam
 iam natis femis non
 erat necesse legari ut
 C. de li. p. l. maxum
 in fi. et. s. e. si nō fue-
 rant. **I**nter cete-
 ros. hodie p institucō-
 nem omnes noiatim
 ut. j. §. nra h nouiss-
 mo int non. cum non
 sint ingrati ut i aut.
 cum s ap. co. §. aliud
 col. viij. **P**ostu-
 moz. sic. ff. de iusto
 rup. test. postu-
 moz. **L**oco. nō
 tamen veri posthumi
 sūt ut. j. e. §. hoc in fi-
 a. **H**eredis. j. de her-
 re. qua. et dif. §. sui.
Agnascendo. id ē
 subitus vel postea na-
 scendo. sicut posthu-
 mus verus. non enim
 nascitur cū natus sit
 ut. s. de adop. §. i. vel
 dic agnascendo. i. ma-
 cipiēdo esse agnati
 q ad effectum succe-
 dendi. **P**aren-
 tibus. s. masculis. nam
 testm femie non rum-
 pitur p. l. vell. ut. ff.
 de li. et postu. galli
 §. nunc. et de l. i. naz
 et si ita hba sūt. h p
 querelā irritat ut. C.
 de offi. tel. l. in. et
 j. e. §. mar. **N**ec-
 cesse. catur. s. ne ru-
 patur testm ut seqē
 n paise ut. C. de adop-
 ci. l. pe. §. q in filio
Vno. secus si post-
 ut. ff. de iusto. rup.
 tel. si quis filio. et in
 h differt a vero pos-
 tumo. j. e. differt ab
 ascendētibz ut. ff. de
 inoff. pater filium. **V**el vellepa. nomen est cuiusda
 noue. l. sed ius galli acquilij antiquius est. et loqē in vero
 postumo ut statim dicam ut. ff. de li. et postu. l. gallus. §.
 si quis filium. **S**imilis. in veris postumis talis erat
 modus. si me mortuo nascetur mihi filius infra. p. mensē ut
 ut. ff. de li. et postu. galli. §. i. et. §. i. ij. in. a. iij. sic ergo
 et h p. l. vell. si sius heres desierit sius eē se viuo ut. ff. de
 li. et postu. galli. §. vidend ecia in h habet locū. l. vell. sic
 ecia est paritas ab intestato ut. j. de here. q ab intest. §. cum
 autem. **T**ure. sic. j. de here. que ab intest. §. emancipati
Recesso est. nā nihilominus tenet testm aliud. in eo q est

inoff. pater filium. **V**el vellepa. nomen est cuiusda
 noue. l. sed ius galli acquilij antiquius est. et loqē in vero
 postumo ut statim dicam ut. ff. de li. et postu. l. gallus. §.
 si quis filium. **S**imilis. in veris postumis talis erat
 modus. si me mortuo nascetur mihi filius infra. p. mensē ut
 ut. ff. de li. et postu. galli. §. i. et. §. i. ij. in. a. iij. sic ergo
 et h p. l. vell. si sius heres desierit sius eē se viuo ut. ff. de
 li. et postu. galli. §. vidend ecia in h habet locū. l. vell. sic
 ecia est paritas ab intestato ut. j. de here. q ab intest. §. cum
 autem. **T**ure. sic. j. de here. que ab intest. §. emancipati
Recesso est. nā nihilominus tenet testm aliud. in eo q est

in potestate ut. s. e. in prin. **H**eredes. fupple et qz
 defierit esse heredes sui alias non esset bona raco cum filij
 necesse hnt patres instituere licet n sint patres sui heres
 des ad filios. filius autem emancipatus p ca. di. definit ags
 natus esse et remanet cognatus qui non cognoscitur a iure
 civili ut. j. de here. que ab intest. de. s. emancipati et. s. de
 le. ag. tu. s. fi. et. ff.
 de bo. pos. sed cu pa
 tronus. s. i. **F**e
 nim. licet in suis el
 set differencia inter
 masculos et feminas
 ut. ci. ut. s. e. s. i.
Exheredari. scilicet
 licet rite al. autem ex
 heredato datur cons
 tra tab. ut. ff. de bo.
 pos. contra ta. l. non
 putavit in. s. non qz
 uis. item etiam insti
 tutis datur conē ta.
 si alius omittat eis es
 dictum ut. ff. s. ostra
 ta. l. ij. s. plane et. ff.
 de leg. pl. petita bo
 norum pos. oē tab.
 si duo. **H**abent
 quo adoptiuu patre
 o **I**nstituendi. ab
 adoptiuo patre.
 p **C**ivili qz alio iurē
 civili sublatū eē pot
 ut. s. de le. ag. tu. s.
 fi. q **A**ttmz q vo
 cat emancipato s. ut. s.
 p. s. et e. raco qz de
 finit esse filij s. natu
 rales n pnt definē eē
 filij p emancipacōnez
 ut. j. de here. q ab ins
 test. s. minus aut. m.
 r **E**xneoz. ff. s. cō
 tra. ta. l. i. s. q sui iurē
 z **P**atre. ff. de ostra
 ta. emancipatus. s. pe.
 in fi. s **S**z hec. s.
 supōca a pncipio ti.
 vsqz ad. s. emancipas
 tos. s **V**etustas. i
 media iurē prudēcia.
 ut. statim sequitur.
 t **I**ntroducebat. s.
 dēam sexus et gra
 dus et modi exheres
 dacōis ut. s. e. s. i. et
 s. postumi et. s. s. fe
 mim. n autē dicit de
 his q postea vsqz mō
 dicta sūt a. s. illo es
 mācipatos t **C**ō
 stitucio. C. de li. p. i.
 exhere. l. maximum.
 u **I**n s. alias enim
 multe dēe sūt ut. ff. s.
 sta. bo. in multis.
 v **I**nteressē. in aut

stituere neqz exheredare
 necesse est qui a n sunt sui
 heredes **S**ed p̄tor om
 nes tā feminī sexus q̄ ma
 sculini si heredes non insti
 tuant exheredari iubet vi
 rilis sexus nominatim fe
 minivero int̄ ceteros qd si
 neqz heredes instituant
 neqz ita ut diximus exhe
 redari pmittit eis p̄tor oē
 tabulas testamēti bono
 possessionē **A**doptiuu li
 beri q̄diu sunt in potesta
 te p̄ris adoptiuu eiusdem
 iuris habent cuius sunt iu
 stis nupcijs acq̄siti **I**ta
 qz heredes instituēdi vel
 exheredādi sunt fm ea q̄
 de naturalibz exposuimz
Emancipati vero a p̄re
 adoptiuo neqz iurē civili
 neqz qd ad edictū preto
 ris attinet inter liberos o
 numerant **Q**uia racio
 ne accidit ut ex diuiso qd
 ad naturalē parētem atti
 net q̄diu quidē sint in ad
 optiua familia exneozuz
 nūo habeant ut eos neqz
 heredes instituere neqz ex
 heredare necesse sit. **C**um
 vero emancipati fuerint
 ab adoptiuo patre tūc in
 cipiunt in ea cā esse in qua
 futuri essent si ab natura
 li patre emancipati fuiss
 sent sed hoc quidem vetu
 stas introducebat **N**o
 straverō constitucō inter
 masculos et feminas in s
 iure nihil interesse existi
 mans qui avtraqz p̄sona
 in hominum peracōne

quibz mo. na. effi. sui. s. non autem. **Q**uia p̄ma raco.
 p **O**fficio. i. simili officio. vna em̄ indigz altera ad pere
 acionem sobolis et hec est raco legis l. xij. ta. a **A**ntiqua
 argumētatur ex iurē antiquo sic. s. qui ma. pos. s. pe. et hec
 est secunda racio. b **V**identur. scz dando filie bo. pos.
 contra ta. in totum. licet non possit dicere nullum ut a filius
 us ut. C. s. li. p. i. ma
 ximū i bi et si p̄fectus
 z et e. s. tertia racio
 c **S**implex. ad dēas
 antique constitucōis
 ut. s. e. s. i. d **P**er
 virilem. quid de des
 scendentibus p femi
 num serum. s. n. ad
 mittuntur cum dimis
 nutione tertiae p̄ris.
 ut. j. de here. q ab ins
 test. ta. s. diui. et. C. de
 col. bo. l. illam.
 e **H**abeant. quo ab
 comodum diuerso tū
 iurē nam filius p̄rens
 et s. nullū et contra
 ta. habet. s. i. non
 vult dicere nullum
 qn̄ p̄teritus e. s. emā
 cipatus tm̄ hz oē ta
 ut. C. de li. p. maxim
 s. sanctim. itaqz. z.
 ff. s. li. p. s. q. Si
 aut exheredatur hnt
 querelā om̄s ut. ff. s.
 ostra. ta. l. n̄ putavit
 s. non queuis. et de
 inoffi. tes. l. pap.
 f **P**ostea qui exher
 dari nō pnt. ut dixi
 mus. s. e. s. postumi
 g **C**onstitō. C. de
 adop. l. cu. inadopti
 uis et recitatur. s. s.
 adopē. s. sed hodie
 h **O**ccupatus. quid
 si non est in expedici
 one. s. n. iurē om̄um
 obtinet ut. s. de tes
 ta. mili. s. illis.
 i **I**gnorans. si enim
 ignorat non valet te
 stā ut. C. de tes. mi
 l. sic certi iurē n̄ fue
 rit eius ai ut si filium
 haberz essz exheres.
 ut. ff. s. testō mili. l.
 qui iure militario.
 k **F**acta. ideoqz q̄
 rela. moffi. tes. agē
 s. s. cū miles e. p̄ras
 milias. nā tūc non p̄t
 habere locū castre
 pec. si ei essz filius.
 nō haberet locū q̄re
 la ut. C. s. moff. te. l.
 fi. l. **M**af. idem m
 telligo in silencio s

Antiqua p̄ma raco. p̄ officio. i. simili officio. vna em̄ indigz altera ad pere acionem sobolis et hec est raco legis l. xij. ta. a Antiqua argumētatur ex iurē antiquo sic. s. qui ma. pos. s. pe. et hec est secunda racio. b Videntur. scz dando filie bo. pos. contra ta. in totum. licet non possit dicere nullum ut a filius us ut. C. s. li. p. i. maximū i bi et si p̄fectus z et e. s. tertia racio c Simplex. ad dēas antique constitucōis ut. s. e. s. i. d Per virilem. quid de des scendentibus p feminum serum. s. n. admittuntur cum diminutione tertiae p̄ris. ut. j. de here. q ab intest. ta. s. diui. et. C. de col. bo. l. illam. e Habeant. quo ab comodum diuerso tū iurē nam filius p̄rens et s. nullū et contra ta. habet. s. i. non vult dicere nullum qn̄ p̄teritus e. s. emā cipatus tm̄ hz oē ta ut. C. de li. p. maxims. s. sanctim. itaqz. z. ff. s. li. p. s. q. Si aut exheredatur hnt querelā om̄s ut. ff. s. ostra. ta. l. n̄ putavit s. non queuis. et de inoffi. tes. l. pap. f Postea qui exher dari nō pnt. ut diximus. s. e. s. postumi g Constitō. C. de adop. l. cu. inadopti uis et recitatur. s. s. adopē. s. sed hodie h Occupatus. quid si non est in expedici one. s. n. iurē om̄um obtinet ut. s. de tes ta. mili. s. illis. i Ignorans. si enim ignorat non valet testā ut. C. de tes. mil. sic certi iurē n̄ fuerit eius ai ut si filium haberz essz exheres. ut. ff. s. testō mili. l. qui iure militario. k Facta. ideoqz q̄ rela. moffi. tes. agē s. s. cū miles e. p̄ras milias. nā tūc non p̄t habere locū castre pec. si ei essz filius. nō haberet locū q̄re la ut. C. s. moff. te. l. fi. l. Maf. idem m telligo in silencio s

Handwritten notes at the bottom of the page, including "p̄ris adoptiuu eiusdem iuris habent" and other marginalia.

teroz ad maternam lineam ut ff. de moffi. tel. l. cum filium
De iure qz non hz eos in pos. ut. j. S her. qua. et dif. g.
ceteri. n. Edicto. q emācipati vocant ut. s. e. g. emācipa
tos qz eos n pōt emācipare. vñ extra ta. locū n hz ut h et
ff. de extra. ta. illud. g. ad testamta. o. Cis. f. descendens
tibus p lineā feminā. datur tñ et alijs et his maxime ut
C. de moffi. tel. l. fi.

Paulo. ut. j. S m
offi. tel. p totū. ac.
De heredi b9m
statuēdis. i. q pñt in
statu ut. j. e. v. s. qz ad
f. si plures et. g. fi. se
et q liter tolēat insti
tut. ut. j. e. g. si plures
v. s. qz ad. g. fi.
Heredes insti
tuere. q. d. dños in
tus in bonis suis fa
cere. nā heres. i. dñs
ut. j. S. h. d. q. a. dif. g. i
re iteo dixi int. qz
ita subintrat heres i
dñi in rez. defuncti.
ac si eadē est psona.
ut in aut. de iur. iur.
mo. g. i. col. viij. et. ff.
quib. d. ca. ma. l. euz
miles. a. Permiss
fuz. f. a. iur. b. Pro
prios. f. seruos.
c. Aliēds. sic. ff. e.
n. min. d. Consti
tucōe. ut. C. S. neces.
f. her. insti. l. euz. qz
dā. e. Cos. f. p.
os suos. f. Per in
nouacōne. q. d. nō in
induxim. s. d. nouo. s.
apud antiq. s. d. item
dixerat attilicimus
ut subicit. S. z. d. s.
et q. b. cau. ma. pos.
f. item ut. ibi noua
hūanitatē zē. So.
iste iustian. n. iue
nit s. rōnē reddit. cū
non est verisile zē ut
ibi vel aliē attilicino
placuit et paulo. sed
m legi. nccitatē non
deduxit sic et. s. de

auī materni et ceteroz p
mēz ascēdenciū tm facit
quantū exheredacō pñs
neqz em mēi filiū filiamue
neqz auo mēno nepotē ne
ptēue ex filia si eaz eumue
heredē non instituat exhē
dare nccē est siue de iure
ciuili queramus siue ex e
dicto ptoris quo ptor p
teritis liberis extra tabu
las bonoz possessionē p
mittit s. aliud eis admini
culum suat qd paulo post
vobis manifestum fiet. **De**

Heredib' institucōis
Heredes institue p
missuz est tā libe
ros homines qz f
uos et tā ppios qz alienos
ppios autē olim fm plu
riū smas non aliē qz cū lib
tate recte instituere lice
bat hodie vero eciā sine li
bertate ex nā a ostōne he
redes eos instituere pmis
sum ē qd n p inuouacōne
induxim. s. qm equus erat
et atilicino placuisse pau
lus suis libris quos tā ad
massurium sabinum qz ad

testis. g. h. n. heres. Justinian. vero in legis nccitatē indue
it ut qz ipa ostōne lib eē videat. Jē nūquid corrigiē qd al
d. f. g. pure institut. et sub. adicōne lib. qz expectat. adi
cōm. s. euetus ut. ff. e. l. f. u. s. f. i. et. l. g. ci. s. f. fi. et. l. q. f. i.
ho. i. Rē. n. qz istud locū hz qd h. d. qn libtas nec data ex
p. nec fuit retardata at ibi fuit exp. s. e. retardata.
g. Propetate. ut iste lib et hōf ncceri. sit. ut. s. e. i. Rē. f. h.
m. v. s. f. u. r. u. a. r. i. p. m. d. v. t. e. ac si est. s. v. d. ad huc ut. C. omu.
de ma. l. i. g. f. i. n. a. u. t. p. e. t. a. r. i. u. s. b. Cōstitucōne. l. greca
quā non habem. i. Cuius. f. ostōnis l. s. i. t. v. b. a. q. secun
t. u. r. h. Maculatū. i. accusatū. nā al. est m. l. e. a. accusatum
vbi de. v. b. o. ad. v. b. u. s. i. t. i. s. t. a. q. h. d. i. c. i. t. u. t. ff. e. h. i. s. v. b. i. s. g. m.
t. e. d. u. s. i. s. i. s. e. x. p. o. s. i. t. o. d. i. m. l. i. b. r. o. s. a. p. i. e. d. e. j. o. s. e. p. h. m. a. c. u. l. a. u. e. z.
t. u. t. m. e. i. m. p. n. et alibi in diuina scriptura medaces oñdit q

maculauerit eū. i. accusauerit eū. **M**aūmissuz. f. videri
ut postea subicit. et dic maūmissuz simpli n instituti. ex h
infert qd seqt. qz nec cū instōne fieri solz lib ut subicit. qz
re seqt zē. m. **P**ostulata. i. accusata ex eod adulterio cū
huo. p. o. o. m. i. s. s. o. p. q. g. u. i. t. p. u. n. i. t. v. t. q. z. ut. C. de mulie. q. f. v.
ap. r. i. s. l. e. i. m. i. l. i. m. p. n. Quid si cū ex neo omisit adulterium

plauciū scripsit refert.
Propus aut suus is in
telligit in quo nudā ppe
tatē testator hz alio v s
fructū habēte **E**st autē
casus in q nec cū liberta
te vtilit suus a dño heres
instituitur ut ostitucione
diuoz seueri et anthoni
m cauet cuius verba sunt
h suū adulterio macula
tū n iure testō maūmissuz
an smam ab ea muliere vi
deri que rea fuerit eiusdē
crimins postulata rōnis
est qre sequit ut in eundē
a dña collata heredis in
stitucō nulli. q. mōnti habe
atur **A**lien. suus eciāz
is intelligit in quovsum
fructū testator hz **S**er
uus a domno suo heres m
stitutus si qdēz in eadē cā
māserit fit ex testō lib he
res qz necessarius. **S**i vero
a viuo testatore manumif
sus fuit suo arbitrio adi
re hereditatē p t qz nō fit
heres necessarius cū vtrum
qz ex domini testamēto n
conseqt **A**d si alienat

Re. nec tūc maūmit
tit vsqz ad. l. x. dies ut
C. S. adult. l. iij. et. ff.
S adult. si postulaue
rit. g. i. ubet. Jē qd si
adulterius tle omisit
n tñ accusat adhuc.
Rē. bñ p t maūmittē.
h m erie lese maiesta
tis ē speciale ut post
omissuz tle crimē nō
possit maūmittē vel
testari ut. C. ad. l. iu
li. l. fi. et. ff. d. dona. l.
post. d. c. tū et. l. i. do
nacōnes. g. fi.
n. **V**alvat. qz si vas
let i testō valet lib
tas ut. s. e. i. Rē. et
s. q. ma. n. pos. f. i. et
ita nō. at. qz vbi aliz
quid. phibeē fieri dis
tōo silt et p obliquuz
phibeē sic. ff. d. d. s.
insti. q. sub. adicōe. g.
fi. q. s. Jē ar. qz castas
to pncipali castatur
quicqd seqt ex eo vel
ab his ut. C. S. legi.
b. et. d. l. n. dubium.
o. **T**estator. et iō n
p t eu cū libtate insti
tue ut. ff. e. si alienuz
i pñ. h. d. d. i. c. ad huc
g. ff. d. l. v. au. i. pos. l.
i. vendicōne. S. z. cer
te q ad alia ē loco to
mī n q ad h ut possit
fieri lib h cū alijs ma
numissis a fructuario
simpli sine istōe erit
tanq lib qd iu durat
tur. q. erat. v. s. i. f. r. u. c. ut
C. omu. de ma. l. i. g.
f. i. n. a. u. t. f. r. u. c. t. a. r. i. u. s.
quid a h erit tanq li

ter hz vere lib n fit. Re. n. qz ex more testatoris. p t m. q. erat
futu. q. i. lib. si valet qd agē ut. j. d. her. q. et dif. i. pñ. Jē a
tūc erat v. s. i. f. r. u. c. t. p. d. e. n. d. u. t. s. d. v. s. i. f. r. u. c. f. i. n. i. t. v. n. h. e. e. s. s. z.
q. i. lib. donec durat. v. s. i. f. r. u. c. q. z. n. l. duraret p. m. o. r. t. e. t. e. s. t. a. t. i. s.
n. l. v. z. t. h. i. s. m. i. s. t. o. ut fit lib h suo dño hēditatē qrit ut. j. e. g. a. z.
lien. S. z. qd si erat v. s. i. f. r. u. c. t. p. e. t. i. t. u. s. i. p. s. o. n. a. p. m. i. h. e. d. i. s. l.
e. c. i. a. z. v. l. t. u. s. q. d. p. t. u. t. ff. q. u. e. a. d. m. o. d. s. u. i. t. a. m. i. t. l. r. e. p. e. t. i. m.
p. n. Rē. tūc erit q. i. lib. toto illo tpe ut in d. c. a. l. C. omu. de
ma. l. i. g. f. i. n. a. u. t. f. r. u. c. t. a. r. i. u. s. p. **C**ausa. i. suus eiusbez dñi
jo. ut. ff. si ex noē. cau. aga. l. i. q. **L**ib. n. aliq. lex ipediz
at libtatē ut. ff. e. l. si n. lex. vel. d. d. i. c. i. o. ut. ff. e. l. g. c. i. e. l. g. f. i.
vel. ex. l. p. u. e. i. t. a. d. l. i. b. t. a. t. e. ut. ff. e. l. t. e. s. t. o. f. m. j. o. Jē fit lib a
semetipō n institut. fuerit ita cū qz n hōf erit. s. i. c. h. o. l. i. b. e. r.
et hēs esto. nā tē a cobēte accepit totā libtatē. ff. d. acq.

here. l. ex pte. **I**t et i g r a s fit h e l a lib ut. ff. si cer. pe. l. e i t
 qui. r. **V**er q. i. hereditate et libertate. na lib fit et heres
 necrius. h duo oseq d3 ex testō dñi ut. j. s. h e t. q. et dif. s. i.
 z. **S**i alienatus. lib directa em libtas in suo alieno nō
 p t habere locū. sed instō potest habere effectū ut h sed as
 iud in legatis q ad
 mittunt h ipō q ali
 enant ut. ff. s. adim.
 le. l. suo cū libtate.
 et est ratio qz in le
 gato spectat dies q
 cedit n aut an sit ma
 numissus ut. ff. qñ di
 le. ce. si post. s. si cum
 ac. f. **A**lienauerit
 f. alicui hñti factio
 nē testamti ut. ff. e. l.
 viii meū in fi. i. s. r. a
 h n redimat ab eodē
 testatore q eū insti
 tuit et postea cū alie
 nauit tūc em reuui
 scit libtas ut. ff. de
 ma. tes. l. v e z z. et. ff.
 e. qñs. s. fi. et. l. si n
 lex et. l. an penul.
 s. **A**lien. qui sic in
 stitui p t cū lib fit pri
 us n ut. ff. s. o s. insti
 tuē. suus alien. et. l.
 quia. t. **I**lli. p.
 cedēte adicōne ut. ff.
 s. acq. here. l. h q s bo
 na. s. iustuz et ita dño
 qritur. alias si suus
 nolit adire qd p t es
 se ecia dño iudēte nō
 querit ut. C. e. l. euz
 pponat. u. **T**esta
 tore. ecia post iustuz
 eius ante q tñ adiret
 ut. ff. s. acq. here. an
 tistis. s. i. v. **D**ñi.
 h m hereditate ut il
 li acqraē qui tpe ad
 cionis ē dñs vel sibi
 si lib est tunc h m legato spectatur dies cessionis. ut si tpe
 mortis legantis sit meus licet alienē. tamē mihi debet lega
 tum ut. ff. qñ dies le. ce. l. si post. s. ij. y. **A**rbitrio. sic ē
 e. s. si vero. y. **S**eruus mortem. h ba legis sunt omia. et
 h m hoc planū est. vel testatoris. qz si dicat instituo suum
 heredē post mortē dñi. et pbaē hec lectio secūda. ff. e. qui
 filio. l. s. nec obstat q videat in diem h instō ut. j. e. s. h e
 rel. qz incertus est dies mortis ut. ff. s. odi. et s. l. vñ valz
 et. ff. e. l. in tpus. in pñ. z. **F**actio. s. passue. n actue ut
 j. s. here. q. et dif. s. testamti. et iustio herediū spectat si mo
 do cuz defūdo fuit. h cū herede n sit testi factō ut. s. e. h s
 uus hereditariū a. **R**ondū. bñ dico suū hereditariū pos
 se qz n est nulli h alicuius. s. hereditatis. q vicē defūdi ob
 tinet. b. **D**efuncti. et ē forte rō. qz defūctus ē cert⁹ qui
 fuerit h n sic h herede qz et si certus sit institut⁹ poterit es
 se q n adeat hereditatē. qz p t delistē multis s. causis ut. j.
 qui. mo. tes. infir. s. posteriori. et fac ad hūc. s. j. s. stip. s.
 m pñ. et. ff. s. acq. re. do. l. m eo. in fi. et. l. se. c. **R**ecte.
 cū p nato sit hñdus. q ad omod ut. ff. s. sta. ho. l. q m vte
 ro. et. ff. e. l. eius. s. i. d. **Q**uibus. s. dominis. s. Ab eē

fuerit iussu noui dñi ad
 re hereditatē d3 et ea ra
 cione p eum dñs sit heres
 nam ipe alienatus neq3 li
 ber neq3 heres esse p t eci
 am si cū libtate heres in
 stitutus fuerit destitisse e
 tenim a libtatis dacione
 videt dñs qui eum aliena
 uerit **A**lien⁹ quoq3 ser
 uus heres institut⁹ si in ea
 dē cā durauit iussu dñi
 eius adire hereditatē de
 bet. **S**i vero alienat⁹ fue
 rit ab eo a viuo testatore
 a post mortē eius ante q
 adeat debet iussu noui do
 mini adire. **A**t si manumif
 sus est viuo testatore vel
 mortuo ante q adeat suo
 arbitrio adire p t hēdita
 tē **S**eru⁹ aut alien⁹ p
 dñi mortē recte heres in
 stituit qz et cū heredita
 rijs suis ē testamēti factō
Rondum em adita here
 ditas p sonevicē sustinet

neo. si vero ab altero ex dñis sit institut⁹. acqritur ceteris
 socijs hereditas. qd die ut. ff. p so. l. v e z z. s. si seruo omū.
 f. **I**llu. et die q sufficit vna adicio et vna iustio licet sint
 plures dñi ut. ff. de acqui. here. l. suus duoz. et. l. in acq.
 vendis. **S**i. **I**nfinitiū. quid ergo si institua omnes ho
 mines quicūq3 sit in
 mūdo. videtur nullū
 eē. cū effectū hēre non
 possit. puto tñ vale
 re ut h. h tñ n poterit
 confirmari adicōe p p
 vniā difficultatē v
 impossibilitatē.
 h. **V**elit. cū sua vna
 litas sit lex. ut in autē
 de nup. s. disponat.
 col. iij. i. **H**ereditas
 tas plerūq3. ideo die
 plerūq3 qz qñq3 m
 plures ut. j. e. s. si plu
 res qñq3 in paucos
 res diuidit ut. j. e. s. n
 autē. k. **Q**ue. s. z
 vncie simul collecte.
 l. **P**artes. infra po
 site in qñtitate diffe
 ret et vel die he ptes
 s. vncie. xij. vel ad ps
 tes redacte. est emm
 ad supiora facienda
 relacio. n. **S**er
 tās. alias sexuns. i.
 vncia et dimidia ut.
 ff. s. moffi. tel. pip.
 s. qñ quarta. s. qz
 re n possit nome qd
 vncia hēz. s. quia
 plura sūt negocia q
 vocabla ut. ff. de p.
 h. l. nā natura.
 n. **T**riēs. nō qz pri
 mū et h m terciū a q
 tū nom in p p t a c i o s
 nem sumit ex eo q se
 cū d q t a hēz heredita
 tatis p o r c o n e m. s e l s
 cū em d3 q i semivncia. et vncia est terciā tra eius s non p
 sextās qz sextā p t e hēz. i. duas vncias. s. q d r a s qz q t t a m et
 ita tres vncias hēz. triens qz terciā p t e. et ita q t u o r v n c i a s
 as hēz. s. e q u e n c i a v e r o n o m i a e t h o m o l o g i a h n t e x e o q c e t
 tū n u m e r z v n c i a z s i g n a t. s. em quim cū s nō qz qñtam p t e
 h z. s. qz qñq3 denotat vncias. semis. qz sex et sic s singlis p
 d r d m e. s. t e nō q n o m n e s v n c i e q s i g n a n t p i s t a n o i a o t i n e
 tur i alle. licet h m m u i v i d e a t. s. i c e m o t i n z a s. l x x i i j. v n c i
 as et dimidia. p d e o a u t a s p o i t h a s p t e s. qz qñq3 p t m a l
 se o t m e r i h a c r a c o n e e t h o d r i s i b l i s. a a c t o. l. a c q u i l. p e
 n a l. s. ut. j. ad. l. a c q u i l. s. h i s d b i s. **I**t nō ista tria nomia
 as p o n d u s i b i z a i d s i g r e. **I**t qñq3 as p o m i t p o b u l o. **V**ñ i l
 lud. p d n e d u o p a s s e r e s a s s e v e n e i t. vñ h i s. **A**s o b u l o p o
 dus as est possessio tota. i. hereditas ut h. s. j. et p d u s l a s
 s e d i o m e q d e s t i n s t a t. r a p o s i t u. s. h s t r i c t e a c c i p i t p r o
 p o n d e r e. x i j. v n c i a z. vñ d i p o d u z. q i d u p l e x p o d u z. s. i. x
 i i j. v n c i a z. u t. j. e. s. s. i p l u r e s. e t f a c i t a d h u c. s. ff. e. l. s e r
 uū meum. s. fi. ac. o. **S**extans. i. due vncie. p. **Q**uā
 drās. i. quatuor vncie. q. **Q**uincus. i. qñq3. r. **S**emis
 id est sex vncie. z. **S**eptus. i. septē. s. **D**es. i. octo.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

II

Hereditas noue. t. **H**ereditas. i. dec. u. **H**ereditas. id est. r. **A**s. i. duodecim. r. **T**otus. na in totu p. resu mteur instituisse de fundus cu alium non instituit ut h. a. ff. e. l. me. di. s. i. id q. p. sumi. e. in milite ut. C. de testa. mili. l. i. m. b. s. n. q. s. b. sequi. e. n. ad b. supius. prim. R. s. h. ad id q. d. se quit. f. fer. s. neq. em. r. e. h. si fecit miles testm in castris b. p. t. deced. e. in testatu in paganicul ut. C. S. testa. mili. l. i. accur. **D**ecedere. ymmo vid. q. sic. ut. ff. s. m. offi. tel. l. na. et si p. n. 1. b. s. p. e. q. e. o. e. h. b. e. v. e. z. ab micio. h. ex post facto p. t. ut. C. S. m. offi. te. l. i. cu duob. s. Et no. h. id. u. e. no. e. e. in pte. quo. ad. ptem. q. d. e. in toto. q. ad. to. tu. ff. fam. h. i. in b. iudicio. ar. o. e. ff. de pact. l. i. u. g. e. s. ad. v. o. et. s. se. et. fac. ad. huc. s. ff. s. reg. iur. l. i. re. stantis. **M**iles. na. miles. b. n. p. p. p. te. testatus. de. ced. e. p. pte. in. testat. ut. C. S. testa. mili. l. i. **C**u. a. t. a. l. e. u. g. id. e. quod. cu. g. et. fac. ff. e. l. inter. s. pater. fa. et. l. se. v. s. q. ad. l. ex. fco. **D**istribuz. co. i. assignaco. p. cu. qua. pte. velit. testa. tor. quem. libet. habe. e. Ex. equis. p. tribus. fa. ff. e. l. quociens. s. heredes. **H**er. res. sic. eadem. est. r. az. cio. in. dipondio. ut. ff. e. sabmus. et. j. e. s. h. plures. **T**e. e. b. vez. si. testator. n. ig. no. rat. ut. ff. e. quo. lo. co. s. i. que. e. con. tra. e. **D**imidia. aliter. ei. si. ex. alle. expleto. sep. sit. ex. reli. qua. pte. he. res. esto. tuc. em. cum. in. reliqui. sit. ex. nul. la. pte. h. es. institut. ul. est. ut. ff. e. l. **T**e. q. sa. binus. s. sed. si. alle. **V**ocant. se. z. illi. q. er. at. instituti. in. tota. hereditate. p. tib. s. exp. s. s. **O**mes. qui. er. at. vel. er. at. instituti. sine. p. tib. s. **R**ec. inter. est. b. refertur. no. ad. prim. casu. s. h. ad. sup. ior. e. l. q. n. p. svacat. id. t. n. in. vo. h. non. h. e. et. locu. r. o. q. redditur. ea. em. r. e. vel. die. q. ad. prim. et. statim. cu. sic. fit. institucio. intel. ligi. p. svacare. et. fac. ad. b. ff. e. l. quo. loco. i. R. e. **V**id. eamus. ff. e. l. interdum. s. pater. fami. l. v. s. q. m. f. i. **D**ipondio. s. r. aut. dipondiu. pond. s. h. e. d. it. al. i. x. i. i. j. vncias. diuisa. sic. em. pond. s. r. ea. q. m. x. i. j. diuidit. a. trip. o. dum. q. m. x. x. v. i. et. q. d. r. ipondiu. q. d. m. x. l. v. i. i. j. a. sic. s. h. singlis. **D**em. q. erit. i. q. d. diximus. si. q. s. expleto. alle. fuit. instituz.

erit. Neq. enim idem in pte testatus et in parte in testatus decedere potest nisi fit miles cuius solavo lutas in testado expectatur Et ecotrario pt qs in quata scuz voluerit ptes plurimas vncias suam hereditate diuide. Si plures instituant heredes ita demu in hoc casu p. di. str. b. u. cio. necessaria est si nolit testator eos ex equis p. tib. s. heredes esse satis ei ostat nullis p. tib. s. no. i. at. is ex eqs p. tib. s. eos heredes esse. **P**atib. s. aut. in q. r. u. dam. p. sonis. exp. s. s. si. quis. alius. sine. pte. no. i. at. us. erit. si. quid. e. aliqua. ps. aff. s. de. erit. ex. ea. pte. heres. fit. et. si. plures. sine. pte. sc. p. ti. s. ut. omes. in. eand. e. pte. oc. ur. t. **S**ivero. totus. as. comple. tus. fit. in. dimidia. parte. vocantur. r. ille. vel. illi. om. nes. in. altera. pte. dimidia. nec. interest. p. m. an. medi. us. an. nouissim. s. sine. pte. he. res. sc. p. tus. fit. ea. enim. ps. data. intelligi. que. vacat. **V**ideamus. si. pars. aliq. vacet. nec. t. n. quis. q. sine. p.

tus heres in dimidia vocatur vel non expleto alle in vacan te pte vocatur ut s. e. p. tib. s. aut. vel transcendente in vaca te vsq. ad dipondiu. ite. z. e. e. a. si. dipondiu. sit. expletu. sed. o. e. ff. e. **T**e. sab. in. fi. l. v. b. i. die. expleto. dipondio. n. h. e. p. t. e. vacat. e. vsq. ad. trip. o. diu. h. e. e. ymmo. die. q. sic. si. recte. illa. tra. intelligi. et. ita. oc. ordat. **T**e. vid. o. e. ff. e. l. ex. vncijs. vi. h. e. e. illa. e. oc. ord. a. cia. si. recte. ibi. fiat. co. putaco. vnciaz. h. ma. gis. vid. o. e. C. de. l. cu. qo. v. b. i. die. n. fieri. t. n. s. i. t. u. ad. dipondiu. vel. trip. o. diu. h. t. n. v. i. deri. ad. imi. p. mo. q. n. t. u. s. o. f. e. r. e. s. o. sed. distim. gue. aut. voluit. testa. tor. exced. e. alle. z. vel. dipondiu. q. d. p. t. ut. s. e. s. non. aut. et. ita. h. intelligi. aut. noluit. et. tuc. h. e. at. locuz. lex. o. r. a. r. i. a. **T**e. a. t. e. q. n. dubiu. e. h. i. s. locu. h. e. z. at. l. cu. qo. q. est. o. e. **A**h. die. h. a. c. cor. ri. gi. p. illam. accur. m. **R**euocant. heres. ditas. em. no. ideo. aus. ge. e. q. in. plures. diui. da. vncias. sicut. a. li. z. b. r. a. l. i. e. z. p. solidu. vel. aliu. num. diuidatur. et. ideo. quora. pte. q. s. dz. hab. e. in. dipondio. tota. p. t. e. hab. e. de. alle. ut. h. i. c. et. ff. e. ex. vncijs. n. **E**x. cer. to. h. in. die. metuz. q. s. p. t. institui. h. es. puta. cu. ipe. potuit. cape. ex. testam. to. vel. cuz. ipe. moriet. vel. tuc. us. moriet. ut. ff. e. l. in. temp. s. et. l. j. filio. i. R. e. a. ff. s. l. i. et. post. filio. a. p. t. e. i. R. e. a. C. e. l. ex. neu. miles. aus. te. p. t. e. cia. ex. neum. ex. certo. tpe. vel. in. cer. tu. tps. institue. ut. ff. s. m. i. te. l. miles. a. fa. cit. ad. huc. s. ff. e. h. e. ditas. ar. t. n. e. s. r. i. um. ff. s. reg. iur. l. i. actus. h. ibi. no. e. de. b. actu.

te fit heres institutus qd iur fit veluti si tres ex quar tis p. tib. s. heredes scripti sunt et ostat vacate ptem singulis tacite p. heredita ria pte accede r. p. inde ha beri ac si ex tercjs p. tib. s. sc. p. ti. e. e. n. t. r. ex. di. u. s. o. si. plu. res. in. por. co. n. i. bus. s. i. n. t. ta. cite. singulis. decre. s. e. z. v. b. i. g. r. a. ut. si. q. tuor. ex. tercjs. p. tib. s. heredes. scripti. sunt. p. inde. habeant. ac. si. v. n. u. s. quis. q. s. ex. quarta. pte. scri. ptus. heres. fuiss. **E**t. si. plu. res. vncie. q. x. i. j. distri. b. u. te. sunt. is. q. sine. pte. instituz. est. qd. dipondio. deest. ha. beb. it. **D**e. q. s. erit. si. dipo. di. explet. s. i. t. q. omes. ptes. ad. alle. z. postea. reuocant. q. uis. sint. pluriu. vnciaruz. **H**eres. r. pure. r. sub. o. di. cione. institui. p. t. ex. certo. tpe. a. ad. certu. tps. n. p. t. ve. luti. post. q. n. quenni. u. q. mo. ri. ar. vel. ex. l. a. l. e. n. d. i. s. illis. l. vsq. ad. l. a. l. e. n. d. a. s. illas. he. res. esto. diem. q. s. ad. i. e. c. t. u. z. h. r. i. p. sup. u. a. c. i. o. placet. et. p. inde. esse. debz. ac. si. pure. heres. instituz. ess. **I**m. possibilis. o. d. i. c. o. in. ist. o. i. b. s.

scz factoms testamti. vñ mter p. tandum e ut magis valeat q. p. eat. ut. ff. de. rebus. du. l. quociens. ac. **O** **I**mpossi. bilis. tribus. modis. p. t. dici. o. d. i. c. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. vel. de. natu. ra. ut. si. celu. digito. tetigeris. heres. esto. ut. j. de. iur. i. s. t. i. s. s. h. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. **I**tem. de. iure. ut. si. patrem. ab. ho. s. t. i. b. s. n. re. dimeris. vel. h. i. s. nam. b. fac. e. nos. n. posse. p. s. u. m. i. t. i. u. s. ut. ff. s. o. d. i. n. s. t. i. l. o. d. i. c. o. n. e. s. a. l. i. f. i. l. i. u. s. et. in. his. duab. s. h. z. locuz. iste. s. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. **T**e. s. f. c. o. ut. si. motez. aureu. de. deris. he. res. esto. a. b. c. a. u. n. v. z. i. n. s. t. i. t. u. t. vel. libtas. cu. nec. aim. d. a. d. i. fue. rit. ut. s. h. u. p. c. o. e. ut. ff. s. statu. l. i. l. i. cu. heredes. s. i. **T**e. e. q. d. a. z. q. r. t. a. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. p. t. e. p. l. e. x. i. t. a. t. e. q. v. i. c. i. a. t. ut. ff. s. o. d. i. n. s. t. i. f. i.

De vulga subpna
De pupilla subpna

hereditate. qz n̄ erat lib ut testator credidit & eq̄tate da
tur dño ipius quarta hereditatis et fac̄ p̄ illis gñale opi
tionem ostenderanda et. ff. p̄ emp. l. ij. si q̄s a pupillo et. ff.
de acq̄. her. l. is q̄ putat. alij dicūt qz dño dat̄ osidera
taveritate magis q̄ opimone. qz vere suus eius dñi factus
erat ille q̄ institutus
fuit qd̄ verius esse vi
det veritate magis
attenta. unde fac̄ et
illud gñale veritatez
spectandū ut. j. de p̄. si
quis rem. s. Ver
ba nūc mutat casum
nam sup̄dixit. qñ ali
ud arbitrat̄ testator
et aliud erat. i. his au
tem duobus. Re n̄ is q̄
sequunt̄ id est qd̄ ar
bitrat̄. t. Heres.
s. dño q̄ apponunt̄ in
substitutōib9 vul
garibus. u. Scit.
et verū scit al̄ em no
dicetur scire n̄ sic est
set ut. ff. de acq̄. plu
ar. l. ij. s. Item labo
ar. v. Et. s. lib
factus. y. Alii. i.
fines sibi si lib fierz
vel dño suo vel p̄nti
vel ead̄ futuro q̄rat
y. Effecerit. nā tūc
qñ no e aliq̄d istozū
duoz admittit̄ sub
stitutus. 3. Arbi
tra. s. testator. sub
audi et verz arbitra
tur. a. Subiectus
puta qz vendidit se
ad precū p̄cipand
vel qz dedit se in ars
rogacōne qd̄ p̄or.
b. Acquisierit. sup
ple i. tra. at in n̄o ca
su p̄mo. s. huius. s. as
lud e. et aliud arb̄ i
tur. unde ibi in p̄tem admittit̄ ut ibi diximus. et h̄ omnia
sic distmguēdo fuavit p̄nceps qñ suus fuit institutus
et alius substituit̄. ut h̄ dic̄. et. ff. de her. m̄str. l. et ita co. l. i.
s. ḡ tale distmctōne. qz cū heredoz aliq̄e instituo. a. si he
res n̄ erit substituo. aut scio libez. aut scio suū et tē suat̄
qd̄ m. ij. et. ij. Re. h̄. s. s. aut puto libez. falso cū sit su9
et tē subdistmguo. aut p̄ eū volui aut nolui aliū fieri here
dem. qz h̄ exp̄ssi. et tē suat̄ mea volūtas. ut. C. e. l. cū p̄po
nas q̄ e h̄ue q̄ria. aut e dubiū. nolui vel n̄ aliū fieri here
dem p̄ eū et tē suat̄ qd̄ in p̄n. Re. huius. s. s. si aut puto
viam cū sit lib. h̄ casus indubitabil̄ e. s. q̄ erit lib̄ h̄s.

quē alieno iuri subiectū es
se testator scit sic accipiū
tur si neqz ip̄e heres erit
neqz aliū heredē effecerit
In eovero quē patrē fa
esse arbitrat̄ illud signifi
cāt si hereditatē vel eivel
cuius iuri postea subiect9
esse cepit n̄ acq̄sierit. Id
qz tiberius cesar in p̄sona
ptemij sui sui constituit.

De pupillari substitui

Liberis suis impu
berib9 quos in po
testate quis ha
bet non solū ita ut supra
diximus substitue potest
id est ut si heredes ei n̄ ex
titerint alius sit ei heres
sed eo ampli9 ut si heredes
ei extiterint et adhuc im
puberes mortui fuerint sit
ei aliq̄s heres veluti si q̄s
dicat hoc modo ticius si
lius heres mibi esto et si fi
lius meus mibi heres non
erit siue heres erit et p̄us

Liberis. nō ex hac l̄ra tria
esse nec̄ria. ut pupillaris substitucō teneat. Pr̄mū
ut sit d̄ liberis q̄ substituit̄. nā ex̄neo substitui n̄ p̄t
ut. j. e. s. ex̄neo. s. s. qz sint impub̄e s. nā pub̄erib9 n̄ p̄t sub
stitui ut. j. e. s. male. l. j. tercō qz habeat in p̄tare ut in hac
l̄ra p̄bat p̄ ordine. Em̄cipatis aut̄ n̄ p̄t substitui ut. ff. e. l.
ij. s. i. It̄ est nec̄rius q̄rtū. qz filij sint instituti vel ex̄hereditati
aliam nullū est p̄cipale tētū. ut. s. s. ex̄her. l. in p̄n. et. ff.
e. l. i. in fi. vñ nec pupillare valēt ut. j. e. s. liberis. et h̄ oia

sit in nepotib9 omib9 suanē. si n̄ sint recasuri in sui p̄ris po
testatē ut. ff. e. l. ij. s. postum9. alias cū sint recasuri n̄ valz
testm̄ cū in eo casu sint ut eoz testam̄ta n̄ valeāt si ip̄i es
sent maiores. a. Sup̄dixim9. s. vulgarit̄. s. t. i. et h̄ is
h̄ subicit. b. Mōdo. h̄ caute nō qz p̄mo ponit̄ vba insti
tucōis. s. o substituo
cōmsvulgaris. ter
cio substitucōis. pu
pillaris. c. Esto. h̄
institucō tantum.
d. Filius ecce vulga
ris. e. Heres. ecce
pupillaris. f. Pu
tes. bene facit qz ex
ponit. al̄ interdū p̄
iij. annis interdū p̄
xv. annis. ponit̄ hec
oracio. cū in suā tute
lā venit. ff. de l. iij. l.
cū filio. g. Quo ca
su sup̄dico. h. De
res. et solus patris
habet bona s̄maz.
i. Filio. et nihilomi
n9 patri ut. ff. e. pat̄
fa. a. bona pupilli vñ
decūqz que sita sunt
ut. ff. e. si plūes. s. ad
substitutos. n̄ in duo
bus casib9 ut in testō
militis et ar̄ogato
ris ut. ff. e. l. si plūes
s. si ar̄ogato a. s.
ad substitutos in fi.
k. Moribus. al̄ mag
ioribus ut. C. de im
pube. et ali. sub. l. hu
manitatis. l. Eta
tis. ut masculi aū. xij.
annū femie aū. ante
xij. annū. ut. ff. de tes
t. l. qua etate et. s. qui
ma. non pos. s. cum ḡ
m. Constōnem. C.
de impu. et ali. substi
tu. l. humanitatis.

moriatur q̄ in suā tutelaz
venerit id est anteq̄ pu
bes fact9 sit tūc sepyus h̄s
esto quo casu siquid non
extiterit h̄s filius tūc sub
stitutus heres sit patri he
res si vero extiterit heres
filius et aū pub̄tatē dece
serit ip̄i filio sit heres sub
stitut9. Nā morib9 institu
tū est ut cū eius filij etatis
sint in q̄ ip̄i sibi testamen
tū facere n̄ p̄nt p̄ntes fa
ciant eis. Quia rōne ex
citati etiā d̄. onem posui
mus in nostro codice qua
p̄spectū est ut si qui mēte
captos habeant filios vel
nepotes vel p̄nepotes cu
iuscūqz sexus vel gradus
liceat eis et si sint puberes
ad exemplū pupillaris s̄
stitutōis certas p̄sonas
substitue. Simaūt resp̄ue
rint eandē substitucōnem
infirmitate et hoc ad exem
plū pupillaris s̄stitutōis

n. Excitati. s. nos. o. Personas. s. filios mente captos
si habeat alias tē fr̄es mēte capti. al̄ q̄scūqz vellet ut d̄ca. l.
hūanitatis otinet. p. Respuerit. s. cū opotes mētis vel
sam facti fuerint. q. Ad exemplū. ita h̄ nō ē ex̄plaris
substitutio vñ ut plene d̄ h̄s habeas noticiā distmguē qñ
qz ḡna substitōnū. qz alia ē vulgaris. alia pupillaris. alia ex
emplaris. alia breuiloq̄. alia op̄diola. Prima. s. vulgaris
subdiuidit̄. qz alia exp̄ssa. ut q̄ fit v̄bis negatis. ut si h̄ s̄ n̄
eris ticius erit h̄s ut. s. p̄. Alia tacita que fit v̄bis affir
matius ut h̄. vos muicē substituo ut. ff. de h̄. in sti. cum in
testō. s. i. j. s. h̄. quisqz erit in h̄s sit filio meo impub̄erib9 h̄s
ut. ff. e. l. qui lib̄ is. s. h̄. ba. h̄ vulgaris adita h̄ditate ex
pirat ut. C. e. l. p̄ aditā. Sec̄da aut̄ pupillaris s̄stitū
dit̄. qz alia exp̄ssa. q̄ fit v̄bis affirmatis ut h̄. si h̄s eris et
mozieris in pupillari etate. ticius sit h̄s ut. s. p̄. Alia ta
cita. s. ut si pupillaris tū pupillo substituat̄. q̄ cāu tacita
subintelligit̄ pupillaris s̄ et sub pupillari tacitavulgaris
intelligit̄ ut. ff. e. l. nā h̄ iure in p̄n. nā h̄ aduemetē pub̄ta
te exp̄rat ut in fi. huius. s. Tercia. s. ex̄plaris s̄tio d̄. qz
ad ex̄plū pupillaris ē inducta. ut h̄ d̄. in multis tū d̄nt.

qz h eia in maiorib9 fit hilla tm in puberib9. Te vsqz ad certā etatē fit pupillaris. s. xiiij. an. i masculo vel. xij. an. m femia ut. j. e. g. masculo vel eia min9 tepus n̄ maius ut. ff. e. l. si ita q̄s substituerit. et. l. in pupillari. at h̄ exēplaris in incertū. **I**n hac. s. pupillari. certe p̄sone substituit ut. C. e. l. humanitat. in pupillari aut civilibus p̄t substitui. **Q**uarta aut. i. breuiloqua fit ita duob9 h̄edi b9 m̄stitutis vos inuicem substituo. et si ambo pupilli sūt. nā quat9 or substitucōnes his h̄bis breuib9 p̄ h̄e dunt et appellat lex h̄ac reciprocā substitucōnez ut. ff. e. l. nā h̄ iure. g. i. **C**ūta. s. o p̄diōsa. fit h̄is h̄bis aliq̄ m̄stituto q̄ncūqz decesserit ticiū substituo. et si q̄dē h̄ fiat a milite et a pupillo vel n̄ pupillo v3 ut directo si moriē m̄stitutus ut. ff. de test. mili. milites. **I**ta h̄es. g. i. n̄ m̄ sit in medio q̄ casu iure fiduciōm̄ fivalet si pubes iā factus deccdat m̄stitutus. ut. C. e. p̄cibus. si vero pagan9 siue n̄ miles faciat eā. v3 ut re directo si moriē m̄stitutus in ea etate pupillai. si vero postea tē aut p̄ h̄ sit verba substituo illū. et tūc trahit ad fiduciōm̄ saria ut. ff. ad tr. b. sceuola. aut p̄ h̄. te m̄stituo et si decesserit q̄ncūqz tibi illū facō herede et h̄ nō v3 ut ff. e. l. h̄is h̄bis.

Rue. s. pupillaris
Adoleuerit. **I**f si m̄c alias m̄firmat ar rogacione impuberis ut. ff. S ad op. nec ei. **I**f si p̄s n̄ fuit hereditas adita ut. ff. e. l. si pupillares. g. h̄ si ex asse. **I**f si nasciē postum9 testatoris ut. ff. e. l. p̄ filium. **I**f p̄ m̄ testm̄ q̄d tñ valeat ut. ff. e. l. si q̄s eū. g. h̄. **I**f si testm̄ p̄nū rūpāe p̄ q̄relā in totū. aliud si p̄ pte ut. ff. e. l. m̄stitucōne. et d̄ m̄ offi. tes. l. pap. g. h̄ n̄ impuberis. h̄ oē ta. lo. pos. mora n̄ fa cit pupillari substitucōne cessare. qz ibi n̄ loq̄t d̄ virib9 testam̄ti ut. ff. e. l. ex duob9. g. h̄. et. ff. d̄ m̄ offi. tes. fili9. g. i. **I**ḡiē p̄ fatū ut. s. e. m̄ p̄n. **D**uo. nō qz duo d̄nt quo ad q̄d qz duob9 fit. nā m̄stituit heres duob9 p̄i. s. et filio. **I**f duaz hereditatū. vñi vero d̄ qz ab vno factū. et facit ad h̄. ff. e. l. p̄s et filij. et. ff. d̄ o. et d̄ m̄ o. l. h̄ scriptura. et ff. d̄ lo. pos. oē ta. al. fm̄ ta. l. h̄ ita scriptū. g. h̄. et. l. ut lo noz. **S**i formidolosus. i. doctus multiformis vel t̄is m̄id9. **S**ubieēt. quib9 m̄fidis eū subieēt substitutus ut h̄et eius h̄editatē ut fecit catavell9. **S**ubstitucō

que postq̄ pupillus adoleuerit m̄firmatur **I**gitur et in pupillari substitucione fm̄ p̄ fatū mod̄ ordinata duo q̄d amō sunt testam̄ta altez patris altez rum filij tanq̄ si ipse filius sibi heredem m̄stituisset a certevnū testamētuz ē du arū causaz id ē duaz hereditatū **S**imaut quis ita formidolosus fit ut t̄meret ne filius eius pupill9 adhuc ex eo q̄ palā substitutū accepit po9 obitū eius piculo m̄fidiaz s̄bice retur vulgarem quidē substitucōnem palam facere et in p̄m̄ testamēti p̄tib9 debet ordinare. **I**llā aut substitucōnem p̄ quā et si heres ei extiterit pupill9 et m̄c pubtatē decesserit substitutus vocat. **S**epa tim in inferiorib9 p̄tib9 scribere d̄z eāqz p̄tē p̄o li no p̄riaqz cera signare et in p̄ore pte testam̄ti cauere ne inferiores tabule viuo filio et adhuc impu

ne. s. cū ipa m̄stōne. nā h̄ ē ordo ut p̄mo m̄stō. s. vulgaris substitō. terco pupillaris fiat ut. s. e. t. m̄ p̄n. **V**ocāt q̄ ē pupillaris. **S**cribē. vel eia alia carta. qz et h̄ fi eri p̄t ut. ff. e. l. p̄s et filij. **L**imo. limū appellat ipam cordulā q̄ fit d̄ limo. ut vidim9 fieri in l̄as d̄ni pape. i. q̄b9

cordul' testi appone bāt. vij. sigilla d̄ ce ra iō d̄ic p̄o limo. qz si alieno v̄dicaēt d̄nt et ita apiret et offi um legis nullū esset dic p̄o. i. sepato ab alijs p̄tib9 testi. h̄ nō ne magis m̄fidiaz substitut9 eū tātā o structōne. i. m̄stia cionē videat et p̄t se Re. h̄ iḡrabat an p̄ter se an p̄t alii fca fuerat illa ordiatio. **C**auē. id ē et si h̄ n̄ caueat d̄t tñ sepati signet. **M**inus q. d. diximus. qz sic caute fieri p̄t. h̄ nō ita fecerit nūq̄d valz iō m̄m9 Re. n. iō m̄ n9. ut h̄ dicit. **N**ō solū exhereditis. s. substitucōne p̄ d̄ **T**abul' s. ap̄is. **I**taqz eo cau. q̄ exheredito substituitur. **F**uerit. ut qz ḡofus erat h̄ pupillus sic ut ei tonas rē. vel legaretur. **N**o omne. p̄mo vidz qz tñ m̄ eis lo mis valeat substitucō q̄ a p̄e puenerit ad filiū exhereditū ut. ff. d̄ m̄. te. l. miles. g. ex h̄ dato. q̄ h̄ h̄c oēra. **S**o. ibi miles emāo p̄ato substituebat qz in alio. s. pagano nō tolerat ut. j. e. g. q̄ neo. a iō cū vnu p̄ eo inducēt. s. qz p̄t substituire emāo p̄ato et aliud oē eū inducāt. s. qz n̄ p̄t substituire emāo p̄ato n̄ in his tomis q̄ sibi dedit ut ar. ff. de m̄ n̄. eū qui in p̄n. **S**ubstitutū. qui substitutus nullo p̄t grauari legato. eia in eam rē que pupillo fuit relicta ut. C. de l. eū quidā. h̄ ip̄e exhereditatus sic in re sibi relicta ut. ff. e. l. coheredi. g. cū filio in fi. g. Et nō h̄c. g. nō posse hodie habere locū m̄si talis sit impubes. q̄ possit eē ingratu ut p̄m9 pubtati. ut no. s. quib9 mo. te. m̄fir. g. **T**ez si in v̄tutē al' non p̄t exheredari ut. C. de m̄ offi. tes. si q̄s m̄ suo. g. legis. **I**nstitutoz. ut. s. e. m̄ p̄n. vsqz ad p̄s. **E**xheredatoz. ut. s. p̄. g. **L**iberis. et sibi. h̄ nos ta qz et si filiū exheredat cui substituit pus sibi deinde debet facere filio testm̄. si aut eum m̄stituat. tūc vel an vel p̄ v3 m̄stō vel substitō ut. ff. e. l. ij. g. pus et. g. h̄ et si quis et. g. fi. m̄ **F**aciat. h̄ fallit in milite q̄ p̄t substituire pupillo h̄ nō m̄stituat sibi aliq̄ h̄edē ut. ff. d̄ vul. sub. l. ij. g. quisqz

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Pars sic ff. quoadmodum testa. apianē. l. pe. o. Vale
 at. a pncipio ut quia filius fuit pterit ut ff. e. l. si qd
 cu m fi. l. vel alias. s. nuz testm a pn. cu multi sint mo i qd
 testm nuz ut ff. d. mual. rup. tes. l. i. id eia si ex posteo ru
 pat in totu. s. testm pris. sec. h. p. pte tm. qz te substō rez
 manz ut ff. e. i. substō
 ne. et. ff. d. moffi. tes.
 l. pap. s. h. nec. **Te h**
 fūvera si iut civili ex
 pugnet testm. alitē
 aut si iut ptozio ut si
 p. o. ta. expugnetur
 testm. qz emanz sub
 stitucō ut ff. e. l. ex
 duobz si. et. l. se. q.
 huc. l. o. r. e. sūt. sed
 certe aliud ē cū expu
 gnatur iut civili ut h.
 aliud cū iut ptozio ut
 ibi nā ptoz. n. p. t. facē
 ē nec d. sine hēdē ut
 j. d. lo. p. o. s. q. l. aut.
Te nō h. q. d. aliens
 rebz qz testat ut pē
 d. h. o. s. filij sic et alias
 ff. d. h. o. n. a. m. t. e. r. v. i. et
 v. c. i. h. s. f. i. l. e. s. a. ff.
 d. mual. rup. tes. l. si qd
 filio. s. h. et si qd filio
 est et aliis casus fm
 q. s. ut. C. d. se. d. i. n. u. p.
 c. n. s. f. e. i. e. s. h. s. d. u. r. e
 c. m. u. n. i. a. l. i. e. s. t. ut. ff.
Te testa. l. eius q. s. i.
 et d. codicil. l. officiu
 tur. s. h. p. **Te sin**
 gulis p. t. e. e. q. quis
 habeat plures filios
 et omes ipubēs. si cu
 libz substituere vult
 poterit. si aut vltimo
 loco morietur et h. p. o. t.
 ut h. et. ff. e. l. singlis
 et h. c. a. v. n. o. moriete
 deferē sua por. cō. i. u.
 re legittio. l. p. l. xij
 ta. ad f. res. ut. h. et. j.
 de le. ag. suc. s. i. sed
 certe ex eo q. vltimo
 morietur substituitur
 de eos iuicē substituitur
 qz ad vltimū et ita iure substō
 nis magis q. legittio int. eos
 succedi vidz ut ff. del. iij. l.
 nca. seio. m. fi. q. est. o. e. huic. s. j. certe ibi dixit plus. s. q. n.
 alienaret q. testator eis dimittebat et ex h. s. i. b. i. n. e. substi
 tucō is succedē. n. q. vltio tm substituit ut ff. del. iij. l. i. q.
 m. fi. q. **Te substituit. s. pupillarit. r. Nouissim. i. m**
 vltimo puta hisz bis. q. ex libis meis impubes vltimus mori
 etur et tici heres esto. **Te Romiatum. sic. s. de ex. l. i. s.**
 noiatim. **Te Erat. subaudi sit hēs filio meo. s. Quibus**
 i. gnalibz bis. **Te heredes. s. pris. sic. ff. d. ex. l. i. i. s.**
 noiatim. **Te Erat. s. bimet heredes. nā secus si alij q**
 rā utputa p. r. v. e. l. d. n. o. nā tales. s. d. n. s. v. e. l. p. t. q. sūt hēdē s.
 p. filii vel suū ex hisz h. gnalibz n. admittit ex substōne.
 s. d. i. c. a. s. h. e. d. e. h. e. d. i. s. ut. ff. e. cū filio et. l. libis. s. h. s. b. a. a.
 l. se. **Te Pro. q. put ei dilexit testator eos instituit eq. li**
 ter vel me. q. l. e. sic et in substitucōe p. sumit ut h. et. ff. e. si

p. et. s. s. si ex disparibz. **Te Masclo. ad. xij. an. s. op. le**
 tos. nā pupilli eē definit ut. s. q. b. o. m. o. t. e. i. f. i. r. m. p. n. s. i. m.
 fra. h. o. s. a. n. o. s. p. t. s. u. b. s. t. i. t. u. i. u. t. ff. e. si ita qd et. l. si p. l. e. s.
Te Substitucō. s. directo. si tñ aliq. vba muemāt fideiomi.
 in testō iut fideiō. valebit ut. C. d. fideiō. l. si p. t. u. u. s.

te eius vel totā vel p. pte t
 stituere qd ius qle sit suo
 loco trademus. **Te Quibus**
modis testm infirmetur.

Te Estm iure factuz
 vsqz adeovalz do
 nec rūpatur iritūve fiat
 rūpit aut testm cū meo
 de statu manēte testato
 re ipius testamētivis vic
 atur. **Te Si qd autē post fa**
 ctū testm adoptauerit fi
 bi filiū p. impatorē euz q. ē
 sui iuris a p. ptozē fm no
 strā ostōnez euz q. m. p. t. a.
 te pris fuerat testm eius
 rūpatur quasi agnacione
 sui heredis. **Te Posteriore**
 vero testamto qd iure p.
 fectū est supius rūpit nec
 interest an extiterit aliqz
 heres ex eo posteriore te
 stamto an nō h. em solum
 spectat an aliq. casu existe
 re potuerit. **Te Ideoqz si qd**
 noluerit heres esse a viuo
 testatore a post mortem
 eius anteq. hereditatem
 adierit decesserit a. o. d. i. c. o.
 ne s. q. heres institutus ē

Te Comissuz. q. sem
 per fecisse vidz. cum
 dicit si filiū meū quan
 do cūq. decesserit sub
 stituo erit alē. qz n.
 b. u. substituo cū sit ge
 nerale v. b. u. et ad di
 rectā et ad fideiō. sub
 stitucōne possit t. h. i.
 et ad id restūget qd
 ē rei ap. c. i. s. i. ad f. i.
 d. i. s. q. d. i. r. c. a. n. h. z. l. o.
 cū q. n. c. i. q. z. d. e. c. e. d. i. t. a.
 p. b. a. t. s. C. d. n. u. p. et
 alijs sub. l. p. e. i. b. z. s. si
 vero instō et. ff. de
 vul. sub. l. cohēdi. s.
 cū filie. et. ff. del. et
 se. con. l. m. a. b. i. g. u. a.
 forte id si dicat vital
 hēs esto. nā trahitur
 ad fideiō. qz d. h. e. r. e. s.
 d. i. t. a. t. e. r. e. s. t. i. t. u. e. d. a. r. o.
 g. a. s. s. e. v. i. d. z. ut. ff. ad
 tre. l. ex factō. i. s. e.
 et. l. s. c. e. u. o. l. a.

Te Tradem. ut. j. de
 fideiō. h. z. p. totum.
Te Quibz mōis testa
 meta infirmat. vsqz
 nūc qualē s. firmenē
 testā. nūc qualē in fir
 manē nā n. ē adeo fir
 mū q. nō rūpat ut in
 aut. s. n. u. p. s. d. i. s. t. r. a. z.
 bitur col. iij. ac.

Te Estm. adop
 tauerit. i. ar.
 rogauerit.
Te Cōstōnez. puta
 auulē q. adopt at ut
 C. d. adop. l. cū in ad
 optuis. s. h. h. o. d. i. e.
Te Rūpit. si aut p
 us cū mstituitz n. rū

pereē. l. z. postea ar. rogeē ut. ff. d. l. i. a. postu. filio. s. fi. si au
 tē fuit ex hēdatus filiū emācipat. a. postea ar. rogeat. tunc
 nō rūpit aut e. r. n. e. q. postea ar. rogeat et tūc rūpit ut. ff. d.
 o. t. r. a. t. a. l. n. p. u. t. a. u. i. t. s. si qd emācipatū. e. r. n. e. i. aut nepotem
 accipe q. n. est suus heres. cū ali. q. e. u. p. e. d. a. t. alias frustra. et
 tē ex h. e. r. e. d. a. r. e. e. ut. ff. d. v. o. b. q. u. i. d. cū filiū et d. l. i. a. postu.
 l. si qd postum. s. si filiū. **Te Agnacione. i. sic natiuitate**
 alicuius postumi. nā tē certū est rūpi. ut. ff. d. mual. rup. t.
 l. i. m. fi. et. l. iij. m. p. n. et. l. v. e. z. et h. m. m. a. s. c. h. i. t. e. s. t. o. s. e. c. u. s.
 in testō feie. ut. ff. d. l. i. et postu. l. gall. s. nūc d. lege vel
 leia. m. fi. s. et. e. r. o. qz p. t. e. r. i. c. o. m. i. s. h. e. t. p. e. x. h. e. d. a. c. o. e. ut. s.
 d. ex. l. i. s. h. q. d. s. d. m. o. f. f. i. t. e. s. a. g. i. t. t. a. l. i. s. p. o. s. t. u. m. q. ut. C. d.
 m. o. f. f. i. t. e. s. l. i. i. j. **Te Posteriore rūpit. s. v. e. z. fm q. s. b. a. q. n**
 fm n. o. c. o. r. d. a. t. cū p. m. o. a. l. i. a. s. d. u. r. a. t. p. m. u. ut. C. d. t. e. s. t. a. s. a. n. z.
 t. u. m. s. j. c. e. r. t. e. s. t. a. r. e. n. p. t. nā s. i. v. z. s. m. s. i. v. z. p. m. u. cū idē nō
 possit duo testā facere. cū ex v. o. t. i. n. a. d. e. a. t. h. e. r. e. d. i. t. a. s. e. o. ē

erat min⁹ solene iure omni inspecto. vñ facile potuit rumpi
Te of. ff. de iust. r. tel. l. ij. Sed ibi licet n̄ sit pfectū iu
re omni. ē tam pfectū iurē militari. vñ rumpit p̄mū. Itē dē
ff. de testa. hac o. sul. §. si quis aut. h̄ ibi in fo fuerūt mstiz
tut qui et alias ab intestato succelluri erāt. vñd facile rū
pitur p̄mūz testm̄ in
q̄ eñei sūt instituti.
et facilius admittūz
venerēs ab mtes. ut
ar. ff. de vul. et pu.
lib. l. si filius. Itē dē
C. de testam̄tis. l. n̄ rāz
et ad idē dē. ff. si ta.
tel. nulle. ex. l. i. §. si
heres. h̄ istis legibus
plus fecerat testator
ut ruper p̄mū. qz m̄
adit qz magis est q̄ si
aliud testm̄ face vos
luz ut ar. ff. d. h̄ is q̄
in testa. del. l. ij. Itē
conē. ff. de acqui. her.
l. claudij. h̄ ibi n̄ va
let p̄mū. non qz rup
tū sit a fo. h̄ qz heres
instituit p̄mō non
adit ex eo heredita
tē. vñ n̄ valet testm̄.
qz herede non h̄z ut
ff. d. h̄ is q̄ mtes. del.
l. p̄me. nec potues
tū eaz transmittere
suo heredi adeundaz
ut. C. de ad. tol. §. in
nouissimo. Itē contra
C. d. h̄ is q̄ b̄ ut idig
i. hereditas. h̄ ibi dīz
it talia vba qz heres
erat indign⁹ vel filia
q̄ plus facit q̄ si
simplex dicit nolle p̄
vale. vel q̄ si fm̄ ce
pisset face et ideo ibi recedit a p̄mo. vel dic illud qd h̄ dē
cevez. de iure directo. ut n̄ rumpat p̄mū. h̄ tam auferē
n̄ hereditas ut ibi. cū h̄ cogitauerit testator. ut ar. ff. de o
di. insti. l. quidam in fi. m̄. Nullum est. nō nihil esse qd
pfectū non sit. C. ad sil. l. cū fil. m̄. si. sed contra. ff. que ad
mod. tel. ap. l. ij. §. testō. sed ibi abusuē dē aliqd qd n̄ erat
pfectum. Item contra. C. de testis. l. hac o. sul. §. ex impe
do. sed illud speciale est fauore libero: um ut ibi dicitur h̄
cut et aliud est speciale in illis ut difficilius rumpat testa
tor illud in quo iph̄ instituti sūt ut in aut. de tel. imp. §. pe
nul. n̄. Reliquerit. s. m̄ solēni testō qd facit ut duriorē
faciat aduersariū suis aduersarijs que instō est odiosa n̄ in
uidiosa ut. ff. de h̄z insti. l. pe. o. Causam. scz litis. nam
si legitimas non pbat scilicet p̄nceps multominus pba
bit non legitimas. p̄. Probaturum. i. omendaturum.
q. Admissuz. i. m̄si solēnter sit institutus nollet eciā no
mē heredis habere. r. Auctoritas. ut qz aliquid desit ap
ter qd testm̄ non valet cū multa sint in eius factōne neces
saria ut. ff. de testa. §. i. et. ij. 2. Respserūt. ut. C. de tes
ta. l. ex impfecto. s. Inqunt. impatores. s. Soluz
ti. ut. ff. de le. et se. con. l. p̄nceps et fac. C. d. iure filer. l. fi
scus. §. fi. t. Vnum. i. viuē volum⁹ ut h̄ et. ff. de se. et se.
o. sul. l. digna. et fac. ff. del. ij. qz p̄n. et. l. se. et. ff. del. ij. l.
impfecto et. ff. d. mo. ff. tel. l. pap. §. si impator. u. De m

tabule p̄ores iurē fce irrite
fiāt n̄ seqntes iure ordia
te et pfecte fuerint. Nam
impfem testm̄ sine dubio
nulluz ē. Ead oracōe ex
p̄sit n̄ admissuz se h̄rdita
tē ei⁹ q̄ litis cā p̄ncipē reli
q̄rit herede neqz tabulas
n̄ legitie factas m̄ q̄ b̄ ipz
se ob eā cāz h̄es institutus
eāt pbatuz neqz ei ex nu
davoce h̄edis nom̄ admif
suz neqz ex ulla septura
cui iuris auctoritas desit
aliqd adeptuz. h̄ dē
ui seuer⁹ a thomin⁹ sepis
sime respserūt h̄ em̄ inqunt
legib⁹ soluti sim⁹ attū le
gib⁹ vium⁹

De officioso testam̄
Via plerūqz pa
rētes sine cā libe
ros suos exhēdāt vel omit
tūt inductuz ē ut d̄ mo. ff.

officioso. testō. quare ipso iure testamēta infirmāz. s. t. i.
dictum ē. nunc autē quale officio iudicis. i. p̄ s̄iam iudicis
Via exheredat. h̄ refertur ad intentata querela
eos qui ascēdunt p̄ lineā masculinā et feinaz. s. se
quēs clausula respicit tm̄ feinaz. a. Vel omittūt

officioso testō agē possint li
beri q̄ querūt a miq̄ se ex
hēdatos a miq̄ preteritos
h̄ colore q̄i n̄ sane mentis
fuerint cū testm̄ ordiarūt
h̄ dē n̄ q̄i vere furiosus
sit h̄ recte q̄dez fecit testa
mētuz n̄ aut ex offō pietā
tis nā si vere furiosus ē nul
luz testm̄ ē. Nō aut liberis
tm̄ pmissuz ē testm̄ pntuz
moffōsuz accusare vey ec
liberorū pntib⁹. Soror
aut et frater turpibus p
sonis septis h̄edibus ex sa
cris ostōnib⁹ prelati sunt.
Nō ergo dē omēs h̄edes
agē pnt vlē frēs igit et so
rores cognati nullo mō a
agere pnt a agētes vncē.
Tam aut naturales li
beri q̄ fm̄ n̄e ostōnis di
uisionē adoptati ita dem̄
dem officioso testamento

h̄ tm̄ ad feinaz lineā
am referē. nā illaruz
p̄terico p̄ exhēdaco
ne h̄ ē. ut. ff. d. ex h̄e
li. §. mē. si aut aliqz d
linea masculina omit
terz filiu i p̄tate nul
lū ipō iurē offz testm̄.
si emācipatū filium o
mittēt valēt. h̄ p̄ cōz
tra. ta. rumpit ut. ff. d.
ex h̄z. li. in p̄n. et. §. e
mācipatos. hodie eciā
emācipat⁹ p̄teritus
p̄t dicē nullū ipō iurē
ut. ff. d. ex h̄z. li. §. noz
miatim et. C. d. li. p̄s.
marim. b. Pnt. s.
ab adita h̄rditate in
fra q̄nquēmiū ut. C.
e. sanctim⁹. §. fi. et. l.
si qz filiu. in fi. et. ff.
e. pap. i. fi. et. C. i. qz
bus. c. in mē. re. nō ē
ne. l. ij. p̄posita q̄daz
peticōne ad h̄ ut tes
tm̄ rescindaē q̄ n̄ ē a
ctio p̄sus nec accus
facō h̄ mediū t3 q̄
qz actō et q̄nqz accu
facō dē h̄ p̄pē dē q̄re
la ut no. ff. e. postuz
m⁹. §. si qz c. Qui
f. libi. d. Querunt
i. oqrunt e. Ex h̄z
datos a q̄libz lineā
f. Preteritos. ab az

aliq̄ d̄ linea feina. s. Testm̄. ut. s. q̄ b̄ n̄ est. p. fa. te. §.
It furiosi. h. Liboz. s. e. pmissuz accusacē filij. t. q̄i sūt
ab eis ex h̄z dāt. et h̄ accipe i filio pagano emācipato. ali
as si est miles. n̄ h̄bicēt q̄rele. ut. C. e. l. pe. in fi. It si esset
in p̄tate testm̄ ipō iure n̄ valet. ut. s. q̄ b̄ n̄ ē p̄mis. fa. tel.
in p̄n. et fac. ff. e. l. nā et si pntib⁹. i. Soror. h̄ accipe m
osanguis et vterinis. vel osanguis tm̄. n̄ vterini n̄ pnt.
ut. C. e. l. frēs. k. Autē. duo diē i ste. §. p̄mūz qz fr̄ et sor
ror pnt agē q̄rela. fm̄ q̄vez ē q̄i turpes plone instituit
h̄z des. l. Turpib⁹. s. infamib⁹ ipō iurē. vel p̄ s̄iaz. vel
ec d̄fco. m. Prelati sūt. i. admissi sūt. n. Nō ē h̄ refer
tur ad p̄mū r̄sū. o. Pnt. s. d̄ iure. p. Vlē h̄ ad fm̄.
q. Agētes. vncē. s. q̄ d̄fco agētes n̄ vncēt. meli⁹ ḡ facez
rēt si se h̄p̄tib⁹ manib⁹ n̄ verarēt. ut. ff. e. l. i. s. s. or. ff. e.
postuz. §. h̄ qz ex his. h̄ ibi n̄o ēpellit agētē repelli tm̄
potuit ut h̄. h̄ an filij fratuz agāt. vidē ex hac l̄ra eos exclu
di. h̄ cū hodie vocēt ab intestato et fr̄ib⁹ eq̄panē forte et
ip̄is q̄rela dāt. ut in aut. d. h̄z. q̄ ab mtes. de. et in aut. ut
fratuz filij. §. relicū. col. ij. q̄ ē m. C. d. legitē. h̄z. autē.
cellante. et ar. ff. d. mo. ff. t. l. postuz. m̄ p̄n. h̄ r̄ndēt q̄daz
qz n̄ admittūt ad q̄relā. et tm̄ vna cū eo q̄ p̄t agē admittit
ab intestato. ut. C. d. mo. ff. tel. frēs. et. C. omni. s. h̄ic. aut.
itaqz. Vel possz r̄nderi qz admittit iurē diuēso. nā fr̄ agit q̄
tela et rumpit. Et filij alteri⁹ fr̄is cū sit ruptū te tm̄ admittit

tute ab intestato. r. **N**aturales. s. et legitimi nam naturales
 tm non agunt in bonis p̄is h̄ matris. ut. ff. e. si suspecta. g. i.
 z. **D**iuisiōne. ut ab auctore p̄nevel m̄no. s. **A**doptati. i.
 arrogati. q̄ h̄nt quartā ex ostōne diui p̄i. ut. ff. e. pap. g.
 si q̄s impubes. **T**e adoptati si auctore p̄no dati sunt. ut. C. de
 adop. ci. in adoptiuif
 s. d. adop. g. h̄ hodie.
 s. **V**enit. i. venire
 p̄nt. ut in iure legati
 vel donacōis ut. j. e.
 .g. pe. vel qz eoz. f. i.
 h̄ vel sui s̄nt institus
 ti. ut. ff. e. l. nihil
 t. **P**artē. s. q̄rtam si
 aut n̄m̄ t̄ie ad sup̄
 p̄sentuz agit. ut. j. p.
 xi. g. u. **P**ostumi. i.
 exhereditati n̄ si p̄teris
 ti ip̄o n̄ r̄p̄it̄ testa
 m̄tuz ut. s. de exher.
 li. g. postu. h̄ hodie n̄
 p̄t exhereditari ut. C. e.
 si q̄s in suo. g. legis.
 v. **T**estō. s. ut in ius
 tuōms cū testm̄ faz
 cit ut in auct. cum de
 ap. cog. g. aliud. h̄ si
 aliāvolūtate fac̄ h̄
 facit quo q̄ relinq̄tur
 ti. ut in auct. de trien.
 et se. g. i. **C**ōstō
 ut. C. e. omimodo.
 p. **E**is. s. exhereditat
 vel p̄teritis **S**i
 vero adiectū ut. C. e.
 sanctum. m̄ p̄.
 a. **S**i tutor. testas
 tor ex n̄u instituit. a
 filiū exhereditauit a cui
 daz pupillo ex̄nti in
 tutela filij sui legatū
 reliq̄t. q̄d pecijt filij
 noie pupilli sui n̄ t̄n
 iō repellitur a q̄rela
 suo noie. **S**z. ff. e.
 l. si. i. **S**z. h̄ ibi ēte ad
 uocat. vel p̄cut sp̄o
 te faciebat. cū illa of
 ficia sint sp̄ōtanea ut
 j. mā. g. mādatū at h̄
 eciam ex necessitate qz tutela ex necessitate suscipiē. ut. ff.
 d. tu. a. cu. da. ab his. l. necnon. et necessario gerit ut. ff. de
 admi. tu. l. i. in p̄n. **N**ihilominus. n̄auidēbaē p̄aenū ius
 dicium approbasse et sic n̄ posse postea q̄rela agē. h̄ t̄n n̄
 bilominus p̄t ut h̄ dicit. **P**arris. i. ip̄ius tutoris. ym̄
 mo erat exhereditatus. **S**z. si exhereditator filij suuz
 pupillū exhereditauit et tutori quē ip̄emet p̄ filio dabat les
 gatū dimisit. licet ḡ agat s̄ inoffi. noie pupilli et succum
 b̄t. t̄n ad legatū admittit et ita n̄o. ar. ex. h̄ et sup̄iori r̄n̄
 so. qz q̄s agit aliq̄d interdū. non ut ip̄e h̄ ut ali. h̄. ff. de
 adop. si p̄. g. q̄ duos. et. ff. e. si heres. g. si. et. l. aduēsus. g. i.
 et. C. de admi. tu. cū quedā. et. ff. d. op̄. l. pe. C. d. do. l. i.
 i. **I**gitur. formatur ex eo qz h̄es. s. e. g. h̄ ita. vbi dic.
 eciam si n̄m̄ q̄rtā h̄z non agit q̄rela. h̄ ad op̄ lemtuz. **S**o.
 h̄ loquit̄ ān iustitiam ut. C. e. cū querit̄. et. ff. e. pap. g. qm̄
 aut quartā af. s. h̄ iustitiam. i. pa. p. l. C. e. omimodo et ilz

agere p̄nt si nullo alio iure
 re ad defuncti bonaveniē
 p̄nt. **N**ā qui ad heredita
 tem totāvel p̄tē eius herē
 ditatis aho iureveniūt de
 inoffōso agē non p̄nt.
Postumi quoqz q̄ nul
 lo alio iurevenire p̄nt de
 inoffōso agere possunt
Sed hec ita accipien
 da sunt si nihil eis penitus
 a testatoribus testō reli
 ctū est qd̄ nostra ostō ad
 verecundiam nature in
 troduxit si vero q̄ntacum
 qz ps hereditatisvel res
 eis fuerat relicta de inof
 ficiofo querela quiescen
 te id qd̄ eis deest vsqz ad
 q̄rtā legitime p̄tis īplea
 tur h̄z non fuerit adiectuz
 boniviri arbitū debere
 eā opleri **S**i tutor noie
 pupilli cuius tutelā gere
 bat ex testō p̄ris sui lega
 tū accepit cū nihil erat ē
 licituz ip̄i tutori a p̄re suo
 nihilominus possit noie suo
 de inoffōso p̄ris testō agē
Sz si econtrario pupilli

lud igitur q̄d h̄ ponit̄ meceptus q̄ illatue sic. ff. d. iustit et iu
 re. ius civile. g. h̄ vel lege illatue ex eo qz h̄es. s. e. g. tam
 in fi. **L**egati. h̄ hodie iure m̄stōms si facit testm̄ ut in
 aut. cū d. ap. co. g. aliud. si vero alia sit volūtās sufficit quo
 q̄ relmq̄ titulo ut in aut. d. trien. et se. g. i. **S**z. **V**uos. s. g.
 data ea odicōe ut h̄
 donacō inē vuos in
 q̄rtā op̄tē ut. C. e.
 l. si q̄n. g. ḡn̄t et h̄
 subicit. **C**ōstō
 bus. ut totis cā n̄ do
 nacōms p̄p̄ nupcias
 ut. C. d. inoffō. i. qm̄
 nouella. i. **S**z. **A**t
 dixim. ut. s. p̄. g.
 h̄ **P**orcione. ut. s. q̄
 libz h̄eat q̄rtā h̄z p̄
 tis quam h̄ituz erat
 ab intestato ut. C. e.
 l. p̄ntibz. et. l. cū q̄re
 tur. s. t̄n ē hodie ut
 autētiqz mutatum
 ad trienē ut de t̄ter
 cia si s̄nt q̄tuor. l. pau
 cōres. si vero p̄f̄s s̄nt
 filij exhereditati h̄nt di
 midia ut in aut. d. tri
 en. et se. g. i. q̄. C. e.
 aut. nouissima. Et n̄o
 in fi. h̄z. q̄d q̄dā d̄
 cūt h̄uc. t̄. hodie non
 h̄re locū n̄ inter h̄es
 tur p̄ibz p̄sonis h̄z
 dibz institutis q̄ h̄
 it̄ s̄nt. **M**. p̄. aut. q̄
 C. d. li. p̄teritis vel ex
 hereditatis aut. n̄o h̄z. et
 aut. ex cā. **S**z. nos di
 cam. qz h̄z locū ut oli
 qd̄ plene diximus in
 aut. ut cū d. ap. o. g. a
 lud in fi. et dea aut.
 ex cā n̄ qz qd̄ capti
 la in dea aut. dea q̄re
 lā s̄nt innotata ut qz
 oli n̄ t̄smittebat ad
 h̄dem ecclā s̄nt n̄ el
 set p̄parata ut. ff. e.
 postum. g. si. et. l. se
 hodie sic ad s̄uū heres

De heredu q̄li. et d̄ra
Heres autē aut
 necrj d̄r a sui et
 necrj aut ex̄nei.
Necessarius heres ē h̄uus
 heres institutus. **I**deo qz
 sic appellat̄ qz s̄uvelit s̄u

dem ut. C. e. sanctimus in fi. **I**tem olim q̄rtā dabat̄ hodie
 triens vel semis ut dictum est. **I**tem olim filij se gratos esse
 p̄bab̄t hodie heredes. p̄bant ingratos ut. C. e. omimodo.
Item nota hunc. t. loqui de gratis filijs si em̄ essent in
 grati nihil teneē pater eis dimittere ut in aut. de her. et
 fal. g. exhereditatos. et in aut. de immēsis do. in fi. g. si. et sunt
 cause ingratitude. xij. quibus filij exheredantur et. vij.
 quibus pater a filijs ut in aut. ut cū de ap. cog. g. causas.
 et. g. h̄ diximus. **E**t tres quibus frater a fratre ut in aut. d.
 nup. g. ingratitude. **D**e heredum qualitate et diffe
 rencia qz heredes de quibus. s. dictum est d̄uersi s̄nt ideo
 de eoz. differēcia et qualitate. i. d̄nti q̄litate videamus

Heres autem. necessarij. scz tantum a **E**xtraneis
 de his autem omnibus h̄ic t̄. dicit p̄ ordinem ut. j.
 p̄. g. et eodem. g. sui. et. g. ceteri.
 b. **N**ecessarius. ad hoc ut sit necrj. est necrj ut sit servus

[Marginal notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.]

L

testatoris tempore testamenti. vt hic. q. ff. e. si alienū. in p̄n
 epio. Item et tempore mortis. vt. s. de here. insti. §. seru9
 Item q non sit alteri legatus tunc enim legatario quere
 ret hereditatem et ipse eius esset nisi idem fuisset sibi substi
 tutus esset heres et liber. vt. ff. de pu. sub. l. ei. §. i.
Ad notandum. i. statum. et si quidem pure institutus est. a se
 ipso libertatem conse
 cutus videtur. vt ff
 de acqui. here. ex p̄
 te. et. ff. de hē. insti.
 si sub odicione. §. fi.
 et etiā ignozans. vt
 ff. si cer. pe. eius qui
 et. ff. de testamētis.
 qui iudicium.
Et necessarius mi
 si sit instituitur sub hac
 condicione si vellet
 que vba faciūt eum
 volūtariū. sed in eī /
 neo nil operat. vt. ff.
 de o. s. insti. verba.
 et. ff. de here. insti.
 cornelius.
Quod si cū necērijs
Suspectas. vt
 qui scit se non esse
 solvendo. et facit s.
 quibus ex ca. ma. nō
 poss. in prin. et. s. de
 vul. sub. in prin.
Fiat. scz ab hoc se
 cundo herede et libe
 ro instituto.
Heredis. i. scz
 instituti. et hoc ne
 defunctus iniuria af
 ficiat. vt. s. e. quib9
 ex ca. ma. non poss. §.
 in fi.
Incomodo. qz i
 uis hereditati astri
 gi. et al. inuenit i mul
 tis locis. vt q in vno
 casu grauatur in alio
 debet relinqui. vt. ff.
 de iuriu. l. eum qui
 in prin. |
Post mortem. scz
 ante aditam heredi
 tatem. vt. C. ad sill.
 l. cū sill. vel certe h
 ptimus videtur adi
 ta hereditas et dca
 l. cum sill. am. alio
 casu loquitur.
Patrom. i. qui es
 set patronus. si esset liber in vita illius. **R**eseruenē.
 separacione impetrata. si bona patrom nō attingat. i. non
 incepit administrare. vt. ff. de sepa. l. i. §. fi. al. s. si incepit
 administrare nō poterit postea impetrare sepa. cionem nisi
 sit minor. vt. ff. de min. ait p̄tor. §. nō solum. q casu tm. scz
 cū est minor sepa. cionē impetrabit etiā suā attingit heredi
 tatem. nō aut vt ab hereditate se abstineat. vt. ff. de acqui.
 m. nō uenēt. i. n. vendūt. **H**ere. necessarijs. §. fi.

nolit omnino post mortem
 testatoris ptinus liber et
 necessari9 heres fit. vnd q
 facultates suas suspectas
 hnt. solēt seruū suum p̄mo
 aut secundo aut vltiori
 gdu heredē instituire. vt
 si creditorib9 satis nō fiat
 potius eius heredis bona
 q̄ ip̄sus testatoris a credi
 toribus possideant vel di
 strahāt. vel inf eos diuidā
 tur. Pro hoc tm incomo
 do illud ei comodū p̄stat
 aut ea q̄ post mortem pa
 troni sui acq̄sierit ip̄si res
 uantur. Et q̄muis bona de
 functi non sufficiant credi
 toribus itēz tm ex ea cau
 sa res eius q̄s sibi acq̄sierit
 non uenēt. **S**ui aut
 et necessarij heredes sunt
 veluti filij. filia. nepos. nep
 tisq̄ ex filio. et deinceps ce
 teri liberi qui in ptate mo
 rientis modo fuerint. **S**ed
 vt nepos neptisue sui here
 des sint. nō sufficit eam eū
 ue in potestate aui mortis
 tempore fuisse. sed opus ē
 vt pater eius viuo p̄e suo
 defierit su9 esse heres. aut
 morte interceptus aut q̄li
 bet alia racione liberatus
 a potestate patris. tūc. n.

Sui aut in ptate. alias si sunt emancipati exnei sunt. vt
 b. Defierit. im p̄e ponitur. qz viuo patre. j. e. §. ceteri.
 nō fuit heres. §. dicit. definē q̄ntum ad id qd futurum erat.
 sic et alias. vt. ff. de v. s. fr. que admod ca. l. in. §. definere.
Racione. veluti emancipacione vel deportacione. vt. s.
 q̄bus modis ius pa. po. sol. §. p̄terea. et. §. cū autem.

nepos neptisue in locuz pa
 tris sui succedit. **S**ui
 quidem heredes ideo ap
 pellantur. quia domestici
 heredes sunt. et viuo qz
 pater quodammodo domini
 existimantur. **V**nde etiam
 si quis intestat9 moriatur
 prima causa est in successi
 one liberorum. **N**ecessa
 rij vero ideo dicuntur quia
 omnino siue velint siue no
 lint tam ab in testato qm
 ex testamento. ex lege. xij.
 ta. heredes fiunt. **S**ed hys
 pretor permittit volenti
 bus se abstinere ab heredi
 tate. vt iocūs parentis
 q̄ ipsorum bona similiter
 a creditoribus possideant
Ceteri qui testatoris iu
 ri subiecti non sunt. exnei
 heredes appellantur. Ita
 qz liberi qz nostri qui in po
 testate nostra non sunt he
 redes a nob̄ instituti exnei
 hēdes nob̄ vidētur. **Q**uia d
 causa et qui heredes a ma
 tre instituntur eodem nu
 mero sunt. quia femine in
 potestate liberos non ha
 bent. **S**eruus quoqz he
 res a domino instituit9. p9
 testamentum factus ab eo
 manumissus eodez numero

Interceptus. s.
 filij. **L**iberat9
 emancipacione.
Succedit. ita vt
 etiā filius emancipa
 t9 repellat et nepos
 qui remansit in pote
 state ex eo vel alio fi
 lio natus admittatur
 et hoc iure ciuili. q
 nō agnouit emanci
 patos. qz erant capi
 te minuti. vt. j. de he
 re. q̄ ab intel. de. §.
 emancipati. de iure af
 p̄torio soli filij eman
 cipati admittūt. non
 nepotes. vt dicto. §.
 emancipati. h̄ p̄ edi
 ctū de iugendis cū
 emancipatis liberis ei9
 admittit simul filius
 et nepos. vt. ff. de o
 iugend. cū eman. l. i.
 .ij. **R**en. qd. i. q̄ simul
 nepos cū p̄e vel fra
 tre patris admittat.
 locū hodie nō habēt
 cū sit sublata ois dif
 ferēcia q̄ fiebat occa
 sione emancipacionis
 vt in aut. d. hē. q̄ ab
 intel. de. §. i. coll. i.
Sed sui appellā
 tur. scz sup̄dicti filij
 et nepotes.
Quia domesti ci.
 nota filij domest cū
 patri. sūt et alij mul
 ti domestici. vt. C. de
 hys q̄ ad ec. ofu. p̄
 senti. §. sane.
Extrane. s. ex arti
 ficio iūe ciuili. qd̄ fin
 git eandē p̄sonā pa
 trem et filij. vt. C.
 ad ipub. n. al. sub. l.
 fi. **T**ē eandē vō eem
 vtriusqz. j. de inutil.
 stipul. §. ei qui. **T**ēz
 et ido vidēt dūs. qz
 in illis bonis patris
 aliē sic ip̄e p̄. et sic v̄oz dña totis. scz dē et hēe pos. vt. C.
 de iur. do. in reb9. et. C. q̄ po. i. pig. l. fi. **T**ra et possessionez
 viuo p̄e hēe vidēt filij. vt. ff. p̄ here. l. ij. in fi. **V**inc ē q
 sola admistracio dē f̄nsice ad filij cū p̄e moriē vt. ff. de li.
 et postu. l. in suis. **L**iberor. vt. j. de here. q̄ ab mte.
 l. dicuntur scilicet dicti filij.
Fuit. s. iūe ciuili isped. ali8 d̄ p̄torio. ut subic qd̄ p̄ ual3.
Permittit. s. liberis in ptate positis. nō ut habeāt neces

statē adire ptoem. h̄ sufficit si se nō immisceant. vt. ff. de
 acquit. here. ei q̄ se. et. C. si vt se ab here. ab. l. i.
 a **Appellā. sic. C. de rei. v. ac. s. p̄nei** b **Non habēt**
 vt. s. de adop. s. fe.
 mte.
 b **Valē. s. ut sit he**
 res c̄neus. nā nō se.
 quē. iste vtrūq̄. s. s.
 libertatē et h̄dit atē
 ex dñi testō. qd̄ ē ne.
 cesse ut sit necessari9
 vt. s. de h̄. insti. s. si
 vero a viuo. Accur.
 c **Factio. passue ac**
 cipe. i. ut possit cape
 ex testō. qd̄ p̄t q̄libz
 exceptis q̄busq̄. q̄
 no. j. t. i. s. legari.
 d **Coz. nā seruo in**
 stituto dñi p̄sona m̄
 spiciē. ut. s. de here.
 insti. s. seruus.
 e **Ad. s. q̄ sit capax**
 f **Duobz tēporibz**
 al. tribz. h̄ t̄m tria sub
 iaciē t̄pa. ut subicit.
 g **Mutacō. vt quia**
 medio tempore effi.
 cia. nō capax. t̄m h̄
 tribz t̄pibz. b̄n̄ m̄
 mē capax. vt. ff. de
 here. insti. s. si in
 odicōne. s. solenus.
 et. l. si alienū. s. in eē/
 nis. **Sed p̄. ff. de**
 acquit. h̄. si s. u. d. ei9
 qui. s. s. ēte q̄ seruo9
 in seruitutē nō dices
 bā capax. vt. ibi ex
 p̄sona dñi p̄ncipalit̄
 erat. nā dñs erat nō
 capax. vñ eo manu s.
 missō nō nocet ei ma.
 numissio. cū p̄sumat̄
 nūc q̄ et tunc fuerat
 capax. **Tē sūt. ar. q̄**
 ff. p̄ emp. l. ij. in p̄n.
 et in aut. vt. cū d. ap.
 cog. s. generaliter.
 h **Tpa. s. in c̄neo**
 herede. h̄ in suo a ne
 cessario exigē vnum
 fm. jo. s. s. t̄pus mor.
 tis. ut. s. e. sui. vñ fm
 azo. etiā t̄ps testī in
 spiciē. t̄ps aut̄ adire
 h̄ditatis nō inspici
 tur. q̄. stati sūt here
 des p̄e mortuo. s. de
 iur. c̄nāli. ut. ff. s. si.
 a. le. in suis. In necel
 sarijs aut̄ t̄m duo tē
 pora inspiciē s. s. te
 stamenti. et t̄ps mortis. vt. ff. de here. insti. si alienā. i. s. s.
 et. l. serui. i **Testamēti. vidē. s. in actiua significacione**
 k **Acquirē. s. p̄t. i. s. factiōne in passiuā significacione.**

habetur. **In** heredibus
 autem extraneis illud ob
 seruatur vt sit cum eis te
 stamenti factio. siue here
 des ipsi instituantur siue
 hij qui in potestate eorum
 sunt. et id tribus tem
 poribus inspiciuntur. testa
 menti quidem facti tem
 pus vt constiterit insti
 tucio. Mortis vero tem
 pore testatoris vt effectū
 habeat. hoc amplius et cū
 adierit hereditatē esse de
 bet cum eo testamenti fa
 ctio siue pure siue sub con
 ditione heres institut9 sit
 nam ius heredis eo maxi
 me tempore inspiciendus
 est quo acquirit heredita
 tem. **Medio** autem tem
 pore inter factum testamē
 tum et mortem testatoris
 vel condicionem institucio
 nis existentem mutacio iu
 ris non nocet heredi. quia
 vt diximus tria tempora i
 spici debent. **Testamen**
 ti autem factiōnem nō solū
 is habere videtur qui testa
 mentum facere potest. sed
 etiam qui ex alieno testa
 mento. vel ipse capere po
 test vel alij acquirere licet
 non potest facere testamē
 tum et ideo furiosus et mu
 tus et postumus et infans
 et filiusfa. et seruus alien9
 testamenti factiōnem ha
 bere dicuntur licet enim te
 stamentum facere non pos

m **Sibi. si sūt sui iuris. n** **Alij. si sūt in aliena potestate**
 te. vt. ff. de testamētis filiusfa. et fac. ff. de flu. l. i. s. si.
 o **C̄neis. abstinenti. ut ē su9 heres cui dat̄ abstinenti fa**
 cultas p̄ p̄orem. ut
 s. e. s. necessari9
 p **Adeūda. nota h̄**
 q̄tuor p̄porē nalia.
 scz immiscē et absti
 nere. q̄ duo p̄tinent
 ad suos heredes. **Tē**
 adire et repudiare q̄
 duo p̄tinent ad c̄ne
 os ut h̄ d̄. s. q̄nq̄. si
 us d̄ adire et repu
 diare. ut. C. de leg.
 here. defunctus.
 q **Deliberare. j. an**
 nū deliberacōnis pe
 titio t̄pe et indulto
 ab impiali culmine.
 a n̄is aut̄ iudicibz in
 fra nouem menses et
 n̄ n̄ semel per p̄. vt
 C. de iur. deli. s. acci9
 s. et. l. q̄dem.
 r **Omnibz. nisi sint**
 vñ iur. oñi. vt. ff. de
 min. l. i. s. m. s. Item n̄
 restituti. **Tē** nisi ius
 rauerit adultus sup
 ōd̄. vt. in. l. f. de
 ric. hac ed̄ali. et in
 aut. de pace tenēda
 s. sacra m̄ta.
 f **Sucurrit. vt. ff.**
 de min. ait p̄tor. s. si
 hereditatem
 s **Sciendū. maiori**
 s. cuidā p̄ p̄uilegio
 veniā obtinenti.
 t **Grande. sic. ff. de**
 ōd̄. m. s. l. ij. s. si quid
 et. l. in.
 u **Gordianus. sed**
 vbi sūt leges istoz
 impator. h̄ n̄ n̄ ha
 bemus. h̄ habēt men
 cio eaz. C. de iur. de
 li. s. accm9 i p̄n.
 v **Prestitit. al. s. p̄**
 stant. s. vt aliq̄s nō
 graueē p̄t i p̄uili
 bitū vel etiā p̄uili
 h̄ si ē nō sufficiens he
 reditas. vt. C. de iur.
 deli. s. accm9. s. et
 omnibz. et. l. factio i/
 uentario si res p̄sen
 tes sūt infra tres mē
 ses. si abfuerunt mē
 annale spaciū. vt. C.
 de iur. deli. s. accm9
 m9. s. si autē dubi9

et finautē in locis. **Constitutionem. vt. C. de iur. del.**
 s. accm9. **Equissimā. quantum ad tractatum.**
 s **Robilem q̄tum ad scienciam.**

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

De legat.

Constitutionis. q̄ de opoficōne dicti inuētarij loquit̄. **G**rauamini. h̄ q̄d eēt grauamē. R. n̄. tenebat̄ in solidū omnib⁹ creditorib⁹ et legataris ecia si excedat̄ mēsurā hereditatis. vt. C. de iure deli. l. fi. s. fi. vero postq̄. Si autē poent tempus ad deliberandū. et fa. ec̄ inuētariū editozib⁹ quidem teneēt in solidum. sed delegatis dēbit falcidia siue

adherit hēditatē. j. de liberacionis tempus siue non recusauerit. si nō fecisset inuentariū. omnib⁹ in solidum tenetur. vt. C. de iur. deli. l. fi. s. fi. at̄. **Aliq̄s.** et. s. fi. q̄s at̄. **Item ad legitiaz scilicet iur. cuāli.** aliud iure p̄toris. tūc enim necesse habet coram p̄tore agnosce. vt. C. de iur. deli. l. puberē. et. l. siū. et. C. q̄ admitt. ad t̄. pos. l. vi. **Item.** optz̄ in q̄ certisecus declarē. si q̄ p̄ herede de iur. heres gessit vt h̄ di q̄ tūc volūtate illā declarat n̄ p̄ote fieri se nō vt hēdē facere. vt. h̄. et. ff. de acquit. here. l. p̄ herede in p̄. et. l. gerit h̄. q̄ id q̄d dicit h̄ mda volūtate. ē. C. de iur. deli. potuit. h̄ certe est nēcia volūtate et act⁹. si ab actu incipias. sic et al. vt. ff. de acquit. poss. quemadmodum. **Item.** Pro herede. i. factis ip̄s gerēdo. p̄ herede. **Item.** Obiisse. al. n̄. n̄. h̄ sciat. nō p̄iudicat si sibi adicio. nā nō videt̄ adire. vt. h̄. et. ff. de acquit. hē. si is ad quē et. l. eum qui duob⁹. **Item.** herede esse ecia pure. nā si sub conditione nō p̄t an̄ certē adiciōne adire. vt. ff. de acquit. hē. is qui heres. sūt et alia necessaria scz̄ vt sit lib̄ et sui iur. qui adit. al. nō poterit n̄ iussu patris. vel dñi p̄cedente. vt. ff. de si q̄s michi. s. iussu. et. l. quociēs. **Item.** optet q̄ sit compos mētis. vt in fi. hui⁹ t̄. **Item.** q̄ sit maior. xiiij. an. alias nō p̄t adire. vt. C. de iure deli. potuit. et. l. si ifātī. **Item.** q̄ sciat mortuū esse testatorem. al. nō p̄t adire. vt. ff. de acquit. here. is q̄ heres. s. fi. q̄s dubitet. et. l. q̄ hēditatē et. l. neminem. et. l. qui sup̄stitis. **Item.** certus de adiciōne testator esse debet. vt. ff. de acquit. hē. s. fi. et. l. sequenti. **Item.** Pro dño. vñ heres. i. dñs. vt. ff. ad. l. acquit. **Item.** me. ia. s. l. acquit. **Item.** dicit̄ teutonici. heri. id est domini.

tatis contingit vt ex hac causa neq̄ deliberacionis auxiliū fiat eis necessarium nisi ommissa obseruaciōe n̄e constitutionis et deliberandum existimauerint et sese veteri grauamini adiciōnis supponere voluerint.

Item. extraneus heres testamento institutus aut ab intestato ad legitimā hereditatem vocatus p̄t aut p̄ herede gerendo vñ nuda voluntate suscipiēde hereditatis heres fieri.

Pro. herede at̄ gerere q̄s videt̄ si rebus hereditariis tanq̄ heres vtatur vel vendendo res hereditarias. aut predia colendo. locandoue. et quoq̄modo si voluntatem suam declarare vel re. vel verbo. de adenda hereditate. dummodo sciat eum in cuius boni pro herede gerit testatum in testatumue obiisse. et se ei heredem esse p̄ herede em̄ gerere est p̄ domino gerē veteres em̄ heredes p̄ dominis appellabantur. **Sic.** autē nuda voluntate extraneus heres fit ita contraria destinatione statim ab hē

Destinacione. dūmō et h̄ actu ext̄secō declarē. ar. tñ. oē. ff. de pecul. le. l. nō statim. **Intelligit.** non ḡ de mens vel furiosus. **De legatis.** Rubrica.

Item. Pars. s. q̄ est c̄ta legata et longa est vt patet. vt. ff. e. p̄ multas raciones. et per multas rubricas

Propositam. s. p̄ q̄s p̄so. no. ac. s. f. **Loquimur.** i. locuti sumus. et sic tps pro tpe ponit. vt. C. de infra. si possidomum. vel loquimur. i. loqui debem⁹ si materiā p̄ sequerem⁹. sic in autē. de confag. et aff. s. f. igit̄. coll. vij. **Figuris.** i. p̄tibus vel formis. q̄. iij. sūt p̄ successione ciuilem p̄ p̄tōriā. p̄ arrogacionē. p̄ adiectionem s̄uande lib̄tatis cā vt. s. p̄ q̄s p̄so. no. ac. s. f. **Ommino.** i. diligētissime. **Testamentis.** vt. s. de testa. et tribus sequentibus titulis. **Sequenti.** q̄. nec d̄ tenetur. nisi in testō t̄ licta. et post heredis institutionē. sed hō die oē. in vtroq̄. vt. j. de fid. eicō. here. s. p̄tēra. et. j. e. s. sed n̄ v̄sq̄. et. s. ante. **Ac.** **Legatū.** ff. e. ij. l. legatum. h̄ alie diffinitur vt. ff. e. legatū. **Quedā.** donacio. sūt em̄ tres donacioes vt. ff. e. l. i. et differt hēc a donacione causa mortis. vt diximus s. de dona. s. i. i. fi. s. jte a donac. inter vivos. cū legatū reuocari possit v̄sq̄ ad mortem. vt. ff. de adim. le. l. iij. in fi. et. l. iij. h̄ in donacione inter vivos non est ita. vt. s. de donacō. s. et a. ie. **Item.** differunt ab hereditate. cum hoc singularē et sine onere sit. **Item.** vero vniuersale et cum onere. ut. ff. manda. si hereditatez et ar. ff. de edendo. quedam. s. nichil. **Quedam.** verba. vt si dicatur legatario. vendica tibi rez talem. vel heredi dicat. damno te illū ere alieno liberare. vt. j. e. s. sed et tale. **Item.** si sic dicat. sinite illū habere talem rē. **Item.** si dicat vni heredum. p̄ capito rem illā. i. an̄ p̄tē capito. vt. ff. e. l. si a plurib⁹ in h̄a carta. **Constitutionib⁹.** q̄s n̄ habet⁹. **Sublata.** ē. scz̄ dū d̄ t̄tro. **Constō.** C. cōtra del. l. iij. **Lugubracione.** i. vigilacione. maxime nocturna. nā s̄m

De legatis. **Item.** h̄ videamus de legatis que p̄ iuris extra p̄positam quidem materiā videtur. Nam loquimur d̄ h̄is iuris figuris quibus p̄ vniuersitatez res nobis acquiruntur. sed cum omnino de testamētis et de hereditibus qui in testamento instituitur locuti sumus. non sine causa sequenti loco potest hēc iur. materia tractari. **Legatus.** itaq̄ est donacio quedā a defuncto relicta. ab hēde p̄standa. **Item.** olim quidam erant legatorum genera quatuor. p̄ v̄dicacionez. p̄ damnacionē finendi modo. p̄ p̄ceptionē et certa quedam verba cuiq̄ generi legatorum assignata erāt. p̄ que singla genera legatorū significabatur. **Sed.** ex constitutionibus diuoz principuz. solēnitās huiusmodi verborū

ab hereditate. cum hoc singularē et sine onere sit. **Item.** vero vniuersale et cum onere. ut. ff. manda. si hereditatez et ar. ff. de edendo. quedam. s. nichil. **Quedam.** verba. vt si dicatur legatario. vendica tibi rez talem. vel heredi dicat. damno te illū ere alieno liberare. vt. j. e. s. sed et tale. **Item.** si sic dicat. sinite illū habere talem rē. **Item.** si dicat vni heredum. p̄ capito rem illā. i. an̄ p̄tē capito. vt. ff. e. l. si a plurib⁹ in h̄a carta. **Constitutionib⁹.** q̄s n̄ habet⁹. **Sublata.** ē. scz̄ dū d̄ t̄tro. **Constō.** C. cōtra del. l. iij. **Lugubracione.** i. vigilacione. maxime nocturna. nā s̄m

ab hereditate. cum hoc singularē et sine onere sit. **Item.** vero vniuersale et cum onere. ut. ff. manda. si hereditatez et ar. ff. de edendo. quedam. s. nichil. **Quedam.** verba. vt si dicatur legatario. vendica tibi rez talem. vel heredi dicat. damno te illū ere alieno liberare. vt. j. e. s. sed et tale. **Item.** si sic dicat. sinite illū habere talem rē. **Item.** si dicat vni heredum. p̄ capito rem illā. i. an̄ p̄tē capito. vt. ff. e. l. si a plurib⁹ in h̄a carta. **Constitutionib⁹.** q̄s n̄ habet⁹. **Sublata.** ē. scz̄ dū d̄ t̄tro. **Constō.** C. cōtra del. l. iij. **Lugubracione.** i. vigilacione. maxime nocturna. nā s̄m

phos. luna dē habē radios lugubres. sed sol claros. sic in
 aut. vt iudi. sine q̄ quo sus. in pn. d. **Validiores.** mēduz
 nō ē volūtas validior sc̄ptura. ut. ff. de vsufruc. le. si alij. et
 sup̄. le. labo. et fac ad b̄ qd̄ in textu dē. s. q̄ volūtas sit
 validior sc̄ptura. qd̄ est h̄m. vt. ff. e. l. ij. cum p̄. s. cū imp
 fecta. et dele. ij. l. ij. h̄m jo. et b̄ nisi sit impossibilis vel pro
 biosa. vt. j. e. s. fi. vel
 inepta. vt. ff. e. l. ser.
 uo alieno. s. fi.
Cupietes. quam
 vba solennia.
Legatis. i. omni
 generi legatoz.
Natura. q̄tuz ad
 hoc vt debeā. s. sunt
 tū qdam fauorabilio
 ra alijs. vt. j. de ob. q̄
 ex quasi otractu. s. fi
Verbis. aptis tū
 ad b̄. sic. ff. de cōsti.
 pec. qui autē in fi. et
 l. sequenti.
Personales. s. ex te
 stamento. **Acurfus.**
Per rem. i. p̄ rei
 v̄di. nā recta via ēn
 sit dominiū in lega
 riarum rei legate. vt.
 ff. de fure. l. a. ticio.
Potecaria. sc̄z in
 rebus alijs q̄ fuerūt
 defuncti. et nō q̄ si le
 gatū sit in sp̄e et sit
 res testatoris. ope
 tunt ille tres actōes
 si in ḡne ut vuum. cō
 petūt due sc̄z testam̄
 ti et p̄p̄th. s̄j in casu
 tū vna actio. s. ex te
 stamento. et vna ex
 ceptō op̄etit. vt si le
 go debitori liberaci
 onē. vt. ff. de libac.
 le. l. q̄ michi. et. ff.
 vt in poss. le. l. i. s. fi
 debitori. si autem sit
 res aliena. due tantū
 op̄tant. sc̄z p̄sonal̄
 et p̄p̄th. vt. C. de le.
 l. i. nō tū omnibz a
 git. i. acf. in rez. et ex
 test. s̄j vna quā ele
 gerit. vt. ff. del. ij. c̄
 filius. s. varijs. s̄j si le
 gatari⁹ sit dñs q̄liē
 p̄sonali aget. vt. j. s̄
 acf. s. sic itaq. Re. rōne possessionis. vt. ff. de os. tri. l. ij.
Ad eam. i. nō fuimus oteni. sc̄z dcā ostōne. p̄mmo et a
 liam fecimus oē istā. et eandem materiā. vt. C. oñia dele.
 l. ij. p̄ma tū remouet dñaz q̄tuor ḡm legatoz. s. in quo
 erat dñia inter se. sc̄z cūda h̄o remouet dñam inter legata et
 fideicō. n. **Perpensū.** i. deliberatū. **Stricte.** i. stricte
 iure. sic vt ex testamento tū debeā. vt. j. de fideicon. hē.
 o **Magis.** s̄j legata. vt ab itestato eē debā. s. p̄tea
 vt. j. s̄ fideicō. hē. s. p̄tea. vel dic ex volūate magis q̄ ex
 sollemnitate testamenti. **Exequari.** q̄tum ad s̄mam et

penit⁹ sublata est. **Nra**
 autem constitucio quaz cū
 magna fecimus lugubra
 cione defunctorum volunta
 tes validiores esse cupi
 entes. et non verbis sed vo
 luntatibus eorū fauentes
 disposuit. vt omnibz lega
 tis vna sit natura. et quibz
 cumqz verbis aliquid de
 relictum sit. liceat legata
 rijs id p̄sequi. non solum p̄
 actiones personales. sed
 etiam per in rem. et per
 hypothecariam cuius con
 stitucionis p̄pensuz modū
 ex ipsius tenore p̄fectissime
 accipe possibile est. **Sz**
 non vsqz ad eam constitu
 tionem standum esse existi
 mauimus. **Cum enim anti**
 quitatem inuenimus. lega
 ta quidem stricte conclu
 dentem. fideicōmissis autē
 que ex voluntate magis d̄
 scendebāt defunctoruz pi
 guiozem naturā indulgē
 tem necessariū esse duxim⁹
 omnia legata fideicōmissis
 exequari vt nulla sit in
 ter ea differentia. sed qd̄
 deest legatis hoc repleat̄
 ex natura fideicōmissoruz
 et si quid amplius est in le

tractatū. nō q̄tū ad h̄bū nā nō dē hodie legataria libertas
 licet fideicon. appelle. **Item** p̄ter legatū non cogit̄ q̄s
 adire. sed p̄ fideicō. vniūsale. sic ut. j. ad. l. fal. s. ex diuerso.
 et. ff. ad tre. qz poterat. et. j. de fideicon. hē. s. sed si recuset
 q̄ **Deest.** in tribus em̄ deest. vt. j. e. s. post mortem. et. j. s̄
 fideicon. hē. s. p̄te rea. et. j. s̄ singul̄ re. p̄ fideicon. re. i. p̄n.

gatis. per h̄ crescat fidei
 cōmissi natura. **Sed ne**
 in p̄mis leguz cunabulis p̄
 mixte de h̄is exponendo
 studiosis adolescentibus
 quandam introducamus
 difficultatem operepiuz
 esse duximus interim sepa
 ratim. prius delegatis et
 postea de fideicōmissis tra
 ctare. vt natura vtriusqz
 iuris cognita facile possint
 p̄mixtionem eoruz eruditi
 subtilioribus auribus acci
 pere. **Nō solum autē testa**
 toris vel heredis res. **Sed**
 etiam aliena legari p̄. ita
 vt heres cogatur redime
 re eam et p̄estare. vel si eā
 non p̄t redimere estimacio
 nem eius dare. **Sed si ta**
 lis res sit cuius omercium
 nō est. nec adipisci p̄t. nec
 estimacio eius debetur. velu
 ti si campuz marcianū. vel
 basilicas. vel tēpla. vel que
 publico vsui d̄stinata sunt
 legauerit. nam nullius mo
 menti tale legatuz est. **Ad**
 autem diximus alienaz rē
 posse legari. ita intelligen
 dū est si defunctus sciebat
 alienam rem esse non si ig
 norabat. forsitan em̄ si scis

Amplius. s. vt ne
 cessitate deē. qd̄ non
 erat in fidecō. vt. j. s̄
 fideicon. hē. in pn.
Sz negcunabul
 id est hoc volumine
 vt. s. e. in p̄hemio.
 circa medium.
Operepiuz. id est
 pulchriū videtur. vt
 dicit̄ in salustio.
Interim. i. anteq̄
 veniamus ad illā cō
 stitucionem vbi tra
 ctant̄ cōmunia eorū
 r. **De legatis.** ut b̄
 t. et duobus sequen
 tibus. vt in fidecon.
 here. et alio ibi pro
 ximo titulo.
Cognita. sc̄z se
 paratim.
Eruditi. sic. s. de
 iusti. et iur. s. h̄is ge
 neraliter.
Nō solum res. et m
 h̄is nil refert si scie
 rit vel ignorauerit.
 s̄ defunctus. vt. j. e.
 s. fi. q̄s rem suam. et
 ff. del. ij. l. vñ. et fa
 milia. s. si quis rē suā
 item de re oñi lega
 ta h̄m jo. ut. ff. e. l. v.
 s. j. et. ij. sed et ibi
 n̄ v̄z legatū n̄ p̄capē
 p̄ qua nō ē eror.
Potest. sicut. s.
 de iusti. et iur. s. h̄is
Aliena. sicut
 ecia hostiū. vt. ff. e.
 ecia ab omnibz. s. eē
 h̄m jo. it̄ ab hostibz
 capta. vt. ff. e. seru⁹
 ab host. et. l. ad qd̄
Redimē. spēale
 p̄ter p̄cep̄. testa
 toris. sic. ff. oñi. di. l.
 oñi. diuidūdo. s. fi.
 t̄glariē. vt. C. s̄ o

Redimere. illo modo qz nō vult v̄dē
 vel si p̄t tū nimium petit p̄ p̄cio. vt. ff. e. nō dubiū. s. fi. et
 dele. j. ap. iul. s. constat. **Comercium.** i. nō p̄t sup̄ ea re
 otractus haberi. **Adipisci.** passue accipe estimacio. si
 apud eos nullū ē commercium. vel ecia ē. sed cū grandi diffi
 cultate non v̄z legatū. vt h̄ et. ff. e. l. ap. iul. s. fi. n̄ restator
 voluerit ōriū maifeste. vt. ff. e. si quis inquilinos. et nisi
 in alio casu vt si lib̄ homo. sibi legetur. q̄ fuerat redempt⁹
 ab hostibus quo casu a pignore eximē. vt. ff. e. senatus. s.
 fi. si at̄ omerciū ē i oñi h̄ nō ē ei sc̄z a q̄ relinquit̄. v̄z ut ipm

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like "legataria", "fideicommissum", and "heredes".

te. vel estimacio. vt. ff. e. l. mortuo bone. g. labeo. ij. R. n. a sic intelligit. ff. e. l. si res. si autem tm ei no e cui psta re debet. si ppter suu dicitu vel secte diuilitate. vt in iudeo et micipio xpiano. vt. C. ne iudeus xpi. ma. l. i. no v3. nec estimacio datur. vt. ff. de l. n. mortuo bone. g. labeo. i. R. a de s. ob. multum iter est. h. pte stat9 adicione vel corpis vicu. vt qz seruo ma licia. al. g. do lege

stipendiu cursoris si testator scit vicu esse dat estimacio. al no. vt. ff. de l. in. h. deico. g. si suo alio et. ff. e. l. si filius. g. si qd alicui.

S Basilicas. basilicos grece latie dom9 regis dr. **h** Destinata. via publica. Acursius.

Ignorabat. qz ig ranka nocz n diuete plone sit relictuz. vt C. e. cuz aliena. et n cuz reliquit libtas s uo alieno. vt. ff. de fi deico. l. i. paulus. R. n. qd si res legata fue rit euicta. R. si in spe n teneb hēs d euict. vt. ff. de euict. l. hēf et. ff. de l. i. l. si a sub stitu. g. hēs. sed si in gen9 siue ex iudicium siue in iudicio edita fuerit legatario nō stipulati de euictō ne agit. ac si nichil sibi datum esset. si e cūre scz iste lega tari9. vt. ff. e. l. i. si dom9. g. i. et. l. n. qcumqz. et de l. in. qui eō cubinā. g. si heres. et. ff. de euic. heres. si de diuictis e le gatar9. ut si vni de fratrib9 e plegatu nō agit ne crescat inuidia iter cos. vt. C. de lo. q. li. cu optz. et. ff. de l. in. cuz pte. g. nuc. sed si oibus e plegatum. oīs agunt siue distribu ctio legator9 sit p iudicē facta. siue p ptes. si autem a tes tatore excipiedo seruāt nō agēdo. vt. C. oīa vtriusqz us di. l. si fratres. et. ff. de l. in. cu n pte. g. euic. k **S**i scisset in eo casu qz i g. r. aut. l. **V**er9 e. vt. ff. de pbae. verius. C. de rei ven. res. et. C. de edē. q. accusare volunt. C. de ex cep. si quis. j. de iterdic. g. omod. C. de ac. et ob. l. negates et. C. de pbae. actor. m **Q**ui agit n q negat neget ius et n psumet ius p actore. tuc pbat re9 negas. vt. ff. de pbae. ex ea pte. et. ff. de do. iter viz. et vx. quitus. n **S**z si lus. tribus casibus luit heres. si sciebat testator rem esse obligata. vt hic. j. rē si ignorabat. h. reliquit diuete plone vt. C. de fideico. l. obligata. alias e. l. p dia. vel si p tan / to erat res obligata qrtum v3. vel p maiorī sūma. vt. ff. e. l. i. res obligata. n **C**uis scz res. l. o **V**iuo. idem e. et si post morte. vt ar. j. e. g. si cu. p **C**onsequi. nō caute po mit consequi. nā pēu petē nō pē sed rē. q. tm e in obligacio ne. fm nos estimaco en dat ppter defectum rer. vt. ff. de s. ob. si fuum. g. effectus. h. oīa nos e. ff. de l. in. si res m. R. l. i. bi ppter defectum iure petendi et psumpta volūate de fundi rem legata legatarius amisit. sed hic non ex volun tate defuncti amisit emendo. qdam tm dicunt estimacionem esse in obligacione. vt. ff. de condi. furti. i. re furtiua. g. sed vteū in fi. Et nō qtuor casus quib9 peto qd habeo. **P**rim9 est vbi res michi data potest auferri. vt. ff. de solu. si rem. et. l. qui res. i. R. l. **T**em si habeo ex alia causa qz deteaz ha

set aliam rem esse non le gasset et ita diuus pius re scripsit et verius e ipm q a git. id est legatariū pbare oportere sciuisse alienā rē legasse defunctū. n hēdem pbare oportere igno: asse alienā. qz sp necessitas pro bādi incūbit illi q agit. **S**ed et si rē suā obligatā creditori aliqz legauerit. necesse hz heres luere. et i h qz casu idē placz qd i re aliena vt ita demū luere ne cesse habeat heres se scie bat defunct9 rē obligataz eē. et ita diuisi seuer9 et an

tere. vt qz non videar habere euz pēu ablit vt hic. **I**tem si aliquid iuris rei deest. adhuc est tradēdum. vt. ff. de sol. etiam et de s. ob. iul. g. si. **I**tem si res deterior est dolo dan tis. ex causa stricti iuris dat de dolo. licet habeat rem. vt ff. de dolo. et eleganter. g. non soluz. sed in lo. si. agitur ex pmo contractu. vt. ff. omo. l. iij. al. iij. g. si res.

tomī9 rescripserūt. **S**i tm defunct9 voluerit legatari um luere. 7 hic expserit. n debet eā luere. **S**i res alie na legata fuerit et eius rei viuo testatore legatarius dñs fact9 fuerit. si quid e ex causa epciōis ex testō adi one pēu oseq pē. **S**i vero ex cā lucratiua veluti ex do natione. vel ex alia lucrati ua simili cā agē n pē. **N**ā ē dituz e duas luctiuas cās i eundez hoiez. et eandem rē occurrere non posse. **H**ac ratione si ex duobus testamentis. eadē res eidē

q **E**x alia. vt legas ti. vt. ff. man. si here ditatem. nō totis p missione. vt. ff. de ac. et cb. l. ex pmissione **r** **R**enpoz dotis. test. etiam si sua po stea esse delimit. vt. ff. de l. n. l. meui9. g. du s **T**radis obus. tū a iur. vt. ff. de ac. et ob. oīs. et. ff. e. j. l. si seruus legati. g. stichum. **t** **H**ominem. ff. e. i. l. si seruus. g. i. contra so. ibi p obli quū con curunt hic non di s recto. vt hic ar. ff. s vul. sub. que liberis. g. finali. Acursius **u** **R**em. id est speciz em. aliud si qritatem vt. ff. e. ij. ricio scio. i principio. **p** **T**estamentis. scz duorum hominum. si em vni9 esset. pnum

p scdm corrigē. vt. s. qb9 mo. te. ifir. g. posteriore. **M**ud si in eodem bis legauit. R. distingue speciem a quantitate vt. ff. de l. i. plane. g. si eadem. v3qz ad illū. g. si conuictim. **p** **N**on posse. sed cur secus qn emit. R. quia nec rem vide tur habere cum pēum ei ablit. et loco rei successerit. vt. ff. de pet. here. si et rem. et q me. cā. videam9. et. l. si ipsa. **z** **A**ctione. scz supdicte regule. **a** **N**on potest. vt. ff. de l. i. plane. g. sed si duoz. conē. vt sequit ex eodem testa mento. **S**o. illa intelligit fm hui9. g. distinctionem. **a** **A**gere. ff. de l. i. hui9. g. cōtra. **S**o. ibi testatoris a he redis testantis est eadem plona. vt in aut. s. iur. iur. ammō in pn. colla. v. vel ibi in. ij. legato. cōmo8 representacionis pmi legati relictum videt. vt. j. e. g. ex contratio. qz nō vide tur legari bis in duobus testamentis. et ideo non habem9 nisi semel. **b** **E**a sic. ff. de l. in. l. q. in rem. in pncipio **b** **M**odo. si autē nec fuit res. nec est in rez. natura. nec eit vt chimera vel fuit sed nō est. vt homo mortuus nō pē legari. vt. j. de mut. sti. in pn. **S**i autem est dubiū an sit vel n sit in rez. natura. cauet heres de psequendo et restituer. do vt. ff. de l. i. seruo legato. g. si. **T**dem in seruo legato qui fugerat ante testamentum aliud in eo qui fugerat p9. s. te stamentū. q. scz e periculo legatarij. vt. ff. e. t. l. tam seruus et. l. si seruus legatus. i. R. l. **c** **N**atum et tuc competu si bi ex actio. vt. ff. de s. ob. mter. s. i. R. l. **d** **S**i ead. duob9. quid si dicat illi. aut illi lego. R. n. duo rei stipuladi esse vi dent. vt. ff. e. t. si ticio aut scio. **e** **C**onuctim. s. p copus latuam cōuictionē. vt. ff. de here. msti. si ita qz. **f** **D**i uictim. i. sepatim. vt. j. p. g. **g** **S**eindit. virilit er nisi simul duo cōuicti essent q locū vni9 obtinēt. ut. ff. de here. msti. tici9. et. l. interdū. **h** **V**iuo. nam si testatore mortuo legatari9 decedat ad heredē suū legatu ensmittit vt. C. de cad. tol. g. cum igit. **i** **T**estatore. p9 testm. tū

vt differat a sequenti / gataris vt p morte ciuile. vel die le
 a **Defecerit**. s. lez. gatū qd tribus casibus deficit. et ac
 crescit legatario. pter duos q ponit h. Primus si nō ē col
 legatarius in rerum natura. tpe testamēti. ut. C. de cad.
 toll. s. m pmo. Secundus. Si in et postumo q abortietur
 postea. vt. ff. e. si duob. s. fi. Tercius si in et heredi suo le
 gat. vt. ff. e. l. plane
 s. si duob. et sic sūt
 v. casus. ecōtra sunt
 tres casus quib. de
 ficat legatū. s. colle
 gatario nō accrescit
 Primus. si in et suo
 suo legat. vt. ff. e. l. i
 plane. s. si iūctim.
 Secundus. si in et ti
 bi res tua legatur. vt
 ff. e. j. hui. s. si ticio.
 Tercius si michi et n
 capaci legat. vt. ff.
 ij. l. si ticio.
 b **Comūctim**. s. re
 et h. bis. vt. ff. dele.
 ij. l. reconūcti
 c **Disiunctim**. s. h. b
 tm. nā re sūt iūcti
 d **Legato**. sed non
 ne dando seio adimit
 ticio. vt. ff. s. pupil.
 sub. si qd eum. et de
 adim. le. l. sicut. s. si
 sic. si pbat testatorē
 h. s. adimere ticio et
 dare seio voluisse nō
 alias. vt. ff. e. i. si plu
 ribus. s. i.
 e **Disiunctim**. s. h. b
 tm. re tm iūcti sūt.
 vt. ff. dele. ij. recon
 iūcti. sūt a alij re et h
 bis disiuncti. vt si dis
 cā. lego ticio dimidi
 am seruū sem pmo le
 go dimidiā eiusdē s/
 uī. vt. ff. e. ij. l. pecu
 lo. nec obstat in eod
 titulo. l. meuiō. in p. n. qz illa itelligit qn vna dimidiāz vtr
 qz legauit. et in istis nō hz locū accessio. i. ius accrescendi.
 vt dicta. l. peculo. sūt eē re disiuncti. sed h. b. cōiuncti. vt si
 dico. lego tibi et sem pmo p equis porcōmb. Sunt et
 alie re et h. bis cōiuncti. vt s. p. et conūcti vtroqz modo
 pferuntur disiunctis vtroqz vel altero tmō iūctis. con
 iuncti vero vno tmō tm. simul admittuntur. et disiunctis re
 et h. bis pferuntur. vt. ff. de her. msti. si ita qd heredes.
 et. ff. dele. ij. l. re cōiūcti. s. pe. et. s. fi. f **Emerit**. scz lez
 gataris. h **Peruenerit**. i. morte vsuarij. vel ca. di. Vel
 simili causa lucratiua tm. vt. s. de vsufu. s. finitur et sic fa
 ctus est causalis. h **Fundum**. i. ppetatē plenam. de iudi
 cis tm officio aliter fit. vt. j. sequit. i **Petere**. h. repete
 qd diximus. s. e. s. si res. qz dixit fundū peti et in plena ppe
 tate. Sed oppomtur. plena ppetas constat ex duobus. scz
 nuda ppetate et vsufu. et iā hz ptem. i. vsufu. ex cau
 sa lucratiua. quō s. petiē fundus in plena ppetate. s. vsu
 fru. s. casu cum fundus petiē in plena ppetate non obtinet
 ptem dñij. s. vicē seruitutis pdialis. q nō est ps rei. cum n
 possit esse sine re. et ideo nō videt peti ea ps rei q obuenit

debeat interē vtrū rez an
 estimacionē ex testō osecu
 tus est. nā si rez habet age
 re nō pē qz hz eaz ex causa
 lucratiua. si estimacionem
 agere pē. **Ea qz res q in**
rez natura nō ē. si mō fu
tura est recte legat. velu
ti fructus qui in illo fundo
nati erūt. aut qd ex illa an
cilla natū erit. Si eadē
res duobus legata sit siue
oiūctim siue disiunctis si ā
bo pueniāt ad legatū. scin
dit inter eos legatū. Si al
ter deficiat. quia aut spre
uerit legatū. aut viuo te
statore decesserit vel alio
qz mō defecerit totuz ad
collegatariū pting. Cōiū
ctim aut legat. veluti si qd
dicat ticio et seio hominez
stichū do lego. Disiuncti
ita si qd dicat ticio stichū
homi. do le. seio sti. do lego
Sz si expssit eund hōiez

ex causa lucri. s. vsufu. et h. de rigore. s. qd de equitate. vt
 subicit. scz tm. i. pdca. fudi p actionē ex testō. al i
 k **Petitione**. s. multis locum dominij hz. vt. ff. de dāp.
 mfec. q. bona. et. s. supficiariuz. et. ff. de bo. auc. in. poss. in
 vendicōne. et. ff. fam. h. l. et. puto. s. ij. et. ff. s. vsufu. l. iij.
 l **Seruitutis**. s. realis m **Deducto**. i. estimacōe vsufu.
 que. s. vsufu. ex cau
 sa luētua hz. nō nō
 debet pl9 habere. ut
 s. e. s. si res.
 n **Estimacionē**. s. p
 o **Pre**. petatis. s. p
 stari. s. ab hēde suo.
 p **Legatū**. vt. ff. de
 liberac. legata. l. i.
 oē. So. ibi liberacio
 relinquit q non erat
 debitoris.
 q **Potest**. sic. de
 act. s. sic itaqz. ff. e.
 ij. l. cum qd. s. h. et
 ff. de excep. rei iudi.
 l. et an eadē. s. actio
 nes. et. ff. de acqui.
 pos. l. ij. s. ex pibus.
 r **Alienauerit**. ff. de
 re. ca. l. i. in fi. contra
 so. v. m. b. ibi. viuo tes
 tatore alienauit. hic
 postea. vt. h. puz. fu
 it. ibi. odicio ale. s. h.
 Jo. ar. ff. e. ceta. s. ij.
 s **Quasi**. i. credens
 t **Opinionē** alienā
 nō. sic. ff. s. manu. vi.
 si. pē. s. qd. et. ff. s.
 iu. n. fa. ig. l. regula.
 s. q. ignozauit. ar. o.
 ff. de acquit. hē. is
 qui putat. so. ibi. de
 re. q. osistit in animo.
 u **Exitum**. i. effectū
 vt. ff. que admodum
 te. ap. l. negare. ibi
 publice enim expe
 sup. hōim iudicia ex
 tum habere. i. res talis legatario acquiri pē. r **Si rem**
 alienauerit vendendo si donando indistincte videt adimē.
 nec distinguit an valeat donacō vel nō. eia si tuocer. vt. ff.
 de adim. le. l. eū seruo. et. l. rem legata. et. l. legatū. sub cō
 dicione. s. i. si ex alia cā. a donacōne distingue aim. vt. h. et
 in dubio pbat heres mutatā volūtātē. vt. ff. dele. ij. fidei
 con. s. si rem. et. ff. e. l. lucius. s. pe. n. ff. s. pbat. eum qui
 y **Adimendi**. qz anim9 ex h. pbat. qz si necessitate ra
 familiaris nō videt reuocasse. al. sic. q. distinctio in donacō
 ne nō cadit. vt. ff. s. adim. le. l. rem legata. et. nō. C. e. qui
 post. 3 **Deberi** scz rem legatario. ar. sup. e. s. non solum
 vbi ab initio fuit alienata. a **Adqz**. s. iuris esse. vel idē
 s. impatores. Pignori dedit. quid si rem obligatā credi
 tori debito. legauerit nūquid v3 legatū. h. sic. et. nōm9
 poterit petē debiti nō volūtas testatoris oñdaē. oē volen
 tem opensare. vt. ff. dele. ij. l. creditorem. b **Videri** msi
 sub dicta distmōne. i. an habuit aim adimendi vel nō. vt
 dic. nullo mō. vt. h. et. C. e. qui post. et. h. qz pmo valuit re
 lictū. al. oē. vt. C. de donac. inter viz. et. v3. si maritus. et
 ff. de donac. inter vi. et. v3. cum hic status. s. nullo

vt differat a sequenti / gataris vt p morte ciuile. vel die le
 a **Defecerit**. s. lez. gatū qd tribus casibus deficit. et ac
 crescit legatario. pter duos q ponit h. Primus si nō ē col
 legatarius in rerum natura. tpe testamēti. ut. C. de cad.
 toll. s. m pmo. Secundus. Si in et postumo q abortietur
 postea. vt. ff. e. si duob. s. fi. Tercius si in et heredi suo le
 gat. vt. ff. e. l. plane
 s. si duob. et sic sūt
 v. casus. ecōtra sunt
 tres casus quib. de
 ficat legatū. s. colle
 gatario nō accrescit
 Primus. si in et suo
 suo legat. vt. ff. e. l. i
 plane. s. si iūctim.
 Secundus. si in et ti
 bi res tua legatur. vt
 ff. e. j. hui. s. si ticio.
 Tercius si michi et n
 capaci legat. vt. ff.
 ij. l. si ticio.
 b **Comūctim**. s. re
 et h. bis. vt. ff. dele.
 ij. l. reconūcti
 c **Disiunctim**. s. h. b
 tm. nā re sūt iūcti
 d **Legato**. sed non
 ne dando seio adimit
 ticio. vt. ff. s. pupil.
 sub. si qd eum. et de
 adim. le. l. sicut. s. si
 sic. si pbat testatorē
 h. s. adimere ticio et
 dare seio voluisse nō
 alias. vt. ff. e. i. si plu
 ribus. s. i.
 e **Disiunctim**. s. h. b
 tm. re tm iūcti sūt.
 vt. ff. dele. ij. recon
 iūcti. sūt a alij re et h
 bis disiuncti. vt si dis
 cā. lego ticio dimidi
 am seruū sem pmo le
 go dimidiā eiusdē s/
 uī. vt. ff. e. ij. l. pecu
 lo. nec obstat in eod
 titulo. l. meuiō. in p. n. qz illa itelligit qn vna dimidiāz vtr
 qz legauit. et in istis nō hz locū accessio. i. ius accrescendi.
 vt dicta. l. peculo. sūt eē re disiuncti. sed h. b. cōiuncti. vt si
 dico. lego tibi et sem pmo p equis porcōmb. Sunt et
 alie re et h. bis cōiuncti. vt s. p. et conūcti vtroqz modo
 pferuntur disiunctis vtroqz vel altero tmō iūctis. con
 iuncti vero vno tmō tm. simul admittuntur. et disiunctis re
 et h. bis pferuntur. vt. ff. de her. msti. si ita qd heredes.
 et. ff. dele. ij. l. re cōiūcti. s. pe. et. s. fi. f **Emerit**. scz lez
 gataris. h **Peruenerit**. i. morte vsuarij. vel ca. di. Vel
 simili causa lucratiua tm. vt. s. de vsufu. s. finitur et sic fa
 ctus est causalis. h **Fundum**. i. ppetatē plenam. de iudi
 cis tm officio aliter fit. vt. j. sequit. i **Petere**. h. repete
 qd diximus. s. e. s. si res. qz dixit fundū peti et in plena ppe
 tate. Sed oppomtur. plena ppetas constat ex duobus. scz
 nuda ppetate et vsufu. et iā hz ptem. i. vsufu. ex cau
 sa lucratiua. quō s. petiē fundus in plena ppetate. s. vsu
 fru. s. casu cum fundus petiē in plena ppetate non obtinet
 ptem dñij. s. vicē seruitutis pdialis. q nō est ps rei. cum n
 possit esse sine re. et ideo nō videt peti ea ps rei q obuenit

De legat

Si vero nota de toto ad ptem b **Quis**. s. testator
Legauerit qd tr. bus modis fit. p. mus peti nolo. vel qd
debet relinquo. vel ac. remitto. a hic literad est legata
rius ab oi debito. vt ff. de li. le. l. si que rationes. a. l.
aurelio. i. ff. Secundus est. rationes reddere nolo. a hic ab
omni litera. nisi ab eo qd penes eum sit. et ab eo qd dolo fe
cit. vt. ff. de li. le. au
rel o. ff. si. Tercius si
dampnauit heredes
ne ex. recat. actiones
q. ca. i. si bona. causas
legator litis euen
ti s. et sup. ab adu
serio facti legati vi
dentur. ut. ff. de lib.
le. petito. si malam
causam. nihil videt
legare. vt in eadem
lege. Acursius.

Utile. licet res sua
sibi legari videatur.
vt. ff. de li. le. l. i. i. ff.
et e. hoc. h. m. nisi te
stator viuo exadio
fat. vt. j. e. ti. ff. tam
auter. et. ff. e. l. fidei
comissa. ff. si rem.
e. Heres. vel heres
heredis. vt. ff. de li
br. le. l. i. in. fi.
f. Petere. cu effectu
p. ter excep. vt. ff. de
li. le. l. i. in. ff. nunc
effectu. Acursius.

Heres. sic e. to
noz. poss. effio et fidei
con. vni. f. l. j. de to.
poss. ff. quos autem
et de fidei. h. ere. ff.
restitu. Acursius.

Liberet. s. p. ac
cepti. lac. onem. si sol
est deb. i. r. si habet
conreū. locum. idem
alias. conreus. siue so
cus. pacto. est. libera
tus. vt. C. de lib. le.
l. i. in. ff. nunc. de eff. u.
in. fine. Acursius.

Tempus. vt. ff.
de lib. le. no. solu. no/
stru. ff. j. Acursius.

Ecce. r. debitor.
secus. si. ali. q. inter
est. creditoris. plures
reos. h. e. vt. ff. de li
br. le. si. quis. dece
dens. ff. si. m.

Suo. s. cuius. et naturaliter. et cu effectu. a
pure. alias. vt. ff. e. l. si. credito. et. p. tota. legem. et. l.
in. autom. n. **A**mplius. h. nu. quid. hodie. sp. est. plus. cum
habet. statum. rei. legate. comini. et. p. potecaria. aliaz. rez.
defuncti. ff. si. ut. ff. del. in. l. i. in. ff. si. rem. q. plus. tm. quoz
modis. de. vt. j. de. act. ff. plus. aut. a. iste. modus. non. est. aliq.
de. h. s. o. **E**i. s. credito. p. **L**egauerit. s. debitor.
q. **N**ihil. omni. ff. e. n. l. s. bitor. in. p. n. otta. vbi. e. inutile
q. o. b. corrigi. vel. ibi. dicit. inutile. est. cuz. et. aliam. habeat

actione. pt. tu. et. ista. agi. vt. hic. **C**onstitut. i. valute.
s. **Q**uia. ro. illi. false. opinionis. t. **N**on. pt. no. ar. p. vt
q. parte. ad. hanc. regula. vt. ff. de. ob. estimo. et. l. pluri
bus. ff. sed. et. si. placeat. et. de. h. i. s. q. p. no. sep. ha. l. si. metal
lum. ff. Item. si. seruo. et. de. seruis. l. p. pte. u. **S**ed. si. vt
ori. pleni. s. in. comodo. representacionis. cu. legatus. statim

rit. utile. est. legatum. p. ter
representacionez. **U**nd. si. vi
uo. testatore. dies. venerit
vel. condicio. extitit. pap
scripsit. utile. esse. nichilomi
nus. legatum. qz. semel. con
stitit. qd. et. veru. e. non. em
placuit. sententia. existima
cium. extinctu. esse. legatus
qz. in. ea. causaz. puenit. a. q.
incipe. non. pt. **S**i. si. vx
ori. marit. dotez. legauerit
valeat. legatum. qz. pleni. est
legatum. qua. de. dote. actio.

Si. si. q. n. accepit. dotez
legauerit. diui. seuer. an
tonin. rescripserut. si. qui.
de. simplici. legauerit. iuti
le. ee. legatum. **S**i. vero. eta
pecuni. vel. ctum. corpus. a
instra. dotis. in. p. legando. de
mrata. sunt. valere. lagatum.

Si. res. legata. sine. fcto
heredis. perierit. legata.
rio. decedit. **E**t. si. seru. alie
nus. legat. n. fcto. heredis
manumissus. fuerit. non. te
net. heres. **S**i. vero. he
redis. suus. legatus. fit. et
ipse. eum. manumissit. teneri
eum. iulianus. scripsit. nec. in
terest. si. scierit. an. ignora
uerit. a. se. esse. legatum. **S**i.
a. si. alij. donauerit. seruuz. a
is. cui. donatus. est. eum. ma

to. si. ad. euz. redierit. et. suis. sup. tib. recuperat. qn. post. moe
tez. fugit. alias. i. si. in. vita. sup. tib. legatarij. ut. ff. del. i.
cu. res. ff. Item. si. res. del. in. ff. q. suu. **D**ecedit. qz. q. i
specie. tenet. eius. intentu. libera. vt. ff. et. ff. de. ob. si. ex
legati. **S**ine. factu. in. ff. q. s. suo. alieo. pt. admitti. cul
pa. puta. no. et. i. ficauit. heres. dnm. q. si. sciff. et. se. posse. vende
no. manumissit. s. forte. vt. ff. e. l. cu. res. ff. si. alienus. et. ff.
penl. et. ff. si. Te. si. fuit. in. mora. emedi. vt. ff. de. ob. si. h.
uum. ff. si. aut. alienus. et. dic. factu. i. culpa. vell. mora.

Constitut. i. valute.
Non. pt. no. ar. p. vt
ob. estimo. et. l. pluri
bus. ff. sed. et. si. placeat. et. de. h. i. s. q. p. no. sep. ha. l. si. metal
lum. ff. Item. si. seruo. et. de. seruis. l. p. pte. u. **S**ed. si. vt
ori. pleni. s. in. comodo. representacionis. cu. legatus. statim

bol. ro. anua. bina. tri
na. die. olim. post. an.
num. mobilia. h. immo
bilis. statim. C. de. rei
vt. act. l. i. ff. Cum. af
et. ff. de. dote. p. l. i. ff.
h. m. e. **T**e. de. dote. da. f
actio. in. q. tum. mari
tus. facere. pt. vel. ei.
heres. vt. ff. so. ma
ecia. i. ff. **A**t. legatu
in. solidu. n. in. falci
dia. p. bnficiu. muenz
tarij. vt. in. au. de. he
re. et. fal. ff. si. vero. no
fecerit. col. i. **T**e. si
qua. pacta. in. p. iudici
uz. mulieris. facta. sut
beneficio. legati. tol
luntur. vt. ff. de. dote
p. i. ff. **A**cursius.

Instrumeto. dotis
scz. in. quo. confessus
fuit. se. recepisse. dote.
qua. no. recepit. vt. ff.
de. dote. p. l. i. ff. et. l. c.
scptu. ff. **T**e. qui.
p. **D**otem. i. dotem
illa. qua. non. recepit
legatarius. **A**cursius.

In. p. legado. i. les
gando. habundat. n.
p. vt. ff. de. dote. p. l.
i. i. ff. **A**cursius.

Si. res. puta. ser
uus. si. chus. **A**cursi.
Facto. i. mora. q.
casu. de. interitu. tenet
vt. ff. de. ob. si. ser
uum. i. ff. et. del. i. c.
res. ff. si. vel. qz. fin. ca
occidit. vt. dicta. l. si
suum. aliud. si. cu. cau
sa. vt. ff. del. i. qd. g.
ff. si. heres. tenet. em
dolo. et. lata. culpa.
et. leui. vt. ff. e. i. cum
res. ff. si. culpa.

Petierit. vel. non
compareat. quo. casu
cauet. heres. de. dan
to. si. ad. euz. redierit. et. suis. sup. tib. recuperat. qn. post. moe
tez. fugit. alias. i. si. in. vita. sup. tib. legatarij. ut. ff. del. i.
cu. res. ff. Item. si. res. del. in. ff. q. suu. **D**ecedit. qz. q. i
specie. tenet. eius. intentu. libera. vt. ff. et. ff. de. ob. si. ex
legati. **S**ine. factu. in. ff. q. s. suo. alieo. pt. admitti. cul
pa. puta. no. et. i. ficauit. heres. dnm. q. si. sciff. et. se. posse. vende
no. manumissit. s. forte. vt. ff. e. l. cu. res. ff. si. alienus. et. ff.
penl. et. ff. si. Te. si. fuit. in. mora. emedi. vt. ff. de. ob. si. h.
uum. ff. si. aut. alienus. et. dic. factu. i. culpa. vell. mora.

Petierit. vel. non
compareat. quo. casu
cauet. heres. de. dan
to. si. ad. euz. redierit. et. suis. sup. tib. recuperat. qn. post. moe
tez. fugit. alias. i. si. in. vita. sup. tib. legatarij. ut. ff. del. i.
cu. res. ff. Item. si. res. del. in. ff. q. suu. **D**ecedit. qz. q. i
specie. tenet. eius. intentu. libera. vt. ff. et. ff. de. ob. si. ex
legati. **S**ine. factu. in. ff. q. s. suo. alieo. pt. admitti. cul
pa. puta. no. et. i. ficauit. heres. dnm. q. si. sciff. et. se. posse. vende
no. manumissit. s. forte. vt. ff. e. l. cu. res. ff. si. alienus. et. ff.
penl. et. ff. si. Te. si. fuit. in. mora. emedi. vt. ff. de. ob. si. h.
uum. ff. si. aut. alienus. et. dic. factu. i. culpa. vell. mora.

Petierit. vel. non
compareat. quo. casu
cauet. heres. de. dan
to. si. ad. euz. redierit. et. suis. sup. tib. recuperat. qn. post. moe
tez. fugit. alias. i. si. in. vita. sup. tib. legatarij. ut. ff. del. i.
cu. res. ff. Item. si. res. del. in. ff. q. suu. **D**ecedit. qz. q. i
specie. tenet. eius. intentu. libera. vt. ff. et. ff. de. ob. si. ex
legati. **S**ine. factu. in. ff. q. s. suo. alieo. pt. admitti. cul
pa. puta. no. et. i. ficauit. heres. dnm. q. si. sciff. et. se. posse. vende
no. manumissit. s. forte. vt. ff. e. l. cu. res. ff. si. alienus. et. ff.
penl. et. ff. si. Te. si. fuit. in. mora. emedi. vt. ff. de. ob. si. h.
uum. ff. si. aut. alienus. et. dic. factu. i. culpa. vell. mora.

a Heredis. qd del. p. l. namqz. similis e mortuo. vt. ff. b
b Manumissus. na manumissus si de sol. si michi alienu
c Tene. s. ad estimacione. vt. ff. e. l. si qd inquilino. s. i.
 et. ff. qui et a quibus heres. s. h. no dic teneri. manumissioz
 nem. s. h. die q min9 valeat legatu scz q ad estimacionem.
d Nec interest. cur secus vbi seruu mdebitu sibi solutu qd
 manumiserit. vt. ff. s. cond. ind. in suma. s. si
 huius. jo. qd. ff. q. s. b. uat scire. cu factum
 suu censeat. vt i aut. de iuriut. amo. i. ff. e.
e Donauit. scz hof. f. Seruu. a testato
 re legatu. q erat her. **g** Tene. redis.
 ad estimacionem. vt. s. pr. dixi.
h Ignorant. s. hof. i. Suis natis. alias
 suo nato. Acurfius. **k** Si quis. cedut.
 qz duo legata snt se. parata. vt. ff. s. pec. le. l. in. et. l. si ancilla
 s. qd. ff. de ventre in spi. l. i. s. ex hoc. vbi
 de q ptus est porco vilce. m. s. ibi loquitur donec in ve
 tre est. Acurfius. **l** Idem. sic est. ff. s. de
 pec. le. l. in. **m** Ordinarij q snt h
 dic ut. j. q cum eo. s. cum aut em. Acurfius.
n Mortuo. scz viuo testatore. no si post. ut. ff. de pec. le. tunc
o Extin. inutile. gnt. qz accessio est. vt. ff. s. pec. le. l. i. q
 n. sed qre no ita in su periori casu. ff. p. hoi's dignitate. qz n
 ita accedit. vt. ff. de edif. edi. iustissime in pn. item qd si vicarij
 erant tm i peculio q legatus e cu peculio
q Idem. vt expmre peculiu noceat. ut. ff. de ob. et de. si in die
 m fi.
p Idem. e istrua9 huic pmo articulo co
 tradicit. ff. de fun. m strue. si cui. i. fi. So. sm azo. hic simpliciter ppe rudes sic loz
 quif. vel die q sit idem q m ptu. et vicarijs. et qd se quif
 cuz instrumento. referat ad pr. de peculio. vel subtilius.
 refert inter instrumentum fundi qd perit semp pempto le
 gato fundi. q instrumentu pissa. qd no perit. scz legatum
 fundi pereat. et s casu loquit lex otria i. e. t. l. i. ar. qd. ff.
 de fun. instru. l. qntu. s. sed si fundus. et. s. si instruo. ut
 dic illa pauli esse smaz. istam late omis a iustimano. pbat az
 et sic corrigi illa. **q** Instrumento. est aut instrumentu ap

numifit teneri eum iulian9
 scripsit. nec interest si scie
 rit an ignorauerit a se le
 gatū esse. **S** et si alij do
 nauerit seruū. et is cui do
 nat9 e eū manumiserit te
 net heres q̄uis ignoraue
 rit a se legatū esse. **S**ed
 si quis ancillas cuz suis na
 tis legauerit. ecia si ancille
 mortue fuerint ptus lega
 to cedūt. **I**dem est
 et si ordinarij serui cum vi
 carijs legati fuerint. licet
 mortui sint ordinarij tñ vi
 carij legato cedunt. **S**i
 si huius fuerit cum peculio
 legatus mortuo seruo vel
 manumisso vel alienato et
 peculij legatū extinguit.
Idem est si fundus instru
 ctus. vel cum instrumento
 legatus fuerit. Nam fūdo
 alienato instrumenti lega
 tum extinguitur. **S**i
 grex legatus fuerit et
 postea ad vnam ouem p
 uenerit qd supfluit vēdi
 cari p̄t. **O**rege autez lega
 to ecia oues eas q post te
 stamentum factū gregi ac
 quirunt legato cedere iuli
 anus ait. **E**st autez gregif
 vnu corpus ex distantibus
 capitibus sicut ediu vnuz

paratus rez diucius mensurae fine qd9 no possit eret ce
 ri possessio. vt. ff. de fun. instru. qntu. i. ff. et sit instrumē
 ta fūdi colendi suandi gra opata. vt. ff. de fun. instru. l.
 instra. q snt illa ibi habes. **r** Alienato. a testatore.
s Si grex. qui ex. r. ouib9 constz. vel sex vel quatuor por
 cis. vt. ff. de abegeis oues. **t** Ad vnam. sic ff. q̄cuifqz
 vnu. l. sicut. s. finali.

corpus est ex coherentib9
 lapidibus. **E**dibus deni
 qz egatis colūnas et mar
 mora que post testamētū
 factū adiecta sunt legato
 dicimus cedere. **S**i pecu
 lium legatū fuerit sine du
 bio quicqd peculio accidit
 vel discedit viuo testato
 re legatarij lucro vel dam
 no est. **Q**uod si p9 mortez
 testatoris ante aditā here
 ditatez seruus acq̄uerit
 iulianus ait siquidem ipso
 manumisso peculiu legatū
 fuerit omne qd ante aditā
 hereditatem acq̄sitū est. le
 gatario cedere deberi. qz
 huiusmodi legati dies ab
 adita hereditate cedit.
Si et si extraneo peculij
 legatū fuerit non cedere
 ea legato nisi ex rebus pe
 culiaribus auctū fuerit pe
 culium. **P**eculū autem
 nisi legatum fuerit manu
 misso no debet q̄uis si vi
 uus manumiserit sufficit si
 non adimat et ita diui se
 uerus et antonin9 rescrip
 serunt. **I**dem rescripse
 runt peculio legato no vi
 deri id relictum vt peticio
 nem habeat pecunie quam
 in rationes dominicas im

siue alij eūno sit relictū. qz non cedūt legata. similie in ter
 cio scz snt pares. in secūdo distinguit eūneus a seruo. ut
 hic. na qd legatū cedit eūneo a morte h seruo ab adita he
 reditate. qz nec libtas sibi p̄us debet. vt. C. de cadu. toll.
 cum igit. et. s. in nouissimo. et. ff. qm di. le. ce. l. n. inter qd
 legatū seruo manumisso relictum est vnu ut hic condico
 nalia. vel in diem incertum relictā ex die vel condicione ex
 istente cedūt. i. Ensmittunt ad heredes. na an ditione vel
 diem vementē. si decedit legatari9 no Ensmittit. vt. C. de

u Legato. sic ff. e
 grege. sic. j. pr. s.
r Pōt. ff. qd9 mo
 dis usufruc. anni. l. h
 oē. So. facilius pdi
 tur legatū usufr. q̄
 appetatis. vt ar. ff. e
 t. repeti. s. rei mu. et
 ff. e. l. sed in grege.
 in fine.
y Co: p9. tria. n. snt
 corpa rez. Vnu qm
 vno spū. i. el. medaco
 ne continetur. vt hō
 lapis. secūdo qz ex co
 herentibus constar.
 vt domus et armarū
 Tercū qd ex distan
 bus corporib9. vt
 grex et populus. vt
 h. et. ff. s. vñca. rez.
 mixtura. s. i. et. ff. de
 rei ven. m. ren. s. at i
 hns. Acurfius.
z Cedere. sed. co
 lumpna. vel tignum
 domus legari pure n
 potest vt. ff. e. l. ce
 te a ne vrb. s. forme
 a. **F**uerit. seruo vel
 eūneo.
c Peculio. naz q fu
 tutū peculij legari
 p̄t. vt. ff. de pecul.
 le. l. ei. qz et fac. s. ab
 h. pr. s. acurfius.
d Legatario. eidez
 manumisso.
e Cede. no tria tes
 pora. an morte testa
 toris et p9 an tñ ad
 tā hēditatē. s. et p9
 i pmo tempore scz q
 inueme cessisse dies
 legati omis snt lega
 tarij pares. na qd qd
 eo tempore acq̄uerit
 seruus talis. et cui
 peculū e legatū ac
 quirat. siue ipi seruo

Marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and some isolated words or phrases.

de cas. toll. s. fm aut. nisi in tribus casibus. Primus. vt. ff. de ad. et de. ad. dicōnes. Secundus. ff. e. l. iij. Tercius. ff. qū. di. le. ce. si cū p̄sumiōe. Tre. x. buz. cedē. duas. h3. sig. ficatio. nes. i. ma. pe. deb. vt. ff. de. x. sig. l. cedē. Item. cedē. q̄. tum. ad. em. s̄. missionē. ut. accipiē. C. de. cas. toll. p. totū. et. in. v. tra. q̄. p̄. hic. accipiē. a. Quia. bona. ē. rō. si. n. p̄. us. cedet3.

Peculū. sic. C. 8. pec. ei. q. li. me. l. i. **Q**uā. cur. tam. rare. ff. q. z. secundo. casu. l. q. mē. viuof. opas. ei. 9. ma. uis. s̄. for. erat. h̄. tuer. 9. vñ. s̄. sa. dona. cō. p̄. sumi. s̄. **Q**. vt. ff. man. h. x. o. nō. s. p̄. p. vel. fm. p. p̄. t. p̄. occupationem. mor. q. p̄. sumi. auf. fere. si. potuisset. vt. i. aut. Stri. et. se. s. ill. s̄. i. bi. p. tum. s̄. tu. mō. tis. angustat. 9. z. et. C. q. test. fa. pos. hac. consultissim. s. i. **L**egato. s. suo. et. ē. libtas. fuit. legata. al. iud. si. ex. t. aneo. vt. ff. de. pecu. le. l. vi. s. h. et. l. si. Stich. **P**erico. z. n̄. testatō. fuerit. hui. s̄. s̄. uetudi. ms. ut. reddet3. seruo. q̄. sibi. debebat. ut. ff. s. pec. le. dō. 9. Stich. s. i. m. si. **D**ez. rescripser. cū. rō. i. bz. q. d. si. suo. relinq. lib. tar. ē. rō. i. bz. ab. eo. red. dit. eo. i. p̄. o. et. pecu. liū. legare. sibi. videor. aliud. ecō. tra. si. lib. az. tē. relinq. et. rō. s̄. rō. dere. veto. q. nō. vid. z. legatū. peculū. ut. ff. dele. i. si. hui. 9. vett. 9. rō. nes. aut. reddere. di. cē. q̄. n̄. amoto. dolo. et. fraude. reddidit. vt. ff. de. fidei. con. l. i. l. thaj. s. Stich. 9.

pendit. idem rescripserit peculium videri legatum cū rōibz redditus liber esse iussus est et ex eo reliquas inferre. **T**am at corpales res legari pnt q̄ incorpales. et ideo q̄ defūcto dēt p̄t aliē legari vt actōs suas heres legatario p̄stz. n̄ exegit viuus testator pecuniam. nā h̄ casu legatus extinguit. **S**z tale legatū valet dānas heres me9 esto domū illi9 resicere vel illū ere alieno liberare.

Si gñalit̄ hui9 vel res alia legēt electō legatarij ē nisi aliud testator dixerit.

Opcionis legatū id est q̄ testator ex seruis suis l̄ alijs rebz optare legatariū iusserat hēbat in se oī cōnē. et ideo nisi ip̄e legatarius viuus optauerit ad heredē legatū nō trāsmittēbat sed ex oī tōe n̄a z h̄ i meliorē statū reformat est et data est licentia z heredi legatarij optare seruiz licet viu9 legatari9 h̄ non fecit z diligenciore t̄ctatu habito. et h̄ in n̄a oī tōne aditū est. vt siue plures legatarij extiterint q̄bz op̄cio relicta ē. et differenciant

Reliqua. ali3 as reliquis. i. aliqua que erant reddenda reddere cum iam q̄d reddiderat. vel etiā si nichil. vt. ff. de. x. si. l. cete. roz. m. Inferre. repetere iussus est. n. Incorporatiles. i. actiones et seruututes. vt. s. de rebus cor. et incor. z. ff. e. l. i. et. l. cetera. in. p̄n. **O** Restet. sine cessione in viles habet legatarios. vt. C. e. l. ex legato p̄. Exegerit. nā si exegerit sp̄. in dubio p̄sumo voluisse legatū extingui. ut. ff. de. adm̄. le. l. pe. s. fi. et de. li. le. non

solū. s. liberatio. nisi p̄beē cōfriū. vel qz debitor vltro obtulit eo nō petente. vel qz exactā p̄ legatario deposuit. vt. ff. e. l. i. fidei. com. s. si. rem. **S**z tale. alieno liberare. nam vtilitatē habet. r. **S**i gñaliter res. vt equus. **L**egatarij. a p̄ncipio. et ex post facto fm. b. vt. h. et. ff. e. l. i. si. seru9 legatus. s. cū homo. s. h̄ a p̄ncipio dabat electionem heredi si ex otumacia Enfferetur in legatariū. a. ff. de. fuitur. s. si. cui. et. C. de. sol. l. i. jo. disti. gñit. aut in gñe gñā lissimo vel subalterno. ut suba vel corz pus. vel animal. s̄. ca. su. nō. v3. cū festucam vel muscam dando si bereē. vel eo gñe q̄ dyaletici sp̄m appel. lant. ut homo et simi. lia. et tunc subdistm. gue. aut habeat i be. reditātē suos. et tē legatarius eligit di. modo nō meliorem. vt. hic. et. ff. e. l. i. le. gato. i. h̄. et. l. qu. duos. z de. lib. le. l. ij. aut nō habeat. et tūc heres eligit. vt. ff. s. triti. vi. et oleo. le. l. iij. i. h̄. et. l. iij. si. aē. testator ex certis res. inquit incertuz. aut ipse sentit de certo. q̄z patz xp̄s̄o nomi. ne eius. et tūc eligit heres. et ei9 viltat. tem interptat. aut si sentit. et tūc legatari9 eligit. ut. ff. e. l. i. si. quis a filio. s. h̄ plu. res. et. l. q̄. duos. i. do. mo. aut in gñe lega. ta. si. h3. testator do. mos. vnā. ex. h̄s. eli. git heres. si nō h3. et. reliquit. derisorii ē legatū. vt. ff. e. si. do. mus. in. fido. in. gene. re. legato. dic. non. va. lere. legatum. cū. vni. us. digiti. possit. fieri. fundus. vt. ff. de. iur. do. cum. post. s. gen. et. ff. e. l. i. q̄. m. rez. s. q̄. si. quis.

ī corpe eligēdo. siue vni9 legatarij. plures heredes sint. et m̄ se cē optandō differenciant alio aliud corp9 eligere cupiētē. **N**e pereat legatū qd pleriqz prudēciū oītra beniuolenciā introducebāt. fortunaz esse huius op̄cionis iudicē. et sorte eē dirim̄s. vt ad qz fors deueniat. illi9 sententiā i op̄cione p̄cellat. Legari aut ill solū p̄t. cū q̄bz testamti factio ē. **S**i n̄ t̄ctis h̄o p̄s̄oīs neqz legata neqz fidei. omis. sa. olim. relinq. ocelluz. erat Nam nec miles q̄dē icerte p̄sone poterat t̄liquere ut diuus adriā9 rescripserit.

Incerta vero p̄sone vī debāt. q̄ in cēta opinione testator aīo suo subiciebat v̄ luti si q̄s ita dicat q̄ cū qz filio meo filiā suā i matrici nō dederit id ē collocauerit ei heres meus illū fundum dato. **I**llud qz qd h̄s. reli. qui. bāt. q̄ p9. testm̄ scriptū p̄. m̄. s̄. ules. s̄. signati. erant. e. q̄. in cēta. p̄sone. legari. vide. bāt. z. demiqz. multe. alie. hu. iusmōi. sp̄s. sunt. **L**iber. tas. q̄z. incerte. p̄sone. nō. vī. debāt. posse. dari. qz. place. bat. noiati. m. suos. liberari.

Condicionē. s. si eligeret. p̄. **E**t ideo bona ratio. vt. C. de. cas. tol. s. fm. aut. aliquid. **E**t. constōne. q̄. ē. C. oīa. del. si. in. p̄n. **I**n. n̄. s̄. t̄. oī. ne. s. p̄. dicta. **C**upiētē. e.ē. alio. aliud. subaudi. nā. vtilitatē. h3. ut. C. e. l. constōne. s. qū. ff. del. i. l. fi. in. p̄n. **B**eniuolenciā. i. oī. ē. q̄. tāt. ē. s. q̄. d. perit. nā. de. iure. stricto. perire. deberēt. vt. ff. e. l. i. hui9. s. fi. **E**t. sorte. vel. cum. talis. vel. alio. mō. sic. ff. de. iud. in. tribus. s̄. quare. iudex. nō. o. pellit. eos. ad. con.

sentens. ut. ff. e. huius in fi. R. pmo. h. mo. compellit. vel ibi
cōpellit in acf. eligēda q̄ daē a iure. h. aut nō cōpellit i eo
q̄ deē a testatorē. ceteris estimacionē p̄stet suaz. pti
a **Sentēcia.** vt tñ. um. vt. C. omnia del. l. fr. in p̄n. Ac.
b **Legari** solū. et econē idē solus legat. vt. ff. e. i. l. ij.
c **Factio.** in passiuā significacōne accipe. vt. s. de here. q̄. et
diff. s. testamti. Sed

qui sūt isti quā nō ha
bent testm̄ti factiōne
R. in. ert a p̄sona. ut
j. pr. s. jte peregrin⁹
siue deportat⁹. vt.
C. de hē. isti. l. i. jte
i metallū dānat⁹. vt
ff. s. hys q̄ p nō sc̄p.
ha. l. si metallū. Tē v
uus de adulterio cuz
dñā omisso accusat⁹
vt. s. de hē. insti. s. ij
Tē collegiū nisi p/
hibet licitū. vt. C. s.
hē. insti. l. collegiū.
jē incestuosi. vt i aut.
q̄. mo. na. ef. sui. s. vi
ti. jte hētici maioris
hēs. vt. C. de hē. l.
manicheos. Trem a
postate. vt. C. de a s
postatis. h. ij q̄ factaz
Tē mulier nūbens i
tra anū a tpe mortis
mariti. vt i aut. de
d **Ans.** L. nup. s. j.
t. s. hō ocellum erat
hodie sē. ecia3 an. l.
grecā iferioze i pau
perib⁹. ut. C. de ep̄.
e **Rā** et cl. l. id q̄
nec miles. cui⁹. s. mi
lie vilitat suat. p. l.
af. vt. C. s. tel. mi. l. i
f **Quid** q̄ deligt.
m k̄tis ianuarij foru
ebā. i. i. i. i. i. i. i. i. i. i.
notes administrare. et
an p tres mēses d̄h̄g
banē. vt. C. de ob. a
de. l. publi⁹. et. C. s.
ngēa. mu. l. i.
g **Libtas** dari. vt si
dicat ita. illū liberuz
esse volo q̄ capitolii
p̄mo ascēderit. vel si
mile fecerit. ut. s. pr.
s. i. certis. vel stichū
libez. eē volo cū ha
bit duos stichos. ut
ff. s. ma. tel. cū ex plurib⁹.

h **Sub ēta.** sic. ff. del. p. l. iij
s. l. apli⁹. sic. ff. e. si hui⁹ legat⁹. s. hui⁹. sic. ff. e. i. l. legat
to. s. i. i **Incertis.** ipeti. q̄. nāfale debitū. vt. ff. de ob.
mde. iul. et. l. frat. a frē. et. l. si dñs in fi. k **Legabat.** s.
nec instituebat iut cui. vt. ff. s. li. et p. l. gall⁹. s. ille cas⁹
l **Duos.** s. q̄ndā an emancipacionē ut seq̄t m **Futur⁹.** s.
l. dēs. n **Sz** nec. q. d. nō solū i postumo. s. oia sup̄dca ab
illo. s. inētis correcta sūt. vt ar. ff. e. iij. l. s. legatū. i. R. et
l. ea tñ. o **Constitutio.** quā nō habem⁹. p **Huic.** s. po

Sub certa hō demōstra
cione. i. ex certis p̄sonis. in
certe p̄sone recte legabaē
veluti ex agnatis meis qui
nūc sunt. si q̄s vxorē filiam
meā duxerit ei heres meus
illam rem dato. **I**ncertis
at p̄sonis legata l' fidei
cōmissa relicta et p errore
soluta repeti nō posse. factē
cōstōib⁹ cautum erat.

Postumo q̄s aliena in
utilitē antea legabaē. Est
aut alien⁹ postū⁹ q̄ natus
inter suos heres testatorē
futur⁹ n̄ est. **I**deoq3 ex e
mācipato filio oceptus ne
pos. extneus erat postū⁹
auo. **Sz** nec h̄mōi spēs p̄ci
tus ē sine iusta emancipaci
one derelicta cū in nostro
codice ostō posita ē p q̄ et
huic pti medemur non so
lū in h̄editatib⁹ s3 ec̄ i lega
tis et fideicommissis. q̄s e
uident ex ip̄si⁹ lectione osti
tuciois clarescit. **T**utor
autē nec per nostram osti
tucionez incert⁹ dari debz
qz certo iudicio debz pro
tutela q̄s sue posteriorita
ti cauere **P**ostum⁹ at
alien⁹ heres institui et an
tea poterat. et nūc p̄t nisi i
vtero ei⁹ sit. q̄ nostro iure

stumo. q **T**utor. p n̄am. s. sup̄dca ostōne greca. nec
veteri iur. vt. ff. de testa. tu. tutor mētus. vt si ita dicebat
illū tutorem do. q̄ p̄us de tuscia venerit. **P**osteritati
id ē filijs. s **P**oterat. s. de iur p̄torio. nō cuili. vt. j. s.
bo. poss. i. R. s. et. ff. de li. et post. gall⁹. s. ille. **T**utor
p̄t. s. q̄ est illa q̄ vxor esse nō p̄t. **R.** multe sūt ille. vt. s. de

vxor esse non p̄t. **S**i q̄s
in nomine. cognomine pre
nomine. agnomine legata
rij testator errauerit. si de
p̄sona constat nichilomi
nus v3 legatū **I**demq3
in heredib⁹ suat et recte.
Noia em̄ signandoz hoim
ḡcia ipta sunt q̄ si quolibz
alio modo itelligāt. nil int̄
est. **H**uic p̄xima est illa
iuris regula. falsa demon
stracione legatū non p̄mi
veluti si quis ita legauerit.
stichū suum meū. vernam
do lego. l3 em̄ non verna s3
empt⁹ sit. si s̄ huo tñ ostat
vtilē est legatū et oueniēt
si ita demōstrauerit stichū
suuz. q̄s a seyo emi sit qz ab
alio empt⁹. vtilē est legatū
si de huo ostat. **L**onge
magis legato falsa causa
n̄ nocet. veluti cū quis ita di
xerit ticio qz me absente ne
gocia mea curauit stichuz
do lego. vel ita ticio qz pa
trrocinio ei⁹ capitali crimi
ne liberat⁹ suz stichū do le
go licz ei neq3 negocia te
statoris vnquā gesserit i
cius. neq3 parrocinio eius
liberat⁹ est legatū tñ valz
Sed si adicionalit̄ enu
merata fuerit causa aliud

nōnūq̄. s. si. secus in vendicōne. vt. ff. de s̄ben. emp. si q̄s
fundū. **L**onge. ideo dicit magis. qz h̄ba false demons
tracionis sūt de suba i p̄suis legatū. ut cū dico. stichum h̄z
nam do lego. s3 h̄ba false cause nō ita. **T**rem qz cause legā
di non coherent legato. vt. ff. de ob. et de. cum tale. s. fal
sa causa. **J**tem qz h̄ dare p̄sumit. vt. ff. de ob. i. mde. in fi.
s. ei q̄s. **S**i condicionalit̄. nota obdicio p̄ h̄ apponit. vt
h̄ et. ff. de condi. mde. qui p̄misit et p̄ cuz. vt. ff. de h̄. ob.
quocunq3. s. non solū. nisi in casu. vt. ff. de tutel. l. muto. s.

nup. diximus. s. si ad
ūsus. C. s. testa. l. iij
u **S**i quis in noie.
nomē est gen⁹. s3 po
mē h̄ p̄ spē sui. vt al
berius quidē p̄tri
p̄sone nomen. agnos
mē. q̄si oīe agnacio
nis nomē. vt azmel s
lus. **P**renomē q̄s cā
dēe poiē. vt sim duo
tullij vni supaddaē
marc⁹ ut dē māc⁹ tu
lius. nam marcus est
p̄nomē. **A**gnomē est
q̄s imponit ab euen
tu. ut africanus qui
vicit africa. alama
cus et gotic⁹. vt. s. i
Rubrica p̄hemij hu
ius libri. **A**urhus.
x **H**eredibus. si er
ret in eoz. nomē.
y **L**egatū. sic. ff. si
cer. pe. l. certū. C. e.
si foreidiamū. **A**ur.
y **I**ntelligentur. s.
a testate et h̄ in p̄p̄s
in appellatiuis distm
guit. s3 in jo. an. paruz
erret. vt libro s̄ mem
branos appellet. quo
casu v3 maxime cum
fuerit osuetus sic ap
pellare. vt. ff. del. in
liboz. s. qz cū casti⁹
an multū erret. et tē
oē. vt. ff. e. l. in. a. de
sup̄. le. l. labeo. i. me
z **I**nter dio legis
est. vñ lib hō sibi no
men mutare potest.
l3 ser. nō possit. vt
C. de mu. no. l. i. et
ff. s. fal. falsū. **A**ur. h̄
a **V**ernaz. **V**erna ē
seruus ex ancilla tes
tatoris natus.
a **S**i de seruo emp/
tus. idem et si n̄ emit
vt ar. ff. de v̄sicapio

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and other legal references.

sub condi. modus p ut. ut. C. de his q sub mo. l. ij. causa p qz. ut h dem. acio fit ostentendo aliquid qd non e. ut. s. p. ff. et. ff. e. si sit. s. i. circa hoc quatuor. si dicas. et pmo falsa causa non nocet ut h. condicio nocet si sficiat. ut hic et. ff. h. cer. pe. cum ad certum a. l. itaqz. modus idem qz condico opat. excepto qz id qd dat sub modo eci am ante qz modus impleatur potitur cau sione tam interposi ta de modo implens to. qd non est in con ditione. ut. ff. de ad. n. de. qui heredi. s. fi. et de adm. le. libto. s. lucius et. ff. e. l. si cui. In demonstra co ne distingue ut. ff. e. si sit. s. i. et. l. non qz cumqz. Accursus flo rentinus. q. Unu tiliter. sic. C. de ne cessarijs seruis h. m. si. quidam s. illo. s. tra. sed ibi non impo nitur necessitas dan di. vel in nimis loqz tur ut. ff. de ali. et ci. le. seruos. nam cu sit purum a morte testa toris cedit. ut. C. de cadu. tol. s. cum igie r. Legari. ppter co fusione hereditatis. et legatarij. qz eade psona sibi iph debe re non potest.

Valere. exceptis quibusdam casibz. ut cum res tua sit tibi le gata. et ante morte z testatoris alienata. Instituto suo. i. dno ex psona sui ut s. p. quas p. no. acq. s. Te sui. s. i. de dno erit heres. s. si valet legat. qz id non pt esse heres et legata ruis ut. ff. de l. i. lega tu est. s. i. s. Pro ficere. qz actus mori encum no pnt ee in suspenso ut. C. omnia p. l. si. m. fi. et. ppe re glam cathomis q se z qui. t. Exierit. s. uis legatarius. qz is est regula cathoma na. u. Heredis no fit. nam si est adhuc suus. non valet lega tum. alias valz. sic. ff. ad. l. fal. l. si. a suo. accurs. florenti nus. v. intelligitur. nam nemo est heres adhuc cum et domini iussu et serui debeat sequi voluntas. ut. C. de here. insti. cum proponas. et licet hereditatis dies cedat. ea a

ius est veluti hoc modo ti cio si negocia mea curaue rit fundum do lego. An suo heredis recte legam queritur et stat pure m utiliter legari nec quicqz pficere si uiuo testatore de p tate eius heredis exi erit qz qd inutile foret le gatū si statim post scm te stamēuz decessisset testa tor n d3 s iō valē quia di uicius testator vixerit.

Ab odico vero rē le gaū ut reqram an q tpe dies legati cedit in p tate herdis nō fit. Ex diūso herede instituto suo qn dno recte ecia sine odicoe legetur nō dubitat. Naz et si statim post scm testm decesserit testator n tñ a pud eū qui hēs fit dies le gati cedē intelligit cū hē ditas a legato sepata sit et possit p eū suū alius hē res effici si pū s qz iussu dñi adeat in alterius p tate trāslatus sit vel manumif sus ipe heres efficiēt qbus casibz vtile ē legatū. Ad si in ead cā pmāserit r ius su dñi scz legatarij ad i erit euanesceit legatū.

An hēdis instōnez le gabaū inutilitē scz qz testā vim ex instōne heredū ac cipiūt et ob id veluti ca put atqz fūdamentū intel

ligitur tocuis testi hēduz institutio. Pari rōne nec libtas ante heredis instō nem dari poterat s3 qz in ciuile esse putauimus scp ture ordinē quid sequi qd et ipi antiqtati vitupand fuzrat visum sperni autez testatoris volūtātē p no strā ostōnez h viciū emen dauimus ut liceat ante heredis instōnez et inter medias heredum institu ciones legatū relinqre et multo magis libtatē cui9 vsus fauorabilior est.

Post mortē quoqz herē dis a legatarij simili mo do inutiliter legabatur. veluti si quis ita dicat cū heres meus mortuus fue rit do lego. Item p die qz heres a legatarius mo rietur sed simili modo et hic correximus firmitatē hmoi legatis ad fideicon missorum similitudinē pre stantes ne in hoc casu de terior causa legatoruz qz fideicomissoz inueniatur.

Pene quoqz nomine i utiliter legabatur et ad i mebatur vel transfereba tur. Pene autem nomine legari videtur qd coher cendi heredis causa relin quitur quo magis aliqd faciat aut non faciat velu ti si quis ita scpserit heres

dit a tamen legatum a mōte testatoris cetet. ut. C. de cad. tol. s. in nouissimo. vnde apud dominum erit legatum. sed hereditas apud nullum que poterit esse vel apud hunc vel apud illum. si alienabitur scilicet seruus prius ut sequitur.

Ante legabatur aliud in tutore etiam olim ut. s. q. da. tu. pos. s. ad certum. y. Fundamentum. cum sine illo nullum dicatur. ut. ff. de iur. codi. l. si. et. i. ti. iij. s. in primis. et de his qz inter. delē. l. pe. ibi calphurnius.

Eundem. scilicet dominum qui fit heres p seruum. quia adhuc non est.

Heres sit. i. dicez remortuo testatore statim post testamē tum non ideo statim dominus serui erit heres p seruum et lega tarius p se. et ita nō erit apud eum. i. eum dem heredem heredi tas et legatum qd es rat supiori. s. ymmo ad hoc ut sit heres p seruum duo precede re oportet. iussus do mini et obediencia serui. et interim serui condicio poterit vari ari. sed legatum tan tum interim habebit dominus. sunt ergo sepata. hereditas et legatum interim cuz legatum apud domi num. hereditas apud nullum donec seruus vel manumissus sibi vel iussu alicuius do mini eam adeat.

Ordinem. nota ordinem scripture n seruandum. sic. ff. de sol. non enim contra ff. de fideio. l. i. gna liter. s. quid ergo et in aut. s. here. et fal. s. ino. dimatum. c. Voluntatem. re. pete vitupand. erat d. Constitutionem quam non habemus secundum quosdā vel dicverius qz loq tur de ea que est in C. de testamentis. l. ambiguitates. et qd

ibi dicit non ex mente referas ad alia. non ad hunc ordinē. e. Fauorabilior. nisi in duobus casibus ut. ff. de ma. t. cuz ex pluribus. et. del. i. si quis a fi. s. pe. et. l. ferre. et. ad tre bel. si patrom. s. sed si non fructibus. Accursus. florentin9

ibi dicit non ex mente referas ad alia. non ad hunc ordinē. e. Fauorabilior. nisi in duobus casibus ut. ff. de ma. t. cuz ex pluribus. et. del. i. si quis a fi. s. pe. et. l. ferre. et. ad tre bel. si patrom. s. sed si non fructibus. Accursus. florentin9

Convenimus. ut. C. ut ad. ab here. et otra here. l. i. ac.
Legatus. in stipulacombus idē ut dicta. l. C. ut acti.
ab here. et otra here. l. i. caue tñ qz legatū incipit ab here.
de. vel heredi dari. qd primo nullo modo fuit. sed stipulas
cio fuit. licet inefficax. ut. ff. de euidi. qui a pupillo. et. l. fi.
p impudenciam. q. n.
mirum. h. **Q**ues
natur. ut. ff. e. i. l. i.
et. s. e. ti. q. sed non
vsqz. i. **A**dimeba
tur. s. verba expone
ut. j. ti. i. k. **A**liqd
qd fieri vult. fm jo
hoc adiecto. scilicet i
penam heredis se cō
mittere. alias est adi
cio et valet. ut. ff. de
his qui pe. nomine. l.
i. et institucione qz
primo potest legare
rem et postea here
des instituire. accu
sus florentinus.
Non faciat. qd fie
ri nō vult. m. **C**ol
locauerit. s. qd fieri
volo scilicet eam col
locari. n. **N**on col
locauerit. scilicet qd
fieri nolo. o. **A**lie
nauerit. qd volo alie
nauerit. nam ut alie
nat volo. p. **P**er
id est valde. q. **A**g
noscere. s. posse ut. s.
qui. mo. tes. infir. q.
fi. r. **O**bservanē.
ut. C. de tes. mili. l. i.
ac. r. **C**ollocauerit
s. qd fieri intererat.
accu. s. **C**onstitui
mus. ut. C. de his
que pe. no. l. i. acur.
s. **I**mpossibilia. ff.
e. l. si mibi. q. i. qd. so
lu. ibi nō erat impos
sibilis poterat enim
esse qd diuivueret a
j. triduum post id fi
eret qd volebat. vel
dic qd ibi voluit tes
tator heredem con
stituire se soluturus
si decederet. s. testat
or infra triduum. q.
potuit non autem sol
uere. Item contra. s.
s. here. insti. q. impos
sibilis. So. quidam
dicunt non valere sic
cut testator voluit ut
hic. valet tamen pu
re ut ibi. vel distin
gue. secundum job.
aut apponitur condic

meus si filiam suam in ma
monio cum ticio colloca
uerit vel ex diuerso si non
collocauerit dato. x. aure
os seyo aut si ita sc̄pserit
heres meus si seruum sti
chum alienauerit vel ex
diuerso si non alienauerit
ticio. x. aureos dato et in
tantum hec regula obser
uabatur ut p quam pluri
bus principalibus ostitu
cionibus significetur nec
principem quidem agno
scere posse qd ei pene no
mine legatus sit nec ex mi
litis quidem testamento
talisa legatavalebant q̄
uis alie militum volunta
tes in ordinandis testam̄
tis valde obseruabantur
quinciam nec libertates
pene nomie dari posse pia
cebat eo amplius nec he
redem pene adici posse sa
binus estimabat veluti si
quis ita dicat ticius hēs
esto si ticius filiam suaz in
matrimonio seyo colloca
uerit sepus quoqz heres
esto nihil em̄ intererat q̄
ratione ticius coherceat
vtrum legati dacione an
coheredis adiectione.
Sed huiusmodi scru
pulositas nobis non pla
cuit r generaliter ea que
relinquuntur licz pene no
mine fuerint relicta vel ad
empta vel in alium trans
lata nihil distare eciam a
ceteris legatis constituis
mus vel in dando vel in ad
dimendo vel in transferē

cio impossibilis heredi aut legataio si heredi non valet le
gatum ut hic. si legatario valet ut ibi. et qre ex. C. de his
que pe. no. l. i. t. **I**nterdicta. ut inquilmos sine p̄dij ut
ff. e. si quis inquilmos. u. **P**robrosa. ut vestimeta in fu
nus. ut. ff. e. i. l. suo alieno. q. si. v. reliquias in mari. ut. ff.

do exceptis his videlicet
que impossibilia sunt vel
legibus interdicta aut a
lias pbrosia h̄mōi em̄ testa
mentorum disposicionem
valere secta meorum tem
porum non patit̄.

De adempcioe legatorz

Adempcio legato
rum siue ex eodez
testamento adim
mantur legata siue codi
cilli firma est siue contra
rijs verbis fiat adempcio
veluti si quis ita legau
erit do lego ita adimat̄ nō
do si lego si nō otrarijs s̄
alijs quibuscumqz v̄bis.

Transferri quoqz lega
tū ab alio ad aliū p̄t velu
ti si q̄s ita dixerit hominē
stichū quem ticio legau
seyo do lego si nō eodē te
stamento si nō i codicillis s̄ se
cerit q̄ cāu si et ticio s̄ a
dimididetur et seyo dari

De lege falcidia

Pest ut de lege
falcidia dispicia
mus qua modus
nouissime legatis imposi
tus est. Cū em̄. xij. tab. le
ge libera erat legadi po
testas vt licet r totū p̄i
moniu legatis erogaē q̄p
pe cū in ea lege cautū essz
vti leg assz sue rei q̄sqz ita
ius est visus ē h̄ac legan
di licēcia coartat idqz ip
soz testatorz gr̄ apuisuz
ē obid q̄ plerūqz itestati
moriebant̄ recusantibus
sepsis heredibz p nullo a
mimo iureo hēditate ad

de qd. in st. l. pe. in
prim. v. **S**ecta. i.
ego qui sequor iustit
ciam hoc tempore nō
pacioz. sic. ff. de pac
i. si. m. fi. **D**e ad
ēpcione legatorum
qz ambulatoria ē de
fund. voluntas vsqz
ad supmū vite exitus
ut. ff. de ademp. l. iij.
q. si. et. i. se. iō post
data legata eciam de
eis adimendis videā
mus ac.
Adempcio. adi
mantur. s. le
gata. ac. a. **C**odi
cillis. s. testō confir
matis fm quosbā nō
aliter. sed nos ostra
ut in aut. de resti. fe
deis. q. manifestum.
col. r. b. **F**irma
ut si eodem testō fiat
videtur nec datus. si
aliavoluntate videt̄
datus. sed postea ad
emptum. ut. ff. d. his
q̄ inte. de. l. i. et. ff.
del. i. si ita scriptum
sed vidz q̄ nulla talis
voluntas valeat cu
videatur sibi repug
nare. ut. ff. d. reg. ut
l. ut repugnancia. q̄
est huic ostraia sed
dic q̄ ibi dicit repug
nancia q̄ sit p̄ter im
plicat̄ ē v̄b̄oz. ut
ff. d. qd. insti. si ticius
et habet locū predi
cta regla qm̄ non ap
paret que sit vltimu
quo casu neutra valz
si autem apparevlti
ma valet. ut. ff. e. l. m
hil. phibet. c. **A**lij
scilicet ut adimo. vel
penit eo eius qd debi
vel s̄lla ymmo eciam
nū avolūtate p̄iup
ta. ut si iunctus pos
tea sit factus lega
tarij. ut. ff. de adim
le. l. iij. m. fi. et. l. iij.
d. **T**ransferri. fac
ff. e. translatio.

Et scio. sed si secus est non capax. nuquid ademptio a primo facta valet. sic. ut. ff. de l. i. plane in prim. De lege falsis. qualiter minuatur legata ademptione vel translatione dictum est. nunc qual. l. fal. minuatur. et ideo dicitur sup. est. rē.

Sp. est. falsis. dia ideo sic dicta. qz ut falsi. sic hec lex legata rescat. vel die a falsidio auctore dicta ut a publiciana a publico dicta ut. j. s. ad. s. alie. a. **Qua** scilicet falsis.

Vel. p. eciam. **Uti. hec sunt verba.** m. ta. d. **Sue** rei. id est in re sua tota quam ipse legavit vel eciam alienavit. nam et aliena res legari potest ut l. b. et. ff. ad. l. fal. l. i. in p. et. s. del. s. non solum.

Ipso. i. testato rum. non tamen licet testatoribus ea repudiare nisi in casu ut. ff. e. q. de bonis. s. fi. et. l. si debitor. ar. s. c. de pact. l. pe. ibi cum et alia regula sit. rē. s. hodie p. aut. s. h. cu. tes. stator. q. est. C. ad. l. fal. s. f. **Adire.** facit. j. ti. i. s. sed quia heres. s. **Sup. b.** i. sup. coartanda legandi lina. h. **Ro** uissime. i. ultimo.

Legare. vel eciaz causa mortis donare nam et ibi locum habet falsis. Item et in mortis causa capio. ne licet de hac quida. contradicant. et est p. eis. ar. ff. e. l. a. ceptus. item in fidei. ut. C. e. l. i. j. Item in donacione inter vivos que morte confirma. tur. non alias. ut. C. e. m. donac. et in his habet locum q. h. delegatis dicitur.

Uti. hec sunt verba. m. ta. d. **Sue** rei. id est in re sua tota quam ipse legavit vel eciam alienavit. nam et aliena res legari potest ut l. b. et. ff. ad. l. fal. l. i. in p. et. s. del. s. non solum.

Ipso. i. testato rum. non tamen licet testatoribus ea repudiare nisi in casu ut. ff. e. q. de bonis. s. fi. et. l. si debitor. ar. s. c. de pact. l. pe. ibi cum et alia regula sit. rē. s. hodie p. aut. s. h. cu. tes. stator. q. est. C. ad. l. fal. s. f. **Adire.** facit. j. ti. i. s. sed quia heres. s. **Sup. b.** i. sup. coartanda legandi lina. h. **Ro** uissime. i. ultimo.

Legare. vel eciaz causa mortis donare nam et ibi locum habet falsis. Item et in mortis causa capio. ne licet de hac quida. contradicant. et est p. eis. ar. ff. e. l. a. ceptus. item in fidei. ut. C. e. l. i. j. Item in donacione inter vivos que morte confirma. tur. non alias. ut. C. e. m. donac. et in his habet locum q. h. delegatis dicitur.

ire. Et sup hoc tam lex fu ria q. lex aconia late sunt quarū neutra sufficiens ad rei osumacionez videbat. nouissime lata ē lex falsi dia q. cauetur ne plus legare liceat q. dodrantes totorū bonorū id ē ut si unus heres institutus sit. siue plures apud eū eo sue ps quarta remaneat. Et cū questū est duobus heredibus institutis vel ut ticio et sepo si ticij ps a tota ex hausta sit legatis q. noia. tim ab eo data sunt a sup. mod. onerata a sepo vero aut nulla relicta sint legata aut q. ptē eius dūtaxat in ptē dimidiā minuunt a q. is quartā ptē tocus hereditatis h. aut aplū h. z ticio nihil ex legatis que ab eo relicta sunt itine liceret placuit ut quartā ptem sue ptis saluā habeat et placuit posse quatā retinere. Et enim in singulis heredibus rō legis falsidie ponēda est. **Quantitas** aut primonij ad quā racō legis falsidie redigitur mortis tpe spectat. Itaq.

remanent ei tres vncie. que sūt quarta tocus. o. **Quar** tam ptem. i. tres vncias. p. **Quia is. l. sepus. q. ha** bet. hoc interrogatiue lege. et postea. s. et placuit rē. **Retinere. s.** quartam ptem sue ptis quā iure hereditatio habet non autem datum causa adimplēde condicōis si

ibi grā si is qui centū au reorū primonij in bonis habeat centū aureos legata uerat nihil legatarijs p. desse si añ aditam hēdita tē p. suos hēditarjos a ex ptu acillaz hēditarjaz aut ex fetu pecorū tm accesserit hēditati ut centū aureis legatorū noie erogatis heres quartā ptem hēditatis habiturus sit s. necē ē ut nō lomm. q. rta ps legatis de h. a. **Ex** diūso si. lxxv. legauerat et ante aditā hēditatē in tm d. creuerit bona incē. dijs forte a naufragijs a morte fuoz ut non aplūf q. lxxv. aureorū s. uel eciam minus relinqtur solida legata dentur. **Nec** ea res dānosa ē heredi em li bez ē nō adire hēditatez q. res effiē ut sit necē legatarijs ne destituto testō nō osequantē cū herede in porcōne pacisci. **Cū** autē ratio falsidie legis ponitur ante deducitur es alienū. Item funeris impensa et precia fuoz manumissorū tunc demum in

bi ab aliquo imputa bit sibi in quartam. nisi in statu libero esset datum. et de pecunia hereditaria de qua ei dare pmittit. ut. ff. e. id autē. et s. don. cau. mor. q. statuliber. Item nec legatum a colere re reliatum sibi imputet ut ff. e. in quartā nisi testator hoc cauerit. ut. ff. e. l. q. s. autē. i. R. et. s. marcellus. ac. **Quantitas** mortis. s. dele. s. si peculium. s. s. **So** ibi remanet seruus. quasi peculij dñs. **Legauerat. s. tres** ptes hereditatis. et quarta remanet. ita q. non habet locum fal. q. centum habebat in bonis ut. s. di. ctum est. s. **Ex** di. uerso legata. dicuntur alias dentur. hoc locum habet q. res hereditarie legate p. erint. si autem legate pereant distingue. aut erāt. pondere numero vel mensura et tunc idem idem est q. h. dicitur. aut non. et tunc aut incertum ex certis ut vnijs de seruis suis. et tunc si omnes peant. legatarij damnū est. ut. ff. e. m. racōne. s. diligenter et. s. incerte. aut penitus certa. ut s. h. et tūc perit legatario. ut. s. dele. s. si res legata. t. **Ca** res. respondet tacite ob.

leat. i. q. d. nōne erit iniquū opelli adire et non lucrari. et ita damnū sentire. **Uti. Pacisci. i.** aliqd optet eos dare heredi ut adeat. et ita nō q. non p. omnia ecia hodie sūt heredes quata fidei omnia legatis. nā fidei omnia rōpellit heredes dem septum adire. et nō ei dat ut. j. ti. i. s. sed si recuset. s. h. l. alienu. ecia cum ipsi heredi debebat tpe mortis. licet ofusi one sit factū in debitū. ut. ff. e. q. fundus. et. C. e. i. r. tū. ni si ex p. s. p. hibeat ut. ff. e. l. i. s. fi. **Uti. Seruoz.** mos erat antistus. ut q. suos nō habebat. vni vel plures emēt. q. honoz tis causa fun. r. testatoris pileati a ncederēt. quo facto stati

intelligunt maumissi. et sic illoz maumissoz de hie pre
 cui. et fac ad hac poficione. C. de lati. li. tol. §. h. a q dñi vel
 die q testator alicui. r. legavit ut alienū suū redimēt les
 gatarus et maumittēt. S. B. ei legato n̄ de hie falcidia m̄
 si de eo q sup est forte fca empcone ut. ff. d. fideio. li. l. de
 cem. et. ff. e. §. si nō
 suus. si aut ut sum
 pum legatarus ma
 numittēt. et tūc nuls
 iā patiē falcidiam les
 gatarus. et ita h̄ p̄
 cia deducit ut falcis
 diā nō paciant. ut. ff.
 e. si fu. et. l. iul. ac.
 a **R**acio habita. s.
 estimacione rez. non
 ex affectione s̄ omni
 estimacione. ut. ff. e. l.
 p̄cia. b **P**ro rata
 ut ita qrtam de hie
 heres si n̄ ei dimiser
 rat testator vel si ali
 qd erat residuum pe
 nes eū adhuc de hie
 ad supplecōnem. vel
 qntavel ecia millefis
 mā ut. ff. e. m. qntita
 te. §. si. et fac ad B. C.
 e. l. ij. et. ff. e. l. plau
 cius c **I**taq; si fin
 gam⁹ retento cau q
 hēbat in hois qd im
 gēta. d **O**ctava. s.
 qd im gētoz. q̄ e qn
 qginta. et ita hēbat
 hēs p̄ma qn qginta.
 a h̄ alia qn qginta s̄
 tracta et sic cētuz. et
 sic qrtā. e **Q**ingē
 tos. t. eto cau qd hē
 bat in hois qd im gē
 ta. et sic legavit vlt̄
 quā hēret cētum
 f **D**e hie. im p̄e po
 mē de hie q ad id qd
 excedit. et p̄e q ad
 qrtā q̄ e m hois. et sic
 seml positū h̄ b̄ p̄e
 et im p̄e pomē ut. ff.
 d. offi. p̄o. l. ij. §. nō
 q̄ l̄ fal. cessat i mult
 tis casib⁹ q̄ l̄ dicas ut
 dixim⁹ in aut. de h̄.
 et fal. §. h̄me nob.

De fideio. h̄ditatib⁹. Justinian⁹ post tractatū legatoz
 s̄ lege fal. pus q̄ s̄ fideio. tractavit. qz lex falcidia i lega
 tis pus fuit muēta. q̄ in fideio. s̄m. p. vel sic. dēm ē def. §. h̄
 qz de fideio. sum⁹ polliciti di cē. ut. s̄. del. §. h̄ ne in p̄mis.
 et iō s̄ fideio. tractem⁹. et qz s̄ fideio. aliud gñale. aliud
 spēale. gñale vero digm⁹. s̄ gñali p̄m videam⁹. ut. §. e. in
 p̄n. et. §. t. i. i. m p̄n.
 taturis nob s̄ fideio. qz eoz apd̄ atiq̄ alie se hē
 bat tractat⁹ ne qd̄ atiq̄ tatis penit⁹ igret. qre dica
 m⁹ s̄ fideio. gñalib⁹ et spēalib⁹ ut ar. s̄ testa. in p̄n.
 a **Q**uibus. ut spuris. et i his mil innouat nā nec hodie va
 let fidei omisus. ut. ff. d. ut fil. n̄ intelligit. §. i. ij. et. ij. et

reliq̄ ita rō habeat ut ex
 eo quartaps apud here
 dez maneat tres vero ptes
 inter legatarios distribu
 antur p rata scilicet porcō
 ne eius qd̄ cuiusq; eoz le
 gatū fuerit. Itaq; si fin
 gam⁹ qd̄ im gētos aure
 os legatos eē ⁊ p̄monij
 qntitatē ex q̄ legata ero
 gari optz qd̄ im gētoz eē
 qrtaps singulis legata
 rijs d̄z de hie q̄ si trecetof
 qn̄ quaginta legatos s̄m
 gam⁹ octava d̄z de hie q̄
 si qngētos legaverit im
 cio qnta demde qrtā de h̄
 h̄ d̄z. An em̄ de h̄ h̄ d̄ū est
 qd̄ ex bonoz quātitatez
 ē demde qd̄ ex bonis apd̄
 h̄ d̄ē remanē optz **D**e h̄
De q̄starijs h̄ditatib⁹

Quinc transeamus
 ad fidei omisā sed
 pus ē ut de here
 ditatib⁹ fidei omisarijs
 videamus. **S**ciendum
 itaq; ē omia fidei omisā
 primis t̄pib⁹ infirma esse
 qz nemo inuitus cogebat
 p̄stae id de q̄ rogat⁹ erat
 Quibus em̄ n̄ poterāt here
 ditatē vel legata r̄im qre

C. s̄ naturali. li. l. i. et. ij. et. C. ad. l. fal. l. ecia si. az. s̄it et a
 li q̄ cap e n̄ poterāt nec p̄nt. ut. s̄. del. §. legari dixim⁹. et
 m̄ his oib⁹ mil innouat. ut m̄ muliere q̄ trāsit ad favota in
 fra t̄pus luctus cui ab ex̄neo relmqui non p̄t. ut. C. de se
 nup. l. i. et d̄ in cel. nup. l. i. si quis in cel. t̄. b **N**ulla. i. mul

la occasione. c **V**i
 culo. i. actōne. s̄ per
 offm̄ iudicis. ut. ff. d.
 h̄. §. h̄. §. pecūie h̄bum
 §. actōes. d **P**er
 sonaz. capaciū d̄z
 tarat. n̄ eaz q̄ s̄it nō
 capaces. s̄ q̄b⁹. §. lo
 cut⁹ ē et die p̄sonaz
 r̄ū q̄ r̄udā. e **Q**ue
 ponē. s̄. ut fidei com
 p̄tes gñat i omibus
 f **E**t p̄ lare. i. p̄ h̄
 expedico. s̄ **Q**uis
 dictōne. s̄. ut cotidie
 ius s̄ h̄ id d̄ē.
 b **I**n assiduaz. i. ut
 assidue s̄ h̄ us id d̄ē
 i **E**oz. fidei omisā
 r̄ū. k **C**reare ut
 ff. de orig. ut. l. ij. §.
 post demde diuis ac.
 l **I**n p̄mis. s̄. qz ius
 fidei omisāz exp̄o
 tūri sum⁹. qm̄ aut fi
 deio. vniūsalia a sine
 glāria s̄iā h̄nt natu
 rā omniē. §. a deo in
 p̄mis nōnd ē. sic a oē
 d̄z a otmuat. s̄. del.
 §. h̄ ne i p̄mis m̄ in
 stituat. p̄t ec ab ites
 stato ut. §. e. l. §. p̄. q̄
 ē oē. n **I**nutile
 nō h̄ valē testm̄ sine
 h̄ de sic. ff. d̄ h̄ q̄ m̄
 tel. s̄. l. p̄rie. a. ff. d̄
 codicil. l. si. o **C**ō
 dicōe. q̄ a a q̄ s̄it im
 plēde die ut. ff. e. fca.
 §. h̄ h̄ adicōne
 p **P**ermanz. nō qd̄
 sel ē h̄ p̄t sic. ff. de
 min. l. e. h̄ h̄. §. h̄ q̄
 pap. et. ff. d̄ h̄. istr.
 l. e. q̄ solūdo in fi.
 q **A**liq̄. i. s̄m vni
 us. ut p̄ t̄reb. ut stati
 dices. nā oia t̄ h̄ h̄ b̄t

e **A**liq̄. i. s̄ aliud ius n̄ eit loco h̄ d̄ h̄ h̄ legatarij ut p̄ pe
 gahanū. §. qd̄ itim⁹ instituit q̄rtā ut. §. e. §. h̄ qz et. §. post q̄.
 z **T**rebellio. a h̄ic dēm fuit trebel. se. ut maced. a macedo
 ne ut. ff. ad maced. l. i. ac. f **C**ōsulib⁹. s̄. ex̄tib⁹ s̄ **O**m
 nes. p̄mmo n̄ oēs. ec p̄ t̄reb. ut. §. e. §. §. oē. so. l̄z h̄ dicat oēs
 nō tū die tote. l̄ i totū. §. jo. l̄ dic qn̄ s̄ tota eāt rogat⁹ h̄
 bat locū qd̄ h̄ d̄. h̄ at̄ et̄ta qrtā ē rogat⁹ h̄z locū qd̄ d̄.
 t **C**uili. vel ec̄ p̄torio. d̄mō tales sint p̄torio q̄ sint t̄ h̄
 tozie ut s̄it p̄sutorie ut. ff. d̄ act. et ob. i. honerarijs. a. ff.
 e. l. i. §. q̄ uil. sec⁹ in penalib⁹ ut. §. d̄ act. §. penales u **H**ē
 ditatē. n̄ fca cessione actōnū. alias ei ec̄ d̄r̄cas h̄z ex noie ce
 dētis v **R**ecusabāt sic. s̄. t. i. i. p̄t. r **C**ōsulib⁹. s̄. ex̄tib⁹

Partial text from the adjacent page, including fragments of legal entries and marginal notes.

II

A Ex lege .i. differē
 cio. sicut p legē fal.
 defalcatur specialia
 legata. vt. s. ti. i. g.
 cū. et. s. i. ita gene
 rale fideicom. defal
 cat p pegasianū se.
 con. ut hic. et nō tri
 plicem esse quartam.
 vna dicitur iure natu
 re debita. vt que de
 bet filiis et filiabus.
 et inferioribus et su
 perioribus. et quib9
 dam insueralibus.
 vt. C. s. mos. re. cū q
 rē. et. i. penit9. q. ē
 aucta i aut. s. triē. et
 se. s. i. et s. dē s. bitū
 bōoz. subsidū ut. C.
 de. mos. te. si totas. a
 lia q. debetur iure in
 stitucionis. vt ex sin
 gularibus legatis.
 et fideicom. ut. s. t. i.
 alia q. dicit trebellia
 mica. vt. s. e. s. sed qz
 h. fuerit p pegasia
 nam inducta. vt hic.
 Itē est q. rta quedā
 vt que debetur ex cō
 stitucione diui pij fi
 lio ar. legato. ut. s. s.
 adop. s. cum autem.
 Item est et alia. vt i
 aut. q. bus mo. na. effi
 le. s. si quis igitur.
 coll. vi. Acursius.

Potest autem quisq; et d
 parte restituenda heredē
 rogare. et libere ē. vel pu
 re vel sō condicione relin
 quere fideicommissuz. vel ex
 certo die. **R**estituta atē
 hereditatis quidem qui
 restituit nichilominus he
 res pmanet. Is vero qui t
 cipit hereditatē. aliqñ he
 redis aliqñ legatarij loco
 habebatur. et in neronis q
 dem temporibus trebellio
 maximo. et anneo seneca o
 sulibus senatus consultuz
 factū est. Duo cautum est
 vt si hereditas ex fideicō
 missi causa rstituta sit. om
 nes actiones que iure ciui
 li heredi et in heredem cō
 peterent. ei et in eum darē
 tur. cui ex fideicommissio
 restituta est hereditas.
Postquā senatus consul
 tum ptoz vtilis actiones
 ei et in eum qui recipit he
 reditatem qñ heredi et in
 heredem dare cepit. **S**z
 quia heredes scripti. cum
 aut totam hereditatē aut
 pene totam plerumq; re
 stituere rogabantur adie
 re hereditatē ob nulluz ul
 minimum lucrū recusabāt
 atque ob id exstinguebantur
 fideicommissa. postea
 vero respasiani augusti tē
 pibus pegaso et pufione o
 sulibz senat9 censuit. vt ei
 qui rogatus essz heredita
 tem restituere p inde lice
 ret quartā ptē retinere. sic
 et ex lege falcidia et ex le
 gatis retinere ocedit.
Ex singulis qz rebz que
 p fideicommissum relinquūt
 eadem pmissa retencio est
 p qd sena. osul. ipse heres
 onera hereditaria sustine
 bat Ille autē qui ex fideicō

missio recipiebat ptem hē
 ditatis legatarij pciarj lo
 co erat id ē eius legatarij
 cui ps bonoz legabaē. que
 spēs legati pticio vocaba
 tur qz cum herede legata
 rius pcebaē hereditatem
Vñ que solebāt stiploēs in
 ter heredē et pciarū lega
 tariū interponi eedem inē
 ponebant inter euz qui ex
 fideicōmissio recipit here
 ditatē. et heredē. i. vt lucz
 et dānū hereditariū p ra
 ta parte inter eos dñe sit
Ergo siquidez non pl9
 qd dodrantem hereditatis
 scriptus heres rogat9 sit
 restituere. tunc ex trebelli
 ano senatus consulto resti
 tuebatur hereditas et in
 vtrūq; actiones heredita
 rie p rata pte dabant. In
 heredez quidē iurē ciuili m
 eū vero qui recipiebat he
 reditatem ex senatus osulto
 trebelliano tanq̄ in hered
At si plus qd dodrantes ul
 etiā totā hereditatem re
 stituere rogatus sit. locus
 erat pegasiano senatus o
 sulto vt et heres qui semel
 adierit hereditatem si mō
 sua voluntate adierit siue ē
 tinuerit qrtaz ptem siue re
 tinere noluerit ipse vniuer
 sa onēa hēditaria sustiebat
Sed qrtā quidem reten
 ta qñ ptis et p pte stipula
 ciones interponebātur tā
 q̄ inter pciarum legatari
 um et heredez. **S**i vero
 totā hereditatem restitu
 eret empte et vendite he
 reditatis stipulaciones in
 terponebant. **S**ed si re
 cuset scriptus heres adire
 hēditatē ob id qd dicat eā
 suspectā esse qñ damnosaz
 cauetur pegasiano senat9

b Permissa ē. i. per
 se. co. trebell. s. vt ab
 herede non a legata
 rio grauato alij dare
 vel restituere ut dice
 mus. s. t. i. s. i. accur.
c Post consultum. s.
 pegasianum
d Sustinebat. s. oia
e Partem. s. dodrā
 tem. Acursius.
f Solebant. s. iure
 vetustissimo. s. m pla
 nam legatarius non
 sustinebat onera. et
 ideo hec stipulacio i
 terponebatur. s. ci 3
 ho. legata fideicomif
 sis sint adequata. vt
 s. def. s. i. m fideicō
 missio. diuidāē onera
 inter heredē et fidei
 commissarium. vt. s.
 pr. s. s. a. s. s. qz sti
 pulaciones. patet qd
 hec legata vniuer
 salia seu particlaria
 sine stipulacione de
 bent transire euz one
 re. et fa. ad hunc. s. ff
 def. ij. si quis. seruum
 s. si. et. i. se.

a **Interponi** puta qñ legebatur dodrans. Acursius
b **Comune** sit. h̄ hac stipulacione non inēposita. oia onera
erāt heredis rogati occasione q̄rte quā retinebat. vt. j. e. g.
at si plus. c. **Ergo** qz tūc demū locū habet. se. cō. pe.
gafianū. qñ vel totū vel vltra dodrantez heres rogatus ē
restituē. g. zē. d. **Parte** s. e. g. restituta. oē so. vt ibi

e **Vniuersa onera**
nisi stipulacionē sup̄
dictam interposuissz
vt. s. e. g. postq̄. a. h̄
subicit. Acursius

f **Si vero restituere**
ret. i. spōte. nā pote
rat quartaz retinē p
pegafianū. ut. s. e. g.
post. Acursius.

g **Interponebantē**
fac. ff. de pecul. si cre
ditor. et. ff. man. he
redem. g. fi.

h **Sz dānosā** licet
causam non assignet
quia varie sunt hoim
volūtates. vt. ff. ad
trebell. qz poterat.

i **Quo casu** id ē cū
p trebell. restituaē
tota. vel die p pēga
fianū. scz in casu ppo
sito. vbi coact⁹ adijt
si vero nō coactus h̄
sponte secus. vt. s. e.
g. si vero totam.

vtrog. s. trebelliano
quia ml retinebat et
pegafiano. quia co
gebatur. et ita q̄ ad
sūnaz concurrūt. q̄ ad
vba em̄ non concu
runt cum alio casu v
num et alio aliud loq̄
batur. Acursius.

l **Sed qz dixi** inter
poni stipulaciones.
ex se. con. pegaf. zē.
m **Casibus** scz p̄p̄
solēnitatem h̄boruz
vt dicunt. vel tūc qñ
is cui restituta erat
non erat soluendo.
vnde inutilis erat sti
pulacio. vel verus
hos capciosos modos
nescimus qui sunt.

n **Simplicitas** nō
simplicitatem amicā
legis. et fa. j. de legit
ti. ag. suc. g. nos vero
et. ff. de dolo. l. i. in
principio.

o **Suggestis** hic
nota q̄ in sententia
sunt allegaciones re
petende

p **qz postea** qz p̄p̄
fuit trebellianus. Ac

consulto vt desideranti eo
cui restituere rogatus est
iussu p̄toris adeat et resti
tuat hereditatem p̄indeqz
ei et in eum qui recipit he
reditatem actiones dantē
ac sui iuris est ex trebellia
no senatus consulto q̄ cāu
nullis stipulacionibus est
op⁹ qz firmit et huic qui re
stituit securitas dat⁹ r̄ acti
ones hereditarie ei r̄ in eū
transferunt qui recipit he
reditatem vtrog⁹ senatus
consulto in hac ocurrente
specie **Sed** quia stipula
ciones ex senat⁹ consulto pe
gafiano descendētes et ip
si antiquitati displicuerūt
et quibusdā casibus cap
ciosas eas homo excelis in
genij papinian⁹ appellat
et nobis in legibus magis
simplicitas q̄ difficultas
placet. ideo omnibus no
bis suggestis tam similitu
dinibus q̄ differentijs vt
usqz senatusconsulti placuit
exploso senatus consulto
pegafiano qd̄ postea sup
uenit omnem auctoritatē
trebellianō. senat⁹ consulto pre
stare vt ex eo fideicommissa
rie hereditates restituanē
siue habeat heres ex volū
tate testatoris q̄rtam siue
plus siue min⁹. sine n̄l peni
tus vt tūc qñ vel nichil vel
min⁹ q̄rtā apud eū remanz
liceat ei vel q̄rtā vel qd̄ deē
ex nostra auctoritate. reti
nere. vel repetere solutum.
qñ ex trebelliano senat⁹ o

q **Quarta** s. de bonis hereditatis. detracto tñ alieno ere
vt. C. e. h̄ sine scriptura. r̄ **Licet** ecia oē volūtatez de
functi iūt isto. scz institucioni. vt. C. ad. l. fal. si vt allega
tis. hodie forte contra. fm̄ q̄sdam. vt ip̄i auct. de here. et fal
g. si vero exp̄sse. s. **Solutū**. p̄pter facti non iūt ignozā
ciam. vt. C. ad. l. fal. error. **Actiombus** s. creditoruz
non legator. fm̄ b
vt. ff. e. l. i. in fi. et. l.
apud. i. h̄. Sed a le
gatus respondet
cum eis fideicommissa
ria porcio non suffi
ciat. sic tñ ut totius
hereditatis q̄rta si
bi reseruetur. vt. ff.
ad tre. l. i. g. si qui.
fm̄ jo. h̄ azo oē. C. ad
tre. l. ij. si illa fm̄ sup̄
dictam t̄ distinctionez
intelligitur

sultop rata porcione actō
nibus tam in heredē q̄ in fi
deicommissarium optētibz
si h̄o totam hereditatē re
stituerit spōte oīs heredi
tarie actōnes fideicommissa
rio et aduersus eū optunt
Sed eciam id quod p̄cipu
um pegafiani senatuscon
sulti fuerat vt qñ recusa
bat heres scriptus sibi da
tam hereditatez adire ne
cessitas ei imponeretur to
tam hereditatē volenti fi
deicommissario restituere
et omnes ad eum et oē euz
transire actiōes. et h̄bc̄ enī
ponimus ad se. cō. trebelli
anum. vt ex hoc solo neces
sitas heredi imponatur si
ipso nolente adire fideicō
missarius desiderat resti
tui sibi hereditatem nullo
nec dampno nec omodo
apud heredem remanente

Nichil autem interest.
vtruz aliquis ex asse heres
institutus aut totam here
ditatem aut p parte resti
tuere rogatur an ex parte
heres institutus. aut totā
eam ptem. aut ptem ptis
restituere rogatur. Naz r̄
hoc casu eadem obseruari
p̄cipimus q̄ in totius here
ditatis restitucioē dixim⁹

Si q̄s vna aliqua re de
ducta siue pcepta q̄ quar
tam continet. veluti fundo
vel alia re rogat⁹ sit here
ditatē restituere. simili mō
ex trebelliano senatus con
sulto restitucio fiat. p̄inde

non legator. fm̄ b
vt. ff. e. l. i. in fi. et. l.
apud. i. h̄. Sed a le
gatus respondet
cum eis fideicommissa
ria porcio non suffi
ciat. sic tñ ut totius
hereditatis q̄rta si
bi reseruetur. vt. ff.
ad tre. l. i. g. si qui.
fm̄ jo. h̄ azo oē. C. ad
tre. l. ij. si illa fm̄ sup̄
dictam t̄ distinctionez
intelligitur

Si vero restituere
ret q̄ restitucio sit re
et h̄bo. re vt si pacia
tur res hereditarias
a fideicommissario pos
sideri. vel total vel a
liquas eaz. hac men
te. ut restituaē here
ditas. h̄bo autē sic.
restituere hereditatem
tibi licet corpaliter
reuz possessio nē non
ēdā et ex tūc res h̄nt
fideicommissarij in v
troqz casu. vt. ff. ad
tre. facta. Sed num
quid ecia an factam
restitutionem est si
deicommissarius dñs
vt. C. oīa del. l. i.
g. sed quia. h̄ non
qz ante restitutionē
omnia facit heres. et
eciam manumittit see
uum hereditariū. q̄
nō facit si alius esset
dominus. vt. ff. ad
trebell. marcellus.
g. re s. et. l. si heres
institutus. g. si heres
nec obstat dicta ley.
oīa. del. q̄ dicit da
ri rei vē. fideicō. ge
nerali. nam est intels
ligendū ex q̄ h̄ditat
est instituta. vel spe
ciale in rebus aliena
tis vt ante restitucō
hereditatem deē si
deicommissario utilis
rei vens.

Competit qz p
omnia est ut heres.
vt. ff. q̄ cum eo. l. si
filius. g. finali.

II

Fuerat. ut. s. e. f. sed si recuset. **A**pu**d** heredem. cui
etiam cauebit fideicom. de p. stando eu indenem futuz. occa
sione hereditatis. ut. ff. ad tre. cum hereditas. et etiam p
futuris h3 exceptione. ut. ff. ad tre. l. i. i. f. quaq. h3 cau
tio. de qua h3 de qliter fit. h3 p officiu iud. postulate eo cui
est restituenda hereditas. vel quotta p s no autem sic si sin
gulare fideicom. sit e
licitum. ut. ff. ad tre.
l. nam quod. f. no om
nes. vel etiaz postu
lante procurator e
ius cui sit mandatū
nec sufficit cauere de
eato. ut. ff. ad tre. q. 2.
dam. f. i. Accursus.

ac si quarta parte retenta
rogatus esset reliquaz he
reditate restituere. **S**ed
illud interest quod altero
casu. id est cum deducta si
ue percepta aliqua re siue
pecunia restituitur here
ditas in solidum ex eo se
natu scōsulto actiones tñs
feruntur et res que rema
net apud heredem sine vl
lo onere hereditario apd
euz manet quasi ex legato
ei acquisita. altero vero ca
su. id est cu3 quarta parte
retenta rogatur heres re
stituitur hereditatem et re
stituitur scinduntur actiones
et pro dodrante quidem
transferuntur ad fideicom
missarium pro quadrante
remanent apud heredem.
quinciam licet vna re ali
qua deducta aut percep
te restituere aliquis here
ditatem rogatus est. in q
maxima pars hereditatis
contineatur eque in solid
transferuntur actiones et
secu deliberare debet is cui
restituatur hereditas an
expediat sibi restitui. **E**
eadem scilicet inueniunt
et si duabus pluribusue de
ductis perceptisue rebus
instituire hereditatem ro

Nihil diximus.
ut. s. e. f. h3 quia sti
pulationes et pr. f.
Et nota qd iuris est i
toto qd ad totum. idē
est in parte qd ad ptē
ut. ff. de acquit. her.
si seu. et. ff. de usu
qui scit in pn. ar. o.
f. ff. de euc. ex nulle
b. **S**i q3 quartam.
vel etiam minus q3 ta
h3 tñ agit ad suple
mentum. vel retine
bit. ut. ff. e. l. i. f. h
heres. excepto in f.
Remanet. fact. C.
de here. insti. quoc.

Actiones. f. creditorum. quod dic vt. s. e. f. q3 in fi
e. **P**reterea. licet. i. quis f. **A**gate in codicillis. Ac
g. **R**estituat. ideo potest ab h3s fideicom. relinquere. qm
sua sponte relinquere legitimam hereditate3 videtur nō
instituto aliu. ut. C. de iure co. l. conficiuntur. f. i.
b. **V**aleant. Sed q iure h3 est verum. antiquo non. ut. ff.

del. i. l. i. itē nouo nō
ut. C. omia. sp. l. ij.
dic f. atiq3 i iure lo
cum h3 e q3 h3 de vel
dic q3 dicta. l. del.
i. fm noua iura loqui
tur. fm que equipa
rata sūt legata fidei
comissis. ut. s. del. f.
non vsq3. Accursus.

gat9 fit. **S**ed si certa sum
ma deducta perceptaue q
quartam vel maximam p
tem etiaz hereditatis cō
tinet rogatus fit aliquis
hereditate restituere. idē
iuris est. **Q**ue autem di
xim9 de eo qui ex asse insti
tutus est eadem transferi
mus et ad eum qui ex par
te heres script9 ē. **P**re
terea intestat9 q3 moritu
rus potest rogare eum ad
quem bona sua vel legitti
mo iure vel honeratio pti
nere itelligit vt heredita
tem suam totam partem
ve eius. aut rem aliqua3 ve
luti fundum pecunia alicui
restituatur cum alioquin le
gata. nisi ex testamento nō
valeant. **C**um q3 cui ali
quid restituatur. potest ro
gare vt rursus a h3 totum
aut partem. vel etiam ali
quid aliud restituatur. **E**t
quia prima fideicommissio
rum cunabula a fide here
dum pendent et tamnoñ
q3 substantiam acceperūt
Ideo diu9 august9 ad ne
cessitatem iuris eade3 tra
xit nuper. et nos eundem
principem superare contē
dētes ex facto quod tribu
nianus vir excelsus et que

a Cum restituat etem quantum honoratur et honorari potest ut .i. ti. i. g. hoc solum. **b** Sed quia nomen non nomen consequens rei. ut .s. de dona. g. est et aliud. **c** Detrahitur iura sunt. s. e. in pn. **d** Ex facto. i. ex questione de facto. **e** Constitutione. ut. C. de fideicom. i. fi. **f** Legittimus. nota testes quinqz in codicillis necessarios esse. ut. C. de codicillis. l. fi. g. fi. et de fideicom. l. fi. ibi sed fideicom. v. r.

g Habere. si nuqz hodie corrigitur. s. cum nulli deferae inuito. ut. C. de iuriu. l. fi. et. l. ghaliter. g. fin autem. R. non qz hec est posterior iustitiam. ut. C. de fideicom. l. fi. et ita e iste specialis casus i q quis appellatur iurae h. **i** iuraverit. nam i omni casu erat olim iurandum. et in omni caplo. ut. C. de iure calup. l. i. in pn. hodie sufficit semel iurare. ut i aut. de his qui ingre. ad ap. g. fi. **i** Coartari. no apte contumacia non iuratis eu codemari. ut. C. de iur calup. l. ij. g. fi. **k** Acurus florenti. **k** Eadem. s. vt compellatur iurare. vel soluere.

l Quod si dixi qn otumax fuit non iurando nuc qn iuravit a p sacramentum fuit cofessus. vel eciaz anq iuret. sed pus negauerat relictum. ut in fi. hui. ti. dicemus statum Acur. **m** Subtilitate. q e vt ex quo est voluntas no solenis. si valeat ea q facta sunt. ut. C. de fideicom. l. fi. veritas. et. C. de testamntis no dubium. g. illud.

n Solu cogend. s. quo coartat ex no soleni voluntate. sic g soluitur mutlie relict. s. h. et vtilit qd ee no dz vt. C. de fideicom. l. fi. veritas. q est ostra. **o** Solucio. qui dam dicunt qz vbi solemniter testari vo

tor sacri palacij suggestit constitutionem fecimus p quam disposuimus si testator fidei heredis sui comisit. vt vel hereditatem vel speciale fideicommissus restitueret et neqz ex scriptura neqz ex quinqz testiu numero q in fideicommissis legitimi esse noscitur possit res manifestari. sed si vel pauciores q quinqz vel nemo penit testis interuenerit. tunc siue pater heredis siue alius quicumqz sit qui fidem heredis elegerit a ab eo restitui aliquid voluerit si heres p fida tentus adimplere fidei recusat negando rez ita esse subsequatam. si fideicommissarius iusiurandus ei detulerit. cum prius ipse de caluma iurauerit. necesse eum habere vel iusiurandu subire quod nihil tale a testatore audiuit vl recusantem ad fideicommissi vlni ueritatit vel specialis solutionem coartari ne depreat vltima voluntas testatoris fidei heredis commissa. **e** Eadem obseruari censuimus et si a legatario vel fideicommissario aliquid similiter relictum sit. **o** Quod si is a quo relictum dicitur postq negauerat confiteatur quidem aliqd

luit et non fecit. hcat locu lex otraria. at. si noluit testari solemniter heat. locu qd hic dz. vt ar. ff. de codicillis. l. i. sed hec falsa est. qz et hic de testatore. Quis q solemniter facit ut ibi si testator. et fidei heredis. Alij ut. b. dicebat esse distinguendu. an dicat heres. non est veru tibi legatum esse. i q casu cogit pbari esse h m q solene. eo saluo. ut si deferae

a se relictum esse. sed ad legis subtilitatem decurrat omnino soluere cogendus est. **De singul reb per fideicommissu relict**

Potest autem quis etiam singulares res per fideicommissum relinquere. veluti fundum hominem vestem. argentum. pecuniam numeratam. vel etiam ipsum heredem rogare vt alicui restituat vel legatariu quis a legatario legari no possit. **P**otest autem non solum proprias res testator per fideicommissum relinquere sed heredis aut legatarij aut fideicommissarij. aut cuiuslibet alterius. Itaqz et legatarius et fideicommissarius non solum de ea re rogari potest vt eam alicui restituat que ei reicta sit. sed eciaz de alia siue ipsius siue aliena sit.

Hoc solum obseruandum est ne plus quisquam rogetur alicui restituere q ipse ex testamento ceperit. Nam quod amplius est inutiliter relinquitur. **C**um autem aliena res per fideicommissum relinquatur necesse est ei qui rogatus est aut ipsaz redimere a prestare aut estimationem eius soluere

sacramtu iuret andi cat no potest petere qz e nimus solene in quo casu cogeretur. vt hic. s. hic no valz qz fm hoc expeditet e. negare quod esse no dz. vt. ff. de tri. illud. g. pe. dic g fm. **o** an ab inicio confiteatur relictum et e no tenet ex no soleni voluntate. ut i. l. illa otraria. aut negauit sed fuit postea sacramentum vel p pba sione s. ouictus vel slato iuramento ofitatur relictum. tunc iurare copellit vt ita racione sui mendacij teneatur vt h. et ar. in aut. de trien. q. se. g. studi. et. g. ad b. **o** De rebus singul de fideicom. ghalib. s. t. i. dixit nunc de specialibus. dicit

Potest. singla res si solum ghalit. vt. s. ti. i. **o** Vel legatarum. sed rogare. ut aliqd alicui restituat. **o** Non possit. ante quo iure in pecto. sed nouo iure aliter e nam potest a qlibet qui omos qciqz mo hz legari. et fidei committi. ut. C. omnia d. l. i. g. fi. et b. stati subicit.

Alterus. refert tamen an legatarij extranei an heredis. **P**rimo casu distinguitur. an scuerit aliena vel creditit suam. **S**ecundo non. ut. s. del. g. q. autem. et. ff. del. n. l. vni ex familia. g. si rem. **o** p. s. i. legatarij

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Manumittit facit s del. i. plane. ij. l. i. §. fi. et l. videri. §. et. ff. del. iij. l. i. §. sciens. et l. iij. §. jul. et l. legatarius. S3 otra m dicta l. plane. §. fi. cui. §. ibi stetit per legatarium qm in meliorem accepit. vel melior videtur et se quem elegerit. licz de reo rem elegerit. et ar. §. de act. §. p. res. terea. Item ar. otra. §. del. ij. imperator. §. ibi em vero. ac. S3 hoc quod hic dicitur intellige qm in quantitate legatur dicitur et in quantitate conatur. ibi autē quando quantitas datur et in specie grauat. quod casu tantum videtur estimasse spe em suam legatari9 accipiendo quantitate ut et eadez lege colligitur. Item §. ad l. fal. §. et si non servus in pn. §. et ibi eodem modo §. qz. quantitas erat legatur et onus erat positum in faciendo. Sed cum quantitas legatur et in quantitate grauat. sicut hic loquitur. nunqd qz tam iur fal. potest oneratus retinere. sicut si legatarius. sive sibi omis. qui sit grauat. quidam qz sic. ff. ad l. fal. penas. §. fi. Nos contra et in ex. ley fal. si in et. §. nunqm. et de val. sub. coheredi. §. cum siue. ac.

Cum autem libertas extranei. licet eē crediderit suum et ff. de fidei omis. l. liber. paulus §. ij. et l. ali. eno. in pn. §. in pecus. mario legato distinz. gneur. sciuerit l. g. reauerit rem alienā et s. dele. §. q. autem et §. non solum. ac.

Non vendat. vel etiam si vendat ultra iustum precium vendere vult nam tunc per inde est ac si n vendat. vt ff. del. iij. §. dubii. §. fi. acc.

Ad modo interposicio est. n. §. ibi. si em aliquid etiam modicum relinquitur alicui vt vendat. et ille legatum accepit compellitur vendere. vt hie et C. de fidei omi. here. debet. et l. si rem donatam et C. ad l. fal. si ea cuius seruum.

Libertas quoqz seruo per fideicommissum dari potest. vt heres eum roget manumittē vel legatarius vel fidei commissarius. Nec interest verum de suo proprio seruo testator roget. an de eo qui ipsius heredis aut legatarij vel eciam extranei sit. Itaqz et alienus seruo redimi. et manumitti debet. qz si dominus eum non vendat. si modo nihil ex iudicio eius qui relinquit libertatē recepit. non statim extinguitur fideicommissaria libertas. sed differtur. quia possit tempore pcedente vbi cunqz occasio serui redimendi fuerit prestari libertas. Qui autem ex fidei commissi causa non manumittitur n fit testatoris libertus eciam si testatoris seruus sit. sed eius qui manumittit. At is qui directo testamento libertus esse iubetur. ipsius testatoris libertus fit. qui eciam orcinus appellatur. nec alius vll9

o. Receptit scz dominus istus. p. Differtur. quod differtur non aufertur. sic. ff. de iud. cum furiosus. Ar. otra. C. de inoff. test. sanctimus. §. fi. et

ex directo testamento libertatem habere potest qm qui utroqz tempore testatoris fuerit et quo faceret testamentum. et quo moreretur. **Directa autem libertas tunc dari videtur. cum non ab alio seruum manumittit rogat. sed velut ex suo testamento ei competere vult. Verba autem fidei commissorum hec maxime in vsu habentur. peto. rogo. volo. mando. fidei tue committo. que per inde firma sunt. atque si omnia in vnum congesta essent.**

De codicillis
Horte Augusti tempora constat codicillorum ius in vsu non fuisse. sed primus lucius lentulus. ex cuius persona eciam fidei commissaria ceperunt codicillos introduxit. Nam cum decederet in affrica. scripsit codicillos testamento confirmatos. quibus ab augusto pecijt per fideicommissum

fiebant et solum in eis fideicommissa relinquebantur et tales sunt ad testamentum qualis est scapha ad nauem. §. nunquid fm hoc possunt fieri sine scriptura. quidaz dicunt qz non sed tamen dico eciam sine scriptura hodie fieri. licet forte olim in scriptis tm fierent. vt C. de bonis li. l. fi. in principio. Acc.

Horte sfirmatos. hic nota qz quatuor modis codicilli

ff. de usufru. si usufruc. Item nota qz in spicitur quod eueire potest. sic ff. de iuris dict. om. iudi. si idem. §. fi. et ff. de adim. le. l. seruo.

q. Manumittit. id ē heredis vel legatarij vel fideicom.

r. Et orcinus sic dicitur ab orco. i. manu miss9 ab eo qz tendit ad orcum. i. infernu3 vel ab orro quod est rectum. vnde ortiuus id est directe manumissus vel ab orro quod est capio. nam et in de archioztus. qz multa capiunt in testamento. in quo multa sunt s. Ex suo. non expectata manumissioe ab alio facienda

t. Testamento. vel eciam codicillis testamento confirmatis vt ff. de ma test. libertas. acc.

u. Competere. que competit hereditate adita. eciam ab vno ex pluribus heredib9 vt ff. de ma. test. l. testamentum. §. testamento. ac.

v. Verba. marie isdo hoc dicit. quia quib9 cunqz verbis relinq possunt. vt s del. in pn. sive directis sive precarijs. vt C. onia dele. omne verbum. et facit ff. ad trebel. l. sceuola.

p. De codicillis. qz testamenta et eorum accidentia dicta sunt. nūc de codicillis. i. de paruula vel de minima scripta voluntate. naz ideo codicilli dicuntur. quia in breuiori cartula vel codice qz testamentū

officiuntur. aut em in futurum offiuntur. veluti testamento prius facto. in quo dictum est. ac quid dixero in codicillis valere volo. et postea codicilli facti sunt aut in preteritum veluti codicilli prius facti testamento facti. postea offiuntur sunt. Et hi duo casus sunt C. e. sine incho. Tercio fiunt cum testamento. veluti cum testator qui testamentum implere nequiverit addidit ut vim codicillorum haberet. ut C. e. l. fi. §. illud plane. ibi ut ille qd. Quarto sine testamento. scz ab intestato. ut ff. e. offiuntur. et. j. e. §. non tm. et C. e. non idarco. h. autem fuerunt offiuntur vel ante vel post Augusto. cui aliquid relinquebatur. b. §. scz augusti. c. non debebat. quia legata n. debebantur n. ex testamento iure antiquo ut diximus s. t. ij. §. preterea d. non possit ppter impotenciam facti. ut qz non hz tot testes qui testamento offiuntur do sufficiebant. secus si ppter impotenciam iuris. ut ff. e. l. diuus. §. codicillos. que est extra. et probatur hec solutio. ff. e. offiuntur. §. codicilli. ac. e. non tm offiuntur. scz expressim. vel ee si quoquo iudicio retineatur primavoluntas. ut ff. e. an testamento tabulas. fm jo. Contra. nam siue ante siue post fiat spvidet offiuntur. ut hic dicitur statim ff. e. si qz tm. §. fi. et l. ab intestato accursus. f. Codicillis. neqz dari directo. h. per fidei commissum. siue ab eoque prius fecerat heredem. siue a legatariis bene potest relinquit ff. e. l. i. §. fi. et. C. e. hereditatem. et. j. pr. §. Confundantur. id est ne iste due voluntates sic miscantur. ut vna ab altera discerni non possit. nam si idem significarent. quare diuersa nomina darentur. ut C. e. si idem

missum ut faceret aliquid. Et cum diuus Augustus voluntatem eius implessz. demceps reliqui eius auctatem secuti. fideicommissa prestabant. et filia lentuli legata que iure non debebat soluit. Dicitur autem Augustus couocasse sapientes viros. inter quos Trebaciū quoqz. cuius auctoritas maxima erat. et que fuisse. an possz icipi hoc. nec abscondans a iuris ratione codicillorum. vsus e. et trebaciū suafuisse Augusto. qd dicitur vtilissimum. et necessarium hoc ciuibus esse. propter magnas longas pegrinacōs. que apud veteres fuissent. vbi si quis testamentum facere non possit. tamen codicillos possz. Post que tēpora. cum labeo codicillos fecissz. iam nemini dubiū erat. qn codicilli iure optimo admittentur. Non solum autem testamentofacere potest quis codicillos facere. sed intestatus quis decedens fideicommissum mittē codicillis potest

scribi. scz ut de iure valeant. si Directo relinquitur. h. qua act. hec hereditas. vel etia alia in codicillis peteretur. h. n. quidam. petitione ex l. vt ff. de odi. ex. l. i. i. vt dic vtili act. id est ex testamento. cum admistar testamenti codicilli sunt inuenti. vt ff. e. l. ij. §. i.

Sed cum ante testamentum factus codicilli facti erant. papianus ait. non alit vires hēe. qm si speciali postea voluntate firmentur. S3 diui sres Seuerus et antoninus rescripserunt ex his codicillis qui testantum pcedunt posse fidei commissum peti si appareat eum qui testantum fecit a voluntate quam in codicillis expserat. non recessisse. Codicillis aut hēditas. neqz dari. neqz adimi potest ne confundatur ius testamentoz. et codicillorum. et ideo nec exheredatio scribi potest. Directo autē hēditas codicillis neqz dari neqz adimi potest. Nam per fideicommissum hēditas codicillis iure relinquitur. nec adicōem heredi instituto codicillis adicere neqz substituere directo potest. Codicillos autem et plures quis facere potest et nullam solennitatem ordinacionis desiderant.

Adicere. cui condicōi adicere necesse parem non hz. sed in eius obicōis defectum de adempcione hereditatis cogitasse videtur. ut ff. de d. insti. l. pe. in fi. §. forte inuanum cogitauit ut ibi dixi. ac. l. Directo. si tm substituerit videtur rogasse per fideicommissum. vt restituat. ut ff. ad trebel. l. seculo. ac. m. Codicillos. plures potest vt etia oēs valeant nisi oēs iaz cōtineant voluntatem. ut C. e. l. eum pponat aliud in testamento. ut s. qui. mo. te. infra. §. posteriore. et facit ff. e. diuus. §. i. n. Et nullam scz de illis quatio. que in testamento desiderantur. vel septem testum. l. sigillozum. vel q sua manu scribantur. vel q subscribantur test. ut supra de testamento. §. i. Sed que dam solennitates hic desiderantur. vt sint quinqz testes. ut diximus supra tr. ij. §. fi. Accur. flo.

De hereditatibz. que ab intestato defertur. h. ca. e. ghalis ad oēs seqntes. ti. vsqz ad titulum de bo. pos. vbi mixtim tractabit ex testō et ab intestato. sed textus huius ti. loquitur tm de suis heredibus. et sic al. ff. si cer. pe. et de rebz cre. vbi tractat de mutuo in spē tm

stestatus fecit. v. qz nō vult. v. qz nō p̄. vt pupill⁹ fu
riofus. l. hñ i p̄e mte stati dicunt esse et si vellēt testari n̄
pū. vt. ff. de suis. et le. l. i. in p̄mci. **B** **A**ut non
iure fecit. qz caruit solemnitate et testū. vel nō habuit testa
m̄ti factōz q fecit. gatōne l. agnatōe postumi. vt. s. q̄b⁹

Inapit libet tabulo

De hereditatibus q ab intestato deferuntur.

Testatus decedit q aut omnino testamentum non fecit. aut nō iure fecit. aut id qd fecerat ruptū irrītū v̄ fcm ē aut si ex eo nemo heres institūt⁹ est. **I**n testatorz aut hereditates ex lege. xij. tabularz p̄m̄z ad suos heredes p̄tinent. **S**ui autē heredes est i m̄atur vt sup̄ diximus qui in potestate mortētis fuerint. v̄lati filius filiaue. nepos neptisue ex filio p̄ nepos p̄neptisue. ex nepote ex filio nato p̄natus p̄ nataue. **N**ec interest vtz naturales sint liberi an ad optiui. **Q**uibus connumerari necesse est etiam eos qui ex legitis m̄imonijz nō sunt p̄geniti. curijs tñ ciuitatū dati s̄m̄ diualijz ostōnum que sup̄ his positi sunt tenore h̄dū suor̄ iura n̄ascūtur. **N**ec nō eos quos nostre amplexe sunt ostōnes p̄ quas iussim⁹ vt si quis mulierem in suo cō tuberno coplauerit non

qu r̄upit. ac si nulluz scm̄ eet cū po casu. s̄ qm̄ rūp̄it legatū ut ex codicill nō valeat vt. C. de codicill. l. i. s̄ do sic. vt. s. s̄ fidei cō. h̄. s. p̄terea. et ff. de iur. codicilloz. s̄ q̄s tñ. i. fi. i. s̄. n̄. et l. ab itestato. a. s. t. i. s̄. non tantum. **A**rritū. vt p̄ ca p̄. di. testatoris. vt. s. q̄b⁹ mo. t. e. ifirm̄ē. s̄. non tñ. et facit. ff. de s̄. sig. intestatus e. **E**ritur. s̄it et alij duo modi vt p̄ q̄relā. vt p̄ otra tabulas te stamento reciso. ut. C. de collac. vt liberis. **S**up̄ diximus. s̄. de h̄. q̄. a. dif. s̄. sui. s̄. fuerit. **T**ē ali⁹ enee. v̄ nemo eos p̄ cedat vt ibidē s̄. vt s̄. h̄. q̄. a. dif. s̄. sui. **F**ilio nato. aliud si ex filia. vt. s̄. d̄. pa. po. s̄. fi. **P**ronatus. i. p̄cl a me nat⁹. qz i q̄tto gradu est. m̄ḡhi qui vocat̄ ab nepos. vt. j. de s̄. dibz. s̄. im. l. die xpositū pom̄ p̄ sim̄ pleri. natiū vt natā et sic pone p̄ nepote p̄dco. vel dic melius loqui de omib⁹ de s̄. sc̄dentib⁹ v̄teroz i b⁹. et iō dic̄ p̄natus. qz v̄lḡ in istitū suc cedunt. vt in aut. de here. a. fal. ab itest. s̄. i. et sic p̄p̄e pom̄ p̄natus. i. p̄cul nat⁹ **N**ec m̄t̄ est. naturales. id ē legitimi. **A**doptui. q̄ ad s̄ vt sui dicant̄. n̄ em̄cipati fuerit. tūc em̄ m̄t̄ est cū naturales em̄cipati iur̄ p̄torio succedūt. adop tui. vt. ff. e. l. i. s̄. suos. a. j. e. s̄. mi⁹. m̄ **C**urij. s̄. suis h̄ n̄ **C**urij. erat em̄ curia siue co. p̄m̄ q̄libz̄ citate. s̄. dibz̄ q̄ curia m̄digebat officialibz̄ vt negocia exp̄dierent. vt in aut. s̄. defē. ci. s̄. nulla in fi. col. iij. v̄nde q̄cūqz vellz̄ nasc̄ alē sui filii dare illi curie. vel ip̄emet filij post mortē p̄ris se offerre nō ext̄atib⁹ legitis. vel p̄ testam̄to illud dicat. legitim⁹ fiebat. vt in aut. q̄bus mo. na. eff. s̄. q̄d vero. a. s̄. s̄. q̄s̄ igit̄. sic fit remissio p̄coz. hñs qui vadūt v̄tra mare **S**cdm̄ diualij. id est. p̄m̄cipum id t̄heodosij a leonis vt. C. de na. li. si quis. et. l. quomam̄.

Non eos. scz necesse est numerari inter suos. **C**onstitutōnes. C. de na. li. dumquis. et. l. nuper. **S**ustulerit. i. habuerit m̄monium in t̄icu et bertā **I**nstita. in q̄bus d̄meat̄ m̄ esse s̄tractū. et dorē da tam esse. q̄ m̄stita dotalia vel nuptialia dicunt̄. et siue hñs duobz̄. s̄. scriptura a dote dixit. p̄ n̄ valē m̄monij. qz lex

plim̄iqz de his dicit tali casu. vt h̄ et. s̄. s̄. nup. s̄. n̄ alias. vt. ff. s̄. re. iur̄. nup. nos di cum⁹ valē m̄monij vt. C. de nup. si vict n⁹. et in aut. s̄. nup. s̄. nuptias. s̄. nō fieri liberol legitios. ut i aut. de tr̄. et se. s̄. fi. t̄ **P**rest. col. iij. terit. s̄. p̄mi. nā a ob s̄ retinet q̄dam p̄ri⁹ scubmas vt expiāē an ex eis possint fi s̄ lios h̄t vt postea ac cepiāt eas in v̄rozes vel repellāt qz scz vt repellant̄ in v̄roze p̄ hibitū est. vt i aut. q̄bus mo. na. ef. leg. s̄. qm̄ col. vij.

ab iicio affectōe maritali eā tam cū qua poterat ha bē iugiū et ex ea liberos sustulerit postea vero affe ctione p̄cedēte et nuptia lia iura 7 instrumenta cum ea fecerit 7 filios v̄l filias habuerit. nō solū eos libe ros q̄ post dote editi s̄t iu stos dicim⁹ et in p̄tate eē p̄ris. sed etiā anteriores q̄ bus 7 hñs qui postea nati sunt occasione legitimi no mis p̄fiterūt q̄d obtinere censim⁹ et si non p̄geniti fuerint post dote in str̄m osfectū liberi l̄ etiā nati ab hac luce fuerūt subtrahēti.

Ita demū tamē nepos neptisue p̄nepos p̄neptis ue suor̄ h̄dū numero s̄t si p̄cedēs p̄sona defierit in p̄tate penitis eē. siue morte id acciderit siue alia rōne veluti em̄cipacione. **N**ā si p̄ id tps quo q̄s̄ mortē fili⁹ in p̄tate eius essz nepos ex eo suus heres eē non p̄t id qz i cetis deinceps liberoz p̄sonis dictū intelligimus **P**ostumi q̄s̄ qui si viuo pente nati essent in p̄tate

Censuimus. q. d. non solū si nascāt po stea et viuāt cū p̄mis siue non nascant̄ aliq̄ siue etiā si nascantur aliqui a moriant̄. vt C. s̄. na. li. nup. et nō qz si etiā legitios ha beāt ex v̄roze q̄ndaz tñ hec valēt a siue ex libera siue ex libera siue sua quā postea manumiserit et in v̄ orē duxerit s̄ huanē vt in aut. de incest. nupti. s̄. fi. et in au. t̄. de triē. et se. s̄. fi. et in aut. de filijs an do. m̄stita natis. p̄ to tum ti. **I**ta defierit. s̄. nū quid fili⁹ p̄cedit nez potē ex altero filio vno ḡdu. ut. j. d̄. gra. cog. s̄. p̄mo gradu

et. s̄. ij. et tamē non excludit. vt. j. e. s̄. cum filius s̄. n̄. non vi det p̄cedere cum sui p̄ris locū obtineat. vt in dicto. s̄. e. **E**m̄cipatōe. l. capitis diminutōe maria l̄ media. n̄ aut captiuitate. vt. s̄. q̄b⁹ mo. ius pa. po. sol. s̄. fi. ab hostibus **N**ā si p̄ id tps. vt. j. e. s̄. cū autē a. ff. e. l. s̄. si filius queritur. in p̄mci. so. vt. j. t. i. s̄. p̄m̄us. **M**uis. veluti auis. **C**ius. scz auis. **E**x eo. scz auo. omnes liberi appelent̄ l̄ p̄ trim̄epo **P**ersonis. cū. tē im̄p̄e. vt. ff. s̄. d̄. dibz. l. iur̄. s̄. s̄. s̄. p̄ntes. et. ff. de s̄. sig. l. liberoz. tur. p̄ natis q̄t̄is de eo **P**ostumi. h̄des cū habēā. r̄u comodis q̄t̄ē. vt. ff. de sta. ho. qui in v̄tero. et nota qz postumus d̄ p̄p̄e qui post humatōz p̄ris nascit̄. et d̄. et im̄p̄e ilie q̄ factō testam̄to

nascit. vt. ff. de iniusto. t. te. l. iij. g. i. et in iure ptozio a Ignorates. et inuiti. a stas. abstinere possunt. vt. s. d. bere. q. et dif. g. sui. et. ff. si q. o. cu. t. l. i. g. qui sub. b. Veredes. l. sui. alias ec non nisi p curatore fm q. s. vt C. de cu. fu. l. fi. g. tali itaqz c. Acquiri potest. sic. ff. de act. et obli. si a furioso. et. ff. si cer. peta. l. si a furioso.

d. Quasi. b. ideo q. i. corpali. b. s. p. e. co. tinuatio. h. d. i. u. m. est. in corpale. b. re. p. bo. q. z. et possessio. e. res. corpalis. et. m. vna. cum alia. otinuatur. vt. ff. sac. h. pol. pon. g. p. terea. et. g. in do. tis. et. g. si iusta. et. g. h. et legata. et. g. pe. nl. die. g. im. p. e. fieri. otinuatoz. q. z. me. di. uerfa. non eadez. fieri. debet. h. p. et filius. vnu. fictione. iur. sunt. vt. C. de impu. et al. sub. l. fi. g. fi.

e. In pupillis. al. s. si e. hereditas. e. nei. et no. p. is. tuto. ris. au. d. or. itas. et pupilla. d. us. n. e. r. i. u. s. est. nisi. fit. inf. al. quo. casu. suf. fic. tuto. r. ut. C. de iure. deli. potuit. et. l. si. i. fanti. g. p. ente. et. ff. d. tu. et. cu. da. ab. his. l. i. impuberi.

f. Interdu. sic. ff. g. suis. et. l. i. g. iter. d. g. Suus. ff. de te. sta. lex. cor. m. fi. con. tra. So. ibi. non. fuit. reuerfus. sed. hic. sic.

h. Postlimini. q. d. fingit. eu. sp. m. ciuita. te. fuisse. vt. s. q. bus. mo. ius. pa. po. sol. g. si. ab. hostibus.

i. Post mortem. no. q. da. delicta. tra. s. i. re. o. t. heredes. etia. lic. non. o. t. vt. lese. maiestatis. in. duobz. casibus. q. n. quis. o. tra. p. n. c. i. p. e. m. vel. contra. rem. pub. fuit. molitus. al. non.

vt. ff. ad. l. iul. ma. l. fi. et. his. duobz. casibz. h. tm. loquit. Item. de. residuis. et. peculatus. et. repetudarū. vt. ff. ad. l. iul. repe. l. fi. te. apostatat. 9. ut. C. de. apos. l. ij. et. l. apo. statat. m. fi. quedā. etia. nō. transeūt. lite. cō. vt. oia. alia. pu. blica. vt. ff. de. accusa. ex. iudicōz. alia. otelstata. lite. tran. seunt. alias. non. vt. omnia. priuata. delicta. vt. C. de. delic. d. func. l. i. et. j. de. p. e. et. tem. act. g. non. autem.

k. Perduellionis. ido. dicit. pduellionis. qz. p. duelluz. fie. bat. certamen. si. aliqs. criminis. hui9. reus. dicebat. q. aliqd. i. ipz. p. n. c. i. p. e. vel. temp. publicā. fuisset. molitus. fm. p. et. p. e. di. ci. hoc. et. defendi. qz. et. fm. iura. rōna. videt. posse. fieri. debz. pugna. a. sunt. ar. aliqua. ut. ff. ad. l. acquil. qua. act. g. si. q. f.

in colluā. vt. ff. de re. iu. gmo. et. ff. de hijs qui no. infa. athlete. et. C. de athletis. l. i. et. C. que. res. pig. ob. pos. spem. et. ff. de dona. donacōes. in. fi. d. ijs. em. legibus. hēe. mentio. de. t. h. pugna. q. n. fier. et. nisi. de. iure. esset. vel. die. per. duellionis. id. ē. hostis. criminis. n. p. duelles. hostes. dicunt. ut. ff. de. v. fig. quod. nos. l. Memoria. nā. ipe. cū. sit. mor. tuus. non. p. t. damnari. nisi. a. deo. vt. ff. que. sentencie. sine. ap. re. l. penulti.

eē suū heredē sed defnē. Cū fili9 filiaue et ex alio filio nepos neptisue existat piter ad hereditatē auivo cant. Nec q. gdu proximior eulteriorē excludit Equū em esse videt nepotes nep tesqz in patris sui locū suc cedē. pari rōne et si nepos neptisqz ex filio sit et ex ne pote p nepos p neptisue. si mul vocant. Et qz placu it nepotes neptesue Item p nepotes p neptesue i pn tis sui locū succedē ueni ens esse visuz est non in ca pita sed in stirpes heredi tates diuidi. vt fili9 prem dimidiā hereditatis hēat et ex alio filio duo plesue nepotes alterā dimidiā. Item si ex duobus fili9 nepotes neptesue existat. ex alio vn9 forte aut duo ex altero tres aut qtuor. ad vnū aut duos dimidiā psptineat. ad tres vl qtu or altera dimidiā. Cum aut qrit. an quis suus he res existere pt. eo tpe qre dū est quo certū est aliquē sine testamento decessisse qd accidit et testamto de

tuus non p. t. damnari nisi a deo. vt. ff. que sentencie sine ap. re. l. penulti.

m. Damnata. b. sez modo. p. n. c. i. o. cōtra impium lucū fecisse et ideo bona in f. i. c. u. z. inferri. nam p. b. m. o. z. i. a. d. a. m. n. a. t. e. et. in. f. a. m. i. a. q. u. a. d. a. d. e. f. u. n. c. t. u. s. a. f. f. i. c. i. t. vt. s. q. m. a. n. u. n. o. n. p. o. s. s. i. t. n. e. x. t. p. e. o. m. i. s. s. i. d. e. l. i. c. t. a. a. l. i. e. n. a. c. i. o. e. s. a. b. e. o. f. i. e. n. o. n. v. a. l. e. b. i. t. vt. C. ad. l. iul. ma. l. p. n. i. f. i. et. ff. d. dona. l. do. na. g. fi.

n. Potest. dicit. scilicet verius.

o. Defnē. f. lata sen tēcia. nā. n. facit ipō iure defnē hōdē suū esse tale delictum.

p. Cum filius filio secus si ex filia. vt. j. e. g. te. vetustas. et. j. g. diui.

q. Equū. ut in aut. q. b. 9. mo. effi. sui. g. g. r.

r. Vocant. idēz. est et si p. bo. pol. vocē tur. vt. ff. de. o. t. r. a. a. bu. l. i. g. vocant. sed. o. t. r. a. ff. d. conerata. bu. l. i. j. g. i. s. o. nō. est. o. t. r. a. qz. ibi. p. e. d. i. t. f. i. l. i. u. s. qz. p. a. t. r. i. s. l. o. c. o. ē. a. d. o. p. t. a. t. u. s. a. d. n. e. p. o. t. e. vt. s. g. i. t. a. t. a. m. e. s.

s. In stirpes. j. e. t. i. g. hoc. etia. addend. in. fi. o. t. r. a. s. o. vt. ibi. t.

t. Ex altero. sic. i. e. g. fi. sic. ff. d. m. offi. t.

u. p. p. g. p. m. d. e. f. i. ex. duobus. lic. et. C.

de suis. et. l. nepotes. Accursus.

u. Item filijs p. mortuis ex altero nepote

x. Cum autem. eo diligenter notato qui sūt sui heredes. nunc nota quo tempe qrendus est quis sit suus heres

y. Certū est. s. e. g. ita demū. contra solue vt ibi dixi.

z. Sine testamēto. quod ottingit. vij. modis. vt. s. e. m. p. r. i. m. a. d. i. x. i. m. u. s. Accur. florentinus.

3. Accidit. scz. vt. v. i. d. e. a. t. u. r. q. u. i. s. i. n. e. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. d. e. c. e. s. s. i. s. s. e.

a. Mortuo. scilicet ex hereditato.

b. Non potuit. morte puentus. vt. s. e. g. ita tamen.

c. Solus. scilicet suus heres. accur. s. u. s.

d. Certum est. scilicet nepotem suum heredē esse cū nllat

Partial text from the adjacent page, including fragments of legal commentary and references to various laws and cases.

procedat cum. vt. s. e. s. i. **D** Mortuo. ante q̄ adeatur
ex testamento hereditas. unde constat non transmitti ad fi-
lium. de inoffi. s. q̄ relam. p̄mo etiam ea adita non trans-
mittebatur olim. sed
hodie contra. vt. C.
de inoffi. s. sanctim⁹
al. s. si q̄ filium. s. fi.
e. Testamento. scz
ab herede qui non
vult adire. accursius

stituto. **H**ac racōe si fili⁹
exhereditatus fuerit et ex-
traneus heres institutus ē
et filio mortuo postea cer-
tum fuerit heredē institu-
tū ex testamto non fieri he-
redem. aut qz noluit eē he-
res. aut qz non potuit ne-
pos auo suo heres existere
Quia quo tpe certū est in
testatū decessisse p̄mfa.
solus inueniē nepos ⁊ hoc
certū est. ⁊ licz post mortē
aui natus sit. tamē auo vi-
uo acceptus mortuo patre
eius posteaqz deserto aui
testō suus heres efficitur.
Plane si ⁊ concept⁹ et
natus fuerit post mortem
aui mortuo patre suo de-
sertoqz aui postea testam-
to suus heres auo non exi-
stet. quia nullo iure cog-
nacionis patrē sui patris
tetigit. **S**ed nec ille ē in
liberos aui. quē filius emā-
cipatus adoptauerat.
Hij autē cum nō sint sui
quantū ad hereditatem li-
beri neqz bonoz possessio-
nē petere possunt quasi p̄-
ximi agnati hec d̄ suis he-
redibz. **E**mancipati autē
iure ciuili nichil iur̄ habēt
neqz em̄ sui heredes sunt.
qz in p̄tate deserūt paren-
tis esse. ne qz vllō alio iure
p̄ legē. xij. tabularū vocan-
tur. sed p̄tor naturali eq̄
tate mot⁹ dat eis bonozū
possessioz. vnd̄ liberi p̄nd̄

Tetigit. nec enīz
fuit primus cognac-
tus ei scilz q̄ viuo nō
dum animal erat. vt
ff. vnde cog. l. i. s. si
quis proximus. sed
nunquid hodie per-
aut. succedit. vt i au-
t. de here. que ab in-
test. s. i. p. dixit qz sic
quia naturalis causa
tantū spectat. io. cō-
tra. quia nec de iure
p̄torio quo casu na-
turalis inspiciebāt.
admittebatur. vt se-
quit. vt. s. e. s. eman-
cipati. et. ff. de suis
et l. i. ticius. et. l.
penl. accursius.
Cognati. id ē tā
q̄ agnati. nam agna-
ti sunt proximiores q̄
cognati. nunquid ergo tercio ordie inter cognatos vocant̄
se. mar. qz sic. vt. ff. e. l. i. s. i. si. ⁊ contra. qz ibi de cōceptis
pus. natis postea loquit̄. sec⁹ si postea accipiunt̄ ⁊ nascūt̄
vt l. et. ff. de iniust. r. te. si quis filio. s. non fuisse

Emancipati. qz bona ratio. vt. s. de here. q̄li. et dif. s.
sui. et. s. e. s. i. ibi. sin autē. ac. accur. **N**ullo iure. scz
neqz vt patrom neqz vt agnati quos vocat lex. xij. ta. vt
s. t. i. in prim. et. s. de
succes. li. in prim. ali-
ud ecōf. ut. s. t. i. s. fi.
i. **S**oli sint. s. eman-
cipati. accur.
Heredibz. scz euz
alijs q̄ remanserūt in
potestate
Dimidia. vt. ff.
de s. sig. nomē filia-
ri. s. portionis.
At hij. scz vocāt̄
emancipati. sed non
om̄s et hoc sequitur
at l. ij. ac.
Adoptionem. id
est arrogationem.
Non admittunt̄.
ff. de contra. ta. l. iij.
s. si quis filio. **C**onē
So. ibi non valuit ad-
ceptio s̄mjo. sed h̄va-
luit. vel distigue. an-
detur extraneo. vt h̄
an detur in adoptōe
nepos ex filio eman-
cipato patri eiusd̄ vt
ibi ar. s. s. adop. s. s.
hodie. **I**tem. C. de
adop. l. penl. s. sed
si q̄dem. que est otra
So. illā intellige vt
s. e. s. admonendi.
Cum is. scz pat̄
naturalis. accur.
Viuo eo. scz pat̄
re naturali.
Ab ipso. scilicet
patre naturali.
Fuissent. vt. s. de
exhere. li. s. emanci-
patos. accur.
Extraneoz. si au-
tem morte patris ad-
optiuū facti essent sui
iuris durat agnatōis
ius inter eos. id ē in-
ter adoptiuū et natu-
ralem filium adoptā-
tis n̄ emancipatus vt
sibi succedant vt. ff.
de gra. cog. filii na-
turalem. et. ff. vnde
cog. l. i. s. cognacō-
nis. et de adop. l. i.
ante penl. **M**ar. **T**ē
et ipi adoptiuo pa-
tri succedit. vt. s. e. s.
sed ea.

Eius. id est naturalis patris.
Adoptiuū. post emancipationem non prius. vt. s. e. s.
nec interest.
Ad agnatos. nam si non emancipat. certū est qz filij n̄

Succedunt naturali patel. et ita agnati succedunt. vt. s. p. et. ff. vnde libe. l. i. Si aut emanciparet succederet filij. vt. s. p. et. ff. et sic in eius potestate esset ad que bona naturalis patris pertinet qd est absurdum et contra regulam iuris vt ibi et. ff. de here. m. l. i. illa institutio b. **M**inus ergo iuris quia naturales filij emancipati iure prioro vocantur. s. adoptiui emancipati no. vt. s. p. et. ff. ergo. c. **N**aturales. i. legiti. d. **E**mancipati ab adoptiuo patre. Accursius florentin9

patris pment. vtrum ad liberos eius an ad agtos. **M**inus ergo iuris hnt adoptiui filij qd naturales. **N**aqz naturales emancipati beneficio prioris gradu liberorū retinent licz iure ciuili pdant. **A**doptiui vero emancipati. et iure ciuili pdunt gradum liberorū et a ptoze non adiunant et recte. **N**aturalia em iura ciuilis ratio pimere no potest. nec qz definunt sui heredes esse possunt defne filieue. aut nepotes nepresue esse. **A**doptiui ho emancipati. extraneorū loco incipiunt esse. qz ius nomenqz filij filieue qd p adoptone consecuti sunt. alia ciuili ratione id e emancipacoe pdut. **E**ad h obfuant in ea bonorū possessione qua otra tabulas testamenti pentis. liberis pteritis id e nec heredibus institutis neqz vt oportet exheredatis pretor pollicet. nam eos quidem qui i potestate patris mortis tpe fuerint et emancipatos vocat pretor ad eandem bonorū possessionem eos vero qui in adoptiua familia fuerint. p hoc tps quo naturalis parens moreretur repellit. **I**tez adoptiuos liberos emancipatos ab adoptiuo patre sic ab intestato ita longe mi-

e **A**d iuuantur. nisi sint de suis. qz auus adoptauit nepote in filiu et postea emancipauit. vt. ff. ad ter. tul. l. ij. s. adoptiui. **R**atio. id est emancipacoe que iure. cui. est. vt. ff. de re. iur. actus.

s. **N**on p. sic. s. de le. ag. tu. s. fi. sic. ff. de re. iur. nichil ta. h. **E**mancipati. ab adoptiuo pre et p mortē naturalem. vt. s. post mortē.

i. **E**ad que obfuantur in bo. poss. vnde liberi. et. s. contra ta. bo. poss. suantur. h. **E**ste. no qz si emancipet filius vel filia vel demceps no sūt sui heredes. non tam definūt eē filij l filie.

l. **I**nstituti. hif em institutis n dat h bo. poss. nam pterit9 rumpat testamentuz et huic scilz mstituto via apit. et hoc e qd s. nisi pterit9 omittat edictū. vt. ff. de otra ta. l. ij. s. si qd ex liberis. si autē pteritus nolit vti postqz semel agno ut institutus habz otra ta. iure fm ta. qz e mirabile. nec expectat ptem. vt. ff. de o. ta. l. h. p. s. fi. a del. i. nō mīqz

m. **O**portet. scz masculi nominati. femine inter ceteros. vt. s. de exhere. l. i. s. i. Accursius

n. **E**xheredatis. cui ergo mēis pteico p exheredacoe habeatur. cessat ibi ota. bo. poss. ut. ff. de ota. illud. s. ad testa. o. **I**n pteate. emancipatis omittentib9 edictū. non alias fm mar. vt. ff. de cōtra ta. l. ij. s. si qd ex li. s. jo. cōtra. nam nullū dicere pnt. et cōtra ta. suouire habent. ut. ff. de le. i. l. si duo et. c. de li. p. maxim p. **R**epellit. scz pretor repellit. nisi sint instituti. et eis omittat edictū. vt. ff. de otra ta. non putauit. s. in adopcoe. et. s. vt aut Item otra. ff. de cōtra ta. l. ij. s. si quis filio. So. vt. s. e. s. at h. i. Accursius

nus otra tabulas testamti ad bona ei9 non admittit qz definunt in numero liberorum esse. **A**dmonendi tam sumus eos qui in adoptiua familia sunt. quiue post mortē naturalis pentis ab adoptiuo patre emancipati fuerint. itestato parente naturali mortuo. l3 ea pte edicti qua liberi ad bonorū possessionē vocant non admittant. alia tamē pte vocari idē qua cognati defuncti vocant. ex qua pte ita admittunt. si neqz sui hēdes liberi. neqz emancipati obstant. neqz agnati qdēz vll9 interueniat. **A**n te em ptoz liberos vocat tā suos hēdes qd emancipatos. deinde legitimos heredes. deinde pimos cognatos. **S**ed ea oia quidē antiquitati placuerunt. **A**liqz autē emendacione a nostra ostitutione acceperunt quā sup hīs psonis cōposuimus que a patribus suis naturalibus in adoptionē alijs danē. **I**n uenimus etem nōnullos casus in quibus filij et naturaliu pentum successionem ppter adoptionem amittēbāt. et adoptione facile p emancipacōz soluta ad neutrius patris successionē vocabantur. **H**oc solito more corrigentes ostitutionē scripsim9 p quā diffinimus

beat. cessat ibi ota. bo. poss. ut. ff. de ota. illud. s. ad testa. o. **I**n pteate. emancipatis omittentib9 edictū. non alias fm mar. vt. ff. de cōtra ta. l. ij. s. si qd ex li. s. jo. cōtra. nam nullū dicere pnt. et cōtra ta. suouire habent. ut. ff. de le. i. l. si duo et. c. de li. p. maxim p. **R**epellit. scz pretor repellit. nisi sint instituti. et eis omittat edictū. vt. ff. de otra ta. non putauit. s. in adopcoe. et. s. vt aut Item otra. ff. de cōtra ta. l. ij. s. si quis filio. So. vt. s. e. s. at h. i. Accursius

q. **A**dmonendi. licz hos duos qui sequitur non admiserim9 iurē cui. vt. s. e. s. at. h. i. tamen aē.

r. **A**d bonorū poss. vnde liberi.

s. **E**mancipati. qui sunt sui per pretorez vt. s. e. s. emancipati. **L**egitimos. id est agnatos. ut. j. t. i. prima risione.

u. **P**rimos. sic. ff. si ta. te. l. i. sic. ff. qd o. in bo. poss. seruetur. l. i.

r. **S**ed omnia que s. e. s. at h. i. dicta sūt et. s. in. p. s.

y. **A**liquā. q. d. que dam cor. reximus. que dam retinimus.

z. **C**onstitutione vt. c. de adopcoe. l. penult.

a. **N**aturalibus. et legitimis. accur.

b. **N**on nullos. i. aliquos.

c. **A**d neutrius. vt s. e. s. at h. i.

d. **V**ocabant. idē v. deē etiā otingere hodie i casu que hēmus. j. e. s. nostra aut. vt. c. de adopē. l. penl. s. h. s. sed dic qz auus adoptans tenet ei relinqre quartā vt filio atz rogato. vt. j. e. s. nostra ibi que admodū.

Constitutionem scz predictam. Accursius.
Permanisset nunqd ergo si pmanisset. vt. s. de adop. q. d. a. si d
 ad factu. q. d. a. si d
 iure et de facto i eius
 familia pmanisset
Et modo nuqd
 cum in ius vocabit si
 ne venia. Item nun-
 quid alimeta tali fi-
 lio dare t. nec. s. n.
 p hanc literaz. et. s.
 de adop. q. d. sed hodie
 pla. dixit contra
Ab intestato. scz
 simul cum alijs natu-
 raliibus. ut. C. d. suis
 et le. si te. non tamen
 succedat alijs. s. lang
 vms sui patris ado-
 ptiu. vt. C. d. adop.
 i. pen. s. si qd. in fi.
 Accursius florent.

Ab eo. scz adop-
 tio patre.
Ture civili. quia
 non est in pte sua.
Leg. ptoz. qz
 non e emancipat ab
 eo. vt. s. de ephere.
 lib. in pn. s. emanci-
 patos. et. s. fi.
Inofficiosi. s. de
 inoffic. test. extra. q.
 tam aut. So. illa in
 telligit. s. m. distictio
 ne b. s. vt. ibi dicit
Confulto. q. non
 habemus. s. dicebat
 q. tres iuues ar. to
 g. d. deferebant. vt
 vni eligeret. q. casu
 magna erat hec solē
 mitas. vnde et ostōe
 diu pn quartā ei da-
 bat arrogatō quod
 hodie nō est ymo is
 hoc casu vt et alias.
 vt. s. et. C. de adop.
 i. pen. s. q. autem
Ad q. s. q. te.
Postra. constōe
 vt. C. de adop. i. pe-
 n. s. si vero pater
Parens. hoc in
 hntu accipit. vt. ff. de gra. l. iur. con. s. parentes.
Seruauim. ut siue loco filij b. beat siue nepotis adop-
 te. ac si vere naturalis esset. scz fruo pcedente nepotē. vt
 C. de adop. i. pen. s. qd. autē in filio

Quēadmodum

q. d. sic transit vt in hoc casu qui sequitur.
 t. Item vetustas. correximus ius antiquū circa liberos
 pmi gradus naturales siue adoptiuos. tūc circa vltimiores

diligēs solos nepotes vel
 neptes qui ex virili sexu d
 scendūt. ad suoz vocabat
 successionem. et iuri agna-
 torum eos anteponebat.
Nepotes aut qui ex fili-
 abus nati sunt et p nepo-
 tes ex neptibz cognatoz
 loco numerās. post agna-
 torū lineā eos vocabat tā
 in auī q. proauī materni.
 quā in auīe v. l. proauīe siue
 paterne siue materne suc-
 cessionē **Diui autē** pnci-
 pel non passi sunt talē tra-
 naturā iniuriā. sine opetē-
 ti emēdacione relinquere
Sz cum nepotis vel pne-
 potis nomē omūe est vtrif
 qz qui tam ex masculis q.
 ex feminis descēdūt. ideo
 eundē gradū et ordinem
 successionis eis donauerūt
Sed vt aliquid amplius
 sit eis qui non solū nature
 sed etiā veteris iuris suf-
 fragijs nuniunt porcionē
 nepotū et neptum vel dein-
 ceps d quibus sup dixim
 paulo minuendā esse existi-
 mauerūt. vt minus tercia
 pte accipent quam mater
 eoz vel auīa fuerat accep-
 tura vel pater eoz v. l. auī
 paternus siue mēnus. qn
 femina mortua sit de cuius
 hereditate agitur. hñs qz
 licet soli sint qui descēdūt
 ex femineo sexu adētibz
Et quēadmodū lex. xij.

parte que debebatur agnatis. scz quarta. non autē d hac
 tercia. sed p aut. dicimus de hac tercia correctum. scilicet
 vt equaliter hodie veniat. vt i aut. d. rre. et se. s. neqz illo
 i. Vocat. scz. s. e. s. cum filius. Accursius.

u Solos. i. s. male.
p Anteponebat. in
 hoc bene.
y Nepotes vocas-
 bat. scz vetustas non
 civilis iuris auctoriz-
 tas. vt. s. sed ptoz
 ut. j. t. i. s. qz. accuz
z Materni. scz mori-
 ent e masculo d cuius
 bonis agit. ut. j. s.
 proximo.
a Materne. scz mos-
 riente femina. vt. j.
 primo. s. accuz.
b Diui principes.
 vt. C. d. suis. et. leg.
 si defunctus. et. C. d.
 col. l. illā. accuz.
c Donauerunt. scz
 principes sed nō idē
 comodu vt sequit.
d Suffragio. id ē.
 lege. xij. tabularum.
e Minuuntur. nota
 duas rationes vincē
 vna. vt. s. de adop.
 s. h. hodie in fi. s.
f Diximus. scz nllō
 modo nisi tercio ordi-
 ne succederet. vt. s.
 primo. s.
g Paulo. nota par-
 rum de tercia parte
 totius rei dici. sic in
 aut. d. exbi. et intro.
 reis. s. sanctimus.
h Estimauerunt. sci-
 licet principes.
i Mortua sit. nota
 duos casus. si emz mo-
 ritur femina. nepo-
 tes vel neptes ex ma-
 sculis vel feminis in
 nichilū olim nisi p
 agnatos hodie cum
 diminutiōe succēdūt
 tercie partis. si mori-
 tur masculus. nepo-
 tes ex filia tm vocen-
 tur cum diminutione
 tercie ptis vt hic d.
k Xij. tabu. quod
 de diminutione hac
 tercie dicitur corrigē
 p sequentem. s. scdm
 mar. sed nos fm. b. di-
 cimus sequentem. s.
 loqui in quadaz alia

m Sed Adstitutionem quam non habemus vt sequitur
n Constitutione vt. C. de suis. et. le. l. fi. Accur. sius.
o Transuersa linea sic in aut. de no. ali. g. cu. agi. eca. fi.
p Descendit scz ne
potib9 vel p nepoti
bus ex filia. accur.

q Et tpa vt in fut
turis casib9 tantu va
leat. vt. C. de suis. et
le. l. vl.

r Ita tñ hoc qd se
quitur est referendū
s. ad. g. diui. n. ad. pr.

s Statuit vt. s. e.
g. cum filius.

t Diminutioe s. qe
te que sbatur ag
natis. non terciē que
dabatur patris. vt
s. primo. g. dirimus

u Similit habeant
ymo in capita videē
diuidi vt. j. t. i. g. hoc
etiā addendū in fi. g.
sibi s. collateralib9
h. de scēdētib9 loqē

Nemo. etia3
vnus. ut. ff.
de test. tu. si ne
p. suul. a. mo
. t. i. g. i.

3 Pretor s. t. i. g.
emancipati.

a Constitutione s. t. i.
g. quibus connume
rari. et. g. diui.

b Successione des
c. Exstat functi
dico. n. aplectatē. naz
h. duo nēcia sunt

d Quoquomō scz
ci. vel pre. iure.

e Agnatū capite
nō minutū. vt. ff. e.
f. Priori capitis
m. id ē qui primos
est defuncto. j. e. g. si
ples. et. g. pr. accur.

g Agnati sic. ff. s.
legitia tu. l. sūt. autē

h Libro ut. s. s. le.
ag. tu. g. sunt autē

i Cognacōe cog
nacō est gen9. agna
cio spēs. vnde qd qd
est agnatus ē cogna
tus. sed non ouertit.

k Itaq osāgumet
quasi ex eodē sangui
ne nati. ceteri agnas
ti non dicunt osāgui
nei. vt. ff. de suis. et
le. l. ij. m. pñ. accur.

l Item muicē. scilz
filius fratris patruo

tabularz filio mortuo ne
potes vel neptes 7 p nepo
tes vel p neptes in locum
patris sui ad successiones
aui suuocabat. ita 7 prin
cipalis disposicio in locuz
matris sue vel auie. eos cū
iam desigta ptis terciē di
minucione vocat. S3 nos
cu3 adhuc dubitatio ma
nebat inf agnatos et me
moratos nepotes qrtā p
tē sube defuncti agnatis
sibi vēdicatib9 ex cuiusdā
ostōis auctoritate memo
ratā qdē ostōz a nro codi
ce legē auimus. neq3 infe
ri eā ex theodosiano codi
ce nro cessim9. **N**ostra
aut ostōe pmulgata. toti
iuri eius derogatū est. et
sanctimus talibus nepoti
bus ex filia vel p nepotib9
ex nepte et deinceps sup
stitibus agnatis nullā ptē
mortui successione sibi uē
dicare ne hij qui ex trans
uersali linea veniūt potio
res hys habeantur q̄ qui
recto iure descēdūt. Quā
ostitutiōne nostrā obtinē
fm sui vigore 7 tpa sancti
m9. ita tñ vt queadmodū
inter filios et nepotes ex fi
lio antiquitas statuit non
in capita sed in stirpes di
uidi hereditatē. Similit
nos inter filios 7 nepotes
ex filia fieri distributiōne
subemus veluti inter om̄s
nepotes vel neptes 7 inter
p nepotes et p neptes et
alias deinceps psonas vt
vtraq3 pgenies m̄is sue
vel patris auie vī aui por
tione sine vlla diminucioe

m Et etiam osobrim. im. ppe. vt. j. de gra. cog. s. liij.
n Uij osanguinitatis. scz ad suos fies prius natos. ad re
liquos vero agnatos agnatiqnis tantum ius acquiritur

vt. s. p. diximus. et
est verū hoc si iuen
te eo iudē de cui9 he
reditate agiē s cepti
saltē erāt. vt. ff. de
suis. et. le. bre. ticiul
et. ff. vnde cog. l. i.
g. si quis primoz.
o Non tamen quia
agnati vocentur ad
hereditatē. non tam
cē. dat lex. s. xij. ta.
p Sed hys et omi
bus hys. vt. j. e. g. si
plures. accur.

De simi agnatorz succes.

S nemo suis he
res vel eoz quos
inter suos heredes
ptor vel ostitutiōnes vo
cant extat et qui successio
nez quoq̄modo amplectit.
tunc ex leg. xij. tabularū
ad agnatum pximum pti
net hereditas. **S**unt au
tem agnati vt primo quo
q3 libro tradidimus. cog
nati p virilis sexus psonas
agnacione oijuncti quasi a
pre agnati. Itaq3 ex eoz
pre nati fratres agnati fi
hij sunt qui et osanguinei
vocantur. nec requiritur
an etiā eandē matrē habu
erint. **I**tem patru9 fies
filio et inuicez is illi agna
tus est eodē numero sunt
fratres patruzles id ē q̄ ex
duob9 fratribus pcreati
sunt qui etiā consobrimo
cantur qua racione etiam
ad plures gradus agna
cionis puenire poterim9.

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

sequatur. vt si forte vnus
vel duo ex vna pte ex alte
ra tres aut q̄tuor extant.
vn9 aut duo dimidiā alte
ri tres aut q̄tuor alterā di
midiā hēditatis habeat

Sunt au
tem agnati vt primo quo
q3 libro tradidimus. cog
nati p virilis sexus psonas
agnacione oijuncti quasi a
pre agnati. Itaq3 ex eoz
pre nati fratres agnati fi
hij sunt qui et osanguinei
vocantur. nec requiritur
an etiā eandē matrē habu
erint. **I**tem patru9 fies
filio et inuicez is illi agna
tus est eodē numero sunt
fratres patruzles id ē q̄ ex
duob9 fratribus pcreati
sunt qui etiā consobrimo
cantur qua racione etiam
ad plures gradus agna
cionis puenire poterim9.

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

vt. s. p. diximus. et
est verū hoc si iuen
te eo iudē de cui9 he
reditate agiē s cepti
saltē erāt. vt. ff. de
suis. et. le. bre. ticiul
et. ff. vnde cog. l. i.
g. si quis primoz.
o Non tamen quia
agnati vocentur ad
hereditatē. non tam
cē. dat lex. s. xij. ta.
p Sed hys et omi
bus hys. vt. j. e. g. si
plures. accur.
q Certū q̄ est etiā
scz facto testamento
q̄ emanauit. qd dic
vt. j. p. g. accur.

Uij etiā q̄ post mortem
patris nascunt iura osang
nitatis nanciscuntur. Non
tñ omnibus simul agnatis
dat lex hereditatē sed hij
qui tūc pximoz gdu sunt
cum certū esse cepit aliqū
intestatū decessisse. **P**er
adoptionē quoq3 agtionis
ius consistit veluti inter fi
lios naturales 7 eos quos
pater eoz adoptauit. nec

De legibus et scriptis

Suos esse. id est agnoscitur alijs agnatis adoptantis. et eis cognatus fit. vt. ff. de adop. qui in adop. Accur. si 9
Ceterum. id est certe vel aliter. lex quide. xij. ta. de here bat hereditate agna tis. primis. si media iuris prudentia cum distinctione. et si dis cit ceterum p sed
Longissimo. de cemo. vt. i. de succes. cog. si. fi. accur.
Feminas. agnatas
Quod placebat. nota caute poit pla cebat et non placet vt j. s. nos vero. Et si erat p media iur pru dencia no p legē xij. ta. neqz p proie. vt j. e. s. et si quide. a s. media. accur.
Confanguinitas. id est agnacionis
Caz. s. feminaru
Tua. s. hereditas
Pleriqz. s. ppter ofanguineas vxores de quibz modo dixit
Ad masculos. sic s. i. s. Tre vetustal

Sed qz eas. scz agnatas feminas.
Proximitatis. id est agnacionis
Interueniat. nec aliquis suoz. vt. s. t. i. s. admonendi. in si. s. accur.
Quidem. que sūt leg. m. s. ceterum. et s. s. qz dicta sunt.
Sed simplicitate. remota differen cia agnatoz. vt iter masculos et feminas sic. s. de fidei co. her. re. s. sed quia.
Iunior. et sic no qz leg. xij. tabularu e vetustior qz media iuris prudentia et qz ius prorum.

dubiū est quim im ppe ofan guinei appellant. **Q**uoz si quis ex cetis agtis tuis veluti frater aut patruus aut deniqz is qui longio re gradu est adoptauerit aliquem agnatus inter suos heredes esse non dubita tur. **C**eterum inter ma sculos quide agnacionis iure hereditas eciā si lon gissimo gradu sint vltro citroqz capiē. Quod ad fe mias vero attinet. ita pla cebat vt ipe ofanguinitatis iure tm capiant heredita te. si sorores sint vltorius non capiāt. **M**asculi aut ad earum hereditates eciā si longissimo gdu sint admittant. qua de cā fra tris tui aut patru tui filie vel amice tue hereditas p tinet. tua ho ad illas n p tinebat. **A**d ideo ita ostitu tū erat. qz comodius vide baē ita iura ostitui vt ple riqz hereditates ad maf culos ofluerent. **S**ed qz sane iniquum erat in vniū sum eas quasi extraneas t pelli pretor eas ad bono rū possessionē admittit ea pte qua pximitatis nomie bonoz possessionē pollice tur. ex q parte ita scilz ad mittunt. si neqz agnatus vllus nec pximior agnat? interueniat. **E**t hoc quide lex. xij. tabularz nullo mō itroduxit. s3 simplicitatē legibus amicā amplexa. si mili modo omnes agnatos siue masculos siue feminas cuiuscunqz gradus ad si militudine suoz inuicez

Anterior. id est ostitutione anteriori. j. scripta. que est. C. de legitimis here. i. lege. xij. tabularz.
Prefatam. scz dictam. s. e. s. ceterum. Accur.

ad successionē vocabat
Media aut iuris pruden cia que erat quidem lege xij. tabularū iunior. impia li autē dispoſicione anteri or subtilitate quadā exco gitata p̄fatā differēciā in ducebat et penitus eas a successionē agnatoz ipel lebat. omni alia successio ne incognita. donec preto res paulatiz aspitate iuris ciuilis corrigētes. siue qd deest adimplentes huma no pposito aliū ordinē suis edictis addiderunt. et co gnacionis linea pximita tis nomine introductay bonoz possessionē eas ad iuuabāt. et pollicebantur hjs bonoz possessionē q vnde agnati appellabant
Nos vero legē. xij. ta. sequentes et eius vestigia in hac pte ofuantes. lau damus quidez p̄tores sue hūanitatē non tam eos in plenū huic cause mederi i uenimus. quare etem vno eodēqz gradu naturali cō currete et agnacionis titu lis tā in masculū q in femis equa lance constitutis ma sculis quidez dabatur ad successionem venire omniū agnatoz. ex agnatis aut mulieribz nullis penitus ni si soli sorori ad agnatoz successionem patebat adi tus. **I**deo nos in plenū om nia reducentes. et ad ius xij. ta. eandē dispoſicionez exequentes nra oſtione san ctimus. omnes legitimas personas id est p virilem sexum descendentes. siue

Cas. agnatas fe mmas nisi sorores
Ommi. nam ordo agnatoz. no erat ad huc. vel die et iā defi cētibz agnatis ipse tū non vocabantur.
Ciuilis. id est me die iur prudente qd scz ciuile dicit. ut. ff. de orig. iur. l. ij. s. is disputatio.
Accurſus florent.

Vis bonoz. id est mulieribz agnatis vltra sorores.
Appellabant. sic dicta qz p eam cog nati vocant.
Nos vero. hic iu stinianus loquitur.
Cause. id est ex s pulſiom agnatoz
Quare etem. bñ dico forte. puidens agnatis feminis. qz re etem qe.
Titulis. i. noibz
Dabatur. id est con cedebatur.
Aditus. certe n erat racō iusta l' sus ficiēs. licz aliqua sit vt. s. e. s. ceterū i fi.
Proſtra conſtōe. vt. C. de leg. here. l. lege. xij. tabularz

Simili modo id est hinc inde. Vel dic ita femie ut mares
Consanguinitatis id est licet non sint sorores q̄ germane
vocantur quasi ex eodē germine nate. Accursius

Hoc etiā certima
uimus. ut. C. de leg.
here. l. ij. ta. §. i. et
§. in hys. accur.

Tantum id est
nō vltior p̄mior
tū sit ut ip̄e sorores
vel fratres vterini
vterine sequitur. ut
C. de le. here. l. fi. §.
sed neq; accur.

In legitimā. scz
agnatorū.

Germane. id est
nate ex eodez patre
et m̄e cū defuncto.

Vterine. i. nate
ex eadē matre tantuz

Deinceps. id est
vltiores hie i gra
du remotiores.

Accursius florentin⁹

masculini ḡnis siue fe. sint
filimodo ad iura successio
nis seime ab intestato vo
cati fm sui gradus progna
tiam. Nec ideo excluden
das. qz consanguinitatis iu
ra sicut germane n̄ habēt

Hoc etiā addendū n̄e
ostōni existimauimus. ut
transferat vnus t̄mmodo

ḡdus a iure cognacionis
in legitimā successione vt
non solū fratris filij ⁊ filia

fm q̄ iam diffiniuimus ad
successione patrui sui vo
cent sed etiā germane cō
sanguinee vel sororis vte

rine filius et filia soli ⁊ nō
deinceps persone vna cum
hys ad iura auunculi sui p

ueniant et mortuo eo qui
patru⁹ quidem est sui fra
tris filij succedat. auūcul⁹

aut sororis sui sobuli simi
li modo ab vtroq; latē suc
cedant. tanq̄ si omnes ex

masculis descēdētes legi
timo iure veniant scz vbi
frat̄ et soror supstites non

sunt. hys etem p̄sonis p̄ce
dētibus ⁊ successione ad
mittētibz ceteri ḡdus re
manēt penit⁹ semoti vicz

hereditate non in stirpes
sed in capita diuidenda.

Si plures sint gradus
agnatorū apte lex. xij. ta.
p̄ximū vocat. Itaq; verbi

gr̄a. si sint defuncti frater
et alterius fr̄is filius. aut
patruus frater habēt po
tio: Et quamuis singulari
numero vsa lex. xij. tabla.

Supstites. s̄ cor
rigitur p̄ aut. cessan
te. qz et cum hys ad
mittunt. Itē et i alio
q̄d subiciē hic. §. cor

rigit. qz in stirpes
fit diuisio hodie. sed
p̄ hos filios frat̄z
fit diuisio in capita.

ut in aut. de here. q̄.
et dif. §. reliquū. ⁊ i
aut. vt fm filij. §. i. p̄
q̄d dicit in aut. in stir
pes diuidi. vtz ē q̄n

cū alijs. s̄ patruus vo
cant̄ nepotes. alias i
capita vt hic.
Accursius florentin⁹

In capita. s̄. t. i. in fi. §. 9. ibi de descēdētibz loq̄t̄
de collateralibz m̄. Si pl̄es sint. sic in aut. s̄ hee. q̄ ab i
test. §. si nō neq; fr̄es. et. §. de suis et le. hē. l. ij. §. hēditas

Habetur. s̄ cor
rigitur. vt. s̄. dixi p̄
aut. cessante. accur.
Proximus. sic. s̄.
t. i. §. cū aut queritur
sic. s̄. e. §. non tamen

Tunc em̄. scz cū
nō aditur hereditas
ex testamento.
Tempore. id est
post mortem.

Placebat. scilicet
ex lege. xij. ta.
In eo genere. s̄.
iur. successiois.
Accursius florent.

Nā et p̄e p̄ximus ex plu
ribus gradibus intelligit̄
⁊ tam non est dubiū q̄n lz
vnus sit gradus agnato
rū ptineat ad eos heredi
tas. Proximus autem si

q̄dez nullo testam̄to factō
quisq; decesserit p̄ hoc tē
pus requirit̄. quo mortuus
est is de cuius hereditate

q̄rit q̄ si factō testam̄to
quisq; decesserit per h̄
tēpus requiritur quo cer
tū esse cepit nullū ex testa
m̄to heredē extituz. tunc

em̄ p̄prie quisq; intestatus
decessisse intelligitur. qd̄
qd̄e aliq̄n longo tpe d̄cla
ratur in quo spacio tēpis

sepe accidit vt p̄ximioze
mortuo p̄ximus esse inci
pit qui moriente testatore

non erat p̄ximus. **P**la
cebat aut in eo ḡne p̄cipi
endaz hereditatū succes
sione non esse vt q̄uis p̄xi
mus qui fm ea que dixim⁹

vocatur ad hereditatem.
aut spreuerit hereditatez
aut anteq̄ adeat decesserit

nichilom̄gis legitimo iu
re seq̄ntes admittunt. qd̄
itez p̄tores ip̄fco iure cor
rigētes non in totum sine

auunculo relinq̄bāt. s̄ ex
agnatorū ordine eos voca
bant vt p̄te agnacionis
iure eius recluso. **S**z nos

nichil p̄fectissimo iure de
esse cupiētes. nostra ostōe
sanctimus quā de iure p̄o
natus humanitate sugge
rente ptulimus successio
nem in agnatorū heredita
tibus non esse eis denegā
dam. cum satis absurdum

Non esse. id est suc
cessorū edictū inter
agnatos locū non h̄z
scz de p̄sona in p̄lo
nā sed inter agnatos

fic vt. §. sequitur. et
ff. de suc. e. l. i. §. q̄bz
s̄ de ordine iordm̄e
seu de capite i caput

fic vt de liberis i ag
natos. et de agnatis
in cognatos. ⁊ post
in viz. et vroz vt se
quit̄. vt. ff. si ta. te.
mi. ex. l. i. §. i. R̄n.

Nichilom̄gis.
id est nō ideo magis
⁊ **S**ed nos. loquit̄
tur iustianus.

Protulimus. scz
in greco.

Ad finem qd nunc

a Aptum est. scz successoriu edictum de psona in psonam
b Cu satis. raco pmo c Maxime. ratio secunda.
d Gradu agnatoz e Successione. id est suc. edictum

f Ad legitimā. est em filius agt9 patri pimus. vt. ff. 8. su. is et le. filius. qd ius nō tollit p ea. di. sic neciter fratres vt h. et. C. de le. tu. l. iij. qd nō erat rectū. vt. ff. de re. iur. l. equū. et. ff. de le. pa. tu. i. si. et. ff. de hō. ep. l. si post emptionē.
g Parēs. sec9 ecō tra vt. s. t. i. s. eman. b Cōstō. apati. ne. nt. C. s. emā. l. i. l. i. Fiducia. sic fi. die do ius succedēdi i boīs tuis michi re. suol. eā. sic emanci. po. te cōtēta fiducia. h. Manumississet. id est emancipasset. sic. ff. qn. d. pe. ac. e. an. l. i. s. alienatō.

Ex. iponebat imprope. naz agnatos nul. lo modo vocabat vt. sequit. Accur. m. Masculoz. vt. s. t. i. m. p. n. c. i. n.ecessitudinē. i. cognatoz. nā dicūt agnati necatū. ut. ff. d. iust. et. iur. l. i. fi. o. Filii. qui ad iui. cē sūt cognati. vt. j. de suc. cō. s. vulgo. p. Angustie. nō ius dicit angustiosum vt. miquū. vt. j. de suc. l. i. p. et. ff. q. e. q. i. l. i. i. m. p. n. c. i. q. Postea. scz post. legē. n. ta. a. p. diuū. claudii. a. p. senatus. cō. tertull. vt. sequit. r. Amisoz. scilz m. acie p. n. ap. ut. ar. s. d. e. r. e. u. s. a. c. tu. m. p. r. i. vel dieq. g. n. alit. sta. tuit. vt. C. s. i. o. ff. te. libel. p. r. i. m. a. v. e. r. i. o. z. s. s. Coz. scz filioz. t. Aute. eciā hodie. a. n. a. succedit. sic mē. vt. i. aut. de her. q. ab. intest. s. s. e. q. u. e. n. s. u. Habēs. id ē tres hūs filios. nō aut in p. tate. vt. s. de. adop. s. femie. quos tres hēe videt eciā si tres gemios pe. pit. fm. To. vt. ff. de h. sig. l. i. cū emira. r. Parētis. scilz. m. i. s. et. ita nō de iure rō noz. v. p. r. o. r. e. a. l. i. c. 9. e. ē. i. p. tate. p. n. t. i. s.

erat qd cognatis a ptoze aptū est hoc agnatis esse reclusum. maxime cū in honore quidē tutelaz p. r. i. m. o. gradu deficiēte se qns succedit et quod i honore obtinebat. non erat in lu. cro pmissum. Ad legi. timam autem successionez nichilominus vocatur eti. am parens qui cōtracta fi. ducia filiū vel filiā nepotē vel neptem ac deinceps e. mācipat quod ex nra ostō ne oino induciē vt emanci. paciones liberoz semper videant quasi cōtracta fi. ducia fieri cū apud vetēs non aliter hoc obtinebat nisi specialiter contracta fiducia pens manumississet.

De senat9 consul. t. c. u. l. i. a. o.

Ex. xij. tabul. gruz ita stricto iure vte batur et prepone. bat masculozum p. g. e. m. e. z. et eos qui per feminini se. xus necessitudinem sibi iunguntur adeo expelle. bat vt neqz qdē inter ma. trē r. filiū filiāue vltro ci. troqz hēditatis capiende ius daret nisi q. p. r. o. z. e. s. ex. p. x. i. m. i. t. a. t. e. agnatoz. e. a. s. p. s. o. n. a. s. a. d. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. b. o. n. o. r. ū. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. v. n. d. e. agna. ti. a. c. c. o. m. o. d. a. t. a. v. o. c. a. b. a. n. t. h. e. e. i. u. r. i. s. a. n. g. u. s. t. i. e. p. o. s. t. e. a. e. m. e. n. d. a. t. e. s. u. n. t. r. p. m. u. s. q. u. i. d. ē. d. i. u. u. s. c. l. a. u. d. i. 9. m. r. i. a. d. s. o. l. a. c. i. u. m. l. i. b. e. r. o. r. u. z.

nō mariti nisi q ad debitu carnis. aliud d iure iogobardo rū. vt h. et. C. de odi. infer. si v. p. o. r. et m iogobarda qualis mulieri alienare permissum sit. l. i.

amissozū legitimā eozū de tulit hēditatē. postea au. tē senatus consulto tertullia no quod diuū adriani tpi. bus factum est plenissime de tristi successione mri nō eciā auie deferenda cautū est vt mater ingenua triū liberoz ius habēs. liberti. na quatuor ad bona filio. rum filiarūue admittatur intestatorū mortuozū. licz in potestate parentis est vt scilicet cum alieno iuri subiecta est iussu eius ad. eat cuius iuri subiecta est. Preferunt autē matri li. beri defuncti qui sui sunt q. queue suozū loco sunt siue p. m. i. g. r. a. d. u. s. siue vltioris sed et filie sue mortue fili9 vel filia pponit ex constō. nibz matri defuncte id est auie sue. Pater vero vtri. usqz. non eciā auus r. p. a. u. 9. matri antepositur. scilicet cum inter eos solos de he. reditate agitur. Frater aut osanguineus tam filij q. filie excludebat matres. Soroz aut consanguinea piter cū matreadmitteba. tur. s. si fuerāt frater et soroz osanguinei et ma. ter liberis onerata sit fra. ter qdē matrē excludebat. Communis aut erat he. reditas ex equis p. tibus fratribus r. sorozibz. s. nos ostōne quā in codice nostro nomine decorato

y Iussu. s. iure anti quo cū quelibz here. ditas patri p filiū q. titur. vt. ff. de acq. here. qui in aliena. s. hodie in sola. p. fe. cticia non aduenticia scz exigitur iussus vt. C. de bo. q. li. l. i. fi. s. si non econtrario.

z Preferunt liberi eciā adoptui. et ita demū si ipi succedere velit. vt. ff. e. l. ij. s. libi. et. s. ita demū.

a Defuncti. s. filij s. cui9 hereditate nūc agitur. Accur. b. P. r. i. m. i. g. r. a. d. u. s. vt filij. accur.

c Vltioris. vt ne. potes et similes. d. Filioz. qd dic ut s. s. h. e. r. a. b. i. n. t. e. s. i. et. ij. et. s. emancipa. ti. et. s. diuū.

e Et filie. q. d. nō so. liū nepos ex filio ma. culo excludit mēz s. functi. s. et nepotes.

f Prepo. ex filia. mē. id est p. fertur.

g Defuncte. scz filie. h. Pater. nō adop. tiuus. vt. ff. e. l. ij. s. sed neqz auus.

i Vtriusqz. scz filij et filie. s. est maritus h9 mulieris volētis succedē filio suo mor. k. Solos. s. tuoz auū et mēz defuncti si aut sit auus et pat. et mē defuncti. p. ferē auus matri a eciā p. r. i. vt. ff. e. equissimum. s. i. et nō q. h. fallit reg. h. si v. n. c. o. v. n. c. e. tē. r. e. ut. ff. d. diū. tē. p. et. p. l. s. accessioi. bus. nā auus p. r. i. de. functi p. ferē vt. ff. e. l. equissimum. s. i. et. p. r. i. n. i. nō aut auus p. ferē mē qn. soli sūt sic fallit i. aut. de. e. q. li. do. s. is. s. e. q. u. e. n. s.

Te in aut. quibus mo. na. fi. sui. s. disci. tis. Te. ff. qui po. i. pi. ha. l. claudius. sic. ff. d. iusto. r. te. s. p. n. l. l. Excluebat. sed male. hodie. vt. j. e. s. h. cum. m. Admittebat. et bene. vt. j. e. s. sed cum. n. s. si libis. tribus vt. q. tuoz. vt. s. e. s. postea autē.

tis. Te. ff. qui po. i. pi. ha. l. claudius. sic. ff. d. iusto. r. te. s. p. n. l. l. Excluebat. sed male. hodie. vt. j. e. s. h. cum. m. Admittebat. et bene. vt. j. e. s. sed cum. n. s. si libis. tribus vt. q. tuoz. vt. s. e. s. postea autē.

a Sed eodice .f. que no hemus . sed in pmo . C . remanht que est . C . de iure deli . l . ij . Accursius florentinus .
b Fortuitu . scz habere vel non habere tot filios cu ex di uia gra s descendat .
c Peccauit . nam si pccm est . magis fuil set mariti . vt . C . de le . hee . le . xij . ta . l . fi . i .
d Antcepti . i . scz cu succedere vult .
e Scz cu ante ost des qis no hem 9 fm Jo .
f Personis . patruo q filio q nepoti pui ut . C . e . li . fi . i . fi . i . Re .
g Facieb . it . id e ml dabat mli pdict . s .

h Vifi e . ut . C . e . i .
i Personis . l . fi . eia pri defu . mli in usufru . et toto qn habebat defu . i p . rate alias in velen do tm . s . et mli casu hodie in totu hz . vt C . e . l . fi . a . d . le . hee . l . d . em . acipatis . Iu vero aut . desc . detu bz defere . eq . lit . pa ternis et mms . vt i aut . s . hee . ab . inte . g . ois . et . g . hoc quide k .
k Diminucioe . q . fie bat p . agnatos supra dcos in pn . illius . g .
i Quoadmodu . q . d . q . m . vno honora . in alio graue . sic . ff . de iur . iur . eum qui . m .
l Cam . scz matre . n .
m Sil . scz cu m . e . o .
o Sorozes . s . casu e hodie id . quod in seqnti . g . vt in aut . s . nup . g . p . nl . q . g . qm p .
p Si vero . matre l . i . ma . qz . lint . ex . vtro qz . parente .
 Accursius florentin 9

posuimus matri subuenie dum esse existimauimus re spicientes ad naturam et puerperiu . et piculum 7 se pe mortez ex hoc casu mri bus illata . Ideoqz impiu esse credimus casuz fortu itu m eius admitti detrim tum . Si em ingenua ter . vel liberta quater non pe perit immerito defraudabatur a successione suorū liberoz . Quid eniz pecca uit si non ples sed paucos peperit et dedimus ius le gitimum plenu matribus siue ingenuis siue libctinis et si non ter enixe fuerint vel quater . sed eum tm v . eam qui queue morte in . terempti sunt . vt sic vocen tur in liberoz suorū l . i . ma successione .
Sed cu ante a constones iura legiti ma successione pscrutan tes ptim matrem adiua . bant . ptim ea p . grauabat et non solu in solidum eaz vocabat . sed in quibusda casibz terciam ptem ei ab strahetes certis legitimis dabat psonis . in alijs aut otrariu faciebāt . nobis at visum est recta 7 simplici via mtes omibz psonis le gitimis anteponi . sine vl la diminucioe filioz suorū successione accipe . excepē frs 7 sorozis psona siue cō sanguinei sint siue sola ag nationis iura habetes . vt queadmodu ea toti alij or dini legitimo pposuimus ita omis fratres et sorozes siue legitimi sint siue non . ad capiēdas hereditates

q Cognacōnis . quia sunt tm ex matre sorozes .
r Prosperimus . m successione .
s Consulere . scz in tutore peterdo . Accursius .

similiter vocemus . Ita tm vt siquidē sole sorozes ag nate vel agnate et mater defuncti vel defuncte sup sint dimidia quidē mater alterā vero dimidia ptem omnes sorozes habeant .
Si vero matre supstite et fratre 7 fratribus solis vel eciaz cu sorozibus siue legitima siue sola cognacō nis iura habentibz mtesta tus quis vl intestata mori atur in capita distribuit hereditas eius .
Sed queadmodum nos mribus p . speximus . ita eas oportet sue soboli consulere . sci turis eis . q . si tutores libe ris non petierunt . vel in lo cū remoti vl excusati intra annū petere neglexerint . ab eozū impuberum mori entiu successioe merito re pellentur . Licz aut vulgo quehtus fit filius filiaue pt ad bona eius mater ex ter tul . senatuscō . admitti .
De senat⁹ osul . officiano .
Per cotrariū autē fit vt liberi ad bo na matrum intesta tarum admittantur . ex se natu osul . orsi . qd officio 7 rufo osulibus effem est . qd latū est diui marci tpibus et data ē tam filio q filie legitima hereditas . eciaz si alieno iure subiecti sunt . et pferuntē consanguineis et agnatis defuncte matris .
Sed cu ex hoc senatus consulto nepotes ad auie successione legitimo iure non vocabantur . postea s constōnibus papricialibz

t Scituris . scz mater bus negligentibus alia nō pdit . vt . C . qui pe . tu . l . cū a ma tribz . 7 maioribz . ali as simit non pdunt ut . C . si aduersus de lic . l . ij . accur .
u Impuberz . aliud si puberes moriantē . vt . C . e . matres .
y Quehtus . nisi hic mater sit illustris . sic ecōtra talis filius il . lustris matri nō succe dit . vt . C . de orfi . fi q illustris . accur .
p De senatusconsu . to officiano .
Per otrariū . id est ecōtra rio . nā . s . tr . i tractatū est qualiter mater filio succedit . nunc dicit econtra . vū versus . Succedit matri filius p . officia num . Inuidia portās econtra tertulianū .
3 Liberi . stricte po nitur . p . filijs tm . vt . j . e . g . i . al . s . otra . vt ff . d . s . sig . liberoz .
a Matri ingenua / rum vel libtaruz . vt ff . e . l . i . i . s . l . i . ymmo et ancillaz . dūmodo fit sibi facta mora in fideicon . librate . vt . C . e . l . fi .
f Legitia . non quia lex . p . ta . daretur . ymo denegabatur . vt . s . t . i . m . p . i . s . se . natus cō . dat qdvice legis obtinet . vt . j . de excep . g . hoc exē pli . accur .
c Et pferuntur . scz filij . accur .
d Consanguineis . id est cognatis .
e Constōnibus qz non habemus .
 Accursius florent .

Et nepotes. id est in alijs descendētib⁹ ex hac linea sed qd si nepos iste fuit oceptus post mortē auiē. Reñ. vt. s. de here. q ab intest. s. cum aut diximus s. Sciend. s. di minutōe mima. nā p alias omē ius etiā ogtōis tollit. vt. s. de ca. di. s. quod autē h Reglāz. tenor e⁹ est h. et ff. de ca. di. tutelā. i. h. i. i. S3 ille sole. ff. vñ li. i. fi. i. si. tra. So. h. dicit

sole vt excludat eas tm̄ q ex senatus con. deferuntur non p̄o. rias successiones.

Duodecim. sic. ff. e. l. i. s. capitis. sic. ff. s. luis et le. i. capitis

Deferunt. quare magis lege. xij. ta. data hereditas p̄ diē p ca. di. mima. quā senat⁹ cō. delata. Re. qz illa agnatis s̄fert q agcō. p ca. di. mima tollit. ac senatus cō. filio q nū est co. gnat⁹ et agnaco n̄ tollit p ca. di. mima

ut. s. de se. ag. tu. s. fi. m. Nouissime. vñ s. go. qz non hōit etum p̄ez. vt. s. de nupē. s. si aduersus. multo magis i naturali tm̄ vt. C. e. l. p̄n̄.

Hereditate. salz vna cū legitimis nisi erat mater illustris. tunc em̄ cū ltimis ab intestato non veūt fecerit naturalib⁹ ex licita osuetudie pro latis ut. C. e. l. p̄n̄.

Admitti. nunqd̄ hodie succedit vulz go q̄ sit⁹. vide q̄ n̄ vt in aut. qbus mo. na. eff. sui. s. ult. s. h̄ tm̄ distingue. aut est ex tali coitu qui possit dīnari. vt in c. s̄. ad ulterij. nepharij. et filis. quo casu nō suc cedit. cū ob h̄ ipz dā nand⁹ est. vt i dīcā aut. et. ff. so. ma. si ab ho s̄tibz. aut nō. q tūc succedit m̄i ut h̄ non p̄ri cū sit incert⁹

nam et si h̄ certū patrē naturalē. non tm̄ succedit ei nisi in duobz vn̄qz ab intestato nō extantibz ltimis al i nichilū vt in aut. quibus mo. na. eff. sui. s. discretis.

Si ex plurib⁹. iste. s. est omnis ad om̄s titulos q̄ in h̄ tercio libzo habuim⁹. nō tm̄ ad hūc titulu. q d̄ int̄ accrescē di inter ltimos tm̄ tractat vt h̄ et. ff. e. l. i. s. si n̄ eo. et. C. s. caduc. toll. s. is ita. idem etiā est in h̄ijs q̄ de iure pretorio succedunt. vt. ff. de bo. pos. l. in. m. fi. et. l. iij. et. v.

Alia causa. vt si defecerit condicio sub q̄ instituti erāt vt s. quibus mo. test. in fir. s. posteriore

emēdatū est vt ad similitu dinē filioz filiarumqz ne potes neptesqz vocentur.

Sciendū aut est huius modi successiones q̄ a ter tulario et orificiano sena tuscon. deferuntur capi tis diminucione non p̄mi apter illā regulā qua no ue hereditates legitime capitis diminucione nō p eūt. sed ille sole que ex le. xij. tabularum deferunt.

Nouissime scienduz est etiā illos liberos qui vul go queſiti sunt ad matris hereditatē ex hoc senat⁹ consul. admitti.

Si ex plurib⁹ legitis heredibus quidā omiserint hereditatē vel morte v̄l alia causa impediti fuerint q̄ minus adeant. reliquis qui adie rint accrescit illoz por cio. et licz ante deceſſerint q̄ adierit ad hēdes tm̄ eoz ptz

De successioe cogna. Ost suos heredes eosqz quos inter heredes pretor et ostiones vocant. et post le gitimos. quorum numero sunt agnati. et h̄ quos in locū agnatoz tam sup̄di

Adierit. sic. ff. del. ij. cū p̄. s. libris. ibi ceterz. put zē s. Accrescat. s. p̄ q̄ p̄e. Re. put erāt instituti vt. C. d. cad. toll. s. is ita. et. s. s. vul. sub. s. i. itē nunqd̄ est necē itez ad ire. Re. nō nisi qñ ex alterius p̄sona puta h̄ui fiat michi aug mentū. vt. ff. de acquir. here. si sol⁹ in fi. i. Reñ. et m. fi. l. t. Et h̄ an. q̄ accresceret eis vel anq̄ iste q̄ repudiarūt

nō aut anq̄ suā p̄ez adirent. p̄mo adeant vt sequitur. als non trāsmittēt et olim v̄l hodie. vt. C. de ca. tol. l. in nouissimo. n̄ i p̄sonis liberoz. ut. C. de h̄ijs qui ante ap. ta. l. i.

Pertinet. s. s. aug smentū sup̄ dictum. De successioe oq̄. Ost suos. vt s. de here. ab intest. s. i.

Pretor. s. s. her. ab intest. s. emācipati

Constō. ut. s. s. her. ab intest. s. nec non. et. s. diui.

Agnati. ut. s. de leg. ag. suc. in p̄n. Et h̄ quos. s. s. qui sūt nūo ltimoz.

Consulta. vt. s. p̄. duobus t.

Constō. vt. s. de le. ag. suc. s. hoc etiā e. Proximos. scilicet quos nemo cognati us aūcedit vel p̄ez dit siue vnus sit siue plures. et inspicitur q̄ p̄mior. s. co tpe q̄ bonoz poss. defer tur. vt. ff. e. l. i. s. p̄ imus et. s. gradati.

Cognaco. nūqd̄ s̄ inter suos datur h̄ bonoz poss. Re. etiā si fiat postea lib non dā. vt. ff. e. l. i. s. p̄ tmet. et. l. h̄ijs q̄. sed nunquid adeptiuus qz non videt̄ ibi na tural cā. Re. sic quia quib⁹ agnascitur et cognascit. vt. ff. e. l. i. s. cognacionem.

Nā quiqz. breue debet esse. h̄ Non habent. vt. s. t. i. s. sciēd.

Ter cō ordie. nā sūt. in. ordies succedēdi. vt. ff. si ta. te. nulle. et. l. i. k. Exceptis. nā isti inter ltimos numerāt̄

Quos. s. s. f̄res emācipatos et sorozes. n. Anastasiana quā n̄ habemus. s. de ea h̄etur mēcio. C. de le. tu. l. in. q̄ d̄ le. h̄. l. i. s. i. o. Integ. i. n̄ emācipati p̄. Diminucione. tercie forte p̄. Antepom̄ eos. s. f̄res emācipa tos p̄. Cognatis. scz antepom̄. et sic vocant̄ cū s̄ibus et agnatis et cognatis vltioribus p̄ferunt̄.

Eos etiam non solū agnatos capite minutos zē accue

Marginal notes on the left side of the page, including references to other legal texts and commentary.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.

a Gradu. scz cognacōnis **b** Liberi. vt. s. de here. ab
intest. §. admonendi **c** Eodem. s. gdu tico puta og cōf
d Hic autē. spēs ē. nam agnatio genus est. ofanguinitas
ē illa q̄ inter fratres tm̄ est. vt. ff. de suis et le. l. ij. i. Rñ.
et. s. de le. ag. suc. §. i. **e** Sunt sibi. sic. ff. e. h. spurius
f Itaqz omnibus. inter se et cū matre. vt. ff. vnde cog.
hac pte.

g Hoc loco. iste. §.
oñis est ad totū istū
ri. et illū. s. de le. ag.
suc. sic. §. t. i. §. fi.

h Utimis. s. agtis.
i Proximitatis. id
est agnacionis.

k Pretor. caute ta
cet h. de iure ci. nam
cognati de iure ci. n̄
vocantur.

l Ad sextum. pmo
videt q̄ vsqz ad. v.
tm̄ vocent̄ rā agnati
q̄ agnati vt. ff. de
tara. mi. suc. l. ij. §. fi.
f. Rñ. illa ec̄ i castrē
fibz loquit̄ h̄ in alijs
vt̄ dic q̄ ibi ita erat
de facto. quidā in q̄n
to gradu. et ita scm̄
narrat.

m Ex septimo. sub
audi qui sunt.

n Nataue. s. nunqd
fūt aliq. m. vij. gradu
Rñ. multi. et aliq. esse
pnt. vt. collt. j. t. i. §.
vj. Itē et q̄re magis
hij vocant̄ q̄ aliq. m
vij. gradu. Rñ. qz hij
respiciūt inferius l.
neā transuersalē. aliq.
oñis supius. vt. ar. ff.
vñ li. l. septo. in fi. s.
nūquid corrigi hō
die distmctio huius
§. p. aut. de hee. ab
intest. §. i. vbi nulla in
ter agtos et cogtos
dr̄na fit. p. dixit oēs
in infimū succedē. et
sic corrigi qd̄ hic d̄z
nos omēs vsqz ad. p.
gradu vocamus. non
aut̄ trahimus agnas
tos ad cognatos. cū
extendē successione
debeamus. i. velimz
vt. j. de bo. pos. §. ad
huc ar. contra. C. de
pac. l. lege. et i. aut̄
de nup. §. deinceps.

De gradibus cognacionis R̄ica
Hoc loco n̄cm. s. quid ad nos de hys. Rñ. ap̄ he
reditates q̄ p̄ gradus deferunt̄ et tutelās. et ap̄ter
testimonia nō dicēda. vt. ff. e. l. i. i. i. cō. **p** Gradus. qd̄
fit dic vt. j. e. §. hattenus **q** Admonendi. sic. ff. e. l. i. ac.

voantur. **V**ulgo q̄ntos
habere n̄los agnatos ma
nifestū est. cum agnatio a
patre cognatio am̄e est
hij autem habere nullum
patrē intelligunt̄. Eadem
ratione nec inter se quidē
possunt videri ofanguinei
esse qz ofanguinitatis ius
spēs est agnacionis. tātū
ergo cognati sunt sibi si
cut ex matre agnati sunt
Itaqz omnibz istis ex ea
pte op̄tit bonoz possessio
quaproximitatis nomine co
gnati vocantur. **H**oc lo
co et illud necessario am
monēdi sumus agnacio
nisquid iure admitti ali
quē ad hereditatē et si de
cimo gradu sit siue de le.
xij. ta. queramus. siue de
edicto quo p̄tor legitimis
heredibus datur se bono
rū pos. pollicetur. **P**rox
imitatis vero nomine hys
solis p̄tor pmittit bonoz
posses. qui vsqz ad sextum
gradu cognacionis sunt.
et ex gradu vij. a sobrino
sobrinaqz nato nataue.

De gradibz cognacōnū
Hoc loco n̄cm est
exponere quem
admodū gradus
agnacionis numerent̄. q̄i
re in primis admonendi
sumus cognacionem aliā

Transuerso. hec supflua videt̄. vt. ff. e. stigmata otta
So. ibi in directa linea tm̄ loquitur. hic i indirecta
A sedo. s. quare non a pmo. Rñ. cū ego p̄i sim i vno gdu
et ip̄e pater fratri meo in alio. sumus ergo in duobus gra
dibz ego cum fr̄e facto ascensu ad patrē q̄si p̄ quēdā gduz
vt. ff. e. iur. oful. §. gradus. s. nullus ex trāsverso. p̄mior

supra numerari. aliā infra
aliā ex trāsverso. que ecia
a latere dicitur. **S**uperior
cognatio est pentū. infe
rior liberorū. **E**x trāsverso
fratz soroz ue eorum qui
queue ex hys gnantur. et
ouenienter patruī. amite.
auunculi matertere. **E**t su
perior quidē et inferior co
gnatio a pmo gradu inci
pit. at ea que ex transuer
so numerat̄ a sedo incipit

Primo gradu est supra
pater. mater. infra filius fi
lia. **S**ecundo gradu su
pra auus auia. infra ne
pos neptis. ex transverso
frat̄ et soroz. **T**ercō gdu
sup̄. p̄auus p̄auia. infra.
pronepos pneptis. et ex
trāsverso fratris sorozisqz
filius filia et ouenienter pa
trius et amita. auūculus
et matertera. **P**atruis ē
frater p̄ris. qui grece pa
tros appellatur. auūculz
est frater matris. qui gre
ce metros dicitur. et p̄mi
seue thepos dicit̄. **A**mita
ē patris soroz. matertera ē
matris soroz. vtraqz theya
vel apud quosdam theth
appellatur. **Q**uarto gra
du. supra abauus abauia
infra. abnepos abneptis.
Ex transverso fratris so
rozisqz. nepos neptisue. et

fratre inuenit̄. ergo
non p̄t inueniri p̄mz
gdu a latere vt̄ hic
et. ff. e. l. i. in prim.
Primo. pater et
mat̄. si p̄t̄ michi i p̄
mo et ego sibi i alio
p̄mo ḡ sumus in duo
bz. Rñ. non seq̄tur. nā
sum ei in primo ita qz
in eodē et inter me et
ip̄m vñ tm̄ graduz
facimus ad similitudē
fenestre. nam due co
lumne ex lateribus
vnā faciūt fenestraz
tercia ecia adiecta fi
et alia fenestra. et
ita in gdu p̄sona ad
iecta ec̄ vna deiceps
fācit gradu. vt. j. e.
§. hattenus.
Filius. q̄ h̄ multi
sint. om̄s patri sint i
p̄mo. inter se autē in
sedo. vt. ff. e. i. i. cō.
§. transeamus.
Ex trāsverso. nūc
hoc gradu incipit
cum nemo ex hoc or
dine p̄mo gradu in
ueniatur. vt. ff. e. l.
i. in prim.
Tercio. ex trās
so. nō caute qz ec̄ illi
qui sunt ex trāsverso
diuidūtur in supiorē
et inferiorē lineā. et
sic resp̄ct̄ in seq̄ntibz
gradibus. et q̄sqz i
p̄ntibz. vt. j. e. §. in
z. **P**atruus. soroz.
vñ h̄ sus. Sūt patruī
patris fr̄es amiteqz
sorores. frater auū
culz est soroz est ma
tertera matris.
Quarto. abnepos
B̄ in ferus respicit.
Patruus. hoc re
ferē ad supiorē li
neā transuersalē.
Auūculus. B̄ aut̄
ostat qz qui ē mei pa
tr̄is patruī. michi

erit magnus patruus. qui mee matris auūculus. michi erit
magnus auūculus. sed quid si erat patruus matris mee.
vel auūculus mei patris. Rñ. To. om̄m̄ illū michi esse pa
truū vel auūculū magnū qui est meo patri vel matri sim
plex. vt. ff. e. l. i. i. cō. §. patruū. et. C. de suc. e. l. i. §. Rñ. dē

De duobus libris p...
De p...
De d... p...

ex sua em psona nil potest. vt. ff. de re. iur. l. i. f. u. et. l. q. at
tmz n ex qm amittit. tuc em incipit hēe caput. ut. ff. de
de ca. di. hodie. **D** In plerisqz hoc pterea dicit. qz
hereditati futū fieri non pōt nī tribz casibz. ut. ff. de fut.
l. hēditarie. et. l. se. **V**ē ppe vfructū q suo hēditario
pmitti nō pōt ut hereditati qrat. vt. ff. e. vfructus.

Defuncti nō hēre
dis. ut h. et. s. s. hē.
insti. s. f. u. et. ff. s.
acqui. rerū do. hēdi
tas. Et q sit rō qre
psonā defuncti nō
hēdit. dic ut dco. s.
f. hēditatio f. u. s.
ff. s. i. u. r. s. l. i. s.
quotiens autem
s. **S**ive sibi. nisi in
casibz vt cū factū est
in stipulacōe. quo ca
su nō acquirit. ut. j.
p. s. et cū opas a li
berto stipulē. ut. ff.
e. l. a. p. n. l. s. si f. u. s.
me. et. i. al. s. ca. s. b. 9
quos no. ff. e. l. i. s. 3
nūqd filius pē stipu
lari fratri suo i eadē
pāte exiit. v. l. f. u. s.
ob. suo suo. dico q sic
qz f. u. s. ob. suo suo sti
pulari pē ut h. i. g. i. e.
traf. f. r. a. r. C. s. d. n. u.
Rep. l. i. **T**ē qz vroz
filiyoz pēs itelligi
tur. avoz f. u. i. v. o. z. do
mim itelligit. ut. j. s.
muti. s. t. e. i. q. s. post
mortē. ff. de. s. v. ob.
l. d. n. s. et. l. se.

De stipulacōe seruoꝝ.

Seruo ex psona do
mimi ius stipuladi
habet. sed et he
reditas in plerisqz psona
defuncte vicem sustinet.
Deoqz qd f. u. s. hēditaria
ante aditaz hēditata
tē stipulatur. acquirit hē
ditati ac p hoc ecia hēre
di postea facto acquirit.

Sive autē domino siue
sibi siue ob. suo suo siue imp
sonaliter seruo stipuletur
dño acquirit. **I**dem iuris
est in liberis qui in pāte
patris sunt. ex quibz caus
acq̄rere possunt. **S**ed
cū factum in stipulacione
otinebit. omimodo psona
stipulantis otinebitur. ve

Impsonaliter.
nullius facta mēcōe. id ē vel ppo noie v. l. appellatio. l. f. ca
mencōe de noie appellatio h nō ppo. ut. s. s. ex hē. l. i. s. i.
Acquirere. vt ex causa pfecticia et aduenticia isto iurē
qd dic ut. s. p. quas pso. nobis acqui. s. i.
Sed cū f. c. m. s. si stipulā f. u. s. sibi scribi libez. n sit
factū. nōne acquirit dño. R. sic. et qz h. d. i. c. h. e. u. f. e. m. z. e. i.
a seruo faciendū. non ab alio. vel ecia a domino.
Omimodo. sic. ff. s. v. s. u. et. h. a. p. l. e. n. u. s. s. h. si v. s. u. r. u. c. t.
Continebitur. sic. ff. de. o. d. i. et. d. e. m. o. qui h. e. r. e. d. i. s.
Ite. s. s. v. b. a. e. x. p. o. n. e. v. t. s. s. v. u. i. t. i. p. n. et. ff. s. v. u. i. r. u. s. t. i.
p. i. i. **E**t nota quia p verba loquitur. aliud si p nom. pu
ta. i. t. e. r. t. u. n. c. d. o. m. i. n. o. a. c. q. u. i. r. i. t. u. r. v. t. ff. e. s. i. o. m. u. n. i. s.
Etia dñs. subau. phiberi non dz. q. d. deberet phibe
sz. o. t. r. a. s. p. q. s. p. n. o. a. c. q. u. i. s. n. o. n. s. o. l. u. i. et. s. de. h. n. s. q. s. i. t.
sui vel ali. iur. s. i. **S**ed non ē o. t. r. a. qz et h. a. c. q. u. i. r. i. t. d. o. m. i.
n. o. o. m. o. d. u. n. a. m. a. d. s. u. i. d. n. i. v. t. i. l. i. t. a. t. e. i. b. i. t. f. u. u. s.
Seruo quis stipulādo. ipsonaliter vel sibi vel dñs. su
is sub noie appellatio. aliud si p. p. a. n. o. i. a. e. x. p. l. i. t. n. ā. t. u. c. a. c.
q. u. i. r. i. t. u. r. p. v. i. r. i. l. i. n. o. p. p. o. r. c. o. d. e. d. n. i. s. **S**ed quid si p. p. m. n. o. m.
et appellatū. R. si p. p. o. n. a. t. p. p. m. p. v. i. r. i. l. i. s. i. p. p. e. l. l. a. t. i. m. i. p. o. t.
p. d. n. i. o. ut. ff. s. s. t. i. p. s. l. i. s. i. f. u. s. d. i. u. s. et. ff. s. s. t. a. l. i. l. i. t. a. s. i.
Noiatum. ppo noie. vt. s. de. e. x. h. e. t. l. i. s. i. v. e. l. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o.
d. i. m. o. d. o. i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. d. e. q. u. o. d. o. m. i. n. o. d. i. c. a. t. v. t. C. de. l. i. p. r. e.
s. c. r. i. l. i. j. et. ff. s. i. c. e. r. p. e. l. c. e. r. t. u. m.
Stipulatus. s. d. i. s. t. i. n. c. t. u. m. i. d. i. u. i. s. i. m. e. x. a. u. d. i. **S**ed quid si
v. n. u. s. i. u. s. t. i. t. v. u. o. et. i. p. e. a. l. t. e. r. i. s. t. i. p. u. l. a. t. u. s. e. s. t. n. o. i. a. t. u. m. d. i. s. t. i. m.

gue. ex e re. ut si ex re iubentis sibi querae. al' noiato. vt
C. p. q. s. p. no. ac. l. f. i. s. f. i. et. ff. e. p. i. n. d. e. s. f. i. e. l. s. e. l. z. a. n.
tiq. alit' distiguat. us. nā cū sua sit ampli' qre nō potest
s. **S**eruus vni. ut. s. d. e. l. s. h. f. i. r. e. et. j. de. a. c. t. s. i. c. i. t. a.
qz. restat s. vt soli alteri qrat. **A**liud si ex re vni' stipulē
tuc oibz querit. s. h. o. i. u. d. i. c. i. o. r. e. d. d. e. t. u. r. c. u. z. a. g. i. t. o. i. u. d. i.

luti si f. u. s. stipuletur vt si
bi ire agere liceat. ipe em
tantum phiberi non debz
non eciam dominus eius.

Seruus cōmunis stipu
lando vnicuiqz dñoz pro
portione domini acquirit
nisi iussu vnius eorum aut
nominatim cui eozuz stipu
latus est. tunc enim soli ei
acquiritur qz si seruus cō
munis stipulā si alteri ex
dominis acquiri nō potest
solidū alteri acquiritur.
veluti si res quam dati sti
pulatus est vnus dñi sit

De diuisione stipulacōnū.

Stipulacionū alie
sūt iudiciales alie
pretorie alie ouencōales
alie dñes tam ptoꝝ qz iu
diciales. **J**udiciales sunt.

veluti rem pup. sal. fore. s. 3 quare dñr adicōel. R. qz pñ
cipaliter pē adiri iudex. ut interponat cautio. cū pupill' hz
tutor ē qui nō satisfedit rē pu. sal. fore. sic dicet ptoꝝia pē
vero adire iudex nō pñcipaliter vt cautio s illa interponat
sine aliqua causa. veluti cū pupill' nō hz tutorē pē petē
corā iudice. n iudex qui dat tutorē ex officio suo fac mēpo
m cautōz rēpu. sal. fo. et ita s. iudicial'. **I**te qdā dicūt il
lā cautōz rē ra. ha. eē dñez. qz qñqz mēpōmē a pcuratoē
adtoꝝ. qñz a pcuratore rei. ut. ff. de. p. e. u. l. p. o. p. s. h. et
is. q. l. alia rōe s. o. i. s. veluti cū pcuratorio noie oueie iu
dex ex officio suo dz facē ut cautio rē ra. ha. mēpōnat. et
tūc ē iudicialis. **P**retoria ē qñ qz pmissit michi qz pmitte
ret rē ra. ha. mō volo qz pmittat. et sic pñcipaliter ad istā
stipulacōz vado ad ptoꝝe vt ipa interponat. **D**ec ē dñis
et alia cā qz supioꝝ. nā s. ouencōnal' si fiat cē iudiciū ex cō
uēcōe. ut. ff. rē ra. ha. l. i. m. t. e. r. d. i. u. t. e. i. d. i. c. i. a. l. i. s. qz mēpō
a pcuratore cū dubiū fuerit an hēat mādātū. ut. C. de. p.
cui. l. i. et. C. de. s. a. t. i. s. f. a. l. i. a. l' non possz reus expiri qz nō
admittere. s. de. s. a. t. i. s. f. a. s. p. n. l. **A**h dicūt esse dñe. qz a p
curatore rei qñz mēpōmē nō solū. ut. ff. s. p. e. u. t. n. s. o. l. u. s. s.
si status. et. s. r. u. r. s. u. s. et. s. f. i. et. l. p. o. p. et. l. si defunctus.
Pretorie. s. h. cū s. pōmē ptoꝝie vt ipēs opposita iudica
li. qre. ff. de. p. s. t. i. l. i. i. p. n. pōmē ut genus. s. ptoꝝis. R.
ibi aliter accipiē iudicialis. l. a. iudicio. hic a iudice. vt. ff.
man. l. lucius.
Judiciales. scilicet stipulaciones.

p isto suo pē eciam
deducē qz socius su
lucratu erat ex sti
pulatione facta ex re
bus suis redit illi ex
cuius re queritur ut
ff. e. si ex re. s. i.
t. **D**e diuisione stipu
lacionū. s. i. c. a.

Stipulacio ē
nū. simile per
ōnia. ff. de. v.
ob. stipulacionū.

Judiciales. qñ ius
dex cognoscit s. aliq
causa. ecia pendente
cā pñcipali incidēti.
a facit interponere
cautionē et dicunt iu
diciales a iudicio.

Pretorie sūt. qñ
nō aditur iudex ali
q de cā. s. pñcipaliter
ut talis cautio inter
ponatur. veluti dāni
mfecti. et cautio les
gatoꝝ. p. h. a. d. o. z. et
talit est dca inter ea
que dicta sunt.

Conuenēōales.
q ex ouencōe ptum
fiūt. et de hys certū
est et planū.

Cōmunes sunt.

A De dolo. Ut si ago pignoratitia caues ne fuitutes do /
 lo pdideris. vel ius rei aliq̄ leseris. vt ff. s. pig. ac. credi
 to: **I**te si rei ven. agā p re quā vsucepisti iā lic̄ of. caues
 de dolo ne alienaueris l. maūmiseris suū. ut. ff. de rei ven.
 si post. sic et. ff. mā. si pcurator. g. pñl. et l. se.
B De psequendo. vt si metu in abstulisti suū qz postea pbi
 deris caues de eo pfe
 qndo l. ei p̄cio resti
 tuendo. vt. ff. q me.
 cā. si cū ex. g. q si hō.
Ite q̄ redibet a n̄ hz
 suū que reddē dz. qz
 aufugit. dz caue ep /
 tor s̄ psequendo suū q̄
 si hēe potit̄ istituat
 veditori. vt. ff. s. edi
 f. edi. l. redibere. g.
 fi. sic. et. ff. s. odi. ca.
 da. si pecuniā. g. pñl.
C De pro vel.
D Pretorie stipulacōes.
A mero. **C**ōes.
 id est. puro. sic q̄ nō
 iudicis officio. s. tali
 q̄li ē supiori casu.
F Damni. vt. ff. de
 dam. ff. l. p̄tor ait
 .g. eū qui. dicitur et
 alio respectu p̄torā
 illa q̄ ab inico exigit̄
 siue sit p̄torā inuen
 cōe siue ciuili. siue q̄
 cūq̄ mō inuēta ex eo
 sez q̄ p̄tor. eā nō ap
 pbat. vt. ff. s. v. sig.
 .l. lege. et l. sensu cō
 phendit p̄torā iū
 diciales. et oīes. et
 omēs p̄ter ouētiona
 les. et ita accipiē. ff.
 de p̄to. stip. l. i. sic est de adop. vt. ff. de adop. l. ij.
G Vel legator. ut. ff. de leg. et fidecō. vo. ca. l. i. i. Reñ.
H Edilicie stipulacōes. edilicie. vt si alias tibi v̄do devi
 cīs ei⁹ caue d̄eo. vt. ff. de edili. edic. l. itaqz. et. l. si vendit̄
I Veniūt. cū ediles erāt ex p̄toribz. ut. ff. de iur. na. g. ppo
 nebat. s. q̄ erit intelligibil̄ d̄ra mē p̄torias a iudiciales
 cū l. ti. accipiē. p̄torā et iudicialis. **R**. qz p̄torā a p̄toze
 mortuo iducta ē. s. iudicialis a iure oīultis alijs. **I**te i p̄to
 ria inueniē iudicē. ob hoc ipm p̄ncipalit̄ adiri. s. i iudiciali
 p̄ oīaz. vt. qz ex sup̄dictis exēplis. **I**te iudiciales vage sunt
 p̄ totū corp⁹ iuris. s. p̄torie l. z et ip̄e sint vage. oīphēse tū
 hū fil̄ in vno. t. vt. ff. de p̄to. l. i. i. **I**te potes notaē q̄rtā
 d̄raz. vt no. ff. s. v. ob. l. v. g. ij. s. dzñs jo. addidit aliā d̄raz
 dicēs. qz p̄torie sūt q̄ p̄ solū ordinē imponunt. Et iudicia
 les q̄ quēlibz aliū iudicē. p̄ene. id̄ dic̄ p̄ene. qz i q̄busd̄bz
K Ouencōnales. alius otractus. vt v̄dicō i libo hoie
 et filibz. vt. ff. s. otra. emp. g. fi. i q̄busd̄bz nō v̄z stipulacio.
 vt. l. ti. i. i. Reñ. i. fi. et. g. i. **L** Quaz. i. ouentionaliū.
M Contrahendaz. s. eē ḡna. id est. quot possim⁹ d̄re eē
 ḡna otractuū. tot sunt ḡna stipulacionū. id ē vbi cūqz p̄t
 otrahi ibi p̄t stipulacō inuenire. nā stipulacō ē oēct⁹. ut
 ff. s. v. sig. l. labeo. **N**egatiue lege. id ē nō p̄torie tm̄. vt
N Comunes. ab iudiciales tm̄. vt ouencōnales tm̄. s. p̄t
 ex vno. p̄tim ex aliō naturā accipiūt. nā si nō cauerit tutor
 pupillo hoc ipm peti p̄t. et quo ad hoc habet naēaz p̄to
 rie si petiē tutor. et p̄ qñs p̄stat̄ satisfactio. et i l. hz naēaz

umtaxat que a mero iu
 dicio proficiuntur
 veluti de dolo cautio vel de
 perseguendo seruo qui in
 fuga est de restituendoue
 precio. **P**retorie sunt
 que a mero pretoris offi
 cio proficiuntur. veluti
 damni infecti vel legato
 rū. **P**retoriae autē stipula
 cōnes sic exaudire oportz
 vt in hijs ecia otineantur
 edilicie. nam et hee a iuris
 dictione pretoris veniunt
Conuencionales autez
 sunt que ex ouētione vtri
 usqz ptis oipiunt̄ hoc est
 neqz iussu iudicis. neqz iuf
 su p̄toris. sed ex ouentio
 ne otrahentiū quaz totid̄
 genera sunt quot pene di
 xerim rerū otrahendarūz

iudiciales. vt. s. satisfactio. tu. g. i. s. de s̄ hodie pleni⁹. vt
 .ff. s. v. ob. l. v. g. p̄torie vbi ē h. ti. s. v. ob. ad hū. **I**te si
 petat̄ h̄ satisfactio ab alio tutor̄ curator̄. ex oīa petiē
 et nō p̄se. vñ et in s̄ habz naturā iudicialis. ut. ff. s. admi.
 tu. l. iij. i. Reñ. et. s. de satisfactio. tu. l. cu. g. i. et. g. ij. **V**el dic̄ cō
 munes alio mō. vt. l. e. s. s. v. m. s̄ omis p̄torā p̄t eē omunis

Cōmunes stipulacōes
 sunt. veluti rem saluā fore
 pupillo. Nam et pretor iu
 bet rem saluā fore pupillo
 caueri et interdū iudex si
 aliter expediri res non po
 test vel de rato stipulacio.

De mutilibus stipu
Omnis res que do
 minio nostro sub
 icitur in stipula
 tionem deduci potest siue
 mobilis sit siue immobilis
At si quis rem que in rez
 natura non est aut esse nō
 potest dari stipulatus fue
 rit. veluti stichū qui mor
 tuus sit quē viuere crede
 bat. aut ypocēthaurū qui
 esse non possit inutilis erit
 stipulatio. **I**dem iuris ē
 si rem sacrā aut religiosāz

Et p̄tor. s. mortu
 us. cuius v̄ba nō ha
 bemus s̄ sniam. vt. s.
 de sac̄da. tu. i. p̄n. g. i.
Iudex. sez viuus
 q̄ nō p̄t. qz spōte
 nō vult satisfare ex
 p̄cepto mortui p̄to
 ris. vñ inuit⁹ opelli
 tur a iudice viuo.
De rato. s. est cō
 muis alia cā q̄ supe
 rior. nā hec est ouen
 cionalis q̄ng. ut si fi
 at extra iudicium ex
 ouētione. vt. ff. rem
 ra. ha. miterdū. item
 iudicialis q̄ int̄po
 nit̄ a p̄curatore acto
 ris cum dubiū est an
 sit p̄curator. ut. C.
 de p̄cur. l. i. et s̄ satisf
 da. l. i. al̄ non p̄t res
 expediri. cū non ad
 mittat. vt. l. de satisf
 da. g. pñl. alij dicunt
 eā oīez. s. s. rato. qz
 et a p̄curatore rei p̄
 statur q̄ng. non solū
 actois. ut. ff. s. p̄cur.
 .l. nō solū. g. si statuf
 a. g. v. l. et. l. p̄p. g. ij
 a. l. si defunct⁹. g. ul.
De inutilibus sti
 pulacōibz. **R**elica. **I**dic̄tur. id ē subici p̄t. **S**ūt em̄ qdam
 Amis res. sub res q̄ nō p̄t eē i n̄o d̄nio. vel qz
 nec sunt nec fuerūt sez i rerū natura. ut. l. p̄. g. v. l. si
 sunt est impossibile de natura. ut i sole a luna a s̄bz
 bz. vt. l. e. g. si ip̄possibilis. vel de f̄co. ut aureū montē. ut. ff.
 de sta. li. cū heres. g. i. vel hoim disposicōe. ut res sacre et
 religiose et sanctē a publice. et in vsu publico consisten
 tes. et alie s̄iles. ut lib hō ex sui naēa. vt. l. p̄. g. et. s. de re
 rū diui. i. Re. et. g. nll⁹. et. ff. s. v. ob. l. i. ē stipulacōe. s. sacrā
Mobilis. cuius appellacōe et p̄ se mouentia vt equi con
 tinentur. vt. ff. de v. sig. l. mouentium.
Aerū naēa. i. ap̄d aliq̄s hoies. sic. s. s. v. ob. g. odcōes
Credebat. maxie subaudi. nam idē si sciret mortuū. nisi
 mora debitoris p̄cessisset mortē. vt. ff. s. ostri. pec. l. p̄ mis
 for. et. ff. de v. ob. inter sti. g. si stichum. que est contra.
Ypodēthaurū. animal forte natū ex equa et thaurō qz
 nunq̄ fuit visū. vnde oracius. **H**umano capiti. tē.
Inutilis. id est viciosa. quia contra ius est.
Idem iuris. sez vt sit inutilis.
Sacrā. licz nō valeat stipulacio. vt hic. valz tñ vendi
 tio inter ignorātes vt actio detur. vt. l. s. oē h̄e. emp. g. fi.
 et. ff. de otrahē. emp. l. et liberi. et. l. s̄ cellus. s. q̄ est rō
R. qz i vendicōe nō est necē transferr̄ dominū in stipu
 lacōe. sic vt. ff. de otrahē. emp. et v̄. l. si ita. et. g. fi. Et ē
 filis rō q̄re qz p̄t rē alienā vendere. vt. ff. de otrahē. ep.
 .l. rē. s̄ nō obligat̄. vt. C. q̄ res pig. obli. pos. g. q̄ libol. qz

III

i pignori bz iul' astitui editoi vt sibi det ypotecaria actoz
i vendicoe sola tradicoe cu obligaco eui adonis sufficit vt
ff. s. pignori. l. i. q. nodu. s. q. s. d. a. de act. ept. l. exempto
e. Religiosa. s. s. ba expone ut. s. de rez. di. s. nulli. a. s.
d. v. s. al. si no e i vsupf alienari. vt. ff. de religiofu.
otraben. emp. s. celsus. i. s. et. l. pacti. s. fi. et sic. ff. s. via
pu. l. viam. Accur.

e. Foru. scz vbi red
dit us. ut. ff. s. iust.
et iure. l. p. n. l. reru
vencaliu. s. forus est
f. Theatriu. bursa
expone ut. s. s. re. di.
s. vniuersitatis.
s. Credebat. id em
si sciebat. ut. s. p. s.
a. ff. de s. ob. i. tristi.
s. sacram. ibi casum
h. Comer. em zc
cu. g. n. ale nomen est
ad oes ottractus. vñ
de alijs h. e. comer.
cu rei. qñ p ep. vel
alio mo p eam h. e.
quare iudeus no hz
omercu xpiani man
cipi ut. C. ne xpiani
man. iu. zc. vnde si iu
deus iudeo pmittit
tale mancipiu. no vz
vt xpiani iudeo vt
hic. si aut xpiano p
mittat iudeus vz. vt
ff. de s. ob. multu i
terest. et del. j. apud
iul. s. fi. accur.

i. Quā. nā cum sua
sit plus sua fieri n pē
vt. s. del. s. s. h. rem
e. j. de act. s. sic itaqz. nisi ratione possessionis apud alium
constitute. vt. ff. de contrahen. emp. l. si in emp. s. iij. vñ
nisi sub condicione. dum tamen adueniente condicione sti
pulatoris res esse desierit. vt. ff. de s. obli. l. si rem meam
k. Protinus. id e statim. qz pura stipulacio suspēdi n pē
vt. ff. s. sti. l. v. usufruc. secus in alijs actibz. viuoz. vt. ff.
l. i. s. e. i. ecōtrario. nā. s. dixit. qñ ab. Quia p. l. fi. i. fi
inacio res erat sacra l. filis. s. postea d. s. i. t. nuc ecōt qñ pñ
n. in eaz. i. sac. l. religiosa l. filis ut. s. p. s. sac. s. p. ea fit
o. i. co. qd e cu res erat aliena. al. si sua sp suo fco fcs
vidt. ec si alienauerit post tp s stipulatois. id a si erat alie
na dūmō post mortē. ut. ff. de s. obli. l. si huū. s. i. et. ij.
p. Extinguit. ar. s. tra. s. del. s. q. si viuo.
q. Similia. puta rem sacra cū erat ap. hana. et sic de sin s
gulis scz sacra vel religiosa. vt. s. p. s.
r. Obligaco. scz istam. s. est stipulacionē.
s. Si quis aliu. p. sus exttaneu. s. alienū scm pmittē pē
u. Obligat. et est rō. qz nemo. ut h. et. ff. s. ob. stipu
laco ista i pñ. nisi pena pmittat. vt. s. e. s. s. s. u. s. v. s.
casibz. in qbz psumit lex mē esse pmitti. n. fiat. vt i caucōe
iudicio listi. vt. ff. de s. ob. quoties qs. Itē i stipōne ista
b. relicē. ut. ff. de s. ob. stipulacio ista. i. s. n. Itē i stipōne
de rato. vt. ff. rem ra. ha. l. i. stipulacōe. Itē in stipulacōibz
ediliis. vt saluū eē vñ vēditū vel nō furē. et filia. vt. ff.
de eue. l. si itaqz qs. Itē i stipulacōe rē pu. sal. fo. nā cū sit
ptoria erigit fideiussor. ut. ff. de pto. s. pto. s. stipulac
s. pupill. s. bz s. bis a fideiussore. pmittit. rē meā saluā foē

quā hūani iuris esse crede
bat. vel rempublicam que
vñbus populi perpetuo
exposita sit vt forū vñ the
atrum vel liberū hominē
quē huū esse credebat. vel
cuius omercium nō habue
rit. vel rem suaz dari quis
stipuletur. Nec impenden
ti erit stipulacio ob id q
publica res in puatum de
duci pē et ex libero seruu
fieri potest. z omerciu ad i
pisci stipulatoz potest. et
res sua stipulatoz desine
re esse potest. sed p. tin. in
utilis est. Itē ottra lz
in inacio vtiliter res in sti
pulatum deducta sit si po
stea in eaz causa de qbus
supdcm est sine facto pro

p tutorē vel curatozē. nā et hīs s. bis ab eis stipulat. vt
ff. rēpu. sal. fo. l. i. a. l. cū pupill. s. nonne quis sp. pmit
tit p se et suos heredes ea fca q p aliū pnt explicari. vt. C.
de ottrahē. sti. l. fi. l. z ottra sit si nō pē p aliū fieri. ut. ff. e.
cēt. esim. s. id. qd. et. C. de cadu. tol. l. i. s. vt at. Rē. nō est
ali. s. hēs q testator. imo idē p. s. ut i aut. s. iutur. amo.
p. s. i. colla. v.

missoris deuenerit exting
uitur stipulacio. At nec
statim ab inacio talis stipu
lacio valebit. lucius ticiuz
cum seruus erit dare spon
des et similia. que natura
enim sui domino nostro ex
empta sunt. in obligacio
ne deduci nullo modo pnt
Si qs alium daturum
facturūue quid pmiserit
non obligabitur. veluti si
spōdeat ticiuz quiqz aure
os daturū. Quod si effcu
rum se vt ticiuz daret spo
pōderit obligatur. Si
quis alij q ei cuius iuri ef
fectus sit stipuletur nichil
agit. Plane solucio eti
am in extraneam personā
oferri potest. veluti si quis

Effectus u. tunc
em suū scm manife
ste pmittit. idē si dix
se curatur ut fiat ut
ff. si cer. pe. l. fi.
t. Si quis. alij iuri
id est dño. ut seruus
dño cui acquirit. vt
s. p. qs. p. no. acqui.
s. Itē q. vñ. item re
uerētia pēna ut fili. s.
patri. ut. s. p. qs. p.
no. ac. s. i. Itē obedi
entia. vt monachus
monasterio. cui qrit
et se et alia. vt i aut.
s. mona. s. illud. coll.
i. Itē dicas de suo
fructuāio. Itē s. vñ
ario. Itē s. suo bona
fide possessō. a libe
ro bō fide possessō q
ex duabz. c. querunt
ut. s. p. qs. p. no. ac.
s. de hīs. et. s. idem
u. Nichil placet.
agit. a. e. rō. qz iucte
sunt. zc. vt. s. e. s. alte
ri. et. ff. de s. ob. s. s.
p. lacio ista. s. alteri
fallit tñ in casibz. s. vj
In p. mis. vt si stipu

lantis interfit. qz sit tutor eius cui stipulatur rem pu. sal.
fo. Secundo quia procuratori stipulatur dominus. Ter
cio si stipuletur ex editozi. vt. s. e. s. sed si quis. et. ff. de s.
obli. stipulacio ista. s. si stipulet. et. s. si qs. isulā. Quarto
fallit in oibz p. oris stipulacōibz. ut. ff. s. pto. s. i. oibz
vt e. dāni ife. ut. ff. s. dā. ife. dāni. s. fi. s. item iudicatū sol
ui et filis. vt. ff. de p. cur. i. cause. s. fi. Itē fallit i p. curatoē
pntis. vt. ff. de s. ob. si p. curatozi. et. ff. de p. cur. l. p. cur
rator. Itē fallit in actore municipi ex cui. pacto qrit mu
nicipibz. Itē i curatore furiosi et otstū psonaz et tutoibz
vt. ff. s. otst. pec. l. eū. q. s. si actoz. Itē fallit i istit. ore. naz
sibi actio ex pacto instituti qrit. ut. ff. de isti. l. i. i. fi. et. l. ij.
Itē fallit i iudice vel notario vel fili psona p. blica ex qz
pactis et stipulacōibz alteri qrit. vt. ff. rē pu. sal. fo. l. ij.
ij. et. iij. i. s. n. et i aut. de execut. et hīs q. cū. s. i. col. vij.
et i aut. de her. ab itest. s. ex hīs. col. ij. Itē fallit i editoze
ex cuius pacto qrit actio debitori. vt. ff. s. pig. act. l. si cū
vēdēt. i. s. n. Itē fallit si auus paciscat dotē reddi nepti
quā eē i p. tate nō hz. vt. ff. so. ma. gayus sepus. Itē fallit i
p. curatore vēdētis. vt. ff. de act. emp. iul. s. si p. curatoz.
Itē fallit i deponētē si paciscat alij rē restitui. Itē fallit i
omodātē faciētē filē pactū. ut. ff. depositi. p. blica. et. C. d.
erbi. si res. Itē fallit i donātē filē pactū faciētē i euetū ali
cui. s. o. d. cōis. vt. C. de dona. q. sub mō. q. t. s. Itē fallit si pē
stipulet filio vel alij poito sub sua p. tate post mortē suā. s.
p. ris. nā et filio qrit. l. z. heres nō sit. ut. ff. s. ob. l. qd. eūz.
s. si qs. ita. si s. o. pure et si p. mortē. ipi stipulati qrit. ut

ff. de h. ob. l. dñs suo. dñs em casibz ex pacto p stipula
 cōe alterius alteri qñt. nō alias. ut h. et. C. p q̄s pso. no.
 ecq̄. l. i. cum em hie spēales nō sūt trahēdi ad oseq̄ntiā vt
 ff. de l. et se. cō. l. qd̄ vero. S3. M. dicebat hos casus facē
 reglāz. n̄ h̄ q̄s casus estz. otra illud spēale ē. n̄ q̄ h̄ reglarif
 S. et. j. e. g. alteri. et. C. p q̄s pso. no. ac. l. i. dicebat iuz̄ di
 recto nō valere h̄ vt
 lit̄ acq̄ri p̄. n̄ sic fm
 eū sp̄ ex pacto alteri
 querit. qd̄ falsū est.
 cū parū m̄tēllz. dire
 cto vel vtilit̄ q̄rere
 ut. ff. de neg. g. actō.
 a **Acquirat.** l. tñ.
 b **Seyo.** nō tñ h̄
 di eius. vt. ff. 8. ver.
 ob. cū quis. Itē hoc
 intellige. statu hui9
 adiecti n̄ mutato al.
 oē. vt. ff. de solu. cū
 quis itē h̄ intellige
 ante lit̄. oē. a stipu
 late. al. otra. vt. ff. 8.
 solu. si quis stipula
 t9 fuerit. x. g. i. itēz l3
 solui possit adiecto.
 nō tñ agere p̄ adie
 ct9. ut. ff. 8. oē. pe.
 h̄ et si filie i. fi. et. l. si
 e. **Co muto.** h̄
 qui stipulatur.
 d **Possit.** s. stipula
 e **Corrigat.** n̄ tor
 i casu. ut. ff. 8. eo q̄ ē
 to locol. iij. g. i. s. iul.
 h̄ ibi fca fuit solucio
 alibi q̄ fieri debuit.
 vñ veit m̄tēllē. vt. j.
 de act. g. loco in quo
 nō potuit dño p̄iudī
 care accipiēdo fortē
 adiectus. ut. ff. de re
 g. iur. nō d3. l3 et ip̄ e
 dñs possz. vt. ff. 8. eo qd̄ ē to loco. l. etū i. fi. et. l. fi. in fine.
 f **Ille.** s. stipulatoz.
 g **Mādati.** m̄qd̄ adiectus mandati semper tenetur. M.
 dic q̄ sic. vt h. et. ff. de h. ob. iul. g. fi. nā sp̄ tacitū mādātū
 et sinō exp̄ssim̄ m̄tēuere dicebat. et i absētia et sine nūcio
 vel eplā. qd̄ ē otra. l. ff. de p̄cur. l. i. g. i. q̄re dicem9 q̄ mā
 dati agit si intercessit mādātū. vt qz p̄ntē adiecto fuit sti
 pulat9. vt h. et. ff. de h. ob. iul. g. fi. et. ff. man. q̄ fidē. ali
 as agit ne g. g. cū nō sit p̄curator. ut. ff. sol. l. h̄o p̄cur.
 g. interdū. et. j. de obli. que ex quasi contrac. in prim.
 h **M̄d si q̄s.** valebit. s. p pte dimidia. ut subicit. vt. ff. de
 e. qd̄ cer. lo. l. iij. g. h̄ q̄s. Et collige q̄ nō viciat vtile p̄ in/
 utile. sic. ff. de h. ob. l. i. g. h̄ et si michi. ar. otra. ff. Sarbi.
 l. p̄i. al. p̄dius. g. i. ac. h̄. ob. si michi. S3. oē. ff. de otra
 i **p̄ plus.** vt. ff. de emp. l. fūdi. Sed dic vt ibi. Ac.
 k **Ei qui acquiris.** sic. ff. de h. ob. l. dñs suū. et. C. de cō
 trahen. et omit. stip. l. ij. et. ff. de pact. et herede. g. nos.
 l **Filij.** cum vna persona censeatur pater et filius. vt. C.
 Sipu. a ali. sub. l. si. sic et i suo a dño ē ead̄ vox. vt. j. e. p9
 m **Acquiri.** vt in p̄fectio peculio et aduentio q̄ mōtē
 ad vsū fruf. s. p quas pso. no. acq̄i. g. i.
 n **Pretere a mutis.** interdū in totū. interdū p pte.
 o **Rūdeat.** scz ogrue. Diligenē tñ attēde. q̄ vbiq̄z est

ita stipulet michi aut seyo
 dare spondes vt obliga
 tio quidā stipulatoz acq̄
 rat. solui tamē seyo etiam
 muto eo recte possit. vt li
 beratio ipso iure otingat
 sed ille adūsus seyo habet
 mandati actioem. **U**
 si quis sibi et alij cuius iuri
 subiect9 non sit dari. x. au
 reos stipulatus est vale
 bit quidem stipulacio. sed
 vtrū totū debeat stipula
 toz quod in stipulacione
 deductū est. an vero pars
 dimidia dubitatū est. sed
 placuit non plus q̄ dimi
 diā p̄tē ei acq̄ri. **E**
 i vero
 q̄ tuo iuri subiectus ē si sti
 pulatus sis tibi acquiris.
 quia vox tua tanq̄ filij sit
 sicuti filij vox tanq̄ tua in
 telligitur in h̄is rebus q̄
 tibi acquiri p̄nt. **P**rete

diūstas. si otmēti placz diūstas stipulatoz valeat stipu
 lacio. vt. ff. 8. h. ob. l. i. g. cū adie. si at nō placeat aut ē i q̄
 litate. aut i q̄titate. aut i spē diūstas. i p̄mo casu nullo v3
 vt h. ibi aut si ille rē. et. ff. e. l. i. g. cū adie. et. g. si q̄s sim
 pliciter. si h̄o in q̄titate. i eo q̄ s̄onāt v3. siue de h̄at. siue
 adieciat. vt. ff. de h. ob. l. i. g. si stipulāte. q̄ ē otra. i alio nō
 vt h. ibi veluti rē.
 Si at i specie. aut p
 mittitur vna species
 p alēa. et tūc nō v3
 vt. j. e. g. si Salia. aut
 alia adiecta. et ita co
 pulatiue et tunc v3
 i alia. non m̄ adiecta.
 ut. ff. de h. ob. l. i. g.
 h̄ si. **P**i aut ples stis
 pulent tūc aut copu
 latie fuit fca m̄tro
 gatio. et v3 m̄ eo qd̄
 r̄sum est. aut disim
 ctue. ut illā aut illā
 p̄mittit. quo casu v3
 siue ad vtrumq̄. siue
 simpliciter r̄ndeat. et i
 vtraq̄. **S**i vō in vna
 non valz etiam in ea
 l3 in sumis nō viciē
 alternatia si r̄ndeat
 ad vñā tñ. vt. ff. de
 h. ob. l. i. g. si q̄s. et
 i. inter stipulantē.
 p **Exp̄sserit.** q̄ em
 in p̄facoibz dicunt
 in otractibz repetita
 credunt. vt. ff. de h.
 ob. l. ticia. g. idē. ff.
 q **Itē mutis.** q̄rū
 ad cuius vinculū. sed
 naturale otractū. ut
 ff. 8. odi. ande. si id q̄
 et. l. frat. a fratre. g.
 i. vñ fideiussor. acce
 dit. ut. j. de fideiuss. in
 p̄n. et hec h̄a sunt nisi in castrē. peculio vel quasi. nam
 tunc est loco patris. vt. ff. ad ma. l. ij. ut. ff. de col. bo.
 l. i. g. nec castrē. tūc enim et cum patre obligat̄ n̄ agit
 cum effectu. vt. ff. de iudi. l. lis nulla.
 r **Filij h̄o.** obligari. ex om̄i causa. vt. ff. de iudi. tam ex
 contractibz et oueniet i solidū durāte pa. po. auēte tamē
 p̄is m̄tēuere. ad qd̄ p̄ apellit̄ officio iudicis. ut. C. de
 bo. q̄ li. l. qd̄ nō solū. g. i. et postea. n̄ i sex casibz. q̄ sūt. ff.
 qd̄ cū eo. l. ij. **Excipe duos casus.** vt i mutua pecunia. et qua
 nō teneē cū effcū p̄p̄ excep̄cōz macedoniā. neq̄ p̄. ut. C.
 ne filius p̄ p̄e. l. i. Itē i voto vel deo vel rei p̄blice factō.
 vt. ff. de pollici. si q̄ rē. g. voto. nā l3 al̄ h̄ ex otractu vt q̄
 oueniat a plato loci illius. h̄ tñ ouenit. vt. C. de epi. rē. l.
 nulli. et in aut. de ec. ti. g. si quis coll. ij.
 s **Stipulet.** vt. C. de pact. cō. l. pactū. do. oē. So. mar
 me ibi positū habundat. sic. C. de test. manu. l. fi. g. i.
 t **Potest.** scilicet similiter. Accur.
 u **Furiosus.** negociū. scilicet obligatorij. idē i p̄digo cui
 boms m̄dictū est. ff. e. is cui. qz furioso filis est. vt. ff. de
 curat. furio. l. i. i. h̄. et. ff. de reg. iur. l. furiosi. Idē in mē
 te ca. vt. s. de curato. g. i.
 x **Pupillus.** scz pubertati. p̄rimus. vt sequit̄. et est ratio.
 qz intellectum habet. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs. Ac.

ff. de h. ob. l. dñs suo. dñs em casibz ex pacto p stipula
 cōe alterius alteri qñt. nō alias. ut h. et. C. p q̄s pso. no.
 ecq̄. l. i. cum em hie spēales nō sūt trahēdi ad oseq̄ntiā vt
 ff. de l. et se. cō. l. qd̄ vero. S3. M. dicebat hos casus facē
 reglāz. n̄ h̄ q̄s casus estz. otra illud spēale ē. n̄ q̄ h̄ reglarif
 S. et. j. e. g. alteri. et. C. p q̄s pso. no. ac. l. i. dicebat iuz̄ di
 recto nō valere h̄ vt
 lit̄ acq̄ri p̄. n̄ sic fm
 eū sp̄ ex pacto alteri
 querit. qd̄ falsū est.
 cū parū m̄tēllz. dire
 cto vel vtilit̄ q̄rere
 ut. ff. de neg. g. actō.
 a **Acquirat.** l. tñ.
 b **Seyo.** nō tñ h̄
 di eius. vt. ff. 8. ver.
 ob. cū quis. Itē hoc
 intellige. statu hui9
 adiecti n̄ mutato al.
 oē. vt. ff. de solu. cū
 quis itē h̄ intellige
 ante lit̄. oē. a stipu
 late. al. otra. vt. ff. 8.
 solu. si quis stipula
 t9 fuerit. x. g. i. itēz l3
 solui possit adiecto.
 nō tñ agere p̄ adie
 ct9. ut. ff. 8. oē. pe.
 h̄ et si filie i. fi. et. l. si
 e. **Co muto.** h̄
 qui stipulatur.
 d **Possit.** s. stipula
 e **Corrigat.** n̄ tor
 i casu. ut. ff. 8. eo q̄ ē
 to locol. iij. g. i. s. iul.
 h̄ ibi fca fuit solucio
 alibi q̄ fieri debuit.
 vñ veit m̄tēllē. vt. j.
 de act. g. loco in quo
 nō potuit dño p̄iudī
 care accipiēdo fortē
 adiectus. ut. ff. de re
 g. iur. nō d3. l3 et ip̄ e
 dñs possz. vt. ff. 8. eo qd̄ ē to loco. l. etū i. fi. et. l. fi. in fine.
 f **Ille.** s. stipulatoz.
 g **Mādati.** m̄qd̄ adiectus mandati semper tenetur. M.
 dic q̄ sic. vt h. et. ff. de h. ob. iul. g. fi. nā sp̄ tacitū mādātū
 et sinō exp̄ssim̄ m̄tēuere dicebat. et i absētia et sine nūcio
 vel eplā. qd̄ ē otra. l. ff. de p̄cur. l. i. g. i. q̄re dicem9 q̄ mā
 dati agit si intercessit mādātū. vt qz p̄ntē adiecto fuit sti
 pulat9. vt h. et. ff. de h. ob. iul. g. fi. et. ff. man. q̄ fidē. ali
 as agit ne g. g. cū nō sit p̄curator. ut. ff. sol. l. h̄o p̄cur.
 g. interdū. et. j. de obli. que ex quasi contrac. in prim.
 h **M̄d si q̄s.** valebit. s. p pte dimidia. ut subicit. vt. ff. de
 e. qd̄ cer. lo. l. iij. g. h̄ q̄s. Et collige q̄ nō viciat vtile p̄ in/
 utile. sic. ff. de h. ob. l. i. g. h̄ et si michi. ar. otra. ff. Sarbi.
 l. p̄i. al. p̄dius. g. i. ac. h̄. ob. si michi. S3. oē. ff. de otra
 i **p̄ plus.** vt. ff. de emp. l. fūdi. Sed dic vt ibi. Ac.
 k **Ei qui acquiris.** sic. ff. de h. ob. l. dñs suū. et. C. de cō
 trahen. et omit. stip. l. ij. et. ff. de pact. et herede. g. nos.
 l **Filij.** cum vna persona censeatur pater et filius. vt. C.
 Sipu. a ali. sub. l. si. sic et i suo a dño ē ead̄ vox. vt. j. e. p9
 m **Acquiri.** vt in p̄fectio peculio et aduentio q̄ mōtē
 ad vsū fruf. s. p quas pso. no. acq̄i. g. i.
 n **Pretere a mutis.** interdū in totū. interdū p pte.
 o **Rūdeat.** scz ogrue. Diligenē tñ attēde. q̄ vbiq̄z est

L

Obligat. scz alij. Ac. tuto. in pncipi. sic. ff. d. pact. l. 1.
Auctoritate. sic. s. de au. contra iur. civil.
Infati. i. usq. ad. vij. anij. ut. C. d. iur. deli. l. si infanti. i. R.
Prom. id est usq. ad. p. an. et dimidiuz. et sic. primus
 respicit. h. cu. dico pubtati. primu. a. p. an. a dimidio. s. i/
 tellige na sic in masculis d. fieri dimidiaco. i. feis in nono
 et dimidio. ut. s. qui
 ma. no. pos. g. fi. et. s.
 qui mo. iu. fi. i. s.
Multu. naz. distat
 aliq. nulum. ut in hre
 ditate q. transmittit
 in fan. ut. C. de iu. s.
 si. h. infati. g. i. secus i
 furioso. ut. C. de iur.
 fut. l. si. g. fin. at. et B.
 s. ago. Sed ete sic pos
 s. distat. q. vn. pu. d
 alter magnus ale. co
 mnu. tp. s. alter h. in
 tualla dilucida. Pic
 ego. distat i stipula
 do in B. q. infan. sine
 intellcu interdum sti
 pulatur. h. furio. nu
 q. ut. ff. rem. pu. sal.
 fo. l. suum pupil. li. Te
 dicit non multu. pp.
 primum infantie qui
 intellectum h. a. i. so
 corrigi statim qd. h.
 s. i. h. i. p. p. mis.
Hemgo. q. s. di
 dum est.
Proximi. ut alios
 sibi obliget. alijs. no
 non obliget sine tuto
 re. ut. s. pr. g.
Impubes. aliud si
 pubes. nam obligat
 ac si eet sui iur. ut. ff.
 ol. fi. g. i. h. in duobus
 casibz. ut. s. e. g. Tez
 iur. d. i. m. g.
Pre
 s. que est ro. B. ad
 pupillu. cum tutore
 auctore obliget. R.
 quidam. q. ob hoc ip
 sum dat tutor. h. pa.
 po. est ad co. r. i. gen. e.
 et est. p. ul. C. de bo.
 q. li. l. fi. g. fin. aut. em.
Vel die q. tutorez h. z
 obligatu si male au
 dora. p. rez non. ut.
 C. d. bo. q. li. cu. ope. z
 g. sub hac. i. h. si. no
 autem p. o. theca.
Si impossibilis.
 obligaco. ib. q. buscuq. ut. h. et. ff. de act. et ob. n. solu. se
 e. em. vltis volutatibz. q. tuc. p. no. apposita h. ee. ut. s. d.
 h. re. isti. g. p. n. i. **C**ui nata. no. ita si. v. boz. p. lexio. sit. ut
 ff. s. d. isti. si. tici. jo. te. ei. q. n. z. n. dicet. impossibilis. l. z. no
 possibilib. sit. exister. ut. ff. de. v. ob. l. si. ticius. v. 230. et fa
 cit. ad. huc. g. ff. d. reg. iur. l. i. impossibil. g. i. k. **P**ue. i. sine. o
 dic. ee. si. dies. eet. apposita. ut. ff. e. l. i. stipulaco. z. g. fi.

obligari non potest sed nec q
 dez vlli alij filij vero fami
 lias alij obligari possunt.
Mutum neqz stipulari
 neqz pmittere posse pala
 e qd in surdo receptus e.
 qz r il q stipulat verba p
 mittetis et is qui pmittit
 zba stipulatis audire de
 bet vnde apparet non de
 eo nos loqui qui tardi ex
 audit sed de eo qui omni
 no non audit **F**uriosus
 nullum negocium gerere po
 test qz non intelligit quid
 agit **P**upillus omne ne
 gociuz gerit recte ita tam
 vt vbi tutoris auctoritas
 necessaria fit adhibeatur
 tutor veluti si ipse oblige
 tur **N**a aliu sibi obligare
 ecia sine tutoris aucte po
 test **S**ed quod diximus d
 pupillis vtiqz de hijs ve
 rum est qui iam aliqne ha
 bent intellectum **N**am in
 fans et qui infanti proxi
 mus est non multuz a futi
 oso distat qz hmoi etatis
 pupilli nulluz habent intel
 lectuz s3 in proximis infati
 ppter vtilitate eoz benign
 or iuris inepitacio facta
 est vt idez iuris heant qd
 pubtati proximi **S**3 q
 in pte pentum est impu

Statis cu spacō cū q solui possit ut. j. e. g. fi. et. ff. e. e. i. u. g.
 qui kalendis. et de B. dixi. s. d. v. ob. g. omnis stipulaco.
Ite vboz. sic p. adicoz ipossibile. ita p. absentiā fit in
 uti stipulaco. ita itellige absētē. ut audie non possit vñ
Absētes. si est i turri vel a imotis et clamz. v3 stipu
 laco h se audiāt. ar. ff. ad fil. l. i. g. e. al. accipit multis mo
 dis. ut. ff. de v. sig. l. 1.
 absētē. et no. in aut.
 de fidiul. g. i. s3 conē
 est. ff. d. dona. int. vi.
 et v. l. ea. q. s3 ibi in
 tēsserat stipulaco ā/
 te absentiā. e9 vba ec
 inter absētes nūc tpe
 tuntur **T**em otra. ff.
 de pact. iabeo in pn.
 s3 aliud i pacto qli
 bet alio. qd sine hu
 iusmōi solēmitate fie
 ri p. h. stipulaco nō.
 ut. ff. de pact. l. i. i. fi.
 et. j. d. act. g. de ostitu
 ta. **T**ē. ff. de spon.
 l. i. iij. et. l. v. s3 p. t
 dia ibi spāle ut vale/
 at inter absētes. **V**el
 die q. p. stipulacōm
 fieri pnt spōsalia. et
 tūc inter pntes. ut. h.
Tē. o. s. l. solo pnt fi
 eri spōsalia. et tūc ec
 inter absētes ut dicta
 l. i. iij.
Prabat. ātiqtas.
P temp. post
 ideo dicit. qz qñ quei
 unt p. tps otractus
 talia opponunt
Tales quales. s3
 icit statim et nō. rē.
Et non ecce alle
 gacoel s. Cōstitutō
 ut. C. d. otra. a. cō/
 mit. R. i. optimam.
Ommmodo. nota
 stadum scpture. nisi
 otra. p. be. sic. C. de
 p. ba. cū p. cibul. a. j. e.
 g. h. scptū. et. j. ti. i. g.
 fi. et. B. qñ formam h3
 publicā. al. si puataz
 si p. sēbente. non. v3.
 si contra scribentē v3
 si ē cū cā. ut in aut. d.
 iutiur. amo. g. i. a. C.
 d. non. nu. pec. g. naliē
Impobis prima
 facie. que forte pro
 be apparebunt tande
 y **M**aifestis. qz
 a **S**cripturā. s. aliā. qd est melius. otra scpturam.
 doneos omni excepcoe maiores id est q nulla excep
 poterit eis opponi. ut. C. de o. s. ben. et omit. sti optimam.
Disposuim. loqē iustiman. auctor illi. o. s. t. o. is
Presto. id est pntel. / es d3 iseri i istro. a alia sūt neces
Toto die. nō q. di. / saria ut dixi in aut. ut preponat

fic. C. de ep. et. c. l. oēs q. eca. p. n. v. jo.
 3 **S**cripturā. s. aliā. qd est melius. otra scpturam.
 a **D**oneos omni excepcoe maiores id est q nulla excep
 poterit eis opponi. ut. C. de o. s. ben. et omit. sti optimam.
 b **D**isposuim. loqē iustiman. auctor illi. o. s. t. o. is
 c **P**resto. id est pntel. / es d3 iseri i istro. a alia sūt neces
 d **T**oto die. nō q. di. / saria ut dixi in aut. ut preponat

nomē impa. et fa. C. de diu. re. si qua. **S**3 quō s̄ pbabitur. cū dies instrū non debeat exhiberi. ut. ff. de eden. l. i. §. edi cōes. **R**. l. b. modis petiē instrū edi. **P**rimo ut fūdet intē tionē ex instrū rei actor. vel re. instrū actoris fūdet excepti onē. cū neutro caū adūsari. vtrū qd nō. debeat eē et tunc nulla p̄ s̄ instrū d̄z exhiberi. ut. C. de edē. l. fi. i. fi. et. C. S. test. l. m̄. **S**3 d̄o. s̄. qn̄ adūsari. vtrū. naz tē edī ut videat an aliquid ei possit oppo ni. et tūc exhibetur. s̄ sine die et s̄ s̄. ne materia detur falsum fabricādi ut deā. l. ff. de edē. l. i. §. edicōes. **R**. ff. quē admodū tel ap. l. i. §. **T**ercō vt de falso accusat. et tē eē cū die et s̄ s̄. ex hibēdi. ut. h. et. C. de s̄. et omit. s̄. l. optimam. et. C. de fi. instrū. l. fi. **A**l̄s aut modis petunt instrū edi vel f̄di. per varia s̄na actōnū. ut. ff. de eden. quedam p̄sone sūt s̄ d̄ctis tribz mo dis petunt edi. i. de mō s̄. s̄. qn̄ s̄ q̄ s̄ pbat reus s̄ iur̄ ordmē ut. C. de edē. l. i. q̄ accusare. **R**. hoc p̄pter p̄sump̄cōz q̄ e contra eum p̄t scrip turam ut. ff. de pacē. iur̄ gen. §. qd̄ fere. **V** nūqd̄ duo testes s̄ p bantes. s̄. alterū s̄tra hentum abfuisse suf fitiunt. **R**. n̄. sic. ut. ff. de testi. l. vbi. **S**3 nonne instrū vicem duoz tenz ut. C. S. fi. de instrū. i. exercēdis. quare videtur q̄ i du bio p̄ instrū statetur **S**ed certe non dire de s̄tradicitur instrū. s̄ p obliquū s̄z se fuisse in sc̄ptura quōdā sc̄a rome. velut testis. v̄t ut s̄ h̄es h̄ s̄ o s̄ eum d̄i recto s̄z. plures q̄ duo exigunt ut vicant scripturā. ut. ff. de testi. l. iij. **C**. de s̄tra. et omit. s̄. l. optimā. ibi al̄i m̄s rē Vel dicas eē h̄ erigi tres. **S**3 nūqd̄ h̄ aliq̄ testes dicant p̄ instrū vel in eo scripti vel nō. rot vel plures erūt necr̄j eē instrū. **R**. sic. qz instrū p̄ se vicē duoz tenet ut dem̄ e. **T**res p̄t ip̄z sūt p̄bacōes ut pomis. ut. ff. S. pig. s̄ h̄it. **V** q̄ dicit eo die. idē dicas h̄ alio tali. qd̄ h̄ eē nō potuit. vt ar. s̄. ob. §. loca. **V** qd̄ h̄ vn̄ p̄ferat instrū in quo conti **A** **S**cripturas. **S**3. neatut s̄trahentes eē p̄tes rome t̄ die bon̄. Dicit qd̄z q̄ neutri credit. **A**l̄i q̄ bon̄ iudex d̄z aiaduertere cui p̄cigredendū sit. ut stipulator ip̄o tpe tenebat scolas bon̄. stabit illi instrū q̄ s̄tiet ip̄z fuisse bon̄. **B** **Q**uo. vel eē alio. dūmodo sit t̄m̄ mot̄ locus in q̄ dicit fuisse tpe q̄ s̄z instrū esse factū. **R**. nō potuit esse. ut. ff. S. ob. l. ul. §. fi. ec. s̄. S. ob. §. loca. **V**el dic esse idē fuisse sic. s̄. de h̄ijs qui sūt sui vel alie. iur̄. §. in potestate.

quo oficiebatur instrū. se se uel adūsariuz suum in a lijs locis esse. **P** **M**or tez suā dari sibi nemo sti pulari poterat. non maḡ q̄ post ei mortez a quo sti pulabatur. **A** **T** nec is q̄ in alicuius p̄tate est. post mortem eius stipulari po terat. quia patris vel dñi voce loqui videtur. **S**3 et si quis ita stipuletur. p̄ die q̄ moriar vel pridie q̄ morieris dari spondes inu til' erat stipulacio. **S**3 cū iā vt dictum est ex consensu s̄trahētium stipulaciones valent. placuit eciam no b̄ in hunc iuris articulum necessariam inducere em̄ dacionem. vt siue p̄ mor tem siue p̄ die q̄ moriatur stipulator siue p̄missor sti pulacio accepta est. stipu lacio valeat. **I**tem si quis ita stipulat̄ erat si nauis ex alia veit hodie daē spō

C **P**ost mortē. s̄. iure vetustissimo. qd̄ hodie corrigi. ut i d̄. **E**ius. s̄. p̄ris vel dñi. **E** **V**ideē. vñ sic ipse pat̄ vel dñi sic stipulādo erat stipulo inutilis. ita si seruo talia s̄ba dñte vel filio. ut h̄. a. s̄. e. ei q̄ et facit. C. de impu. et. ali. substi. l. fi. **F** **P**ridie. i. die p̄cedenti mortem. ut. ff. de s̄. et. pridie

des. inutilis erat stipulacō qz prepostere accepta ē **S**3 cuz leo inclite recordacio nis in dotibz eād stipulacio nē q̄ p̄postera nūcupat nō esse reiciēdā estimauit. no bis placuit et huic p̄fectū robur acomodaē vt non solum in dotibz. sed eciam in omnibz valeat hm̄oi s̄ ceptio stipulacionis. **I**ta autem stipulacio concep ta veluti si ticius dicat. cū moriar dare spondes vel cum morieris. et apud vete res utilis erat. et nunc va let. **I**tem post mortez al terius. recte stipulamur **S**criptuz in instrumen to fuit p̄mississe aliqz. p̄ind habēt atqz si interrogati one precedente responsuz sit. **Q**uociens plures res vna stipulacione compre henduntur si quid p̄missor simplr̄ r̄spondat dare spō deo. p̄pter omnes teneē. si

S **E**rat sicut olim. **H** **S**3 ut cum iam. f. nic corrigitur. **I** **D**ictū sic. s̄. de. obli. §. h̄. **K** **P**lacuit ut. C. de conē et omit. stipu. l. scrupulosa. **L** **V**aleat. s̄z statim efficac̄ autē erit post mortē. vñ ab herede et conē heredem inci piēt actōz hodie. qd̄ olim nō erat ut. C. ut ab h̄re. et s̄. l. i. ac. m̄. **V**enerit p̄ s̄z. b̄u venerit. ē p̄dictū subau. quicūqz ul' usqz ad anū si at eēt p̄ il iā dictōz hodie. non est stipulacō inutilis eē iur̄ veteri. s̄ vt ilis et adicōal. ut. s̄. s̄. obli. §. sub conditōe n̄. **P**repostere. p̄z mo enim debet veniē nauis s̄m naurā con dicionalis stipulacio nis uel condicionis. q̄ dari hodie **O** **C**ristumauit. s̄. cuz ita stipulabat̄ mulier si sine liberis decesseris promittis mihi dotem redderent de ea possiz testari cum prius testari propos nebat nea mortua do tē reddi ut. C. S. iur̄ do l. si mulier. **V**l' die s̄ jo cū stipulat̄ maritus sic si dabis mihi decē

p̄mittis te nupturā. p̄mo ei nubere et postea dare debebat **P** **P**lacuit. C. de testa. l. p̄posteri. **Q** **I**n oibz. s̄. obligaci oibz. **R** **E**xceptō exactō vel acceptō t̄n̄ sit p̄ s̄dicōz ex̄tē ut. C. de testa. p̄posteri. i. fi. et fac̄ ad h̄uc. §. i. q̄ n̄ sit curā/ d̄o ordo sc̄ptē. ff. de pecu. leg. l. qd̄a. et. s̄. s̄. ante. et. ff. de solu. n̄ ei. **A** **R**. s̄. ff. de usufruc. l. q̄ciēs. ff. S. fideicō. lib. l. ḡnalit. §. q̄ q̄s ergo s̄similibz. **S** **O**. aut q̄ris s̄ placōe. p/ sone et s̄ cuz suat̄ ordo sc̄ptē. et ē rō qz placō ex ordie s̄ fideratur. aut q̄rat an valeat scruta vel testamentū. vel in quātū debeat accepto fieri. et tūc nō suat̄ ordo. s̄ iur̄ solū fuatur alias ut soluit̄ dictum. qz aut s̄stat de sn̄a legū tra di voluntate testatorz. et s̄ cū ordo non spectat̄. et est rō qz s̄suz et non s̄ba spectam̄. ff. de adm̄. leg. l. m̄. aut du bitat̄ et tūc spectat̄ ordo sc̄ptē. et ē rō. qz in dubijs. **S** **I**ta autē erat. ut. ff. de bo. auc. iur̄. pos. l. hereditarium. **T** **S**criptum. nūqd̄ idem sit si testes dicūt aliqz p̄mississe. ut eciam tūc intelligatur interrogacō. vidē qz sic. ut. C. S. fi. de instrū. i. exercēdis. **S**3 t̄n̄ s̄dico. ut. C. S. v̄t. l. i. et ē rō.

De unali pupi

jo. qz testes nō sic i iur istructi sūt ut ista q̄ a iurispitis fi
 u p̄inde. n̄ dē p̄bet. ut ff. de pac. iur. q̄. q̄. fere unt
 sp̄sponderit. al̄ r̄ndeat. ac. lere. cū sit d̄iūfitas i res
 Conditur. immo videt̄ n̄ va. spondēdo. ut. s. e. s. p̄t
 ea s̄3 distingue ut ibi dixim⁹ si om̄ib⁹ teneat. alias tene
 Er p̄hibus r̄ndere. si volum⁹ mur tātū in hijs in qui
 bz r̄ndem⁹. ut hic. **T**
 et sufficit simplex res
 sp̄sio. ut dixim⁹. cuz
 eq̄petur ei q̄m ad om
 ne r̄ndet. sic. ff. de r̄.
 ob. l. ticia. s̄. i. d̄. r̄ndit.
 et. s. e. s. p̄terea
A Alteri sic. ff. s̄. x.
 ob. stipulacio ista. s̄.
 alci. b. **S**up̄dem est
 ut. s. e. s. si quis alij. i. s̄.
 t̄n fallit in multis cas
 sib⁹ ut ibi diximus.
Et nota h̄ qz tribus
 modis alci stipulan̄.
 nam in d̄ū directam
 acq̄rimus actōnē sub
 audi alteri stipulādo
 ut filius p̄i. fr̄us do
 mio. et econtra. ut. s.
 e. s. si quis alteri. et.
 s̄. q̄. q̄z v̄tlem v̄t
 tutor pupillo. a. in fi
 milijs r̄ōe officij. vt
 fr̄us publicus. ut. ff.
 de offi. pec. l. eū. q̄. s̄.
 p̄n. et. ff. r̄. pu. sal.
 fo. l. iij. in d̄ū nullaz
 n̄ t̄nē n̄c̄ria est pena
 ut h̄ d̄. **T**ez nota qz
 B. v̄tmo casu r̄ba sti
 pulacōis et sortis. et
 pene p̄t formari tri
 bus modis. aut em̄ sic
 dico. p̄mittis mihi qz
 dabis illi. et eodē mō
 penā. aut sic. p̄mittis
 illi qz dabis ei et eodē
 modo penam. **E**t i h̄is
 duobus casibus n̄ valz
 neg sortis. neg pene
 p̄missio s̄ aliud quāz
 do debet. v̄tilis ul̄ di
 recta acq̄ri ut in p̄mis duobz casibus ut. ff. de offi. pec. l. eū
 q̄. si actori et. s̄. iul. et h̄. **A**ut sic p̄mittis mihi qz dabis illi
 aut penā mihi t̄m stipulor. qz t̄n h̄z locū qd h̄ d̄. **A**ut qz
 to mō dico. p̄mittis qd dabis mihi t̄cipiētī noīe ei⁹ q̄ cāu
 r̄z v̄trūqz. et ego illi cedā e⁹ noīe stipulat⁹ sū ut. ff. man.
 h̄. p̄curatorē. s̄. fr̄. / pulatī cui⁹ t̄m nō inest dari ei cui fuit
Ecā ei. s̄. sti. stipulat⁹ nec mirū qz ibi fuit stipulatus
 pena ut mō dixim⁹ et. fa. ff. de arbi. l. cū pena. **S**ed oē. ff. s̄.
 ar. l. adūsus. s̄. h̄. eū. **S**ed ibi non directo oē arbitriū it̄ a
 dco inspicit̄ an inest eciā in pena. cū ad ea q̄ fr̄eq̄nt̄ acc̄
 dūt iura se referūt. **I**tē oē. ff. si quis in ius vo. l. ij. s̄. fr̄. s̄3
 ibi in pena p̄toriz. h̄ at in ouentionali dicit. **V**t ibi idō n̄ o
 mit̄t̄. qz n̄ debuit veniē. qz adūsari n̄ inerat. a ita p̄ ob
 liqui illa r̄ō t̄ddiē. **N**ō qz caute poit stipulatur nam sec⁹
Penā stipulatur. est cum paciscitur t̄m cū pena ex nu
 do pacto eciā in otinētī apposito sicut vsura n̄ possit peti vt
 ff. de v̄. expor. l. v̄uus. et. C. de vsu. l. iij.

vero vnā ex hijs vel qual
 dā daturuz se sp̄spondēt
 obligacio in his p̄ quibus
 sp̄sponderit oēbit. **E**x
 pluribz enī stiponibz vna
 vel qdā vidētur eē perfe
 cte singulas enīz res stipu
 lari et ad singulas r̄ndere
 debemus. **A** Alteri stipu
 lari vt supra d̄ictum ē ne
 mo p̄t **I**n uente sunt huius
 modi stipulaciones vel ob
 ligaciones ad h̄. vt vnus
 quisqz sibi acq̄irat quod
 sua int̄est. ceteruz si alij
 detur. nihil int̄est stipu
 latoris. **P**lane si q̄s velit
 hoc facere. penam stipula
 ri oueniet. vt nisi ita factū
 sit vt op̄prehensum esset. o
 mittatur pene stipulacio
 eciā ei e⁹ n̄l int̄est penā
 enīz cuz stipulat⁹ q̄s non il
 lud inspicit̄ quod int̄est
 ei⁹ sed que sit quantitas
 in condicione stipulacio
 nis. ergo si quis ita stipu
 latur titio dari n̄l agit sed

e Que sit idest q̄ sit q̄ntitas. et q̄ sit odi. inspicitur obis
 tio vtz sit possibilis uel p̄babilis. uel n̄. ut. s. e. s. si ipos
 sibilis et. s̄. e. s̄. qz t̄pi Quātitas x̄o q̄ sic inspicit̄. ut q̄nta
 cūqz sit petat̄. et̄i cōdicōe si est certa. alias si stipulacō est
 in c̄ta actōe ex stipulato. ut h̄ et. s. de r̄. ob. i. p̄n. **I**ta enī
 noīa quis et q̄ substācie sūt significatia. n̄ q̄ntitatis scz certe
 vel taxate vel taxā
 et h̄. s̄. az. **S**ed conf̄
 est ut. s̄. de act. s̄. oēs
Solue ut ibi. **I**tez oē
 ff. de eue. l. si d̄ictū.
S3 ibi sic agebat̄ itē
 . C. de sp̄. l. mulier.
 s̄. p̄n. **S**ed illud fas
 uoē m̄imonij. ne i m̄fi
 nitum pena excedat.
 ut. C. de muti. sti. l. ij
Aij ut. **A**. dicit̄ v̄s qz
 ad duplum. et in hoc
 osiderat̄ quantitas.
 vt duplū non excedat
 fm eum. ut. C. de sen.
 q̄. p̄ eo qd̄ int̄est. l.
 . i. **A**ij ut jo. distigu
 unt int̄ eum qui sci
 ent̄. p̄mittit v̄tra du
 plum se non teneat̄ vt
 ille teneat̄. alias non
 ut. ff. si q̄s cauē. sed a
 si quis. s̄. fr̄. **A**ij dicit̄
 usqz ad q̄druplum sp̄
 ertendi et non plus.
 ut. s̄. de act. s̄. oēs. p̄
 ma v̄tior est.
F Titio dari ut pro
 mittis titio vel mihi
 qz dabis titio
S Spondes. s̄. mihi
 alias non v̄z hoc vt
 modo dixim⁹.
H In odicione. id ē
 in penali stipulacōe.
 q̄ est odicionalis. s̄. si
 nō parēt. p̄missor p̄n
 apali p̄missioni
I s̄3 si adiecerit sti/
 pulacio scz pene. eo
 nō dāte. nō autē illa
 inutilis efficitur. sed
 pene metu. et illi stat̄. ut a alias. C. de arbi. l. i. **A**ccur sius
K s̄3 et si quis. eius. s̄. stipulantis.
L Cessit. sic. s̄. de satisf̄. tu. et cura. s̄. ij. alias. iij.
M Obliga. nā v̄tilis actō pupillo dā. ff. s̄. ma. o. ue. l. i.
 s̄. p̄n. **I** ipsi stipulatī directa acq̄rit̄. ut h̄ dicitur.
N Vires. int̄est enī mea. p̄curatori meo solui q̄ in tē me
 am expendit ut. s̄. manda. s̄. tua gr̄a et mandantis
O Si data ab isto q̄ nūc stipulat̄ p̄ **Q**uod. i. quia.
Q Stipulacō. nō ut p̄curatori vel creditori actō op̄etat
 h̄ q̄ stipulat⁹ ē agz actōe ex stipulato ad inesse quātī sua
 inest creditori vel p̄curatori fuisse solutū. ut. C. s̄. muti.
 sti. l. fr̄. et. ff. de r̄. obli. l. lib̄ h̄. s̄. fr̄. et. C. de dona. c̄. res.
 vel s̄ nos agz et̄i odi. ad inesse. qd̄ p̄bam⁹. s̄. de r̄. ob. in
 p̄n. **V**ersa vice ad sup̄iore. s̄. alteri penā. h̄ et tē ad pe
 nā t̄m teneat̄. et fa. s. e. s̄. si q̄s h̄. **V**el fetū aialium suoruz
N nemo. futurā. ut p̄tū aial. q̄ sua futū sūt vt. s. s̄. re.
 di. s̄. **I**tem ea. **I**tem multomagis si stipuletur tē q̄ nūc est

sua ut s. e. g. i. / **I**deo qz in eo casu quo sua futu non est a suo sit. v3 stipula. ut. ff. de r. ob. l. si re meam
Stipulat9 est. s. dari. a est rō. qz qd suū ē aplius suum fieri nō p. ut. j. de acf. g. sic itaqz. i. statui a dari tñ pñt stipu lati. ut. ff. de r. ob. nemo. i. r. q. ff. usufruc. queadmodū ca. l. i. g. h. qd dixi9 e
Si d alia edidris. B est veruz qñ cer tum est eos dissensisse ut. ff. de r. ob. otinu us. g. i. alias aut si pñt fm utusqz intellectu valere v3 fm intelle ctuz pmissoris. ut. ff. de r. ob. qui ex plibz et. l. stipulacō ista. g. eū qui nec obstat qd dr miorē pñtari debe re. ut. ff. del. j. apud iul. g. scio. q. mior est qd dari vult pmissor. ut. j. s. acf. g. ptea. Si at hvm9 intellectum valē pñt v ei9 intelle ctum valet. ut hodie daē mihi bon. r. pro mittit si em d hac boz nonia in qua sumus i telligat valet alias non. ut. ff. de r. ob. l. quoties in stipula: o nib9 de rebz dubijs .l. quotiens. ij.
Promissus. siue di cā pmitit homicidi ū facē. siue dicā pmit to. r. qz promittit fa cere homicidiū. ut. ff. de r. ob. gñaliter. q e
Nō valz. hmo em odicōnes turpes. im possibiles psumunt a iur. ut. ff. de ad. m. str. l. si filius. vnde nō valz stipulacō. ut. s. e .g. si impossibilis. ēca qd tñ dic. qz aut ipz qd pmitit ē ēpe. ut facē homicidiuz a tūc nō valerz eia pena apposita. ut. ff. de r. ob. l. gñali ter. a. l. veluti. a. l. si plagn. idē dico a si sub odicōe ēpi. ut h. aut si honestum pmittat h tñ ēpit. ut daē. r. h per metū vldolū. a tūc v3 pmissio scā. h excepōe elidit vt. C de iuti. str. dolo. i. si. n. in cau vbi ipo iurē n v3 promissio scā p metū. ut. ff. q. met9. cā. l. si mulier. g. q. si dos. fm jo.
Cū qd agē. B in oētib9 ut h. a. s. de r. ob. g. ex condi cionali. aliud in relictis. ut. C. s. cad. tol. g. sinat aliqs. a. ff. de ma. te. l. si ita scptū fu. i. si. l. et fac ad hūc. g. ff. de picus lo. a. r. v. l. q. si pēdēte. i. r. l. s. o. r. q. h. i. s. v. b. p. r. o. m. i. t. t. i. s.
Cui B āno. idest q stipula. tis B āno vel B mense. h
Pretitis. i. elapz. h sec9 est in relictis fauoē vltie voz luntatis. nā in caput am pñtacio fit. ut. C. qñ di. le. ce. l. i. v. l. distigie aut promittit p h r. ba. B āno ul' q libz āno. a tē i si. am fit solu. ut h. a. ff. de r. ob. q. B āno. a. l. eū. q. ēta rū. aut ānuz. a tūc i capite am fit solu. siue legatū sit siue in otactu fit promissio fm jo. et B. ut. ff. de adi. a. de. l. si in ānos. et qñ di. le. ce. nec semel. vñ r. fus. Annua si debes tūc inspicies caput am Anno si debes i fine tenebz: s. am. d B dixi. s. de r. ob. i. pñ. qz qd h v3 qz ad forz rē. pmissor vidz qz statū icepto foro possit agi. ut. ff. ad trebel. l. q. filium.

rez suā futurā in eo casu q sua sit vtiliter stipulatus ē
Si d alia re stipulator senferit. de alia promissor p inde nulla contrahit ob ligacio. at si ad interroga tum responsum non essz ve luti si hominem stichum a te stipulatus quis fuerit. tu de panphilo senferis qz stichum vocari credideris
Quod ex turpi causap missum est veluti si quis ho micidium vel sacrilegium se facturum pmittit. n valz stipulacio
Cuz qd sub a liqua odicione stipulatus fuerit. l3 an condicionez d cesserit postea exite con dicione heres ei9 agere po test. idem r apmissoris pte est
Qui h anno. h mense dari stipulat9 est nisi om nibus ptibus pteritis ani

g. labin9 / **D**ū. possit. cū omodo pmissoris. ut. ff. de r. ob. l. si. l. i. **S**i fun. nepos pculo. nec tñ mimiū expectat. l3 p9 n possz soluē. ut. ff. de r. ob. otinu9. g. illud / **S**i a i ometi potest nō tñ ideo statū erigit. ut. ff. de sol. q. dici9 qdā g tps mediū erigim9. s. r. diez. fm qdā. ut. ff. de oñi. pec. .l. pmissor. vel die arbitro iudicis cū. l. nō fit det miatū. vi ff. de iur. di. l. ij. i. fi qui iudex statuet tps qdā nec mimiuz nec modicuz. ut. ff. de sol. .l. ratū. a rem ra. ba. .l. q. em. g. i. et. j. s. of fi. iud. i. r. s. jte nun quid idem in qñtitati bus qd in speciebus hic d: r. n immo tē / pe tanto quātum iu dicat is daē expectat ut. ff. de iud. l. si debi toz. l3 qtuoz mensū vt. C. de vsur. rei iu di. l. ij. fm quosdam vel verus die vt nō. s. de r. ob. g. ois in glo. ibi statū rē.
De fideiussorib9
Quo eo q promit tit solent alij obli gari. qui fideiuf sores appellatur. qd homi nes accipe solent dū curāt vt diligēt9 sibi cautū fit.
In omibus aut obliga tōnibus assumi pnt. id ē si ue re. siue r. b. siue lris. siue consensu oēte fuerint.
At nec illud quid inter est. vtz ciuilis. an natura lis sit obligacō. cui adicia tur fidiussor. adeo quidem vt p seruo qz obligetur. siue extrane9 sit qui fideiuf sores a seruo accipiat. si ue ipse dñs fit in id qd sibi
Quo eo pmit tit. l3 pñtici / palie p stipu lacōz. et idē si quocū qz alio mō quis obli get. ut. j. e. g. i. et. ff. e .l. i. si quid accesso rie obligacōi accede re fideiussor pñt. r. sic. ff. e. grecc. g. fi. et de pig. acf. h rē. g. i. l. **U**omines id est fi deiussores m solēt. s. editores n Cautum. et ē cau tum sine dubio. ut. j. de tpicat. g. fi. o
In oibus. i. i omi spē obligacionū dūmodo n fit oē legē. ut. ff. e. l. cum lex Bz oē. C. s. fideiuf. do. de. l. i. i. **Q**o illud spāle ē. j. i pñtib9 a futuris negocijs pñt accede fideiussor. ut. ff. de iudicij. l. nō queadmodum. j. e. g. fideiussor
Consensu siue eē ex maleficio vel qñ. ut. ff. e. l. grece. g. q
Sec idest non.
Ciuilis. s. tñ ut pro eo q fuit omissus spe future nume racionis. ut. j. t. proz. h3 tñ ead excepōz quā re9. ut. C. de n. nu. pec. l. pñt. i. fi. a. l. rā mādatorz. a sic nō ciuili tñ obli gacōi accede fideiussor. ē. ut h et dca. l. d. r. a. ff. e. l. fidiuf lor. g. ij. **S**uafal. s. ut p suo. ut subicit a. ff. e. l. fidiussor .g. fideiussor accipi. qñtū g ad datōz fidiussor. is nō itēst. h quo ad alia multa interest. s. mē ciuile et nafalem obligaci onē. ut. ff. de oñi. pec. l. i. g. debitum. et. l. q. si marit9. g. fi qd at t Cui. s. obligacōi u Adeo. idest intantum
Pro suo. qui su9 de iur nafali teneē tñ. n ciuili. ut. ff. de adi. m. d. si id qd et. s. de libtmis. g. i. et. s. de iuti. str. g. **T**e iur. et huic nafali accedit h fideiussor
Ipse su9. fideiubere n pñt. ut. ff. e. suo mscio et. l. se.
Obligetur fideiussor. qui pro eo intercedit
Dñs. n idē ecōtra. ut dñs suū possit fideiussor em dare et est rō qz talis fideiussor obligādo se suo p oñs dño.

obligat...
 ff. de iur. di. l. ij. i. fi
 qui iudex statuet tps
 qdā nec mimiuz nec
 modicuz. ut. ff. de sol.
 .l. ratū. a rem ra. ba.
 .l. q. em. g. i. et. j. s. of
 fi. iud. i. r. s. jte nun
 quid idem in qñtitati
 bus qd in speciebus
 hic d: r. n immo tē /
 pe tanto quātum iu
 dicat is daē expectat
 ut. ff. de iud. l. si debi
 toz. l3 qtuoz mensū
 vt. C. de vsur. rei iu
 di. l. ij. fm quosdam
 vel verus die vt nō.
 s. de r. ob. g. ois in
 glo. ibi statū rē.
De fideiussorib9
Quo eo pmit
 tit. l3 pñtici /
 palie p stipu
 lacōz. et idē si quocū
 qz alio mō quis obli
 get. ut. j. e. g. i. et. ff. e
 .l. i. si quid accesso
 rie obligacōi accede
 re fideiussor pñt. r. sic.
 ff. e. grecc. g. fi. et
 de pig. acf. h rē. g. i.
 l. **U**omines id est fi
 deiussores
 m solēt. s. editores
 n Cautum. et ē cau
 tum sine dubio. ut. j.
 de tpicat. g. fi. o
In oibus. i. i omi
 spē obligacionū dūmodo
 n fit oē legē. ut. ff. e. l. cum
 lex Bz oē. C. s. fideiuf. do.
 de. l. i. i. **Q**o illud spāle ē.
 j. i pñtib9 a futuris
 negocijs pñt accede
 fideiussor. ut. ff. de iudicij.
 l. nō queadmodum. j. e. g.
 fideiussor
Consensu siue eē ex
 maleficio vel qñ. ut. ff. e.
 l. grece. g. q
Sec idest non.
Ciuilis. s. tñ ut pro
 eo q fuit omissus spe
 future nume racionis.
 ut. j. t. proz. h3 tñ ead
 excepōz quā re9. ut. C. de
 n. nu. pec. l. pñt. i. fi. a. l.
 rā mādatorz. a sic nō
 ciuili tñ obli gacōi
 accede fideiussor. ē. ut
 h et dca. l. d. r. a. ff. e. l.
 fidiuf lor. g. ij. **S**uafal.
 s. ut p suo. ut subicit
 a. ff. e. l. fidiussor .g. fidei
 ussor accipi. qñtū g ad
 datōz fidiussor. is nō
 itēst. h quo ad alia
 multa interest. s. mē
 ciuile et nafalem
 obligaci onē. ut. ff. de
 oñi. pec. l. i. g. debitum.
 et. l. q. si marit9. g. fi
 qd at t Cui. s. obligacōi
 u Adeo. idest intantum
Pro suo. qui su9 de
 iur nafali teneē tñ. n
 ciuili. ut. ff. de adi. m. d.
 si id qd et. s. de libtmis.
 g. i. et. s. de iuti. str. g.
Te iur. et huic nafali
 accedit h fideiussor
Ipse su9. fideiubere
 n pñt. ut. ff. e. suo
 mscio et. l. se.
Obligetur fideiussor.
 qui pro eo intercedit
Dñs. n idē ecōtra. ut
 dñs suū possit fideiussor
 em dare et est rō qz
 talis fideiussor obligādo
 se suo p oñs dño.

De p... / De p...

obligatur. Itē p eodē sez dno obligatur c d esse non pē. ut idem p eodē et apud eundē possit obligari. ut ff. e. h. qf p eo. s. i. et. l. neracius. et. ff. ad vell. tutor.

Relinqt. siue hoc dēm sit siue nō. et idē in oi obli. ex cō tractu vel qī in ipō reo pncipali. ut h. et. ff. d. act. et ob. l. ex dētibz. Sed qd si ad penā furti obligat? ē f i alia act. vel obli. q non tran-

fit ad heredes. Rē. nō puto teneri ex h casu herede qī naturā mu tet h casu stiplo. ut ar. ff. h. q s caut. l. h. eū. s. q. murtiaz. q. j. de act. s. fuerat at. q. fac. ad hūc. s. ff. e. l. iij. s. fi.

Fideiussor. pcedē pura fideiubeo in id qd sibi credes vl cre didisti vel credis. nā hīs tribz tpibus pē accipi. ut h. et. ff. de usufruc. e. re. q. vsu. cō. l. qm. s. fi.

Si plures. tene tur idē i pluribz man datibz vel iubētibz. ut. ff. q. iussu. l. fi. s. fi. s. vidz iure nouo. q. p. pte sua tm qli / bz tēgat ipō iur. ut iā nō sit necēria eplā. de qua subicit h. nisi episse in solidum p mittat. q. si vidz cor ngi qd hic dē. vt in aut. de duo re. s. i. col. vij. vel veri. ut puto dca aut. loquiē in pluribz reibz dēdi i quibz eā iur. veteri videtur fuisse cautū vt. p. ptibz teneantē vt. ff. de duobz reis. l. reos. at sec. fit i fi deussoribz qz qui libz teneē in solidū. et ipe reus p quo in

tercedit. et ita habebit locū epistola hodie vt olim. Ex epistola. sed vbi est hec eplā. Rē. nō hēm. eā septā multoties tū de ea mencōz facit lex. vt h. a. C. d. o. i. pec. l. h. et. ff. e. l. mter fideiussores. et. l. se.

Partes. h. tū eplā fallit m. v. casibz. vt i fideiussoribus tutorz. qz nō implorāt bñficiū. lz tutores iploret. ut. ff. rē pu. sal. fo. l. fi. et. ff. de tu. et. ra. di. l. i. s. nūc trademus. Itē fallit i fideiussore fideiussoris. vt. ff. e. h. ples. s. fi. Itē fallit qm ceti fideiussores soluēdo nō sūt tpe lit. sē. ut. j. sub iat stati. Itē fallit qm euis hūme sūt fideiussores. h. n. p eo dē debitorē. ut. ff. e. h. a. ticio. Itē et qm inficiat. ut. ff. e. h. dubitet. s. ita. S3 nūqd h exceptio eplē ē pēptoria l' dila toia vidz pēptoria. qz p. ius puit id m q opponē. Item et ecōtra vidz dilatoria qz an lit. sē. opponi d3. ut h. qre vi dē dilatoria. vt. C. de pbaē. l. excepē. S3 dico eā qī anōz lā. cū nec pēptoria p. ius imiteē q v h ad sūaz oppoīt. nec dilatorias. q tū differūt. ut. s. de excep. s. h. ex. et. C. sen. resen. nō pos. l. pēptorias. S3 qd si soluit nūqd repetit qī

naturaliter debet. Fideiussor non tantum ipse obligatur. sed etiam herede relinquit obligatū. Fideiussor t pcedē obligacō nem et seq pt. Si plures sint fideiussores quotquot erūt numero singuli in solidū tenent. Itaqz liberum est creditori a quo velit solidū petere. s3 ex eplā diui adriam appellitur creditor a singulis qui modo soluendo sunt. litis stestate tpe ptas petere. Ideo qz si quis ex fideiussoribus eo tpe soluendo non sit h ceteros onerat. sed si ab vno si deiussore creditor totum osecutus fuerit. huius solius dtrimentum erit. si is p quo fideiussit soluendo nō sit et sibi imputare d3 qz potuerit iuari ex eplā diui adriani. t d siderare ut p parte in se detur actio. Fideiussores ita obliga

fit fauorabilis excepco. vidz qz sic. ut i velle. ut. ff. d. obi ide. l. q excep. et. ff. e. l. otēdat. S3 dē dico qz nō iueio q fit sic fauorabil. et qz suū recepit. vt. ff. de od. m. d. i. rpe. s. Onerat. ar. oē. ff. ad. l. ro. de. iac. l. ij. s. h. q s ticio h Si is. s. reus. i Diui adriani. fa. ff. e. l. ut fideiussor k Fideiussores obligant. h nūqd i ibi p m in q reus tene/

ri non pnt vt plus debeāt dare q d3 is p quo obligā tur. Nam eoz obligacio accessio est pncipalis obligacionis. nec plus m accessione esse potest q m pncipali re. at si ex diuerso ut minus debeant obligari pnt. Itaqz si reus. x. aureos pmiserit fideiussor i qn qz recte obligatur. contra vero obligari non potest. Itē si ille pur epmiserit si deiussor sub odcōe pmit tere pē. otra vero non pē. Non solū aut in quātitate s3 eciā in tpe min9 aut pl9 intelligitur. plus est em sta tim aliquid dare. minus est post tpus dare. Si quid aut fideiussor p reo soluerit eius recupandi cā h3 cum eo mādati iudiciū Brece fideiussor plerūqz ita accipitur

S3 si siue dixerit. p eo

tur saltē remanet obligatus qn i plus fi/ deussit. quidā dicūt q sic p quibz est h gnale. vtile p inutile nō viciat. vt. ff. e. h. a reo. s. i. et. C. d. do. na. si qsar. s. h. in hif oibz. nos otra. sez q in nichilū teneantur et est p nob. ut. ff. e. grece. s. illud.

Itē plus. contra hāc reglāz est. s. de rez. di. s. h. tū alienā. Itē. ff. de straben. ep. i emp. i pñ. Itē. ff. de sol. qui res. s. michi. p. et. s. qui sti pulatur. et. s. michi rome. h hīs omibus da gnale solucōz. ut sic exponat hanc lite ram non plus esse pē in accessione rē. id ē in accessoria obliga cōe. fm jo. Itē otra. ff. de iud. nō quēad modū. So. ibi non ē pl9. qz licz fideiussor beat an reū nō tamē pl9 teneē. Itē dē. s. c. ac ne. s. ibi nō ē plus eo modo quo d3 pl9 d3 em plus quatuor modis quoz nullus est ibi. de act. s. pl9 aut. Cōtra. i. h. reus quicqz pmisit. fideiussor decem. m. Contra. si reus sub odcōe pmittat

fideiussor pure. n. Plus dare. fac. ad h. ff. de v. fig. is cui. s. fi. et. j. de act. s. plus autē. et. ff. d. sol. l. solidū. et. ff. fo. ma. si constante. s. quotiens.

Si qd aut. soluerit. siue p iudicē siue nō. ut. ff. mā. idē. s. fideiussores. h fallit in casibz qtuoz et anq soluit agit man. ut si h dēm sit ut ad tps teneatur. Itē si fuerit odem nat9. Itē si cepit bona sua dissipare reus. Itē si diu stetit si deussor i obligacōe. ut. C. man. si. p. ea. et. ff. man. l. lucus al' nō agit anq soluat. h solue d3. ut. ff. de odi. inde. l. inde bitā. S3 eē in casibz nullus agit. ut si p muto. aut donādi animo. aut i rem suā fideiussit. vt. ff. mādati. si remunerādi. s. h. passus. et. l. si pnte. Itē si h actū sit ut nō agā. ut. ff. mā. si remunerādi. s. marcellus. Item si mādatū nō sit obliga toriū. ut. j. man. s. illud. Itē et si fideiussor nō opposuit excepē. quā debuit opponere. ut. ff. man. si fideiussor.

Mandati. s. actōe. mādatū vel ec eo pnte fideiussit q iudiciū. si intēcessit. ut. ff. mā. q fide. et. l. ex mādato. e. Grece. fac. ff. e. grece. i. Rē. n. q. j. qui. mo. tol. ob. s. sed

et gree. et. s. de h. ob. s. ut. ac. scriptura. ac si vere ita
a. In stipulacionibus actum. q. d. ita dicitur fuisse factum. q. forte
fuit vel non fuit actum esse presumitur per scripturam. ut sic videatur
actum. et est scriptura puata. dicitur ei si quis se rec. a. ex ca. v. n. tot
nenti p iudicat n. otra p betur. ut. C. de no nu. pec. g. n. alif
et fac ad huc. g. ff. de h. ob. s. sciend. et. C. s. otra s. l. ij.
et. s. t. i. g. si septu. in
scriptura at pblica co
stat ei scidum multo
magis. n. o. p betur
ut. C. s. pbac. cu p ei
bz. et i aut. de fide m
stru. g. si v. o. mo i pn.
g. coll. vj. Itē nō h
psumi omnia solēnt
acta quod pbant su
pradicte. l. ac.
b. Solēnter. id est
interrogacōz factaz
fuisse quā necē est p
cedere. vt. s. de h.
ob. in pn. et. C. s. cō
tra. et omit. s. l. i. i.
c. Acta. s. otra. ff. s.
pblic. quecuqz. s. fi.
s. o. ibi sunt extrinsece
solēntates de tuto
re a iudice. q. debent
adesse cum pupillus
vendit. et h. actus pmissiois nullus est sine actu interros
gationis. vnde ex quo dixit fideubēdo vel p mittēdo itel
ligitur interrogatio facta esse quasi pars pmissiois. et
sic nō est extrinseca solēntas cū sit ps stipulacionis.

erunt ac si dixerint actam
In stipulacionibus fide
iussorum sciendum est hoc
gnaliter accipi. ut qd cūz
scriptū sit quasi actū. vide
atur eciā actūz. Ideoqz cō
stat si quis scripserit se si
deuississe. videri omnia so
lenniter acta.

Obligatio scripturae
Lim scripturae fie
bat obligatio. q
nomibus fieri dice
De literarū obligatiōe
Lim scripturae id est solēntate qdā scriptura. q
p quedam nomia spēalia fiebat. vt subicit.
e. Plane. licz dicta verba i vsu esse deserint. plane rē.
f. Si q. homo puatus. idē ē et si fiat p aliū dūmō p pu
blica psonā. aliud si p puatā. ut. C. de pba. mstra. Ar. tñ
o. ff. s. pig. l. si fideiussor. g. i. s. h. ibi i scribētis p iudicium
g. Debē. l. ex ca mutui et sine stipulōne. s. em. h. crediē.
ba nō sūt apta ad stipulacōz. vt. s. de h. ob. s. i. si aut sine
causa nō p iudicat. vt. ff. de pba. cū de idebito i fi. Quid
h stipulō iteruēt. R. et tūc hz locū effeus h. n. nā excepē.
i factū pē opponē. ut. C. e. l. cū vltra. et s. si spe future nūa
cōis. alias si tāq. iā essz debitu. cū nō essz. sciēter ofitetur
vidē donare. alias. i. si nō vult donare. s. qz credit se ei de
bē nō v3 stipulō. qz obiciē excepē. ut. ff. de re. iur. l. c. 9. et
ff. de excepē. do. l. ij. g. ij. Et nō caute s. q. p hba pntis tpsil
fit obligatio. vt p s scribo me debē. vel ofiteoz iure debz
vt h. s. et sic ē otra opi. nra. q. dicimus obligacōz literis
debz fieri p hba futuri tps tñ. ut. C. de postu. l. sub spē
vt scribo me datuz tibi. r. ex ca mutui. ad istar stipulacōis
q. p hba futi tps tñ fit. ut. ff. de h. ob. stipulōnū. g. stipulō
s. z. ēte nec s. dico q. p hba nascat nūc et nūc. s. ē p. na
ta sit si ofiteoz p hba pntis vel pteriti tps. et fa. C. s. epi.
audi. l. pntis. et. C. e. i. ofctibz i pn. vel aptius. nō faciūt s.
hba ut obliger. s. ut obligat. p sumar. l. z. habēā excepēz
vel verus l. z. apōnā hba pntis tps. tñ semp itelligūt fu
tura. qd em p desset die. ofiteoz me. r. accepisse. vel s. bē
r. ex ca mutui. et s. scribā n. intelligat. et ideo reddā. Itē
qd si dicā. recepi ab illo. r. ex ca mutui. et s. scribā. R. n. qz
dā nō teneri ppter supdictā rōz. qz p hba futi tps s. fieri
s. z. certe satis puto q. p sumar obligat. s. sic cū scribo me de
bere. vt h. nec em verbis. imo rebz legē imponim. ut. C.
ōnīa def. l. ij. Vel dic q. ibi itelligit futuz. vt ibi pdigi.

nu. pec. qz cucurrit tps. id ē obligabiē p scripturā ad dan
o. Scriptura. i. p scripturā. s. certe dā pecuniā nō nu.
vidē nemmē scriptura vel lris obligari. s. itellcū q. h. lris.
p cipitur et verbis. ut. ff. de act. a. ob. l. nō figura. qd qdā
cedūt. s. ēte vtrūqz facit ad obligacōz. et ipa figura lra
rū. e. s. s. s. quē expmūt. et q. dca. l. s. nō figura. s. sola.
Itē nūqd et p otrariā scripturā obligacō cuilis nata pote
rit tolli. vt si ēditoz sic scribit. ofiteo me nū nūasse l te ofel
fū nō fuisse. l. illū soluisse. R. sic. vt. ff. de re. iur. l. nlt ā na
p. Oblige. s. z. cuilis et naturaliter post biēm. Turale ē
im. qz biēmū pariat naturalē obligacōz. nā auerat cuilis
em nō natural. cū nlt numeratū fuerat. Itē si cuilis nō essz
frustra dicē hēe locū excepē. dicim. q. qz sola cuilis fit
ante biēmū. s. post biēmū naturalis adiciē. vel qd ē veri.
nō adiciē. s. pma cuilis incipit hēe vim naturalis et cuilis
nā et stipulacio ē de iure cuili. hz tñ effem naturalis obli
gacōis et cuilis. nā cuilis p se nō v3 ad exigendū. vt dixi
mus. s. de obli. g. i. Itē sic est i re iudicata. adhuc tñ dicūt
quidā vt. Ja. et hu. q. si vult post biēmū excepē. opponere
et pbate sibi. nō nu. pec. q. admittit. s. ante biēmū. pbat
ēditoz. vt. C. e. l. si. ex cauf. qd ēte ē equū. et ita biēmū s.
solū opeē q. pbacōis ouertat omus. et eē p hns fac. qd
al. s. q. nō fiat illicite exatōes. vt. ff. de off. p. l. illicitas
Sed ēte aliter de iure vidē. s. z. ut nullo mō admittat. eiaz
pbas. nā sacramētū nō pē deferre. qd ē spēz pbacōis. ut
C. e. l. i. orrachbz. g. illo. et. C. de iur. deli. l. f. g. licenciā.
s. z. ēte satis credo primū vez. et equū. nec obstat q. de iu
ramto dixi. qz ex tpe illi. legis i otrachbz nō hz iuramtu
vim pbacōis si nō vult adūsari. ut. C. de iur. iur. l. gnalē.
q. Cōdco. s. ex illa. l. C. nō nu. pe. l. i. ofctibz. g. fin aut
r. Obligacōe. id ē stipulacōe. que verbis fit. nā tūc i. iste
cessat. et habet locū. s. de h. ob. q. accepit. vel hz locum
exceptio in factum. vt. C. e. t. cum vltra.
s. Multū. quia post multū tempus exceptionē pponere
non potest. vt. s. modo dixi. Quid sit multū expōit hic. et
nota multū. p qnquennio poni. sed diu. p decennio poni
vt. ff. qui et a quibus si cū fideiō. g. aristo. Accur.

Scripturā. id est scriptura confessus fuerit.
Numeratū. alias em si numeratū esset non literis. s. te
obligatus esset. vt. s. quibz. mo. re otra. ob. i. R. n.

Multū. s. expōit. s. p. s. q. p. p. omi siue petat actoz
k. Exceptōne. s. z. nō nu. pecuie. huc n. vt ar. C. e. l. si qz
et i sctis s. m. quos. et in aut. de temp. nō so. pec. sup. do.

g. i. vt. forte illis spe
ciale i dote p mū tam
s. m. Jo. verus est.

Constitutū. s. z. a
malis impatoribz q
fecerūt leges tales.
C. e. p. totū. v. l. q. ad
l. gnaliter. nā post
ea iustiani sunt.

Hodie. sic loqui
tur quasi supdicta
loquāt ante tempa
iustiani. et nūc sub
icit q. hodie sit idem
Vel dic hodie. id est
postq. cucurrit s. rēz
pus. s. qnquēniū oīi
hodie biēmū. vt. s.
p. n. m. hoc non dz
esse in textu.

Non pē. id ē dum
querimōiā pponere
non pē. de excep. nō

nu. pec. qz cucurrit tps. id ē obligabiē p scripturā ad dan
o. Scriptura. i. p scripturā. s. certe dā pecuniā nō nu.
vidē nemmē scriptura vel lris obligari. s. itellcū q. h. lris.
p cipitur et verbis. ut. ff. de act. a. ob. l. nō figura. qd qdā
cedūt. s. ēte vtrūqz facit ad obligacōz. et ipa figura lra
rū. e. s. s. s. quē expmūt. et q. dca. l. s. nō figura. s. sola.
Itē nūqd et p otrariā scripturā obligacō cuilis nata pote
rit tolli. vt si ēditoz sic scribit. ofiteo me nū nūasse l te ofel
fū nō fuisse. l. illū soluisse. R. sic. vt. ff. de re. iur. l. nlt ā na
p. Oblige. s. z. cuilis et naturaliter post biēm. Turale ē
im. qz biēmū pariat naturalē obligacōz. nā auerat cuilis
em nō natural. cū nlt numeratū fuerat. Itē si cuilis nō essz
frustra dicē hēe locū excepē. dicim. q. qz sola cuilis fit
ante biēmū. s. post biēmū naturalis adiciē. vel qd ē veri.
nō adiciē. s. pma cuilis incipit hēe vim naturalis et cuilis
nā et stipulacio ē de iure cuili. hz tñ effem naturalis obli
gacōis et cuilis. nā cuilis p se nō v3 ad exigendū. vt dixi
mus. s. de obli. g. i. Itē sic est i re iudicata. adhuc tñ dicūt
quidā vt. Ja. et hu. q. si vult post biēmū excepē. opponere
et pbate sibi. nō nu. pec. q. admittit. s. ante biēmū. pbat
ēditoz. vt. C. e. l. si. ex cauf. qd ēte ē equū. et ita biēmū s.
solū opeē q. pbacōis ouertat omus. et eē p hns fac. qd
al. s. q. nō fiat illicite exatōes. vt. ff. de off. p. l. illicitas
Sed ēte aliter de iure vidē. s. z. ut nullo mō admittat. eiaz
pbas. nā sacramētū nō pē deferre. qd ē spēz pbacōis. ut
C. e. l. i. orrachbz. g. illo. et. C. de iur. deli. l. f. g. licenciā.
s. z. ēte satis credo primū vez. et equū. nec obstat q. de iu
ramto dixi. qz ex tpe illi. legis i otrachbz nō hz iuramtu
vim pbacōis si nō vult adūsari. ut. C. de iur. iur. l. gnalē.
q. Cōdco. s. ex illa. l. C. nō nu. pe. l. i. ofctibz. g. fin aut
r. Obligacōe. id ē stipulacōe. que verbis fit. nā tūc i. iste
cessat. et habet locū. s. de h. ob. q. accepit. vel hz locum
exceptio in factum. vt. C. e. t. cum vltra.

Multū. quia post multū tempus exceptionē pponere
non potest. vt. s. modo dixi. Quid sit multū expōit hic. et
nota multū. p qnquennio poni. sed diu. p decennio poni
vt. ff. qui et a quibus si cū fideiō. g. aristo. Accur.

nu. pec. qz cucurrit tps. id ē obligabiē p scripturā ad dan
o. Scriptura. i. p scripturā. s. certe dā pecuniā nō nu.
vidē nemmē scriptura vel lris obligari. s. itellcū q. h. lris.
p cipitur et verbis. ut. ff. de act. a. ob. l. nō figura. qd qdā
cedūt. s. ēte vtrūqz facit ad obligacōz. et ipa figura lra
rū. e. s. s. s. quē expmūt. et q. dca. l. s. nō figura. s. sola.
Itē nūqd et p otrariā scripturā obligacō cuilis nata pote
rit tolli. vt si ēditoz sic scribit. ofiteo me nū nūasse l te ofel
fū nō fuisse. l. illū soluisse. R. sic. vt. ff. de re. iur. l. nlt ā na
p. Oblige. s. z. cuilis et naturaliter post biēm. Turale ē
im. qz biēmū pariat naturalē obligacōz. nā auerat cuilis
em nō natural. cū nlt numeratū fuerat. Itē si cuilis nō essz
frustra dicē hēe locū excepē. dicim. q. qz sola cuilis fit
ante biēmū. s. post biēmū naturalis adiciē. vel qd ē veri.
nō adiciē. s. pma cuilis incipit hēe vim naturalis et cuilis
nā et stipulacio ē de iure cuili. hz tñ effem naturalis obli
gacōis et cuilis. nā cuilis p se nō v3 ad exigendū. vt dixi
mus. s. de obli. g. i. Itē sic est i re iudicata. adhuc tñ dicūt
quidā vt. Ja. et hu. q. si vult post biēmū excepē. opponere
et pbate sibi. nō nu. pec. q. admittit. s. ante biēmū. pbat
ēditoz. vt. C. e. l. si. ex cauf. qd ēte ē equū. et ita biēmū s.
solū opeē q. pbacōis ouertat omus. et eē p hns fac. qd
al. s. q. nō fiat illicite exatōes. vt. ff. de off. p. l. illicitas
Sed ēte aliter de iure vidē. s. z. ut nullo mō admittat. eiaz
pbas. nā sacramētū nō pē deferre. qd ē spēz pbacōis. ut
C. e. l. i. orrachbz. g. illo. et. C. de iur. deli. l. f. g. licenciā.
s. z. ēte satis credo primū vez. et equū. nec obstat q. de iu
ramto dixi. qz ex tpe illi. legis i otrachbz nō hz iuramtu
vim pbacōis si nō vult adūsari. ut. C. de iur. iur. l. gnalē.
q. Cōdco. s. ex illa. l. C. nō nu. pe. l. i. ofctibz. g. fin aut
r. Obligacōe. id ē stipulacōe. que verbis fit. nā tūc i. iste
cessat. et habet locū. s. de h. ob. q. accepit. vel hz locum
exceptio in factum. vt. C. e. t. cum vltra.
s. Multū. quia post multū tempus exceptionē pponere
non potest. vt. s. modo dixi. Quid sit multū expōit hic. et
nota multū. p qnquennio poni. sed diu. p decennio poni
vt. ff. qui et a quibus si cū fideiō. g. aristo. Accur.

De bonis obli
De obli qd vult
De qd emm

Constitutionibus quas non habemus.
S; ne creditores nō solū isti s; veri. hmoī si darem
u. Suis pecunijs subau. eciā nā occasiōe longū tpus
eciā veri debitorēs inēdū talia opponerēt. et ita occasiōe
liciti cōmitterēt illicitū. qd eē nō d; imo eē licitū coartatē
vt viteē illicitū. ut h; et i aut. d. eccl. t. imo. al. i pū. col. v.

Per ostōnem. vt
C. de nō nu. pec. l. in
tractibus.

Pltra biennij. sic
C. de omni agro de/
ser. l. qui agros.

Extendat. et h; i
cā mutui. si vero ex a
lia cā ofiteat i scrip
tis. veluti emp cōm
p. sili. in otimēti pre
iudicat sibi. nec pē
tē pbari n; p aliam
scripturā ut. C. d. nō
nu. pec. l. gñalitē. Itē
h; debitorē ofitēte
h; i creditore ofitēte
sibi solutū. xxx. dies
statuūt n; in casibus
vbi i otimēti p iudi
cat. ut. C. de nō. nu.
pec. i. ofitibus. s. sup
ētis. et. s. h; et qñ ac.

De oblig. ex ofitēti

Onsensu. sic. ff.
de ac. et ob. l.
consensu.

In emp cōib; ut
ff. d. tra. emp. l. i.
s. h; et. j. e. t. i. i pū.

Locacionibus. ut
j. t. n. in prin.

Societatibus. ut. j.
p. soc. i. pū. s; tra.
ff. p. soc. l. i. iij. i. s;.

Madatis. s; nō
nem stipulacōe con
sensu d; interuēire.

Vt. s. de. v. ob. s. h; et. ff. de pacē. l. i. i. s. penl. Rēndū
ibi exp̄ssis verbis d; esse ofensus. ut. ff. de. v. ob. l. i. s. i. h;
aut amno sine verb. et inf. absētes. vt. j. p. i. i. mē pntes
tm vt. s. de muu. s. i. Itē v. boz. quā fac i hūc tu. et supe

Scrip̄ta. h; nō caute d; am
riores. nā q; diē neq; scrip
tura i hoc discrepat ab obligacōe l; az. vt. s. t. i. Itē i eo
q; diē neq; pntia. diē ppter v. boz obligacōz q; inf. pntes
fit. ut. s. de muti. s. i. s. Itē muti. Itē q; diē n; eē necē qd dari
ideo dicit vt discrepet ab alia q; fit re. vt. s. q. mo. re. of.

Per eplāz. ut. ff. de rei. v. l. qdā mulier. ob. p. totū

Itē in h; supior fuit d; ra ad tria gñā obligacōm. hic
autē fit d; ra ad stipulacōnē vel verboz obligacionem.

Contractibus. q; fiūt ofensu. obligacō ec m h; q; nō

Optz. q; d. h; micide otrabitē. sunt d; ca. nā veniūt vsure
post morā. vt. ff. de act. emp. iul. s. ex vedito. Pē ē q; i oi
bus bone fidei iudicis. l; nō ex otractu. sed quasi nascuntē
ut. j. d. act. s. m bone fidei. necē ē q; oia dicant i stipulone

Alius stipulē. q; d. nam alias nichil venit in talem

antea quid ex pncipalibus
ostōnib; vsq; ad quinque
mū pcedebat. S; ne cre
ditores diuti9 possint suis
pecunijs forsitā defrau
dari. p ostōem nostrā tpus
coartatū est. vt vltra bien
nij metas hmoī exceptio
minime extendatur.

De obligacōe q; ex ofitēti

Onsensu fiunt ob
ligacōes in emp
cionibus. vendicō
nib; locacionib; oduccio
nibus. societatibus. man
datis. Ideo autē istis mo
dis d; obligacio consensu
contrahi. q; neq; scrip̄ta
neq; pntia oimmodo opul
est. ac nec dari quicq; ne
cessē est vt substātiā capi
at obligacio. s; sufficit eol
qui negocia gerūt ofenti
re. Vñ intē absentes q; ta
lia negocia contrahuntur
ueluti p eplāz aut nunciuz
Itē in h; otractibus
alter alteri obligatur. in

obligacōz. ff. de negg. l. si pupilli. in fi. et. l. quia tātūdes
De emp cōe et veditōe. otrabitur. hic nota tribz mo/
Apcō et vendicō cō. dis pfici emptiōnē. vno mō

Escz ex q; ron pnt disce dere otrabitē. ut. C. d. act.
et ob. l. sic ab inicio. v; miquē modū eē oditionalis ē.
empcio pfecta. S; cō mō qñ est pura. et tūc incipit piculuz
fi ad emptorē pntē
ut. ff. d. pi. a. omo. i.
v. l. nēctio in prin.
et ita otrabitur hic
siue pficiē. Tercio
modo qñ res traditē
d; pūz pfici ad huc
siue impleri. ut. ff. d.
act. emp. si quis rem
alienam.

Empcio et veditō
otrabitur siml atz
de precio conuene
rit. quāuis nondū preciaz
numeratum sit at nec quid
arra data fuerit. nam qd
arre nomine datur. argu
mentuz est emptiōnis et vē
dicionis cōtracte. sed hoc
quid de emp cōib; et vēdi
cionib; q; sine sc̄pta ofitūt
obtinē optet. Nam nichil
a nob in hmoī vendicōib;
innouatū est. In h; ac
que scriptura oficiunt non
aliē pfcam esse vendicōnē
et emp cōz ofituiimus. nisi et
instrumta emp cionis fue
rit ofc̄pta v; maū ppria ofē
hētiū vel ab alio quid scri
pta. a contrahente autem
subsc̄pta. et si p tabellionē
fiunt nisi et completiones

Simul. i. statim.
n. Atq; i. postea.
o. Numeratum. nec
aliquid datū loco p; z
cij. ut. s. t. i. in prin.
p. Arre. ut. ff. e. q.
sepe in prin.
q. Scriptura. i. sine
solēntate scripture
r. Et emp cōis. ofē
te. nō at est de suba
contractus.
s. Vendicōib; s; l; z
q; sūt sine scriptura.
t. Conficiunt. patz
h; q; alia est emp cō si
ue vendicō in sc̄ptis
alia sine scriptis. Itē
i sc̄ptis d; qñ s; agūt
otrabētēs ut nō aliē
valeat otractus. nisi
fiat sc̄ptura fm q; bā
quod non videmus i
v; su. Alij dicunt. ut
pla. q; sufficit q; otra
hētēs v; aliq; eozuz
dicat in pncipio ofē
ctus. q; inde sc̄ptura
fiat. licet nō dicat q;
aliter non valeat. m
fiat. et s; app; obo.
vt. C. de fi. instru. l.

ottractus. ibi illos tamen quos in scriptis fieri conuenit rē
Si autem simpliciter fiat contractus. sed postea ad proba
cionem fiat scriptura. valet quod actum est. et etiam va
luisse sine ea. vt. ff. de pig. contrahitur. Et eodem modo
dico esse intelligendū vbi cūq; d; lege otractū aliq; i scri
ptis fieri l; distractū. ut. C. de testa. l. testm. et i aut. d. te
sti. s. et l; col. vii. s; cū fiet i sc̄ptis hmoī veditō. et sine sc̄p
tura nō valēt. qre nō d; obligacō l; az. Rē. q; aliud h; no
mē. s. emp cō. et vez. ē s; nom. at i mutuo nō ē vez. mutua
tū eē. tūc em re est obligacō ofēta ut. s. d. s; a. ob. s. plane

Constituimus. pteriti tps ē. et dic ut. C. de fi. instru.
r. Cōtracte. nō aut ē de suba contractus.

Lottractus
p. fuerint. s. hec instra. et subau. nō aliter valeat. nisi rē
z. A otrahente. s. vtroq; scz emptore et veditore. et tal
subscriptio fit. alias vbi otractus fit ali9 i sc̄ptis. ut i aut.
de fi. m. s. si quis igit vult. et. s. et si quis mutui. et. s. se
a. nisi instrumta. q; vulgo racōes dicunt. fm. jo.

Complecōes. id est nondū completū.

Complecōes. id est nondū completū.

Complecōes. id est nondū completū.

Complecōes. id est nondū completū.

Complecōes. id est nondū completū.

Accipint. scz ab eodē tabellione et a p̄tibz ut subicit
B Et fuerit. s. q̄ petat̄ p̄ interesse. et p̄ iuramēto in litē.
E Absoluta. vt qz lēa fuerit p̄tibz et laudauerit. Vel dic
absoluta. i. subscripta. scz stati in arris cū p̄m̄iat. R̄n.
D Pena. S3 quō sine pena. sine pena intesse et iur̄iur. i. si
tē. nā hec pena est q̄tū ad soluentē. l3 non q̄tū ad accipi
entē. vt. ff. si q̄s ius
di. nō ob. l. i. s. fi. nō
aut ab arris. aliter si
berat. ut subicit. ita
tū rē. Item iste talis
n̄ fac̄ otra. l. C. s. ac.
ci ob. sicut cū hec lex
sibi p̄mittat. Et nō
q̄ huius. l. p̄missio ē
cū aliq̄ pena. Ar. s̄
i aut. o. s̄. q̄ s̄ dig.
s. illud col. vj. S3 si
nō est subscriptū. et tū
res est tradita. an va
leat trālatio. Nuidā
dicūt q̄ non. vt. C.
s̄ suffragio. s̄ substi.
l. vnicū. Alij otra.
vt. C. si q̄s alteri v̄l
sibi. l. multū intesse.
et. l. dolo. Distigue.
aut p̄ errorem aut sc̄iē
f. Cōpelliē. ter.
S3 q̄ actōe. R̄. p̄ cō
dicti. ex. l. ista. et ex
l. illa. C. de fide in
stru. s̄ actus. v̄l eē p̄
officiū iudicis. vt ar.
C. de resci. ven. l. ij.
Itē p̄ act. exēpto. si
tū fiebat v̄dicō sine
sc̄ptis. nā si fieret in
sc̄ptis. nisi ess̄ non
dū opletū. nō agē
act. ex ēpto. cū non
ess̄ adhuc v̄dicō vt
h̄ s̄. s̄ p̄ obi. ex. l. p̄
officio iudicis. vt dictum est. Sed nunquid v̄tra hanc du
plicacionem arrarum tenetur venditor ad interesse si non
tradat. vt. ff. de act. empti. l. i. et. l. exēpto. s. idem ait.
Ar. et A30. dicūt q̄ non. qz sibi p̄iudicat accipiēdo arras
h̄ et alias sibi p̄iudicat q̄s sibi eligēdo. ut. ff. de tribu. a/
cti. q̄ i herede. s. eligē. Itē qz s̄ vident aḡ s̄ o. h̄ etes mē
se vt amissione et duplicacōe arraz debet eē o. tēti. s̄ p̄ ex
p̄sō ē h̄ndū. ut. ff. si cer. pe. cū qd. Itē fac̄. ff. del. ij. cū fili9
s. cum varijs. B. et Jo. otra. dicūt ei adhuc posse agi ad
h̄ vt tradat. vel ad intesse. ita ut arre intesse oputent. et
fa. p̄ eis. ff. de testa. mili. l. ij. et. ff. de iof. testa. mē. et. C.
de pac. do. l. fi. fa. meli9. ff. de act. ep̄. et v̄. p̄dia i fi. S3
qd̄ si dederit p̄ arris et p̄ pagam̄to. R̄. pactū suand. i. n̄
p̄t̄ discēde. ut. ff. de pact. i tradicōibus. et duo op̄ari v̄t
vt arre debeāt duplicari v̄ditore p̄mitēte. Itē vt ep̄cō
remaneat firma. et agat̄ ad intesse. Itē emptore p̄mitēte
Exp̄sum. id est michi dictū fuit. eadē duo op̄ant̄
a p̄tibz. quid sup̄ arris fiat altero p̄mitente.
H esse potest. vt. ff. e. l. ij. et. C. e. l. vlti.
I Sed certū. nota duo. et q̄ p̄cium debz esse. et q̄ certū.
K hoc id ē de s̄. p̄cio q̄ s̄ inuenire. ut addat duo. s.
L Preciū. repetit. de. q̄ sit certū. Itē in pecunia nūata.
M Decisio. vt. C. de o. trahen. emp̄. l. fi.

accepit et fuit p̄tibz abso
luta. donec em̄ aliqd̄ deest
ex hijs et p̄nie locus est. et
p̄t̄ ep̄tor et venditor sine
pena recedere ab ep̄cōe et
v̄dicōe. **I**ta tū impu
ne eis recedere ocedimus
nisi iā arraz noie aliqd̄ fu
erit datū. hoc em̄ s̄secuto
siue in sc̄ptis siue sine scrip
tis v̄dicō celebrata ē. is
q̄ recusat adimplere o. tra
ctū si quid ē emptor. p̄dat
q̄d dederit. s̄ h̄o venditor
duplū restituere opelliē l3
sup̄ arris nichil exp̄sum ē
Preciū autē ostitū op
tet. nam nulla emptio sine
p̄cio esse p̄t̄. sed et certum
esse p̄cium s̄. alioquī si in
ter aliquos ita cōuenerit.
vt quātū t̄icins rem estima
uerit. t̄ati empta sit **I**nter
veteres satis habundeqz

N Estimauerit nota q̄ caute ponit de tercia p̄sona. nā se
cus ē si in o. trahētis arbitrio. vt dicemus. j. e. s̄. emptio.
O Noiat̄ est. Nuid si in innotatū otulimus. ut v̄do p̄
q̄to estimabiē. R̄. non v3. ad instat locacōis sic facte. ut
ff. locati. si merces in p̄n̄ n̄ in v̄nq̄ casu. qui est. ff. s̄ pig.
l. si fundus. s. fi. Accur.

Si dubitat. siue o. stet vendi
cio siue non. **S**ed nostra
decisio ita h̄ o. stituit vt q̄
tiēs sic o. positā sit vendicio
quātū ille estimauerit. sub
hac o. dicione staret cōtra
ctus. vt siquidē ille qui no
minat̄ est p̄ciū diffinierit
tūc om̄imodo s̄m eius esti
macōz et p̄cium p̄soluat et
res tradat vt vendicio ad
effectum p̄ducatur empto
re quidem ex empto actōe
v̄ditore ex v̄dito agēte
Sin autē ille q̄ noiatul
est v̄l noluerit v̄l non potu
erit p̄ciū diffinire. tūc p̄ ni
chilo esse vendicōz. quasi
nullo p̄cio statuto **A**d nuf
cū in v̄dicōibz nob̄ placu
it non est absurdum et in
locacōibz et in o. ductioni
bus trahere. **I**tem pre
cium in numerata pecunia

tum ip̄is d̄nis liceret. ut. ff. so. ma. l. eiam. s. i. et. l. si con
q̄ **S**oluitur. ita q̄ fiat accipientis. **I**stante. s. si marit9
vt. ff. de act. emp. ex empto. s. i. eia v̄sure post moraz. vt
vt. ff. de act. emp. l. iul. s. ex vendito.
Tradatur. caute dicit tradat. et nō dicit detur. nam nō
teneat facer e accipiētis. s̄ de euidōe se obligauit. vt. ff. s̄
act. emp. ex empto in p̄n̄. S3 nunqd̄ p̄se teneat ad rem tra
dendā. **A**. dicit q̄ sic. et fac̄. p̄ eo q̄d hic s̄z om̄ino tradat̄
rē. vt hic et. ff. de rei ven. q̄ restituere. et. s̄. de donat. s̄
alie. S3. **B**. o. tra. dicit em̄ eu liberari p̄stādo intesse. et fa.
p̄ eo. ff. de ac. epti. l. i. i. R̄. n̄so. et. l. ex empto. s. idē ait. et
C. s̄ acti. empti. l. iij. S3 forte possz distingui an v̄ditore
habeat rem. et tūc sn̄ia tenz. **A**. p̄ suas leges. an nō h̄eat
rē. et tūc aut dolo v̄l culpa desijt eā h̄re i fraudē. puta em
ptoris. et tunc sn̄ia tenet. **B**. aut sine dolo vel culpa a tūc
nō tenet venditor. vt. j. e. s̄. cum aut. ess̄ em̄ valde mituz
q̄d ait. **B**. ut sic opellat̄ eximacōz p̄ re recipe. ut. ff. si ē
pe. l. ij. s̄. ij. et. C. de fideicō. l. l. fi. Itē sic improbe sc̄a r̄ipe
cū p̄tor dicat pacta suabo. ut. ff. s̄ pac. iur̄gē. s̄ p̄tor ait.
S Ad effem. s̄. iā d̄co mō. s̄. p̄ d̄icōz rei et p̄n̄. ut. j. q̄. mo.
T Exēpto. nō q̄ ex ēpto ep̄tor. ex v̄dito. **T**ol. ob. s̄. fi.
v̄ditore agit ut h̄. et. ff. s̄ ac. ep̄. ex ēpto. i. R̄. et. l. iul. s̄. et
M p̄ nichilo. ut nec ad h̄o viri arbitriū p̄curat̄ v̄dito

P Diffinierit. etiaz
iniquē. quia a p̄sona
certa non recedit. ut
ff. de s̄. ob. si q̄s ars
bitratu. et s̄ verū ē
q̄n id q̄d ē s̄ suba cō
tractus apponit. se
cus si cōferat q̄d est
s̄ accidēte cōtractus
nā tūc ad arbitrium
boni viri recurritur
ff. e. h̄ec vendicio. et
ff. p̄ locō. si o. n̄ia. et
l. si societate. et. ff.
locati. l. si i lege i p̄n̄
q̄ om̄s sūt h̄uc o. tra
rie. et s̄ s̄m jo. s̄ s̄m
A30. hoc redigitur
ad arbitriū boni viri
q̄ sic nō o. tradit̄ di
ctē. l. nec ob. d̄ca lex
ff. de s̄. ob. l. si quis
arbitratu. qz ibi nō
fuerat arbitratu. q̄
casu o. cedo nō icursi
ad boni viri arbitriū
S3 q̄n s̄z imq̄ diffi
riti. R̄n̄. forte v̄ltra
dimidiā insti p̄ciū ut
ar. C. de resan. v̄. l.
si voluntate. et. l. ij. v̄l
ut puto iudicis offi
cio expeditur. eia s̄ si
minor sit deceptio.
d̄mō nō mimma. ut
ff. de in iur̄. re. sc̄io.
nā nō tūc sibi commit
titur in alienis quan

dirimus. si legatum non id est pro nichilo sic illud ut. C. omnia
del. si duobus. si si quis. si sibi favore ultie voluntatis ne peat.
Statuto. sine q esse non potest vendico. ut in pn. huius. g.
Et in locationibus. ut. ff. locati. si merces. in pn.
Ite paucis dixit p cum debere certum esse. nunc dicit q i nu
a Putant si male. ut. j. dicam. merata pecunia

b Poeta homo. no
ar. q auerates aucto
rui pboz hit i caus
allegade. sic. ff. s. so
p. si p. et. ff. s. iudi.
pponebat. et. ff. de
sta. ho. i. septima. si
interdu redarguie
ut. ff. de rez. di.
im. s. h. a. l. s. diui.
c Rebz. puta equis
d huius. bis. s. scil
que legi non pnt.
e Diuerse scole. s. in
gularis numeri est h
ne. j. mandati. s. is q
erequitur.
f Expediri. i. agno
s. spz. o. tra. sco
aus. in nomiati. nam
non hz nomi suu. ve
ff. de rez. pmu. l. i. s.
Ite emptor. s. qre
s. innotatus cum ita
curale nome habeat
q. q. illi contractus
sunt noiati qui statim
ut sunt pareit ac. ff.
ff. de pact. i. iug. i.
pn. siue fiat ofesu ut
vedico. ut. s. e. i. pn.
siue re. ut mutui. ut
s. q. mo. re. co. ob. in
h Aut pmuta pn.
no. nec ex pacto pit
ac. nec re. sed parit
ex vtrog. scz postea
dudu re infuiente
ex pacto pmo vt sub
tiliter colligat. C. s.
reui pmu. ex placito
et ex s. otractu. o. i. s.
acho pscriptis. s. bis
ut. j. de act. s. actionu
et odi. ob cam. vt. ff.
de pscp. s. l. na. talis
i Digestis. s. i.
ut. ff. e. l. i. s. j.
k Latius. i. meli. q
apit. q. h. ut. i. ff. s.
l Diximus. s. e. in princi.
m Statim. Sed certe pmo no stati. s. j. s. hit necria. pmo
q vendico fiat no in scriptis. alias id est si fiat in scriptis
vendico no trahit ad emptore piculu nisi no du est ople/
tu. ut. ff. et. C. de fide instru. contractus. et. C. de pi. et co.
rei. vt. cu me. Ite q fiat pure. alias no peat emptori. s. se
cus si sca sit deterior. vt. ff. de pi. et omo. rei. vt. q. si p. de
te. j. q. sit sca vendico i sp. na. si i gne. vt. puta vedo hoiez
o Perit emptori an tradicoz. ut. ff. de pi. et omo. rei. vt.
l. eu. et. l. q. si neq. Ite q sit eta sp. s. q. si sub icitudie eet

dist. re dz. Na et in ceteris
rebz an pciu esse possz val
de qrebat veluti an homo
aut fundus aut toga. alte
ri rei possit ee pciu. s. abi
nus et cassi. ecia in alia re
putant pciu posse distere.
Vnde illud e qd vulgo di
cebatur. pmutaco rerum
empeoz et vendicoz o. tra
bi. ea qz spz empeois et ve
ditionis vetustissima esse.
arguunt qz vtebat greco
poeta homero. qui aliqua
ptem exercitus achiuorum
vinu sibi compassse ait per
mutatis qbusda rebz hys
verbis.

Diuse scole auctores co
tra sentiebant aliud qz esse
existimabant pmutacione
reru aliud emptione et ven
ditione alioquin non posse
re expediri pmutatis rebz
que videatur res venisse et
que precij nomine data ee
Nam vtrinqz videri ve
nisse vtraqz precij nomie
data ee. ratoz non pati s
peculi sentecia dicentis p
mutacione p. pri. esse spe

tradita lz sit spes. no tm spectabit sp piculu ad emptorez
utputa. vedo stichu aut paphilu. p. mus em morie piculo
veditoris. ut. ff. de o. emp. si i emp. s. pn. Item q aliud
mo peat q p. blicaco rei. na tuc no pit emptoi. ut. ff. loc.
si fundus. Ite q nullu pactu sit m. b. tu. q piculu veditorum re
spiciat. na tuc no p. ret. eptori. ut. ff. e. si in vedicoe. et. j.
pr. s. q. si fu. re. siue
sp. aliter. esset de cas
su fortuito dictu fm
B. siue g. aliter fm
M. ut dicimus. ff. si
quis cau. s. et. ff. q. q.
litu. Item q vendi
tor non fuerit in cul
pa vel dolo qre res
pereat. vt. j. pr. s.
Ite q no sit in mora
nam tunc qui vltima
fecit mora. sibi pit.
vt. ff. s. peri. a. com.
rei. vt. illd. et. s. e. ve
ru. s. casu. siue res pi
tura erat penes emp
toze siue non fm. jo.
ut. ff. de les. l. cu. res
s. fi. l. s. M. distigue
ret. ar. l. ff. s. rei. vt. l.
Ite si s. beratu. s. fi.
Ite q no sit res q de
gustacoz s. sideret vt
vinu et c. u. s. a. s. i. a.
na tuc distinguit. an
venda. in sp. a. tuc
post degustacoem e
piculu emptoris. an
in g. ne. et tuc s. ut duo
necessaria. vt sit emp
tozis piculo. s. de
gustato. a. m. i. ra. siue
p. od. et. s. fm. jo. et
B. et. pla. vt. ff. s. pi.
et. omo. rei. ven. l. i. i.
pn. et. s. i. Sed azo.
dic. q. i. vino. sit sp. ea
le. q. stati. sca. vendi
coe. etia. ante. s. gusta
coz. sit. emptori. picu
lu. si. sit. in. sp. vedico
ut. ff. e. l. q. sepe. s.
i. h. s. s. nu. quid. dis
tinguitur. piculu. p.
empeois. a. deteriora
cone. vino. vendito. in
mensura. ut. i. vedicoe
o. d. ic. on. ali. dixim. mo
p. l. ff. de. peri. a. co.

rei vendi. q. si pendente. vt. sic. effusio. ad. vedicoe. acto
ris. et. v. m. to. ris. ad. emptore. Bul. ait. q. sic. quia. hoc. sub. qz
da. condicoe. sit. scz. si. mensure. Sed. certe. p. me. mutauit
consilium. postea. et. merito. quia. aliud. e. in. alia. o. d. coe. q. no
sit. in. potestate. venditoris. aliud. i. hac. que. i. sua. potestate
est. cum. possit. denunciare. emptori. vt. gustet. et. accipiat.
alias. potest. effundere. vt. ff. de. peri. et. como. rei. ven. l. i.
s. fi. et. sic. indistincte. periculum. ante. mensuram. est. vendi
toris. Accur. sius. florentinus.
n Ita. nunc. ponit. exempla. Accur.

pr. s. q. si fu. re. siue
sp. aliter. esset de cas
su fortuito dictu fm
B. siue g. aliter fm
M. ut dicimus. ff. si
quis cau. s. et. ff. q. q.
litu. Item q vendi
tor non fuerit in cul
pa vel dolo qre res
pereat. vt. j. pr. s.
Ite q no sit in mora
nam tunc qui vltima
fecit mora. sibi pit.
vt. ff. s. peri. a. com.
rei. vt. illd. et. s. e. ve
ru. s. casu. siue res pi
tura erat penes emp
toze siue non fm. jo.
ut. ff. de les. l. cu. res
s. fi. l. s. M. distigue
ret. ar. l. ff. s. rei. vt. l.
Ite si s. beratu. s. fi.
Ite q no sit res q de
gustacoz s. sideret vt
vinu et c. u. s. a. s. i. a.
na tuc distinguit. an
venda. in sp. a. tuc
post degustacoem e
piculu emptoris. an
in g. ne. et tuc s. ut duo
necessaria. vt sit emp
tozis piculo. s. de
gustato. a. m. i. ra. siue
p. od. et. s. fm. jo. et
B. et. pla. vt. ff. s. pi.
et. omo. rei. ven. l. i. i.
pn. et. s. i. Sed azo.
dic. q. i. vino. sit sp. ea
le. q. stati. sca. vendi
coe. etia. ante. s. gusta
coz. sit. emptori. picu
lu. si. sit. in. sp. vedico
ut. ff. e. l. q. sepe. s.
i. h. s. s. nu. quid. dis
tinguitur. piculu. p.
empeois. a. deteriora
cone. vino. vendito. in
mensura. ut. i. vedicoe
o. d. ic. on. ali. dixim. mo
p. l. ff. de. peri. a. co.

a Periculū. fa. ff. de piculo et cō. rei ven. l. id qd. et de re. iur. l. in natura. et. s. de le. pa. tu. s. fi.

b Venit. id ē venditus ē. si comodata gravatūq; ptis

c Neq; culpa etiā tal' qual' contracto veit. vt. ff. s. pi. et omo. rei ven. l. custodia. et. ff. omo. si ut certo. s. inter d.

d Animaduertendū. id est distinguendum.

e Suscepit. qd pa

f Et v. ut h. et. ff. q. sepe. s. si res. et. ff. s. pi. a cō. r. v. l. i. s. i.

g Is casus. eē leuissi

h Jo. nō hō fortuito.

i M. ostra. ut. C. de pig. act. q. fortuitis

k Condi. s. fur. tua. que. s. soli dño

l Dabat. vt. h. et. ff. de condi. fur. l. i.

m Et damni. puta

n si fuerit res. vendita

o venditori subtraha

p et in ea data damni

q ut in pñ huius. s. naz

r hec actio damni in

s iurie dño dat. ut. ff. ad. l. acq. Itē mela.

t s. legis. ac.

u Exhibē. sez cedē

v do act. istas. et. s. qñ

w nō fuit i culpa. al' nō

x liberatur cedēdo. ut

y ff. p. socio. l. de illo

z in pñ. que est cō tra

aa Placuerit. h. vide

ab tur q. in alterius cō

ac trahentis arbitriuz

ad oferaē empco qd eē

ae n pñ. ut. C. e. l. i emē

af tis. al' in vōdētis. et

ag ff. e. l. q. sepe. s. i. q

ah fuit otrarie. s. die rez

ai ipaz h. conferri. arbi

aj trio emptoris. aliud

ak si omercū vt. sit tibi

al empti si ius vt. pñū

am vt. p. qto. volēs. vt

an dicitis legibz. oērijs

ao Itē opponē h. vendi

alluioēz accesserit ad em

ptoris omodū ptz. Nam

comoduz eius esse debz

cuius piculum est. Ad

si fu

gerit homo qui venit aut

subreptus fuerit itavt

neq; dol' neq; culpa vōdito

ris interuenerit. aniadu

tenduz erit an custodia

vsq; ad traditionem eius

uenditor suscepit. sane

em si suscepit ad ipius

piculū is casus ptinet

si nō suscepit securus

est. Idem et in

ceteris aialibz. ceterisq;

rebus intelligim'. Vtiq;

tñ vendicationē rei et

aditio nē exhiberi

debet emp. to. q. sane

qui nondū rē emptori

ēdidit adhuc ipē dñs

est. Idem etiā est de

furti et de dāni iurie

actōe. Emptio tam sub

condicione q. pure

contrahi pōt. Sub

condicione. veluti si

stichus intra certum

dies tibi placuerit

erit tibi emptus aureis

tot. Loca sacra vel

religiosa. Itēz pu

blicaveluti forū basilicā

frustra quis sciens

De locatōne et condnāōe hēica.

Locatio. ff. e. l. ij. p. Proxia. q. ad tractatū. et q.

q Si de pñcio. vt. s. t. i. s. p. cū aut. ac. l. ad hiaz

r Si merces. s. certa et i pecunia numerata. ut. ff. de positi

s l. i. s. si qd. hūi. et. ff. de pñ. s. naturalis. s. at cū do. vū pñ

t arius colon' q. pñ dño reddit fructū im pñe s. oducto.

u immo socius magis

v vt. ff. e. si merces. s.

w vis maior.

x Quis locati. sicut

y vendito i ex vādito

z ita emptori exēpto

aa actio opetit. vt. s. t.

ab i. s. h. et cū pñ i fi.

ac t. Supra diximus.

ad ut. s. t. i. s. Itē pñū.

ae u. Quia de causa. qz

af dixi certū debere p.

ag cum interuenire.

ah Arbitrio. ff. e. si

ai merces. i. s. h. i.

aj Si fulloni. ē aut

ak fullo q. lauat siue tm

al git siue pollit. Sarc

am nator est q. fracta ve

an stimenta refartit. vt

ao dicem'. s. mā. in fi.

ap 3. Postea. nō post

aq ea. nā pus re nō sequ

ar ta id est nondū tradi

as ta ad reaptrādū actō

at non dare. vt. C. de

au rez. p. mu. ex placito

av a. Nomine. quasi ex

aw nouo contractu inno

ax minato. vt. ff. de p.

ay scrip. ver. l. i.

az b. Verbis. s. man. s.

ba fi. ostra. s. s. disting

bb ue. an certa merces i

bc terueneit. et tūc agi

[Marginal notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.]

f nunc videndum. f. non fuit bona ratio. vt. s. q. mo.

g re contra. ob. s. comodat.

h Presc. nis. h. bis. q. opetit ex oētibz. tribz. inoiatis. do

i vt des. facio. ut facias. do ut facias. ut. ff. s. p. sc. s. natu

j ral. s. i. ij. a. ij. al. dat. ex pactis i otimēti appoitis. ut. C. s

k re. p. mu. itz. al. dat. qñ dubiū ē de noie cō tract'. vt. ff. de

prescrip. l. i. §. fi. n. l. ij. et. iij. n. iij. ac. **C**onsistit. m. l. a. g. h. **A**deo aut. h. s. d. e. regis et q. omibz. h. n. t. inter se. o. uia. **A**liqua. alias non est in litera aliqua. **V**endicō. s. ex vna pte. **E**t conductio. s. ex alia. **V**trū emptio. q. d. videbat. cū talis datio alienatio sit. vt i. aut. de nō ali. §. alienacōis. col. ij. q. d. locatio nō facit. vt. ff. e. l. non solet. **E**t conductio. q. d. videbatur cū mercede solueret. **P**erpetuo. alif. accipit. ut. ff. p. loc. **P**ensio. in l. i. pecunia. **R**editus. in spē. **A**lienauerit. cum multis sint modi alienacōis. vt. ff. de publ. l. iij. n. iij. n. v. n. vj. **A**fferre liceat. in terdū aut. dat. ad certū temp. mēdum in terciā psonā vt. g. n. a. c. i. o. n. e. c. u. z. o. i. a. p. a. c. t. a. s. u. p. b. c. o. n. t. r. a. c. t. u. h. i. t. a. v. a. l. e. a. t. v. t. j. p. r. §. h. e. c. c. l. i. a. d. a. t. m. e. m. p. h. i. v. l. q. i. t. e. r. c. i. a. g. n. a. c. o. z. t. i. t. u. t. m. a. u. t. d. e. n. o. n. a. l. i. c. o. l. i. j. §. e. m. p. h. i. v. t. u. t. p. u. t. o. e. e. m. p. e. t. u. i. d. a. b. i. t. u. t. q. l. i. b. z. p. u. a. t. u. s. u. t. h. e. t. i. a. u. t. d. e. n. o. n. a. l. i. e. m. p. h. i. §. i. n. i. a. z. c. o. l. l. a. i. x. **Z**enoniana. vt. C. d. i. u. r. e. e. m. p. h. i. l. i. i. a. c. t. **E**mphiteoseos. e. m. p. h. i. g. e. e. l. a. r. i. e. d. i. m. e. l. i. o. r. a. c. i. o. **I**dem q. d. o. l. i. t. i. m. s. t. e. r. i. l. i. a. d. a. b. a. t. u. r. u. t. m. e. l. i. o. r. a. r. e. t. s. e. d. h. o. d. i. e. n. o. t. i. m. s. t. e. r. i. l. i. a. d. a. t. u. r. s. i. e. f. e. r. t. i. l. i. a. n. i. m. e. c. c. l. i. a. q. d. a. t. s. o. l. a. e. a. q. o. g. r. u. a. v. i. d. e. n. t. p. e. c. n. o. m. i. d. e. t. a. l. i. s. g. u. b. e. r. n. a. t. o. r. i. b. z. e. c. c. l. i. e. s. i. c. **C**. d. e. s. a. c. r. o. f. a. c. t. e. t. a. u. t. **P**etuo quoq. **P**ropriā. a. g. i. t. u. r. g. c. o. n. d. i. c. i. o. n. e. e. x. l. a. d. o. m. i. a. o. b. s. u. a. d. a. q. o. u. e. m. i. t. **S**ed nūq. d. e. m. p. h. i. p. o. t. e. s. t. a. l. i. j. d. a. r. e. i. e. m. p. h. i. s. i. c. **S**. e. t. i. a. u. t. d. e. n. o. n. a. l. i. e. a. u. t. p. §. a. l. i. e. n. a. t. i. o. n. i. s. **T**ē nūq. d. i. l. l. u. d. v. t. i. l. e. d. n. i. i. q. s. o. l. u. m. h. a. b. e. r. t. r. a. n. s. f. e. r. t. u. r. i. n. e. u. m. **R**. s. i. c. c. u. m. r. e. i. v. e. n. v. t. i. l. s. i. b. i. d. e. t. u. r. v. t. ff. s. i. a. g. v. e. c. l. i. e. t. i. j. **S**ed qualiter ager p. r. i. m. u. s. e. m. p. h. i. c. o. n. t. r. a. p. **A**. v. t. e. u. m. e. x. p. e. l. l. a. t. **R**. s. i. e. i. v. e. n. q. u. e. l. i. e. z. d. e. i. u. r. e. s. i. b. i. nō o. p. e. t. a. t. e. x. c. e. p. t. i. o. t. i. o. p. p. o. n. i. nō p. i. q. z. r. e. p. l. i. c. a. r. e. t. e. t. s. i. c. nō d. n. s. d. n. i. m. v. i. n. a. t. u. t. **C**. d. e. t. r. a. l. a. c. t. §. d. e. f. a. c. t. o. t. i. m. a. g. i. t. e. t. v. i. c. i. t. u. t. ff. d. e. e. x. c. e. p. t. i. o. n. i. u. d. i. s. i. q. s. r. e. v. e. l.

inuicē a te aliā rē vtendaz siue fruendam accepit et placuit non esse locacionē ⁊ oductionē. s. z. p. r. i. u. m. g. e. n. u. s. e. s. s. e. o. t. r. a. c. t. u. s. v. e. l. u. t. i. s. i. c. u. v. n. u. q. s. b. o. u. e. h. e. r. e. t. ⁊ v. i. c. i. n. u. s. e. i. u. s. v. n. u. p. l. a. c. u. e. r. i. t. i. n. t. e. r. e. o. s. v. t. p. d. e. n. o. s. d. i. e. s. i. n. u. i. c. e. b. o. u. e. s. c. o. m. o. d. a. r. e. n. t. v. t. o. p. u. s. f. a. c. e. r. e. n. t. e. t. a. p. u. d. a. l. t. e. r. u. b. o. s. p. e. r. i. s. t. n. e. q. z. l. o. c. a. t. i. n. e. q. z. c. o. d. u. c. t. i. n. e. q. z. c. o. m. o. d. a. t. i. o. p. e. t. i. t. a. c. t. i. o. q. z. nō f. u. i. t. o. m. o. d. a. t. u. g. t. u. i. t. u. m. v. e. r. u. p. s. c. r. i. p. t. i. s. h. y. b. i. s. a. g. e. n. d. e. s. t. **A**deo autē aliquaz familiaritatē inter se videtur hēre empicio ⁊ vendicio **T**ē locacio et conductio vt i. quibusdā causis queri solet vtz emprio et vendicio ⁊ trahat an locacio ⁊ oductio vt ecce de p. d. i. s. q. p. p. e. t. u. o. q. u. i. b. u. s. d. a. f. r. u. e. n. d. a. t. r. a. d. u. n. t. i. d. e. s. t. v. t. q. d. i. u. p. e. f. i. o. s. i. u. e. r. e. d. d. i. t. u. s. p. s. t. e. t. p. r. o. h. i. s. d. n. o. n. e. q. z. i. p. i. o. d. u. c. t. o. r. i. n. e. q. z. h. e. r. e. d. i. e. i. u. s. c. i. u. i. u. e. c. o. d. u. c. t. o. r. h. e. r. e. s. u. e. e. i. u. s. i. d. p. r. e. d. i. u. m. v. e. n. d. i. d. e. r. i. t. a. u. t. d. o. n. a. u. e. r. i. t. a. u. t. d. o. t. i. s. n. o. m. i. n. e. d. e. d. e. r. i. t. a. l. i. o. u. e. q. u. o. c. u. n. q. m. o. a. l. i. e. n. a. u. e. r. i. t. a. u. f. e. r. r. e. l. i. c. e. a. t. s. z. t. a. l. o. t. r. a. c. t. u. s. q. z. i. n. t. e. r. v. e. t. e. r. e. s. d. u. b. i. t. a. b. a. t. a. q. u. i. b. u. s. d. a. m. l. o. c. a. c. i. o. e. t. a. q. u. i. b. u. s. d. v. e. n. d. i. c. i. o. e. s. t. i. m. a. b. a. t. u. r. l. e. x.

veri⁹ agat p. s. e. p. ⁊. v. e. l. d. i. e. e. x. l. z. e. n. o. n. i. s. a. d. m. e. r. c. e. d. e. m. **A**d locacōz. imo differt in v. n. a. h. e. c. i. a. i. n. s. p. e. p. s. t. a. t. u. r. p. e. n. s. i. o. s. i. b. i. i. n. p. e. c. u. n. i. a. t. i. m. v. t. h. i. c. s. c. r. i. p. s. i. m. u. s. **T**ē s. b. p. o. s. s. i. d. e. t. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. s. i. c. u. t. f. r. a. c. t. u. a. r. i. u. s. v. t. ff. d. e. a. c. q. u. i. t. p. o. s. n. a. t. u. r. a. l. i. t. s. o. d. u. c. t. o. r. nō. u. t. C. o. u. i. a. d. e. v. s. u. e. l. i. i. **T**ē s. h. h. a. b. e. d. n. i. i. v. t. i. l. e. s. o. d. u. c. t. o. r. nō. u. t. ff. e. l. nō. s. o. l. z. **T**ē s. h. o. f. a. t. i. t. i. m. o. b. i. l. i. b. z. t. i. m. i. l. l. e. e. t. i. n. m. o. b. i. l. i. b. z. u. t. i. a. u. t. d. e. a. l. i. e. t. e. m. p. §. l. i. c. e. z. t. i. a. c. o. l. i. x. **T**ē s. h. a. g. i. t. u. r. o. d. i. c. t. e. x. l. i. b. i. e. x. o. d. u. c. t. o. r. e. m. e. h. i. c. c. o. t. r. a. c. t. u. s. i. u. r. i. s. c. i. u. i. l. i. s. i. l. l. e. n. a. t. u. r. a. l. v. t. h. d. z. **T**ē s. i. s. c. r. i. p. t. u. r. a. i. l. l. e. e. c. i. a. s. i. n. e. e. a. v. t. C. d. e. i. u. r. e. e. m. p. h. i. l. i. i. e. t. §. d. e. o. b. e. x. o. s. e. l. u. e. t. §. e. i. n. p. r. i. m. **A**d vendicionē. q. z. s. p. e. n. s. i. o. p. s. t. a. t. i. b. i. r. e. s. l. i. b. e. r. e. t. r. a. n. s. i. t. **T**ē o. b. h. o. c. r. e. s. r. e. u. o. c. a. t. s. e. d. a. b. e. m. p. t. o. r. e. n. o. n. p. v. e. n. d. i. t. o. r. e. m. v. t. C. d. e. r. e. i. v. e. n. l. m. c. i. u. i. l. e. §. t. e. z. h. y. t. i. l. e. t. r. a. n. s. i. t. d. o. m. i. n. u. i. b. i. d. i. r. e. c. t. u. m. u. t. §. d. e. r. e. z. d. i. §. p. t. r. a. d. i. c. i. o. n. e. m. **N**atural. i. u. r. g. e. n. q. d. n. a. t. u. r. a. l. i. r. a. c. o. e. e. i. n. d. u. c. t. u. v. t. §. d. e. i. u. r. e. n. a. §. q. z. v. e. r. o. s. h. e. m. e. s. t. d. e. i. u. r. e. c. i. u. i. l. i. e. t. u. t. a. l. i. a. l. i. §. d. a. c. t. §. d. e. c. o. **A**d do. s. t. i. t. u. t. a. m. m. u. v. t. p. e. n. s. i. o. n. e. m. n. o. n. h. a. b. e. a. t. **P**articlāris. i. d. e. m. e. d. i. c. t. a. t. i. s. v. e. l. m. i. n. i. s. m. **A**. e. t. §. o. a. r. ff. §. v. s. u. f. t. u. e. e. t. i. a. n. d. e. h. y. f. i. g. n. o. m. e. f. i. l. i. a. r. u. z. §. p. o. r. c. o. i. s. e. t. ff. §. d. a. m. f. e. c. i. n. t. e. r. q. u. o. s. §. d. a. m. n. i. e. t. d. e. o. t. r. a. h. e. m. p. d. o. m. u. n. o. s. d. i. c. i. m. u. s. s. i. a. l. i. q. d. e. c. i. a. p. a. r. t. u. r. e. m. a. n. s. i. s. d. a. m. n. u. m. e. m. p. h. i. t. e. o. t. e. e. s. s. e. a. r. h. u. i. u. s. §. e. t. C. e. l. i. **V**t i. u. r. s. u. t. a. l. i. a. d. u. o. n. a. t. u. r. a. l. i. a. s. i. u. e. t. a. c. i. t. a. p. a. c. t. a. i. s. o. t. r. a. c. t. u. u. t. d. e. r. e. i. c. i. e. d. o. e. p. h. i. t. e. o. t. a. s. i. nō. s. o. l. u. e. i. t. p. e. h. o. z. p. t. r. i. e. m. u. u. t. C. e. l. i. §. i. e. t. i. n. a. u. t. d. e. n. o. n. a. l. i. §. s. c. i. r. e. i. n. e. m. p. h. i. t. e. o. t. a. a. u. t. e. c. c. l. e. s. i. e. s. i. n. e. c. o. l. o. n. o. p. r. i. u. a. t. i. d. i. c. u. t. i. b. i. nō. s. e. z. p. b. i. e. n. i. i. u. **I**tem e. t. s. i. v. e. l. i. t. e. m. p. h. i. t. e. o. t. a. v. e. n. d. e. r. e. q. u. o. d. d. o. m. i. n. o. p. r. i. m. o. d. e. n. u. n. c. i. a. r. e. d. e. b. e. t. v. t. C. e. l. i. §. i. **I**tem q. z. s. u. o. s. a. r. t. i. f. i. c. i. s. q. d. s. i. e. t. a. nō. e. m. a. t. e. r. i. a. d. e. m. i. t. a. t. a. e. **F**o. r. m. e. s. d. e. m. i. t. a. t. e. s. z. R. s. nō. i. n. t. e. s. t. u. t. ff. d. e. o. c. h. e. m. p. o. u. e. i. t. e. t. l. s. a. b. i. m. §. l. f. a. c. i. a. s. p. i. u. c. t. u. i. d. c. o. e. s. u. o. **C**o. d. u. c. t. o.

legem. id est pacta. ut. ff. de pofiti. l. i. §. si conuenit.
a Equo. ut usufructus post mortem. C. e. pñs. id est contra nā
oductor agit ut domus et hostia sibi repēt vt. ff. e. ex odu

b Qui pusu. Et
diligētissim9. i. dilis
gēl. sic expōit. ff. q
si mēces. §. q. collūā.
nā cū vltis grā fiat
locatio nō veit exa
tissima. vt. ff. omo.
fi ut ēto. §. nūc viden
dū. alij pñt ponūt
et dicūt spēale i hīs
rebz q facile pñt frā

c Amiserit. §. i.
vel dāmnū datum sit
qđ pūidei nō pot at
vt. ff. e. §. de dāmo
d. Cōductore. ppe
tatis. secus i usufructu.
ut. C. de usufructu. si do
mina. vel dic ut ibi.
et de iur do. si soerus

e Succedit. i si.
vt. C. e. v. iam. sed an
moriēte scolare p re
cedente substitutē pñt
§. sic de iur. condu
ctōis. §. rō societas
tis. phibz que pualz
vbi ēt apsona eligi
vt. §. t. i. §. soluitur.

f De societate. est
autē societas vt ait
marcus tilius duozū
plurimū ouencio ho
neste stracta. ad vbe
riōē qstūm et como
diorē vsum.

g Societate. tot
toz. id est om
nū et expñt.
ut. ff. e. l. i. §. i. r. l. iij.
§. i. nā hoc nomē scz
totus. ta. tū. totitatē
ad vnā rem signat.

h Emēdi. Tē alijs
duobz scz oim bonoz
rū. simplē. ut. ff. e. l.
nec adicit. §. tē vnus
rei. ut. ff. e. l. v. et. l.

i Eques. Societas
sic. ff. de hē. insti. l.
quotiens. §. heredes
et. §. de hē. insti. §.
ita demū. et. ff. e. l. si
nō fuerit. et dic eqle
fuisse capitale.

k Expñt. ecia in so
lo lucro. ut. §. i. §. iij.
f. Tercia. scz pars
lucris et dāmnū.

m Conuencio. scz talis vt sequit.

n De illa. ad ticiū computatio hic expedita fiat. vt si lu
crum in vna re. in alia vero dāmnū contigerit. vt si dedu
cto omni dāmnū lucrum superest. vnus in duas ptes. ali9

p vsu aut vestimētoz aut
argēti aut iūnti mercedē
aut dedit aut pmisit ab eo
custodia talis desiderat q
lem diligentissimus pñt.
suis rebus adhibet quā si
pñtiterit et aliquo casu for
tuito eam rem amiserit de
restituenda ea non tenebi
tur. Mortuo conducto
re intra tpa oductionis he
res eius eodem iure in con
ductionem succedit.

De societate

Societatem coire
solemus aut toto
rum bonorum quaz greci
appellāt.

aut vnus alicuius nego
ciacōis. veluti mācipiorū
vendendorū emendorūqz
aut olei aut vini aut frum
ti emēdi vendēdiqz.

Et quidē si nichil de p
tibz lucris et dāni noiātim
ouenerit equales. scz ptes
et in lucro et in dāmnū ex
pectantur. Ad si expresse
fuerint ptes hee seruari de
bent. Nec em vnquam du
bium fuit quin valeat con
uentio si duo inter se pacti
fint vt ad vnū quidez due
ptes et lucris et dāni pti
neant ad aliuz ptineat ter
cia.

De illa sane conue
sione quefituz est si ticius
et sepus inter se pacti sunt
vt ad ticiū lucris due ptes
ptineant dāni tercia. ad
sepū due ptes dāni. lucris

si tercia pte admittat eius lucris. si vero tū dāmnū superest
is qui in duas ptes dāni ferre d3 in rebz q suphit tūm9
q alter accipiat qtu faciat tercia ps dāni. ut. ff. e. mut9

tercia an rata d3 hēi ouen
cio. Quintus mutius o tra
naturā societatis talē pa
ctionez esse existimauit et
ob id non ratā eē habendā
Seruius supplicius cuius
fina pualuit contra sentit
qz sepe quoz undā ita pñt
sa est opera in societate ut
eos iustū sit cōdiciōne me
liore in societate admitti.
Nam et ita coire posse so
cietate non dubitatur vt
alter pecuniā offerat al ter
nō offerat. et tū lucrum int
eos oñe fit. qz sepe opera
alicuius p pecuniā valet.

Et adeo o tra quānti mu
tij finiam obtinuit vt illud
qz ostiterit posse cōuenire
vt quis lucris pte ferat. de
dāmnū non teneat. qđ et
ipm huius cōuenienter sibi
estimauit qđ tū ita intelli
gi optet vt si in aliqua p
te lucrum in aliqua dāmnū
illatū sit opensacōne facta
soluz qđ superest intelligat
lucris esse. Illud expedi
tū est. si in vna cā ps fuerit
expñt. veluti in solo lucro
vel in solo dāmnū. in alte
ra vero omissa in eo qz in
quo ptermisum est eandē
pte huari. Manet autez
societas eousqz. donec in eo
dem cōsensu perseueraue
rint at cum aliqs renūci
auerit societati soluitur so
cietas. Sed plane si qs
callide in h renūciauerit

o Seruius. h hui9
sibimet otradice vis
detur. ut. ff. e. l. mu
tius. §. nō ē vez. nā
ibi dicit d factō hoc
esse nō posse. s. vtdā
nū et lucrum fit in ead
societate. cū dāni lu
cro et contra lucrum
dāmnū deducto intel
ligatur. vt ibi dicit.
et. §. e. §. adeo

p Et adeo. hec pas
ta inequalia tūc de
mū locū habent. qñ
alter p9 stulit ope
re vel industrie p al
ter. ut. ff. e. l. nō fue
rit. §. si hō placuerit
f. A3. cū societas sit
fratnitatis ius. ut. ff.
e. l. verū. To. o tra.

et subaudit i. l. illa si
nō fuerit. maxie. aiij
idē qđ To. §. tali rōe
quia iure ouenciois
valent. non societa
tis. ut. ff. de pofiti. l.
i. §. si conuerit.

q Partē. nō totā
alias esset leonina. ut
§. in fabula auiani.
et. ff. e. l. si non fuerit.
§. si. et. l. si vnus. §.
et si pñt in fi.

r Quod et ipm. scz
dictū est. §. p. casu.
s. Cōuenienter. id ē
ouenciois esse sue sen
tētie quā dixit. §. e.
§. de illa. Accur.

t Illud huari. nota
eandē ratōz o trarioz
hic. ff. de l. iij. l. si. §.
fi. ff. famif. h. §. si si
lia. §. Tē pap. ar. oē
ff. de li. et postu. l.
omodissime. et. ff. lo
ca. l. ea. i. h. et. ff. §.
negg. si qs negocia
u.

Manz aut. renū
ciauerit. pñt socio si
absenti vt. ff. e. l. sed
et socius. §. si absenti
p. Callide idē est a
si intempstue renū
ciat. Tē et si expedi
at non renūciari. vt
ff. e. actōe. §. lab eo

et. l. sed et si socius. §. fi. p Totorum. id est omnium. et
hoc expñt. ut. ff. e. l. iij. §. i. alis cōtra. ut. ff. e. nec adie
3. Si quid ver o. alias. si quidē. sic. ff. ex quibus. cit.
ei poss. e. i. fulcim. §. q. si adūsus. sic. ff. e. actōe. §. dixim9

Concedit nota hic. v. modos soluēde societatis. h. et se
 que tibus qtuor. s. h. et alia duo ut in cōpōe rerū naturaliū
 vel civiliū ut ff. e. verū. s. pñ. **Itē** cū ab alio stipulor ani
 mo nouādi. vel iudiciū cū aliq dco aio nouādi. ut ff. e. acti
 one. i. h. e.
Captauerit. i. nō
 p̄cogitauerit. / te id
Soluit mor. i tu
 tela. i. e. ideposito
 mādato ut ff. d. h. i. q.
 no. i. fa. h. i. q. illud.
Si id ē quāuis.
Cōuenit. s. ut du
 ret mē supstitef. ecia
 vno mor. etc. nō autē
 ad hēdē trāsit ec̄ ex
 pacto. ut ff. e. l. adeo
 et. l. nemo. n. in socie
 tate. v. d. g. alii. ut ff.
 e. l. v. s. i. h. d. e. n.
 l. adeo. i. h. e. et n. de s.
 nuo. ofciat. ut ff. e. l.
Si firei. plane.
 ut duo tabnarij de vē
 dendo vinum in foro
 s. p̄blicacōne. que
 publica fit p̄pter de
 licta ut ff. de bo. dā.
 l. i. i. h. e.
Alius. s. h. e. s.
Pro mortuo. sic. ff.
 e. actione. s. publica.
Habetur cione
 s. quid si h. socij cu
 ius bona p̄blica ta sūt
 rōe operis socij erat
 nō rez. q. eē potest.
 ut s. e. s. nam et ita.
 h. n. idē. cū libtat em
 vel vitā vel ciuitatē
 amittat ut ff. de bo.
 damp. l. i. et. j. p̄. s.
 inuitur in fi.
Itē si q̄s cessit. q̄s
 facere p̄t. ne in carce
 rez detrudatur. ut. j.
 de act. s. fin. et. C. de
 cessi. bo. l. i.
Debita. qz fisco
 vel puat. s. bebāt. ut
 ff. e. actione. s. i.
Ueneat. i. vedaē.
Sed hoc casu. q.
 d. non hē supiori. p̄.
 s. q̄n bona fuerit p̄b.
 licata. nam viuens n̄
 i ciuitate exis sibi po
 stea acquirere p̄t. ut
 ff. de cessi. bo. l. v.
Socij actione. q̄
 est directa ab vtraqz
 p̄t. ut. j. de pe. te. li. s. ex q̄b. et finita sociate nascitur. vt.
 C. e. tam diu. nisi in casu. ut ff. e. actione. s. nonnumq̄.
Pas q̄ de solo dolo tenet. et lata culpa q̄ doli ip̄tat
 ut ff. de positi. l. q. nec. va. et. ff. si q̄s te. li. e. ius. l. i. s. n. aē.
Teneri. nisi alē tantā culpā p̄stiterit quantā et iste. et

societati vt obueniens ali
 quod lucrum solus habeat
 veluti si totoz bouoz soci
 us cū ab aliq heres essz re
 lictus i hoc renunciauerit
 societati vt hereditatē so
 lus Inerifaceret. cogitur
 hoc lucrū dūicare. si quid
 vero ad aliud lucrifaciat
 qd nō captauerit. ad ipm
 solū ptinet. **Si** vero cui re
 nūciatū ē quicquid omno
 post renunciata societatez
 acquiritur soli deditur.
Soluitur adhuc socie
 tas ecia morte socij qz qui
 societatem d̄bit certā p̄
 sonam sibi eligit. **Sz** et si
 ofensu pluriū societas oīra
 cta. sit morte vnius soluit
 et si plures supsint nisi i co
 eunda societate alitel oue
 nerint. **Item** alicui rei
 oīra cta sit societas et finis
 negocij impositus est. fini
 tur societas. **Publicacō**
 ne qz distrahī societatem
 manifestū est. scz si vniuer
 sa bona socij publicentur.
Ram cum i eius locū alius
 succedit pro mortuo habe
 rur. **Item** si quis ex so
 cijs mole debiti pregraua
 tur bonis suis cessit. et ido
 p̄pter bona publica aut p̄
 uata debita s̄a eius uene
 at soluitur societas. sed h̄
 casu si adhuc consentiant
 in societatem. noua videt

affereet per dammū. quo casu opescatur culpa. **Item** dolo
 cum dolo. ut ff. de compen. si ambo. et de dolo l. si duo.
Solet aū oīctā societate. et i h̄ discrepat a depositario
 qui ut in p̄nti tenet. sic. ff. d. positi. l. q. h. na. sic ē i eo cum q̄

incipie societas. **Socius**
 socioutrū eo noie tm̄ tene
 atur p̄ socio actione. si qd
 dolo omiserit. sicut is qui
 deponi apud se passus ē
 an ecia culpe idest d̄fidie at
 qz negligentie noie quefi
 tum est p̄ualuit tamen et
 culpe nomine teneri eum.
Culpa autez nō ad exactis
 simam diligentia dirigen
 da est. **Sufficit** em̄ talē di
 ligentia omibus rebus ad
 hibere sociū. qualē in suis
 rebz adhibē solz. **Ram** qui
 parū diligētē sociū sibi as
 sumit de se queri debet h̄
 est sibi imputare debet.

De mandato

Mandatū contra
 hitur quinqz mo
 dis. siue sua tm̄ gratia ali
 quis tibi mandet. siue sua
 et tua. siue aliena tantum.
 siue sua et aliena. siue tua et
 aliena. **At** si tua tantum
 gracia mandatum sit sup
 uacuum est mandatum et
 ob id nulla ex eo obligacō
 nec mandati inter vos na
 scitur actō. **Mandantis**
 tantū gracia interuenit
 mandatū. veluti si q̄s tibi
 mādet ut negocia ei ge
 res velud fūdū ei emēsul
 ut p̄o spōdres. **Tua** grā
 et mādatīs. veluti si mādet
 tibi ut pecuniā sub vsuris
 crederes ei q̄ in rem ipsius

habeo rem oīez sine
 societate. ut ff. fam.
 h. l. h. edes. s. n. tm̄.
Qui parz. sic. s. q̄
 mo. re. oīra ob. s. p̄re
 terea. **Dato** obli
 t. **De mā** gacōnū
 alie re oīrahunt alie
 h̄bis alie s̄ris. alie cō
 sensu. ut s. d. ob. **Itē**
 eaz. q̄ ex ofesū. alie p̄
 v̄edicōez alie p̄ loca.
 et oduct. alie p̄ socie
 tatem. alie p̄ manda
 tū. ut s. de ob. ex cō
 sēsu i p̄n. de tribus p̄
 mis. dixit nunc de iij
 sez de mandato

Mandatū. mā
 datū est offic
 uz ḡtuito ab
 eo q̄ suscepit exhibē/
 dū n̄ ei fiat ḡtis inci
 pit esse lo cacio si non
 erat fc̄rus alias ta
 le factum. ideoqz lo
 cari ofueuit. ut. j. e. s.
 fi. et fit p̄ h̄bū rogo.
 volo mādo suplico.
 et familia. ut ff. e. l. i.
 s. fi. **Quinqz** im
 mo videtur. q. v. ut
 sequitur. sed dic. v. s.
 obligatorijs. vltimū
 em̄ non ē obligatori
 um vltimū enim ē q̄n
 tm̄ tua gracia non est
 obligatoriū. ut ff. e.
 t. l. n. s. fi. **Item** v. jo.
 est quoddā aliud. v. j.
 obligatoriū. ut cum
 sua grā et tua et alie
 na aliqs tibi mandat
 ut emas fundum pro
 me et ter titio. **Itē** vl
 timuz p̄t dici. v. j. mo
 dis. **Et** exemplifica.
 ut ff. e. h. p̄cū. s. h. tu
 toēs vbi tutor man
 dat otutori suo ut ser
 uū necrū emat pupil
 lo. et sic grā mādarif
 et mādatarij et pupil
 li oībitur mādatum
Obliga. n̄ dolo
 et calliditas interce
 dat. ut ff. d. i. u. s. filij

Mādatīs gereres. et tūc qz suscepit mādatū n̄ qz gessit
 tenet. ut ff. e. si remuneradi. s. i.
Tua grā. sub vsur. m̄ h̄ vtili
 tū lucrū. **Sz** oē. ff. de
 vsur. cū qdā. s. h. pupillo. i. fi. **Sz** ibi d̄z s̄ d̄udiri tm̄. ut dic n̄
 p̄t lucrū iducte. s. p̄ncipalit ut ibi secundario tm̄ sit. ut h̄ s̄

a Si puta procurator mandantis. Accurfius.
b Ipfius. s. mandantis. et in b est utilitas mandantis
c Mandet. s. fideiuffor. et b casu agee oē fideiufforem. mā
 dantem actione mandati. nō ex stipulacōne pma si nouandi
 aio b mādatū itercef.
 fit ut. ff. e. si mandato
 meo. in fi. l. si at nō in
 nouandi aio agee ex p
 ma cā. ut. ff. de pcut
 .l. l3. §. ea obligacio i
 fi.
d Sua et aliena mā
 det. b. agi p̄t duabus
 acē. mandati. s. cōtra
 mandātē. et neg. g.
 cōtra titiū que datur
 mādati. ut. C. b. neg.
 g. si mandatū Accur.
e Credēs si manda
 f. **Tua** gracia uit
 at addunt doctores.
 .vj. modos. qd̄ dicit
 .s. e. in prim. in glo.
 imo vidē. i. e. fi. glo.
g Ex ofilio. nō bo
 nā regulā. que de cō
 filio non teneri. fallit
 tam in casibus q̄ hys
 legibus dñr. ut. ff. de
 dolo. q̄ si cū scires. et
 ff. b. p̄lene. l. ij. §. ete
 ibi fuit fraudulentuz
 ofiliū. ut. ff. de t. iur.
 .l. ofiliū. Item fallit.
 ut. ff. ad. l. acq̄. l. fi.
 c. §. lib. hō. i. §. et. ff.
 de iur. l. nō solū in
 p̄n. et. l. pcul. §. et. ff.
 q̄ vi aut clā sp. §. i. et
 ff. de furt. si q̄s vr.
 ori. §. c. ticio. et. ff. b.
 cor. l. i. §. §. psuadē
 §. b. in maleficijs. i. bō
 nō dat. man. tenetur
 tñ vel de dolo v̄ alij
 actōibz. **U**tē alias fa
 cturus non erat in p̄
 dictis casibus. al. ob
 timet b̄ reglā. ut. b. a.
 ff. e. l. si remuneradi
 §. plane. **S** certe nec
 hys casibz vidē tene
 ri. ut. j. p̄. §. **S** dic n̄
 teneē. illi cui tale ofi
 liū p̄statur. ut. ibi. §.
 illum c. l. lesionem cō
 suluit. ut. b. dicimus.
Vnum dicit p̄. q̄ nec
 hys casibus fallit di
 cta regula. cū dicat n̄
 teneri illi. s. cui ofiliū
 p̄stātū est nisi in casu illius legis. ff. de dolo. q̄ si cū scires et
 illius legis. ff. de p̄lene. l. ij. h. **M**andati. s. actione.
i Liberū. s. suscepto ofilio. s. suscepto mandato necē ē ofi
 mari fm̄ jo. n̄ congruo tpe renuncietur. ut. j. e. §. mādatū. et
 ff. e. mandauero. §. fi. et. ff. omo. l. in comoda. u. §. licet.

mutuaretur aut si volēte
 te agere cū eo ex fideiuffo
 ria cā mādet tibi vt cū reo
 agas piculo mādati vel
 vt ipfius piculo stipuleris
 ab eo quē tibi delegerit i
 id qd̄ tibi debuerat. **A**li
 ena aut cā interuenit man
 datū veluti si tibi mandat
 vt ticij negocia gereres
 vel vt ticio fundū emerēs
 vel vt p̄ ticio sponderes.
Sua et aliena. veluti si
 de ofibus suis ticij nego
 cijs gerēdis tibi mādet vt
 vt ticio fundū emerēs
 vel ut p̄ eo ticio sponde
 res. **T**ua et aliena velu
 ti si tibi mādet vt ticio s̄
 vsuris crederes. qd̄ si sine
 vsuris pecuniā crederes.
 aliena tñ gracia int̄cedit
 mādatū. **T**ua tñ gracia
 interuenit mādatū. veluti
 si tibi mādet vt pecunias tu
 as in emp̄cōes p̄ci⁹ predi
 orum coloces q̄ feneres
 vel ex diuiso vt pecunias
 tuas feneres p̄ci⁹ q̄ i ep̄
 cione prediorum coloces
 cui⁹ generis mādatū ma
 gis ofiliū q̄ mādatū est et
 ob id non est obligatoriu
 quia nemo ex consilio man
 dati obligatur. etiā si non
 expediat ei cui mandabat
 cum liberum cui⁹ sit ap̄d
 se explorare. an expediat
 consilium. **I**taqz si ocio

Itaqz ociofa. non alie. hoc eē vidē p̄ opi. pla. q̄ dixit
 duo. l. vbi ofulo certe p̄sone mutuari tencor ita demū si ali
 as fcūr⁹ non eras. vbi at n̄ ē designata p̄sora nō tencor. eē
 si alias factur⁹ non eras. **S** jo. in vtroqz casu dicit contra
 nā p̄mo indistincte te
 neor. siue alias eras
 mutuaturus siue non
 scdo at cum distinctio
 ne. non alias. et fa. p̄
 eo. ut. ff. e. si remune
 randi. §. plane. s. e. §.
 tua et aliena. in fi. et
 ff. de neg. g. l. iij. i. fi.
 et. l. iij. nec ob. qd̄ hic
 b̄. qz et si alias etiā
 fcūr⁹ eras. tenetur q̄
 mādauit ut dictū est.
 vñ p̄ subaudiri max
 me. qz non aliter. qd̄
 f. **I**llud qz obliga
 toriu. etiā si iuramētū
 int̄cederz ut i aut. ut
 sentas nō solū. §. i. et
 fa. ad hūc. §. ff. e. si re
 munerandi. §. rei tur
 pis. et. l. si mandauē/
 ro. §. qui eodem. et. ff.
 de arbi. l. si cum die g
 §. in op̄. c. misso. et. s.
 de iur. sti. §. q̄ turpi.
 et. ff. de s. obli. l. ge
 neralit. et. l. se. et. ff.
 de ad. insti. obidicea
 m. **M**ores. b̄ querē
 qz si mandauit tibi vt
 illi noie meo iniurias
 inferres. an tencor.
 Re. vtiqz ar. ff. b. dā.
 infec. l. dāni. §. si mā
 n. **P**restites. **D**ato
 ris. l. ei cui omisium ē
 maleficiū. ut penaz
 dupli et ita l3 int̄erfit
 mādatarij. tñ nō agit
 qz nec int̄er esse figiē
 ut. ff. de ad. insti. fili
 us a melius. ff. de re
 iur. l. qd̄ quis culpa
 in fi.
O Ticiū. i. mandāre
 p̄. **I**s qui mādatū
 scz certē forme. nam
 qnqz habet certā for
 mā et tē h3 loē qd̄ b̄
 b̄. et. ff. e. diligēter
 qnqz n̄. et tūc bona fi
 de facere d3. ut. ff. e.
 l. iij. et p̄bat etiā b̄
 distinctō. ut. ff. e. si q̄
 pro eo.
Mandati actio nō
 ē. **S** ēte nec neg. g. v. b. et jo. et est p̄ eis. C. b. neg. g. l. v.
 et. ff. de neg. g. q̄ aliena. §. libit. a d̄ p̄cul. sic creditor. §. i.
 §. **M**. da bat vtilē neg. g. actōz. a tñ debāt illi. l. fi. d̄ neg.
 g. qz spēalis ibi fuit. p̄hibi. **S** certe miroz de hac opi. cū
 vidat lex expedita. q̄ eē vtilē d̄ negat exp̄isse ut. ff. e. si p̄ ten

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

ff. de eden. l. i. §. cā. Accursius

Cū eo actōz pro p̄cio dato. ut ff. de i. rē. §. si fundum
Emeret. ē aut illa rō qz maiori fūme miōz iest. ut ff. de
ob. l. i. §. ij. et l. inē sti. §. ij. et ff. de arbi. diē. §. si plures.
Recte nā si nō recte. nō est necē reuocari. ut s. e. §. illud
u. **E**uanescit. spēle ē in mādato ut sic facile tuocetur p vo

luntare vni⁹ p̄st t̄m
in alijs em̄ oē d̄ibus
nō sic ut. C. de acti. et
obli. sicut q̄ est conē.
huic. et est rō qz hic
nō stati inēst. et i dō
nō stati hincinde na
scitur obligacō q̄ ex i
esse dat. ut ff. e. si p̄
curatoz. §. mandati a
dō et fa. ad hunc. §.
ff. de iudic. c. m. iu.
qz et ff. de min. si m
no. §. scuoia. et C. s
ipu. h. re. l. si. et ff. s
ritu nup. l. pleriqz
Ite si adhuc inte
gro **S**ed usqz quo d̄z
integru. **R** si fuit mā
dati emp. donec ar
ras dederit. vel alias
se emp̄di obligauit
et idēz i filiabus. et vt
br. cuius accipias. si iā
cepit inē esse manda
tarij. non est res inte
gra. alias sic. ar. ff. e
si pcuratoz. §. māda
ti si nō non est res in
tegra non finitur mā
datū nisi i iudicio. vt
ff. de iud. tā ex otra
dib⁹. §. si. §. qd̄ pro
dest si n̄ fūmē mādatū
re nō itegra. **R** qz p
hredem cepta nego
cia debent osumari vt
ff. p suo. l. si. l. noua
inchoare necē nō sit.
ut ff. de negg. nam
suus. §. si vmo. et ff.
p loc̄ heres locij. qd̄
nō est re integra cuz
ceptum non sit

Alioquin idest si
non possit agere.
Probabilis. q̄ est
i fco alieno. ut h. ff.
e. idēz. §. p̄nl. alias
nō est pbabilis ut. ff.
ad vell. quanq̄. C. s

rescin. ven. quis q̄s. et ff. s ed il. edic. l. i. §. causa

Afferet. qd̄ esse non debet **E**t huic. l. p̄rio casu.
Et huic libari. fa. ff. si cer. pe. ei⁹ q̄ et. C. s lo. h̄ ē suis
Liberari nisi in casibz ut. §. q̄ mo. tol. ob. in p̄i dicemus
Mādatū p̄mū p̄t fieri. tus nā de dolo teneē et lata cul
Iusta cā puta cas⁹ fortui. pa et leui et leuissima. f. b.
et jo. ut. C. e. l. i. iure mādata. et. l. a pcuratoē. **A**lij d̄nt de le
uissima mādat arū nō teneri. h̄ de dolo t̄m. q̄n ḡa t̄m man
datis fit. vel de leui culpa q̄n v̄fusqz ḡa. adistar. alioz cō

scole autores recē vsqz ad
centū aureos te acturū ex
istimāt que sententia sane
benignior est. **Q**uod si
minoris emeris habebis. f.
cū eo mādati actionē q̄nīz
am qui mādat ut sibi cētū
aureoz fundus emeretur
is vtiqz mādasse intelli
gitur vt minoris si possit pre
cio emeretur **R**ecte qz
mādatū oēctum si dum ad
huc intēgres sit reuocātū
fuerit euanescit. **S**tem si
adhuc integro mandato
mors alteri⁹ intueniat id
est vel eius q̄ mandauerit
vel illi⁹ qui mādatū susce
pit soluitur mādatum. sed
utilitatis cā receptū ē vt
si eo mortuo qui tibi man
dauerat tu ignorās eū de
cessisse. execut⁹ fueris mā
datus posse te agē mādati
actōne. alioqui iusta cā et
pbabilis ignorantia tibi
dānus afferet. **E**t huic
file est q̄ placuit si debito
res māmissio dispensatoē
ticij p̄ ignorantiam liberto
soluerint liberari eos. cum
alioquin stricta iuris rōne
non possint liberari. qz alij
soluissent q̄ cui soluere de

Ectū ut. ff. de reg. iur. otract⁹. §. p̄mūz v̄s̄t veri⁹. cum
hic cōtract⁹ in multis discrepet ab alijs otractibus.
Liberato p̄mo dispensatozi et seruo
In summa. idest breuē ammodo hūcti. exp̄diamus
Negocij. d̄ ē otract⁹. ut qz alias n̄ erat p̄itur⁹ manda
Mercede. f. ut mercede. to si at alias pariturus erat et

buerint **M**ā datum n̄ sus
cipe cuiuslibz liberū est susce
ptum at osumād est aut q̄
p̄mū renūciand est vt p
semetipsum aut per alium
eandēz rem mandator ex
equat. **R**am nisi ita renū
cietur vt itegra cā māda
tori reseruetur eādē rē ex
plicādī nichilominus mā
dati actio locum habet ni
si iusta cā intēcesserit aut n̄
renūciandī. aut intempe
stive renūciandī **M**an
datum eciam in diem dif
ferri p̄t et sub o d̄icione fie
ri **I**n summa sciendum ē
mādatū nisi gratuitū sit i
aliā formā negocij cadere
Nā mercede constituta in
cipit locacio et conductio
esse et vt generaliter dixi
m⁹ q̄bus casibus sine mer
cede suscepto offitio man
dati a depositi contrahit
tur negocium h̄ijs casibus
intueniente mercede loca
cio et conductio intelli
gitur cōthi et ideo si fulloni
poliēda curādaue q̄s ded
rit vestimenta a sarcinato
ri sarcicēda nulla mercede
cōstitutata neqz promissa
mandati competit actio.

constituatur aliq̄s so
lariū ḡa remuneran
di. nō ideo min⁹ erat
mandatum ut. ff. e. si
remunerandi. i. **R** Et
ad eius rei euiden
tiam distiguetur. qz
aut est incertū re et
ḡne puta si dicam ti
bi bene retribuā tibi
si fūcū ul' recogno
scā. et tūc nō p̄t peti
q̄c̄p. ut. C. e. salariuz
et. ff. e. q̄ mutua. §. sa
lariū aut certum ḡne
lz incertum specie vt
dabo tibi equum vel
par vestimentoz. et
tūc p̄t dici qz valeat
quēcio salarij. cū non
sit p̄sus incertum vt
ff. e. si profideuillore
secus in h̄ijs q̄ pond
re numero o s̄stūt. ut
ff. de l. j. l. si hojem. si
at certū oino. tūc aut
stipulacōe p̄mittit̄ et
tūc certi o di. petiē si
at sine stipulacōe. et
in omenti ante man
datum vel post petiē
act. ex eo contractu
scz o traria mandati i
formata si at ex inter
uallo scz post q̄ o tra
hentes ad alia diuer
tissent negocia petiē
officio iudicis ut. C. e
l. i. et ff. e. salariū. et
C. s pac. petēs. et ff.
de duobz reis. l. duof
Interueni in fi
ente mercede. f. in pe
cunia numerata. ut di
xim⁹. s. loc. in p̄m.
Ite h̄ regula ḡnalis
est n̄ sit talis p̄sona q̄
non o s̄ueuerat locare
opes suas. vel res ta
lis q̄ non consueuerat
locari. tē ei nō locat̄.

§. p̄sc̄p. et agit. ut ff. de p̄. et si tibi et. l. nafal. §. at cū do
m **F**ulloni. fullo ē q̄ lauat et tigit p̄nos. et ec̄ pollit. ele
uando sup̄flua. h̄ sarcinator. ecōtra addit vbi est sc̄ssum ve
stimentū vel p̄anus. et consuit. v̄n dicit̄. et iste habet sarta
tecta. quia cū eēt fracta sūt repata ex quibusdam adiuncti
omibus. ut ff. de vsufruc. h̄ctemus.
Actione immo videtur p̄scriptis h̄bis o petere. ut s
loc. §. i. **S**olucio ut ibi Accursius.
De obligacionibus ex quasi contractu. Rubrica.

Post gna. i. maneries vel diuilitates dēctū. ut. s. de ob. s. fi. v. q. huc a. **E**x maleficio. subaudi vel q. si ut sit bona argumeta. sic. j. de ob. q. ex male. in pn.

Igitur. qz de hys ob. q. ex q. dēctū sunt dēre debem. incipias mus de hac q. ex sola pueit amicia. ut. j. e. c. **V**ltro citro. s. q. qz idest hincinde pos sibile eas nasci. naz. ex vna pre tm q. qz agi tur. ut si alteri. nō in ter sit. s. sua tantum. **R**egocior. gesto rū. l. z. ecia vnu nego cū sit gestū. ut. ff. s. neg. s. l. iij. s. nego cia. sic. j. vi. bo. rap. i. prim. et. ff. vi. bo. ra. l. ij. s. q. d. agit ptoz. **M**adato. s. eius cu ius negocia gesserit. a sic soluit. C. s. neg. s. si madatū. q. est dē f. **V**tilitatis. s. ut re petat qd impēdit. n. denunciaō mhibeat. ut. C. e. l. fi. vel pēna affectio. ut. C. e. si pē no. et. l. q. in v. p. z. a. ff. e. is qui vel obseq um. qd est si libe. p. a trom gerit negocia. ut. C. e. officio hys. ei casibus ml repetit. a lio quim q. h. i. p. t. i. q. n. tū locupletior est. ut dicem. j. s. p. ac s. **D**esererēt. nego cia. qd in multis noce ret. ut. ff. e. l. i. **N**ullā cū neminē sit verih. e. suā pecūi am iactare vel effun dere ut. ff. de proba. cum de indebito. s. i. **S**icut af obliga tū. s. in solidū. dum / modo sit vtiliter cep tū negociū. l. z. diūsus eritus sit secutus. vt. ff. e. s. an vltro. s. i. **I**n casibus tū non te neē i solidū. ut si pu pillus est cui nego cia sunt gesta. **I**tez si aīo depdandi gessit. ut ff. e. si pupilli. i. **R**et. s. si quis negocia mea. **I**te a si ad noua negocia gerenda ac cessit. ut. ff. e. si quis negocia **I**t si pacto b. actū est. ut. C. e. negocium **I**tem et si fuit in culpa gerens. ut. ff. e. l. sine h. z. editaria. **I**tez si fuit in mora. ut. ff. deleg. j. si res. s. fi. **A**ccurcius.

De obligationibus hinc contractu nascitur

Post genera dēra dēctū enumerata dispiciam. de ipb obligacioibz que quidem non pēnasci ex cōtractu intelligūtur s. tñquia no ex maleficio s. am capiunt quasi ex contractu nasci vī dētur **I**gitur cum quis ne gocia absentis gesserit vl tro citroqz inter eos nas cunt actōes que appellāt negociorū gestorū s. do mio qd rei geste adū. s. eū qui gessit. directa opetit a cō negociorū at gesto rū cōtra q. s. ex nullo con tractu pē nasci māifestū est **Q**uipe ita nascunt iste actiones si sine manda to quisqz alienis negocijs gerendis se obtulerit ex q. causahij q. rū negocia ge sta fuerint cō ignorantes obligantur **I**d qz utilita tis causa receptum est ne absentium qui subit a festi nazione coacti nulli d mā data negociorum suorum administratione pēgre p fecti essent desererent ne gocia que sane nemo cūa turus esset si de eo qd quis impendissz nullā habitur. s. essz actiones **S**icut au tē is q. vtiliter gesserit ne gocia dñm habet obliga tum negociorū gestorū ita a cōtē iste quoqz tenetur

Exactissima. nō gestorē mēdū de dolo solo et lata cul pa teneri. ut si ad dēcta negocia accessit. ut. ff. de neg. s. l. iij. s. interdū q. qz de dolo. lata culpa. et leui. et b. t. g. arit

ut. C. e. l. tut or. q. qz de leuissima. ut q. ali us diligētī. volebat admistrac. ut h. diei et. ff. e. si pupilli. s. videam. q. qz d. casu ut i hys casibus vbi a gatur in q. m. d. n. s. lo / euptetior. e. ut modo s. diximus. in. e. s. **E**t se gestori. ac m. **T**utores. s. quō / dā. nā q. diu. e. tutor n. orit obligat. ut ff. de tu. et ra. dis. si tutor. s. fi. et. l. s. non dan. n. **E**x malef. **L**az. cio subaudi vel q. h. vt bona sit illacio **A**ctō. s. d. ir. cām. tenerur ec alijs actio mbus tutor. ut dixi. s. de attill. tu. s. fi. a ita habes hoc. s. acti onem tutele dir. cām. q. otrariam esse ex q. i cō tractu. **N**uid de actio ne pro tutele. **R**e. idē cum admstar actiois tutele sit in dēcta. ut. ff. de eo q. p. tu. neg. s. l. i. s. pro tutore. **C**ontraria. quam finita tutele demū m tēdit. ut mō dixim. s. d. r. cām. ut. ff. s. o. tra act. tu. l. i. s. fine o. **O**bligatus. vnde abfutur. est. quod p. inde est ac si iā abēt ut. ff. s. neg. s. l. ij. n. fi. et. l. s. q. s. madato. **I**te si mē. **I**n fi. societate. tūc emm as gē. ut p. socio. s. si cēt societas. v. d. tū q. h. s. sibi p. s. i. contradi cat. nam nūc dicit. q. non est societas. a po stea dic. socius eius ē. **S**ed dic q. non est so cietas vera. s. quedā incidens nam vere cō trahit ut consensu. ut. s. de ob. ex consen. in pn. hic autem p. ter spē ut i. s. s. dicitur. **E**ius. s. consors. eius improprie emm ponitur ut mō dixi. s.

Ex maleficio. subaudi vel q. si. ut sit bona illacō. ut. s. e. in pn. et fa. ad hūc. s. ff. fam. h. z. h. redes. s. n. tū. i. fi. s. et. ff. cōi. di. l. ij. i. fi. i. s. ff. a. ff. p. loco. ut sit p. loco. a. l. actō. s. fi

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

P qd psona non obli
tam mo vel obli

si ut ff de noua l si scilicet si si msi creditori creditore si sol
uatur ut ff de negg si liberto uel procuratori credito
ris vel ei cui extitit heres creditor vel futuro debitori
vel similibus personis que numerantur ff de sol solutum
et ff de pig act solutum s solutam
q re si reus it eruerit ut fideiussores mandatores et
spolozes ut ff de ex
cep et c si nu pe
l in r qpe libat
s fideiussor et si qd
soluat noie suo libat
ipo iur reu at libat p
exceptioem ut ff ma
si quis et l pp a ff
de pec hz l si quis
possessor si no noie
rei liberat ipo iur re
u ut ff de negg sol
uendo et ff de noua l
scilicet i si s hz ve
ru e qd libat re sol
uente fideiussore q
mo cederz act credi
tor fideiussori qd fa
co dz ut ff de sol mo
destin et ff de fide
iur l si fideiuf q sunt
q hanc l re illud p e
fici an solut dem se z
cessio vel ec postea
hoc acto pus qz vid
e in esse ut p batur h
soluto ff de fideiuf
cum hys Item nota
h vnam solu parere
plures liberationes
et fa s de duobz reif
s ex pluribz et ff de
arbitris si duo
s re p acceptila
tionem ymaginaria i fi
da sic ff de reg iu
l yma al dz yma id e
p monitu duraca sic
in aut quo op e s i
et in psalmo In yma
gine pertrahsit ho
t ut paciatur re
et ecia rndeat ei ut se
quitur i e s non est
aytem in fi s nam sola patientia non prodest Accur
u s re grece non solu latinis s etia grecis h bis dum
tm aptis ad h ut sequitur et fac s s ob l i s fi
p Quo gne dixim ut s e s ibi q em ex h boz re
p Certo s q fut de iur ge cu acceptibil q e auilis actus
ut ff de re iur act si possit iura gen tolle ut s de le ag
tu s h q fut vetustiora firmiora ut s de re di s sing ozz
s nu qd al obligat es iur cuilis tollz acceptilaco ut lra
ru et eph et similes ut dixi s s uie na ge et ciuili s ius
at re n e sola obligatoz h b iducta tollat ut h dz s certe
licet non possent tolli iur acceptilacois l obligaco iur ge
tiu et alie ciuiles tam possunt iur pacti ecia acceptilaco
fca h io ut ff de rescin ven empco et l cu eptoz qd gna
lic ec dicebat mar q vbi cuz fieret acceptilaco inutilis qd
libat vi pacti et fa p eo ff de pac s h synus s p Ad bul
totu d riu et erat p eo ff de accepti q iutilis i s a ff

qui debz an alius p eo li
berat ei et alio solvente si
ue sciente fue ignorante
debitore vel inuito eo so
lucio fiat. Item si reus
soluit ecia hij q p eo inter
uenerut liberant. qd
extrario ottingit si fideiuf
sor soluerit no ei ipse sol
liberat s ec re qz p
acceptilacione tollit obli
gacio. Est aut acceptila
cio imaginaria solucio qd
em ex h boz obligacione
ticio debet id si velit tici
remittere poterit sic fieri
vt paciat hec verba debi
toze d re qd ego p mifi ti
bi habes ne acceptu r ti
ci r spondeat habeo s
ecia grece appellacio pt
fieri dumodo sic fiat vt la
tinis verbis solz exigi gre
cum. Quo genere vt ita
diximus tatū hec soluunt
obligaciones q ex verbis
sistut n ecia cetera. Con
sentaneu em visuz e verb
facta obligacionem alijs
posse verb dissolui s et

ostri pecu l i s eu q s nos dicim idē qd mar ubi fit in
utilis rōe rei ut dem est. Itē idē qd b ubi ē inutilis rōe o
cepcois et fac p nob ff de acceptil si acceptilis
3 Consentaneu fac ad h e s fi et ff de re iur nichil ē
tam et c qm li ab ep dis l ij et ff de pac ab empcone
a Sed ec ex alia s qz verbis

id qd ex alia causa datur
pt in stipulacione deduci
et p acceptilacione dissol
ui. Sic aut q datur p
pte recte soluit ita i pte re
cti debiti acceptilacio fie
ri pt. Est aut pdita sti
pulacio q vulgo acquilia
na appellat p qua ottingit
stipulacione vt oim reruz
obligacio i stipulatu de
ducat et ea p acceptilaco
ne tollat. Stipulacio ei
acqilia renouat oes obli
gaciones et a gallo acqli
ano ita oposita e. Quic
quid te mihi ex quacunqz
ca dare facere oportz vel
oportebit presens in die
mue aut sub o dicione qz
cunqz reru mihi tecuz ac
cio est queqz abs te petico
vel aduersus te psecucio
est vel erit quod qz tu me
cu haberes tenes possi
des possideresue dolo
ue malo fecisti quo minus
possideas qnticunqz eaz
rez res erit tata pecunia
dari stipulat e aut au

b Dissolui scz ipfu
debitu. Et nota mira
bile pbaco ez na cuz
no patetur datus a
liul tolli suo conerio
actu s p acceptilaco
ne decipi et deduci
in qnda n p ruz s
ruu actu ut in stipu
laco qd est obliga
toriu et sic fit noua
co idistincte iur isto
ut i e s pte rea et ff
de act et ob obliga
conum fere s fi a ip
sa stipulaco patitur
se tolli p acceptilaco
nem ut h dicitur
c Sic at soluitur s
volente creditore s
nunqd eo inuito debi
ti ps soluit. Re aut o
fitetur de toto debi
toz et tunc non po
test soluere nisi totuz
ut ff de vsu tutoz
s lucius que est hu
ic contra nisi volenti
creditori ut h dicit
aut diffitetur et tuc
pars ofellata tm re
cipietur ab inuito ut
ff si cer pe quis ex
sti et h ecia casu po
test intelligi qd h di
citur
d Est prodita o po
sita est i hys verbis
q sequuntur quicqd
te re. Et nota q non
potest sic legi quin
aliqua h ba sint h su
pflua. Item nunqd
vnum solum ex hys

duobz s dae vel facere suffic s dare cu solu qd erat dand i
hac stipulaco deduci ut i ibi tata pecunia s sic ar s
de v ob s h solomia et c de dona l fi e Da ubi dz dñi
uz Enffere ut i de act s sic itaqz s de v ob l non appa
ret s fi
f Acto in psona ac petito in rem persecuco vtruqz con
tinet ut ff de act et ob acto in personam
g Petito in rem h ve p vel i Res i estimaco
k Stipulatus nūc mutat psonas de scda ei transit ad ter
ciam. Et nota q etiam realis acto deducitur in stipulaco
fca rei estimaco et ita ipsa pecunia siue rei estimaco dedu
cit i stipulacoz et in acceptilacoem na ipsa res non pt cu
nemo rez suam possit stipulari sibi dari ut s de iuti l si s
ij s quō deduca estimacoz cu non debeat s imo qz de
bita est libat enim excepcone quasi rei ven si prestat est
maco ne ut ff de rei ve eius rei et l se si autem ipsa re in

acceptilacōz sducā. v3 iur pac. f. b. ut. dixi. 9. s. e. g. q. gñe
Preterea n̄ solū solucōe uel acceptilacōe. ut dcm̄ est. s
 nouacōe. si fiat p̄ stipulacōez. ut subici. siue p̄ iudiciū.
 ut si ali9 noie meo iudiciū suscipiat aio inouādi. ut. ff. 8. sol.
 1. solu. et. ff. m. rez. v. fi. p̄ p̄re. et. ff. 8. v. ob. scire debem9
 in fi. i. h̄. p̄sone etiā si h̄ n̄ agit ut fiat nouacō iure isto
Noues. hodie contra. ut. j. e. g. h̄. e. **A** pupillo. q̄ na
 turalit̄ teneet. ut. ff. 8.
 noua. l. i. in fi. si ē ma
 loz infante. alias nec
 naturaliter. ut. ff. de
 ac. et ob. l. pupillus.
Nulla ē. S3 nūqd̄
 restituitur ex editor i
 porē debitorē. Quis
 dicūt q̄ sic. ut. C. de
 repu. l. i. et. ff. 8. si
 dius. l. si tici9. g. huic
 q̄ ē oira. et qd̄ h̄ dr̄
 res admittat. f. iur.
 dñi. h̄ n̄ p̄ restōm vt
 dcm̄ est. Alj ut pla.
 dicūt h̄ac in impubē
 q̄i stulte accepit hic
 creditor tā puulū. il
 lā in pubē loq̄. Vel
 veri. Prefert an minor
 iuuē ut nō teneat p̄
 bñfitiū restōis. n̄ tūc
 etiā restituit credi
 tor in veterē credi
 torē ut ibi. an vero n̄
 restituat. q̄ nō ē ne
 cesse. cū tm̄ naturaliter
 fit obligatus. ut. ff. 8.
 noua. l. i. in fi. n̄ tunc
 nec creditor t̄stituit
 ut h̄. nec ē tunc qm̄
 dolo creditoris mioz
 fuit obligatus. ut. ff.
 de fideiul. si tuci9. g.
 fi. vñ huic dolo nō
 succurrit. q̄ frustra
 et ē. ff. de mioz. l. au
 xiliū. in fi. n̄. l. si ex cā
 . g. nūc vidēdū. et ad
 velt. si decipiēdi. Qd̄
 ec̄ in muliē distiguit
 nā t̄stituitur in pmū
 debitorem actō ea s̄
 ducta. p̄ velt. ut. C.
 ad velt. s̄. nisi fue
 rit dolo inducta. vt.
 ff. ad velt. quidam
 dcā. l. si tutius. in fi.
 At secus est ubi nul
 la est scda obligacō
 ut i suo subiciē. qui
 non p̄t etiā naturaliter
 teneri fideiubendo vel intercedēdo q̄ quo mō. ut. ff. de fid.
 iul. fuis iscio. et. l. se. Idē ec̄ in infante dicā q̄ scdo se obli
 gauerit. nā ē nulla sit. n̄ tollit. p̄ma ē n̄ habeat in quā tran
 seat. Nuidā tm̄ dixerūt naturalit̄ huū teneri etiā fideiubēdo.
 qd̄ falsū ē. nam nec aliter teneet n̄ naturalit̄. cuius occasiōe te
 netur dñs de peculio. at h̄ non teneet. ut. ff. de pecul. l. iij.
 g. si filius. et fa. ad hūc. g. ff. de fideiul. si tucius. g. huic.

geri9 spospōdit numeriul
 negidi9 **E**t ex diuio nūe
 ri9 negidi9 inrogauit au
 lū augeriū. q̄c qd̄ tibi ho
 dierno die p̄ acq̄l. stipulaci
 onē spospōdi. id ne omne
 hēs acceptū r̄ndit au9 au
 geri9 hēo acceptūg tuli.
Prefa nouacōe tollit
 obligacio veluti si id qd̄ ti
 bi sep9 debebat a titio da
 ri stipulatus sis. Nam int̄
 uetū noue p̄sone. noua na
 scitur obligacio. et prima
 tollit̄ translata in posteri
 orem. adeo ut interdum l3
 posterior stipulacio inutil
 fit tm̄ prima tol̄itur noua
 tionis iure. veluti si id qd̄
 tu titio debes a pupillo si
 ne tutoris auctoritate sti
 platur fuerit. q̄ casu res a
 mittit̄. Nam et prior debi
 tor liberatur. et posterior
 obligatio nulla ē. **N**on idē
 iuris ē si a seruo quis fuerit
 stipulatur. nam tunc prior
 perinde obligatur manet.
 ac si postea null9 stipulatur
 fuisset. Sed si eadez p̄sona
 fit a qua postea stipuleris
 ita demū nouacio fit si qd̄
 in posteriori stipulacōne
 noui sit forte si dicio. aut
 dies aut fideiussor adiciat̄
 aut detrahatur **A**d au

Non idē. S3 q̄ rō diuersitatis int̄ hūc. g. et sup̄ 9. Re
 fi. h̄. q̄ ibi saltē naturalis obligacō fuit. h̄ nulla in seruo
 ut ibi diximus. Itē h̄ q̄ pupill9 potuit obligari naturalit̄
 et ciuilit̄ ē auctoritate tutoris. et p̄ eū. f. creditorē stetit
 q̄re sibi iput3. vñ por actō tol̄it. et posterior si man3. fu9
 at null9 auctoritate p̄t obligacōe eniit̄. idēcoq̄ non imputat̄
 sc3 creditori. et actio prior durat.

tem diximus si dicitio adi
 ciatur nouacōnem fieri sic
 intelligi optet ut ita dica
 m9 factā nouacionem si d
 ditio extiterit. alioquin si
 defecerit. durat p̄or obli
 gatō **S**3 cū h̄ quidem int̄
 veteres ostabat tūc fieri
 nouacionē cū nouādi aio i
 scdam obligacionē itum
 fuerat. Per h̄ at̄ dubium e
 rat qm̄ nouādi aio videreet
 hoc fieri et quasdā de h̄ p̄
 sumpciones alij in alijs casu
 bus introducebant **I**deo
 nostra p̄cessit ostē. que ap
 tissime diffiniuit tunc solū
 nouacionem p̄oris obliga
 cionis fieri q̄ciens hoc ipz
 inter otrahentes expressū
 fuerit qd̄ p̄pter nouacionē
 p̄oris obligacionis ouene
 runt. alioquin manere et p̄
 stinam obligacionem et se
 cundā ei accedē. ut mane
 at ex utraq̄ cā obligatio
 h̄ n̄e ostōis diffinitiones
 quas l3 ex iphus lectione
 apertius cognoscere
Hoc apli9 hee obliga
 ciones que osensu otrahū
 tur otratia voluntate dis
 soluunt̄ **N**am si titius et se
 pyus inter se osenserunt ut
 fundū tusculanum emptū
 seyus haberet. c. aureorū.

Null9 stipulatus
 id est m̄rogatus sti
 pulor em̄. i. m̄rogo
 h̄z prius. sic accipit.
 ff. de os. inde. si nō
 soitem. g. si. r.
Prouacō fit. nō h̄
 tria iura ēca noua. an
 tiq̄ssima. ubi ec̄ si ni
 hil noui inueniret
 fiebat tm̄ nouacō. ut.
 ff. 8. ac. et ob. obliga
 cōz fere. g. si. It̄ noua
 vbi nouacō p̄sump
 tiue fiebat q̄ciens no
 ui inueniret. et sep̄
 etellige batur. h̄ agi
 ut h̄. et. ff. de nouac.
 l. ij. It̄ ca qm̄ h̄ ex
 p̄stis d̄retur. ut. C.
 de nouac. l. si. vel dic
 tm̄ et verus duo esse
 p̄mo fiebat si h̄ age
 batur exp̄sse vel taci
 te. ut. ff. e. l. iij. et no
 uo h̄e si id exprimat̄
 ut. j. g. p̄. et in deā.
 l. obligacōnū fere.
 nouū ifuciebāt. f. stis
 pulacō penalit̄. n̄ fa
 ad h̄. s. qui mo. tes. ij/
 fir. g. i. et. ff. de re iu
 di. l. iij. h̄. si ex ouenti
 one. et. g. h̄ si pigra.
Quod at̄ fa. ff. de
 nouac. quociens.
Nouandi. exp̄sse
 vel tacite.
S3 ē h̄ introduce
 bant et alij in alijs ut
 qz for: te aliqd̄ noui i
 obligacione erat ad
 iedum. ut. s. e. g. h̄ si
 eadem
Costō. ut. C. de
 nouac. l. si.
Accedē. fit tm̄ era
 ctō tm̄ semel de eodē
 ut. ff. de reg. iur. bor
 na fides.
Hoc amplius. q̄
 consensu. l. solo. S3 q̄ sunt hee. Re. numer. ant̄. s. de ob. ex
 s̄sū **I**dem in quibusdam ex maleficō. ut nudo osensu ec̄ tol
 latur ip̄o iure. ut iniuriar. It̄ furti et similes. ut. ff. 8. pas
 et. si tibi. x. g. qdam actō. alias nō ip̄o iure tollit̄ osensu. f.
 pacto d̄ n̄ petēdo. h̄ p̄ excep. ut. ff. 8. pac. l. si vn9. g. pac9
Precō soluto. S3 nunqd̄ si p̄ tē p̄en soluet. Rē non ē ref
 integra. et ideo non rescinditur nudo osensu. h̄ ita demū h̄

Marginal glosses and notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.

De obli qre delicti qe submo

hincinde facta sit retro traditio. ut ff. qñ liceat ab ep dif. 1. i. a. ff. de pact. ab emp. a est rō vtrobiz. qz n̄ est tā ouei eni n̄tali eq̄tati q̄ eo ḡue qd̄qz dissolui quo ligatū ē ut. ff. de reg. iur. nihil. Et. ff. et no. in fi. huius. t. xij. cē modos p q̄. Tō est ut. s. quos tollit obligatō tā cuius q̄ n̄tali ipō iure ut nulle remaneat reliq̄. per soluc. ut. s. e. in prin. Tē p acceptilacōem ut. s. e. s. Tez p acce ptilacōez. Te p noua cōez voluntariā. ut. s. e. s. p. et. s. s. primo. Tē p nouacōz neciā ut p sniaz et atestaci onē lit ut si alius meo noie subeat p me iu/ diciū. ut. ff. de nouac. i. delegare. s. i. a. l. aliā. Tē p op̄facōm ut. j. s. act. s. p̄n. a. s. i bone fidei. Tē p dle gacōz. ut. ff. dle. l. s. legare. i. s. e. Item p ofusionē d̄biti. ut. ff. de fideius. l. si d̄bitor creditor. Tē p obla tionē obligcōz et d̄p̄o ficōez. ut. C. de sol. l. ob signacōz. et eciaz ipō iure. ut. ff. de po fiti. l. i. s. si pecuniam in fi. s. Tez p iteritū sp̄e. ut. ff. s. ob. l. si ex legati. Tē malez fitō suo ut p of. p e/ dem si quis i rātā vel edem diui marci. ut. C. vi. l. si quis in rātā et. ff. q. met. cā. l. exat. et. ff. ad. l. iul. devi. p. l. p̄n. Tē ofeū nudo ḡn̄qz. ut i b. s. s. et alijs mod tollit non v̄z scz cui lis et naturalis. sed mterdū ciuilis tm̄ et remanet n̄talis. ut p sniaz. ut. ff. de adi. is. l. iul. Tē r̄ma: net ciuil et tollit n̄tali. ut p pactū et citoḡphi redditionē et iusturandum. ut. ff. de sol. l. stichum. s. n̄tali. ipsa ec̄ ci uilis sic elidit ut non h̄eat vigorē. j. de excep. s. p̄trea. Tē fit et alijs modi q̄bz tollit obligatio p excep. q̄s habemus j. de excep. per totum. Accur. flo.

De obligatiombz. Reica. h̄ otimua ut i pn. huius t. sti u lit expofitū. ex of̄ctū. ut. s. d. ob. ex of̄c. netuz s. Ex q̄si otractu. ut. s. de obli. ex q̄si otrac. t. Ex malefitio. caue tibi. qz lz h̄ p̄mittat dicē d̄ his omnibus. n̄ tm̄ dicit i hoc t. de h̄ijs q̄ sunt ex quasi malefi / cō. sed dic ut. j. de ob. ex quasi malefi. nec eciaz de omnibz q̄ ex malefitio. s. de solo furto agitur in b. t. a. alē. Reica. ḡn̄alior q̄ fit text. ut. ff. si ē. p. et de adi. inde. et. C. de t̄bz. cre. a iuriū. nā n̄ dic̄ ibi de rebz creditis. s. i se. t. post illum u. s. ille. s. q̄ h̄it ex of̄ctū. n̄ at̄ repetit eas q̄ h̄it ex q̄i of̄c. s. Diuidit. s. re. h̄ b̄ l̄ris et of̄sū. ut. s. de ob. s. fi. p. Deē. s. q̄ h̄it ex malefitio vel q̄i. s. ut ouicō. ut. ff. s. ins. Aniuria. s. nōne fit iuria h̄ b̄ iur. l. i. s. iuria. Tē l̄ris ifamatoris. ut. ff. de iniur. l. lex cornelia. s. si q̄s libz. a. j. s. iniur. s. i. s. ēte. t̄uc ex malefitō fit a sic re fit. qz maleficiū

demū re non secuta. id est neqz p̄cio soluto. neqz fun do tradito. placuerit inē eos ut discederetur ab ea emp̄cione et v̄ditione in uicē liberātur. Idē ē icon ductione et locacione et in omnibz of̄ctibz q̄ ex of̄sensu descendunt sic iam dem̄ ē. De obligacionibus que ex delicto vel quasi delicto nascuntur.

Quom fit expofitum superioze libro de obliga cionibus ex cō tractu. et ex quasi otractu seq̄tur ut de obligacionibus ex malefitio et quasi ex malefitio dispiciamus. s. ille quidez ut suo loco tra didimus in q̄tuor ḡn̄a d̄i uidunt. hec vero vni⁹ ge neris sunt. Nam omnes ex re nascunt. i. ex ipō malefi

fit verbis vel l̄ris et sic habet locū quod hic dicit. Furtū ē of̄ctacō. et fa. ex. s. ele. c. e. dudū. s. exigit i fur to et sine eo nō fit furtū. lz voluntas vel alia h̄ba v̄l sc̄p̄ta intueiat. ut. ff. e. si q̄s v̄p̄zi. s. neqz. h̄bo. a. l. i. s. i. t̄. a. d̄o. i. p̄n. et. l. i. s. sola. n̄z t̄n̄ sine of̄ctacōe. ut i carta rafa. ut. ff. e. q̄ tabulas. s. fi. et. l. si quis v̄p̄zi. s. si q̄s a finum s̄ certe ibi of̄ ctatō int̄cessit. cū ge neralit̄ of̄ctatōz acci piam⁹. lz non fuerit ibi amotio

cio veluti ex furto rapina aut damno aut iniuria

Quid sit furtū. Furtū em̄ est con tractacio rei frau dulosa. vel ipsius rei vel eci am vsus ei⁹ possessionisue. qd̄ lege n̄tali phibitum est admittere. Furtū ei v̄l a furno id ē nigro dem̄ est qd̄ clam et obscure fit. et plerūz nocte. vel a frau de vel a ferēdo. id est aufe rendo. vel a greco h̄mone qui fures appellantur furi so. et greci d̄i xerunt. Furtoz at̄ duo sunt ḡn̄a maifestuz et n̄ ma nifestum. Nam oceptum et oblatuz sp̄es potius actio nis sunt furto coherentes q̄ genera furtoz sic inferi us apparebit. Manife stus fur est. quem greci appellant. nec

Rei subaudi mobi lis. nā de immobili n̄ p̄t fieri furtū. ut. s. de vsu. s. qd̄ at̄ nisi i cau ut i c̄ta. s. ēte il la iā ē mobil. ut. ff. e. l. si crete. Tē subaudi corpal. nā de icorpa libz n̄ fit furtū. ē nec of̄ctatio in h̄ijs esse possit. ut. ff. de acq̄. re. do. l. seruus. s. in corpalitē subaudi a liene. qz rei mee non facō furtū in eo qd̄ ē meū. s. sec⁹ i oñi. vt. ff. e. si socius. idē a si ē nulli⁹ ut h̄reditarie n̄ fit furtū. ut. ff. e. l. h̄reditarie. et idō d̄i xi subaudi aliene. Fraudulosa. s. idō dicit. qz si credat sibi licere non facit furtū ut. j. t. i. s. qz t̄n̄. Tē si credat d̄n̄z p̄missurū non fac̄ furtū. ut. j. e. s. placuit. In duobz t̄n̄ casibz vid̄z furtuz fieri ec̄ sine fraude fu rādi. ut i eo q̄ saccum pecūie surripuit. nā ec̄ sacci noie furti te / neē. lz saccū non p̄po / fuerit furari. s. pecu

nā ut. ff. e. qui saccū s̄ ēte lz nō p̄ncipalit̄ sedario t̄n̄ voluit saccū surripere. Alius casus ē ut. ff. de adi. ob cāz. l. p̄n. Tē subaudi ad diffinitōz. q̄ fit iuito d̄no. nā eo volēte nō p̄t cō mitti furtuz ut. j. e. s. placuit. d. Vel ipsi⁹. i. p̄petatis ip si⁹ rei. e. vsus ut h̄es exēplū. j. e. t. s. furtū at̄ fit. s. qua liter q̄druplicat h̄. Re. vsus tm̄ q̄druplicabit. ut nō p̄l⁹ ex tendat̄ pena q̄ delictū. ut. C. de pen. l. scimus. et fa. ff. e. l. vulgaris. et. l. si q̄s fur. i. Re. et. s. i. et. s. ij. et. l. verum est. Alij dicūt ec̄ ipsā p̄petatē debē estimari. qz non p̄t separi⁹ sus a p̄petate. ut. ff. e. l. qui iumenta. et. l. si te vendidero. s. cū at̄ f. Possessionis. et s̄ dico a ip̄az possessionē dupla ri cū aliud sit p̄cū rei. aliud possessiois. ut. ff. uti possidetis si duo. s. fi. et subaudi q̄ s̄ fecerit aio lucrandi. al̄ non ē fur tū. ut. ff. e. l. i. s. i. s. Lege n̄tali. i. diuia. v̄n̄ illis p̄o fa cias furtū rē. Tē illud. qd̄ tibi non vis fieri alij ne feceris h̄. Furtū. qd̄ id est qz i. Auferēdo. qz fur aufert. Ac. k. s. p̄s. s. casus. Ac. flo. i. Apparebit. ut. j. e. s. ocept. et. s. oblatū. y. p̄mmo ab alio p̄ h̄ vid̄z ifringi regula p liberā psonā nihil acq̄ri. ut. C. p̄ q̄s p̄so. no. ac. l. i. qd̄ fal s̄ h̄ ē qz maḡ de delicto suo p̄p̄o q̄ alterius scō s̄ euenit. vt. ff. de vsu. si quis solucōm. s. fi. et. ff. q̄ vi. aut claz. l. p̄bi

bere. et sūt h̄ x̄a. n̄i caū. s. cū se occultauit ille cui fiebat. nā lz fur vil⁹ fuerit. tñ ē fur n̄ manifest⁹ ut. ff. s. fur. l. si q̄s iururē. s. decern. b. Deponē. i. tñ v̄z. b. ut si ul̄ mon tes pferre destiallet tñ si app: ebdat. erit fur maifest⁹ Ac. flo.

solū is q̄ in ip̄o furto dep̄ hendiē. s. ecia is qui in eo loco deprehendiē q̄ furtū fit veluti qui in domo fur tuz fecit et nonduz egres sus ianuam dephēsus fue rit et q̄ in oliueto oliuaruz ā invineto vuaruz furtum fec̄ q̄ diu in eo oliueto ā in vineto dephē⁹ fuerit im movlterius furtuz manife stuz est extendenduz quā diu eā rez fur tenens vi⁹ vel deprehens⁹ fuerit siue in pblico siue in puato. vel a dño vel ab alio. āteq̄ eo puenerit q̄ deferre ā dpo nere destinassz sed si ptulit q̄ destinauit. tamen ā si de phendatur euz re furtiua non est manifestus fur

Nec manifestus furtuz qd fit ex hijs q̄ dixim⁹ intelligitur. nā qd manifestum non est id. s. nec maifestuz est. Conceptuz furtū dr euz apud aliqz testibz pre sentibz furtiua res q̄ sita ā inuenta fit. nā in euz p̄a a ctō ostituta est. q̄uis fur n̄ fit. q̄ appellatur ocepti.

Oblatus furtuz dicitur euz res furtiua ab aliq̄ tibi oblata fit eaqz apd te ocepta fit utiqz si ea mente ti bi data fuerit ut apud te poti⁹ q̄ apud euz q̄ dede rit oceptetur. Nam tibi apd quez ocepta fit p̄a adū⁹ euz q̄ obtulit q̄muis fur n̄ fit ostituta est actio q̄ ap pellatur oblatus. Est au tem prohibiti furti actio aduersus eum qui furtum querere testibus presenti bz volentē phibuerit.

Nec manifestū qd ostrioz eadē ē disci / plia. ut. s. de hijs q̄ sui vel alie. iur̄ sūt. s. i. et fac̄ ad h̄c. s. ff. e. l. ij. et. iij. et. iij. et. v. et. vij. et. vij. et. ix. d. Sed veterē ac ymmo fit. ut. ff. de v. fug. l. i. s. ff. at. s. illis ē spēale i psōa sui d. Ex om̄ia. s. n̄ est sēp bōa oseqntia. ut sblata solēmitate idō id tollat qz ē solēmi tate fiat. ut. s. de v. obli. s. sed h̄ et. C. de formul. et impetra. sub. l. i. et. ij. e. Pena maifesti. q̄ est de iure p̄toris. ut. j. de p̄e. et tpa. acc. s. i. f. Ex hui⁹ s. tñ casu huius p̄ noxa da ri poterit. ut. j. de no/ ral. acc. i. p̄n. Ac. flo

Manifestus. s. q̄ descendit ex lege. xij. ta. ut. j. s. noxa. s. h̄it af. s. q̄re mior pena iur. l. xij. tabularū ipoiē qz p̄ pro re. R. qz maius delictū ē ut. j. t. s. in p̄n. Prefea tpe leg. xij. ta. paupiores e/ rāt hoies. vñ miores pene iponebāt ut. j. de in iur. s. pena. h. Dupli n̄i caū. ut. C. de suis fugiis. l. mācipia i. furtū i uito dño. et q̄nz volē te ut. j. e. s. vñ illis k. Itaqz gestadi. id est ducendi. accurs⁹

Prefea. pena ostituit e dicto p̄toris p actōz furti n̄ exhibiti. adū⁹ euz q̄ furti uā questā rem apud se et inuenta non exhibuit s. hee actōes id est ocepti et oblatis et furei prohibiti nec non furti non exhibiti i disuetudinez abieēt. Cuz em̄ req̄sitō rei furtiue ho die fm veterēz obhuacōz non fit merito ex oñtia ec̄ p̄fate adiones ab vsu oñi r̄cessēt. cū maifestuz fit q̄ oēs q̄ scientes rez furtiua suscepint ā celauerint fur ti nec maifesti obnoxij sunt

Pena maifesti furti qz dupli est tam ex hui⁹ qz ex liberi p̄sona. nec maifesti dupli est. Furtuz autem fit. non solū cū quis inci piendi cā rē alienā amouz s. ḡnāliter euz qz alienam rez iuito dño oēctat. Ita qz siue oreditor pignore. si ue is apud qz res deposita est ea re vt aē. siue is qui rē vtēdā accepit i aliū vsum eam transferat. qz cuius gr̄a ei data est. furtū com mittit. veluti si qz argen tum vtendum accepit q̄si amicos ad cenaz inuitatu r⁹. ā id pegre secū tulerit aut si qz equum gestandi cā omodatū sibi longius a liq̄ duxerit. qd veteres sēp serūt de eo qui in aciem e quum pduxisset. Placu it tam̄ eos q̄ rebz omoda tis aliē uterent qz vtēdas accepit ita furtū omittere. si se intelligāt id inuito do mio facē eūqz si intellexis set non permissurum ac si

Perdurissz. idē ē et si alij comodauit. spē s ei fureti ē de alie nō largiri. ut. ff. e. si pignore. s. i. m. Placuit intelligāt et erō. qz volūtal di stiguit maleficia. ut. ff. e. q̄ iurie. i. fi. i. R. n̄. et fac̄. C. ad. l. cor. de sic. l. i. et. ff. si cer. pe. l. q̄ te n. Permissuz. qd si s̄ credidit. s. dñz per missuz. s. stulte ēde bat R. furti nō teneē eū nō fiat. s. furtū ab sqz affcū ut h̄ subiat et s. de vsu. s. Jē si is. s. h̄ actōe ex eo oē ctu. ut omodati vel si mili bñ teneē. ut. ff. e. q̄ si re tibi omoda ta s̄ sec⁹ si stulte opi noz te pmissuz. rē tu az accipere. ut. ff. de furt. l. q̄ val. s. veta⁹ Accur

Sur ad i. nisi i duobz casibz ut dixi. s. e. g. i. Ac p. **Furtu**
 ut furti actio nascat. furtu in fit qz qzda. h certe imo nec
 furtu fit. ut ff. e. l. i. de dñes. s. pñl. q. **Dñs. i. meui. ac.**
Nñ prulerit. i. do
 mino h renūciaverit
 ut. C. de furt. l. si qz
 p suaserit accur.
Ad eum scz tituz
 t. **Decisio. ut. C.**
 de ser. co. l. si quis
 p suaserit.
Actō: spāle ē qz
 h dicitur alias nō fit
 furtum volenti ut. s.
 p. g. r. ff. de donac.
 inf. vi. et. vr. l. de eo
 in fi. q. ē cōtra s. vi
 deē qz nec h casu de
 beat esse spāle. ut. C.
 de h. fugi. l. quicūqz
 s. fi. h. i. m. cap. mali
 cia a dño hic at ab ip
 so corumpente
Lic. i. quamuis.
Regule quas re /
 gulas hēmus. ff. s. p.
 corrup. l. i. in pñ. et
 per totum ti. ac.
Permicē. i. de
 structionem.
Impūitate. sic. j.
 t. i. s. h. nedū talia.
Ambusdā. Item
 et vnus pena fit me /
 t. multoz. ut. C. ad
 l. iul. repe. l. i. Et nō
 in h. s. pñr. affcū. et
 si non seqtur effectus
 sic. C. de ep. et cl. l. i.
 si qz non dicā. et. C.
 s. h. i. q. ad ec. s. fu. l.
 pñr. At. s. ff. de pe
 nis. l. cogitacōis s. z
 certe h cogitatio iaz
 deuenerat ad aliqū
 actū vñ non erat nu
 da ut. C. ad. l. iul. de
 feca. l. quisquis ac.
Induz furtū. n
 ē de dñi. h maleficij.
 et ideo ex h maleficiō
 non auiliter h crimia
 lie agitur. nam cum
 sit liberum corpus n
 recipit est macdem.
 ut. j. de ob. li. que ex q
 si delie. s. ob hōiem. ē
 malit er autem extra
 ordinem agetur. ut.
 ff. e. l. fi. et de pua.
 delie. l. fi. Mē h oñ a
 git s. z et pat n agit
 oditione furtua. cuz
 ipa ad possessionē vñ ppetatē opetat qz neutz i filio hē
 m. ut. ff. e. l. eū q. s. si filius. et. l. mē i pñ. et. l. liboz. et. ff.
 de acq. e. pos. l. i. cū htedes. s. fi. et. ff. de rei. vñ. l. i. s. p. hāc

pmisuruz credāt ext emē
 v. deri optima sane distin
 ctio. qz furtū sine affectu
 furādī nō dmittit. s. si cre
 dat aliqz inuito domino
 rem comodatā sibi dēctāē
 domino at volēte id fiat
 dicitur furtum non fieri.
Vnde illud qsitum ē cū
 ticius huuz meui sollicita
 uerit ut qsdā res domino
 furripiat. z ad eū perferat
 et huus id ad meuium ptu
 lerit Meuius autem dum
 vult ipz ticiū in ipō dlicto
 oprehendere. pmisit suo
 qsdam res ad euz pferre
 vtrū. furti ā hui corrupti
 iudicio teneat tici? an neu
 tro z cum nob sup hac du
 bitacione suggestuz ē. et
 antiqz prudentium sup h
 altcaciones pspexim? qz
 busdā neqz furti neqz serui
 corrupti actionē pstatib?
 qbusdam furti fmmodo.
 nos hmōi calliditati obuī
 am euntes p nostram de
 cisionē scimus non solum
 furti actionē sed ec hui cor
 rupti otra euz dari. lz emz
 idem seruus deterior a so
 licitatoze minime fact? ē
 ideo non occurāt regule q
 serui corrupti actionēz in
 troducerent. tñ ofiliuz cor
 ruptoris ad pniciez pbita
 tis serui introductuz. vt
 fit ei pena'is actio imposi
 ta. tāqz si re ipa fuissz hu?
 corruptus. et ne ex hmōi

Aliqñ subterit s. hēc res nōt e fficiē furtia. ut. ff. de
 vluc. seqt. s. h. rē. et. ff. p emp. h rē. vñ die qz qñqz est rē
 furtua a fit furtū. et nascit actō fr. ut fere i toto h. ti. e. s.
 ff. e. et. C. e. itdum
 nullū eoz est ut si rē
 meavr ar. itdū furtū
 fit et res iurtia. hā /
 ctō furti n nascit. ut
 j. e. s. in qui. mēdum
 furtū fit et actō nasci
 tur. h nō fit res furti
 ua ut h. s. z
Indū teneē. et
 nō maifesti. lz ec de p
 hēdatur. ut. ff. e. l. i. if
 qui ac.
Ali9 fa. ad h. ff.
 ad. l. acq. h seruus v
 uū. s. si quis de manu
 missis a. ff. e. l. i. ifurti
 s. pñl. et. l. q. ser. ac.
Sed qd p lasciuā
 idest stulticiam.
In fcm. i. vtilis.
 acquit. h corpa lesa
 sint. alioquin subfidi
 aria. ut. j. ad. l. acq.
 s. fi. et. s. pñl.
At vbi adūfatue
 pmo dco vbi dixit
 dari in factū
Ope supponit. nō
 hic dari ofiliuz solo
 facto alias d. ofiliū
 hois intentō vñ po
 fitū ut. ff. e. si qz fur.
 s. i. Itē d. ofiliū qz
 alij dat bonū vñ mas
 lū. ut. ff. e. in furti.
 s. pñl. in fi. Itē ofi
 liū d. qz capif a ml /
 tis. ut. C. de le. et cō
 st. l. i. humanū ac.
Certe cū alias ez
 rat fcirus furtum ec
 sine ofilio huius ali
 as teneē vt et qz. ff. s.
 furt. qui seruo et de
 h. fi. l. sepe. aliud vi
 deē in actōe hui cor
 rupti ubi teneē ecā
 si al' erat factuz. nec
 em oportet laudan
 do augeri maliciā vt
 j. ad. l. acq. s. certuz
 et. j. de ac. s. in qua
 dzupli. et. ff. de ser.
 uo. cor. l. i. s. psuade
 Sed q est rō. h. qz
 h agit ex delicto se
 cuto p9 psuasionem
 non at ex ipsa psuasio
 ne. et ideo distinguit. erat alias fcirus vel non. h i alijs ca
 sibz ex ipa psuasioe agit qd postea seqt. ut. s. e. s. vñ il
 lud. dūmodo nō ex iterua illo nimio sequat. ut. ff. de ser. cor.

impunitate et in aliuz ser
 uuz q facile possz corrupi
 tale facin? a qbusdā ppe
 treē. **I**nduz etiā libero
 rum hoīuz furtū fit veluti
 si quis liboz nōoz qui in
 pte nōstra sunt subrep
 t? fuerit Aliqñdo ec sue
 rei furtuz quisqz omittit.
 veluti si debitor rem quaz
 creditori pignoris cā de
 derit subterit. **I**nduz
 furti teneē qui ipse furtū
 non fecit qual' est is cuius
 ope et consilio factuz est.
 in quo numero est qui ti
 bi nummos excussit vt a
 lius eos raperet aut tibi
 obstiterit vt ali9 rez tuā ex
 cipet vñ oues vñ boues tu
 os fugauerit ut alius eas
 accipet et h veteres scpse
 runt de eo qui pāno rubro
 fugauit armentū sed si qd
 eoz p lasciuā z non data
 opa ut furtuz admittēt fa
 ctum est in factum actio
 dari debet. At vbi ope me
 uij ticius fecit furtuz am
 bo furti tenent. **O**pe et
 ofilio eius qz furtū admitti
 vidz qui scalas fenestris
 supponit forte. aut ipsas
 fenestras vñ ostiū effregit
 ut ali9 furtuz facēt quīue
 ferramēta ad effringēdū
 ā scalas vt fenestris suppo
 nerent omodauerit. sciens
 cuius rei gracia omodaue
 rit. **C**erte q nullā opez ad
 furtū faciēdū adhibuerit

L. n. B. et. l. neracius. **T**re eccl. j. de inuit. g. no solu. Sz ibi
 n. erat affcūr q. fecit. **A**c. flo. a. **D**ij q. nec ob id. q. d. v. e. z.
 e. n. h. fuerit estiat. v. d. n. s. v. d. d. erit furi. ut. ff. e. l. q. uis
 b. **N**o nascit n. sit fi.
 li. 9. h. n. s. castrēle pecu
 liū vel q. i. castrēle v. bi
 fili. 9. teneē p. r. et p. r.
 filio. **D**e et de uxore
 q. d. h. de filio. Sz. ut. ff.
 e. si. q. s. v. r. i. p. n. ac. flo.

sz tm cōsiliuz dederit atqz
 ho: tatus est ad furtū faci
 endum non teneē furti.
Uij q. in pentuz v. d. n. o.
 rū p. tate sūt si rez eis surri
 piāt. furtuz q. dez faciunt.
 sz res in furtiua cāz cadit
 nec ob id ab ullo v. fucapi
 p. t. atē q. i. tate d. n. i. reū atē
 sz furti actio non nascit. qz
 nec ex alia cā vlla potest
 inter eos actio nasci. **S**ive
 ro ope et consilio alterius
 furtum scē fuerit. qz vti.
 qz furtuz omittit ouenien
 ter ille furti teneē qz verū
 est ope et consilio eius furtuz
 scē esse. **F**urti atē actio ei
 opetit cuius inest rem sal
 uā esse sz d. n. s. non sit. **I**ta.
 qz nec d. n. o. a. i. f. opetit qm
 si eius inest rez non perire
 vnde d. stat creditorem de
 pignore surrepto furti a.
 ctione agere posse. etiaz si
 idoneuz debitorē habeat
 qz expedit ei pignori poti
 us icūbere q. in psonā agē
 adeo q. dez ut q. uis ipse d.
 bitor eā rez surripuerit nī
 omi. 9. creditori opetit actō
 furti. **I**tez si fullo polien
 da curā d. aue aut sarcina.
 tor sarcinda vestimenta
 mercede certa d. stituta ac
 cepit ea qz furto amiserit
 ipse furti h. 3. actionez. non
 domin. 9. qz domini nī in.
 est eā rez non p. ire euz judi
 cio locati a fullo ne aut sar
 cinatore rez suā p. se q. p. t.
Sz a bone fidei eptori
 subrepta re q. emerit q. uis
 domin. 9. non sit omnimō o
 petit actio furti quemad.
 modū et creditori. **F**ul.

Furti at. cui d. i. est
 ec. modice. ut. j. t. i. g.
 fi. et. ff. vi. bo. rap. l.
 .ij. g. et. g. n. alie. **I**tem
 opt. 3. q. m. sit ex iusta
 cā et. p. b. abili. nā si ē
 malofid. pos. v. l. hui. 9.
 rei fur. furti n. ag. 3. v.
 .ff. e. l. itaq. eca. p. n.
 et. l. eū q. emit. g. h. ij.
 at. sz si bonū micū ha
 buit. ut. qz sibi omo.
 dauiv. l. lo. cau. hab. 3.
 actōz furti. et. h. ē ca/
 sus i. q. fur. furti agē
 p. t. ut. ff. e. l. q. vas. g.
 si ego tibi. **A**c. flo.

Cōpetit d. f. debitorē q. subripuit. ac.
 turator. Qui sit dic. ut. s. mā. g. fi.
 .l. ita solvere. ac. flo. **S** Possit imo vidē q. sp. d. n. s. d. eat
 e. **S** i si fullo sar
 cinator. **S**z et bone. fac. ff. e.
 .l. ita solvere. ac. flo. **S** Possit imo vidē q. sp. d. n. s. d. eat
 furem ouere. ut. ff.
 loē. et. odue. l. c. i. plu
 res. g. vestimta. Sed
 ibi de actōe i. rez. vel
 odicē. furtia dic. hic
 at. de actōe furti.
 h. **D**e i. p. r. ut fur
 ti actō opetat d. n. o. a.
 fac. ad hūc. g. ff. s. cō
 dicē. sine cā. g. si ful
 lo. accur.

lori 9. et sarcinatori non
 alit furti actioez opetere
 placuit q. si soluendo fue
 rint h. est si domino rei esti
 mationez soluere possint.
Nā si soluendo n. sūt tūc qz
 ab eis suū d. n. s. d. e. q. non pos
 sit ipi domino furti opetit
 actio qz h. casu ipi d. i. est rē
 saluā ei esse. **I**dez est a. si in
 pte soluendo fuerit fullo a
 sarcinator. **Q**ue de fullo
 ne a sarcinatore dixi. 9. ea
 dez et ad euz cui comoda
 ta est res t. n. s. ferenda vete
 res estimabāt. **N**az ut ille
 fullo mercedez accipiēdo
 custodiā p. stat. ita ts qz q.
 omodatuz vtendī cā acce
 pit sūt necē h. 3. custodiā
 p. stat. **S**z n. a. p. uidentia
 eciā h. in n. r. s. decisionibz e
 m. d. auit. vt involūtate do
 mini sit. siue omodati acti
 onez adū. 9. eū q. rez omoda
 tā accepit mouē desidēat.
 siue furti adū. 9. euz qui rez
 surripuit. a. l. t. u. e. aruz elcā
 dominū non posse ex. r. n. ia
 ad alterā venire actōz sz si
 quidez furez elegerit. illū
 qui rez vtendā accepit pe
 nit. 9. libari. **S**inat omoda
 tor veniat adū. 9. euz q. rez
 vtendā accepit ipi q. dem
 nullo mō opetē posse adū
 sus furez furti actōz. **U**ē
 autem qui p. re omodata
 ouenitur. posse aduersus
 furem furti h. rē actōez ita
 tam si dom. n. s. i. e. l. rē eē s. b.
 reptā adū. 9. eum cui res
 omodata fuerit peruenit.
Sinat nescius a dubi
 tās rez non eē s. b. reptā. a.
 pud eam omodati actōez

Sz n. a. i. decisioibz
 ut. C. de fur. et suo
 cor. l. fi. g. tales itaz
 qz. ac. flo. **K** Ad ac
 terā. v. n. actō furti h.
 cau. n. ē abulatozia.
I p. s. f. omodatori
 m. **H** rē actōz. et pe
 nā exactā d. n. o. i. s. t. i. que
 n. cogit. qz vbi picu
 liū ibi a. omodū. ut. C.
 de fur. l. fi. g. h. cum
 n. **P**erueit. agendo
 o. t. eū a. t. o. e. omodati
 Accur

n Ab eo. s. comodatario.

p Et qui. s. comodatario.

q Cum manifestissimū.

r Et is dolo. s. qbz

mo. re. ob. s. pre/

tea. et. C. de positi. l.

i. et. l. p. a. l. fi. et. i. d

q. s. h. h. em. ff. e. eum

qui. s. is. autem

s In summa. i. ut huius

huc. t. expeditamus

t Proxim. a. de mo

ano. et. dimidio. s. vt

.s. dixi. de. muti. s. f. f.

furosus. et. fa. ad. huc

.s. ff. e. l. impuber. et

.ff. ad. fil. l. ex. cap. i. et

.ff. d. reg. iur. l. pu

pillus

u Furti vendicādo.

i. d. i. u. z. petēdo. si. ex

tet. p. Condidēdo.

i. i. y. p. sona. agēdo. cō

dicōe. furtiua. si. cōfū

pti. sūt. et. fa. ad. huc

.s. ff. de. odi. furti. l.

h. p. fure. s. furti. a. l.

in. odi. et. j. de. act.

.s. sic. itaq. et. C. de

fure. l. ancille.

y De vi bonoz rap

toz. v. p. de. furto. se

quit. de. rapina. et. cō

scānter. ut. potes. vide

re. s. t. i. i. principio.

z Vi alienas lar

ge accipe. ut

ec. si. sint. oñes

id. sit. q. ad. socij. prem

ut. ff. de. furt. l. si. so.

a. z. Furti. s. n. mani

festi. ec. si. s. p. h. datur

f. p. q. s. falsū. est. im

mo. si. d. p. h. datur. mani

festus. est. et. in. q. d. ru

plū. p. t. ouemir. ut. ff.

de. furt. si. v. d. idero.

.s. euz. raptor. al. si. n.

dephēdat. nō. mani

festi. tene. q. actō. ne

si. fuerit. actū. tollitur

vi. bonoz. raptoz. n.

in. id. q. d. excedit. ut. ff.

e. l. i. i. i. casu. nec. ma

nifesti. nec. non. mani

festi. tene. ut. si. q. s. ex

domo. in. q. nemo. erat

rapuerit. s. t. n. hac. a

actō. vi. bo. rap. tene

o Suppositum scz furem

dico q eligendo vnā repellit

ab alia si sciēs a pncipio fuit.

instituit. Postea autez re opata voluit remittere q dē comodati actōz ad furti aut actionez pueire tūc qdem licēcia ei cedit et adūsus fures veniē obsta culo nullo opponendo qm incert⁹ institut⁹ mouit adūsus euz qui rez vtendā accepit comodati actionē nisi dño ab eo satisfcū ē tunc eteniz omīno fures a dño quidez furti actione libari suppositū autez esse ei qui p re sibi comodata dño satisfcē euz manifestissimum est ecia si ab inicio dñs acti ones instituit comodati ignar⁹ rez esse sbreptā. Postea autez si ei dōto adūs⁹ fures transferit. omnino liberari euz qui rez comoda tam accepit. Queniscunqz cāe exitus dñs adūs⁹ fures habuit eadez diffinitione obtinente. siue in ptez siue in soliduz soluendo fit is q rez comodatā accepit s. is apd quez res deposita est custodia n pstat. s. t. m. i. eo obnoxius est si quid ipse dolo malo fecerit. qua d cā si res ei surrepta fuerit. qā restituende eius rei nomie depositi non teneē nec ob id ei⁹ intest rem saluam esse furti agē n p. s. furti actio dño opetit. In summa sciendū ē qntuz esse an impubes rez alienā amouēdo furtuz faciat. et placuit. qz furtuz ex affcū dstitit itaqz demū obligari eo crimie impubēz si pxim⁹ pubtati sit et ob id intelligat se delinquere. Furti a

duia excedit. et in id qd excedit. ut dca. l. ff. e. l. i. et. ff. de

act. et obli. l. qui suum. s. fi. a Diximus ut. s. e. i. m. fi.

b Raptor op hendaē. s. qz quō pt raptor non dphēdi. cū

ctio. siue dupli siue quadru pli. tantum ad pene perfe cucionem ptinz. Nam ipi⁹ rei psecucionez extnsecus hz dñs quā aut vendicādo aut odicendo pt auferre. s. rei vēdicacio adūs⁹ qd possessores est. siue fur ipse possidz siue ali⁹ qlibz. Cō dicio autez adūs⁹ fures ip suz hredēue ei⁹ n posside at competit. De vi bo notū raptorum.

Vi res alienas ra pit tenetur qdem etiam furti. Quis eniz magis alienā rez inui to dño dēctat. qz qui vi ra pit. Ideoqz recte dcm est euz improbus fures esse. s. t. n. p. az actōnez ei⁹ delicti noie ptoz introduxit. que appellat vi bonoruz rap torū. z est int animum qdrupli. p. animum simpli. q actio vtil est. ec si qz vnaz rez lz minimā rapuerit. Quaz druplus aut n totū pena ē s. ext penā rei psecucio est sicut in actione furti mani festi dixim⁹. s. in qd ruplo inest rei psecutio. vt pena tripli sit siue oprehendat raptor in ipso delicto. siue non. Ridicū eniz est leuio ris odiciois esse euz qui vi rapit qz qui clā rez alienaz amouit. Quia tñ ita opetit hec actio si dolo malo quis rapuerit. Naz qui ali q errore induct⁹ suam rez esse existimet et imprudēs iur⁹ eo aio rapuerit quasi dño liceat eciam p vim rē suā auferre a possessoribus absolui dz. cui scz oueniēs

dicaē eripe. qz dret s maū. aufere. ut. ff. ne qf eū qui in iul. l. iij. .s. i. R. Distingue aiz auferentis. ut si erat animus ei palā a per vim auferēdi. sicz ibi neminē inueiat. tñ est raptor. s. fur q hz aiz ut faciat clā. lz mēdū dephēdat ex q dephēnsio e effitatur ma nifest⁹ ut. ar. s. ti. i. .s. furtū at a furno c. Qui vi rapit. q. d. null⁹. ut. h. et. ff. qz me. e. l. si ē excep. s. q. vi d. Annū. s. vtilē ut. C. e. l. fi. et. l. res. a. C. s. noza. l. p. n. l. e. Quazdupli. nisi in casu q agitur ad du plus tñ. ut. C. de pa gamis. l. pagamis. et. .l. xpian⁹. que ē huic otra. Sed illud speci ale est. F. Utilis. i. efficax et dirca. vel dic q dire cta opetit qñ plures res rapte sūt. s. vtil qñ vni tñ bonū rap tū ē. i. vna res rapta ē et fa. ad h. qz plis oēo. s. raptor. s. h. ad singularē ut. ff. s. s. et. de. l. falsa. s. ul. et. ff. de negg. l. iij. .s. ne gocij. et. ff. de hze. p. l. reglarit. et. l. lz. s. Et penā. tpe te non manifesti. b. Ridiculū. bñ dixi siue nō. ridiculum eni erat. z i. Qui clam. nā rap tor teneē i qdrupliz. s. fur nō manifest⁹ in duplū tñ vel eplum cū re. s. q palā furaē certum est in plus te ner. qz raptor ē. cū in quituplū ē re teneat k. Quia tñ istud qz vidz supfluū. Vt po ne. qz p h. Alij ita tñ et tūc est plamoz. l. Absolui dz. scz ab actōe vi bo. rap. iudi cis sniavt qdā dicunt vt ipo iur. s. az. ut. ff. s. plli. a. vec. omis. .l. omilla

a Sed nedum p tñ fm qsbam vel pone ape
b Inueniatur sic s t i g vnde illud
c Cōstōibz ut C vii vi si q̄s in tātā et i alijs seq̄ntibz vñ
 q̄s in fi t h hie pseq̄
 tur tantum tenorez il
 lius si q̄s in tātā et
 in alijs seq̄ntibz vsq̄ i
 fi t sup q̄ materia lō
 guz esset h dicere cū
 et xj q̄stionel ibi no
 tenē sup p̄di cta lege
d Soli p̄pe q̄nq̄ tā
 tum iprope ut C de
 act emp̄ l ij sed rei
 mobilis d̄ occupacō
 lz q̄nq̄ eē immobilia
 dicāt occupari ut C
 de re ven l domum
e Sane actōne scilz
 vi bo rap
f In bonis idest in
 dominio ut ff de ac
 quit re do l rem in
 bo et l statuas et ff
 de r sig l bonorum
 appellacio vel si eiam
 bona fide possideant
 idem est
 Si ex bois m̄si aliq̄s
 ius habeat ut statim
 p exempla probat
h Deposita i p̄mis
 sa custodia d̄ posita
 rio ut s t i g p̄nl
 vel ecia omisit culpā
 ut seq̄tur vel etiā si p̄
 ciū accepit depoficō
 nis nō tñ q̄i mercedē
 tenetur eidem ut ff
 e l ij g dicet aliq̄s a
 lioquin est locacio
 ut s man g fi
i Uac actōz fac ff
 vi bo rapē l ij g et
 generaliter
k Dñium i dñi est
 macōnem ut ff q̄ me
 tus cā l similit g q̄
 possessionē et ff vti
 pos l p̄nl
l De lege acquilia
 post maleficiū rapie
 sequit de dāno quod
 p l acquil punitur
O Anni iniurie
 actio idest a
 ctō l acquil
 opetit p dāno dato
 id est destructōe ali
 e rei scā nā sic d̄ dā
 nū diminuō p̄mo
 n̄j ut ff de dam in
 fec l ij si at rem al
 terius furrupes l vi
 de aris damnū infer
 re tñ non infer s tale

est nec furti teneri eius qui
 eod h animo rapuit. Sed
 neduz talia excogitent in
 ueniat via p qua raptorez
 impune suā exerceāt auari
 ciā meli⁹ diualibz ostōnibz
 pro hac pte p̄spectum est
 ut nemini liceat vi rapere
 vel rez mobilez vel se mo
 uentes lz suā eand rem exi
 stimz s si quis conē statu
 ta p̄ncipuz fecerit rei qui
 dez sue dñio cadere sinau
 tem aliena res sit p⁹ resti
 tutionez ei⁹ eciam estima
 tionez eiusdez rei prestare
 qd non soluz in mobilibus
 rebz q̄ rapi p̄nt ostōes ob
 tinere censuerunt s etiaz
 in inuasionibz q̄ circa res
 soli sunt ut ex hac causa
 ab omi rapina homines se
 abstineāt Sane in hac a
 ctione non vtiqz expecta
 tur rez in bonis act oris eē
 Nā siue in bonis sit siue nō
 si tñ ex bonis sit locuz h a
 ctio habebit. Quae siue lo
 cata siue d̄modata siue eē
 pignozata siue d̄posita sit
 apd ticiuz res sic vt inter
 sit ei⁹ eaz rem p vim n̄ au
 ferri veluti si in d̄posita re
 culpam q̄z p̄misit siue bōa
 fide possideat siue vsūfru
 ctum quis habeat in ea vel
 quid aliud iur's vt inter
 sit eius non rapi d̄ est ei
 opetere hāc actionez n̄ vt
 dñiuz accipiat s illud so
 luz qd ex bonis ei⁹ qui rapi
 nā pass⁹ eē id est qd ex fba
 ei⁹ ablatuz esse pponatur
 Et gñalit d̄ est ex quibz
 causis furti actio opetit in
 re clam scā ex eisdem caus

q̄s p hūc t teneat h act furti ut ff e l si uiuus suum g
 si oliuā et g idē et i filia. **l** tria capita siue capitula
 m **Primo** capite habebat et de p̄mo ca. S. h fm at fi

omnes habere hāc actionē
De l. aquilia
O Anni iniurie actō
 ostituitur p legez
 acquilia cuius p̄mo capite
 cautuz est ut si quis alienū
 hominez alienāue quadru
 pedez q̄ pecuduz numero
 sit iniuria occiderit quati
 ea res in eo āno plurimi fu
 erit tñ dñio dare dānetur
Ad autem non p̄cise de
 quadrupede s de ea tātuz
 q̄ pecudū numero e cauet
 eo p̄tz vt neqz de feris be
 stijs neqz de canibz cautū
 esse intelligam⁹ s de h̄ijs
 tātuz q̄ gregatim p̄pe pa
 sci dñr quales sunt eq̄ mu
 li asini oues boues capre
 De suibus q̄z idez placuit
 nā et sues pecuduz appella
 cione otinent qz et h̄ij gre
 gatiz pascunt sic deniqz r
 homer⁹ in odissa ait sicut
 diuus eli⁹ marcian⁹ in suis
 ostōibus refert grecum
I niuria autē occidere
 intelligitur qui nullo iure
 occidit Itaqz qui latronē
 infidiatorē occidit non te
 netur utiqz si aliē piculuz
 effugere non p̄t **A**c nec
 is q̄dez hac lege tenetur q̄
 cāu occidit si modo culpa
 eius nulla inueniāt. Nāz a
 lioquin non minus ex dolo
 q̄ ex culpa q̄sqz hac lege
 tenetur Itaqz si quis dū
 iaculis ludit vel exercitaē
 trāseuntem seruū tuum
 traiecerit distinguitur
 Nāz si id a milite qui in cā
 po eo vbi solitus est exer
 citari admissum est nul
 la culpa eius intelligitur

est in vsu de ecō d̄z
 j e g caput s azo et
 g capite et ff e l ij
 n̄ iniuria i nō iur
 ut j e q̄ iniurie
Occiderit nō occi
 derit nā si alio mō le
 sit ex ecio capite agi
 tur ut j e g capite t
 cō p **I**n eo anno
 scz preterito
Q plurimi habita
 extimacoe non affecti
 one singuloz s om̄
 extimacoe ut ff e si
 seruū meū
Udñio ut ff e l j Te
 mela g legis vel qua
 si dñio ut fructuario
 vel alij q̄ h̄z ius in re
 ut ff e Item mela g
 fi et l se
S ad at pascunt fa
 cit ff del in l lega
 til viuis g pecoribus
T iniuria fac ff e h̄
 et si q̄cūqz g iuriam
U latronez s diur
 num ut tñ clamet et
 se defendat s fur eē
 si se non defendat ut
 h̄ subic et ff e l iij
Alioquin si culpa
 intuemat
P rō min⁹ idē n̄ p̄l
 ex dolo q̄ ex culpa
 eū eē leuissima culpa
 in hāc actōem veniat
 ut ff e l i si in lege vl
 p̄pe lege et ouerte li
 terā non minus rē i
 non min⁹ ex culpa q̄
 ex dolo sic et alias
 ff de pact l i iugen
 g padorū et ff de se
 cundis nup l cum ap
 tissime et ff de pig
 paulus g damus q̄ e
 figura yste ronp̄d̄re
 ron secundum jo
Distinguit utruz
 omiserit dolo vel cul
 pa vel non
Nulla culpa n̄ d̄e
 ta opa fcm est ut ff
 e l i si obstet i fi et
 l nam
Reus qz h̄ n̄ e ei
 d̄putatū ar i aut vt
 h̄ij q̄ ob p̄ et res mi
 g sin vero tacuit et
 ff e l idē iuris in fi
Te putator idē

q̄ putat vites i arboribz positas ut i q̄busbā fr̄is sunt v̄l eē ipas arbores. nā et arbores putat̄ d̄ **P**reclamavit. nisi forte dolo. ut. ff. e. l. si putator. e. **I**mpicia fa. ff. de reg. iur. l. i. p̄cia. n. ff. loc. l. si q̄s fund. g. cell. n. ff. si q̄s fūdū v̄l do / m̄i et. g. cellus. et. g. seq̄. et. ff. de suspec. tu. l. tutor. q̄. g. fi. **I**nfirmitatē n̄ em̄ dz infirmitatē suā i al teri⁹ lesiōz dūcē. ut. ff. e. l. iur. g. **V**e / h̄rē. puta i reda vel vehiculo uel eē ipso e q̄ **Q**uāti eo an no. nā. alit̄ b̄ v̄ba po nūt et h̄s ea. s. i. p̄n. i. **C**ōstat i h̄redē n̄ ex dāno locupletior scūs ē. ut. ff. e. inde nerac. g. h̄c qz du pla lūē ab h̄redibus sūt q̄to. q̄nda. ut. ff. de casu. l. iij. uel si lis fuerit orestata cū de fūdō ut. C. ut heres d̄fici i q̄ntū loc. f. ce. l. i.

Estiatē opponē de eo q̄ hodie p̄mo fuerit q̄ oliz a occis⁹ q̄ ab aliq̄ nā n̄ vidr̄ in b̄ casu eē penalis h̄ic addō ḡ vidr̄ ēn̄ h̄ de / b̄ i b̄ casu ad h̄redes h̄ n̄ seq̄. l. z. ei repiaē i b̄ casu q̄ n̄ sit penal̄ tñ nō ē ap̄an̄ ita vt ēn̄ h̄ d̄cat ut i b̄ exp̄. aliq̄ n̄ vidz v̄l n̄ vidz actualit̄ tñ apt⁹ ē r̄i dere uel vidē nā. alit̄ ut. ar. ff. de aq̄ cor. n. est. l. i. g. q̄ridiana. ut. ff. de flu. l. i. g. **T**e m̄cedum.

Si alius tale quid amisit culpe reus est **I**dem iur̄ est de milite si in alio loco q̄ qui ad exēcitādum mili tibz destinat⁹ est. id admi sit **S**em si putator ex ar bore d̄iecto ramo suū tu u3 t̄nseuntes occiderit si p pe viā publicā aut vicinā lez id fcm̄ est. neqz p̄clama uit ut casus euitari possit culpe reus est. si p̄clamauit neqz ille curauit precaue extra culpā est putator

Eque ext̄ culpā esse in telligit̄ si seorsuz a via for tē v̄l in medio fundo cede bat l3 n̄ p̄clamauit qz i eo lo co nulli ext̄neo ius fuerat **A**d i **P**reca si medic⁹ qui suuz tuuz secuit dere liquit curacionez. et ob id mortuus fuerit seruus cul pe reus erit **I**mpitia qz culpe ānumerat̄. veluti si medic⁹ idō suū tuū occide rit qz male eū secuerit aut p̄perā ei medicamentuz d̄ derit **I**mpetu qz mularuz quas mulio p̄t̄ imperi cīā retinere non potuit si h̄ u⁹ tu⁹ oppress⁹ fuerit cul pe re⁹ est mulio **S**z si p̄t̄ i firmitatez eas retinere non potuerit cum ali⁹ firmior eas retinere potuissz eque culpe tenet̄ **S**adez qz pla cuerunt de eo qz qui cum equo uehereēt. impetu3 ei⁹ aut p̄t̄ infirmitatē aut p̄ ter impiciā suā retinere n̄ potuerit **H**is autez **A** bis legis quāti id in eo an no plurime fuerit illa sen tentia exp̄mitur vt si quis hominez tuū q̄ hodie clau

Illis ea q̄ dixim⁹ p̄ totū hūc ti. **M** **I** h̄reditatē i le ge ei acq̄l. dānū oseq̄m̄ et amisse dicim⁹ qd̄ aut oseq̄ potui m⁹ aut erogare cogim⁹. ut. ff. e. l. p̄ide. et. l. si suū occi. et. **I** si seruum meū **T** vel ex omedis q̄ cāta bat de omedia et vn⁹ sine alio cātare nefei ebat n̄ **Q**ui sup̄h̄t. fac. ar. ostra. ff. d̄ ac. ep. si steril. g. c. p̄ ven ditorē. et de pi. et o/ mo. rei v̄di. l. i. **L**iberz dānū. f. q̄n ti fuerit i āno retro. ut. s. e. in prim.

duz aut m̄ac⁹ aut lusc⁹ e rit occiderit qui in eo āno integer aut p̄ciosus fuerit n̄ t̄ati teneat̄ quāti hodie erit l3 quāti eo anno pluri mi fuerit **Q**ua racione cre dituz est penalē esse huius leḡ adionez. qz non solum t̄ati q̄sqz obligat̄ quātum dāni dederit l3 aliq̄n longi pluris. **I**deoqz ostat in he redez eā adionez n̄ t̄nfire. que t̄nfitura fuissz si v̄l dā nu3 nunqz lis estimaretur. **I**llud non ex **A**bis leḡ l3 ex int̄ptacione placuit. n̄ soluz pempti corpis esti macionem habendā esse se cunduz ea q̄ p̄dixim⁹ l3 eo āpli⁹ q̄c q̄d p̄teā pemp to eo corpe dāni nobis il latum fuerit. veluti si suuz tuuz heredē ab aliq̄ insti tutuz ātea q̄s occiderit q̄ uis iussu tuo h̄reditatē ad ierit. **N**ā hereditatis qz a misse rōem esse habendaz constat **S**tem si ex pari mularum vnam vel ex qua drigis eq̄rum vnum quis occiderit. vel ex omedis v nus huius occisus fuerit nō soluz occisi sit estimacio. l3 eo āpli⁹ id qz oputatur q̄n ti depreciatisunt qui sup̄ sunt **L**iberum autem est ei cuius hui⁹ occisus fuerit ex iudicio p̄uato legis ac qui ē dānum persequi et capital̄ criminis eum reuz facere **C**aput scd̄z legis ac quillie in vsu n̄ est **C**apite terciō de omni cetero dāno cauetur **S**taqz si quis seruum meum vel eā quadrupedez que pecudū

Capital̄ em̄is. f. leg. cor. nel. de sic. ut. ff. e. l. inde nerac. et. g. si dolo hui⁹ et. g. h̄ et si nā et. p̄ suo occi so ea lege agit̄ ut. p̄ libo. ut. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. g. i. donec tñ agit̄ vna n̄ pote rit agi reliq̄. ut. ff. d̄ publicē iudic. l. iij. et. ff. vi. bo. rap. l. i. g. i. h̄ p̄ acto vno aget reliq̄. ut. C. q̄n cui⁹ actō p̄ui. c. l. i. et. ff. vi. bo. rap. l. ij. g. i. **C**apite dāz no. qd̄. f. n̄ omet̄ i p̄ mo capite. ut. s. e. in prim.

a **R**upti. quod verbum est legis tereij capitis
b **S**ufficere si nō ē nouū ut spāliter q̄busdā enumeratis
 gnalit̄ subiciat̄ v̄bū m̄ q̄ singula opletat̄. ut. ff. e. si vuis
 seruum. §. inquit lex.
c **I**llud aut culpa.
 eē leuissima. ut. ff. e. i
 le. acquilia. l. leuissi
 ma. alias nō. ut. s. e.
 iniuria.
d **E**x. s. tercio qd
 eī loco scdi.
e **D**āno. i. dāno da
 to in ceteris rebus
f **R**ex. §. q̄re minuf
 spacium i terco capi
 te q̄ m̄ pmo. §. quia
 m̄ pmo grauius deli
 qd et ido §. iij. p̄iit.
 ut. ff. de of. p̄. l. diu.
 et meli⁹. fa. lex p̄ce
 dēs
g **A**t nec v̄bū adiz
 citur. i. nō est positū
 i s̄cio capite
h **R**omanā. ergo ē
 plebiscitum. qd v̄z
 ē. ut. ff. e. l. i. et. s. de
 iue na §. plebiscitum
i **P**rima pte. q̄ em̄
 in p̄facōe d̄nr in oē
 ctibz repetita credū
 tur. ut. ff. de v̄. ob. l.
 ticia. §. idē. i. §. a. l.
 q̄ sic. et. ff. de re. du.
 l. si. et. C. fam. h̄. c. l.
 q̄ciēs. a. ff. de ad. m
 sti. l. v̄. vuis. et. ff. de
 act. ep̄. l. si venditor
 hoīs. et. ff. de oē h̄e.
 emp̄. q̄ fūdū. a. del.
 iij. et. l. repetēdis. et
 de adi. et demō. l. a
 uia. et. l. libtis. et. ff.
 del. iij. lat⁹. a. ff. de
 fū. i. l. t̄ruc. leg. l. iij. et
 l. sepe. §. ḡayo. et. ff.
 s̄ pact. do. c. p̄. §. ar
 gumēta oēria sūt. ff.
 de an. leg. l. sepe. al.
 ff. de adim. le. l. sepa
 et. ff. de fideicō. l. si.
 §. i. et. ff. de h̄re. i. l. i.
 l. sabin⁹. v̄z jo.
k **C**eterū placuit qz
 q̄ occasione dāni dat
 dāni dedisse vid̄. vt
 ff. e. l. q̄ occidit. §. m
 hac q̄ actōne
l **A**ctō dā. s. l. acq̄l.
 et n̄lomin⁹ in factum
 ut. ff. e. l. si obliet. §.
 si quis hoiez.
m **E**z si q̄s. ō diffi
 cult̄. immo facile. vt.
 ff. e. l. q̄ actōe. i. fi
n **A**cquilia. i. dircā

numero est vulnerauerit si
 ue eā q̄drupedē q̄ pecudū
 numero non est veluti ca
 nez aut ferā bestiā vulnera
 uerit aut occiderit h̄ capite
 tercio actio cōstituit̄ in
 ceteris q̄s omnibz animal
 bz **I**tez in omnibz rebz
 q̄ anima carēt dānū p̄ iniu
 riā datū hac pte vendica
 tur si qd eniz ustuz aut ru
 ptum ā fracm̄ fuerit actio
 ex h̄ capite ostituit̄ q̄q̄ so
 la rupti appellacio in oēs
 istas cās poterit sufficere
Ruptum eniz intelligit̄
 qd quoqm̄ corruptuz est
 Vn̄ n̄ soluz frača aut vsta
 s̄ ec̄ scissa ⁊ collisa ⁊ effusa
 et quoqm̄ p̄pta atqz de
 tiora scā h̄ v̄bo otinent̄.
Udeniqz tr̄sum ē. si q̄s in
 alienū vinū aut oleuz id mi
 scuerit q̄ nat̄al̄ bonitas vi
 ni aut olei corrumpere. ex
 hac pte legis acquilie euz
 teneri **I**llud palam est.
 sicut ex primo capite ita
 demum quisqz teneē si do
 lo aut culpa eius hō aut q̄
 drupes occis⁹ occisaue fu
 erit ita ex hoc capite aut
 dolo aut culpa et decepto
 damno quenq̄ teneri ex
 hoc tamen capite non qn̄
 ti in eo anno. s̄ quātū in di
 ebz. xxx. p̄ximus res fuerit
 obligatur is qui dānum d
 derit. **A**t nec plurimi quid
 v̄bū adicitur. s̄ sabino re
 cte placuit p̄inde haben
 dā estimacionez ac si eciaz
 hac pte plurimi v̄bū adie
 ctū fuissz. **N**ā plebē roma
 nā q̄ acq̄lio tribuno intro
 gātē hac lege tulit con

actōe leg. acquilie. Subsidiaria q̄ i dānis dā. que lege ac
 o **I**n sc̄m actōe. id ē **Q**uilia non op̄rehēdūt. ul̄ n̄ tenē
 tur. ut. ff. e. si vuis. e. §. fi. et vid̄: h̄ ēē p̄re zia. ut. ff. s̄ p̄re. v̄
 l. actō num.
p **S**i q̄s miscdia. s̄
 si non ductus miseri
 cordia dā. futti. ut.
 ff. de dolo. l. et ele
 gāt. §. idem labeo.
q **C**ōpeditū. est ei
 dolo. p̄mū. ut. ff. s̄
 pos. l. si hoiez. i. §. r.
r **V**t fugēt h̄ nō q̄
 q̄nqz dāni dā. a cor
 pe i corp⁹. et tūc lo
 cū h̄z actō leg. acq̄lie
 dircā q̄nqz a n̄ corpe
 i corp⁹ vtz p̄ multa
 exēpla. s̄. p̄. §. q̄nqz
 ecōt̄rio s̄ corpe i nō
 corp⁹ ut si ānū lū ex
 culli ut i aq̄ cadz vt
 ff. e. si fu⁹ v̄vū. §. si q̄
 s̄ manu. et i h̄is duo
 bz h̄z loc̄ uti actō le
 gis acq̄lie. et n̄lomi⁹
 i sc̄m v̄z jo. ut. ff. e. l.
 que admodū. §. m̄grā
 t⁹. al. municipales ē
 i vtroqz casu vtrūqz
 reperia dari. v̄. jo. ut
 ff. vi. bo. rap. l. ij. §.
 si publicā. **Q**nqz a nō
 corpe i n̄ corp⁹. a tē
 subsidiaria i sc̄m ope
 tit. ut. ff. e. si vuis. §.
 fi. **D**e q̄ actōe i sc̄z q̄t
 h̄z nat̄as. dic. ut dixi
 m⁹. §. d̄ i d̄ic. §. fi.
 tentā fuisse q̄ p̄ma pte eo
 v̄bo v̄sa est **C**eterū pla
 cuit ita demū dircāz ex
 hac lege actōez esse si quis
 precipue corpe suo dānuz
 dederit ideoqz in eū qui a
 lio modo dānū dederit vti
 les actōes dari solēt. velu
 ti si q̄s hominē alienū aut
 pecus ita in cluserit ut fa
 me necare. aut iumentuz
 ita vehementer egerit ut
 rumpetur aut pecul̄ int̄m̄
 exagitauerit ut p̄cipitare
 tur ā si q̄s alieno suo p̄su
 serit ut arborē ascēdēt ul̄
 in puteuz descenderz et is
 ascendēdo vl̄ descendēdo
 aut mortuus ā aliq̄ pte le
 s⁹erit vtilis actio in eum
 datur. **S**ed si quis alie
 nū suum aut de ponte ā d
 ripa in flumen deiecerit et
 is suffocat⁹ fuerit eo q̄ p̄
 iecit corpe suo dānū de
 disse n̄ difficū t̄ intelligi po
 test. ideoqz ipsa lege acq̄
 lia teneē. **S**i si non corpe
 damnum fuerit datū neqz
 corpus lesum fuerit. s̄ alio
 mō alicui dānū ottingit cū
 non sufficit neqz dircā ne
 qz vtil̄ acq̄la. placuit euz
 q̄ obnoxius fuerit in sc̄m a
 ctione teneri. veluti si quis
 miscdia ductus alienum v̄
 uum op̄editum soluerit ut
 fugeret. **D**e iniurijs
Generaliē iniuria
 d̄: om̄e qd non iu
 re fit. **S**pealiē ali
 as otumelia que a otēmnē
 do dcā ē quā greci
 appellāt alias culpa quod
 greci ad dēn̄ sic in
 lege acq̄lia dānuz iniuria

s **D**e iniurijs p̄ alia
 puata d̄icta et d̄ ius
 r̄ij̄ poit̄ qd puatū ē
 d̄ictū. i. n̄ p̄bicum.
 nec ei cuiuslibz op̄etit
 h̄ iniuriato t̄m̄. ut. §. e.
 §. i. sūma et. C. e. mu
 riaz. n̄ i caū fallit p̄
 famosū libellū. ut. C.
 de famo. libel. l. ita

Generalis. fac. ff. e. l. i. / omittit iudex qm̄ dē equi/
 u. In iusticia. p̄tate. / tate. p̄nūciat. iniusticiā qm̄
 dē strictū ius. in iqtatē et iniusticiā qm̄ dē vtrūq. p̄
 Accipisse dicit. f. ille dē quē est iudicatū nūciat
 In iuria. hic prose
 quitur prout hoc ti-
 tulo accipitur.
 3. Cōuiciū. q̄si suo
 cui. cū in vni plures
 vocel. p̄ferūt. ut. ff.
 e. J. ap̄d labeonem.
 q̄. conuiciū. ac.
 a. Quasi debitoris.
 cum n. est. ut. ff. et. ff.
 e. l. iniurie.
 b. Qui intelligebat
 ex affectu ei fit iniuria.
 ut. ff. e. l. iij. Sed qd
 si erat vere debitor.
 adhuc vidē. id ē. nich
 adeo dūz. ē. q̄. famili
 aritates p̄pamq. os
 stendi. Quid ei tā. diu
 rū. tā. inhumanū. q̄. pu
 blicacōe. p̄pamq. e.
 rū. fami. et. paup̄tas
 rez. detegi. et. vilita
 tē. h. est. ut. C. qm̄. n. q̄.
 h. dē. q̄. rta. p̄. ex. bo.
 de. l. iij. g. i. Sed dico
 dē. si. iure. eū. puocauit
 vel. meū. debitorē. ap
 pellauit. eū. esse. ut.
 ar. ff. e. eū. q̄. in. prim.
 e. Fieret. nisi. nocens
 erat. nā. p̄ca. nocent
 um. nota. esse. expedit.
 ut. ff. e. l. eū. q̄. i. prim.
 d. Memfamilial. ma
 trefamilias. dicimus
 q̄. ē. note. auctoritatis
 et. honeste. vite. i. do
 mo. sua. ut. ff. de. lib.
 erbi. l. iij. g. fi. a. ff. S.
 hns. q̄. sunt. sui. vel. ali
 ut. l. nā. cuiū. ac.
 e. Pretentatū. p̄re
 tagenus. est. vestis. q̄.
 nobiliores. eues. ro
 miz. solebant. vti. vñ
 si. alius. q̄. cui. p̄missuz
 erat. deferebat. in. ali
 cui. p̄sone. ē. te. ignoz
 mimam. iniuria. p̄. te
 nebatur. illi. quē. mfe/
 ctabat. Affectari. est
 frequēter. seq̄. sic. ple
 riq. Sed. attentare
 est. blando. smone. pu
 dicatū. a. alicuius. impe
 tere. ut. ff. e. J. ap̄d. labeonē. g. aliud. f. Cui. i. a. alie. 9
 g. Plurimis. modis. q̄. notant. ff. e. p. totum.
 h. Parē. in. p̄tate. h. z. si. ille. q̄. iniuriā. facit. scit. eos. esse. i. po
 testate. l. z. ignoz. i. cui. p̄tate. sint. alio. qui. non. sic. nec. mari
 to. si. muliere. viduā. credat. ut. ff. e. l. eum. q̄. nocētē. g. fi.
 i. Per. vxorē. v. sponz. ut. ff. e. J. ap̄d. g. sponzum. q̄.

datuz accipit. alias iniq. =
 tas et iniusticia quā greci
 vocāt cū ei p̄tor
 vel iudex non iure dē quez
 p̄nūciat iniuriā accepit.
 sed. In iuria at̄. omittit
 non solū. euz. q̄. pugno. pul
 satus. aut. fustibz. cesus. vel
 eciā. verberatus. erit. s. z. ec
 cui. ouiciū. fcm̄. fuerit. siue
 cui. bona. q̄. debitoris. q̄.
 nihil. deberet. possessa. fue
 rint. ab. eo. q̄. intelligebat
 nihil. eum. sibi. deberi. vel. si
 quis. ad. infamiā. alicui. li
 belluz. aut. carm̄. aut. histo
 riā. sc̄pserit. oposuerit. edi
 derit. doloue. malo. fecerit.
 q̄. quid. eorū. fierz. siue. quis
 m̄. emfamilias. aut. p̄texta
 tū. p̄textat. aue. affectat. fu
 erit. siue. cuius. pudicia. at
 temptata. esse. dicet. et. de
 niq. alijs. plurimis. modis
 admitti. iniuriā. manifestū
 est. Patitur. autem. quis
 iniuriā. n̄. solū. p̄. semetip̄m.
 s. z. eciā. p̄. liberos. suos. q̄. in
 p̄tate. h. z. J. rez. p̄. vxores. su
 am. id. eniz. magis. p̄. ualuit.
 Itaq. si. filie. alicui. que
 titio. nupta. est. iniuriā. fece
 ris. n̄. soluz. filie. noie. tecum
 iniuriaruz. agi. p̄t. s. z. ec. q̄. z.
 p̄tis. et. mariti. noie. Con
 tra. autez. si. viro. iniuria. fa
 cta. sit. vxor. iniuriaruz. agē
 non. p̄t. Defēdi. eniz. vxores

Ataq. s. z. ec. p̄tis. l. z. in. p̄tate. p̄tis. ei. n̄. eēt. ut. ff. e. l. i.
 i. Cui. i. femie. / ria. q̄. n̄. tū. ad. h. ut. agat. f. inspe. do. iure
 m. Seruis. nulla. in iu. / cui. h. sic. inspecto. iure. nat. ali. ut.
 ff. e. eū. q̄. g. i. et. ff. de. hys. q̄. sunt. sui. vel. ali. iut. l. iij. et. s. d.
 hys. q̄. sūt. sui. vel. ali. iut.
 g. fi. q̄. sūt. offrie.
 n. Per. libos. i. filios
 o. Attroc. q̄. equū
 fit. p̄. Et. qd. apte. re
 petea. ē. id. omittū. fu
 erit. qd. n̄. h. at. nō. in
 dñi. otumeliā. h. sui. tā
 tū. n̄. adhuc. n̄. dz. iul
 ta. h. liq. a. p̄tore. ut. ff.
 e. J. ap̄d. labeonē. g.
 si. q̄. sic. fecit.
 q. Dñi. h̄. p̄. hys
 duobz. casibz. dño. da
 tur. actō. s. est. siue. ad
 ei. otueliā. fiat. i iuria
 siue. su. atrocit. h̄. b̄. ē.
 a. tūc. dñs. agz. p̄. i iu
 ria. h̄. fcāz. n̄. in. sui
 noie. q̄. suo. opetat
 actō. h̄. i. p̄. cau. suo. no
 mie. p̄. i iuria. f. sibi. o
 missa. v. h̄. casū. n̄.
 solū. i. supiori. cau. q̄.
 ad. otueliā. dñi. fcā. ē.
 iniuria
 s. Dñs. ymo. p̄. pte
 dñi. ut. ff. e. l. i. h̄. n̄. esse
 oē. So. n̄. oē. dic. si. res
 ē. intelligat. nā. qui
 libz. agit. r. oē. dimidie
 ut. si. duo. sūt. vñ. nobi
 lis. ali. i. ḡ. bil. si. suus
 ellz. tot. nobilis. age
 ret. miuē. in. p̄. nunc
 g. agz. i. p̄. ignobilis
 at. agerz. in. p̄. si. esset
 tot. su. su. nūc. er/
 go. agit. in. quinq. et
 ita. quilibz. p̄. pte. sua
 et. rō. digtatis. habe/
 tur. v. l. ibi. erāt. paēs
 per. omnia. domini
 t. Sed. ex. dominoz. quasi. dicerz. nō. ex. sui. p̄sone
 u. Mag. q̄. titio. otumeliā. vsu. fructus. fcā. sit. ut. ff. e. l. i.
 p. Meuo. nisi. ad. itez. g. si. vsu. fruct. a. g. item. si. liberum.
 p. Tibi. non. solum. ei. Accur. sius.
 z. In. contumeliā. nec. minus. ipse. iniuriaruz. agz. ideo. in
 fructuario. distingui. optet. ut. ff. e. J. rem. g. J. rez. si. liberū

De iniuria

Marginal notes on the left edge of the page, including fragments of text from the adjacent page.

A Mebr. puta manū vel pedē. **B** Quidē ruptū. i. de /
C Talio. i. similitudo supplicij. ut mebrū p mebro tēuātū
D Mag. h. ē rō n ad pprimū. h. ad illū qd erat pena taliois
E Estimauerit. p. fac
 mntū taracōe iudicij s.
F Honoraria. fa. s.
 S. iur. na. gē. g. p. pone
G Crustiacō. bant
 pposita actōe iuriaz
 rū p. toria. q. āno cōti
 nuo tollit. ut. C. e. l. si
 n. quicij. n. in casu vbi
 in vtili datur. ut. ff.
 q. metus. cā. l. si cum
 excep. g. post annum.
H Actōe. i. castaldo
I Doie. q. modestin
 vel mediastin. g. ut
 ff. nau. cau. sta. l. i. g.
K Spedito. n.
 i. i. eo suo q. nullā af
 fert aliā vtilitatē. h.
 tantum ligatus stat.
L Lex corne. ideo
 sic dca. q. corneli. fil
 la p. fcūs p. us eam fe/
 cit. ut. ff. de accusa. l.
 hos accusaē. i. fi. l.
M Introduxit. s. di
 cta. l. cor. i. q. actōe o
 dēnacō sit estimacōe
 iustit. in litem. ut. ff.
 e. m. ostōibz. Sed nū
 qd hys casibz q. tres
 sūt. ex. l. cor. est pe/
 tua h. actō. dicūt qui
 damvt. **A**. q. sic. cuz
 omis actō ex. l. desce
 dēs sit ppetuavt. i. de
 ppetu. a. tē. act. i. p. n.
 h. jo. dē. dic. ei. sp. eam
 āno otinuo tolli. ut.
 C. e. l. si non comuicij
Et nō q. hys tēz casu
 bus est ciuil. alē vbi
 q. p. toria cū a p. tore
 sit mductayt. ff. e. l.
 p. tor.
N Pulsatū. sine doz
O Verbatū. lore.
 s. ē doloē. ut. ff. e. l.
 cor. g. i. p. **P** Domū
 facit. ff. de hys qui
 deie. vel effu. l. i. g.
 habitare
Q Atrox. ideo a
 trox iniuria ab alia se
 pat. q. sit mior vt p. b.
 mag. punit. ut. ff. e.
 g. pena at et fac. ff. e.
 l. p. tor. edict. g. atro
 cē. a. g. p. n. l. a. l. vul
 neris. et. l. se. **E**x scō mag. q. ex p. cio rei. ut. ff. d. icē. l. pe
 di. g. i.
R Humili que sit humil. dic. ut. C. s. in cel. nup. l. humilem
S Liberis. q. b. adūsus p. tentes a p. ronos agē p. mittit. fi

Pena at iniuriarum ex
 lege. xij. ta. introducta est
 ppter mebrū q. dez ruptuz
 talio erat ppter os. v. o. fra
 ctuz nūmarie pene erāt cō
 stitute q. h. in magna vete
 ruz paup. tate. **S**ed po
 stea p. tores p. mittebāt ip
 sis q. iniuriā passi sunt eam
 estimacōe. ut iudex v. l. tātī
 odēnet q. nti iniuriā passus
 estimauerit v. l. minorisp
 ut ei visus fuerit. **S**z pe
 na iniurie q. ex lege. xij. ta.
 introducta est in desuetu
 dinez abijt. quā at p. tores
 introduxerunt q. ec. hono
 raria appellat in iudicij
 freqntat. **N**ā h. m. gradum
 dignitatis viteq. honesta
 tez crescit aut minuit exti
 macio iniurie. **Q**ui grad
 odemnacōis et in seruili
 p. sona non immerito sua
 ut aliud in suo actore ali
 id in medij act. homine ali
 id in vilissimo opedito ius e
 stimacionis constituatur.
Sed a lex cornelia que
 d. iniurijs loquit et iniuria
 rum actionez introduxit.
Que opetit ob eam rem q.
 se pulsatum quis ūberatū
 ue vel domū suā v. introi
 tā esse dicat. **D**omum aut
 accipim. h. ue in p. pa. domo
 q. s. habitaret. h. ue in con
 ducta vel g. ratis h. ue ho
 spicio tcept. h. **A**trox
 iniuria estimatur vel ex fa
 cto veluti si quis ab aliquo

fit atrox iniuria scā eis a pētibz a p. ronis ut. ff. e. l. p. tor. edit
 g. p. rca illo t. **I**n oculo v. l. i. ore ut. ff. e. l. p. tor. g. fi. et. l.
 se. **U** Filiofa. n. q. scā iniuria filio due actōes nascuntur
 utriusq. exercitū cō /
 petit patri. ut. ff. e. fi
 vnus. g. filiofa. et. l.
 p. h. facta iniuria p. ri
 non ido filio agz
P rōmij. s. aliq. n.
 et sic due negacōnes
 faciūt vnā affirmacō
 nē. **A**gē et sic tol
 lit vnū iudiciū p. ali
 ud. cū t. v. t. e. u. q. sit p.
 ductū ad vindictā vt
 ff. e. p. tor. g. i. a. l. q.
 secum. secus si altera
 esset de re familiari.
 ut. C. q. n. ciuilis actō
 ē. p. l. i. et ideo si d. m
 iuria atroci actū ē m
 iurē. n. l. om. n. p. t. agi.
 l. acq. l. ad damnum.
 a. econuerso. nec emz
 in actōne iniuriarum
 agit ad dānum ut ad
 dānum h. ad otumeli
 am. ut. ff. e. l. **T**ē la
 beo. g. si q. s. h. bato
Quod dictum est
 ut. s. e. g. pena in fi
Pena pecuniaria
 actori danda.
A t. r. ordiaria. s. ca
 pitis vel stat. si iudi
 ci sedeat. vel pecunis
 ariā inferēdā fisco n.
 actori ut. ff. e. l. frac.
C ostō. ut. C. e. l. si
Illestres. h. i. h. i. t.
 qui t. m. n. o. s. e. illustres
 sūt a nō digtate. illi
 at sūt sup. eos qui et
 digtate et admim. f. s.
 tōem h. n. t. sup. q. s. ne
 mo est nisi impator.
 q. d. dicv. n. d. u. i. m. aut.
 ut ab illust. et q. su
 pra eos sūt coll. v.
A t. o. z. i. accusati
 ones et est spāle. al.
 o. tra. ut. ff. de p. cuē.
 l. l. g. ad actōes et.
 ff. de public. iud. l.
 p. n. l. g. ad crimen
A p. a. r. z. dic. ergo
 h. casu ei. leg. si vis.
V t. cui. i. alicui
M a. l. i. m. a. r. i. l. l. a
P e. r. c. u. t. e. r. u. r. h.
 vid. q. ex tali osilio
 nō teneatur. ut. s. de
 obli. que ex delict. naf. g. ope. in fi. g. h. dic. ut ibi diximus
Tem ar. contra. s. man. g. tua tantū. ibi quia nemo ex con
 filio.
Dissimulacōe. ut si r. i. s. v. l. l. u. s. v. l. o. m. e. d. i. c. e. o. p. o. s. t. e. a. **T**ē

tollit nudo pacto ipso iur. ut. ff. de pac. si tibi. q. q. ad. o. nes. q. n. q. d. e. nata eia stati fca iniuria. an ita demu si di cat ad aim reuoco. q. d. vltimu dixit bul. ut dnt. h. ete ymo e nata stati iniuria. nec ei ex tuo cacoe ad aim vel h. talibus nascit h. actio. h. ex otia. lia. ut. ff. de pac. l. si vn. q. pactus. Te quo aboleat h. n. ellz nata. ete nullo mo. ut. ff. de iusto rup. testa. l. na et fi post. q. post defcm. a ff. de h. obli. l. dec. i.

Aboluerit. non enim optz dice ad aim reuoco. h. suffic si tma / neat irat. et ei no re coaliat. Sed qd si in vltia voluntate in pe nitencia imittit q. co ad. morte a postea oualet. nuquid rena sci. vidt q. sic. ut ar. s. de dona. ca. mor. s. mortis ca. Te qz coactus remittit vns ptoz ratu si h. ut. ff. q. me ca. l. i. S. con. dico qz fuit semel ex imda. vni i petuum resuscitari n. pt ut. ff. de sol. q. res. s. areaz. Te psumo qz petuo voluerit imittit. siue oualgerit siue n. nam alias non potit bene peitere. psumu s. eu no fuisse immemore sine salutis ut. C. ad l. lul. repe. l. fi. Te e of ad id qd h. die nu da voluntate tolli hac ad. ff. de negg. l. p. p. i. nam quo mo. z. h. ete abimicio tollit nuda voluntate et simplici. vel vnus tm. h. si semel ad amiz miz reuocauerit. no remittitur per nudaz voluntatem. h. p. vo luntate nuda h. vel pacto exp. h. sic ec. ipso iure. ut dem est p. l. ff. de pactis. si ti bi. q. quedam

De obligatōnibz q: de obligacionibz ex malefitō dixim. seqtur de hijs q ex quasi malefitō sūt. sit p. familias iudex siue filiuffamilias. Te iudex. siue. h. qn e filiuffamilias p. de peculio teneat i qntu fuit i peculio. e si filiuffa. litē suā fec vt ita sint duo spalia. et qz dae de peculio lz sit q. ma / lesicū qd n. e. al. ut. ff. de hijs q. die. ul. effu. l. i. q. si fili. Te qz inspicit tps q. fec litē suā i odēnādo. lz alias r. iudica / te tps spectat. ut. ff. de pecul. l. q. sit. et. p. bat. l. ff. de iu / di. l. si filiuffa. v. dic q. fili. q. oueit ut no. in dca. l. si filiuffa. m. Litē suā. i. o. trouiā vel litigū. ut in id teneat ipse i q. leht aliqz. et lz qn p. ignorantia vel p. impitiā. ut. j. sequit nam si dolo. tunc non hz locum h. ti. h. ex malefitō tenetur.

otinebit q dolo fecit iniu-
ria vel pcuravit ut cui ma
la pugno pcutetur. **U**z
hec actio dissimulatione a
boletur et ido si qs iniuria
dereliqrit hoc est stati pas
sus ad animum suū non re
uocauerit. postea ex peni
tencia remissam iniuriam
non poterit recolare

**De obligacionibz que ex
quasi delicto nascuntur.**

A iudex litez suas
fecerit non ppe ex
malefitio obligat9 videat
Sed qz neqz ex malefi
cio neqz ex otractu obliga
t9 est et vtiqz p. cecasse ali
quid intelligit licet p im
prudenti am ido videat q. si
ex malefitio teneri et in qn
tū de ea re equū religioni
iudicatis videbit penam
sustinebit. **I**tem is ex cu
iul cenaculo vel ppo ipsius
vel oducto vel in quo gra
tis habitabat deiectum effu
siue aliquid est ita ut ali
cui nocerz q. si ex malefitio
obligat9 intelligitur.

Ido at ex malefitio n. ppe
obligat9 intelligit. qz ple

et fit infamis. ut. C. de pena iud. q. male iudi. l. fi. ac. S. n. n. qd h. oia i arbitro loc hnt. dic. jo. q. sic. ut. C. de pac. l. si q. in oscribendo. Alij oē. cū possit pena peti tm. a nec snia va let. ut. C. de arbi. l. i. et. l. ij. et marie v. noua iura q. loquūt ē iuratu ab arbitro vel a p. tribz. h. q. n. l. ei erit p. ter sa. cm. vt i aut. de iud. s. qz. vo. co. l. vj. h. ete p. ma snia vera est. nec ob.

rūqz ob alci9 culpā tene
tur aut hui a liberi. **C**ui
filiis est is qui ea pte qua
vulgo iter fieri solz id posi
tum aut suspensum habet
q. pt si ceciderit alicui no
cere. quo casu pena. x. au
reorum ostituta est. **D**e
eo vero qd deiectum effu
siue ē dupli qnti danū da
tuz sit ostituta est actio

Ob hoīem ho liberum
occisū. aureoruz pena cō
stituitur. si ho viuet noci
tumqz ei eē diceat. qntum
ob eā rez equuz iudici vid
tur actō dae. iudex eniz o
putat d. mercedes medi
cis p. stitas. ceteraqz impē
dia. q. in curacōne fca sunt
p. tea oparuz quibus caru
it aut caritur9 est ob id q.
inutil fact9 est. **S**i filius
familias seorsum a patre
habitauerit et quid ex ce
naculo eius deiectum effu
siue fuerit siue qd posituz
suspensumue habuerit. e9
casus piculos9 est iuliano
placuit in p. rem nullam eē
actionem s. cum ipso filio
agendum esse qd et in filio

h. aut. qz nihil erit ei. i. arbitro p. sacz zē. s. ut possit cogere p. tel suo stare iudicō vel eis. i. p. tribz. n. vo cabit alterā p. te p. iu rā. h. et oē arbitrum agz ut dēz ē a p. actō nē i fcm. ut. j. e. s. fi. n. fecerit. i. male iu dicauerit o. **E**x cō trac. vel q. si p. **I**do videtur ut si dubita uit ēca legem fusiā camnā durius puniē fiat in. l. illa gall9 ac quilus mitius puma tur a h. qn no fuit da ta pecunia iudici vel p. missa alias graues pene sequerēt. ut. C. de pena iud. q. male iudi. aut. nouo iure. et fa. ad h. h. ff. de vat. et exoz. o. g. l. fi. alias. i. q. **U**ter is. habitabat hospes plac ne non teneat h. is qui hospitiū dederit. ut. ff. de hijs q. deiece. vel effu. l. i. q. p. n. l. e. **I**do posituz lz ipe no posuerit. **S**i ceciderit. no ei spectat ut noceat. **P**ena p. standā u. **D**ecē aureoz. ul. solidoz. ut. ff. de hijs q. deiece. vel effu. l. i. si ue ro. s. p. toz. q. fi. a. tē dica. actōz in fcm fo re annuam. ut. ff. de popur. act. l. fi. **D**e eo ē actō p. pes tua. q. h. redi. dat. h. im h. redē n. dat. ut. ff. de hijs q. die. vel ef. l. fi. v. eo. s. h. autez actio.

Umāqz ginta. et sdeo ēra pena statuit. quia non p. t. est ma cō liberi corpis fieri. ut. ff. ad. l. ro. s. iac. l. ij. s. ij. et cō / petit h. actō it. anū. a. nec h. redi. nec i. h. redē. dat. ē sit penat et p. larif. q. p. dae ei cui9 mag. infest. ut. ff. q. deie. vel ef. si vero. s. q. at. **P**etua sibi. h. alij puta h. redi. p. eo si mortu9 **A**ctō dae. p. ē anual. dat. ut. ff. de hijs q. deiece. vel effu. l. i. si vero plures. s. hec actio. **A** fact9 est qz difficilimū est estimare futuras opera9. **S**i filius seorsum. idest separatus a patre **P**ullā eē de peculio. ut. ff. de hijs q. die. uel effu. l. i. et. l. si fili9. **S**uā fecerit. i. si sine p. re h. i. tauerit al. p. de pecu lio teneat. ut. ff. de iudi. si fili9. s. jo. vel dic. idē. s. ut teneat

ipse filio hitet vel si cu patre s3 ec sm ago pr h tenetur s
 peculio ut dictu est p. l. ff. de hys q deie. vel effu. l. i. g. si fi
 lius filio v o odenato a ibi pr tenet de peculio. e vidat qfi
 qfio i filio p sniaz. ut. ff. de norali. act. l. e. si odenat. a
 ff. de peculi. l. ij. g. ides sebit. Te exercitor qd fit. dic. ut. j.
 a **Ex maleficio. i. actioe i fem i duplu. ut** **L** q cu eo. g. ij.
 ff. nau. cau. sta. l. i. fi.
 et. ff. de furt. adusus
 nau. cau. sta. l. fi. Te
 est et alia i fem actio
 q est ex eo stractu s
 recepto. ut. ff. nau. ca
 sta. l. i. in pn. sul qf
 b **Ex strac. s. strac**
 tu. c. **Aliqtemus cul**
 pe. facit. ff. ad. l. acq
 li. fi fu. fuu. g. pcul
 et. ff. furti adu. nau.
 cau. sta. l. i. g. pnf.
 d **Aut casib. s. sup**
 dictis omib.
 e **Que heredi. pati**
 eti mura. h in casu s
 suspenso no dat here
 di. ut diximus. s. e. g.
 ob hoem. Et nota h
 dram inter a d o z ex
 maleficio a q. na vbi
 est ex maleficio si plu
 res sunt quilibz in solidum conuenitur. h sec9 i hac actione
 ex q. maleficio. ut. C. s. odi. furti. l. i. et. ff. nau. cau. sta. l. i.
 et. l. fi. g. si plures. Te in actioe ex maleficio vn9 soluendo si
 liberat aliu. h i hac sic. ut. ff. nau. cau. sta. l. i. g. possimus.
 Te furi no ocedut actioes ex maleficio. ut. ff. nau. cau. sta.
 h a ipi. h i actioe ex q. maleficio ocedut. ut deo. g. possimus
 dat ec h actio n ocella. ut. ff. de hys q. ete. vel effu. l. i. h o
 pl. el. g. cu at. Te hee gnali9 dat hredibz actioz ut h q. i l
 le q. h i ex maleficio. ut. j. de ppe. et te. act. g. sed hereditibus
 f **Adusus hredes. ut. ff. s. iud. l. iul. ast. a. ff. nau. cau. sta.**
 l. fi. g. pnf. **g. De actioibz. id poit i pli. qz ples actioes.**
 fut. ut. j. e. p totu s3 cu sint plures. qre in singula nio dif
 fime. ut. j. e. g. i. **h. l. 3** sit nis singula tñ ponit ut genus ut
 in alijs diffioibz ottingit. et sub se oes otmet actioes **Item**
 quare non dixit de agedo. **h. l. qz illud e facti. hoc iur.**

S vpest. s3 qd supel. **h. forma. ut. s. de iur. na. g. fi.**
Vel die q. s. e. ctatu e de obligacoibz. qz filie fut.
 actioes. ut. ff. s. pecu. l. i. g. ea obligaco. et. s. de v.
 ob. in pn. ideo de filia p9 mtem poit q. i ordine successorio.
 i **Acto at nl. no q actio qnz p actu poit. ut. i. aut. s. n. alie.**
 g. si minus. in fi. et. C. de sacros. ec. aut. hoc ius porrectu
 et de dona. inter vi. et vx. l. in. g. scienduz. eca medium qnz
 p accusatde emiali. ut. C. qn cui. actio e. p. l. i. qnz p iure
 agendi vel pseqndi. ut. h. et. ff. e. l. mibil. Te no q illis qd
 de actioe h d. voluit pla. dicere de ca. l. q. ca sit actio. ut sic
 apd dyaleticos d. argumetu qd ex appositione. assumpcoe
 et oclusionone ostitit. n tñ oclusio. sic apd legistas actio causa
 agedi d. ut si dica. oucio te ad. r. qz vedidi tibi equu. p. r.
 sit ide ac si dicer. ago qe te actioe ex ve. Sed ago die qd ve
 ru est aliud ee caz a aliud actioz. na obligaco e caa me actio
 nis sic ergo aliud e obligaco et aliud actio. sic et aliis e **ca**
 aliis actio **Te qz vedidi e fem l. 3 actio e ius. ut. ff. de cu. fu. l.**
 oshio. g. fi. et h. **Te pt ee qvedidi et no opetit in actio qa**
 m solutu e. vel qz imisi. vn l. s. ba. qz vedidi. n fut actio **Te**
 noia certa actio fut a iur inducta. ut ex empto et similes
 nec h e inductu ut ca sit actio si qz ergo velit dice. non pt
 qz ley n dicat. ut. ff. de supel. l. i. labeo. i. fi. l. i. h. ca eet actio

frustra dicerz lex mutari actiois nom e agit de dolo pcom
 vel petis. vel siku psonaz de qz dolo n agit p actioez
 de dolo. s3 p actioez i fem. nam ad qd mutaretur nome euz
 in ca maneret ead e. cu essz ius i sola ca ocludo ergo et dico
 q aliud e ca. a aliud est actio **Te l. 3 dixerz q noia fut actioz**
 ex empto a similes. caue tibi qz n fut actioes. s3 actioz noia
 sicut h dicto homo.
 non est homo. h sigt
 hominem

Aliud e. p. 3 g. q. o. si
 aliud erat. erat ei co
 ceptio v bozum for
 mata a mgratibus ut
 ff. de orig. iur. l. ij. g.
 deide ex hys. a. g. o. i. 3
 vn formula vulgati
 dicebatur. ut. ff. de
 furt. l. si seruus nauē
 sed hodie h solēntal
 est sublata. ut. C. de
 fornu. et impe. l. i. et
 ij. et ec eca mēdicā
 est sublata hmoi sgle
 nitas. ut. j. de mēdic.
 g. fi. s3 q erat olim
 dra mē actionez et in
 ter deā. nā et iter deā
 erat v boz. exceptio
 nes ut. j. de iter dic. m

De actionibz
S vpest ut de actio
 nibus loquamur
 actio autez nl aliis
 est q ius persequendi in
 iudicio quod sibi debetur

pn. R. ut dicem9 ibi **At hodie nulla est dra inter mē deā. a**
 actioes cu inter deā nl aliud sit q actio ptozia. ut. j. de iter dic.
 g. fi. **1. Quā ius. s. civile. vbi actio e civilis. vel ptoziuz**
 vbi actio ptozia e. nā a civiles actioes et ptozias dico h dif
 fimer. Te no q actio est ius q pseqndi. s3 obligacio e ius ppe
 qd pseqndi. Et si qrat qd sit istud ius vel nafale. vel civile.
 vel ptozium vel gētuz. **h. qz civile vel ptoziū ut mō dixi**
 mus. nec facias magnā vim ibi. qz cuz multas heat sigfica
 coes h dicto ius. ut. ff. de iusti. et iur. l. pnf. et fi. s3 e ec v/
 ni de sigtis ei9 ut dicat ius agedi vel pseqndi. **h. p deo**
 ad cui9 draz poit i diffinicoe ius cuz singula mēbra posita
 in diffinicoe ius hēant suum misteriu. **h. v. M. qz ad dram**
 rezz corpaluz h poit ut det intellige q actio sit res icorp/
 alis qd vezz e. ut. s. de rebz cor. et icor. g. i. vel meli9 dicas
 ad draz officij iudi. qd no est actio ut. ff. de minor. qz si mior
 g. fi. l. 3. **M. dicat qz offitū iudicis e actio et e p eo qd dicit**
 ley in actioe iur. fieri estimacoz iudicis offitio. ut. s. de iur.
 g. pena at. et. g. in hūma. **h. certe actio iniuriar e actio cui**
 inberet offitū iudicis. non tñ illis offitū e actio. h in factio
 pot9 h oshit. ius ei petedi p actioez mibi opetit. qd per
 offitū iudicis mitigat. **h. quid petā. h. qd estimauero.**
 nā deo estimare l. 3 iudex possit refrenae. **Est tñ qdā aliud**
 offitū qd vicē sustiz et obtiz actiois ut dicem9. **h. e. g. p. i. i.**
M. Perseqndi. h. d. ad draz exceptioes ut dicem9. j. e. g. p. i. i.
 defendunt. sic ei actioes fut arma actioz. ita exceptioes fut
 arma reoz. ut. ff. de excep. l. ij. in pn. g. illud
h. In iudico. h. die ad draz eoz q fut ecia licite et ex iudis
 ciū. n tñ fut actioes. ut si nocturnū vel diurnū fur e. vel mili
 tem deferent e milicia qz capiat. ut. ff. ad. l. acqli. l. i. in. et.
 C. qn l. 3 vnicuiqz sine iu. se. vim. l. i. et. n. j. et ppe debito/
 re fugitū qz cape possim9. ut. ff. de his q i frau. cre. l. at.
 ptoz. g. si sbitore. l. 3 qd exponat. l. ibi q capte fut aucte
 iudicis **o. Debet. h. duobz modis expoie. s. ad draz real**
 actiois. **h. 30. et ita stricte accipit h diffinico p personali**
 actioe tñ. sic accipit. ff. e. l. actio in psonā. al. largius ut ei
 am reale otineat. nō tñ offitū iudicis. ut. ff. e. l. actio nū ge
 nera. qnz largissime. ut ecia iudicis offitū otieat illis. s. qd

est loco actōis. ut p qd restitucō minorz petiē. ut. ff. e. l. actōis. h. lo. Vel ponitur h. ba ad dēaz emialiu actōnuz p qd n. pscqz m debitu. h. vidiat. et fm h realē actōnem dicas diffimiri h. licz ei n sit obligat q realit teneē. vt. j. e. s. ibi aut eū eo q nullā. rē. vez est psonalit. grōsse tam p dicit q sit realit ee obligatu ste. fac p h ut ee real h diffim at. qz hūū debē. et ad actōnē i rē. et ad actōnē i psonā refer tur. vt. ff. de r. sig. l. pecunie. s. fi. Itēz fac qd ē in diffimicō ne hūū psequēdi. qz ē oīe tā ad realez qz ad psonalē actōnem vt. ff. e. l. actō in p sonā. Itē fac. j. e. s. i. i pnci. vbi actō talis spēs ē actōnis. sic p sonalis. et ita latge accipias h verbū de beē. h. i. stricta signi/ ficacione h. bi huius debē tm̄ alienū et nō meū. mibi debē. vñ psonalis obligacio tantū diffimiri vi deē. vt. j. e. s. sic itaqz. et. s. del. s. h. si rē. s. z. ēte qnqz ego eā ad id qd n mibi debē. vt. C. s. pact. l. si pacto q penā nā ibi ago ad id quod nō ē debitu. h. ad id quod ex nudo pacto augit. s. z. ēte illud naturalit erat debitu qd nudo pacto debeat. vt. ff. s. fideius. l. fideiussor. vel nō agit ibi ad id qd nudo pacto debē. h. ad id qd vere debē. h. pter tu ei⁹ aseqē ec qd nudo pacto debē. vt. ff. s. h. sig. h. cui Itē opono s popularib⁹ actiōib⁹. nā i eis nō dē debitu et tm̄ petiē. vt. ff. de popu. act. l. pe. h. nō obstat q saltem p h. at. debē. vel dic qz et sibi debitu. pscqē. nā cū to tu populo sit debitu. g. et sibi. Itē opono i actōne i iuriaz. qz nō dē esse in bonis. vt. ff. de miur. l. i. iuriaz. Itē nō ad debitu. h. ad vindictā appetit. vt. ff. de col. bo. l. n. s. eman apat⁹. et tm̄ ē actō. h. n. nō ē i bonis vt tñseat ad heredes vt. ff. ad. l. falcid. l. penalis. Itē l. z. dē ad vidictā. tm̄ p rē de beri mibi p rē id qd ē i estmācōne vindictē vel in alterā vindictā. Itē oppoiē s hēre. pef. Itē s actōne s pecul. naz in hīs agit ec anqz sit penes possessore. vel anteqz sit in peculio vt. ff. de pec. h. re. l. i. iij. et. l. si q. et. ff. de pec. cul. l. qstū. in pñ. et. ff. s. lib. l. e. l. si q. s. reu. s. idē. s. z. dic esse subaudiēdū h. vel s bebiē. Vel dic qz qn̄ fuit actō ppo sita. s. efficar tm̄ p eo q tunc erat penes possessore vel in peculio. et postea cū agebat eatenus. et actōnis efficacia cōsebat. cū vniuersalis vel in aliquo vniuerso fuit peti co. vt. ff. de iudi. l. solemus. Itē opponiē de actōnb⁹ qz mēdūt aliqz p alijs vt pcurator et tutor et plat⁹ et fil'es nā agūt et tm̄ n sibi sbitū petūt. h. dic qz qsi dñi sūt. vt. ff. p p tōre. l. q. fūdū. s. si tutor. Vel dic sibi. i. ei cui actō cō petiē dēē q irēdit. l. subaudiē q sibi dēē. ul' ei cui⁹ noīe a gē. hui⁹ aīsnatiue saps ē. h. a. actōnes sūt q corā alijs p

Uim aut actōnū qbus m̄ aliqs apud iudices arbitrosue de qcūqz re qri s tur. Sūma diuīsiō in duo gna dēduciē. aut em̄ i rem sūt. aut in psonam. Nāqz agit vnusquisqz aut cum eo qui ei obligat⁹ est. vel ex contractu vel ex maleficiō. Duo casu p dīte actiō nes in psonaz. p quas actōz mtendit aduersariū

est loco actōis. ut p qd restitucō minorz petiē. ut. ff. e. l. actōis. h. lo. Vel ponitur h. ba ad dēaz emialiu actōnuz p qd n. pscqz m debitu. h. vidiat. et fm h realē actōnem dicas diffimiri h. licz ei n sit obligat q realit teneē. vt. j. e. s. ibi aut eū eo q nullā. rē. vez est psonalit. grōsse tam p dicit q sit realit ee obligatu ste. fac p h ut ee real h diffim at. qz hūū debē. et ad actōnē i rē. et ad actōnē i psonā refer tur. vt. ff. de r. sig. l. pecunie. s. fi. Itēz fac qd ē in diffimicō ne hūū psequēdi. qz ē oīe tā ad realez qz ad psonalē actōnem vt. ff. e. l. actō in p sonā. Itē fac. j. e. s. i. i pnci. vbi actō talis spēs ē actōnis. sic p sonalis. et ita latge accipias h verbū de beē. h. i. stricta signi/ ficacione h. bi huius debē tm̄ alienū et nō meū. mibi debē. vñ psonalis obligacio tantū diffimiri vi deē. vt. j. e. s. sic itaqz. et. s. del. s. h. si rē. s. z. ēte qnqz ego eā ad id qd n mibi debē. vt. C. s. pact. l. si pacto q penā nā ibi ago ad id quod nō ē debitu. h. ad id quod ex nudo pacto augit. s. z. ēte illud naturalit erat debitu qd nudo pacto debeat. vt. ff. s. fideius. l. fideiussor. vel nō agit ibi ad id qd nudo pacto debē. h. ad id qd vere debē. h. pter tu ei⁹ aseqē ec qd nudo pacto debē. vt. ff. s. h. sig. h. cui Itē opono s popularib⁹ actiōib⁹. nā i eis nō dē debitu et tm̄ petiē. vt. ff. de popu. act. l. pe. h. nō obstat q saltem p h. at. debē. vel dic qz et sibi debitu. pscqē. nā cū to tu populo sit debitu. g. et sibi. Itē opono i actōne i iuriaz. qz nō dē esse in bonis. vt. ff. de miur. l. i. iuriaz. Itē nō ad debitu. h. ad vindictā appetit. vt. ff. de col. bo. l. n. s. eman apat⁹. et tm̄ ē actō. h. n. nō ē i bonis vt tñseat ad heredes vt. ff. ad. l. falcid. l. penalis. Itē l. z. dē ad vidictā. tm̄ p rē de beri mibi p rē id qd ē i estmācōne vindictē vel in alterā vindictā. Itē oppoiē s hēre. pef. Itē s actōne s pecul. naz in hīs agit ec anqz sit penes possessore. vel anteqz sit in peculio vt. ff. de pec. h. re. l. i. iij. et. l. si q. et. ff. de pec. cul. l. qstū. in pñ. et. ff. s. lib. l. e. l. si q. s. reu. s. idē. s. z. dic esse subaudiēdū h. vel s bebiē. Vel dic qz qn̄ fuit actō ppo sita. s. efficar tm̄ p eo q tunc erat penes possessore vel in peculio. et postea cū agebat eatenus. et actōnis efficacia cōsebat. cū vniuersalis vel in aliquo vniuerso fuit peti co. vt. ff. de iudi. l. solemus. Itē opponiē de actōnb⁹ qz mēdūt aliqz p alijs vt pcurator et tutor et plat⁹ et fil'es nā agūt et tm̄ n sibi sbitū petūt. h. dic qz qsi dñi sūt. vt. ff. p p tōre. l. q. fūdū. s. si tutor. Vel dic sibi. i. ei cui actō cō petiē dēē q irēdit. l. subaudiē q sibi dēē. ul' ei cui⁹ noīe a gē. hui⁹ aīsnatiue saps ē. h. a. actōnes sūt q corā alijs p

vēdi. l. ij. i. pñ. Sūma q ad fēatū. ul' fūma. i. breuis. breui/ t. Sūma. i. p. or. n. eē n pē q bimbēris sic ista ē. h. oppo mē. j. e. s. qdā. R. qz a ille sūt reales qn̄ ad res agit. Itē i psonā qn̄ ad psonales p̄stacōnes agit. imo eē si simul agat nō tm̄ egrediē hāc actōnē. alias diuīsiōnē. cū sint i rē et in psonā. nisi em̄ sic ex ponēnt iā nulte iuei rēē breuiorē. ut. j. e. s. alie. a. s. actionū. alie quedā diuīsiōes q bimbēres vñ huios res inuenirentur. u. Itē i rē sūt. ideo in rē dicūt. qz rē cō comitāt. ff. s. publi. l. impatores. et in p sonā. qz a psona non tēcedūt obligati. vel heredis ei⁹ cui⁹ ea / dē ē psona. vt. ff. e. l. actōm gna. s. j. a. ij. et in aut. de iurēt. a mo. p. in pñ. coll. v. r. Aut h̄ spicit ali ud aut qd ē cū eo rē y Per qz. s. psona les actōes. scō ē i obligacōe. ut. ff. s. h. ob. l. v. at n. s. fi

ei dare. aut facē oportere et alijs quibusdā modis. Aut cū eo agit qui nul lo iure ei obligatus ē. mo uet tm̄ alicui de aliq re cō trouīas. Duo casu p dīte actōnes in rez sunt. veluti si rem corpalem possideat quis. quā ticius suam esse affirmet possessor autē do minū se esse dicat. Nam si ticius suā esse intendat in

est loco actōis. ut p qd restitucō minorz petiē. ut. ff. e. l. actōis. h. lo. Vel ponitur h. ba ad dēaz emialiu actōnuz p qd n. pscqz m debitu. h. vidiat. et fm h realē actōnem dicas diffimiri h. licz ei n sit obligat q realit teneē. vt. j. e. s. ibi aut eū eo q nullā. rē. vez est psonalit. grōsse tam p dicit q sit realit ee obligatu ste. fac p h ut ee real h diffim at. qz hūū debē. et ad actōnē i rē. et ad actōnē i psonā refer tur. vt. ff. de r. sig. l. pecunie. s. fi. Itēz fac qd ē in diffimicō ne hūū psequēdi. qz ē oīe tā ad realez qz ad psonalē actōnem vt. ff. e. l. actō in p sonā. Itē fac. j. e. s. i. i pnci. vbi actō talis spēs ē actōnis. sic p sonalis. et ita latge accipias h verbū de beē. h. i. stricta signi/ ficacione h. bi huius debē tm̄ alienū et nō meū. mibi debē. vñ psonalis obligacio tantū diffimiri vi deē. vt. j. e. s. sic itaqz. et. s. del. s. h. si rē. s. z. ēte qnqz ego eā ad id qd n mibi debē. vt. C. s. pact. l. si pacto q penā nā ibi ago ad id quod nō ē debitu. h. ad id quod ex nudo pacto augit. s. z. ēte illud naturalit erat debitu qd nudo pacto debeat. vt. ff. s. fideius. l. fideiussor. vel nō agit ibi ad id qd nudo pacto debē. h. ad id qd vere debē. h. pter tu ei⁹ aseqē ec qd nudo pacto debē. vt. ff. s. h. sig. h. cui Itē opono s popularib⁹ actiōib⁹. nā i eis nō dē debitu et tm̄ petiē. vt. ff. de popu. act. l. pe. h. nō obstat q saltem p h. at. debē. vel dic qz et sibi debitu. pscqē. nā cū to tu populo sit debitu. g. et sibi. Itē opono i actōne i iuriaz. qz nō dē esse in bonis. vt. ff. de miur. l. i. iuriaz. Itē nō ad debitu. h. ad vindictā appetit. vt. ff. de col. bo. l. n. s. eman apat⁹. et tm̄ ē actō. h. n. nō ē i bonis vt tñseat ad heredes vt. ff. ad. l. falcid. l. penalis. Itē l. z. dē ad vidictā. tm̄ p rē de beri mibi p rē id qd ē i estmācōne vindictē vel in alterā vindictā. Itē oppoiē s hēre. pef. Itē s actōne s pecul. naz in hīs agit ec anqz sit penes possessore. vel anteqz sit in peculio vt. ff. de pec. h. re. l. i. iij. et. l. si q. et. ff. de pec. cul. l. qstū. in pñ. et. ff. s. lib. l. e. l. si q. s. reu. s. idē. s. z. dic esse subaudiēdū h. vel s bebiē. Vel dic qz qn̄ fuit actō ppo sita. s. efficar tm̄ p eo q tunc erat penes possessore vel in peculio. et postea cū agebat eatenus. et actōnis efficacia cōsebat. cū vniuersalis vel in aliquo vniuerso fuit peti co. vt. ff. de iudi. l. solemus. Itē opponiē de actōnb⁹ qz mēdūt aliqz p alijs vt pcurator et tutor et plat⁹ et fil'es nā agūt et tm̄ n sibi sbitū petūt. h. dic qz qsi dñi sūt. vt. ff. p p tōre. l. q. fūdū. s. si tutor. Vel dic sibi. i. ei cui actō cō petiē dēē q irēdit. l. subaudiē q sibi dēē. ul' ei cui⁹ noīe a gē. hui⁹ aīsnatiue saps ē. h. a. actōnes sūt q corā alijs p

est loco actōis. ut p qd restitucō minorz petiē. ut. ff. e. l. actōis. h. lo. Vel ponitur h. ba ad dēaz emialiu actōnuz p qd n. pscqz m debitu. h. vidiat. et fm h realē actōnem dicas diffimiri h. licz ei n sit obligat q realit teneē. vt. j. e. s. ibi aut eū eo q nullā. rē. vez est psonalit. grōsse tam p dicit q sit realit ee obligatu ste. fac p h ut ee real h diffim at. qz hūū debē. et ad actōnē i rē. et ad actōnē i psonā refer tur. vt. ff. de r. sig. l. pecunie. s. fi. Itēz fac qd ē in diffimicō ne hūū psequēdi. qz ē oīe tā ad realez qz ad psonalē actōnem vt. ff. e. l. actō in p sonā. Itē fac. j. e. s. i. i pnci. vbi actō talis spēs ē actōnis. sic p sonalis. et ita latge accipias h verbū de beē. h. i. stricta signi/ ficacione h. bi huius debē tm̄ alienū et nō meū. mibi debē. vñ psonalis obligacio tantū diffimiri vi deē. vt. j. e. s. sic itaqz. et. s. del. s. h. si rē. s. z. ēte qnqz ego eā ad id qd n mibi debē. vt. C. s. pact. l. si pacto q penā nā ibi ago ad id quod nō ē debitu. h. ad id quod ex nudo pacto augit. s. z. ēte illud naturalit erat debitu qd nudo pacto debeat. vt. ff. s. fideius. l. fideiussor. vel nō agit ibi ad id qd nudo pacto debē. h. ad id qd vere debē. h. pter tu ei⁹ aseqē ec qd nudo pacto debē. vt. ff. s. h. sig. h. cui Itē opono s popularib⁹ actiōib⁹. nā i eis nō dē debitu et tm̄ petiē. vt. ff. de popu. act. l. pe. h. nō obstat q saltem p h. at. debē. vel dic qz et sibi debitu. pscqē. nā cū to tu populo sit debitu. g. et sibi. Itē opono i actōne i iuriaz. qz nō dē esse in bonis. vt. ff. de miur. l. i. iuriaz. Itē nō ad debitu. h. ad vindictā appetit. vt. ff. de col. bo. l. n. s. eman apat⁹. et tm̄ ē actō. h. n. nō ē i bonis vt tñseat ad heredes vt. ff. ad. l. falcid. l. penalis. Itē l. z. dē ad vidictā. tm̄ p rē de beri mibi p rē id qd ē i estmācōne vindictē vel in alterā vindictā. Itē oppoiē s hēre. pef. Itē s actōne s pecul. naz in hīs agit ec anqz sit penes possessore. vel anteqz sit in peculio vt. ff. de pec. h. re. l. i. iij. et. l. si q. et. ff. de pec. cul. l. qstū. in pñ. et. ff. s. lib. l. e. l. si q. s. reu. s. idē. s. z. dic esse subaudiēdū h. vel s bebiē. Vel dic qz qn̄ fuit actō ppo sita. s. efficar tm̄ p eo q tunc erat penes possessore vel in peculio. et postea cū agebat eatenus. et actōnis efficacia cōsebat. cū vniuersalis vel in aliquo vniuerso fuit peti co. vt. ff. de iudi. l. solemus. Itē opponiē de actōnb⁹ qz mēdūt aliqz p alijs vt pcurator et tutor et plat⁹ et fil'es nā agūt et tm̄ n sibi sbitū petūt. h. dic qz qsi dñi sūt. vt. ff. p p tōre. l. q. fūdū. s. si tutor. Vel dic sibi. i. ei cui actō cō petiē dēē q irēdit. l. subaudiē q sibi dēē. ul' ei cui⁹ noīe a gē. hui⁹ aīsnatiue saps ē. h. a. actōnes sūt q corā alijs p

De iudiciis

est loco actōis. ut p qd restitucō minorz petiē. ut. ff. e. l. actōis. h. lo. Vel ponitur h. ba ad dēaz emialiu actōnuz p qd n. pscqz m debitu. h. vidiat. et fm h realē actōnem dicas diffimiri h. licz ei n sit obligat q realit teneē. vt. j. e. s. ibi aut eū eo q nullā. rē. vez est psonalit. grōsse tam p dicit q sit realit ee obligatu ste. fac p h ut ee real h diffim at. qz hūū debē. et ad actōnē i rē. et ad actōnē i psonā refer tur. vt. ff. de r. sig. l. pecunie. s. fi. Itēz fac qd ē in diffimicō ne hūū psequēdi. qz ē oīe tā ad realez qz ad psonalē actōnem vt. ff. e. l. actō in p sonā. Itē fac. j. e. s. i. i pnci. vbi actō talis spēs ē actōnis. sic p sonalis. et ita latge accipias h verbū de beē. h. i. stricta signi/ ficacione h. bi huius debē tm̄ alienū et nō meū. mibi debē. vñ psonalis obligacio tantū diffimiri vi deē. vt. j. e. s. sic itaqz. et. s. del. s. h. si rē. s. z. ēte qnqz ego eā ad id qd n mibi debē. vt. C. s. pact. l. si pacto q penā nā ibi ago ad id quod nō ē debitu. h. ad id quod ex nudo pacto augit. s. z. ēte illud naturalit erat debitu qd nudo pacto debeat. vt. ff. s. fideius. l. fideiussor. vel nō agit ibi ad id qd nudo pacto debē. h. ad id qd vere debē. h. pter tu ei⁹ aseqē ec qd nudo pacto debē. vt. ff. s. h. sig. h. cui Itē opono s popularib⁹ actiōib⁹. nā i eis nō dē debitu et tm̄ petiē. vt. ff. de popu. act. l. pe. h. nō obstat q saltem p h. at. debē. vel dic qz et sibi debitu. pscqē. nā cū to tu populo sit debitu. g. et sibi. Itē opono i actōne i iuriaz. qz nō dē esse in bonis. vt. ff. de miur. l. i. iuriaz. Itē nō ad debitu. h. ad vindictā appetit. vt. ff. de col. bo. l. n. s. eman apat⁹. et tm̄ ē actō. h. n. nō ē i bonis vt tñseat ad heredes vt. ff. ad. l. falcid. l. penalis. Itē l. z. dē ad vidictā. tm̄ p rē de beri mibi p rē id qd ē i estmācōne vindictē vel in alterā vindictā. Itē oppoiē s hēre. pef. Itē s actōne s pecul. naz in hīs agit ec anqz sit penes possessore. vel anteqz sit in peculio vt. ff. de pec. h. re. l. i. iij. et. l. si q. et. ff. de pec. cul. l. qstū. in pñ. et. ff. s. lib. l. e. l. si q. s. reu. s. idē. s. z. dic esse subaudiēdū h. vel s bebiē. Vel dic qz qn̄ fuit actō ppo sita. s. efficar tm̄ p eo q tunc erat penes possessore vel in peculio. et postea cū agebat eatenus. et actōnis efficacia cōsebat. cū vniuersalis vel in aliquo vniuerso fuit peti co. vt. ff. de iudi. l. solemus. Itē opponiē de actōnb⁹ qz mēdūt aliqz p alijs vt pcurator et tutor et plat⁹ et fil'es nā agūt et tm̄ n sibi sbitū petūt. h. dic qz qsi dñi sūt. vt. ff. p p tōre. l. q. fūdū. s. si tutor. Vel dic sibi. i. ei cui actō cō petiē dēē q irēdit. l. subaudiē q sibi dēē. ul' ei cui⁹ noīe a gē. hui⁹ aīsnatiue saps ē. h. a. actōnes sūt q corā alijs p

A Res corporale. bñ rē dīc corpale. qz icorporalia nō vēdi
cāt. vt. ff. d. rei. v. l. v. dīcatō. **B** **E**q. s. dāt actō i rem.
C Agat. s. actōe ofessoria qz sic vocet legi. ff. si sui. v. e.
D **V**tedi. s. hūit est psonalis. s. seqntes. **E** l. n. m. pñ.
real. s. hūit. vt. ff. d. hūit. l. j. **E** **I**n rē ofessoria
F **G**nis. s. qz sit i rē
G **A**lcus tollendi.
ut si erat i qñ posselli
one seruitutis domi
mee. ne mihi liceret
alcus tollē me volē
te edificare. debeo a
gē negatoria ita s
iter sit exemplū nega
torie. ut. ff. si sui. v. e.
di. qz si fōte. s. j. i. hac
em negatoria hūituz
te hūis affirmatiuis
a ofessoria negatis
ppoit. vt. ff. si h. v. e.
di. l. loci. **A**lia v. o. ex
ēpla qz ponūt bñ po
mūt in ofessoria v. qz
illuc a. s. r. v. ff. po
ne hū exēplū i ofesso
ria. vt si talē mihi de
beas hūituz. ut al
ci teneas edificatū
vt. ff. d. h. ur. p. di. si
arborē. s. inter dum.
et. l. eum debere.
H **C**ōtra. id ē i cō
trariū. nā. s. d. ofes
soria p quā hūitutes
debēt. nūc denegatoria p quā seruitutes denegāt. vt. ff.
de sui. ven. l. n. **A**ctōes. l. negatorie.
I **P**rodite sūt a. **D**i. exēplū ofessorie. in his em exēplis
K **A**lcus tollē. oibz hūit. vel die nō repeti. nō ad hū ex
ēplū. s. ad alia sic. **S**z qñ hū hūre noia thā dāt talibz actō
mbz. **R** n. pla. qz negatoria negatis hūis ppomē. ofesso
ria vero affirmatis. hū opio t. pbat i hūitute alci tollēdi.
ibi em ofessoria negatis. negatoria affirmatis hūis ppomē.
nūc. die s. poci. i spiciēdā esse nāfaz qz vba. vt ofessoria
ideo dicat. qz ad hoc vt ofiteat se debē dāt. negatoria at
qz negat. **T**ē qre iste dicūt i rē. **R** n. qz ad silitudinē rei
vēdāt. sic em illa rōe dñj vel qñ dāt. sic et iste. vt ecce rō
ne dñj dē ofessoria sēz dño fūdi cui hūit debet. vt. ff. si
sui. ven. l. n. s. **B** aut ē et rōne qñ dñj vt fructuario credi
tori a supficiario. **T**ē publiciana dāt ei cui hūit ē ostituta
ta a dño fūdi. vt. ff. d. remissi. l. j. s. idē iul. et de supfici. l. j.
s. si. et si vsufruct. pe. l. j. et de publi. l. si ego. n. et. m.
R n. **T**ē sic rōne possessionis. vel qñ dāt rei ven. sic et hū
ofessoria rōne vere possessionis adūsus eū qz possidet agz
qz hūituz debet. ut. ff. si vsufruct. pe. l. si hū idē i negatoria
nā ipa rōne dñj dāt dño fūdi qz negat hūituz debere. vt
lis aut qñ dño. qz iul hū i fūdo que negat hūituz debere
vt. ff. si sui. ven. l. n. **E**cōtra rōne possessionis itendit oē
eū qz possidet rē rōne vsufruct. vt. ff. de acquir. poss. nāfāt
vel qñ possidet. vt si reūtat ppē alia hūituz quā sibi dicit
debitā. i qbz nō ē vā possessio etiaz naturalis. ar. ff. de ser.
vr. p. di. l. si edes. s. libtas. a. s. se. et rōne hūz silitū dicūt
in rē. **T**ē nō qz dīc pla. qz negatoria ita demuz dāt si hūit
seruitz ostituta a postea amissa. s. ff. m. est. competit em a
si nulla fuit. vt. ff. si serui. ven. loci. s. opetit. a. l. fistulas.
L **I**ste qz. s. qbz. s. p. s. d. i. nā ad p. r. i. ē faciēda relacō
vt. ff. del. j. si hū p. hūz. s. si. a. s. testa. hēdes. s. si hū nū

rē actio est. **E**q. si agat
ius sibi esse in fundo forte
vel edibz vtendi fruendi.
vel p fundum vicinū eundi
agēdi. vel ex fundo vicinū
aquā ducēdi in rem actio
ē. **E**iusbez gñis ē actio
diure predioz vrbanozū
veluti si agat ius sibi esse.
alcus edes suas tollēdi
p spiciēdiue vel piciēdi
ali qd vel immittēdi tigna
i vicinū edes. **C**ōtra qz
d vsufructū a d hūituzibz
predioz rusticozū. **T**ē
predioz vrbanozū iuices
qz p dite sunt actōes ut si
quis intēdat ius non esse

nā alie nō sūt negatie s. affirmatie. s. i eo qd dīc. in rē sūt.
p. ad vtz. qz referri. mis. s. negatiarū a affirmatiarū. Et
M **D** gen9 actō. nota qz nomen actōis large hū ponit
tur. alias vero p. o. personalitatis i m. vt diximus. s. e. s. i.
N **H**is scilicet in causis rerum corporalium.

aduersario vtendi fruēdi
eūdi agēdi aquā v ducē
di. **T**ē alci9 tollēdi p sp
ciēdiue vel piciēdi. immitt
tendi. **I**ste qz actiones
in rē sūt. s. negatiue. qd
genus actōis in otrouer
s. hū rerū corporaliū pditum
nō est. **N**ā in hūis is agit.
qui nō possidet. **E**i vero qz
possidet nō ē actio p dita
p quā negat rem actoris
esse. **S**ane vno casu qz
possidet. nō minus is acto
ris pte obtinet. sic in lacio
ribz digestozū libris opoz
tunius apparebit. **S**ed
Iste quidē actōnes quarū

O **S**ui nō possidet
scz in solidum. si emz
duo asserāt se possi
dere. a vt qz vmet
potit alter vendica
re. vt. ff. vti possi. si
duo. in si. i. s. n.
P **N**egat rē acto. is
hū vba restīgūt pte
cedētia. scz eū vō nē
nā hū ppetuo vez est
qz alias nō dāt actio
possidenti per quaz
negat rē actoris eē
hū p. pom cas9 vt pos
sessor. hēat actōez p
quā dicat se dīem eē.
vt. ff. d. rei. v. l. offi.
eū. a. ff. vsufr. que
admodū ca. si vsufr.
noie ostat em como
datariuz nō possidē
a omodatēz possidē
vt. ff. omo. l. rei. idē
i oductōe a locatōe
vt. ff. d. vsufr. n. soluz
s. i. **A**lj dicūt. l. illa
officiū. loq qñ alius
nō possidens agit. vt

sic rōne detētacō is thū agat. **S**ūt a alij. vt bau. a loth qz
dicūt qz eo ipso qz agit possessor rei v. renūciat cause pos.
cū hoc s. i. impossibile. et possidere a vendicare posses. pma
qz **V**no casu. vt i duplicibz iudicijs vt **E**terior est
ff. de iudi. in l. bz. et. j. e. qdā. et. ff. vti possi. si duo. s. i. a. j.
de mēdie. s. feia. et. ff. fam. h. l. i. i. vel die qz dīc de qñlibet
excepōne pponēda. nec em hū dīc qz sit actor. s. caute dicit
qz ptes siue onera actoris sustinet s. jo. vt. ff. de excep. l. i.
Apparebit. vt. ff. de iud. l. in l. bz. s. m. p. num. vel. ff. d.
Sz iste latent accedit ad **E**xcep. l. i. s. m. s. d. m.
sczaz diuisione. s. alie sūt ciuiles. a alie p. torie. et d. omibus
exēpla poit. **S**z qñ de duabz. s. de actōne i rē qz dāt o tra
eū qz dolo desijt possidē. videt em p. toria. vt. ff. de noz.
act. l. e. e. d. s. i. **S**z a ciuilibz videt i specta psona qz sūt
ciuili admittit ad agēd vt. ff. d. rei. v. m. rē. s. dīc eā ciuile
inspecta poci9 psona actoris qz dignior ē. vt. ff. de excep.
do. pure. s. si. **E**t hū ofidacō sp habet. nā hū. peticō dicit
p. toria qñ bonoz possessor dāt. vel fidei omissaria licz oē
possidentē p hēde vel p possessorē dēt. a ecōtra si detur
hēdi. de iur. ciuili dicit ciuilibz. vt. ff. de pet. hē. l. i. s. p. em
iudicam9 actōz. sit ciuilibz vel p. toria i specta psona actoris
Ecō qñ de actōne omodati. s. dīc eā ciuilibz. vt. ff. omo.
l. in comodato. s. sic. et qd d. e. t. l. i. i. p. tor. ait a. l. o. p. ro.
bāto vel ofirmāto dīc. nō iuē mēto. sic a p. hē. d. ff. si p.
hē. pe. l. i. i. pñ. s. tñ ipa ciuilibz. e. cū sit ex se. cō. a centū iur.
ral dicit vt. ff. d. hē. pe. j. tē. ve. s. cū aut. a. C. de hē. p. e.
l. si. i. pñ. o. m. s. ei actōnes qz oriūtur ex his. v. p. tibz iur. scz
lege se. cō. ple. pñ. pla. et. **R** n. p. u. ciuiles sūt. qz vō a ma
gistratibz vel p. toz. edicto descēdunt p. torie sūt. vt. s. de
iur. na. s. ostat. vsqz ad. s. ex non scripto. a. ff. d. iur. a. u.
l. us aut. a. j. de p. e. a. tē. ac. i. pñ. alie aut p. ter duas sup.
dicitas certe sūt. vtrum sūt p. torie vel ciuiles.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Quare mencō nē. s. exp̄ssaz vt de quibusdam dictum est
 Et si q̄ sūt filies. vt subic. vt q̄ sūt ex dē. l. q̄si. vel ex s
 lic. vel q̄si. vel ex varijs figuris causaz. vt. s. e. s. i. et. ij.
 u. Legittimis. id est ex lege. xij. ta. p. Et pro. id est.
 y. Cuiuslibz. a dic cuiuslibz. i. ex aucte iur̄ p̄udētū a eorū
 s. n̄. nā totuz ē ius
 enale. vt. ff. de iust. i.
 et iur. ius aut enale.
 et de ori. iur. l. ij. §
 3. **Tā** nouissime.
 in rē. i. tā in rē tm̄ q̄
 i psonā tm̄. nec ei a
 iij. p̄tor. i. inueniē q̄
 sic mixta. s. i. rē a p̄so
 nā. l. i. cuius tal. iue
 maē. vt. j. e. s. q̄dā
 dē. ff. s. pol. hē. pe.
 l. iij. et p̄mo s. de rea
 libz. dic. vsqz ad. s. in
 personam. a postea
 de p̄sonalibz. dicet.
 a. **U**plas. s. p̄tor. i. a
 quā diceret. n̄ solū
 enale q̄m exp̄ssim̄
 b. **U**stecellariū. id est
 vtile. q̄d ei medicam̄
 tamor. bis. s. exhibēt
 ura negocijs. vt in
 aut. h. ostō. imno. s.
 i. p̄. coll. viij. nec ei
 nēctas i p̄ncipe ipom. p̄. vt. ff. de le. a se. s. p̄ncips. **U**tē
 q̄ p̄ exp̄mpla aptius intelligetur. vt h. a. C. de ensac. vt
 responsum. et. ff. de col. to. s. p̄tor. iulianus.
 c. **U**ecce h̄ est primum exemplum. quod exponitur statim
 ibi nāqz ac. s. s. p̄ dieē nō potit. s. contra domitium.
 d. **U**lerumqz quia. nisi in casibus vt statim dicemus.
 e. **U**diceret. agendo publiciana. accur.
 f. **U**el ex diuerso. hoc exponitur. j. s. rursus.
 g. **U**ossessor. id est dominus quondam ad quez redijt nūc
 possessio. vel die possessor quondam nunc petitor.
 h. **U**er iusta cā. id ē ex aliq̄ tractu q̄ dēdit ex iusta cā. id
 est ex affectōne vsusqz ptis. vt. ff. e. l. i. oibz. quā affectōez
 iustū est suari. vt. s. de rez. di. s. p̄ tradicōez. et s. dūmō
 cā vel titulū fuerit apt̄ dñū trāssere licz nō trāsserat qz
 tradicō nō p̄t̄ ensfert q̄ sit ap̄d eū q̄ tradit. vt. ff. de pu.
 l. i. i. p̄. a. l. ij. et. iij. a. iij. a. v. a. vj. a. vij. si hō dē d̄ nō
 est abilis ensferre dñū. n̄ opetit public. vt. ff. e. q̄cūqz. s. i.
 i. **U**radita. a nō dño. p̄ tradicōz dñs scūs n̄ fuit. si ac
 k. **U**ffect. p̄ vsuca. nā. alio istoꝝ motoꝝ scūs dñs fuit
 publiciana ei nō dat. s. directa rei vē. vt. ff. s. pu. l. i. i. p̄.
 l. **U**casu. vmo et si q̄cūqz mō. nā et si p̄ furtū et. s. i.
 vel rapmā vel aliā vim amiserit. n̄ tm̄ hz i rē actōz directā
 s. hāc l. habeat a alias actōnes. vt furti. vel vi to. rap. a
 filies. vt. s. de ob. ex. s. lic. s. s. a toē fi. a. s. vi. to. rap. s. fi.
 m. **U**ullā. de alijs aut realibz. stat. s. de hac rei vē. dubi
 n. **U**edicet dñū. s. videt ff. m. nā aut hēo dñū tatur
 et tūc n̄ vedito q̄d hēo. si n̄ hēo. nec tūc vedito. vt. ff. s. rei
 vē. l. i. m. rē. i. s. n̄. **U**tē dñū ē ius a res incorp̄oralis. quō s̄
 vendicatur. Sed dic dominium. id est rem racōne dominij.
 o. **U**irectā. s. nūq̄ publiciana opetit rōne vtis dñij.
 q̄dā dicūt q̄ sic. dicētes q̄ vtile dñū hz cui publiciana cō
 petit. et dicit hāc eē cāz publiciane. sic directū dñū ē cā di
 recte actōis i rē. vt. ff. de rei vē. m. rē. Alij dicit. q̄ nec vtile
 dñū habeat. cū ille q̄ vtile dñū hz eē dñm agat. vt. ff.
 si ager. vec. vt. emphi. pe. l. i. a. ij. a. iij. q̄d nō ē m publici
 ana. vt. ff. de public. l. pe. a. si. p̄ **U**casu. s. isto sup̄dicto

mencōnem habuim⁹. et si
 que sunt filies ex legitimis
 et civilibus causis descendunt
 Alię autē sunt q̄s p̄tor
 ex sua iurisdictione opatas
 hz tā in rem q̄ in p̄sonam
 quas et ipas necessarius ē
 exemplis ostendere. **U**ecce
 plerūqz ita p̄mittit p̄tor i
 rē agē. vt vel actor dicēt
 se quasi vsucepisse q̄d non
 vsucepat. vel ex diuerso.
 si possessor dicēt aduersa
 riū suū n̄ vsucepisse. q̄d v
 sucepit. **U**naqz si cui ex iu

Actōne. q̄d erat v̄m̄iūs enale. **U** alias n̄ p̄tor actōis
Actio. s. publiciana. vt stati subic. nomen diceret i fa
 ctū dare. sic ex cuius obligacōne noua dat. ex. l. d̄dicō. si n̄
 caueat de noie actōis. vt. ff. nau. cau. sta. l. idē. s. i. a. ff. s.
Dicit. et sic vidē q̄ p̄tor p̄mittit mētiri. **U** s. ex. l. l. i.
 q̄d pla. accessit. a idē
 i seq̄ntibz. casibz. s. b. z.
 et fa. C. de to. ma. l.
 i. vñ sic libellum for
 mab. peto talez rem
 quā possides et quaz
 emi l. alia sibi iusta cā
 habui. qz dico me v
 sucepisse. nā l. s. h. s.
 ba me vsucepisse di
 rectā rei vē. mag vi
 deant iducē. tam ex
 adiūctis publicianā
 signāt. **U** Alij dixerūt
 ita eē formādū peto
 rē talē quā dico meā
 s. qz forte n̄ possem
 pbare meaz. p̄pono
 public. **U** Alij dicūt v
 trāqz alt̄natie p̄poi
 scz rei vē. a publi. s.
 mō peto rē talē iure
 directi dñij vel q̄si. a
 hāc approbat dñie/
 tudo. s. ēte p̄me due

sta cā res aliq̄ d̄bita fuerit
 veluti ex cā emp̄cōis a do
 nacōnis. aut dotis. aut le
 gatorz. needū eius rei dñs
 effect⁹. si ei⁹ rei casu pos
 sessionē amiserit. nullā hz
 in rem directā actionē ad
 eā p̄seq̄ndam. **U**quippe ita
 prodite sunt iure civilī a
 ctiones. vt q̄s dñum suū
 vendicet. **U** s. qz sane duz
 erat eo casu d̄ficē actōne
 inuēta ē a p̄tore actio in q̄
 dicit is q̄ possessionē ami
 sit eā rem se vsucepisse. et

nō placēt. qz quō dicēt rē suā se vsucepisse. cū s̄ sit v̄z
 sic em̄ puraret i sacō cal. C. de sacō cal. l. ij. **U** s. illi respō
 dēt. qz s̄ fac lege p̄mittēt. vñ nō purat. ar. ff. q̄ satisfda
 co. l. fi. s. nec vltia placēt. qz vnā d̄z eligē a nō plibz. agē
 actōibz. vt. ff. de re. iur. l. nemo. s. q̄ciēs. **U** Dic s̄ q̄to esse
 formādū i hūc modū libellū. peto rē talē m̄ restitū nūc q̄si
 dñij. p̄inde ac si vsucepissē. v̄bū ei q̄si positū. s. e. alio. s.
 repete. a silitudinarie ponat. a n̄ affirmatie. i. dicē. sic v̄z
 dicarē q̄ ad effectū. re vē vsucapta. ita nūc q̄si vsucapta.
 et idē in seq̄ntibz. casibz. **U** Ex p̄dictis p̄z. qz q̄nqz sūt nēcia vt
 deē publiciana. s. tradicō vel q̄si. q̄d dico p̄t̄ res incorp̄o
 rales q̄ tradi nō p̄t̄. vt. ff. de acq. rez. to. l. s. u. s. i. incorp̄o
 porales. a. ff. e. l. i. a. l. publiciana. s. i. **U** Sedo qz ex titulo
 apto ad mutacōnē dñij. vt h̄ dic. vel ex v̄dicōne l. filibz.
U **U**tē qz a nō dño accepit. nā alias dñū ellz trāssatū. vt. ff.
 e. l. i. s. i. **U** **U**tes qz to qz bō fide accepit. vñ credidit se dñm
 factū esse tūc. vt. ff. de acq. rez. to. l. eū q̄ a furioso. s. p̄tor
 dñto qz credidit se dñm hodie nō esse cū p̄oit eā. alias si/
 bi esset otrari⁹. **U** s. tm̄ duo ex his q̄nqz sūt difficilia agēt
 scz p̄bacō d̄dicōis a tituli. reliq̄ d̄stitūt i intellectu agēt
 cū sit de sua d̄scia q̄ p̄ testes. p̄bari nō p̄t̄. **U** s. q̄d si dubi
 tat v̄z acto: hodie sūt dñs vel nō. **U** s. salua fide p̄ponat
 q̄d sibi meli⁹ vidē. vel rei vē. vel publi. s. q̄n p̄t̄ ē m du
 bio. p̄ponat publicianā. a i ea obtinebit. n̄ adūsari⁹. p̄bet
 auctorē hui⁹ dominij fuisse. q̄d si p̄bet. dabit hūc rei vē. q̄
 egit ei actōne public. a succubiūt. nō repellit a rei vē. di
 recta. vt. ff. de euc. mioz. s. si s. u. s. l. q̄dā d̄rectē dē i v̄tro
 qz caū. qz ius suū v̄ndecūqz a q̄lecūqz m̄ p̄mo iudicō d̄du
 pisse vt. vt. ff. s. excep. rei iudi. si m̄. s. eadē. **U** s. ex pone vn
 decūqz. a q̄lecūqz. i. siue de iur̄ civilī siue de iur̄ gē. dñmō
 directū. vt. ff. de rei vē. m. rē. in p̄n. **U** At illi dicebāt. siue di
 rectū siue v̄tile. **U** Et ita p̄z qz cū sint otrarie rei vē. directa.
 a publiciana vno libello p̄poi nō p̄t̄. vt. C. si suus ex. l. i.
 s. ex osuetudie otrariū suat. nā v̄z qz fil. p̄pōmē. l. s. sup. v̄z
 na. p̄bacōnes tm̄ iducat. ne sibi otrari⁹ sit. q̄d certe ē o tra
 dictā. l. C. et regl. az illā. ff. de re. iur. nemo. s. q̄ciens. et s.

ex pte actoris ex pte aut rei spectam⁹ an possideat v^l to/ lo desierit posside vt i rei v^e dirim⁹ nā q^d omnē possiden tē dat pter q^d o⁹tra d⁹m vt ff de publico l pe a l fi s³ ec o⁹tra dominū dat in vj casibz Prim⁹ ē si a nō d⁹no emi q^d p⁹ea nō d⁹mino succedit a ad eū possessio redierit nā licz sit scūs d⁹ns tenetur tū publiciana vt ff de excep rei ven si a ticio s³ eds est si rez a nō d⁹no emi a p⁹ea ver⁹ d⁹ns voluerit a me vindicare s³ ego fui absolut⁹ a p⁹ea res ad illū idit agā public⁹ et si excipiat de d⁹no ego replica to qz q^dz eo agēte fui absolut⁹ vt ff de excep rei iudi si quis rē Terc⁹ ē si egi no rali⁹ o⁹tra to si pos fui et ipe dedit eum mihi p noxa siue eiz o⁹tra me possidente⁹ verus d⁹ns agat siue eo possidente ego a/ gā public⁹ obtineo vt ff de noxa g⁹nalit⁹ a l pcedēti in fi Quart⁹ ē si ego fui missus i possessionē vicine dom⁹ quā aliq^s bō fide possidebat possessore nō cauēte a tūc ver⁹ to min⁹ iueniat possidē vi forte a vñ vi iudicū a public⁹ habeo vt ff de dā infec dām s³ nō solū Quint⁹ ec addicē vt si rē possidē et eā non dolo s³ culpa desij possidē et sic litis estimacōz tūc s³ mius vēdicāti p⁹stiti vt ff de rei v^e q^d restitue s³ si postea res ad d⁹m redat agaz public⁹ o⁹tra eū ff de rei v^e si culpa vt expone l illā vt hēat vtilē acti onē quā actor directā hēet q^d nomē emisse videat Sext⁹ addit si me mādante rē meā vēdidisti s³ me p⁹hibēte Edis disti emptori hac actōe l excepōe defendit p⁹ etiā o⁹tra me d⁹m hac actōe agit vt ff de public⁹ s³ q^s p⁹hibuit a **A** public⁹ sic ab acq⁹lio acq⁹lia fuit inducta vt s³ ad l acq⁹l s³ ex hoc tamen capite

ita vendicat suā esse q^d a d⁹no publiciana appellat qm p⁹mū a publico p⁹toze i edicto p⁹posita ē **R**urs⁹ ex diuerso si q^s cū reipub⁹lice cā abessz vel i hostiū ptāte esset rem ei⁹ qui in ciuitate esset vsucepit p⁹mittit d⁹no si possessor rei publice cā abesse desierit tūc intra ānu⁹z recissa vsu capione eā petē id est ita

Rursus ex diuiso i ecōtrario nā s³ affirmādo a se vsu cepisse dic⁹ h⁹ negando et adūsarium non vsucepisse dicet **R**eipublice l citatis rōne vt ff de v⁹ sig⁹ eū q^d i dez ex g⁹nali clausula posita de resti ma l i i fi idē in certis ciuita tibz dicēdū ē vt ff de resti ma l i s³ et si p⁹toze s³ pe idē etiam si cā municipij alicui⁹ vt ff de resti ma l legatis d **A**besset al⁹ absēs esset qz abfiūt reipublice cā rē p⁹se/ tis duobz modis potuit vsucapē s³ p se et qz rē illā detul lit secū siue domi dimisit a aio possedit et vt d⁹ de eo q^d ad nūdimas p⁹fect⁹ ē vt ff de acq⁹ pos clā s³ q^d ad nūdimas **I**tē p⁹ aliu⁹ s³ p⁹ filiū vel seruū vt statz i captiuo dicemus **V**el in hostium Qui sint hostes dicitur ff de cap⁹ ho stes et de v⁹ signifi hostes s³ quibus s³ quibus p⁹l s³ rō nus bellū indixit vel qui p⁹lo romano bellū indixerūt Si g⁹ ab alio q^s capiat nūquid h⁹ locū habebit q^d h⁹ d⁹ **C**redo q^d sic sic q^d abest cā alicui⁹ citatis vel municipij vt s³ di cū ē **I**n h⁹ aut differūt qz nō fiūt fiū taliū hostiū vt ff de cap⁹ ho stes et sic poterūt facē testamētū q^d alias nō possz cū esset seru⁹ p⁹mo et ei⁹ obles nō p⁹ vt ff de testa l eum qui et l obfides **I**tem al⁹ accipit p⁹ iudicōe vt cum f⁹ ptāte i fiutus dicimus ptās h⁹ ptāte in hoies d⁹ districtu i de iudicōe **I**tē pomē p⁹ obediētia in q^d ptāte est mōchus sub abbate et chci sub platis **I**tē pomē p⁹ di lectōe siue pietate a h⁹ p⁹ma ptās d⁹ vt ff de v⁹ sig⁹ po/ testatis s³ quō iste ab hostibz capt⁹ posit vsucapē cum

ipe ab alio possideat vt s³ d⁹ iud⁹ p⁹so s³ fui s³ ipe posside nō p⁹ vt ff ad l iul⁹ s³ adul⁹ sic c⁹ciēt a ff de acq⁹ rez do ho lib⁹ s³ q^d q^d nec vsucapē vt ff de vsuca sine posses sione R⁹ vsucapit p⁹ filiū v⁹ p⁹ fiū i re peculiari vt ff ex q^d bz ca ma **I**tē ait p⁹toze s³ h⁹ aut et s³ demiq⁹ et l ait p⁹toze s³ h⁹ plane et ff de vsuca iusto s³ fi s³ nec vidz q^d p⁹ seruū possit captiu⁹ vsuca pe vt ff de vsuca neq⁹ seru⁹ s³ die q^d illa loquē i cā nō pe culiari q^d vezz ē vel loq⁹tur ipa v⁹itate in specta h⁹ aut uē p⁹ liminj ispecto q^d p⁹ ualet v⁹itate vt s³ q^d bz mo ius pa po sol s³ si ab hostibus **I**n ciuitate q^d q^d nō abest **I**ud⁹ g⁹ si vterq⁹ abest a alter alē⁹ rem vsucapit R⁹ et tūc h⁹ loē ista restō vt ff q^d bus ex cau⁹ si videt at d⁹si

nere abesse cū domuz redij v⁹ idire potuit finto negocō p⁹ q^d erat absēs **I**tē econē si p⁹ns rē absētis vsucepit vt ff q^d bz ex cau ma l i s³ eadē v⁹ba a tūc siue o⁹pleta ē tō vsu capio in p⁹ntia i ista modicū tēp⁹ siue i absētia siue p⁹ea p⁹az idē est vt ff de ab hostibz s³ s³ q^d a tūc d⁹z desine ab esse n⁹ iusta cā ipedit⁹ fuit i redeūdo statuitur **A** ei p⁹ mi liaria diutna vt ff ex q^d bz cau ma si cui s³ tādū s³ p⁹ q^d d⁹ necia absēcia tūc itelligit⁹ alias o⁹ vt ff de l i **I**tē h⁹ a l se s³ v⁹ b⁹ d⁹herit h⁹ positū strict⁹ p⁹omē i q^d possit oueri h⁹ **A**mmū s³ vtilē q^d constabat ex ccc lxx diebz vt ff de sta li cū heres s³ si stichus i q^d bz actor habuit facultatem agēdi nēc ipedit⁹ p⁹ se nec p⁹ reū nec p⁹ iudicē nam h⁹ tria necia sūt vt vtilis dies v⁹ ānu⁹z curzat vt ff de diū tē a p⁹scrip l i i hodie v⁹ o⁹ i oibz restōm bz q^d d⁹riū otimū cō putat vt C d⁹ tēp⁹ i mē rest l i fi **E**t ita nō h⁹ q^d h⁹ lib cor/ rigit p⁹ C i s³ āno vtili g⁹nalit⁹ s³ m⁹ q^d s³ h⁹ dico o⁹ qz illa tūc in restōibus dicit vnde in alijs remanet vtilis annus **R**ecissa p⁹ i mte resti petiā a iudice viuo vt subducat tēpus vsucapionis q^d fuit absens vt C de resti l iij sic et miores petūt vt ff de excep l excepōes q^d p⁹sonē i fi l et h⁹ ipū scz q^d postulare p⁹nt a mortuo p⁹toze ocedit eis vt ff de l i p⁹ totū restituit s³ eos p⁹toze viuo vt sic agant antiq⁹ actōe ac si res nō esset vsucapta vel actō p⁹scripta a iō actō ad quā restituit d⁹ recissoria nō q^d sit nom⁹ p⁹riū acti/ omis s³ q^d erat p⁹mo realis siue p⁹sonalis directa mic d⁹ v⁹ vt ff ex q^d bz cau ma l fi et de cap⁹ l ab hostibz Alij di cūt q^d stati eo reūso h⁹ recissoria et dicūt esse p⁹riū nom⁹ actōis et sic dicūt q^d maiores iure actōis s³ miores officio iudicis restituitur **D**icūt tū q^d h⁹ recissoria actō efficaciaz nō h⁹z anteq⁹ i s³ flet i eū p⁹toze spiritū vite dāto restōz q^d satis recidit i p⁹ma opione nā semp⁹ verum est hoc quod a p⁹toze mortuū edicto hoc fit auctoritate p⁹toze viuo **N**ō vsucepisse et sic vidz ocedē mētū q^d pla⁹ ofiteē s³ die q^d nō mētū s³ ita die sibi restituedū ac si vsucap⁹ nō eēt vt s³ p⁹ diximus **A**ctōis s³ recissorie supradicte **C**ūbus dā vt si rē absētis vsucapiat p⁹ns **I**tē si absens fuit p⁹abili cā vt studioz **I**tē i vicul⁹ posit⁹ vt ff de l i a l i s³ si p⁹toze i fi et l se a de illis legibz j fac mēcōz cū die de volumne digesto n **I**tē si quis scz d⁹bitoz **I**n fraudē nō q^d v⁹ qz tā d⁹bitoz q^d acceptoz oportet q^d

fraude pceptet qñ titul⁹ nō est luctiu⁹. si aut est lucratiu⁹
 puta donacois. vt si dicit. a B itellige ad B vt creditor pos
 sit reuocare alienacois. tūc suffic fraudē debitoris tm̄ inē/
 uenire. vt. C. de reuo. his q̄ i frau. cre. l. pe. a. ff. q̄ in fra.
 cre. q̄ aut. s. B. at edictū. a. s. sibi mō. Et s hac fraude nō bo
 nā distinctōz. q̄ aut adhibet a debitore alienate inē vūof
 aut i vltia volūtate.
 vel a libro i fraudem
 patroī sūt inē vūof
 vlt i vltia volūtate.
 si in vltia volūtate.
 tūc aut p legata aut
 p libtates. et si p li
 bertates. aut dircas
 aut fideicō. Si debis
 tor i fraudez alienet
 inē vūof. vno caū p
 fiamē fraus. s. qñ oia
 alieūit. vt. ff. e. oel
 s. lucti⁹. caue tñ qz i
 hoc caū nō psumitur
 nisi fraus alienātis.
 et idco i nō luctiu⁹.
 sufficēt s p̄sumpco. qz s loq̄tur solū i luctiu⁹. s. luctiu⁹.
 vñ in onerosis trāstatū est dñiū. ff. de ostra. emp. l. si sciēs
 si aut nō oia. p̄sumit. sepe em̄ de facultatibz suis ampli⁹
 q̄ i his ē sperat hoies. vt. s. q̄ ma. nō pos. s. i fraude. dz g
 pbare eā creditor. Et adde h q̄ hēs. C. de reuo. q̄ i frau.
 cre. l. pe. s. de fraude vñ⁹ vel vltia. seu disti. tituloz lu
 crati a onerosi. a. l. distinctō p oia vūat etiā i p̄ono. vt. ff.
 de pba. p̄onū. a. l. q̄ sciēs. s. q̄ dolo. in vltia volūtate si le
 gatiū vel fideicō. i fraude creditor. reliq̄t. solū euentū in
 spici⁹. licz fraus nō inueniat. vt i donacoē eā mortis. vt
 C. de iur. deli. l. si. s. si ho creditor. cū legata n̄ debent nisi
 sducto ere alieno. vt. ff. e. qd̄ aut. s. pe. et ad tre. l. i. s. is q̄
 q̄d̄ ingēta. idē in p̄ono p oia si libtus i fraude legauit. l.
 fideicō. reliq̄t. vel donauit eā mortis. nā solū euentū in spi
 amus. vt. ff. si q̄s i frau. p̄o. l. i. in pñ. et. s. i. **Libtatis**
 aut i fraude relictis distingue directas a fideicōm. s. i. i.
 pmo caū oñliū et euentū inspici⁹. vt. C. de his q̄ i frau.
 cre. l. si. et. l. i. **Sege accipe. p oī eo cū aliqd̄ debet. vt. ff.**
p̄ Creditor. lar. de h. si. l. creditor. a. l. creditores.
 et. l. si. cū. et. i. aut. s. fideiū. s. pe. **seo qd̄ dic̄ edidit. idē**
q̄ Rem suam. scz cor. por. alem. et. tñ ē in cor. palibz. vt
p̄ p̄ ml̄ ta exēpla. vt. ff. q̄ i frau. cre. l. i. a. ij. a. ij. vsqz ad
r. p̄. s. f. d. s. puta. qz fuit odēnat⁹. a n̄ satisfec̄. l. q̄ at
odēnacoī fra tps. vñ missus fuit actor i bonoz possessioz
s. Possessis. i. possideri iussis. nec ei re ip̄a a creditoribz
fuerat possessa hō debitoris. cum ip̄e alienauerit. Vel dic
possessis q̄ remanserāt a nō sufficiebāt. vt. ff. e. l. ait p̄tor.
t. Permittit. scz. j. anū vtilē. vt. ff. de his q̄ in frau. cre. l.
i. i. s. n. et de eo tñ qd̄ p̄ueit ad eū. vt. q̄ dolo fecit q̄min⁹
perueniret p̄petuo datur. vt. ff. e. ait p̄tor. s. hec actio.
v. Petē. s. q̄ actōne. R. n. pauliana. q̄ dat̄ creditori ad
 reuocāda cor. palia. s. in factū ad reuocāda iura. vt. ff. s. v.
 sūt. l. videam⁹. s. in fauiana. et. ff. e. l. hac i factū. vel ve/
 r⁹ dic. q̄ nulla s. pauliana n̄ adiectie. qz a paulo fuit idu
 cta. s. i factū pauliana s. q̄ ad reuocāda cor. palia a i cor. pa
 lia op̄etie. a dat̄ s̄ accipiētes a hēdē ei⁹ m̄q̄ntū ad eos p
 ueniat. eē nō iustitudo ei p̄cio. vt. ff. e. ait p̄tor. s. fi. a. l. se.
 et. l. si debitor. et. l. ex his. **In eū at q̄ i fraude alienauit a**
 ctio n̄ dat̄. cū nud⁹ sit. neqz s̄ emptorē q̄ emit ad B q̄ sol
 uant legata. qz trāstatū ē dñiū. vñ opoztz pbare fraudez
 empcois. ff. s. s̄ emp. l. si sciēs. vñ solū ostra legatarios l.
 donatarios agūt. vñ s̄ eos hōt adi. inde. C. s̄ iur. deli. l.
 si. s. licēcia. n̄ ita fraudulēt disp̄lit vt res appare n̄ possit.

pmittit̄ ip̄s creditoribz
 recissa tradicōne eaz rem
 petē. id est dicē eam rem
 traditā nō esse. a ob id in
 bonis debitoris mansisse.
Ute huiana et q̄i huiana
 q̄ etiā p̄potecari vocat̄ ex
 ip̄ius p̄toris iurisdicōne
 s̄bz capiūt. **S**eruiana

q̄ caū eē i car. cerē Seruidē. vt. ff. e. l. fi. s. fi. **Est et fauiana**
 q̄ dat̄ soli p̄ono ad reuocāda ea q̄ libt⁹ i fraude p̄oni alie
 nauit inē vūof l' vltia volūtate. q̄ n̄m⁹ p̄on⁹ hēat etiāz
 vt. ff. si q̄s i frau. p̄o. l. i. in pñ. et. s. i. a. s. de sic. lib. s. s.
 n̄a oñtō. **Est et caluiciana. et ip̄a tā p̄ono q̄ creditori cō**
 petit. vt. ff. si qd̄ in frau. cre. l. i. fauiana. **Quidā tñ dic̄t oē**

autem exp̄itur q̄s de rebz
 coloni. que pignoris iure
 pro mercedibus fundi ei
 tenent. **Q**uasi seruiana
 at qua creditores pigno
 ra p̄potecarie p̄secūt.
Unt̄ pign⁹ aut̄ a p̄pote
 caria q̄ntū ad actiōne p̄pote
 tecaria nihil inest. **N**a de

in eo qd̄ de fauiana
 dictū ē. ar. ff. s. p̄fu.
 l. videam⁹. s. i fauiana.
 na. s. certe ita dicit
 ibi i lēa. p̄ quā. a sic
 referē ad p̄ymā tm̄
 scz paulianaz. et iste
 due imitant̄ naturaz
 supioris s. q̄ro q̄re
 sint h̄ bee polite inē
 reales p̄torias. cum
 ip̄se p̄sonales sūt qd̄
 p̄bat p̄ id qd̄ dic̄ lēa
 in fauiana q̄z. vt. ff.
 de v̄fuit. l. videam⁹.
 s. in fauiana. nā p̄xi
 me dixerat de p̄sona

libz vñ otmuat eam cū p̄sonalibz. et p̄bat. ff. si q̄s i frau.
 p̄o. l. i. s. l. actō. s. R. n. qz silitudinē h̄z cū supioribz duo
 bz casibz. in eo. qz sic ibi p̄mittit̄ aliqd̄ dicē qd̄ si sit. vt eēt
 faciendū aliqd̄ ac si nō p̄cessissent q̄ p̄cesserūt. sic a h̄. Itē
 sic ibi sit reuocacō. ita a hic. s. s̄m̄ s̄ ita debēt dici h̄ ee re
 ales sic supiores. qd̄ qd̄ a ocellerūt. s. R. n. h̄ non petit̄ qd̄
 meū fuerit vt i supiori caū. nec q̄si meū. vt i public. vt. s.
 e. s. alie. **Rec ob. j. s. p̄. qz p̄potecaria ē in tē. nec tñ meū**
 petit̄ vel q̄si. qz ibi qd̄ peto peto q̄si meū. i. possessionē per
 p̄potecariā actōne vel huiana. s̄ at neqz possessio neqz do/
 minū ē meū nec fuit. ymo i accipiētes trāsiūt. s. i fraudez
 sit credētū alienatū. vt. ff. de ostra. emp. si sciēs. in fi. et p̄
 dicte res actōnes reuocatozie dicunt̄. s. vñ oriē s̄ actio
 R. n. ex q̄si maleficō. qñ do l⁹ fuit i v̄dente a emēte. si tñ in
 vendēte tm̄. tūc p̄t̄ dicit̄ ex q̄si otractu si agūt ostra illū pos
 sidentē. s. nūqd̄ h̄z retencōne vt ab eo nō reuocet̄ si vult
 solūe qd̄ sibi creditori reuocare vult̄. debet̄. qd̄ negant
 vt ar. ff. rez. amo. si cū do s. s. fi. et. l. se. s. ostra dico ad i/
 star posterioris creditoris si vult. solūe p̄ori qd̄ sibi debet̄
 p̄t̄ h̄ ee retencōne. vt. ff. de euic. l. euictus. qd̄ dic. vt. ff. de
 his que in frau. cre. ait p̄tor. s. illud.

Mansisse. vi. s. qz p̄mittat mēt̄ qd̄ n̄ ē vez. s. ita pe
 tit ac si mansissent i bonis debitoris. vt. s. e. s. alie. a. s. rufus
 y. **U**te huiana. q. d. n̄ solū publica a iustozia tales sūt
 et p̄torie. s. q̄bz dictū ē. s̄ ee due iste capiūt vi ex p̄toris iu
 risdictōe. i. p̄torie sūt. vt. ff. a. ff. de pac. si cū. s. s. p̄pnoē
 z. **Q**uis. scz dñs fūdi. siue sit p̄cari⁹. siue m̄mis colat. Itē
 eē p̄ defioracōne dom⁹. vt. ff. q̄bz ca. pig. ta. l. ij. s. ex lo/
 a. **C**oloni. subaudi. l. m̄q̄nti. nā et ei⁹ res. **l**catō sit actō
 sūt tacite obligate. vt. ff. q̄bz cau. pig. ta. ostra. l. ij. et ē co
 lon⁹ i villa. m̄q̄nti⁹ i cūitate. vt. ff. de acq. pos. res pig. r̄if
 differētia ē in̄t̄ has duas tacitas obligacōes. nā i rusticas
 ita demū si dñs sciat iducta a illata. i vrbano siue sciat siue
 nō. **Et ē rō. qz scā rusticitas oia palā h̄z. s. m̄q̄nti⁹ ml̄ ta eē**
 clā appoztat q̄ locator ignorat. vt. C. locū certū mē. **T**rem
 cū i vtroqz. si eo aīo sūt iducta vt ibi sint p̄petuo n̄ ad tps
 vt. ff. de pig. s̄bitoz. et. ff. q̄bz cau. pig. ta. s̄ ē. i p̄dij. s. i.
 b. **P**ignis. s. taciti. **U**ndi. vel dom⁹. vt. s. dictū est.
 d. **Q**uasi. s. pomē ad d̄raz supioris. vt. qz huiana s. a suā
 do. for. et dicta. cū om̄e ius aut i acq̄rēdo aut i suando aut i
 amittēdo oñstat. vt. ff. de le. et se. cō. l. fi. s. q̄ ē d̄ra inē h̄
 uianā actōz. et saluianū inēdictū. cū illud ad idē op̄etē vi
 deat̄. vt. j. de inē dic. s. inēdictū. R. n. qz in huiana opoztet

q̄ creditor p̄let debitorē fuisse dñm tpe obligacōnis. vt ff. de pig. et q̄ nō sūt. s. i. s. i. saluano suffic q̄ p̄bz eū posse disse. vt colligit. ff. de salu. medic. l. i. m. pñ. et dixim⁹. j. s. a. **De q̄ re mobili vel immobili tra.** **medic. s. medicatū.** dat̄ creditori vel nō corp̄alis vel incorp̄alis. tam̄ excepta vrb̄ita futute q̄ n̄ p̄t obligari. ne tuims citas defozmet. vt ff. de pig. si is q̄. s. fi. et. l. sequenti.

Appellacōe. s. p̄ potecaria. vt hac a: chione peti possit a quolibet possessore. **Maxie.** s. abūdat vt. C. de testa. ma. l. fi. s. i. duo ei oportz intuemre. vt sit p̄z gn⁹. a q̄ tradat̄ cre ditori. vt h. a q̄ mo bilis sit. cū pign⁹ a pugno dicat̄. vt ff. de h. si. plebs s. p̄z gn⁹. **Si aut̄ mobilis est et nō tradat̄.** Itē si immobilis ē tradat̄ v̄l nō. ypoteca ē p̄z s̄ q̄ q̄tuer s̄ p̄toz ie actōes i rē. s. publi. et recassoria. a fūia: na. a q̄li fūiana. Itē alie due reales p̄udi ciales. vt. j. e. s. p̄u/ dicales. **Est a alia q̄ dat̄ sup̄ficiario.** q̄n̄ q̄s ad n̄ modicū tps oduxit. vt ff. de su: p̄fi. l. i. i. fi. i. s. n. et. s. q̄ ait. a. l. fi. a. ff. de rei v̄e. sup̄ficiario. a. l. p̄toz ie. Est et octaua actō in rē. vt que dat̄ metū passo. naz illa p̄toz ia est in rē. vt ff. q̄ met⁹ eā metū. s. v̄let̄. **Itē et alie scz bo noz possessio. hēditatis peticō.** Itē fideicō. hē. p̄e. bo. pos. p̄ma dat̄ ei q̄ succedit p̄ p̄toz ie. scda ei cui p̄ trel̄. hē ditas restituta ē. vt ff. de bo. pos. hē. p̄e. l. i. et. ij. et. ff. de fideicō. hē. p̄e. l. i. a. ij. et. ij. et sic. p̄ sūt p̄toz ie in rē.

Nihil m̄est. n̄ in sono vocis. vt ff. de pig. l. res ypote ce. s. itē pign⁹. ymo a eē q̄tū ad actōz vidz m̄esse. nā pre scripcō hūti pign⁹ nō currit cū possideat. sec⁹ i ypoteca: ria. cui currit p̄scripcō m̄dū. r. m̄dū. r. m̄dū. r. r. m̄e: dū. r. an. vt. C. si adū. cre. l. i. a. ij. et. C. de p̄scrip. r. r. vt. pl. an. cū notissimi a de an. excep. l. i. s. i. / toz ijs. seq̄ s e. **In psonā.** q̄ d. dictum ē de realibus p̄. / p̄soalibz. s. p̄ toz ijs. s. a de q̄busdā p̄sonalibz. s. m̄ p̄posuerit i. s. itē si q̄s f. **De pecunia.** vt ff. de osti. pe. l. i. i. p̄n. / dabat̄. nisi q̄s s. **Cui filis.** scz q̄ ad quedā. qe vtraqz. / ostituebat se so lutuz. p̄ se vel p̄ alio. h̄et diffilis videbat̄. qz actō de cō/ stituta p̄ his tm̄ rebz in ostōne deductis op̄tebat in q̄bz mutuū ostitit. s. q̄ pondē. nūo a m̄sura otinent̄. s. recep/ ticia q̄n̄ alie res in ostōne deducebant̄. s. hodie p̄ omnibus op̄etit actō de ostituta. cū oēs res appellacōe pecunie con tineantur. vt. C. de consti. pe. l. ij. s. penl.

Cōstōne. vt. C. de osti. pe. l. ij. i. **Ea.** s. recepticia. **Itē p̄toz.** s. capitula exponitur. j. m. p̄. s. et ideo hic **Et alias.** de q̄bz dixi. s. penales. / non dicas. **De pecunia.** in hac actōne que sic vocatur. **Cu oibz.** s. aptis. alias obligatis p̄ se vbi p̄ se m̄tueit ostitucō. vel p̄ alijs vbi p̄ alijs m̄tueit ostō. **Die s̄ furio sus cū nec.** p̄ se nec p̄ alijs obliget̄. nec ostitue se debē p̄

qua re inter creditores et debitorē cōuenerit. vt sit p̄ debito obligata. vt qz hac appellacōne otinetur s̄ in alijs d̄ra ē. nā pigno: ris appellacione eā pprie rem otineri dicim⁹. q̄ h̄ml̄ etiā tradit̄ creditori. ma: xime si mobilis sit. **At eaz q̄ sine tradicione nuda cō uencione tenet.** pprie etiā ypotece appellacione otine ri dicimus. **In psonaz qz actiones ex sua iurdicti one p̄positas hz p̄toz. vlu ti de pecunia ostituta.** Cui filis videbat̄ recepticia. s̄ ex n̄a ostōne. cū et si quid pleni⁹ habebat h̄ in actōe

idē i. p̄digo a filibz. **Itē m̄ieres.** cū alias p̄ se tm̄ obligē/ tur. a h̄eē ostiuer̄ p̄ se tm̄ a nō p̄ alijs. vt ff. de osti. pe. o. **Cōstituerūt.** vt puta p̄ h̄eē h̄ba. cōsti. l. i. s. i. a. ij. tuo me solutuz. q̄s ego vel ille dz. et filia. vt ff. de cōsti. pe. q̄ at. i. fi. a. l. se. et ita si sit debitu q̄s p̄cedat. siue ciuile a natale simul. siue natale tm̄. siue p̄toz iū. secus si ciuile tm̄. vt ff. de consti. pecu. l. i. s. penul. et fi. et. l. ij. s. i.

Nulla. s̄ ex nudo pacto oriē actō. q̄s est ost̄ ius cōe positū ff. de pac. iur. gē. s. h̄ cū nulla. a. s. q̄nymo et. s. marcellus. a. s. idē. s. et. C. s. pac. l. legē. et est hoc iō forte sp̄cale. qz sicut vni p̄ eo q̄ ostituit iducit vt si teneatur nisi elapsis. s. dieb⁹ vt ff. de osti. pe. p̄/ missor. cū alias stati tenet. vt ff. s. v. ob. eū q̄ k̄lis. s. quociens et de h̄. si. cedē die. sic et aliud otra euz vt ex nudo pacto tes neat. vt ff. s. uirū. eū q̄ i p̄n. **Sūt a aliq̄ adhuc sex cas⁹.** in q̄/ bz ex nudo pacto ori tur actio vt ecce i do nacōne hodie. licet olim fuerat n̄cia sti pulacō. vt. C. s. dō.

fiqs argentum. s. s̄naūt. **Itē si mulier** dotē sine stipulacōe dare marito conuenit. vt. C. de dot. p̄. l. ad exac. et de rei v̄ro. ac. l. i. s. i. **Itē si q̄s ob h̄ōrez decretū vel decernēduz palā pollicit⁹ fuit.** id est sine m̄rogacōne. vt ff. de pol. l. i. s. i. et. l. pactū. **Itē i nautico fenore.** vt ff. s. nau. feno. l. p̄culi i fi. **Itē i accessiōe frumētū v̄l vini vel ordeī.** vt C. de v̄sūt. frumētū. **Itē in v̄sūt citati p̄missis.** vt ff. de v̄ sūt. l. etiam. alias autem p̄pter sui frigiditatē midū pactuz actōnem parē non potest. / pulatu. vbi m̄ctū ē. ex stipu q̄ **Qure ciuili.** l. actōe ex sti. / lacōne vel adicōe certi que ex stipulacōne oriē. vbi est certū. vt. s. s. v. ob. i. p̄n. q̄ sti pulacō ē a iur̄ ciuili iducit. vt h̄ cū s̄ iur̄ gēcū ip̄a nō fuit. s̄ aliq̄ stract⁹ fuerūt de iur̄gentiū. vt. s. de iur̄ na. gē. a. s. ius at. nō aut̄ dz iō de iur̄ ciuili q̄ n̄ h̄alvat i se natale viciū. ymo hz. qz sine osensu n̄ valz. q̄ osensu ē de iur̄ natale. vt ff. de pac. l. i. s. penl. / q̄dā dicē h̄c esse ppria noīa e. **Actōes.** s. peculio. v̄lūt actōnū. s. de peculio. et de i rē h̄so. a q̄ iussu. **Itē exer̄toz ia.** s. butoz ia. a iustoz ia. ex eo q̄ leges plez. qz appellāt eas actōes. vt h̄. s. veri⁹ ē vt adiectie ponant̄. sic ei dz m̄dati actio de peculio. vt ff. de s. p̄ez. scz respectu filij. **pecul.** l. ij. s. cū cōgruāt. **Communve.** s. respectu sui. sunt enim correlatiua. **Ip̄lo iure.** s. ciuili. q̄ n̄ vult vt alt̄ ex alt⁹ p̄sona obli/ getur. et sic pater n̄ dz teneri p̄ filio inspecto iur̄ ciuili. sic inspecto suo nō dz teneri dñs. qz suus p̄ nullo ē inspecto iur̄ ciuili vt ff. s. re. iur̄. q̄s attinet. h̄ tm̄ p̄toz. eq̄tatē asiderat vt qz peculū q̄si p̄momiū ē filij l. sui vt subic. q̄s p̄symo ma q̄tē. vt ff. de pecu. peculiu. v̄l tm̄ n̄ est p̄momiū filij peculiu. vt. C. de iof. testa. l. fi. i fi. **Itē nec sui.** vt ff. s. v. ob. lib̄ hō. jdo aut̄ qz q̄si p̄momiū ē. p̄ez p̄ filio. dñm p̄

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

seruo teneri dicitur. Diligenter tamen distinguas. utrum ostendat filium vel suum vel quasi ostendat. Item utrum delinquit vel quasi si strabat quilibet istorum dominus vel pater. actio ex eo stractu tenet in peculio in cuius aduocacione deducit ex ipso peculio quodquid suum nascitur licet domino debeat. ut quod dominus suo mutuat vel alias secum ostendit. Item deducit quod debet his qui sunt in potestate domini vel tutela. vel cura. cuius videatur dominus prouenisse. ut ff.

de pecu. si si damnum. §. i. a. ij. obligatur enim seruo domino nascitur. ut ff. de fideiuss. §. i. et hinc hinc coia i. v. uo et filio. excepta causa mutui. ex qua nec filius nec pater tenet. secus si seruo. ut ff. de i. §. illud. et ff. ad maced. l. pe. Item quod dicta sunt quasi strabit hinc filio. l. seruo eadem et quasi quasi ostendit ut si alius negocia gessit. ut ff. de neg. §. si filio. propter hanc actionem tenet de peculio adhuc pater vel dominus. quibus tenet si reus. quoniam scilicet filio in re pater. vel seruo in re domini. autem et est in solidum usque ad quantitatem. ut ff. de i. §. in re. 230. §. de peculio agit quatenus peculium durat. ut ff. de i. §. hinc pater. et ff. de i. §. in re autem. Item est actio quod iussu. quod est in solidum. quoniam filio vel seruo iubente domino vel pater straxit. videatur ei strabi cum ipso pater vel domino. ut ff. de i. §. i. §. si. Item sunt alie tres. scilicet exercitoria. quod datur contra dominum nauis qui apposuit magistrum nauis seruum suum. et eius rei gratia straxit. et idem de exercitoria. quod exercitor. de dominis nauis. Item institoria. quod habet locum quoniam aliquis seruus suus taberne. stationem proposuit. Item tributaria. quod agit ita quod dominus vocat in tributum. ut ff. de i. §. introduct. a. §. institoria. et ff. de i. §. in delictis autem a quasi delictis idem olim habebatur in filio a seruo. ut pro non dari possent. ut ff. de non. in ff. de i. §. hodie pro seruis tamen agit noxalis. ut ibi de. et pro delictis. ut ff. de non. a. §. ff. de non. l. i. et in quasi delictis. ut si seruo habitans cum domino habebat suspensum. vel appensum. l. effudit aliquid quod alicui nocuit. ut ff. de his qui deie. vel effu. l. i. §. si seruo. et l. si seruo. §. p. tor. in duobus casibus. ut ff. de his qui deie. vel ef. l. i. §. cum seruo. et ff. de mio. quod si minor. §. si seruo. Porro in delictis et quasi agatur noxalis. tamen et de peculio agit si locupletatus est dominus in quantum id peculium locupletatus est. ut ff. de iudi. tamen ex ostentibus. et ff. de pecul. l. licet. §. ex causa. **Item si quis. l. actor. §. postulante. et petere reo. vel deferere. si enim sine uoluntate aduersarii iuraret. nihil proficeret iuramentum. ut ff. de iur. iur. l. in. in p. remissum fuit. ut ff. de iur. iur. non erit iuratum. l. et. §. si. et l. sequen. et de re. cre. actoria. Debetur sic simpliciter. si non adiecta causa que debeat. quod si forte mit dicimus. si autem cum forma. ueluti quod uedidi. tunc agit actio uili ex eo stractu nata ex sacro. cum pro ueritate accipiat. et aduersario sicut actio est bunt ac si uel stractio processisset. Ideo est in alijs stractibus. ut ff. de iur. iur. si duo. §. si quis iurauerit et ff. de i. §. marcellus. Item circa actio reale. si reus sua esse iurauerit. datur actio in re utilis. §. in factum ostendit deferentem tamen vel habentem. ut ff. de iur. iur. l. nam pro ea. §. ff. et l. se. et ita actori in medio datur in factum. in medio utilis ex eo contractu et utilis in re. ex parte autem rei si iurat in actio personalis. tunc ex ceptio tamen pro. si autem in actio reale. tunc distinguatur. aut iurauerit re petitoris non esse. quod casu exceptio tamen datur. an sua esse. quod casu esse actio si res actoris ad actorem redeat. non ostendit alium. Et si dixit in actore habet locum si iuraret ex sacro delacione. si si iuraret ex edicione facta occasione iuraret. tunc publiciana datur ostendit quod lib. cum sit iusta causa tradicione. ut ff. de iur. iur. nam pro ea. §. ff. a.**

net equum tamen est peculiotenent quod ueluti primomium est filio rum filiarumque itez seruoque demnari eos. Item si quis postulante aduersario iurauerit deberi sibi pecuniam quam petet. neque ei soluat iustissime accomodat

.l. se. et de public. l. i. i. ff. usque ad. l. eu. quod. nec ob. in. e. ti. l. eu. quod si petenti. quod ibi uel bunt daturat dominum tamen excludit contra quem public. non datur. ut ff. de publiciana. l. penul. et ff. de iustissime. quia propter sacramentum datur.

Actio in factum. ut. C. de iur. iur. actori. quod suff. e. di. Querit. etiam si prius uellet probare. iura uelicio. ut ff. de uolo. quod si defere. et l. se. et. C. 8 rebz cre. l. in. in. i. casu bz. ut. C. 8 rebz cre. l. fi. et. ff. de iur. iur. ad monedi. Et non quod hoc facim quod de re. ut ff. e. q. ciens. i. de uita te. ut ff. ad. l. cor. 8 fal. l. i. §. quod in roibz tplex inuenit. uolu. tariu. quod ex uoluntate tate suscipit et re. cusat. et ex iudicium. ut ff. e. l. u. iur. adu. Item necessarium. quod in

ei tale actio. p. quam illud quiritur an ei pecunia debeatur. si an iurauerit. Deales quod actio. p. tior. pene mltas ex sua iurisdictione introduxit. ueluti aduersus eum quod ex albo ei corripisset et in eum qui patronum vel

necessitate iposita a iudice deferret et suscipit. ut ff. de in li te iura. l. fi. nec ei potest sacrum referri uel recusari. non potest datur iusta causa recusacionis. ut. C. de rebz cre. §. g. nali. §. finalit. Itez iudiciale. quod sic de. a iudicio quoniam scilicet ps. pti sacrum in iudicio deferret. quod non est necesse subire. si potest recusari et referri. ut. C. e. delata. l. g. nali. §. finalit. si iur. uel non potest recusari. ut ff. e. manifesti. §. 3. v. pla. ita demum actio in factum datur ex sacramento si inia non subsiquitur. alias que orit actio in factum. cuius ex inia eadem nascere. ut. C. de rebz cre. actori. si nos strahiez ei due sint ad idem et eodem nomine non nocet. ut ff. de ac. emp. non est nouum. et ff. de fideiuss. heres a debitor. sel. tamen fiet ex actio tamen. ut ff. de re. ob. §. bis. et de re. iur. §. bo. fides. **Penales quod dicitur e. s. de p. torijs rei psecutorijs. nunc de penalis p. torijs. §. quod e. dea. me. penales et psecutorias. Re. multe. quod penales p. torie sunt anales excepta actio de furto. ut ff. de pe. et tep. ac. in p. h. rei psecutorie sunt ppetue. ut ff. de ac. et ob. i. horarijs. Item penales odiose sunt. rei psecutorie non ff. de peis. l. in p. retacoe. Item penales non tenent contra heredes non aliquid ad eos pueit. uel lis sit ostentata. ut. C. ex delict. defu. l. i. §. psecutorie sic. ut ff. de ac. a. ob. ex stractibus. Item ubi plures tenent rei psecutoria uno soluente ceti liberatur. non ita in penali. ut. C. de odi. fur. l. i. §. ff. lib. ca. l. vlt. et ff. ad. l. acquil. l. rome mela. §. si plures. **Pene. i. fe. uel meli. §. dic. quod abudat. nam uel multe sunt. §. iud. i. aliqd. albu dealbacu quod datur posita in loco emi. **Ex albo. erat eis. nenti. ut apparet in aut. de lit. §. coem. ibi uoce pto. at. in quod albo erat scriptu. uel de citato aliqd. uel de alio pcepto g. nali uel speciali. ut ff. de albo. scrip. l. i. et l. ij. et ff. de iur. iur. om. iudi. l. si quis id. **Corripisset. uel positu subtulisset. quoniam si corrupit. et siue p se uel p aliu. et tunc ambo tenentur. nec unum libat aliu. et est in l. aureos. ut in dicta. l. si q. et. l. se. tenet et iste corruptor. l. cor. de fal. ut ff. ad. l. cor. de fal. l. pe. cuius pena e. d. pot. tacu et oim bonoz. publicaco. in seruus et ia uultimu suppliz. cui. ut ff. ad. l. cor. de fal. l. i. in fi. **In eu. si filiu uel libertu datur actio in factum. quod est sicut uel supior. in l. aureos. quod datur pro no. uel pri. et si libe. non possit soluere dicta pecuniaz castigabit. Item forte in filio. l. noxalis non de. ut ff. e. l. de in ius uocan. l. penul. et ff. de non. in fi. Superior tamen punit solu uolu. h. solu fcm. ostendat. ut. C. de in ius uo. ueia. **Pronu. subaudi uel pronu. Item filios et pres eo. ut. C. de in ius uo. l. in. §. i. Et accipe h. pronu. quod maumisit uel p. quod iudicatu e. in causa igenuitatis et libtmitatis. uel si ex causa fidi. co. maumisit. uel si emerit eo pacto ut maumittet. a manu************

misi. l. n. ma. nisi. s. ex ostoe dnu marci pu eit ad libtatē
 vt. ff. de ius w. ad optimū. s. i. et. l. is. s. et. l. si. si. hac le
 ge. Te liberos p̄om. accipe mares a feias. a p̄eres ec ad
 optiuos. vt. dca. l. si. si. hac lege. s. libtos q̄z. a. s. parētes.
 a **U**el pentē. et h̄ accipe marē et feiaz a vsq̄ m infimū
 vt ec si adā. r̄uēt. n̄ possz w cari m ius sine vema. Te n̄ re
 fert si sūt. legitti pa
 rētes vl̄ n̄tales. vt
 ff. de m ius w. l. iij.
 .s. i. a. ij. a. iij. a. l.
 p̄eres. et. l. p̄is. a. l.
 adoptiuū m p̄im.
 b **I**n ius vocassz. i.
 iut̄ exp̄endi cā w
 casset. vt. ff. de ius
 w. l. i. a. l. is. a. hoc
 siue cā sit cuius siue
 criminalis. l. ml̄ roma
 gis. nā et tūc ec cū veia nō p̄. qz n̄ scedit. vt. ff. de m ius
 w. s. et. si. s. p̄roz ait. et. ff. d. accu. q̄ accusat. i. si. a. l. hi. s.
 ij. s. qd̄ si solū libellū ddit. R. n. nō icidit i s̄ edictū. vt. ff.
 de m ius w. libt. s. Te qd̄ si nō veiat w cat. R. n̄. sp̄ icidit
 h̄ facili. remittit̄ h̄ pena qm̄ w cat. nō veit. vt. ff. d. ius
 w. q̄uis. l. qd̄a dicit w cantē nullo mō cadē i edictū h̄
 cat. nō veit. ex p̄dicta. l. q̄uis. a. l. is. o. qz. vba cū effectū
 sūt accipiēda. vt. ff. ne q̄s cū q̄ m ius w. est. vi. ex. l. penl̄.
 .s. docē. h̄ p̄ma sn̄a verior ē. vt. qz. m dicta. l. q̄uis nō dicit
 qz nō incidat i edictū. n̄ cā ogmita. Te nūqd̄ heres p̄ w
 care m ius sine vema. et cte si ex̄ne. est p̄. vt. ff. de obse.
 p̄stā. lib. l. heres. fili. nō p̄t w care m ius sine veia. s. q̄
 te sec. i. h̄de libti a i h̄de p̄om. R. n̄. m p̄mo odiū n̄ faē
 qd̄ dz restngi. m s̄o fauo. q̄ dz. progari. vt. ff. de li. a. po.
 .l. qd̄a. Te si alē agat tutorio noie vel curatorio. ar. ff. d.
 i ius w. l. i. hac lege. s. h̄. et. l. q̄stū. r̄o. qz. nemi officii suū
 dz esse dānosū. vt. ff. quead. testa. api. l. si. qz. ex. siḡtoribz.
 c **C**ū ipetrassz. i. non petisset a n̄ accepissz. dz ei a p̄toze
 sic petē. d̄ne p̄mitte mibi vt possim ouemre p̄em vel p̄o
 nū mei. vt colligit. i. de pe. te. liti. s. h̄. et. ff. de m ius w.
 .l. iij. s. i. Illud etiam quero. an hec postulatō venie debet
 fieri m p̄soms omnium qui m ius w cari non possunt. que
 enumeratur. ff. de ius w. l. ij. et si nō fiat qz cadat i pena.
 Fundā dicit qz sic nos qz n̄. qz h̄ pena i eū tm̄ statuit q̄ m
 cidit i edictū at ille p̄sone i edicto n̄ otinētur. qd̄ marie p̄
 baē ex. l. s. alie tm̄ puto eos p̄uētos put placuit iudici ad
 silitudinē isto. h̄ nūqd̄ h̄ petico hodie ē correctā. vt. qz
 h̄nt hodie libti ius nataliū a regnacois. vt i aut. vt lib. de
 ce. s. i. col. iij. R. n̄. qz. et ibi resuātur iura p̄omis. mari
 me obseq̄alia q̄ nāsa debent. sup̄iora q̄tū ad libtum plana
 sūt. In silo distingue. aut erat emācipat. aut m p̄tate. si
 emācipat. erat. tūc h̄nt locū sup̄iora. si nō i p̄tate. tūc nec
 cū vema nec sine vema p̄t ouemre p̄ez. vt. C. de m ius w.
 .l. fi. et. ff. de ac. a ob. l. actōes. n̄ p̄ castre. s. h̄ castre. s.
 peculio. vt. ff. de iud. l. lis. et tūc cū veia. vt. ff. de m ius
 w. adoptiuū. s. i. a. h̄ cū agit otra p̄ez. Si aut̄ oē ex̄neuz
 tūc h̄m veia iura tm̄. v. actōes filiofa. op̄tebāt. vt. ff. de
 act. a ob. l. filiuffai. et. l. i. factū actōes. s. hodie oēs veiz
 entes ex aduēticia cā. vt dixi. s. p̄ q̄s p. no. acq̄. s. i. s̄e q̄ro
 q̄s iurabit de calūmia cū filiuffai lias erit i iudico. R. n̄. si fili
 ussa. petita veia otra p̄ez ouciat. iurabit fili. si maior ē.
 alias curator ei dabit ad litē. vt i aut. vt lice. ma. a au. s. i.
 m. si. Si aut̄ sit i p̄tate p̄is. et agat de castrensi vel q̄si ca
 pecu. et tūc fili iurat cū p̄fa. h̄baat. vt. ff. ad maced. l. ij.
 Si nō est mior dareē curator liti. n̄ p̄sone. cū sit i p̄tate.
 vt. C. de cu. fut. l. fi. i. p̄n. et d. bo. q̄ li. l. fi. s. s̄inaut̄ p̄o p̄e
 siat otra ex̄neuz agat fili. si agat. p̄ ei. noie. p̄t iurat vt
 C. de iut. ca. l. ij. s. qz obfuati. Si fili. forte p̄e abfete. vt.

parentē m ius vocassz. euz
 id non ipetrassz. Te ad
 uersū eū q̄ vi exemerit euz
 qui m ius vocare. cui. ve
 dolo alius exemerit. et ali.

fm veles. l. m. v. casibz. vel fm nouas m oi aduēticia cum
 iurat fili. cū suo noie agat a maior. ē. si mō p̄ i aduēticijs
 nō h̄z v̄fructū. alias p̄t agēt. a r̄ndēt. a iurare. vt. C.
 de lo. ma. l. i. i. p̄n. vbi n̄o fili. iurat. l. z. p̄ nō h̄cat v̄fructū
 dū. dz p̄t ofetire filio agēt a r̄ndenti. vt. C. de lo. q̄ li.
 d. Te adūsus eū. l. dat. actō i factū pe. l. fi. m p̄n.

as innumerabiles. Pre
 iudiciales actiones m rem
 esse vident. q̄les sunt p̄ q̄s
 queritur. an aliquis lib sit
 an seruus vel libert. fit vl

nal. vt ecce. cū w
 carē ticū m ius q̄ te
 nebat m actōe t̄pali
 et dū cēt m itine. de
 timusti cū vi. vel ca
 picō cū per p̄sonaz
 vel faciendo dolo vt
 ali. eū detinet. a tm̄
 qz dies actōis mee
 eruit. teneris em̄ m
 q̄nti iur auero m litē
 et sic est actō peālis

ex pte mea. qz vltra rei v̄itatē forte iurabo. et ex pte tua.
 qz das m aliqd̄ a tibi mibi ad st. vt. ff. ne q̄s eū q̄ i ius w.
 vi. ex. l. pe. s. i. sup. s. s. p̄mo q̄ro. cū duo sint tituli. vt. ff.
 ne q̄s eū qui m ius w. vi. ex. et ali. s. de eo p̄ que s̄m erit
 de q̄ sit mencō m s̄. s. R. n̄. de p̄mo. qz mde orit̄ actō ex v̄
 qz pte peālis vt dictuz. ē. h̄ ex alio ē penalis ex pte rei tm̄.
 cū ad m̄fesse actoris de ē. vt. ff. d. eo p̄ que fac. ē. l. fi. i. R. n̄.
 Te p̄m. de q̄ sit mencō h̄ osilit actōi tm̄. vt. ex. l. ij. a.
 iij. s. exmē. At sc̄ds osilitū w cato n̄ solū. h̄ ec w cant. vt
 ff. d. eo p̄ que s̄m ē. l. i. s. si re. i. fi. et. l. fi. i. R. n̄. Te p̄m.
 h̄z locuz qm̄ aliq̄s ex̄pt. est an satisfacoēs. et p̄ m ius w
 cacōnes. h̄ sc̄ds p̄ satisfacoēs scz factas iudico s̄isti. et al.
 q̄ firmat iudiciū. vt. ff. de p̄. st. l. i. m p̄n. Et p̄z d̄ra ex ordi
 ne illoz. tituloz. Te p̄m. qm̄ vi exempt. sit q̄s. At sc̄ds ec
 sine vi. vt. m. l. i. s. h̄ dolo. de eo p̄ que fac. ē. et ne q̄s eū q̄
 .l. i. et. l. ij. m. fi. Vel satis dca p̄. qz de vtroq̄ h̄ loquit̄. a
 qd̄ h̄ duo sint illi tituli. tm̄ de vno edicto sūt. Te et qz dca
 penalis actio ec illa q̄ ex vna pte tm̄ ē peālis. sup. s. s. sc̄do
 q̄rit. nōne p̄ ouencōne solā. ec iut̄ vezi p̄petuabat actō. vt
 ff. d. act. et ob. l. ostōibz. n̄ solū p̄ noua iura. vt. C. d. p̄p̄.
 xxx. an. cū notissimi. a. l. sic. R. n̄. h̄ nō p̄ exccitōre h̄ p̄ suam
 denūciacoēs eū ouenerat. vel h̄ b̄ū q̄i posituz i dicta. l. ostō
 mibz. assertie pomē n̄ s̄it iudicari. et fm s̄ h̄odie estz correz
 ctū qd̄ h̄ dz. vel dic qz talis fuit ouencō i illa et ostōibz q̄
 p̄ lite of. habebat. vt qz actō erat t̄pali. et libellus fuit
 p̄ncipi dat. vt. C. qm̄ li. p̄n. da. lit. cō fa. l. i. et. ij. V̄ dic
 fm jo. qz leges veles circa p̄sonales actōes loquitur. vbi
 n̄ p̄petuatur p̄ exccitōre. h̄ lex illa cū notissimi. a. lex cū m
 re. loquitur i reali. v̄n ad huc ec hodie n̄ corrigi qd̄ h̄ dz.
 e **I**nnumerabiles. ymo m̄ari p̄nt. h̄ dicuntur innumerabiles qz de
 facili nō p̄nt m̄ari. v̄n dz nō posse fieri omode qd̄ cū diffi
 cultate fieri p̄t. vt. ff. de v. si. nepos. p̄culo. enumera. s̄ a/
 liq̄s. vt ē actō m factū de calūmatoribz. de q̄ dicem. i. qz.
 .s. q̄dru. Te actō qz met. 9. cā. s̄e furti maifesti. Te s̄u cor
 rupti m duplū. de q̄bz dicem. i. s. s̄. oēs aut̄ actōes. Sūt a
 alie et i factū. vt de effusis a de ecd̄is. et de app̄hs. vt. ff.
 de his q̄ deie. vel ef. l. fi. v̄o. s. p̄toz. Et alie multe sūt quas
 f **P**reudiciales. p̄ ostātū po **U**enumerari n̄ expedit
 nit qz hec p̄toze sūt. cū i otractu p̄toziar. ponitur. et sūt
 m i. e. qz res petiē et v̄dicat. V̄n q̄rit. q̄re n̄ possit inter
 reales p̄toziar. R. n̄. qz qd̄a de eis ē cūlis. v̄n ei. occasioe
 et de cetis h̄ dicē resuauit. a sūt tres. Prima ē p̄ quā q̄rit
 an aliq̄s sit lib. subaudi vel su. s̄da an aliq̄s sit libt. s̄b
 audi vel igem. Tercia ē de p̄tu aḡsc̄do. p̄ quā q̄rit. an
 q̄s sit fili. vel nō. vt oia ofc̄q̄tur q̄ fili. a p̄e ofc̄q̄ dz. alias
 aut̄ aḡit de p̄tu agnosc̄do. p̄t alimētati. et tūc filiaco
 nō p̄uidi caē. qz sumati q̄rit. vt. ff. de li. ag. l. i. s. jul. et. l.
 si q̄s ali. s. si vel parens. et. ff. de his q̄ sūt sui vel ali. m̄.

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

1. si iudex lz videat ostra s orig. og. l. ij. g. fi. Sz die vt ibi Sz dicunt qda a male qm due sunt. et de duabz pmissa / ent vna s mo. an aliquis liber. est ingenuus uel libertus et huj vna faciunt. alia vero de ptu agnoscendo si mutar. sz p ma opi. verior e. cu sit omodi singlas cas singlis appella coibz distingui vt. s. qbz mo. testa. infir. g. alio at mo. itez qz postea dicit. cetere vero re. a ita loqt de plibz excepta vna. Te qre dicunt puidiales. Rn. fm azo. et. G. jo qz i mo du excepcois pponu tur. a ita puidicant. vt si agas of me a e go obicia tibi qz sis p u9 me9 vel filio. vñ no pt ee iudiciu me nos. vt. ff. s iud. l. l. nulli. et. s. ob. q. ex glic. g. hi. ouigas cu glo. ista pma pte se qntis. ibi vt dic. vel si agas of me pte b. a. et. p re mea vsz ad x. h. i. l. i. quo dicitur de ascriptiis a te dimitere et reacepe qd dimisistis a pseqre vsqz in finem. in pmo g vbi qre. fit liber val fu9 dico. qz siue fu9 agat of dimidices se esse liberu. siue of dñs of fuu. a fu9 sit i possessione libtat. qz s actō in re q itēdiē est puidialis ut. ff. de lib. ca libis. g. fi. j. de z dico. siue pñon9 vēdicz libtū in libtimitate. siue libe9 se vēdicz in igenutate. vt qz ē p / iudicat. vt. ff. si ingenu9. et. di. l. i. in pñ. g. fi. j. ntediē ec b casu officiu iudicis. vt. ff. de iurur. si duo pñon. in pñ. a. ff. si nge. esse di. l. i. a. ij. et. ff. de rei ven. l. i. g. i. j. dē dicas in caia vt siue dicat pē petēdo filiū i filiacōz p fili9 se dicat non filiū. et erit puidialis et direcā. Dinemde qdā dixerit qz direcā dat pñono parēti. a dño. sz illa q dat libto. filio a suo est straria qd nulla lege cautum inuenitur. licz alie q dam inueniuntē dirce et of. re. vt mandati. depositi. et filiel Sz qñe formatur libelli in hys. Rn. sic peto iohes i filiū. meū iudicari vt m pñā debitā p̄stet reuerēciam a alia q pñbz a filijs debēt. a jde in pñno. a ex tūc lata snia p acto re. alimēta p̄i et pñono p̄stabunt. vt. ff. de li. ag. l. si quis ali. i. pñ. et g solēt. qz snia p vitate accipiē. vt. ff. de sta. to. l. ingenu. Et pbat s libelli formacō. C. de fideicō. l. i. In suo a dño sic peto ticiū i fuū meū. qz eū meū dico. Ecō tra fu9 p libt9 p fili9 dicit. peto me n mgetari a tico q me vt fuū vel libtū vel filiū tenz. qz me i tali viculo n subesse dico. vt. C. de ingenuis ma. l. diffamari. vel sic. peto vt ige nu9 p lib vel n fili9 pñucier of ticiū. qz sic se rei vitas hz. Et differt s ab ea q petit p̄t filiū in p̄tate ex iur rōno. cum ibi tñ de p̄tate qraē. s aut de filiacōe. vt. ff. s rei vē. l. i. g. i. et hz. Te s p̄tozia vt h. illa cuilis nuibz aut mod fili9 possit peti. dixim9. s. s. pa. po. g. ius at p̄tatis. Te qre dicunt puidiales. Rn. v. qsdā. qz i modū excepcois p̄ ponitur et ita puidicat. vt si agas of me hēditatis petici one. et ego obicia tibi. qz fu9 sis defūcti. vel qz ipe defūct9 fu9 fuit. vt. ff. de pet. hē. l. si qd libtatē. et fa. p hac snia. C. de ord. og. l. ij. et de hē. pet. l. lib. et. ff. si qd ige. esse di. l. fi. Alij dixerūt iō dicit puidiales. qz snia lata sup bis fit puidiciū oibz alijs qōmbz. vt. ff. de sta. to. ingenuū et. ff. de lib. ag. l. i. g. fi. et. l. ij. Sz ēte fm s ec qrela ieffō si restant s puidialis. qz puidicat alijs qōmbz. vt. ff. s iof. tel. pap. g. fi. sz of hāc sniaz ē. ff. de lib. ca. si fu9. sz ibi n fuit pñuciat9 igenu9. vel collusio ibi fuit. Vel dic s. jo. q puidiales iō dicunt. qz oēs alie qōes q mēm mē eas p

de ptu agnoscendo. ex qbz fere vna illaz legitimaz cas hz p q qrit an aliq s li ber fit an seru9. Cetere ex ipius p̄toris iurisdictōne substaciā capiūt. Sic itaqz discretis actōmbus ctū ē n posse actore suā rē ita ab aliq petē ac si apēt

sonas mouēt ut debēt filē. C. de or. cog. l. i. et. ij. et. ff. de lib. ca. l. ordiata. et ad s fac. ff. de nora. l. pe. i. Rn. n esset talis ca q ageret ec si ostaret eū fore fuū. qd ē qñz. vt. ff. de iud. vij. Sz fm s cū qrit mē pñonū a libtū de libtimita te. nō ē s qd puidialis. cū alie qōes mēm mē eos pñe ex erceri veia sū petita. vt. s. e. g. et in eū. Sz die qz ille qōes qescūt q nō opeterēt si ostaret eū libtū. vt. ff. de i ius vo. l. si hac vi. g. pe. a fi. Te qd si nulla alia questio mouēt. nōne tūc iste dicunt pui dicales cū n habeāt cū puidicēt. Azo dic qz nō Sz jo. ostra inspiciē ei aptitudo. qz abilis ē esse puidi dialis. sic august9 de. l. z n spaugeat. vt s. m. R. ca. phe. Te nūqd sūt ples puidi ciales n hee tres. R. sic. vt hēditatis peti cio. nā a tūc cessant oēs alie qōes tō nec ipsa mēdiē. vt. ff. s pet. hē. l. i. si qd libtatē. et. l. diu9. i. fi. l. z hodie ofriū sit. vt. C. de hē. pet. l. fi. g. i. a. ij. Te qz iure ascriptiō coloni cē fiti a filies petūtur. Rn. vt il i puidiali. directa n. et ipi coloni se petūt i libtatē straria puidiali vtili n direcā. iō. qz libtū sūt nō fuū. vt i aut. de factis. ep. is. g. ascriptiōs. a. g. si fu9. Te iō puidiali. qz paz a fuū distāt q ad v uicia q facē debēt. vt. C. de ag. a cēh. l. ne diuti9. l. ij. Sz aliqd dicit. qz off. iudicis petūtur. et petūt. vt. C. in q. cau. cen. dños accus. pos. l. i. l. ij. sz ēte officiu iudicis nō posset hēre locū ad fuas p̄stacōes. vt. ff. de vfu. l. i. Alij dixerūt hēre locū negatoriā a ofessorā vtilē. vt q dat directa fuū tutibz alijs. s vtilis h dat. qd mbil ē. Te si qd ad aliq an nua fuicia teneat. qz iur petit vt odēnet vt prestet i poste rū. a ipse qz iur petit absolu. R. lat. puto qz iudic offō hoc fiat. siue pmissa fuerūt s seruicia. siue ex ofuetudie de bean tur. sz a fuicia ipsa posita lōgo tpe ex pmissō petūt ut. vt ff. de vfu. l. cū s in rē verso g. Er qbz. s. fbz puidiali bz. qz pmissio pbabit ex lōgo vfu. vt ibi. h. Fere. jō dic. qz i cuilibz qōmbz qtuor. considerant. s. actor. iudex. a re9. et ipsa res. h aut ē idē q ouenit a ouenit. vel iō qz p / tor itroduxit de ptu agnoscendo. a ad se. ofiul. ofirmantur. i Legitimā. id est de iure cuili. k. Sic itaqz. forma ē h itaqz ex alia diuisione q fit. s. e. g. i. qz dicēt. dicitū ē q sūt in rē actōes a q in psonā. itaqz sic eis discretis. i. sepatis a diuis. ptz qz h reglā ē. va. qz psonalis actō q apetit ad dā dū. nō opetit p re sua alicū vt h. jō dixi ad dādū. qz ad ē dēndū bñ p̄t dari actio psonalis. vt omodati a depositi et filies. Et est ita ius mē dare a tradē vt h subic. et. ff. s acē. emp. l. ex empto. i pñ. et. ff. de h. ob. vbi ac. in fi. et. l. si rē tradi. et. l. nemo. et s ē qd subic. si apparz eū dare oportē et ita agit i psonā vt aliqd dēf. sz qdā dicit vt pla. qz lxx. hba si apparet eū dare oportē sint noia cūdam actōms. l. Oportet. id ē oportz qz nō dēf. est em ipossibile qz dēf vt subic. qz dā ē accipietis facē vt subic. nec res q ac. a. c. m. Magis. Sz opponit. ples deleri pot. vt. ff. de excep. rei iudi. l. et an eadē. s. actōes. i. fi. g. g. ples dñū pot fieri meū. sz nō seqtur. nā lz ples delerit. tñ semel facta sua non dz p̄t fieri sua. vt ibidē dē. et. ff. de acq. pos. l. ij. g. ex p̄bz. b3. et s. del. g. si rē legatarij. n itez. definēt eē sua vel mea vt. ff. de h. ob. si rē meā. n. Plane. odio. Sz m qz nō itē istud odiū. R. qz i adicōe furtia qd de facto ifamaē apud

eum dare optē. nec em qd actoris ē id ei dare optet qz se3 dari cuiq intelligit id qd ita dat ut eius fiat. nec res qia actoris est ma gis eius fieri pt. Plane odio furuz quo magis plu ribus actionibus teneatur effectū est vt extra penam

bonos et graves. vt. ff. de obse. l. hōi. l. si infamia iuris. vt. ff. de act. et ob. l. cessat. s. in rei vōdicacōne neq. de facto. neq. de iure ifamat. **T**ē mltā veniūt i odi cōe furtia q nō veniūt i rei vō. vt. qz iteritu rei n libat. s. in rei vō. vt. ff. de odi. fur. l. i. rē. q iō malū ē furi q hac actōe teneat. **T**ē sic pdest alicui ples hēereos debitorēs. vt. ff. de lib. le. l. si q. s. decedēs. s. fi. q hēe ples actōes. vt. ff. de l. ij. cū fili. s. varijs. ita econē d. z dicit nocē si p. h. b. z. t. z. neāt actōibz. l. z. etiaz nulla alia eēt utilital. **T**ē nūqd vna tollit p aliam. dic q sic. vt. ff. de fur. h. p. fu. s. fur. s. i. apparet. i. qz apparz eos. q. i. s. d. de actōe i psonā. s. z. vidz. s. stare n posse. nā etū ē eū q agit dō minū fuisse. s. q nūc ē. qz sū fco suo dūiū ab eo discedē n potu it. vt. ff. de re. iut. l. id qd nēm. et. c. s. p. ba. l. sū possidetis. s. n pē agē vt sibi det qd ē sū. et tū h. d. c. q sic. s. h. d. c. lacōz eē faciēdā ad gen. nō ad spēz. q. d. ea actio p quā alias agit ad danduz. i. psonali. s. h. n. ad dādū itēdit. q ita ē mirabile. q rē meā p psoālē actōz peto restitū. al. oē. vt. ff. v. s. fr. quead. ca. l. fi. et. ff. de odi. ide. l. si vrbana. s. z. ē spēale vt h. d. z. Vel dic agi eē ad dandū. scz possessionē dandā quā amiserā p furtū. vt. ff. de acq. p. l. rē q a nob. et. ff. de odi. etica. l. ij. b. **I**n rē actōes id ē rei vōdicacōes q p dūio de iut. ciuili p gētū q lito itē dunt. vt. ff. de rei vō. l. in rē. Itē nō q h. s. locū h. z. q libet male fidei possessore aliene rei n solū i fure. vt. s. de rerum di. s. fi. cū. et. c. de odi. et. l. i. in fi. q. l. ij. i. p. n. **I**ntēdū etiā oē bone fidei possessore dāt odicō rōne possessōis. vt. ff. de odi. ide. l. i. de bit. s. h. si nūmis. s. z. nūqd rē sūā pē q. s. eē a nō fure p. s. s. n. cā tpetē. vt. ff. de odi. l. n. cā. p. totū. s. s. s. m. q. s. d. i. b. i. d. z. opetē actō psoālis. n tū talis p quā intē dāt vt aliqd deē. Alij dicūt. q si alicubi iueinat odicō sine cā p sua re opetē. de vtili itelligēdūz ē. **C** **V**ēdicōnes siue rez. corpaliiū de qbz dicitū ē. c. de rei vō. p. totū. q. ff. e. p. totū. siue rez. icorpaliiū. de qbz vōdicacōibz est. ff. si v. s. fr. u. p. e. p. totū. et. ff. de v. s. v. p. totū. siue sint dirē siue vtilis iste vōdicacōnes. vt. ff. de public. p. totū. q. ff. si ag. v. c. i. gal. p. tot. **D** **I**ubz. iō dicit qbz qz sūt et alie qbz n itēdū dādō facē. s. i. s. t. i. u. vt. omodati actō et dpoiti q filis. et iste n appellāt odicōes. i. stricta sigficacōe accep to v. c. ab. l. vt. h. d. z. l. dic q i actōe omodati q dpoiti et fili bz itēdit dāt l. fieri. s. i. p. a. d. r. e. t. a. c. o. r. e. q. z. e. i. p. s. u. f. e. m. p. o. s. s. i. t. q. s. i. s. t. i. p. u. l. a. c. o. e. d. u. c. e. vt. ff. de v. s. v. ob. l. v. b. i. at. n. s. q. id. q. d. n. f. i. e. t. n. a. l. i. q. d. d. a. r. e. t. cū siue rei nulla eēt stipulacō. s. aliene tū. vt. s. d. i. u. t. i. s. t. i. s. i. c. o. d. i. c. o. e. s. s. a. p. p. e. l. l. a. m. d. e. n. u. c. i. a. r. e. d. i. c. i. t. q. d. a. q. q. v. o. l. e. b. a. t. a. l. i. u. z. o. u. e. i. r. e. p. m. o. s. i. b. i. d. e. n. u. c. i. a. r. e. s.

dupli aut qd dupli rei reci piēde noie. fures eciā hac actōe teneatur. ac si a pa ret eos dare oportē quis fit adūsus eos. eciā h i rez actō p quārē suā q. s. eē pe tit. **A**ppellam⁹ aut i rez qdē actōes vōdicacōes. i psonā hō actōnes qbz da re ā facē optē intendit scz odicōnes. **C**ōdicē em ē de nūciare p. s. i. c. a. l. i. g. u. a. **N**ūc hō abusus dicim⁹ odicō nē actōz i psonā eē q actor intēdit dari sibi optē. **N**ul la em h tpe q p. s. i. e. b. a. t. e. o. n. o. i. e. d. e. n. u. c. i. a. c. o. f. i. t. **S**pe quēs illa diuisio ē q qdam actiones rei persequendi gracia comparate sunt. quedam pene psequende

lebāt. vt. ar. ff. de f. u. v. p. l. q. d. a. s. z. s. n. p. l. a. c. z. q. z. e. r. v. s. i. u. t. a. t. e. a. u. t. v. o. i. t. a. t. e. p. v. r. b. a. i. t. a. t. e. s. i. f. i. e. n. n. e. c. i. t. a. t. e. s. h. d. i. c. q. h. s. n. u. c. i. a. c. o. f. i. e. b. a. t. p. m. g. r. a. t. cū actōz ostituebāt vt dabāt. vt. ff. de re. iut. l. ij. s. oim. qd ē hodie s. blati. vt i fi. hui. s. s. z. **A**busiue. vō abusiue d. z. odicō. **C**. de formu. l. i. q. ij. id est actō i psonā. qz n bñ osonat nomē rei quā signat qd fieri d. z. vt. s. de dona. s. est q aliud **S**equēs. h. ē. f. c. i. a. d. i. u. s. i. o. a. c. t. o. n. ū. i. s. t. i. **C**ōpate. i. adiuēte **M**irte. s. nōne q. d. ā. h. ū. t. q. n. u. l. l. ū. t. o. r. u. z. h. ū. t. v. t. s. i. a. g. o. n. e. q. d. f. i. a. t. i. n. l. o. c. o. s. a. c. r. o. v. t. f. e. o. v. e. l. s. i. f. e. m. ē. t. o. l. l. a. t. u. r. q. a. l. i. e. f. i. l. i. e. s. q. n. e. / q. z. a. d. r. e. n. e. q. z. a. d. p. e. s. n. ā. n. e. q. z. m. i. x. t. i. s. e. h. ū. t. s. h. v. e. l. a. d. r. e. i. r. e. u. e. r. e. t. a. z. v. e. l. a. d. p. u. b. l. i. c. a. v. t. i. l. i. t. a. t. e. d. a. n. t. s. s. e. s. a. t. i. s. a. d. r. e. i. p. s. e. c. u. e. o. z. s. d. i. u. i. u. e. r. e. i. v. e. l. p. u. b. l. i. c. e. p. r. i. m. e. t. c. u. i. d. n. o. i. e. a. g. e. v. i. d. e. o. r. v. e. l. c. e. m. e. o. n. o. i. e. cū cū libet i. t. e. r. f. i. t. d. e. u. m. v. e. n. e. r. a. r. i. v. t. **C**. de h. e. t. i. l. i. i. i. n. **A**ctōnes. s. q. d. e. c. e. f. i. t. v. t. d. i. x. i. m. s. e. s. **T**ē f. u. i. a. n. a. s. z. c. e. r. t. e. v. i. d. z. q. s. i. t. o. e. s. p. e. a. l. e. s. n. ā. i. n. e. i. s. i. u. r. a. t. u. r. i. l. i. t. e. v. t. ff. d. r. e. i. v. e. l. i. q. r. e. s. t. i. t. u. e. q. a. f. d. e. i. n. l. i. t. e. u. r. ā. l. i. a. c. t. o. i. b. z. s. z. d. i. c. q. i. l. l. d. n. o. n. f. i. t. i. u. r. e. a. c. t. o. i. s. s. h. o. f. f. i. c. i. o. i. u. d. i. c. i. a. s. v. t. j. e. s. p. t. e. r. e. a. l. i. s. v. i. n. n. o. n. d. i. c. i. t. u. r. p. e. n. a. l. e. s. a. l. i. j. t. ū. d. i. c. e. b. a. t. q. i. o. n. o. n. d. i. c. e. b. a. n. t. p. e. a. l. e. s. q. z. n. o. r. i. g. e. n. a. l. i. s. i. l. l. u. d. f. i. t. q. d. e. r. e. s. c. a. t. p. s. a. c. / m. e. n. t. ū. i. l. i. t. e. s. h. e. x. o. t. u. m. a. c. i. a. v. t. ff. de i. l. i. t. e. u. r. ā. l. i. e. t. i. o. m. a. g. i. s. a. t. t. e. d. e. b. a. t. q. d. n. a. t. a. l. i. e. r. a. t. q. d. i. c. e. n. t. s. s. z. e. t. e. a. a. c. t. i. o. d. e. p. o. s. i. t. i. i. n. q. t. u. o. r. c. a. s. i. b. z. a. b. m. i. c. o. ē. r. e. i. p. s. e. c. u. t. o. r. i. a. q. t. ū. p. e. n. a. l. i. s. d. z. i. s. p. e. c. t. o. q. z. e. r. e. s. c. i. t. e. x. o. t. u. a. c. i. a. v. t. j. p. r. a. j. e. s. q. d. r. u. p. l. i. v. ū. p. m. ā. t. r. i. s. i. o. n. ē. a. p. p. r. o. b. o. m. **F**ere. fere dicit apē acti onē ex stipulatu p quā pena petiē. nec i. p. i. c. i. t. q. d. i. n. f. i. t. v. t. s. de i. u. r. i. s. t. i. s. a. l. t. i. s. m. q. s. o. a. q. d. e. s. t. f. l. m. p. m. o. a. p. p. e. a. c. t. o. n. e. z. d. e. p. o. s. i. t. i. i. n. q. t. u. o. r. c. a. s. i. b. z. v. t. j. s. u. b. i. c. **T**ē apē actōz redibi. t. o. i. ā. q. d. a. t. i. n. d. u. p. l. ū. a. d. ū. s. u. s. v. e. d. i. t. o. r. e. q. n. e. q. z. p. e. i. ū. n. e. q. z. a. c. c. e. l. l. i. o. e. s. s. o. l. u. t. v. t. ff. de redibi. l. redibitoria. **P**etit actor. ad vt. q. z. aut. s. ad mutuū q ad eā pecuniā q i. s. t. i. p. u. l. a. t. u. d. e. d. u. c. t. a. e. s. t. c. e. r. t. i. c. o. n. d. i. c. o. d. a. t. u. r. v. t. ff. si certū. p. e. l. si q. s. certū. et. s. de v. ob. i. n. p. n. ita q. ad mutuū deē odicō spēal. de mutuo vt. s. q. b. z. m. o. r. e. c. o. ē. o. b. i. p. n. **A**d pecuniā d. e. d. u. c. t. a. z. i. n. s. t. i. p. u. l. a. c. o. e. d. e. ē. o. d. i. c. o. ē. t. i. g. n. a. l. i. s. s. i. e. t. ū. f. i. t. v. t. s. d. e. v. ob. i. p. n. **C**ōducto. Sed nomē oēs iste danē ad i. n. t. e. r. e. s. s. e. e. t. i. a. m. q. u. o. d. e. s. t. e. x. t. r. a. r. e. v. t. ff. de act. emp. l. i. i. p. r. i. n. c. i. p. i. o. e. r. g. o. p. e. t. o. a. l. i. q. u. i. d. q. u. o. d. t. i. b. i. n. o. n. a. d. e. s. t. e. r. g. o. f. i. n. t. p. e. n. a. l. e. s. **S**ed dicit tribus modis dicit actōnem penales **P**rimo illa que hincinde est penalis vt furti et similes. quando peto quod mihi non abest et quod tibi non abest **S**ecundo quando est penalis ex parte vobis. scilicet ex parte rei tantus. quod est vbiunqz actoris inesse excedit id quod reo abest. in hac significacione actiones iste dicit.

penales. l. exempto et filis. et ec rei ve. qm in lire urae. et q ispecta psona tm rei penales dicuntur. p batur. ff. de eo p que fac. e. l. i. g. si ples. et. l. fi. et. s. e. g. peales. ter co sz penalis ispecta psona actoris tm. vt si accepisti ab aliq ali qd vt me accusat es p calumia. na repeto. lz nl m ablit a te sz cui adest. vt pbat. ff. de calu. l. a gnali. g. illd erit noz

Indu Tandū plū. l. si reus ificiet. vt. j. e. g. sed furti. q **Dolo** ipi. l. hē/ dis. et dolo em defū et i simplū tm. vt. ff. de pos. l. i. g. Et rō qre i his casibz dat i duplū. et alijs i sim/ plū. qz h ex nccita te depomē. nec po: tuat puidē apd quez deponēt. vt. ff. dpo. h. l. i. g. miato ac. r **Quadrupli**. Sed qre pl9 maifestū fur tū pūmē q n maife: stū. clā fca magis pūmēda sūt. vt. ff. s. adm. tu. l. n. epistio. et. ff. de ritu nup. l. vlt. Rē. ymo magis delinqt q palaz q clā amouet. vt. s. vi. lo. rap. in pū. vñ ma gis pūntur. vt ar. ff. de off. p. res. diu. s. **Quilibz**. vt. s. de ob. q. ex. s. lic. nas. g. fi. t. **Petes**. l. rei ven. v. **Codicō**. l. furtis. ua q loli dno dat. et hēdi ei9 adūsus furē et ei9 hēdē. vt. ff. s. ob. fur. l. i. et. l. v. et. s. de ob. que ex s

r **Quadruplū**. vsqz scz ad anū. p9 an. **U** l. i. a. nas. g. fi. nū i simplū. vt. s. vi. lo. rap. i pū. mli i cau. vt si ude9 ostra ppiam agat. tūc i duplū tm agit. vt. C. de pagais. l. cri. stians. Sz nunqd ec raptor teneē actōe furti maifesti. die q nō fm pla. qz in duplū tm teneē si furti n maifesti oueia tur. vt. ff. vi. lo. rap. l. i. mli in cau vbi nec in duplū teneē fm eū. vt. ff. de fur. l. si qd ex domo. Sz ete ibi erat actuz actōne vi lo. rap. vñ sublata erat actō furti n maifesti. vt ff. vi. lo. rap. l. i. et. ff. de ac. et ob. l. qui suū. Sz satis vidz q ec maifesti furti noie ouemat a m qdruplū. vt ar. ff. s. fur. l. si vōdidero. g. cū raptor. et. l. si qd ex domo. lz pla. p **In simplū**. vbi ostra o/ **O**stra dixerit. vt dictū est hēntē dat. nā tūc in simplū ac ostra negantē in duplum. vt h. et. j. e. g. ac ille. et. C. ad. l. acq. ostra. et. l. ostra negan tē. et. ff. de iur. iur. eū qui. pū. nam ibi diuidit p: z **Traditā**. vt. s. ad. l. acq. is. mū caput. l. acq. a fciō capite ex q tereō fit odenacō qntum res retto valūē in p. dies. vt. s. e. t. g. ex s. capite. Itē adiuge actōz q me. cā. nā et ipsa mixta est. vt. ff. q me. cā. l. si cū ex s. i. accur. a **Cōtra eos**. l. hēdes vel alios q legatis vel fideicōmis. s. his grauari pnt. qm onerati sunt pecuniariter. vt. j. de fin. gu. re. per fideicōmis. relict. in prim. et. ff. del. plane in fi. b **Locus**. q mlta sūt. et emiant i auē. s. nō ali. g. nō igitur e **Distulerūt**. l. fraudulent. l. sine iusta cā. alias n pūmūt

casu mixta est actio. **E**x maleficijs vero pdite acti oēs sunt. alie tm pene pse qnde cā cōpate sunt. alie tā pene q rei pseqnde. et ob id mixte sunt. **P**enaz tm psequit quis actiōne furti. siue em maifesti aga tur quadrupli. siuenō ma: nifesti dupli. de sola pena agit. Nam ipam rē ppria actiōne psequit quis. id ē suam esse petens. siue fur ipe eam rez possideat. siue alius quilibet. eo ampli9 adūsus furē ec o dicio est rei. **U**i autem bonoruz raptorz actō mixta ē. qz i qdruplum rei persecucō o tinetur. pena aut tripli ē. Sz et legis acqulie actō de dāno iniuria dato mix ta est n solū si adūs9 infici

vt. ff. licer. pe. l. q. te. et. ff. s. vlt. l. sciēdū. a. ff. s. pe. hē. l. illud. Et nō que pūri ex pcrastinacōne vel dilacō e illici ta. sic. ff. de eden. l. p. tor. g. h. et si fu9. i. fi. et ē spēale i his legatis. In alijs legatis l fideicōmissis pstat duplū. h vñ re currit ex mora vel saltē p9 otestacōz litis. et fruct9 re tū restituūtur. vt. C. de vñt. leg. seu fideicō. l. i. Itē h le

antem in duplum agatur sz interdū. r si in simplum quisqz agat. veluti si quis hoiez claudum siue luscuz occiderit q i eo āno integ r magni precij fuit. tanti em damnetur. qnti plimi is homo in eo anno fuerit fm iā traditam diuisione9 **I**tem mixta est actō ad: uers9 eos q relictā sacro: scis ecēijs l alijs venabili bz locis. legatū vl fideicō missi noie dare distulerit. vsqz adeo vt ec i iudiciuz wearent. Tūc em r ipsaz rem vel pecuniā q relictā ē dare opellūtur. et aliud tm p pena. et ideo i duplū ei9 fit cōdemnacō. **Q**ue: dā actiōnes mixtā causaz obtinere vident. tā in rez q i psonā. qlis est familie

gata hnt i alio pū: legiū. vt si indebitū soluat n repetat. vt s. de ob. ex qsi ostra in fi. Quid si pmo ne: gant. p9 ea ofiteat Rē. pot penitē. cā exoneret actorē a p bādo. vt. ff. s. iurur. l. eū q. ar. ostra. ff. s. edi. edict. l. qd sit fu gitū. i. pū. Itē qd si ofessus ē et postea negat. Rē. pūmē cū vltima mora noceat vt. ff. de pi. a omo. rei vē. l. illud. Itē qd si n inficiet h dicat n valē. vel aliā ppoāt rōnabile cāz. Rē. n. q/ dā q pūmē. ne inue mat via p quā negā tes siā exerceat aua riciā. vt. s. vi. lo. rap. g. qz tam. Alij ostra qd vez. puto. vt. j. e. g. at ille. Itē nūqd h m legato gnali et spēali locū hz. Rē. n. sic fm jo. cū vtz qz sit legatū. vt. s. s. fi deicō. hē. g. fi. et. C. de fideicō. l. fi. i. pū. Itē qd si duplū non pē solue. Rē. n. hnt in corpe. ff. s. pe. l. i. g.

gnaliē. et. C. s. f. l. q. cū. et. ff. de in ius w. l. pe. et fi. c **In iudicō**. Quid si in iudicū n vocant. h alias sūt i mora Rē. n. qdā adhuc idēvt duplex. h h lex otradit. Itē i dubij pene sūt molliēde. vt. ff. de pen. l. imp. p. t. acōne. Sz dicam curzē vsuras et fruct9 deberi ex mora et ipa re. id est sine i terpellacōe dicā morā omitter. adinstar miorz. qbz legata debent. vt. C. qbz ca. in in te. resti. nō ē ne. l. i. micz. Item qd si reipublice vel fisco relinqtur videt q idē sit. cuz ius diuinū et publicū sile sit. vt. C. de sacrosac. ec. l. fi. et i auē de nō alie. g. si min9. coll. ij. Sz dico ostra. qz pene sūt mol liēde vt dixim9. vt. ff. de pe. l. penl. Itē qd in redēpcōne captioz. videt idē. qsi rei venerabili sit relictū. Sz ete nō extendā cū sit pena. Itē qd si deo vel alicui scō vel admini stratorū q idē valēt. vt i auē. de ec. ti. g. si qd in noie. et. ff. ad. l. fal. l. i. et. g. ad mūcipiū. Rē. n. locū hz h. g. quia vene rabili loco est relictū. vt. ff. de an. lega. l. annua. g. a ticia. e **Pro pena**. si h est rō vt sit mixta. p3 q o dicio ex. l. illa. si quis in tantā sit mixta. vt. C. vñ vi. si qd in tā. Itē et il la o dicio q dat ex. l. cōstātini. vt. C. fmiū reg. l. si ostitit. et oēs ille actōes vbi et res et aliqd p pena petit. qd vez f **Quedā actōnes**. hic adicitur terciū mēbz. **U**rum est illi diuisioni. quam habes. s. e. g. i. vt ibi diximus. g **Familie**. actō ista sic sz. qz familia p hēditate pomē. b **Verascūde**. i. diuōde. q. d. actō diuōde hēditatis.

Itē ideo dicitur mixta. qz i ea petuntur dñia rez. corpaliū n̄ dati
h̄ēdi v̄l affigri p pte sua. qz i b̄ dicitur realis. Itē petunt fructus
si alii eos tñ pcepit. vel ipse solus ipensas fecit. et b̄ petunt
dari. i. vt fiat sua cui dant. et p̄t b̄ dicitur p̄solalis. vt. ff. fam.
h̄. l. itē labeo. §. failie. et. s̄. de obli. q̄ ex q̄si stract. §. item
et. s̄. e. §. sic itaqz. §. q̄nto tpe durat. R̄. n. xxx. āmis inspecto
poci⁹ q̄ sit p̄sonalis
vt. C. de an. ex. l. i.

Itē q̄ro ex q̄ nascit.
R̄. n. fm̄. 230. ex v̄lūz
tate agētium. vt. ff.
fam. h̄. l. i. §. certe
p̄mo ex q̄si stractu.
vt. s̄. de ob. q̄ ex qua
si contract. §. Item.
a. **Cōmuni diuidūz**
to. q̄ sit h̄ loco p̄so/
naliū p̄stacōnū. et q̄
loco realiū dic eodez
mō vt. p̄rie dixim⁹ i
actōe fam. h̄. l. i. idē
m̄. p̄. caū. et fac ad
hūc. §. ff. coi. di. p̄ b̄
iudicium §. sicut.
b. **Aliqd̄ cōe. s̄. sine**
societate vel cū socie
tate. vt. ff. p̄ socō. l.
q̄bz. et. l. si aut actū.
vt. s̄. de obli. ex q̄si
strac. §. si m̄ aliq̄s.
c. **Itē regūdoz.** §. 3
est mixta. vt. h̄. a. ff.
fū. regū. l. h̄ et loci.
§. in iudicio.
d. **Cōfines.** si domos
h̄nt diuicias q̄d erit
R̄. n. n̄ h̄z locū si hic
inde sint tom⁹. vt. ff.

fū. re. l. iij. i. fi. Si at ex alia pte tm̄ sit tom⁹. ex alia fūd⁹
tūc vtile locū h̄z iudiciū finū īgū. vt. ff. fū. īgū. l. ij. i. p̄
et adūge his t̄bz actōnibz mixtis q̄ndā aliā. s̄. h̄. p̄. vt.
C. de h̄. p̄. l. h̄ditatis. et. ff. de peti. h̄. l. sine bo. fi. §.
fi. Itē q̄d de oibz noralibz actōibz. vidē em̄ q̄ sint in re. qz
otra quēlibz possidentē suū dant. vt. j. de noza. act. §. ois
aut. Itē q̄d de actōe de tigno inūcto. nā q̄ h̄ dat̄ oē q̄zli
bz possidentē. vt. ff. de tigno iūc. l. i. i. fi. Itē q̄d de actōe
q̄d me. cā. nā q̄ h̄ quēlibz possidentē p̄q̄rit. vt. ff. q̄ me. cā
l. sic ex. §. pedi⁹. Itē q̄d de actōe i factū. q̄ dat̄ oē eū q̄ h̄z
aliqd̄ i loco publico positū. vt. ff. ne q̄d i loco pu. l. ij. §. an
penf. Itē q̄d de actōe i factū siue iudicō q̄d vi aut elaz.
nā et h̄ oē possidentē dat̄. vt. ff. q̄d vi aut clā. l. opetie. m̄
fi. Itē q̄d de actōe ad exhibendū. nā q̄ illa possidentē p̄seq̄
tur sic et esse supiores. vñ videntē oēs in re. vt. ff. s̄ act.
et ob. l. obligacōnū ḡna. Quidā dicūt eas anormalas. id ē
nec in re nec i p̄sonā. h̄ dic oēs esse p̄sonales. et ē rō. qz p̄
cipali f̄ fuerūt itroducte in p̄sonā. h̄ ex oñti ex q̄dā eq̄tate
ff. q̄d metus cā. si cum excepōne. §. aliq̄n. in fi. et sic appa
ret q̄ nō sūt iuste. quā non respiciūt vt. qz equaliter in
oponēdo. vt. i. actōe ad exhibendū. vt. ff. ad exhi. l. iij. §. ē
aut p̄sonalis h̄ actio. e. **Tribz. s̄. fam. h̄. oñi. di. fi. rez**
gū. f. **Permittit a lege.** g. **Adiudicare.** et q̄d ad iudi
catur statim sit eius cui adiudicatur. vt. j. de offi. iudi. §. fi.
h̄. **Omnes aut.** hec est q̄zta dñatio que fit in hoc t̄.
i. **Actō. s̄. v̄l q̄druplū.** §. 3. oē in. l. acq̄. vbi occasiōe v̄
lis sui m̄fecti agit ad vñā h̄ditatē p̄ditā q̄ valz centum
marcas. vt. s̄. ad. l. acq̄. §. illis. Itē oē de eo q̄ v̄lē clauum

herciscūde actio q̄ opetit
cohēdibus de diuidenda
hēditate. Itē cōi diuidū
do que inter eos redditur
m̄t quos aliqd̄ cōe est vt
id diuidatur. Item finūz
regūdoz actio qua inter
eos agit q̄ cōfines agros
h̄nt. In quibz tribz iudi
cijs p̄mittit iudici rem ali
cui ex litigatoribz ex bo
no r̄ equo adiudicare. et
si vnus ps̄ p̄reguari vide
bit. inuicem certa pecūia
alteri condēnari. **Om̄s**
aut actiones vel in simplū
concepte sunt. vel i duplū
vel triplū. vel in q̄druplū
v̄teriq̄ aut nulla actio ex
tendit. **In simplū em̄**

de naue abstulit. q̄e tota nauis p̄st nā ad totū dānuz tes
nef. q̄d ē q̄druplū et v̄l excedit ff. de incē. riu. nau. l. iij.
§. senat⁹. Itē aliud oē i actōe empto. vbi occasione pe
coris mortuosi tot⁹ me⁹ grex stamiat⁹ ē. vel occasione tri
gmi vicōsi tō tom⁹ corrūt. vt. ff. de acf. emp. l. iij. m̄ p̄.
§. 3. ēte his t̄bz otrarijs n̄ agit ad aliqd̄ q̄d sit pena inspecta

agitur. veluti ex stipulaci
one vel murū dacōe. aut
ex empto v̄dito locato s̄
ducto mandato. et deiqz
ex alijs q̄ pluribus causis
In duplū agimus velu
ti furti nec manifesti. dām
iniurie ex lege acq̄silia de
positi. ex q̄busdam causis
Itēz sui corrupti que
opetit in eū cui⁹ hortatu
osilione suus alienus fuge
rit. aut contumax adūsus
dñm fact⁹ ē. aut luxuriose
viuē cepit. aut deniqz q̄li
bet modo defior factus sit
In qua actione earū etiaz
reruz q̄s fugiendo seruus
dño abstulerit extimacō d̄
ducit. **Item ex legato q̄d**

p̄sona agētis. h̄ totū
est suū m̄esse. nam
hunc. §. m̄telligē q̄n
penalis ē actō ex v̄l
qz pte. Itē oē i eo q̄
maumissit suū alienuz
i p̄ntia p̄ncipis. nam
duo mancipia dño et
tria filia dat filico. et
ita i q̄ntuplū dānat.
vt. C. de his q̄ a non
to. ma. l. fi. Itēz oē i
eo q̄d dicit lex. si dedi
tibi pecuniā ne mihi
calūniāz facēs et ab
alio accepisti vt in
calūniāz facēs i odo
plū m̄ eneris. vt. ff.
de calū. l. a ḡnalter
et. §. fi. §. certe p̄mo
cahu p̄stac̄ pena diuis
fis. Et bñ dicit glo. di
uerb. nā sec⁹ est si v̄
ni. ff. de acf. a obli.
cū ex vno. p̄nt ei plu
res actōes ex eodem
crumie acq̄t diuis. s̄.
de iurij. §. patitur.
nec vna remissā alēa
tollit. ff. de iniur. l.
i. §. fi. fac. p̄ p̄dictis
ff. de ac. a ob. l. q̄c.

nō vni. nec ē ibi aliq̄ p̄stacō v̄l q̄druplū. In sc̄do aut cau
n̄ vna actōe h̄eo q̄druplū. h̄ duabz. Itē oē in eo q̄d dicitur
dedisti pecuniā ne m̄ fieret calūniā. nā tu repetis q̄d dedi
sti. et ego in q̄druplū p̄seq̄. vt. ff. de calū. h̄ q̄s ab alio. m̄
p̄. §. 3. ēte duobz sit p̄stacō. et neutri v̄l q̄druplū. Itē oē
in eo q̄d dicit lex. suū i fuitutē reuocari occasione leuis offē
se. et ita pena in vniūz excedit. vt. C. de lib. et eo. §. si
maumissus. h̄ dic q̄d illa ē accusacō. n̄ actō. **Vel dic q̄ n̄ p̄**
stac̄ pena hito respectu ad rē. Itē oē eū qui surripuit suū
fiscalē. nā damnat m. xij. libris argēt. a suo restitūdo. vt
C. de f. fugi. h̄ q̄s suū. h̄ ibi nō sit relacō ad ipsā rē vel ad
simplū. est em̄ h̄. §. itelligēd⁹ q̄n actō est penalis. et i pena
ad ipsā rē h̄etur respect⁹. Itē otra. s̄. de muti. sti. §. alti.
nā ibi nō inspiciē q̄nta sit. h̄ tō exigit. h̄ ibi nō habet respē
ct⁹ ad ipsā rē. **Vel dic aliud i pena ouencōnali vt ibi. q̄ i**
legali. vt. h̄. Itē otra i eo q̄d dicitur eū qui emit admistracōne
p̄a qui accepit q̄druplū reddet. et sua bō ofiscant. et cin/
gulo puat. vt i aut. vt iudices sine quoq̄ suffra. §. sic igit.
in fi. colf. ij. **Sed illud sit p̄ accusacōne. non per actōnem.**
k. **Furti manifesti.** vt. s̄. de ob. que ex delie. nal. §. pena.
l. **Acquilia.** puta per inficiacōnem. vt. j. e. §. at ille.
m. **Ex quibusdam.** veluti q̄d tumultus incendij. ruine nau
fragij causa depositum est. vt. s̄. e. §. rei persequende.
n. **Est.** s̄. in mēte. nam si corpore locū h̄z lex acq̄lia. vt. s̄.
ad. l. acq̄. in p̄. et b̄ siue fiat s̄ bono malus. siue s̄ malo
deterior. vt. ff. de ser. cor. l. i. §. siuadere. v̄l qz m̄ fi. et. l. se.
o. **Deducit.** vt om̄e cū ipa re dānuz duplēt. siue puenerit
res ad ip̄hū solicatorē. siue ad aliū. vt. ff. de f. cor. l. i. b̄

judicio. **¶** Nūquid iure actōis sit h̄ estimacō. vel iudicis
 offō. **¶** Sic iudicis offō. **¶** Ita fit i actōe qd̄ me. cā. ff. qd̄
 me. cā. si cū ex. g. i. a. g. qd̄ruplat̄. **¶** **¶** p̄ filio corrupto l. p̄
 filia q̄ sit agit̄. **¶** En. h̄z h̄ac vtil̄ actōz. ff. de v. cor. l. m̄m̄.
 .g. i. vñ dicit̄ q̄ veniet m̄esse p̄ris āl̄tēs in opis filij. q̄
 mō vult opari. et cū sit corrupt⁹ aliud q̄ opa nō pot̄ estis
 mari. qz̄ lit̄z cor. z.
 p̄ si recipit estiacōz
 ff. de his q̄ dicit̄. l. ef
 fu. l. si. h̄z etiā istam
 vtil̄ ac si estz nobil̄
 et erit i eaz. l. si man
 quā ipse estimauerit
 suo iurando. vt de
 actōe iuriaz. d. vt
 s. de iur. l. g. pena. a
 ff. d. iur. l. o. s. h̄z
 Vel dic̄ q̄ p̄mo exte
 mat iudex si man ad
 quā opetit. vt ar. ff.
 de reor. l. si q̄s reū
 p̄. **¶** Dixim⁹. s. e. **¶** Te
 q̄. **¶** In libello. m̄
 h̄ nō duo. **¶** P̄io q̄ li
 bell⁹ ē faciend⁹ in cā
 qd̄ est vtz iure no/
 uo h̄m doctores. n̄ iur
 re autentico vt dicit
 glo. h̄ iure codicū. C.
 de arbi. cū āna. g. fi.
 cū glo. vt h̄. et. C. s.
 epi. et. h̄. aut. ḡnali
 ter. et. C. de lit. o. s.
 aut. offerat̄. n̄ i q̄tu
 or. casibz q̄s no. i aut̄
 de man. p̄. g. si ciu.
 col. iij. **¶** Aliud ē iur̄ ve
 fi. nā tūc nō fiebat.
 nisi vilitate. vt. ff. de edē. l. i. n̄ i cau. vt. C. de dig. q̄ciēs.
¶ Te sedo nō q̄ q̄ntitas est etiā i libello oph̄edēda. vel res
 et ita etiā i p̄sonali actōe d̄z actor certificare reū. vt h̄. et i
 aut̄. de litig. g. ad excludendū. col. viij. et. ff. de rei v̄. si in
 rē. g. et si vestimēta. **¶** Tercō nō q̄ sportule vel salaria que
 dabant̄ executoribz. i. nūcijs q̄ faciūt hoies rēp̄sari. a a
 lias q̄ faciūt hui⁹i exactōnes p̄ suis officijs dabant̄ h̄m q̄n
 titatē petita vt h̄ dic̄. h̄ hodie maḡ h̄m ōsuetudinē vel lō
 gitudinē irineris. vt. C. de epi. et. h̄. aut. h̄ hodie. **¶** Vel di
 cas q̄ h̄ se ex hac cā esse causatie non ōsecutie dictū. h̄ ille
 sportule q̄ iudicibz dabant̄ ēte sit. nec crescūt. l̄z q̄ntitas
 petita sit magna. nec decrescūt l̄z sit pua. vt i aut̄. de iudi.
 .g. ne aut̄. **¶** Te nō q̄ reus soluebat h̄mōi sportulas. vt h̄. a
 C. de epi. et. h̄. aut. ḡnaliē. h̄ actor ei restituebat. nisi iusta
 cā eū v̄. callz. vt. ff. d. iud. cū q̄. **¶** Te nō adhuc q̄ h̄mōi spor
 tula quibusdā p̄toris remittūtur. vt paup̄ibz. vt in aut̄.
 de mā. p̄. g. oportz. a q̄busdā paucōres exigebant̄. vt a cli
 cis. vt. C. de epi. et. h̄. et. aut̄. ibi posita. h̄ hodie. **¶** Alijs aut̄
 p̄ p̄uilegiū p̄ncipis viuētis remittūtur in totū vel p̄ p̄te.
 vt. C. de fruc. et. li. exp̄. l. fi. **¶** **¶** q̄ro. si hee p̄sone q̄ h̄nt p̄
 uilegiū. ne sportulas soluāt. an h̄eant actōnē in triplū. Di
 cit̄ qd̄ q̄ sic. ne fauor noceat eis. vt. C. de le. a. o. s. q̄ fa
 uore. **¶** Alij dicūt q̄ n̄. q̄ suo iuri renūciauerint. cū volentes
 soluerūt qd̄ p̄nt. vt. C. de pacē. l. si q̄s i ōscribēdo. qd̄ vtz
 r̄ est. **¶** Si aut̄ iur̄t. exacti sūt. in qd̄ruplū ōtra exactorem
 vel executorē agit̄. vt. j. e. g. qd̄ruplū. **¶** **¶** cū hodie caueat s̄
 duplo restituēdo. vt i aut̄. de execu. g. i. videt̄ corrigi qd̄ h̄
 d̄. vñ hodie nulla ē actō in triplū. **¶** **¶** alij dicūt si caucō ē

venerabilibz locis relictū
 est h̄m ea q̄ supra dixim⁹.
¶ Tripli vero cū quidaz
 maiore fere extimacōnis
 q̄ntitatem in libello ouen
 tionis inseruit vt ex hac
 causa viatores. i. execu
 res litiū amplioze summaz
 sportularuz noie exegerit
 tūc em̄ p̄pter id qd̄ eorum
 cām damnum passus fuit
 reus. id in triplū ab acto
 re ōsequat̄. vt in hoc t̄plo
 et simplum in quo damnu
 passus ē onumeret̄. **¶** Quod
 n̄ra ōstō introduxit que in
 n̄ro codice fulget. quā p̄
 cul dubio certū ē ex lege
 ōdicticia emanare. **¶** Qua
 drupli agitur. veluti furti

omissa h̄z locū qd̄ h̄z. alias h̄z locū aut̄. **¶** predicta.
¶ Sportularuz. iō sic dicūt qz̄ i sportul̄ q̄busdā oblacōes
 h̄mōi ponebant̄. Est at̄ genus vasis sportula vel sporta.
¶ Reus. alie sportule q̄ iudicibz p̄stabant̄ ab vtr̄oqz p̄sta
 bant̄. vt i aut̄. vt iud. sine q̄quo sus. g. volum⁹. col. ij. **¶** Ite
 sportule q̄ dabant̄ executoribz dabant̄ an̄ lit̄. o. i. porre/
 cō libello. iste alie
 i ōtestacōe cause da
 bant̄ iudicibz. vt in
 aut̄. de exhi. g. s̄acti/
 m⁹. col. v. et de iud.
 .g. ne at̄ laboz. col. vj
 t̄. **¶** Cōsequit̄. ōdicōe
 ex hac lege greca.
 vt subit̄ que erat in
 alio codice. nō aut̄ i
 eo quē h̄m⁹. a pati
 tur actor h̄ac penam
 tripli siue sine dolo. si
 ue cū dolo inseruit. a
 sic causatie vel ōse/
 cutie d̄. **¶** **¶** nōne ec
 cāz amittit̄. vt. C. de
 plus p̄. l. i. **¶** **¶** ēte
 ibi p̄l⁹ deliq̄t. qz̄ i ēz
 tamē negocij caucō
 nē de petitis exegit̄.
 vñ ḡi⁹ punitur. vt
 ar. ff. de offi. p̄. diu⁹
 caue t̄n. nā vid̄. q̄ iū
 re antiq̄ amittēt̄ cāz
 j. e. g. si quis agens.
 h̄m t̄n doc. trahūt. g.
 illū ad. g. istū. vt nec
 hodie nec antiq̄t⁹
 cām amittēt̄. si penā
 hui⁹. g. vellet pati
 ar. ff. d. le. a. se. cō. l.
 nam posteriores. **¶** **¶** Codice. quem n̄ h̄m⁹. **¶** **¶** Cōdi
 cticia. Lex qd̄am erat que cōdicticia vocabat̄. a sub se q̄s/
 dā ōdicōes habebat. vt h̄. a. j. e. g. **¶** Te ex lege ōdicticia.
¶ **¶** Furti facit̄. s. de ob. que ex delict. nal. g. pena.
¶ **¶** Met⁹. s. actō q̄ ex otumacia fit in qd̄ruplū. vt. j. e. g.
¶ Te actō. et vtz ad anū t̄m. p̄ anū i simplū. vt. ff. q̄ me. cā
 a **¶** De pecunia. l. actō i factū de calūmatoribz si t̄n ex. g. i
 ānalis i qd̄ruplū. et p̄petua i simplū. vt. ff. d. calū. l. i. i. p̄.
 et. g. i. q̄ locū h̄z si t̄o aliq̄d alicui vt calūmose aliquē veret̄
 d̄at̄ ei actō i f̄em ei ob cui⁹ malū data fuit. n̄ at̄ d̄ati. **¶** Te m
 d̄ati q̄n dedit vt sibi negociū sū calūmia n̄ fiēt vt h̄. et. ff. d.
 calū. l. i. a. l. ḡnaliē. **¶** **¶** Cōdicticia. de q̄ dic. vt. s. e. g.
 t̄plū. i. fi. g. dixim⁹ **¶** **¶** Cōstitutōne. quam non habemus
 d̄. **¶** In qd̄ruplū. cui⁹ qd̄rupli iur̄ nouo triplū fisco simplū
 d̄anū passō d̄at̄. vt in aut̄. vt lit̄. iur̄. i. exor. l. i. g. h̄z. a pe
 tit̄ p̄ ōdicōnē ex hac lege quā nō habem⁹. cū non sit cautū
 quo genere actōnis agamus. vt. ff. de condi. ex. l. i. i.
¶ **¶** Cōstōnis. p̄dicte quā n̄ habem⁹. **¶** **¶** ma in ōstōne quas
 f̄. **¶** Normā. i. formā. c̄ta em̄ erat forz. **¶** non habemus.
¶ **¶** A reis. id ē ōuetis. **¶** furti ōstat q̄ sp̄ ē i duplū. vt h̄.
¶ **¶** Omimō. s. actōes. **¶** a s̄. de ob. q̄ ex delict. nal. g. pena aē
¶ Te de actōe sūi corrupti. n̄ in cau. vt q̄n marito i vrozoz
 d̄at̄. et ecōrta. vt h̄. a. ff. de v. cor. l. doli h̄ b̄. g. h̄ actō. et
 .l. fi. **¶** **¶** dic oimō. i. siue neget. siue n̄. nō aut̄ in oi persona
 i **¶** Depositi. alias ē de dolo spoiti. et tūc dic̄ actōz spoiti
 p̄t̄ doli. nā vtz nō p̄ h̄re locū siml̄. s. et de dolo actio et
 depositi. vt. ff. de dolo. l. i. g. i. al̄ n̄ est de dolo et tūc plana
 est l̄a **¶** **¶** Duplicanē. s. si legitis p̄ bacōibz non iur̄t̄.

De amou

edimantur. vt. C. ad. l. acq. l. q. et. ff. de iur. l. e. u. q. i. q. i.
Silla. actō ex testō et ostreue hilla actō. s. ex testō
 simpli reddi. q. scz actō appetit d. his q. re. ve. lo. duplicatē
Inficiacōe. dñ die inficiacōe. qz si ofitent nō tenent.
 vel si iur. adiz detulerit actōi. qz exonerat eū a p. bacōe
 vt. ff. de iur. l. e. u. q. i. **S**imul caute poit simul. i. vna
 cū eis de qbz alias di
 xi. vt. s. e. s. q. dupli
Restitut. vsqz
 ad d. ff. an. i. n. i. n.
 qd itellige s. se cū da
 snia. nā in actōe qd
 me. cā. due ferūt snie
 pma de re restituēda
 alia s. dāto qd duplo
 re oputāda in eo. vt
 ff. q. met. cā. si cū ex
 s. h. aut. s. nūquid
 v. qz ē diffinitia. die
 q. sic. q. v. qz diffi
 nit. otrouā. vt. ff. s.
 re. iud. l. i. Alij eē di
 cūt admomeōz qdā
 pma sniaz. vt i aut. s.
 hē. et fal. s. si qz aut
 pā. et ex eo q. p. pma
 sniaz admonet. a. tā/
 du. expectat q. metu
 itulit. idē s. h. actō ar
 bitria. vt. j. e. s. p. ea
Absolut. s. a p/
 stacione quadupli.

in simplū danē. S3 et illa
 q. de his cōpetit q. relicta
 venabilibz locis sunt. nō so
 lū in inficiacōe duplicantē
 s3 eē si distulerit relicti so
 lucōne vsqz q. iussu mgā
 tuū nōoz ouemat in cōsi
 tentez vero ante q. iussu
 magistratuū ouemat solu
 cio simpli reddi. **S**tez
 actio d. eo q. metus causa
 factū sit a cetis de quibus
 siml locuti sum9 eo differt
 q. eius natura tacite cōti
 netur. vt qui iudicis iussu
 ipsaz rem actōi restituat

Quod in ceteris. qui numerantur. s. e. s. quadrupli.
Actōnū. s. e. qnta diuisio actōnū. s. qre actōnū a nōtra
 ctuū. s. e. q. gnali9 a plei9 loqē dicēdo actōnū q. dēctū.
Bone fidei. s. ut. actōes q. enūant in s. s. a se. bone
 fidei sūt. alie aut om̄s sūt stricti iur. nā quacūqz h. n. inuei
 am stricti iuris eā iudicabo. qz positovno de strarijs a oia
 alia itelligēda sūt. vt. s. de his q. sūt vt alie. n. sūt. s. vide
 am9. S3 qre magis hie dicunt bone fidei q. alie. nūqz ideo
 qz possit esse mala fides i alijs. s. n. n. qz in oi stractu bō
 fides d3 inuenire. vt. C. de ac. a ob. l. bonā fidē. pmo si m
 terueiat tol9 i stractu bone fidei q. det cāz stractu. n. valz
 ipso iur. vt. ff. de dolo. et elegant. in pñ. S3 i stractu stri
 cti iur purgat p actōz vel p excepōez doli. vt. C. s. iuti
 sti. dolo. Si s3o icidit in stractu bo. fi. purgat p actōz vel
 ex eo stractu. vt. ff. de ac. emp. et v. l. i. iul. s. si veditoz.
 S3 i stricto iur de dolo agit vel excipit. vt dictū ē. vt. ff. s.
 dolo. et elegant. s. nō solū. et. ff. s. ob. si qz cū ali. Cū s.
 tol9 vbiqz pumat vel mala fides. ad qd bone fidei iste di
 cunt. s. n. alie stricti iur dicunt. qz n. veit in eis n. qd stricte
 erigit nāta actōis. vñ nō veniūt vsure ex mora i stractibz
 stricti iur. vt. ff. de neg. g. l. qz tātūdē. et. C. de vsu. l. in
 et de adi. ide. l. i. s. in dēctibz bone fidei sic. vt. C. de ac.
 emp. iul. s. ex vendito. et. ff. de vsu. mora. s. in bone fidei.
 Itē i actōne stricti iur fruct9 n. veniūt ex mora si petā qd n.
 fuit meū. n. a tpe lit. of. tūc ei incipiūt veire fruct9 ex mo/
 ra. S3 si petā qd aliqñ fuit meū veniūt fruct9 ex mora. sec9
 in bone fidei iudicij. vt. ff. de vsu. vide. am9. s. si actōz. Itē
 nō veit in esse si rē dari ē in obligacōe. sec9 si rē tradidi
 vt scm sit. vt. ff. de s. ob. vbi aut. s. si. l. si fund. et. ff. de re
 iud. l. si qz ab alio. s. si. q. veniūt i bo. fi. iudicij. vt. ff. s. ac
 emp. l. i. in pñ. Ista s. oia q. vicē obtinet accessionū nō ve
 niūt in stractibz stricti iur. nisi vt dictū ē. Rec ob. q. veni
 unt ista in arbitrijs que sūt stricti iur. qz iudicis officio
 veniūt. nō iure actōis. vt. j. e. s. p. terca. et. s. sed iste. in fi

sed in bo. fi. iur actōnis veniunt pter vstram q. venit ex
 mora officio iudicis. vt. C. s. positu. l. in. et. ff. s. neg. g. l. qz
 tātūdē. Itē i bone fidei veniūt ea s. obz nec actuz. nec cogi
 tatū est. vt supra et cesa a filia. vt. ff. de ac. emp. fundi. s.
 si rupta. et. C. de ac. emp. et ven. s. to. u. Itē ex s. ti. nōtur
 qdā dēa. quā dic. vt. j. e. s. i. bo. fi. p. s. q. exuberāt9 a pñ
 gu9 iudex offm fuit
 ad ea q. bone fidei sūt
 extēdit q. in dēctibz
 stricti iur. et fa. s. de
 ob. q. ex. ofe. in fi. et
 ideo dicūtur bone fidei
 et alie stricti iur
Depositi. hāc acti
 onē dicūt qdā eē stri
 cti iuris in qtuoz ca/
 sibz q. mianē. ff. s. po
 si. l. i. s. i. s. j. o. otra
 et dat. in dupli otra
 eū q. depositū susce/
 pit de eo qd dolo fe
 cit. s. in hēdē defun
 cti dat. i simplum. vt
 dicto s. al. s. p. tenei
 dupli q. depositū su
 scepit. Et r. acō qre
 pl9 pumat i pdictis
 in. casibz q. miantur
 ff. de posi. qz s3u9 ē
 fidem fallē ei q. ex ne
 cessitate depoit q. q.
 ex volūate. vt dicta

absoluat. qd in cetis ca
 sibus non est ita. s3 omimō
 quisqz i quadruplū odem
 natur. qd est et i furti mai
 fel. i actiōne. **A**ctōnum
 aut quedā bone fidei sunt
 qdā stricti iuris. **B**one
 fidei sunt hee. exempto vē
 dito. locato. conducto. ne
 gocōz. gestoz. mandati.
 depositi pro socō. tutele.
 comodati. pignoratia.
 familie herciscūde. coi di
 uidū. pscriptis verbis.
 q. de estimato. estimacōe
 pponit. et ea q. ex pmuta

l. s. merito. S3 nunquid his casibus est bo. fi. Dicunt qdaz
 q. non ar. ff. de precat. l. i. s. nos otra. et dicimus q. sit bo.
 fi. cū l. non distinguit. nec nos distinguere debemus.
Pro socō. q. ē vt qz directa ab vt qz pte. vt. j. s. pe. te.
Tutele. s. cū iste tā strarie q. directe liti. s. ex qbz.
 inueniatur. nūquid omnes sunt bo. fi. s. sic in dubio. cū fa
 uoz sit ex dēd9. vt. ff. de li. et post. l. cum quidem.
Pignoratia. tā directa q. debitori dat soluto debito
 vt. s. quibus mo. re contra. ob. s. fi. q. straria q. dat credi
 tori. vt. ff. de pig. act. tutor. s. straria. **F**amilie. que
 inē cohēdes datur. vt. ff. fam. h. l. ij. et. s. de obli. que ex
 quali strac. s. item. **D**at. inē eos q. hnt rē cōez cū socie
Diuidū. que. **T**ate vel sine vt diuidat. vt. s. s. ob.
 ex qli strac. s. Itē si inē aliqz. et no. s. e. qdā. S3 qd d. acti
 one sūt. regu. s. n. qdā idē p. s. s. iudicimē quā h3 cum his
 duabz. vt. s. e. s. qdā actōes. S3 s. dico. cū h. de ea n. inue
 mā. Et p. e. rō qre sec9 sit i ista q. i alijs duabz. qz in ista
 id qd pure meū est p. alii ad iudicari. vt. ff. h. n. reg. l. ij. in
 fi. s. i alijs duabz cōis res. nō p. a. ad iudicari. vt. j. de of. iud.
 s. fi. Vel dic alit q. iste due. s. coi di. et h3. hnt qdāmō i se
 ius fratnitatis. qd n. ē i fū. re. cū iō bo. fi. h. appellat. lau.
De estimato. vt si tibi rē meā do. et extimo tibi eā. r. vt
 aut rem. aut. r. reddas. Si s3o pl9 vedas tuū sit et est tunc
 piculū accipietis mdistincte. vt s. et. ff. de exti. ac. l. i. si aē
 sic dixi. rem aut estimacōne reddas. tūc distinguat qz ro/
 gavit. vt. ego te de vedēdo. aut tu me de tradēdo. vt sit
 piculū rogātis. vt. ff. de pscript. s. si rogavit. alias si gra
Et ea. scilicet actio pscriptis h. bis. **T**itram. s. i.
Ex pmutacōe. q. nascit re demuz ab alia pte secuta. et
 tūc nō ex tradicōne rei s3 ex pacto dudū appo. s. vt. C. de
 rez. p. mu. l. ex placito. s. cū istis duobz casibz sit bo. fi. qro
 vbi stricti iuris erit. s. n. vbi dat. ex pacto mēōtinēti appo
 sito. qd eucit. vt. ff. de pac. iurg. s. s. h. cū nulla. et. s. qnimo
 et est rō. qz nō inuenio q. sit bone fidei nisi i duobz casibz.

Item in tractatibus tribus innotatis. Et ut facias. facio ut factas. et in tercio de q. diximus. Et ut des. qd est pmutaco. In pmissis duobus pscriptis. Et bis actio est stricti iuris. Et in tercio est lo. fi. ut h. d. In q. tractu innotato. s. facio ut des. Et ut lo agit no pscriptis. Et bis. ut. ff. de pscript. Et. nat. al. Et at cu facio ut des. Item in oi tractu ubi e metru de noie actois h. locu s. actio et e stricti iur. ut. ff. de p. l. ij. et. l. ij. et. l. ij. qd de actio e i factu. nunqd e bone fidei. Et. q. tuor fut gna actois huius i factu. vnu ut de ex oi edicto vel in edicto ptois ubi n dederit ptois etu actois noim ut. j. de in edic. s. fi. et. ff. nau. cau. sta. l. id e in pn. Et do ubi dae in subsidiuz. l. acq. l. ut. ad. l. acq. s. fi. Tercio ut de vbi. cuq. pscriptis. Et bis actio dae. et tuc e ad e est q. actio pscp. Et. ut. ff. de pscp. l. i. i. in fi. ite q. to d. i. factu q. e ex varijs figuris caru ut. C. de sa. cresan. ec. l. scimus. qd q. tu gen. no pe sub regla apbendi. sic nec mora. ut. ff. de v. l. i. mora in pn. nu qd s. e stricti iur. sp. Et. sic cu h. no inuei amq. bo. fi. s. fi. Et quida dicunt q. inter do casu vbi loco p. l. h. dae q. opeteret ex pmutacione vel estimacione sit bo. fi. dei. qd est falsuz. q. p. oi tractu vbi certu debet h. loc certi adico. ut. ff. de cer. pe. certi adico. et tu nemo dic ali. q. adico. e bo. fidei. ite qd s. actio pscp. Et. q. p. p. cario dae. Dicit qda q. bo. fidei e. ut. ff. de p. l. i. j. s. l. ite d. m. s. s. de do. q. h. n. iueit q. sit bo. fi. ut. ff. de p. l. i. j. s. l. ite d. m. s. **P**eticio q. dae o. tra possidete. p. h. de uel p. possore. ut. ff. de p. l. i. j. regularit. et. l. se. et. l. q. interrogat. **A**dhuc id e ad tpa huius legis uel nre ostomis de qua statim memoria facit u. **C**onstitutio ut. C. de p. l. i. j. h. i. m. fi. **F**uerat. et rei ur. ac. nome erat actois. l. die q. fem denotat. id e re ipaz vxoria. **E**x stipulatu. q. filie p. dote dae. **T**ra. stulim. ut. C. de rei ur. ac. l. i. i. pn. ci. a. opetit s. actio. ex stipulatu sine marito ut ei dos de. siue vxori l. patri et. ut restituae. et siue vtilit fuerit in. p. posita stiplo siue n. tu sp. credit tacite et vtilit. in. uentre. ut. C. de rei ur. ac. s. i. nam a. alias intelligit stipulaco. ta. cita vbi n. e. ut. ff. de adop. h. i. s. v. bis. ff. si cui plus q. per. l. fal. l. ij. in fi. s. j. te sciendu. **M**eruit. scz actio ex stipula. tu. ut. h. et. C. de rei ur. ac. s. h. no. ignoram. alias ei stri. ctu iur. e. cu n. iueniam. q. sit bo. fi. ut. s. e. s. actionum. **T**acita. scz actio. ypothecaria. **E**t. i. ac. ex stipu. latu vel mulieri. **Y**potheca. s. ex vtraq. pte. siue ex pte mulieris ad tpeteda dote. siue ex pte viri ad petenda. cam. sp. ei sunt ibi tacite ypotheca. ut. C. de rei ur. ac. s. i. **C**reditoribus. **S**z nuquid oibz indistincte. Et. n. fm. **M**.

cōe opetit et hēditatis pe
ticio q̄ q̄uis vsqz adhuc i
certum erat siue int bone
fidei iudicia cōnumerāda
hēditatis peticio sit. siue
nō. nra tñ ostō aperte eaz
esse bone fidei disposuit
Fuat antea et rei vxorie
actio vna ex bone fidei iu
dicijs. Sed cum pleniores
ex stipulatu actionē mu
mētes. omne ius quod res
vxoria ante habebat. cu
multis diuisionibz in actō
nem ex stipulatu q̄ de do
tibz exigēdis pponit trā
tulimus merito rei vxorie
actōe sublata. ex stipula
tu q̄ p ea itroducta. e. na
tura bone fidei iudicij tm̄
in exactione dotis meruit
ut bone fidei sit. **S**z taci

fic siue pmi hēant pign⁹ exprelluz siue n⁹. **S**z h. opi. n. valz
qz lex distiguit. ut. C. de iur. do. l. v. bi. **T**ē fiscus et mulier
pari passu ambulāt. ut. C. de p. l. fil. l. q. uis. et fisc⁹ nō p
ferē hntibz exprellaz. ut. ff. q. po. in pig. ha. si pignus. s.
nec mulier. **S**eda e opi. ut distiguar int pign⁹. s. tradituz
a ypotecā. s. n. editā. ut pmo cau n. pferat mlt. secundo sic
ut ar. ff. q. b. ca. pig.
s. l. pe. s. et hac re
p. b. p. id q. e. s. e. s.
int pign⁹. **T**ercia e
opinio fm. **B**. et. **J**o.
et **A**zo ut habētibus
tacitā ypothecā pre
uerat. nō aut habētibus
exp. llas. lex emz
suū pūilegiū quod d
derat pmi eis adimē
psumit. apē mulierez
nō aut id pūilegiū qd
quis sibi adiuemisset
et s. caute. p. bat. per
verba. l. C. qui po.
in pig. ha. l. fi. ibi s.
anterioris tēporis p
uilegio sint vallati.
rē. accursus
Cū ipsa vis faciē
da e i eo q. dicit ipa
naz ali⁹ nō admittit
ad tle pūilegiū agēs
p dote eē heres mu
lieris. ut. C. de p. l.
dot. l. j. nisi sit de suis
heredibz. id e de fi
lis et alijs descendē
tibz mulieris. ut. C.
qui po. in pig. l. fi. s.
nuqd pcuratori mu
lieris dae s. pūilegiū
Et sic. ut. ff. so. ma.
alia. et. ff. s. p. cut. l. si mior. s. qm. **T**ē q. h. die d. dote sua. iō
die. qz al. e in dona. apē nup. nā i ea n. h. s. pūile. ut. C. q.
po. i. pi. ha. l. fi. i. fi. **S**z qm mlt. pē expiri d. dote. Et. so. ma.
nō p. n. marit⁹ ad iopia. v. gat. ut. C. de u. do. l. v. bi. et. ff.
so. ma. l. si ostāte. i. pn. et s. siue ipa dederit dote. siue alius
exne⁹ q. tñ nō fuit pact⁹ de ea sibi reddēda. q. cau. sibi. nō
mulieri dare. ut. C. de rei ur. ac. s. accedit. si at pē mltis
dederit dote. pri actō et filie simul dabit. ymo aliq. tulum
pl⁹ h. pē q. agit. et filia sp. credit. ofē tū n. hēat iustā cāz.
o. tradicēdi. ut. ff. so. ma. l. ij. s. fi. et. l. nō solū. et hac dote
integrā d. s. fuare pē. p. filia. n. clade. i. tēpestate vel vi suū
fuit p. moniū dimmutū. ut i aut. de eq. l. do. s. quia. v. o. iā.
col. vij. **S**z nunqd p. s. pūilegiū dabit. videt q. n. qz sua
actōne agit. ut. ff. so. ma. l. ij. s. volūate. **E**contē q. sic vidz
qz p. s. filie. pūidee. cu pē hac resuare cogit filie. et s. v. z
tū puto ut h. d. cu⁹ pūidētia. ac. azo. **S**z **S**oli⁹. s. mu
lieris. **H**ec induim⁹. scz ut alius p. feratur.
Restitui. large accipe. siue p. dāto siue p. restitūdo. ut
ff. de v. s. l. v. b. reddēdi. a s. itelligas siue i v. s. i. ex mo
ta. ut. ff. de v. s. l. i. m. l. one fidei. siue int esse agētis.
In q. s. officio iudicis. **U**t. s. de ob. ex ofē h. i. fi.
Oporteat. s. reo. **M** **C**ōpensacō. s. opposita excepōe
op. facōis tm̄. / excepōe iō do dābat. qz do lo fac q. petit
n. **O**posita. qz. q. restituz. e. ut. ff. de excep. do. l. i. do lo
Et ita nō q. tū ad effectū nulla e. d. r. s. ad. v. ba. l. rige. rē iur
o. **C**ōstō. ut. C. de compē. s. l. fi. **P** **A**pto. id est vbi

quātitas hincinde debet. nā spēi ad spēi vel spēi ad quā/
 titatē. l. q̄ntitatē ad q̄ntitatē. si ē q̄ntitas vt spēi. n̄ fit op̄e
 sacō. q̄z n̄ p̄ iure apto. vt. ff. d. pig. acc. si ouenerit. i. Re n̄
 et. ff. de ad. mde si nō sor. g. si cētū. et de impē. i. re. do. fa.
 l. q̄d d. a. l. fi. a. ff. de pecu. l. si creditor. g. i. S̄z nōne sta-
 tum h̄ subicit. q̄ actōi i rē p̄ obici op̄esacō. ḡ vidz fieri de
 specie ad q̄ntitatē. S̄z dic q̄ fit rei ven. q̄n re non restituta
 iurat̄ in litem. vel in
 vera estimacione. vt
 .ff. d. rei v̄. q̄ restitu
 ere. **I**tē q̄d si h̄cinc̄
 indebitū ē i genere.
 vt debeo tibi hoīem
 et tu michi homiē.
 Re n̄. fit op̄esacō. vt
 ff. si p̄ h̄et. pe. l. i. g.
Item cū me. et. ff. de
 h̄e. m̄st. q̄ nō milita
 bat. i. Re n̄. et. ff. del.
 ij. vñ ex fa. g. sed si
 vno. **I**tē q̄d si ab vna
 pte debitiū est ofeiz
 fatū. ab altera nega
 tū. Re n̄. p̄ apto iurē
 vñ n̄ fit op̄esacō. vt
 C. d. open. l. fi. g. pe.
 ymmo fit op̄esacō si
 mfra duos menses de
 bitum prius negatiū
 p̄bati possit sic de fi
 sco d̄. ff. d. iure fis. l.
 auferē. g. q̄ op̄esacōz
 a **V**t actō s. acti cāz
 ē. **b** i p̄o iurē ado ut
 dixerūt q̄dā nō ē necēvoce hoīs opponi op̄esacōz vt h̄. S̄z
 ēte imo ē necēriū vt opponat. q̄d p̄bo tribz rōibz. nā fideiul
 sor ouēt̄ eligit vt l. q̄d sibi l. q̄d reo debet̄ op̄eset. q̄ ele
 ctō sibi nō daret̄ si ius op̄ensat et. vt. ff. de ap̄e. si q̄d. jte
 reus ouēt̄ eligit i q̄ cām op̄esat si debeat ex pl̄bz caus̄ vt
 ff. d. op̄e. l. q̄ labeo. jte lex dicit eū male agē. cui obici p̄
 op̄esacō. vt. ff. de op̄e. l. h̄m. h̄ q̄ male agit h̄z actōz. h̄ eli
 dit̄ excep̄cōe. vt. ff. q̄n di. v̄suf. ce. l. i. in fi. S̄z h̄. h̄ac opi.
 q̄d adiciē i actōe stricti iurē. ad id q̄ erat olim. Re n̄. q̄z doli
 mali tm̄ obiciebat̄ excep̄cō. h̄ nūc ēē op̄esacōis excep̄cō op
 poniē. vt h̄ et. j. e. g. p̄n̄. a h̄lomi doli. cū ḡnialis sit. vt. ff.
 de excep. doli. l. ij. g. ḡnalt. **b** **A**inuāt. scz op̄esacōne.
 c **S**iue alias. scz actōes. vt mixtas q̄ sunt q̄tuor. vt. s. e.
 g. q̄dā actōes. jte p̄secucō fidei om̄missōz. jte offō iudicē. a
 filia. q̄ actōes sunt largissime accepto vocabulo vt. ff. d. ac
 a ob. l. actōis h̄bo. vñ a peticōes caucionū occasiōe dām i
 facti op̄esant̄. vt. ff. de dā. m̄fec. l. i. et. l. si quis. g. si q̄s qz
 d **D**epositi. q̄d tu intelligas q̄n pecūia nō signata ē d̄po
 sita q̄ casu ēē aliā s̄hez reddere p̄t. vt. ff. de positi. l. laci. a
 l. diem sp̄o. g. i. si aut̄ estz dispōsicō fca i spē l. i. pecūia vt in
 spē q̄d ēē p̄t. vt. ff. del. ij. plane. g. h̄ ita. tūc ecia alia rōe
 nō obiciē op̄esacō. qz i spē n̄ fit op̄esacō. jte q̄d h̄ dicit i
 actōe depositi. idē dicūt q̄dā in actōne omodati. vt. C. cōz
 modati. l. sub p̄textu. S̄z certe imo ē ibi rō. qz in spē fierz.
 nā sole species omodatē. nō q̄ntitates. n̄ q̄ntitas vt spēi o
 moderē. vt. ff. omo. l. ij. g. fi. jte cessat alias op̄esacō vt q̄n
 p̄ violēciā michi rē abstulisti. vt. C. de op̄e. l. fi. in fi. jte a
 fisco nō opponit̄ in q̄busōa casibz. quos dic vt. ff. de iurē fis.
 auferē. g. qui eo m̄pensatur. **I**tem in curatore qui fraudā
 uit publicam annōnā. vt. ff. de op̄esacō. ob negocium.
 e **D**efraudez. S̄z nōne h̄ rō vbiqz p̄ h̄re locū. Re n̄ ita.
 qz si restō denegat̄ ē doli. vt. ff. mā si p̄curatorē. g. dolo.

actōnes ip̄o iure minuāt si
 ue in rē. siue p̄sonales. siue
 alias q̄scūqz excepta sola
 depositi actōne cui aliq̄d
 cōpensacōnis noie opponi
 satis ip̄iū ēē credidim⁹ ne
 sub p̄textu compēsacōnis
 d̄positaz rez q̄s ex actōe
 defraudez. **P**retea q̄
 dam actōnes arbitrarías
 id ē ex arbitrio iudicis p̄e
 dentes a p̄pellam⁹ in q̄bz
 nisi arbitrio iudicis is cuz
 quo agitur actōri satisfā
 ciat veluti rē restituat. v̄
 exhibeat vel soluat. vel ex

Itē depositari⁹ de dolo tm̄ aliás tenez. vñ si hic mag⁹ ḡue
 t̄ur non ē mirū. vt ar. ff. de iururā. cum qui. in p̄mci.
 f **P**reterea arbitrarías. S̄z nūquid sunt bo. fidei. vel stri
 ctū iurē. Re n̄ q̄dā q̄ bone fidei sunt. qz i iudicis arbitrio sunt
 vt. j. p̄. g. in fi. a. s. e. g. in bo. fidei iudi. S̄z h̄ n̄ v̄z. qz offi
 cū q̄d in bo. fi. iudi. venit ē iuracōis. h̄ h̄ q̄d ē m̄ arbitra
 rijs merū ē et in iudice tantum est. vt. ff. de eo quod cer. lo
 co. l. in bo. fi. Alij dic
 eūt q̄ nec sūt bo. fi.
 nec stricti iurē. p̄mmo
 ē fca spēi ad illā di
 uisionē q̄ ē. s. e. g. acti
 onū. et fac̄ p̄ eis. ff.
 de in litē iurā. l. v̄is
 am⁹. g. plane. et. ff. d.
 v̄suf. l. in fideicō. g. i
 h̄ijs. h̄ac ecia re. p̄ba
 qz dicta diuisio ē p̄
 facta et immediata.
 Alij dicūt q̄ veri⁹ ē
 q̄ sint stricti iurē. cum
 bone fidei. nō iurē
 vt. s. e. g. actōnum
 h̄ **A**ut arbitrio. b̄n
 dic ex arbitrio. nec. n
 obligat⁹ ē res resti
 tuere v̄ simile q̄d fa
 cē q̄d p̄mpte dices
 esse verum in actōne
 in rem. In p̄sonalibz
 autem et arbitraríjs
 que hic enumeran
 tur dices. quod li
 cet exhibicio vel re
 stitutō sit i obligacōe. pena tm̄ id est interelle l. q̄nti in litē
 iuratū ē n̄ p̄ officii iudicis p̄stat. et id arbitrarie d̄r.
 i **R**estituat. vt in rei. ven. q̄ ē arbitraría. cū p̄mo rē resti
 tuēdo liberare. alias iudicis arbitrio in litē iurat̄. vt. ff.
 de in litē iurā. l. in actō. a. ff. de rei ven. l. q̄ restituere. v̄
 hypothecaria. vt. j. p̄. g. vbi h̄ oia exēpla diligēci⁹ dicūt.
 h̄ **V**el exhibeat. cū ad exhibendum agitur. **V**el sol
 uat. s. cū certo loco est soluendum. m̄ **V**el norali. cum
 norali agitur. n̄ **D**edat. id ē det. o **C**ōdenari. diu
 sis modis fiet odenacō sicut diuerse sunt iste arbitrarie.
 vt dicem⁹. j. p̄. g. i. fi. o **S̄z** iste actōes. scz arbitrarie
 p̄ **A**n rem. scz sepatim. nā vna et eadem actō non potest i
 rem et in p̄sonā esse nisi in quatuor casibz mixtis. vt. s. e. g.
 quedam actio. qz **P**ubliciana. de q̄ habes. s. e. g. alie
 r **S**eruiana. s. h̄ijs duabz speciebz h̄es. s. e. g. **I**tē h̄uiana
 l. **I**n p̄sonā. h̄ sit i p̄sonā vt h̄. tm̄ in rē ē s̄p. vt. ff. q̄ me.
 cā. l. metū. g. aiaduēt̄ edū. al̄ ē aut. a de hac die. vt. s. e. g.
 t **D**e eo dolo. actō de dolo ē arbitria vt h̄. **I**tem actō
 q̄d ē id. qz liberat̄ dolo⁹ verū inesse p̄ando si istitue n̄
 possit al̄ iudicis offō iurat̄ in litē. vt. ff. d. dolo. l. in arbi
 trio. in p̄m. **U**itē c̄to loco. scz pecūia petiē. p̄ **P**ro
 missum. idē ē si ligatū sit relictū certo loco dandi. et idez
 si mutuū sit datū certo loco reddendum. nam h̄ijs tribus
 casibz locū h̄z certū adicō arbitraría. scz in p̄missione et le
 gato. a mutuo. et alias nō. vt. ff. de eo q̄d certo loco. l. ij.
 g. h̄ aut. a. l. si heres. a. l. aut. **E**t q̄d hic d̄. petiē. s. aliter
 q̄ vbi fuerit p̄missum datū. et venit in ea vtilitas tā agen
 tis q̄ rei. vt. j. e. g. loco. **V** **A**ctōibz. s. p̄sonalibus.
 z **S**imilibz. scz in rē a sunt. p. de q̄bz dixerat. s. **V**el dic
 q̄ alie sunt arbitrarie q̄ h̄ n̄ numerātur. vt ecce actō i f̄m
 q̄ dat̄ oira nautā. cauponē. stabularium. vt. ff. nau. cau.
 sta. l. i. in p̄m. **S**ed quidam dicunt eā non ēē arbitrariam

trahere et est fm cum
 no de qua nūc est na
 curmare quoad modū
 d̄ci fatiēti oportet
 Curare aut debet iud
 vt ei nō q̄ntum possib
 o it certe pecunie vel
 finiam ferat etiā h̄ de m
 q̄ntitate apud cū adū
 Si quis agis
 ne sua plus completus
 erit q̄ ad euz p̄nobar
 cadūbar. v̄. amittē
 nec facit in integz resti
 tuēdat a p̄tore n̄ mmo
 erat. v̄. am̄. d̄. uic. em̄
 sic in alijs casibz cū agim
 succurrebat h̄ lapsus
 inuentur fuerat. ita et
 hac cā succuri solitū era
 Sane h̄ tā magna caus
 iūi erroris inueniē
 vt etas oīatimūz q̄
 h̄bi possit et mag⁹. v̄. v̄
 am̄s fuerat. et ut v̄
 si quis totūz legatū peti
 nt p̄. d̄. d̄. plan. fuerit
 codicilli. quibz aut ps lo

qz ibi no feruntur sine due. Itē e actio in factum q daf ostra publicana. vt ff. de public. l. i. i. pn. Itē actio fm regu. ff. fm. re. l. ij. i. fi. et. l. iij. Itē actio redibitoria. vt ff. de edil. edic. l. redibitoria. Itē actio ex stipulatu. q p tote repetē da daf. vt ff. so. ma. l. si fuffa. s. maritu. s. cte isto cau n io iura i lit e qz arbiēria fit. s. qz bo. fidi fit. vt. s. e. s. fiat

Itē actio rez amota rū e arbiēria. vt ff. rez. amo. si cū dos. i b. **S**afaz. i. boita fi. tate. vt dicit qdā. vl meli. i. fm naturam actōis arbitrarie q intendit. nam tplex p̄t mod⁹ adēnacōis dephēdi i arbiērijs vn⁹ vt due sine ferā tur p̄ma de restituē dare. et mli restituatur fiat adēnacō in penā vel interesse p dilacōz iururadi i li tē vtz i actōe q me. cā. et i actōe de tolo et rei xē. et actōe ad ephibendū a filiabus. Et ali⁹ mod⁹ vt vna ferat snia. et i ea sta tm intesse ofiderat. vt qn ēto loco aliqd bandū ē et hoc est i ista sola. Tercio mos d̄stet nō m qntita te cōdēnacōis fiat arbitriū. s. i q̄litate. vt in actōne norali i qua arbitratu iudx am liber eē dādo fuuz p noxa. qd est quan do dno igrate vel p hitere nō valēte dli quat. alias i solidum tmeē. vt ff. s. noxa. l. ij. in pn. a. l. in de lidis. in p̄mci.

Satisfieri. s. nē ne b̄ idē i bo. fidei iu/ dicijs fit. **R**. die qz ē. p̄lez ē offi. p̄mū qd obtinet actōis vicē. p qd officiu petūtur salaria aduocato rū et restōnes maiorz. a minorz. vt ff. de mio. l. q. si mioz. s. fi. Aliud ē qd bone fidei actōibz imhēt. qd iure actōis veit vt ff. de eo qd cer. loco. l. i. bone fidei. et vna cū actōe pit. vt. C. de positi. l. iij. Terciu ē qd m̄hēt actōibz stricti iurē qbusdā. s. arbiērijs. et b̄ ex motu solo iudicis descendit. vt liberum fit hoc e facē. sed in actōibz bone fidei astngitur ad hoc. Itē in actōibz bone fidei vna ferē snia. in his aut ple rumqz due. vt modo diligenter notauimus. accut. **C**urare. possibile. b̄ ideo dic qz m̄dum n̄ p̄t certā fer re sniam. quid em si homo i gne pmissus petiē. l. subals. na cōne puta stiebū aut p̄aphiū. aut dānū emēdari. l. fuū. p noxa dari. cte iudici nō ē possibile ferre cta sniam. qz naē a actōis nō patit. vt. j. de offi. iudi. in pn. **I**de dico in here. petē. Nam sicut sufficit in bello pponere vniuersaliter. ita i i sēctia puta si pnūcio te herede extitisse. vt ex assē vl ex semisse. et ideo tibi hereditatem restituendam.

ex bono et eq fm cuiusqz rei de qua actū est naturā extimare queadmoduz a ctozi satisfieri oporteat.

Curare aut debet iudex vt oi mō qntum possibile ei fit certe pecunie vel rei sniam ferat etiā si de mēta qntitate apud eū actū est

Si quis agēs i intentio ne sua plus complexus fu erit q̄ ad euz p̄tinebat cā cadēbat. i. rez amittebat nec facile in integz resti tuebat a pretore n̄ minor erat. xxv. ānis. hunc enim sic in alijs caus̄ cā agnita succurrebatur si lapsus in iuuentute fuerat. ita et in hac cā succurri solitū erat

Sane si tā magna causa iusti erroris intueniebat. vt etiaz ofstātissimus qsqz labi posset eē maior. xxv. ānis succurrebatur veluti si quis totuz legatū pecie rit p⁹ deinde plati fuerit codicilli. quibz aut ps le-

Pecunie. s. cū pecunia petiē. **V**el rei. qn̄ alia res petiē. qz alias ei n̄ tenz snia n̄ aliq̄ pre actoz res cta sc̄pta inuemaē. vt. C. de sen. q̄ sine cer. qn. l. b̄ snia. **S**i aut ē mētū. aut cer tificari p̄t. vt si peto m̄esse qd d̄z cor. a iudice p̄bari a d duci ad c̄titudinē. vt. C. de se. q̄ p̄ eo qd m̄est. l. vna. s. ij. a tē loc̄ h̄z b̄. s. aut n̄ p̄t deduci i c̄titudiez vt i hōie ḡnalter pe tito et similibus que mō diximus. et tunc nō habz locū. s. iste. **S**ferat. et in scrip/ tis. vt. C. s. se. ex pi. reci. l. fi. nisi i q̄tuor casibz. vt i aut. s. mā pn. s. si tibi. a in aut. vt iudi. sine quoquo suffragio. s. nēitate et in aut. vt c̄i. apd p̄ti. e. con. s. i.

Quod si quis in q̄ntitate ofistat vel n̄ a b̄ si certū ē petiū alijs legata data sint q̄ efficiebat vt plus peti se vidēt petitor q̄ dōd̄ an tē atqz ideo lege falcidia legata minuebant. **P**l⁹ aut q̄tuor modis petitur. tpe. loco. cā. **R**e. veluti si quis p. x. aurei s qui ei d bebant. xx. pecierit. aut si is cui⁹ ex parte res est to tē eam vel maiorē ptē esse suā m̄tēderit. **T**pe. veluti si quis ante diē vel ante odicōnē pecierit qua rōe eum qui tardius soluit q̄ soluere debēt m̄soluere intelligit. **E**adē rōe. q̄ p̄ mature peti pl⁹ petē vidz

Loco pl⁹ petiē. veluti cū q̄s certo loco sibi id qd sti pulat⁹ ē alio loco peti si ne omemoracōe illius loci in quo sibi dari stipulatus est. vbi grā. si is q̄ ita sti pulatus fuerit ephēdaē spondes rome pure inten dat dare sibi optere. jdeo

Costantissim⁹. qz ex raut i fēō in q̄ prudētissime fallunē vt ff. de iur. et fac. igno. l. ij. **Q**uibus scz codicillis. **I**n quibusdā. s. legatarijs p̄ter ea q̄ sibi i testō relicta sūt. **M**inuebant. nā rot erāt legata vt lex falcidia loc̄ h̄et et id ē optebat vt legata defalcarent ad b̄ vt h̄et h̄ēs falcidīa qz dōd̄ am ē excedebāt vñ h̄ēs d̄z detrahē falcidiā vt t. **P**l⁹ aut. vt i oibz his modis a cā s. ad. l. fal. s. i. videat cadē m̄tē. vñ s. s. **P**lus petiē cā tpe reqz loco. **T**empore. racione. a simili per contrarium. **P**etere. vt hic. et. s. de fideicō. s. non solum. **L**oco. omemoracōne. id sine vtilitate rei vel m̄esse rei. nā ē hūda ei⁹ vtilitas si sua m̄sit i loco destmato poci⁹ o uemti. vel dic de ip̄e loco. nā ip̄fū locū vbi erat faciēda so lucō i bello ponē d̄z sic. peto. x. mibi soluas b̄ vel vbi sol uere pmissisti. vt b̄. et. ff. de eo q̄ c̄to loco. l. ij. s. fi. post b̄ n̄ soluat poterit eū ouemire vbi cūqz v̄ luit. dūmodo cōuent⁹ h̄eat ibi forz. nō alias. vt. ff. de iudi. l. h̄ēs absēs. in fi. sed

Si quis sua intē sione. id est in bello vbi erat m̄tercō sua **C**ōplexus etiam tpe. vt ff. de lib. le. l. nō solū. s. fi. et. l. nō solū. s. i. nam pl⁹ q̄tuor modis d̄z vt. j. p̄. s. et i his omibz locum habet. s. iste. **A**mittebat. fa. j. de excep. s. t. pales. a qd b̄ dicit in puato. idē erit i fisco. vt. C. s. iur. fil. l. iustas. li. p m. **D**uic. mior. xxv. n. **C**ognita ānis b̄n̄ diē cā agnita. nā om̄s in integz resti tuere causa agnita p̄mittitur. vt ff. de m̄ ite. re. l. nō omēs. o. **I**uuetute. i. facis litate sua. idē multo maḡ si tolo adūsarij vt ff. de m̄mo. l. i.

pla. dic. q. scz ubi cuq; potat eu ouemire. e. ibi ubi no heat
foz. et est p. eo. ff. de iudi. l. eu. q. et. ff. de o. sti. pec. si duo
.g. h. et. eto. **S**z e. q. dictis legibz dz. vt q. libz loco possit
oueri v. e. p. doneo
ubi ouer? heat foz
vt ar. ff. de mu. a. ho.
.l. vt gradatim. g. i.
Adimitt. i. adime
siderat. n. tn. adime
B Arbitria. pot
id. vtilis. et. adico.
ex stipulatu. vbi. sti.
pula. co. m. cessit. vt. h.
fuit. vtilis. et. adico.
ex mutuo. vbi. mutuū
erat. dādū. certo. loco
reddenduz. vel. vtil.
actō. ex. testō. vbi. lez
gat. ē. dādū. eto. loco
nec. em. est. apriuz. no
mē. actō. nis. vt. ff. de
eo. qd. cer. loco. l. ij.
.g. h. aut. actō. a. l. si
hēs. et. l. a. si. mutua.
C Propomitur. id. ē.
tribuitur. vel. datur.
vt. ff. de. eo. q. certo
lo. l. si. ephesim. ac.
D Promissori. h. et
actoris. vtilitas. at.
tēdit. a. v. us. qz. vti.
litas. siml. attēditur.
vt. ff. de. eo. qd. cer. lo.
co. da. o. l. ij. i. h. n.
E Pura. id. est. non
habita. mencō. ne. vel.
racione. loci. vbi. erat.
facienda. solucio. vt.
dixi. s. e. g. accur.
G Qui. cā. hāc. cām
electōz. iam. vocabat.
H Electō. m. si. cū. iā
intēnt. tūc. ei. altez.
qd. sup. est. p. stabit. vt.
ff. de. eo. qd. cer. lo. l.
nō. vti. qz. et. facit. ad
hūc. g. ff. de. iur. do. l.
plerumqz. in. fi.
I Qui. ergo. eripit.
id. est. eripere. vult.
K Facit. i. facē. vult.
L Prodata. ē. i. data.
et. ē. actō. ex. stipula.
tu. h. mō. p. onēda. vt.
dicitur. hic. accur.
M Preter. ea. hoc. est.
aliud. exemplū. quali.
ter. causa. pl. p. etā.
N Tollit. i. tollere.
O Precij. fa. l. vult.
ad. hoc. ff. loca. **P** rez.
q. rē. g. et. ff. de. o. di.
et. demon. qd. tradit.
ē. et. l. se. et. ff. de. in.
di. e. ad. iec. l. si. veditō.
.g. h. si. neuter. a. ff. de.

aut plus petē intelligitur
qz vtilitatē quā habuerit
pmissoz si ephesi solueret.
adimit ei pura intencione
ppter quā causā alio loco
petēti arbitraria actō p.
ponit m q scz rō habet vti
litas q pmissozi opetitu
ra fuisset si illo loco soluet
quo se solutuz spopōdit.
Hue vtilitas plerumqz in
mercibz maxime inueitur.
veluti vmo. oleo. frumēto
q p singulas regiones di.
usa hnt p. cia. **S**z r. pecuie
nūate non in omnibz regi
onibz sub eis dez vsuris fe.
nerant. si quis tam ephesi
petat id est eo loco petat
q vt sibi deē stipulatus ē.
pura actōe agit recte. **I**d
qz etiā p. tor. monstrat scz
qz vtilitas soluēdi salua ē
pmissozi. **H**uic autē qui
loco plus petere intelli
gitur pxim⁹ ē is qui cā pl⁹
petit. vt ecce si quis ita a
te stipuleē hominē stichū
aut. x. aureos dare spōdes
deinde alutuz petat wlu
ti hoiez tm ā. x. aureos tm
Ideo aut ampli⁹ petere
intelligitur qz in eo genē
stipulacōnis pmissozis est
electio. vtrum pecuiaz an
hoiem soluē malit. **Q**uia
igitur pecuniā tm l hoiez
tm sibi dare oportē inten
dit eripit electōne adūsa
rio r. eo mō suā qdez adici
onem meliozē facit adūsa
rij vero sui defiozem. **Q**ua
de cā tal. in ea re pdita ē
actio vt qz intēdat hoiez
stichum aut aureos. x. sibi
oportere dare id ē vt eod

vtu a ha. l. h. et. ff. de usufruct. hactenus. g. h. et. l. te.
P Sed hec quidē. s. que diximus. vt plus petēdo cadat a
tota ca. vt. s. e. g. si quis agēs. **Q** Zenomana. scz greca
quam non habemus
R Et nostra scz qm
non habem⁹. accur.
S Cōstō. scz greca
vt diximus. cui⁹ sen.
tēcia ē vt rps dbeat
duplicari oucto a ex
pense oēs sibi restit.
tū. vt. j. de excep. g.
hodie autem.
T Quantitate. a sic re.
V Alō. i. loco vt cā
vt. s. g. plus autem.
F Diximus. vt. s. e.
.g. tripli. a ibi huius
nre ostōis grece sen
tencia recitat. sed si
nō solū peijt h. etiā
caucōnem erexit p. 9
lit. ot. amittit debet
etiā hodie. vt. C. de
pl⁹ pet. l. i. q. h. uic
otra. si an. lit. ot. pe
yitēt nō puni. quia
nō petit. h. petē vult
vt. ff. de ra. ha. l. am
plius non peti. et in
dicta. l. d. pl⁹ pet. l. i.
P Puma. s. adico.
ne ex. l. illa greca e⁹
effectum habuimus.
s. e. tripli. et in hoc
.g. plus autem.
S Si minus. intenti
one. scz in bello intē
tionis. a h. p. errorē
Si em sciēter dare p.
sumiē fm q. s. d. Sed
otra puto q. nūq. do
nare p. sumatur m. f.
tūc qn. tradico fierz
ab eo q. donare p. h.
m. vt. ff. de re. iur.
.l. cui⁹ p. errorē. h.
aut nō erat dacio. h.
q. dā abstinentia. vñ
siue sciat s. reliq. qui
agit siue n. tpe cepti
iudicij locū h. g. iste
Judicō. id est qn.
cūq. ante sniam reli.
quū peierit sine nos
ua o restacōe s. q. s. d.
vt h. dz. et h. p. du/
as rōes flās. vna qz
pē emendare libellū
qn. cūq. an. sniaz vt di
cunt. et ē p. o. eis. ff.
de nox. in delictis. g.
si detracta. et sic itel
ligi. C. Sedē. edita
Alia rō ē. qz fm eos
etiam si non petat vt

judicio cogita
errorē suū corrigē
nūc. vult. si is q. bo
stichū petē debet b
petente. aut si qz ex
dan sibi optere int
quod ex stipulatu
Sunt p. etia qd
ones qd non in solū
debet nobis p. equam
modo solubz p. equam
m. vt ecce si in pe
sibi siue agam. **Q**
non nisi in pecuniis
p. equam in solū d
ve odemat. **S** ver
nus inuenatur cae
demnat iudex q. d. n.
culio h. **D**uctum

probet hoc actor. tñ iudex si scit dñs fm suā oſciāz odemnare
 reū. et ē p eis ad hāc rōnē. ff. fm. re. l. si irrupcōe. §. ad of
 ficū. qñ i hac snia fuit dñs. **M.** hēte fm jo. a. positū ē flm. a
 due rōnes male. nā nō p̄ q̄s inmutare libellum nisi vsqz ad
 lit. of. nec eē hodie p̄ dat libellū. qz sic dicit aut qz hz necē
 ipmo libello oſistē. vt i aut. de litig. §. omnē. coll. viij. itē
 qz n̄ vidē i iudiciū ve
 misse qd p̄ lit. of. o
 tingit vt. ff. d. iud. l.
 si p̄. a. ff. de excep.
 rei iudi. cū q̄rit. a. l.
 egi. nec ob. qd h̄bz
 a qd dicit eos iudicō.
 nā sic dicit id est corā
 eodē iudice a ab eos
 actōe a reo. nā a p̄p̄
 hāc cāz. §. p̄p̄ idēp̄
 titatē psonaz. eē vbi
 p̄p̄: sus aliud petiē
 tñ d̄: iudiciū idē vt. j.
 p̄. §. itē n̄ ob. ff. de
 noza. m. delictis. §. si
 deēcta. qz ibi ex eadē
 cā. n̄ eadē actōe. a ad
 idē agebat. l. z eēt va
 riācō m qdā bñficio
 qd dñs habz p. l. vt
 dñs possit. p. noza da
 re. vt. j. de noza. ac.
 §. hūma. a. ff. de re.
 iudi. miles. §. i. jtez a
 liatō n̄ est bō. qz nō
 fm oſciāz. h̄ fm alie
 gata d̄z iudex iudica
 re a p̄nunciare. vt
 ff. de off. p̄. illicitas
 §. veritas. nisi hēat
 oſciāz vt iudex. vt i dīcta. l. ff. fm. re. si irrupcōe. §. ad offi.
 et b̄ m singlaribz iudicijs. h̄ qd i vltibz. h̄. pot̄ it̄ eis adici
 qñcūqz an sniaz. vt. ff. de pet. h̄. l. iij. et. l. si q̄ t̄p̄. et sic i
 telligit. C. de ap. l. si. §. fi. a. Cōstōe. §. greca quā n̄ hēz
 b̄. **S.** i q̄s it̄ d̄derit. s. sibi deberi. eē. a. d̄: id iudiciū p̄p̄
 e. **Iudicō.** i. apud eundem iudicē idēp̄titatē psonaz a
 iudiciū tñvē aliud ē. S̄z nūqd̄ noue dilacōnes dabunt. h̄.
 si p̄ eē istruēt̄ ex peticōe p̄ma eē ad sc̄daz n̄ dabunt. cum
 necie n̄ volūtariē sūt dāde dilacōnes. vt. C. d. dil. l. i. nā si p̄
 mo egit actōe vi. to. rap. a p̄ea mutē a agat̄ actōe furz
 ti. satis p̄ re⁹ esse istruēt̄. si aut̄ sūt diūse peticōes. vt i
 b̄. §. d̄: noue dilacōnes dāde sūt. vt. C. de edil. l. i. jte nūqd̄
 itez de calūnia urabiē. h̄. sic qz p̄ a i hac cā calūmari.
 vt. ff. de dā. ifec. l. q̄ to. si. §. an penl. / rōrē suū corrigē.
 d̄. **Corrigē.** nō qz p̄mittit̄ alicū erz. S̄z nūqd̄ in veti h̄z
 necē p̄stē. h̄. n̄ h̄ h̄. l. h̄ hodie of. vt i aut. d̄ litig. §. oēz
 et ita it̄tabit̄ vetēz a nouā. n̄ reo absoluto m veti obiciat̄
 excepō rei iudicate i noua. vt qz sit eadē cā agēdi a eedē
 plone. a eadē res. l. z alia sit actō. vt. ff. de iur. l. duobus
 §. excepō. a. ff. de excep. rei iudi. l. si iur. §. eadē. a. l. cū qz
 n̄. l. vbi actō p̄ma ita se hēat ad sc̄daz vt electōe tollat̄ qd
 i casibz origit. vt. C. d. fur. l. i. a. C. si h̄z emi. se. mā. l. i. a
 C. d. codicil. l. si. a. C. d. pac. mē ep̄. a. vē. l. omissōrie. a. ff.
 de t̄bu. l. qz i hēdez. §. eligē. a. ff. de l. ij. l. cū fili⁹. §. varijs
 e. **Int̄derit.** s. sibi deberi. diuisionē actōnum. s. qz alie
 f. **Actōes.** inūt h̄ q̄ndam sūt p̄secutorie i solidū. alie n̄
 a hāc seq̄tur i si. h̄z ti. Et n̄ ē ista diuīso de. xij. diuisioni
 bz. nā p̄ma ē. qz alie sūt i rem. alie i psonā. vt. §. e. §. omniū
 sc̄dā ē. qz alie sūt ciles alie p̄tozie. vt. §. e. §. h̄ iste sūt actōes

iudicio cognita veritate
 errore suū corrigē ei pmit
 titur. vltuti si is q̄ hominē
 stichū petē debēt herōtē
 pecierit. aut si q̄s ex testō
 dari sibi optere intēderit
 quod ex stipulatur debet.
S.unt p̄terea qdā actio
 nes q̄bz non insolidū qd
 debet nobis psequimur. s̄z
 modo soliduz psequimur nō
 m̄m⁹. vt ecce si in peculiū
 filij h̄uive agam⁹. Nam si
 non min⁹ in peculijs sit q̄
 psequimur in solidū dñs p̄
 ve odemnat. Si vero mi
 nus inueniatur eaten⁹ eō
 demnat iudex q̄ten⁹ i pe
 culio sit. **Quemadmoduz**

Tercia fuit. §. e. §. sequēs. Quarta. §. e. §. oēs aut actiones.
 Quinta. §. e. §. actō nū quedā sūt. Sexta ē. qz alie sunt t̄pales
 alie p̄petue. Septia qz alie sūt trā sitorie ad hēdes. alie nō.
 vt. j. de pe. a. tēp. ac. §. n̄ oēs. Octaua ē. qz alie sūt famose
 alie nō vt. j. de pe. re. liti. §. penl. **Rona.** qz alie sūt directe
 alie vtilis. vt. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. penl. **Decia.** qz alie
 dirēe alie oērie. §. d̄
 ob. q̄ ex q̄i. §. i. Xj.
 qz alie sūt singlarēs.
 alie vles. alie ḡnales
 vt. ff. p. locō. l. p. so
 cio arbiē. **Duodecia**
 diuīso est qz alie sūt
 simplices. alie dupli
 ces. vt fam. h̄z. cōi
 di. fm̄. regundorum
 et quedam inter cā.
 vt. j. de interdicit. §.
 fcia diuīso. Est aut̄
 a h̄ exuagās de q̄ h̄
 f. **Propone.** d̄z
 m⁹ vt. j. t. i. §. cū aut̄.
 §. **Itē** maritū. l. ei⁹
 hēdes. l. filios oēs
 fec⁹ i eēnis hēdibz
 vt. ff. so. ma. l. etiam
 filios mulieris. a. l.
 maritum. et. l. se.
 h̄ facultates. vt tñ
 ip̄e marit⁹ nō egeat
 vt. ff. de re iudi. mē
 eos. a. ff. d̄ re. mē. l.
 in odemnacōe p̄oāz
 rū. et b̄ n̄ d̄ lo fecit
 maritus. quo minus
 possit caucōe exp̄ oſi
 ta ab eodē de solido

soluēdo si ad meliorē fortunā puenerit. vt. C. d. rei. vt. §. cū
 aut. a. ff. so. ma. l. eē filios. §. l. z. et. ff. p. so. l. ve. z. §. id qd̄.
 i. **Impēlas.** dic qz ip̄se alie necie sūt. vt q̄bz nō factis res
 erat pitura vel detior futura. alie vtilis. vt q̄bz nō factis
 res n̄ erat pitura. h̄ eis factis res ē melior fut̄a. alie volūta
 rie q̄ tñ rem exornat̄. vt. ff. de h̄. sig. ipensaz. a. ff. d̄ ip̄e
 in rebz do. fac. l. ij. et. l. qd̄ d̄. §. vtilis. a. l. volūtariē. m̄ p̄
 mis impēl̄ dic qz m̄uat̄ dotē ip̄o iure si oſistat i pecunia et
 sp̄e. vt si sūd⁹ a pecunia i dotē data q̄ntū i fundū ipenditur
 tñ i pecunia ip̄a iure deberi desint. Si h̄o sol⁹ sūd⁹ i do
 tē sit. tūc si tñ expēdit̄ siml̄ vel ex diuerb̄ vicibz q̄nti ē fun
 dus. tūc ip̄o iure desint esse totalis. nisi m̄k̄ infra annū sp̄o
 te marito impensam obtulerit. si h̄o non tñ. non desint esse
 totalis. h̄ tādū tot⁹ vel pro pre. rerineē. q̄ndū impense
 restitūatur. vt. ff. de impē. in rebz do. fac. l. qd̄ d̄. et. ff. de
 iure do. l. si is qui. §. penul. et. ff. et. b̄ i nec̄is impens̄. Siāt
 vtilis sūt tūc p̄ actōnem negḡ. v̄l man. si mādato m̄tis fe
 cit repetūtur. volūtariē nō repetūtur etiam si mādato mu
 lieris facte sunt. h̄ abraduntur sine lesione p̄oris stat⁹. vt.
 C. de rei vpo. ac. §. sed nec ob impensam. et. ff. de rei v. ē.
 in fundo. Et fm̄ hanc distīctōnem hunc. §. mtelligas. Et
 qd̄ dicit̄ m̄ l̄a q̄i. n̄ denotat̄ i p̄petatē. h̄ est impensa necia vt
 dictum ē. h̄ si vtilis vel volūtaria. nullo mō habet loc̄ h̄. §.
 k̄. **Dos** in pecunia consistens.
 l. **Libris.** vt. ff. de impens̄ in re. do. fac. per totū titulum.
 m̄. Sed et si q̄s. sc̄z filius vel libert⁹. qui agūt veia impe
 trata. alias p̄mūtur. vt. §. e. §. et meū. **Accur.** florētus.

Seco et se ofite sociu. alias no dat ei b bñficiu. vt ff p socio. si vnus. s. vlt. / pe de rto tato q possit viuē i / b. Doi. qd sp sic acci. / de ouet. vt. ff. de re iur. l. i. odē c. Er donacōe. id ē qñ pē solue cū donacō pmissit. nacōe d. Cōueniāt. scz d dicōe ex lege. vt. C. S don. a. si quis ar. s. finaut. Et nota q b solū odemnatur iqn tū facē potē deducto ere alieno. vt. ff. S re uidi. l. i. mē eos. s. i. et. ij. a melius in. s. fi. e.

Cōpensaciones. plex. qz b dicit pte actōz depositi a aliis as qsbaz in quibz nō obicit cōpēfacō. vt s. e. s. in lo. fi. et. C. de compē. l. fi. ac. f. **Ex eadem.** hodie ex qeūqz cā a in quo libz stractu lo. fi. p stricū iur. vt. s. e. s. in lo. fi. iam dictū e. s. **Credito.** ibz. qd fieri nō pē an q dbitū agnoscat. vel in iure ofiteat. vt. ff. S ces. lo. l. penl. Prodest at b cessio vt nō redu cat debitor in carce rem. vt. C. q lo. ce. pos. l. i. a q i acqfio p ea ouemāt in qñ / tū facē possit vt s. biē h. **Ex integro.** vidz sibi pī oētia sra. q ex integro. a mqtū facē pot ouemāt vt subicit. a sic mtelli gūt q in solidum cō / uemāt qndu tñ pot ol uē. b tñ est. dedu cto sp ne egeat vt. ff. S re. u. l. i. odēnacōe i.

Qd cū eo. q i alie na. qliter cōueniāt ex oētibz vel furtis nobiscū habitis dēm ē nūc q l ē ouemān ex hitis cū his quos in potestate habem9

Via tam supi9. vt. s. t. i. s. actō nes at. a. s. s. p. l. **Diligēt9.** q. s. dēm sit. vel die dili gēt9. id ē diligētē m. **Here.** b. diē pte. macedomanū qd bz locū i filijs. nō i vuis. vt. j. e. s. q diximus. a ppter alios casus quos ibi dicemus. n. **Intellecturi.** nā filii eadē est disciplina. vt. b. a. ff. de in rē. s. l. i. ij. s. ide. a. s. quōc. o. **In his.** s. parente et filio. p. **Ostendemus.** vt. j. e. s. que diximus. Accur.

Via tamen supi9 mentionez habui mus de actōe q in peculio filioz familias seruoqz agiē opus est vt de hac a ctione et de ceteris q eorū dem noie in pētes dñosue dari solent diligentius amoneamus. et quia cum s uis negocium gestū sit. si ue cū his qui in ptate pa rentuz sunt. his fere eadē iura suātur. ne ybosa fiat

q dñi. s. volētis cū suo oēbi. siue dirigat iussuz ad suuz siue ad oēbētez cū suo. siue subscpfit siue qeūz mō oēctuz ratū hūit vt. ff. q iussu. l. i. s. ij. et. s. h. a sui crogpho. a. s. si ratū r. **Videa.** a. vt ec ab ipo. dño debet adici possit. vt. j. e. s. penul.

s. Bone. qz fidem dñi sequi videtur vt s. pr. s. in fi. **t. Exercitoria.** q p petuo hēdi a i hēdē dat. vt. ff. de exer. si tñ. s. fi. idē i instito ria. vt. ff. de insto. l. nouissime. idē etiā in rē. s. lo. vt. ff. qñ ac. s. pecu. ē an. l. qñtū v. **Reigra.** in fi. bñ em die rei gra. nā si ob aliā rē. puta re gocij sui vel cū esset iposit9 ad velenduz onus. a ipse accepit mutū pecuniam nō ad vtilitatē nauis. nō tenetur dñs. vt. ff. de exerci. l. i. s. nō aut. nec ē necē vt cre ditor ita diligens sit vt sciat in quē ouer terit pecunā exerci tor. s. si fficit si pbi bet se in reflectōz nauis nauualle. vt. ff. de exerci. l. vlt. l. s. se c9 sit i eo q mutuauit yconomo vel procuratori ecclesie. nam tūc pcuratori ecclie pbat creditor pecu nam esse versam in vtilitatē ecclie. al nō auditur vt i aut. de ali. contra. b. nūc por. e. d. m. Accur.

disputacio. dirigamus s monem i psonaz serui dñi qz idē itelleduri de libis qz et pētibz quozū imptate sunt. nā si qd i his pprie obfueē. sepatim ostende mus. **Si igitur** cuz iussu dñi cū seruo negociū ge stuz erit solidū ptoz adū s9 dñm actōz polliceē. scz qz is qui ita strahit fidez dñi sequi videt. **Eadē** ra cione ptoz duas alias i so liduz actōes polliceē qru altera exercitoria altera institoria appellat. **Exer citoria** tūc bz locuz cū qz suū suuz mgrm nauī ppe suerit. et qd cuz eo eius rei gra cui pposit9 erit strac tū fuit. **Ideo** autē exer citoria vocat qz exercitor is appellatur ad quez qti dianus nauis questus pti net. **Institoria** tūc loc bz cuz quis taberne forte a cui libz negociacōi suuz suū pposuerit. et quid cum eo ei9 rei cā vel gra cui p posit9 erit stractum fuit. **Ideo** autē institoria appel latur. qz q negociacōibz pponuntur institores vo cant. **Istas** enim duas a ctiones pretor reddit et si liberuz qz hoiez aut alie nu9 suuz nauī a taberne a cui libz negociacōi ppo suerit. s. qz eadē equitatis rō est eo casu inueniebāt

Quest9. i. puen / tus siue lucz s mgrē appellat cui tot9 nā us anchora. i. guber nacō omēdat. vt. ff. de exerci. l. i. s. magi strum autem nauis y **Seruū** vel libz vt in fi. hū. s. s. **Vocant.** nota qz institoria appellatur a ipposito. s. exercito /

ria a pponent ex cat ur. vt hic. et. s. pr. acur a. **duas.** p hoc q diē duas excludit pma q iussu. ac. b. **Equitatis.** nō q vbi ē eadē eqtas idē ius statuēdū ē. sic ff. ad. l. acqf. illud. q. s. qbz mo. ius pa. po. sol. pari rōne.

ria a pponent ex cat ur. vt hic. et. s. pr. acur a. **duas.** p hoc q diē duas excludit pma q iussu. ac. b. **Equitatis.** nō q vbi ē eadē eqtas idē ius statuēdū ē. sic ff. ad. l. acqf. illud. q. s. qbz mo. ius pa. po. sol. pari rōne.

Text from the adjacent page, partially visible on the right edge of the image.

a. **I**ntroduxit. n. in dnica. vt. ff. de insti. l. et si pupill. g.
b. **N**egociet. ad oes qz porrigit negociaco. vt penf.
ff. de t. bu. l. illud. et. l. c. **M**in. h. ac. act. z. t. butoriaz

dicunt qd a n dari mfi
dnspmo distribuat.
et dicunt q corrigie
offo iudic. a b colliz
git ex b. g. qz die mi
n. 9. **S**z dico q an et
p. 9. opetit. qz min. 9. e
biat q nihil t. but vt
ff. de t. bu. l. illud. g.
fi eu. 9. dolo. et ar. ff.
de v. si. l. min. 9. et. l.
x. bu. ampli. 9. sm. jo.
d. **D**ec. eo. caue t. z.
bi. qz de duabz act. o.
bz die. s. de peculio.
et de in rem verfo.
e. **P**atitur. fa. ff. de
peculio. l. si qz suuz
g. etia. et s. adiunge
g. ceterz qui est. j.
f. **M**ercatus. facit.
ff. de in rem verfo. si
pro patre. g. in rem.
g. **E**x dec. qz quot.
sunt cofumpti in tot
dz teneri. vt. s. pri.
h. **D**ebes. fa. ff. s. in
re. v. l. si. p. pte. g. j. e.
i. **L**ic. hoc punctuz
qd est h. ita pue itel
ligut qda q quicum.
qz agit de peculio vi
deat intentare illam
formula. a. ag. s. d. i.
re. h. fo. vt. h. a. ff. de
in re. v. l. filius. fa. in
h. et. ff. de pecu. l. i.
g. e. aut. q. opi. n. cia
re. vid. na. cu. s. pecu
lio agit debita pecu
liaria oputat. et ita
qd suuz dz dno. a. do
min. 9. dz suo. natur. a
liter. qz qd su. 9. ip. e.
dit in re. dno. venit in
actoe de peculio. vt
ff. de scu. l. q. tute.
tomis. g. h. a. id. qd. qd
h. aliud e. q. de in rez
h. fo. agi. a. ita q. agit
de peculio. et de i. rez
h. fo. agit. h. jo. dicit.
q. duerse fut. act. o. es
et act. o. nuz. formule.
nec qui fo. mula. v. m. 9.
ppomt. alterius. for
mula. p. pone. vt. nec
ob. de. a. lex. de. pecul.
l. i. g. est. at. qz. l. z. ibi
videat. sub. act. one. et
edico. de. peculio. act. o. z. de. i. re. h. fo. p. pone. t. n. no. dem. o. stra. e.
edico. qd. fit. de. peculio. t. m. h. g. n. ale. qd. die. de. o. i. eo. qd. fit
cu. eo. q. i. ali. ena. e. p. tate. vt. i. e. ad. e. l. g. h. ba. aut. **I**te. non. ob.

Introduxit et alia actoz
ptoz que tributoria vocat
Naqz si seru9 in peculiari
merce sciēte dno negocietur
et quid cū eo eius rei
cā tractum erit. ita ptoz
ius dic vt quidquid i his
mercibz erit qd qz inde re
ceptū erit. id intor dnm si
quid ei debetur et cetos
creditozes p rata porcoe
distribuat. et qz ipfi domi
no distributione ptoz per
mittit. **N**a si qz ex credito
ribz qrat quasi min9 ei tri
butū sit q oportuit hac ei
actione accomodat q tri
butoria appellat. **P**rote
rea itroducta est actio de
peculio de qz eo qd in rem
dni usuz erit. vt quis su w
litate dno negociū gestū
erit. tamen siue quod i rez
ei9 versuz fuit id totū pre
stare debeat. siue quod nō
fit in re ei9 versuz id eate
nus prestare debeat his qz
tenus peculiū patit. **I**n
rem aut dno versuz intelli
git qd qd nccio in rem ei9
impederit seruus. veluti si
mutuatus pecuniā credi
toribz ei9 soluit. aut edifi
cia ruencia fulserit. aut fa
milie frumētuz emerit vel
eē fundū aut qlibet aliam
rem ncciaz mercatus erit.
Staqz si ex. x. v. t. puta au
reis quos seru9 tu9 a ticio
mutuo accepit creditori
tuo. v. aureos soluet. reli

. l. dicta fili. i. fi. qz q ad effectū appoit de i re h. fo. qz appo
nit de peculio nō q ad formulā. Et eodē mō expone qd hic
dicit. vna est actō de peculio et de in re h. fo. i. ille q appo

quos vero. v. quolibz mō
osumpserit. p. v. qdem in
solidum dānari dēs p ce
teris vero. v. eaten9 qte9
in peculio sit. **E**x quo scz
apparet. vt si toti. x. aurei
in re tuā versifuerit totol
x. aureos ticiū osequi pos
se. licet em vna est actio q
de peculio de qz eo quod
in rem dno versuz sit agat
tū duashz odēnacōes ita
qz iudex apud qz de ea a
ctione agit ante despice
solz an i rez dno versuz sit.
nec alit ad peculiū estima
tionez trāsit qz si aut nihil
in re dno versuz intelligat
aut nō totū. **C**ū aut qri
tur qntum i peculio sit an
deducitur qd quid seruus
dno ei qui ve in prate eius
fit dz et quod supest id so
lū peculiū itelligit. Aliqñ
tū id quod ei dz su9 qui i
prate dno sit non deducit
ex peculio. veluti si is i ipi
us peculio sit quod eo pti
net vt si qd vicario suo h.
u9 dz. id ex peculio ei9 nō
deducitur. **C**eterū du
bium non est quin is qz q
iussu dno dixerit cuiqz isti
toria vel exercitoria actō
opetit de peculio de qz eo
quod in re dno h. suz e agē
possit. s. z erit stultissimus si
omissa actōe qua facilime
solidū ex tractu cosequi
possit si ad difficultatē p
ducatur se pbandi in re dno

mit actōz de peculio
osequit effectū actō
mis dem re h. fo. a qd
subicit duashz odē
nacōes. s. actō de pe
culio. vnam. s. p suo
effectu. a alia p effe
ctu. s. actōis de i rem
h. odēnari dz. fa. ff.
de i re h. si. p. pte. g.
k. **A**ctōe. s. d. i. re
h. **C**ū at dno. pecu
scz dz cu ei i spectro iu
re natāli su9 lib sit.
et apparz q natālit
potest obligari etiā
dno suo. vt. ff. de cō
di. inde. si id qd. a. ff.
pecul. nec seruus. et
s. de fideiul. g. i.
m. **D**ebz. q. d. et id
deducatur qd dz dare
suis his qui sūt i po
testate. vt cū suis su
is a filijs dno. a puz
pil. dno. vt. ff. s. pec
cu. h. a. si dā. g. pecu.
n. **S**i is. scz. cui dbe
tur. puta haluo suū
castaldū q ordiari9
dz qui hz sub se aliū
q vicari9 dz hordia
rius aliqd debet vic
cario et auemoz de
peculio ordiari. n. de
duca qd vicario deb
tur a e rō i p. mptu.
qz si deduco p vica
rio adhuc remanz pe
culiū ordiari. a ita
frust fiet deductō e
sp manēt ordiari pe
o. **I**n h. 9. s. o. z. culiū
p. **E**o p. tuz. diari9
id e qd sub nube diri
obinet in hoc casu.
q. **S**eruus. scilicet
ordmarus. ac.
v. **E**ius. s. ordinarij.
s. **C**eterz. s. dixim9
s. in illo. g. p. q. is a.
git de peculio qui o
traxit cū seruo iūto
vel ignoratē dno vñ
videt q qui straxit
eo volēte. puta iussu
suo n possz agē s pe
culio. **S**ed tū aliud e
et ideo dicit ceterum
pro sed.

Sed erit. Nota que esse stultū si eligat malū cui3 possit
eligere bonū. vt hic. et in aut. quibus mo. natu. ef. sui. g. i
eol. vñ. **A**ccursius. florentinus legum docto.

a **Q**uod q3 fac. ff. de tribu. l. aliqui. **b** **I**n hac actioe. l. 8
c **N**egotia. et qd ide receptu. vt. ff. de tibu. peculio
 . l. pcuratores. g. per hanc. et. s. e. g. introducitur.
d **M**odo. i. aliqui.
e **E**ligo. et postq
 elegerit si variabit.
 vt. ff. de tibu. qd in
 hede. g. eligo. n. fuit
 deceptus qn primaz
 elegit vt. ff. q. cu eo
 qua in alie. po. l. sed
 ex pte. g. fi. accut.
f **Q**ue diximus. a
 prim. ti. vsqz huc.
g **E**ade. quantu ad
 actoes supdeas. h. in
 qbusdam non ouem
 unt vt in mutua pe/
 cunia. qd dic vt. j. pr.
 . g. **I**te fili9 p. subire
 iudiciu a arbitriu. a
 ptes obligat qfi ex o
 tractu de peculio. h.
 fu9 non. vt. ff. de pe
 cu. l. in. g. si fu9. a. g.
 ide scribit. a. C. 8 u
 di. fu9. **I**te fili9 fide
 iure p. et prem de
 pecu. obligat. vt. ff.
 de pecu. l. in. g. si fili9
 h. fu9 n. ff. de fideiul.
 . l. fu9. a. l. h. a. ppe
 b dixit fere. s. e. g. i.
h **I**llud. ec de pe/
 culio n. tenet p. vt h
 d. et. C. ad ma. h. fi
 li9. et caute colligit
 vt. C. ne fili9 p. pte
 vel p. filio. l. i.
i **S**enat9. se. con.
 maced. vt. ff. ad ma.
 . l. i. q. cessat i m. t. is
 casibz. scz. xi. si fuerit
 miles filius. vt. C.
 ad maced. l. fi. **I**te si
 dixerit se p. zfa. vt
 . C. ad maced. l. i. **I**te
 si publice p. fa. v. de
 batur vt. ff. ad ma.
 . fi. q. p. z. **I**te si fue
 rit in scolis. vt. ff. e.
 siml. g. qd d. et. C. e.
 . l. macedonia. **I**tem
 si alij creditoz soluit
 vt. ff. e. h. jul. g. penl.
Ite si fact9 p. fami.
 debit9 pmo otractu
 mo agnoit. vt. C. e.
 zenod. ox9. **I**tem qz
 si v. t. i rem p. is. vt
 ff. e. h. jul. g. h. si fili9
Ite si no accepit vt. h. t. e. in re p. is. p. ea t. n. vertit. vt. ff.
 . e. h. jul. g. h. si ab imi co. **I**te cessat qn p. o. s. e. fit. vel p. is n. o
 fo. i. t. vt. ff. e. h. iul. g. p. q. et. l. si t. n. sci. e. et. C. e. si p. mit
 tete. **I**te si p. ea p. ratu h. eat. vt. C. e. l. fi. **I**te si p. fa. l. i. a. s
 fcus solue cepit. vt. ff. e. l. juli. g. fi. a. l. se. alias at locu h. z

versum ee vel hre seruum
 peculiū et tm hre vt soli
 dum sibi solui possit. **I**s
 q3 cui tributoria actio co
 petit eque de peculio a de
 in re hso agē p. **S**ed sa
 ne huic modo tbutoria ex
 pedir mo de peculio a de i
 rem hso tributoria id ex
 pedir agere qz in ea domi
 odicio p. cipua nō ē. id est
 qd dno debet non deduci
 tur. s. z eiusde iuris ē domi9
 cui9 et ceteri creditores.
At i hac actoe de peculio
 an deducit qd dno debet.
 a in id quod reliquū ē cre
 ditori domin9 odemnat.
Rursus de peculio id ex
 pedir agē qm hac actoe
 toci9 peculij ratio habet.
At in tributoria eius tm
 qd negotiat a pot quisqz
 tercia forte p. z. peculij. a
 qzta vel etiā mima nego
 ciari. maiorē aut p. tē m p.
 d. n. s. vel in m. a. c. i. p. s. aut fe
 neb. pecunia habere. put
 ergo expedit ita quisqz l
 hac actionē vel illā eligē
 dz. **C**erte q p. t. p. bare i rez
 domi h. s. u. z esse de in re h
 so agere debz. **Q**ue dixi
 m9 de suo et dno eadē in
 telligimus et de filio a fi
 lia et nepote a nepte a pa
 tre auo ve cuius in ptate
 sunt. **I**llud p. p. r. e. h. u. a. t. m
 eoz p. s. o. n. a. qd senat9 con
 sultuz macedonianū p. h. z

vt nō teneat p. vel filius. siue pecunia fuit mutuo data. siue
 aliud i fraude sena. o. ful. vt. ff. e. si fili9. g. is at. et. h. juli. g.
 mutui dacoz. **K** **D**irecto. i. et. i. d. i. c. o. e. directa nō adhi/
 ta hac adiectione de
 peculio vel de in rez
 h. so. **S**z miquid sup
 dicta ser noia. scz q
 iussu exercitoria. ista
 toria. tbutoria. s. pe
 culio. et de i rez h. so
 fūt noia actōnū. **R**.
 qdā q. sic. a. faciūt p
 eis infinte leges q
 dicunt de actione de
 peculio. a. sic s. singu
 lis. vt. z. e. i. h. i. ca. 9.
 libz. t. **S**z jo. contra
 dicit em q. fūt adie/
 ctōnes actōnū. non
 actōnes. a. fac. p. co
 ff. de neg. g. l. mada.
 st. et. ff. de pecu. l. in
 . g. cui cōgruit. ac.
L **C**ōdici. l. certi. odi
 cione. non adhibita
 hac adiectione in stito
 ria. **I**te a de i re h. so
 vt. ff. de in re h. l. i.
 in p. m. e. ac.
M **I**ntelligit. fa. ff.
 de de. p. tor. g. si fu9
 et. ff. si cer. pe. l. isti
 n. **D**e noxal. torē.
 actōmbz. non solū ex
 otractibz eoz. qui i
 nra ptate sūt ouem
 h. e. ex delictis. et qz
 p. eis noxalit agit.
 ideo s. noxalibz poit
 maleficijs idē
 est ex quasi ma
 leficijs. vt. ff. nau.
 cau. stabu. l. fi.
P **S**eruo. a. de s.
 plene diximus. s. de
 act. g. actōnes autez
 q. **F**ecerit. suple ex
 traneo. et idē i seque
 tibz articulis. naz. cū
 dno talia cōmittēdo
 agi n. p. vt. s. d. ob.
 ex delicto. g. hi qui.
 et. ff. de noxa. cū fu9
D **D**anato. nescienti
 cū delinqret seruus.
 vel sciēt. h. tamē p.
 hibē nō potuit. alio
 quin i solidū tenetur
 vt. ff. de noxal. l. in.
E **E**ximacōnes. pu
 ta. r. ad que semper
 est obligatus. h. liberatur dando animal. scz. quousqz actōe
 iudicati ouemā. vt. ff. de re iudi. l. miles. g. decem. et. ff. de
 p. e. here. **I**tem ne. g. cū p. dixim9. **A**ccursus florentinus.
 t. **R**oxia. vnde versus. **R**oxia delictum. delinquens noxa
 vocatur. **S**ed quāz vt imit vno pro alio. **A**ccursus.

est obligatus. h. liberatur dando animal. scz. quousqz actōe
 iudicati ouemā. vt. ff. de re iudi. l. miles. g. decem. et. ff. de
 p. e. here. **I**tem ne. g. cū p. dixim9. **A**ccursus florentinus.
 t. **R**oxia. vnde versus. **R**oxia delictum. delinquens noxa
 vocatur. **S**ed quāz vt imit vno pro alio. **A**ccursus.

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

v. Iniquū. h. iniquū est officium alij esse dānosū. ff. de furt. h. si u. q. d. n. s. q. vno. au. nō sit obligacōe h. m. r. d. n. s. libat. Sed cum ser. dāni extimacōe. vt. ff. de re uidi. miles. g. decē. q. mō dāto suū libat. c. aliud p. alio dari nō p. vt. ff. h. e. pe. l. ij. g. i. Re. spēale ē. q. a. iniquū ē. h. u. neq. ciaz. v. l. i. p. i. cor. p. p. extē di. vt. s. e. g. summa. p. Minus. q. si dicēt h. deē. p. alio scz. p. d. l. i. d. o. v. l. extimacōe d. l. i. d. i. t. i. d. n. i. u. ē. n. s. f. e. r. e. t. A. u. r. i. l. i. o. S. z. n. o. n. e. iniquū ē. auferri q. d. p. p. t. u. o. s. i. b. i. q. u. e. s. i. t. u. ē. vt. mō. d. i. x. e. r. a. t. e. t. p. b. a. t. ff. re. p. amo. l. nō. e. m. S. z. ē. t. e. spē. a. le. fauore. lib. t. a. t. i. s. s. i. c. et. a. l. i. a. s. C. de. p. r. i. b. z. q. u. i. h. i. d. i. l. i. j. a. ff. h. i. g. e. n. u. s. e. l. d. i. l. i. j. h. i. c. a. ff. d. h. e. i. s. t. i. l. i. p. i. g. t. i. a. S. u. n. t. f. u. r. t. i. s. n. o. m. a. n. i. f. e. s. t. i. n. a. m. a. c. t. i. o. f. u. r. t. i. m. a. n. i. f. e. s. t. i. e. s. t. p. t. o. r. i. a. v. t. j. d. e. p. p. o. a. d. a. n. i. s. a. c. t. o. g. i. c. o. m. i. s. i. t. s. e. n. e. o. d. p. t. a. t. e. l. d. o. l. o. f. e. c. i. s. t. i. q. u. o. m. i. n. u. s. f. i. t. n. a. t. u. c. v. t. i. l. i. s. n. o. x. a. l. i. s. l. o. c. u. h. z. ff. e. h. i. t. o. f. i. e. t. l. e. l. e. c. t. o. g. h. i. s. e. d. i. r. e. o. d. i. s. t. i. n. g. u. e. a. n. s. u. d. e. l. i. m. i. t. a. t. e. a. u. t. t. r. a. p. i. t. p. m. o. c. a. s. u. h. i. m. d. n. i. m. nō. t. e. n. e. t. p. p. e. a. f. e. u. s. l. i. b. v. t. s. d. e. o. b. e. r. d. e. l. i. c. g. h. i. q. u. i. a. j. p. p. s. e. t. ff. d. e. f. u. r. t. i. l. i. h. u. i. f. i. l. i. j. s. i. e. n. e. o. t. e. n. e. t. d. i. r. e. c. t. o. v. t. h. S. i. a. u. t. o. t. r. a. b. a. t. a. f. u. i. t. q. n. e. r. a. g. e. s. t. i. o. i. l. l. a. q. u. a. g. e. s. s. i. t. m. h. u. i. t. u. t. e. c. u. z. e. a. q. u. a. m. l. i. b. t. a. t. e. f. e. c. t. e. n. e. t. n. o. n. a. l. i. a. s. v. t. ff. d. e. n. e. g. g. e. i. u. a. c. t. u. e. t. C. a. n. s. u. u. s. e. x. s. u. o. f. e. d. l. i. j. i. f. i. m. i. h. i. c. a. s. f. u. v. t. C. d. e. h. e. p. e. t. i. l. i. f. i. p. e. n. u. l. t. e. a. c. f. l. i. b. r. o. v. t. s. d. i. u. t. g. S. i. s. e. r. u. u. s. p. l. o. o. b. l. i. g. a. c. o. s. e. z. c. i. u. i. l. i. s. h. n. a. t. u. r. a. l. i. s. s. i. c. v. t. s. d. e. f. i. d. e. i. u. s. g. i. h. i. n. p. t. a. t. e. c. u. a. l. i. e. n. a. t. e. e. t. f. a. ff. d. e. p. e. c. u. l. a. n. c. i. l. l. a. z. g. h. i. a. l. i. e. n. o. i. M. a. u. i. m. i. s. s. o. v. t. h. a. C. e. l. i. k. i. n. p. t. a. t. e. a. n. l. i. t. e. n. a. p. l. i. t. e. o. f. n. i. m. e. d. i. c. i. t. v. t. ff. i. f. i. e. s. i. a. s. i. e. n. s. v. u. u. s. a. e. t. o. q. i. p. u. t. a. t. e. i. q. u. a. r. e. a. l. i. e. n. a. u. e. r. i. t. v. t.

Noxia ipm maleficiū veluti furtū dānū rapia iniuria. Sūma autē rōne pmissum ē noxe dedicōe fūgi. Nāqz erat iniquū neqz ciam eoz vltra ipozū cor pora dñis dānosam esse. Ostēdēs noxali iudicio hui sui noie ouent. seruu3 actori noxie dedendo liberatur. Nec minus in ppe tuuz ei9 serui dñiū a dño trāfferē. Sim autē dānu3 ercui deditus ē hui9 resar cieri. q. sita pecuīa auxilio ptozis iuito dño maūmit tetur. Sunt at ostitute noxales actiones. aut legi bus. aut edicto pretoris Legibz. veluti furti ex lege. xij. ta. dāni. iniuria. ex lege aquilia. Edicto pre toris. veluti iniuriar. 7 vi bonoruz raptoruz. Dis at noxalis actō caput seqtur. Nā si huius tuus noxiā omi serit qndiu in tua potesta te sit tecū est actio. Si at in alterius potestate pue nerit euz illo incipit actio esse. aut si manumiss9 fuit directo ipse tenet et extin guit noxe dedicō. Ex diuerso qz indirecta actō noxalis esse incipit. Nāz si liber hō noxiā omiserit. et is huius tuus esse cepit qd quibusdam casibus effici primo libro tradidimus. incipit tecum esse noxalis actio q an directa fuisset.

ff. e. l. queadmodū. i. pñ. mmozibus. l. verum. i. fi. i. Rē. l. Interdiciē. facit. ff. de. et. ff. del. i. legetarius in fine m. p. o. potuit. s. noxalis actō. Et nota rē ipediti si deduci tur in eū casū a q. i. c. i. / pere. n. p. ar. s. del. g. e. c. o. n. t. r. a. t. i. o. n. Potest. ar. ff. de capti. a. postli. re. l. ij. g. i. al. de ca. di. l. o. Admife. ij. g. i. re. iure veteri dabaē filius p. noxa vt ser. u9. vt. hic. Jte3 occi/ debaē licite a dño h. u9. S3 hodie non sic vt. s. de iur. p. g. ij. a. de liber. a. postu. l. i. suis. in fi. p. Estimauit vt h. et. C. d. fur. a. h. cor. l. ap. d. antiq. s. in fi. q. Pene. i. fere. vel pene noialiter scz. p. corpe pene. a. tē. dip. tongat. q. d. p. cor. p. filij paciētis penā r. In suos. i. ppter s. Filios. nō seruos eē pres vt si filiuffa. lite suā fecerit male iudicāto. vt. ff. d. u. d. si filiuffa. vel si dānū alicui dedit. piciedo eo sepatim habitate a pte. vt. s. de ob. ex. q. i. delic. g. si filiuffa. et. ff. d. eiee. v. l. e. l. i. g. si filiuffa. a. d. his legibz. dic. h. cū dicit antiq. s. omētatores. s. Couemri. scz. di. recto. vt. ff. e. noxali. et. l. se. q. b. z. filijs cō. dēnat. dā. i. p. tē. actō. in fē. m. d. r. e. iudicata. i. peculiu. vt. ff. e. l. h. et. si odēnat. et. ff. d. pecu. l. ij. g. j. te3 ser. bit. S3 quid si iudi. cū filius accipe no. luit. ymo otumacit non venit. an mitti a. d. o. r. debz. in possessi. onē peculij. p. f. d. i. c. i. j. videt. q. n. q. z. ex. deli. c. t. o. nō. d. z. ouemri. p. tē. vt. h. d. r. C. o. i. t. r. a. vidz. q. sic. q. z. alias. dic. lex. q. pot. cedere. lo. i. s. in. peculio. tali. vt. C. q. lo. ce. p. n. t. cū. a. filij. i. eo. q. dicit. alias. v. l. a. patre. et. e. c. o. n. t. r. a. S3 huic hō rēdet aldricus. q. dicta lex cū filij loquitur b. castrensi. vel eo qd a ptebz. sibi eūti i. castra. tonatū. qd eē castrense dicitur. vt. C. fam. h. z. c. i. c. u. n. d. e. h. i. filius.

Si quadrupes De maleficiis feruor dicitur. nunc maleficiis irrationabilium animalium. Pa autem danti dat boni lib. et tunc locum habet ad. l. acq. p. tot. aut su. et tunc habet locum. s. r. i. p. tot. a aliud animal. et tunc habet locum. t. i. vt. ff. e. l. i. in pn. sed noie da in dati a bipede utiis locuz habet. vt. ff. e. l. pen. ult. Accursius.

Lasciuia id est luxuria vel diuinitate. ut facit pupillus. **A**ut feruore id est amore ut si equus tuus ad equam mea adierit hostium meu fregit et sic feruor. quod tale fecit amor. ut i. auf. q. mo. na. ef. le. g. illud. **F**eritate. i. crudelitate. scilicet sua. non sui generis. vt. j. pr. g. **A**ctio que vocatur in factum vel simpliciter de paupere. acc. f. septa. vt. s. e. l. i. i. g. hit. aut. q. ff. e. l. i. in pn. accur. **S**olitudo. subaudi in vtroque exemplo est na id est est et si non sit solus. vt. i. pn. h. 9. ti. **H**oc autem extra naturam id est contra naturam generis animalis licet sit sua solitudo. vt. s. pr. g. na maior pars e. q. non pessumdat. et maior pars bouum non cornupet. q. eq. et boues dicit mansueti. et mansueti dicit gre. gati pascitur. vn. s. b. canis non est in numero ferarum. nec mansuetorum. na maior pars canium non mordet. et maior pars non gregati pascit. s. videt. q. etiam in his feris locum habet actio. vt. j. e. g. fir. q. est extra. **S**o. vt. i. ut ibi locum habeat. directa si vt. h. et. ff. e. l. i. g. i. l. st. i. s. **S**i genitalis. scilicet si agne habeat sit fera. **F**eritas. i. crudelis. **A**ctio. s. directa. **U**bi. i. post. q. s. de rez. di. g. fe. **P**aupies. mirabilis est et posico et legalis. ideo sic forte dicitur. q. paupies aliquam facit. sicut et damnum dimincio vel de p. d. co. p. m. o. m. j. s. r. vt. ff. de dam. i. fec. l. i. in. **A**ccur. **C**aret. q. n. q. t. n. res maiata iura face. s. r. im. p. p. r. e. vt. ff. o. mo. l. i. vt. et. o. g. plane si comodauit. et noie se testie si a p. **A**d noxale. supra dicta duo. g. h. ac. actio. q. q. noie mansueti noxaliter tunc agat. vt. s. pr. g. et in pn. ti. **E**dicto posito. vt. ff. de edi. edict. i. hi enim non erunt. **L**eonem. s. t. lupum. pat. her. a. g. n. a. l. i. e. o. m. n. e. a. i. a. l. q. d. del. v. a. t. nocet. siue solutu siue ligat. ita tunc quod danti non minus facere

Si quadrupes pauperi em fecisse dicatur.

Animale nunc quereone caret si quadrupes aut feruore aut feritate paupies fecit noxale actio lege. xij. ta. pdita est. Que animalia si noxe ddant. proficiunt reo ad liberacoz. qz ita lex. xij. ta. septa. e. vtputa si equus calcitrosus calce percusserit aut bos cornupetere solus cornupetierit. Nec actio in his q. extra naturam mouentem locum habeat. Ceterum si genitalis sit feritas. cessat actio. Denique si versus fugit a domino et sic nocuit non potest quendam dominus ueniri quia desijt dominus esse ubi fera euasit. **P**aupies autem lest danti siue iniuria facietis danti. Nec enim potest animal iniuriam fecisse dici quod sensu caret. s. sunt q. ad noxale actione pertinet. Ceterum sciendum est edilicio edicto prohiberi nos canem verrem aprum. vrsu. leonem ibi hre. q. vulgo iter sit et si adus ea fecerit et nocitum libero homini esse dicatur. quod bo-

riam tunc s. b. distigue. qz autem est pealis originalis. tunc neutrum pro altera tollit vt. ff. de fur. s. si pignore. g. cu fur. a. ff. de adi. fur. s. si. p. fure. g. fur. s. t. n. fallit i. cau. vt. ff. nau. cau. sta. l. id. g. fi. qz ibi alia optebat de nit omni al. ta. de nit sp. e. al. aut n. e. originalis pealis et tunc vna pro altera tollit vt. ff. q. me. ca. l. metu. g. l. 3. ac. / de actio. b. j. diximus videamus pro quos a. **D**e his. qz. exerceant. et in hoc incipit. s. i. c. n. **H**oc. quolibet s. itoneu. app. f. u. u. q. nec suo nec alieno noie admittit vt. C. de iudi. l. su. q. t. i. p. pupillu vt. C. qui leg. p. h. p. totum. s. furtu captiuis vel b. **P**reterea. eoz. si quis facit. rei publice ca. absertibz

possit. vt. ff. de edilic. edic. l. hi enim. q. l. generaliter. **E**t roctu. i. corpe. ita q. non sit mortuus. alias ducenti soli di debentur. vt. ff. de edil. edic. qua vulgo. **A**ccur. **C**odermes. rone deformitatis non hita. s. impesaz. tm i curacione f. az. et opaz. amissaz. et amittedaz. vt. ff. e. l. ex hac. s. edenat i duplu occasioe danti dati i aliis rebz ex

num et equum iudici videt. tati dnis odeneet. Ceteraruz pro reru qnti danti dat sit dupli. **P**reterea at edilicias actioes et de pauperie locum habeat. nunq. em actioes p. fertim peales de eade re ocurretes alia alia osunit. **D**e his per quos agere possunt

Quone admonendi sumus age posse quolibet homine aut suo noie. aut alieno veluti procuratorio tutorio curatorio. cu oli in usu fuissz alteri noie age non posse nisi pro populo. pro libertate pro tutela. **P**reterea lege hostilia pmissus est furci age eoz noie q. apud hostes essent. a reipublice ca. abesset. quie in eoru c. tutela essent. et quia hoc non mimam incomoditate habebat. q. alieno noie neqz age neqz excipe acti one licebat. cepit hoies procuratores suos litigare. **N**am et moribus et etas. et neicia pegrinaco. itemqz alie multe cae. sepe hominibz impedito s. q. m. q.

pealis originalis. tunc neutrum pro altera tollit vt. ff. de fur. s. si pignore. g. cu fur. a. ff. de adi. fur. s. si. p. fure. g. fur. s. t. n. fallit i. cau. vt. ff. nau. cau. sta. l. id. g. fi. qz ibi alia optebat de nit omni al. ta. de nit sp. e. al. aut n. e. originalis pealis et tunc vna pro altera tollit vt. ff. q. me. ca. l. metu. g. l. 3. ac. / de actio. b. j. diximus videamus pro quos a. **D**e his. qz. exerceant. et in hoc incipit. s. i. c. n. **H**oc. quolibet s. itoneu. app. f. u. u. q. nec suo nec alieno noie admittit vt. C. de iudi. l. su. q. t. i. p. pupillu vt. C. qui leg. p. h. p. totum. s. furtu captiuis vel b. **P**reterea. eoz. si quis facit. rei publice ca. absertibz

Marginal notes on the right side of the page, including references to other legal texts and commentary.

e Qui. s. p. p. illi. scilicet. q. si di. noie eoz. qui fut in tute.
d Cuius. i. aliz. la captiuoz. a reipublice ca absentium
e Impedimeto. S. qd si nullu sit impedimetu. R. n. idem
vt. ff. de pcur. l. i. q. vsus. / libet. aptis tm ad b. siue gna
f Verbi. ymo qbul. lie su spcalit. in casibz tam speale
mādatu exigit. vt in d. de li. p. vt. ff. de pcur. l. pō.

vt. ff. de ritu nup. l. ge
nerali. Itē in ca suspe
di tutoris. vt. ff. de p
cur. nō solū. q. si. Itē
qñ duos gñalit facio
pcuratores. nam neu
ter ab altero eriget
nisi habeat spēale mā
datu. vt. ff. de pcur.
l. itaq. a. l. q. duos.
Itē in te. resti. pet.
vt. ff. de mio. l. illud.
q. si talis.

g Cuiusq. s. habi
li n. militi. vt. ff. de p
cur. s. l. i. q. v. et. Itē
nō femina. vt. ff. de p
cur. s. l. i. q. v. et. Itē n. hns
immens impedimtu
quare non possit co
gi. vt. ff. de pcur.
l. neq. femina. Itē
nō minor. xxv. annis
vt. ff. de pcur. si mi or
Itē non furiosus vel
mutus. vt. ff. de pcur.
l. i. q. furiosus. a. l.
mutus. i. R. n. Itē nō
accusatus de crimine
capitali. vt. ff. de p
h. R. tuā. cu. l. r. eū
q. v. nā. a. ples. ergo
nuncius a pcurator.
qd verum est. vt. ff.
de pcur. l. i. q. i.

i Defendere. s. man
dato ituemete. alias
simpliciter posituz hoc
vbu defensor sine mā
dato. s. pcurator cuz
mādato ē. vt. ff. de p
cur. si pcurator. q. p
stratum. et facit ad
huc. q. ff. fam. h. cis.
h. plane. in fi.

k Libro. vt. s. e. q.
da. tu. te. pos. p. totū
et de leg. ag. tute. p
totū. a. p. alios seqntes titu. vsq. ad titu. s. fatida. tu. a. cu.
l. De satisfacoibz. facta mencōne procuratorum a quibus
satisfacio erigitur. opetenter de satisfacōne subiūgit.

l Satisfacōnum. possessor. suo noie conuentus.
m Cū eo. reo victo. men sit oñs rei. vt. s. s.
n Intelligē. cū no. tonaē. q. est et aliud.
o Periculum. ff. de iur. i. l. ne postea.

p Edicti. scz pretoris. quod edictum tamen non habem.
q His. s. tutoribz. a curatozibz. S. qñ b. R. n. forte tunc
qñ erāt dati l. testarij p. in q. sicōz. nā tē n. cauebāt de rato.

rem suā ipi exequi pnt.
Procurator neqz certis
vobis. neqz p. s. n. e. adūsa
rio ymo plezqz eo ignozā
te ostituit. Cuiusqz ei per
miseris rē tuā agē a defen
deris tu9 pcurator itelli
git. Tutores a curatores
quēadmodū ostituunt pri
mo fibro expositū ē.

De Satisfacōne

At satisfacōnū mo
dus ali9 antiqta
ti placuit aliū no
uissas p vsuz aplexa ē. Di
em si in rē agebat satisfda
re possessor opellebat vt si
victus esset nec rē ipaz re
stituēt. nec eius litis estia
cionē ptas esset petitori a
cū eo agendi. aut cū fide
iussoribz eius que satisfda
cio appellat iudicatū sol
ui. Vnde aut sic appellat
facile est intelligē. namqz
stipulabat quis vt soluere
tur sibi qd fuit iudicatum
multo magis is qui in rem
actōne oueniebat satisfda
re cogebat si alieno noie
iudiciū accipiebat. Ipse
autē qui in rem agebat. si
suo noie petebat satisfdaē

e Satisfacō. de facto. Accursius florentinus.
s. Hec itaqz erāt. h. nō d. esse. q. fm jo. qz et qd sequitur
est de antiquitate. suo noie agēs nō caueat rē ratā esse
t Agebat. vt. dñz hituz. vt. s. e. q. ipe at. a. q. pcura
v Oimō. l. cū mandato. l. sine mādato. r. Quia nemo.
nō antiq. reglāz q. ec. hodie bō est. vt. h. a. j. e. q. si v. o. reul
a. ff. de pcur. l. n. vidz
y Cogebat. in hoc
solo cau. sferebat ab
actione in rem. licz p
mlta vba hucusqz
ter eas notatit dñz.
z Satisfacōz. id est
nullā pmissionē per
fideiussores facē. naz
satisfacō p fideiussō
res fit. vt. ff. q. facta
co. l. i. nā nec de sfen
der. do. nec de dolo. qd
absit. nec iudicat sol/
uē. pmittit. q. tria. o. t.
n. nē sub hac clausula
scz iudicatus solui nec
villā aliā n. vnā. quaz
subiē. S. ecōtra nūs
qd actor aliquā facit
satisfacōnē. dic. q. sic.
q. duas. pmo. q. litem
ostestabitur vsqz ad
duos mēses cōmunes
rantos a die belii por
recti. vt. i. aut. s. ex.
cu. a. his. q. i. q. ē. aut.
C. de lit. s. l. libellū
Aliaz. q. p. s. f. i. t. vsqz
ad finē. et si vict9 fue
rit iuste se mouisse li
tez. decimā ptis litis
noie expensaz. dabit
reo. vt. in aut. de lit.
q. ad. ocludēdas. q. ē.
m. C. de epi. a. ch. aut.
gñalit. qñqz. tm. hee
due. ex. s. uetudie. n. f.
a Perma uantur
neat. satisfacō. apels
lat iudicō. fisti. vt. h.
p. a. ff. q. satisfda. co.
l. i. q. p. tor. ait. in. fi.
Et caue tibi i. notāda
dñz. h. o. z. cap. h. z. h.
em. p. mu. loq. tur. qñ. i.
mobilia non possidz.
vt. h. a. ff. qui satisfd.
co. l. sciendum est.

nō cogebat. pcurator ve
ro si in rez agebat satisfda
re videbatur rem ratam
dñm habiturum. piculū ei
erat ne itez dñs de eadez
re expiat. Tutores a cu
ratores eodē mō q. a. pcur
ratores satisfdare debere
vba edicti faciebāt. s. ali
qñ his agētibz satisfacio
remittebat. hec ita erāt si
in rem agebat. Si vero i
psonā ab actoris q. dez. p.
te eadē obtinebat q. dixi
mus in actōne qua in rem
agit. Ab eius vero pte
cū quo agit. siquidem ali
eno noie aliqs interuenit
oimodo satisfdaret. Quia
nemo defensor i aliena re
sine satisfacōne pdoneus
esse credit. qd si p. prio no
mme aliqs iudicium acci
piebat in psonaz iudicatū
solui satisfdare n. cogebat
S. hec hodie aliter ob
seruant. siue em. q. s. in rem
actōne cōuenitur siue pso
nali suo nomine nullā satisf
dationem p litis estimaci
one dare opellit. s. p. sua
tm. psona q. i iudicō per
maneat vsqz ad terminuz

b Ad terminuz. qd
est tps diffinitie snie. S. nūquid fideiussor tādū teneat. s.
qñdū durat lis. R. n. distingue. aut fideiussit in ctū tps. tē
tādū teneat et nō vltra. vt. C. de fideiuss. l. penl. aut n. nec
in cā publica. nec i scptis. et tūc n. teneat vlt. duos mēses vt
dicta. l. C. de fideiuss. s. Et ē rō. qz actor vidz. sibi fmitte
cū pmissit litē se ostestatur vsqz ad duos mēses. vt. i. aut.
s. ex. cu. col. vij. s. i. Si at in cā publica l. i. scptis. tūc ppe
tuo l. qd ē veri9 vsqz ad tēmiū teneat. cū tm durz instācia
cāe. vt. C. de iud. l. p. perā. i. pñ. S. nūqd sub pēa fiet h. sa
tisfacō. R. n. mli oueniat inē ptes. s. mē esse tm venit. vt

ff. qui satisfactio. co. l. ij. §. si si est pmissa. a e statutū tps i
 fra qd teneat fideiussor. liqde ser mēsu ē. ifra alios ser mē
 ses possit fideiussor. moza purgare. si mai⁹ nō hēat. tū msi
 ser mēses ifra qd pē a moza pene purgari si exbitat reus
 lz pmo exbitatū fuit. vt. C. s. fideiussor. l. anpe. §. qd si pos
 sidet imobilia tū q valēt. p. a ouemiat m. c. nūqd satisfac
 bit. R. n. sic ad mī⁹ m
 eo qd excedit. qz qd
 nūc ē m toto q ad totē
 idem erit i pte q ad p
 tem. vt. ff. de acqui.
 hō. l. si seruus eius
a **Caucōz.** l. iudicō fi
b **Promissioni** fi
 sez vbi possidet imo
 bilia. Item ppter pri
 uilegiū. vt. C. de pū.
 agē. l. si. et. C. li. xij.
 de dig. l. qd. Itē a m
 casu qn n poss. d. imo
 bilia. vt. C. vt omēs
 tā. c. q. cri. l. i. ibi u
 ratorie tū caucōz. cē.
c **Promissiones.** rez
 pte dare opelliē vt
 yconom⁹ a alij elici.
 vt in aut. de s. epis.
 §. si quis pro pecua.
d **Pro q̄litate.** vt si
 sit parēs vel p̄omis
 quilitet fideiussor. p
 pto neo accipiē. vt. ff.
 de m ius w. vt. ca. l. i.
 i. ij. a. iij. a. ff. q̄ sat
 da. co. l. ij. §. ij. a. §. q
 ait pretor. §. nūqd
 hodie indistincte fac
 dandum est. vt i aut.
 de exhi. a intro. §. fu/
 scepro. q̄ ē i. C. s. li.
 of. aut. offerat. R.
 illa v̄ distictōez hui⁹
 l. itelligit. nā poste
 riores p̄ pores itelli
 gūt. vt. ff. de le. a se.
 o. l. h. a posteriores.
e **Personae.** scz rei. f **Mandatum.** extra ius factum.
g **Innuatū** corā iudice demōstratū. p̄t a tē fact dare
h **Cōfirmatū** epete nā a firmatē. n̄ teneē vt. §. p̄
i **Habitūz.** i. q̄ dñs ratū habebit. a omittit qn dñs scit
 a p̄ hēe ratū a n̄ hz. vt. ff. rē ra. ha. q̄ ei. et. ff. de so. l. rat
 vbi d. ratū at hēe dñs d. cū p̄mū ēciōz fēs ē. h̄ tū distigie
 an sit etū hēe mādātū. a tē n̄ cauet. vt. C. de sat. l. i. a et uz
 ē q nō hz. et tūc ec cū satisfactōe nō admittit. vt. ff. de ne
 gg. si pupilli. §. fi. aut dubiū ē. et tunc v̄ pe. ē in electōe rei
 vtz. exigit p̄baōz mādātū a p̄curatore. an satisfactio. t̄cipi
 at. a ē p̄ eo ar. i. aut. de coll. §. ros i fi. col. ij. §. 3. ibi non lo
 quūtur de p̄cur. h̄ de exatōre t̄butoz. §. 3. jo. ecōtra dicit
 ee i electōe p̄curatoris qd duoz istoz facē velit. qz q̄
 ens ad duo q̄s alēnatie teneē. ei⁹ ē elecō. vt. §. s. d. act. §. hui⁹
 B. at distigiebat. vtz. dieēs. n̄ hēs mādātū. a tūc probz
 mādātū an dicat dubito. a tē factat. §. 3. jo. opi. verior est
 p̄stat ec aliā caucōz p̄curator actoris. l. de d̄fendēdo eū. p
 q̄ agit. vt. ff. de p̄cur. f. uū. §. fi. al. denegat ei actō. vt. ff.
 de p̄cur. l. mut. §. pena. bōis filioz. vt. C. de to. ma. l. i.
k **Alienaz.** vt p̄res i et de to. q̄ li. l. fi. §. vbi at. It or

litis. vel omittitur sue pro
 missioni cū iureiurādo quā
 iuratoriā caucōne vocat i
 nudā p̄missionē vel facta
 cionē p̄ q̄litate p̄sone sue
 dare opelliē. Sin autem p̄
 p̄curatorē lis v̄l infertur
 vel suscipit in actoris qui
 dem p̄sona si nec mādātuz
 actis ifnuatuz est vel p̄ns
 dñs litis in iudicō p̄cura
 toris sui p̄sonā nō a firmat
 uerit ratā rē dñm habitū
 rū satisfactōez p̄curator
 dare opelliē ead obfūdō
 et si tutor vel curator vel
 alie tales p̄soē q̄ alie az re
 rū gubernacōz recepunt
 sitē q̄busdā inferūt p̄ aliā
S **Si** nō aliquis ouenitur
 siquidē p̄ns p̄curatorē da
 re patus ē p̄t vel ipē in iu
 diciū venire. et sui p̄cura
 toris p̄sonā p̄ iudicatū sol
 ui satisfactōne solēmi stipu
 lacione firmare vel exē iu

phanotropho a getropho. vt. C. de epi. a cl. in orphano
 tropho. §. it yconomi p̄ accēs p̄ iudici. vt. ff. q̄ cui⁹ qz vni
 uer. no. l. i. §. q̄bz. a. l. nulli. a. l. i. §. i. a. C. de sacrosac. ec.
 iubem⁹ ēca p̄n. ibi. nulli yconome. a. C. de ep. a cl. omēs q̄
 vbiqz. §. §. n̄lomi⁹. It apoc̄pharij vt i aut. quō op. ep. §. a
 illis. It mḡat⁹ noie mācipij. vt. C. de iur. p̄t calū. l. n. §. i
 Iti cū p̄nt inferri p̄
 aliam vt hic sub. cit.
I **Inferūt.** p̄ p̄cura
 torē. qd ē intelligen
 dū h̄p̄us ip̄s litē ste
 tenē. et sic litū domi
 eff. aāt vt. C. s. p̄cu.
 l. neg. alias non euz
 non dñi h̄ admistrat o
 res s̄. et procurator
 ad nō d. z ostitū vt. ff.
 de p̄cu. l. i. in p̄n. h̄ si
 ipē sup̄dicte p̄sone a
 gūt. nūqd de rato ca
 uet vel s̄ iudicato sol
 ui si ouemunt. R. nō
 vt. C. s. admī. tu. l. tu
 tores debita. et. l. sci/
 m⁹. §. d̄fensio. sed
 h̄ i tutorē vidē die
 lex aē si sit incertū de
 officio suo. vt. ff. s̄ ad
 mi. tu. l. vulgo. h̄ ēte
 ibi nō dicit q̄ debeat s̄
 rato cauē. h̄ q̄ re⁹ dā
 num nō subibit apte
 rea q̄ iste n̄ sit tutor.
 §. q̄ est rō q̄ p̄cura
 tores satisfat. h̄ sup̄
 dicte p̄sone nō. R. n.
 qz sup̄dicte p̄sone q̄h
 dñi s̄. vt. ff. pro ems
 pro. l. q̄ fidi. §. si tū
 tor. et. C. s. ep. et cl.
 orphanotrophos. h̄
 i p̄curatoribus sec⁹
 qz n̄ s̄ dñi v̄. h̄ fide
 vt. ff. de p̄cura. l. i. i
P **Pres.** p̄n.
 p̄ntē accipe ec si sit i
 ortis vel i otmetibz edificijs. vt. ff. s̄ p̄cu. l. p̄ns. et. l. q̄ i
 n. p̄t. i. d. z. fm q̄s d. dicit ei q̄ si dñs ē p̄ns foro. et. l. i. d
 ipē tū d. z fideiubē pro p̄curatore suo. h̄ at ables ē p̄cu.
 p̄t fideiussores suos dare. et facit. p̄ eis. ff. iud. sol. h̄ ad s̄
 fendēdū. et. ff. de p̄cur. l. q̄ p̄o. i. p̄n. vel ēte die p̄i. q̄ ec si
 dñs ē p̄ns tū possz p̄cu. daē fideiussōes. cū ec sine mādātō
 q̄libz possit aliū d̄fēdē. vt. C. de sat. da. l. i. et. C. de p̄cu.
 l. exigēdi. et ec iuitū. et. ff. de solu. et ita p̄te accipit h̄ v̄
E **Exponē.** actori vel notario s̄bētū. p̄cuacōz. hū p̄t
 vt cui⁹ stipulacōe q̄rit actori vtilis actō. vt. ff. rē. pu. sal.
 fo. l. n̄ q̄h. alis q̄ clausule tres sūt. s̄ d̄fēdēdo reo.
C **lausu.** et de tolo qd absit. et qd sonat ip̄m v̄bū.
C **opelliē.** p̄ iudicē vt. ff. iudi. sol. l. iudicat solui. et
 r. h̄ d̄des sui. nā hz nafz h̄ stipulacō vt ad hē. h̄ dicit
 des t̄nseat sic illa iudicō s̄isti. vt. ff. h̄ q̄s cau. l. si eū q̄ i iure
I **phus.** scz rei. t Exponenda. a procuratore
V **emat.** scz reus qui lit em prius otestatus ē suo noie.
F **ideiussor.** datus nunc a procuratore.
C **ontinentur.** ergo debet condemnari procurator p̄ns
S **i** nō p̄esto. id est post lit. cont. estat. Accurfius.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and other annotations.

Satisfactio nō q̄ siue infueniat p̄cator an liē. ōē. vt
s̄. e. g. si vero d̄z satisfare siue p̄ea vt h̄. a. C. de cōsōrē.
eul. li. l. i. nec ob. q̄d d̄z fieri an liē. ōē. vt. ff. s̄. p̄cū.
l. p̄o. g. rati habico. q̄z ibi m̄fueit p̄cator an liē. ōē. vbi
autem postea m̄teruenit a postea satisfat. vt dictum est.

Remo. s̄. z̄. p̄curator. 3 **D**ictū. s̄. e. g. ab eius. **A**c.
a Regia. f. ōstātino
polil. vel dic de veti
b **C**aput. l. roma.
C. s̄. ve. uē. emi. l. i.
g. n̄. li. a. g. h̄. et h̄. q̄le
c **S**equ. p̄mo n̄ vi
deē m̄spiciendū quid
ibi fiat. vt. ff. de offi.
p̄si. l. s̄. l. 3. q̄ ē. ōē. h̄. h̄
est itelligēda q̄n̄ ex ē
ta scia est ōstātudo l̄
leg. non p̄ errorem vt
ibi. a. facit ad hanc.
ff. de lega. et sena.
oful. l. de quibus.

De p̄petuis. q̄z de
actōmbz ē dictū. a q̄
dā sūt p̄petue. quedā
nō. iō de his ponit.
vt. j. e. in p̄n̄. Itēz q̄a
q̄daz f̄nsitorie sūt he
redibz a contra here
des. et de his ponit.
e. g. non autem.

Hoc loco. ex. l.
h̄. ta. vt fam
h̄. vt. ff. fam
h̄. l. i. Itē nora.
de paup̄ie. vt. s̄. si q̄z
dru. paup̄ie. fecit. di. i
p̄n̄. Itē de nora. vt. s̄.
de nora. si nautem.
e. **C**ōsul. ō. vt here
ditatis p̄petū. vt. ff.
de h̄. p̄et. s̄. veniūt
g. p̄die. a. C. de p̄et.
h̄. l. i. si. i. p̄a. It̄ et h̄q̄f
clauū de nauē abstu
lerit. cui. cā. tō. nauis
perit. vt. ff. de icen.
eul. nau. l. i. g. senat̄.

Cōstōmbz. vt odi
ff. de odi. ex lege. l. v̄mca. a. ff. ad l. jul. de adul. q̄d at ex
his. et. C. de do. na. l. si q̄s. ac. g. si. a. s̄. de act. g. epli. vel ex
q̄cūz alia pte iur. vt plebiscito. vt. l. acq̄l. vt. s̄. ad. l. ac
q̄l. g. ceterz. a. ff. ad. l. acq̄l. l. i. It̄ q̄n̄q̄z s̄ ptes iur. p̄ p̄to
eul. vt. s̄. de iust. et iur. g. ōstat. et tof. ē ius ciuile. vt. ff. s̄.
iust. et iur. l. ius at. a. actōes ex eo descēdētes sūt p̄petue.
vt. h̄. diē. i. sine p̄finitōe t̄pis s̄m antiq̄ t̄pa. h̄. sacre ōstōes
i p̄sōalibz metas ip̄suerūt. xxx. āms. vt. C. de p̄s̄p̄. xxx. l̄.
xl. an. l. h̄. a. l. ōms. et. C. q̄bz nō obicūt. lō. t̄p. p̄s̄p̄. l. ne
q̄z vni. et. C. de an. excep. l. i. et de ōsti. pec. l. i. In reali
bz aut ip̄oīē meta p̄ ōstōes i rebz mobilibz triū ānoz. i. i
mobilibz. r. an. imē p̄ntes. xx. imē absētes. a. l̄. q̄n̄ titulū h̄z
possessori. alias. xxx. an. vt. C. de vsuca. f̄nsfor. l. i. et. s̄. de
vsuca. g. i. In p̄potecaria eē q̄ ē in rē ēta statuūt t̄pa. vel
r. vel. xx. vel. xxx. vel. xl. an. vt. C. adū. cer. l. diuēnum. et
C. de p̄s̄p̄. xxx. an. cū notissimi. et de an. excep. l. i. s̄z q̄z
mō erat p̄petua rei v̄edicacio s̄ antiq̄ t̄pa. p̄mo t̄palissima.
vt. s̄. de vsuca. i. p̄n̄. h̄. n̄. q̄ h̄ diē q̄ erāt p̄petue. s̄. p̄sōales

enim s̄m veterem reglam
vt iam dictū est aliene rei
sine satisfacōne defensor
idoneus intelligitur. Que
omnia apci⁹ et p̄fectissime
a quotidiano iudiciorum
vfu in ipsis rex documentis
apparet. Quā formā n̄
solū in hac regia vrbe sed
eē in oibz nostris puincijs
et si p̄p̄ impiciā forte aliē
celebrabat obtinere cen
semus. cū necē ē oēs puin
cias caput omniuz n̄ aruz
ciuitatū. i. h̄ac regiā vrbe
eiusqz obfuantia sequi

**De perpetuis et t̄palibus
actionibz et que heredibz
et cōtra heredes trāseunt**

Hoc loco admonē
di sumus eas qui
dem actiones que ex lege
senatusue consulto siue ex
sacris ōstōmbz p̄fici s̄cū
tur p̄petuo solē antiqui
tus ōpetē. donec sacre cō

scōe ex lege q̄ dat̄ ex ōstōibz qui
buslibz post. l. xii. ta. ōstitūt. vt
ff. de odi. ex lege. l. v̄mca. a. ff. ad l. jul. de adul. q̄d at ex
his. et. C. de do. na. l. si q̄s. ac. g. si. a. s̄. de act. g. epli. vel ex
q̄cūz alia pte iur. vt plebiscito. vt. l. acq̄l. vt. s̄. ad. l. ac
q̄l. g. ceterz. a. ff. ad. l. acq̄l. l. i. It̄ q̄n̄q̄z s̄ ptes iur. p̄ p̄to
eul. vt. s̄. de iust. et iur. g. ōstat. et tof. ē ius ciuile. vt. ff. s̄.
iust. et iur. l. ius at. a. actōes ex eo descēdētes sūt p̄petue.
vt. h̄. diē. i. sine p̄finitōe t̄pis s̄m antiq̄ t̄pa. h̄. sacre ōstōes
i p̄sōalibz metas ip̄suerūt. xxx. āms. vt. C. de p̄s̄p̄. xxx. l̄.
xl. an. l. h̄. a. l. ōms. et. C. q̄bz nō obicūt. lō. t̄p. p̄s̄p̄. l. ne
q̄z vni. et. C. de an. excep. l. i. et de ōsti. pec. l. i. In reali
bz aut ip̄oīē meta p̄ ōstōes i rebz mobilibz triū ānoz. i. i
mobilibz. r. an. imē p̄ntes. xx. imē absētes. a. l̄. q̄n̄ titulū h̄z
possessori. alias. xxx. an. vt. C. de vsuca. f̄nsfor. l. i. et. s̄. de
vsuca. g. i. In p̄potecaria eē q̄ ē in rē ēta statuūt t̄pa. vel
r. vel. xx. vel. xxx. vel. xl. an. vt. C. adū. cer. l. diuēnum. et
C. de p̄s̄p̄. xxx. an. cū notissimi. et de an. excep. l. i. s̄z q̄z
mō erat p̄petua rei v̄edicacio s̄ antiq̄ t̄pa. p̄mo t̄palissima.
vt. s̄. de vsuca. i. p̄n̄. h̄. n̄. q̄ h̄ diē q̄ erāt p̄petue. s̄. p̄sōales

h̄ meta imponiē tā in realibz q̄ i p̄sonalibz. It̄ caue tibi qz
due p̄sonales sūt ciuiles q̄ durāt p̄ annū tm̄. vna iniuriāz
q̄ descēdit. ex. l. cornelia. vt. C. de iniur. l. si n̄ quicq̄. alia q̄
datur. ex. l. juli. repetūdarum. vt. ff. ad. l. juli. repef. l. i. n̄.
g. **E**as. s̄. p̄s̄p̄torias penales. et tūc nō est necē. p̄lerūqz
vel si habes p̄lez. qz. expone vt. j.

stōnes tā in rē q̄ in p̄sona
libz actiōmbz certos fines
dederūt. **E**as. h̄o q̄ ex pro
pria p̄toris iurisdictione pē
dent p̄lerūqz intra annuz
viuē. Nā et ip̄i⁹ p̄toris in
tra annū erat impiuz. Ali
q̄n̄ t̄n̄ i p̄petuū extēdunt
id est vsqz ad fines ex ōstō
nibus introductum. Qua
les sunt hee quas bonoz
possessori ceterisqz q̄ here
dis loco sunt accomodat
furti quoqz maifesti actō
q̄uis ex ip̄ius p̄toris iur
dictione. p̄fici s̄cāt tam p̄
petuo dat̄. absurdū ei esse
estimauit āno eam det̄mi
nari. Nō ōms aut actio
nes q̄ et in aliquē ā ip̄o iur
re ciuili ōpetūt ā a p̄to
re danē et in heredē eā ō
petūt aut dari solent. Est
em̄ certissima iuris regula
ex maleficijs penales acti
ones in heredem rei non

Inter ōstōibz. de quibus dixit. s̄. e. in p̄n̄.
m̄ Possessori. id est ciuilibz possessori q̄/
q̄ h̄z h̄. p̄et. bo. pos. de q̄ h̄es ff. de fideicō. h̄z. p̄et. p̄ tof
n̄. Sūt vt q̄bz est restituta h̄editas p̄ fideicō missuz q̄bus
dat̄ h̄. p̄et. fideicō missaria. de q̄ h̄es p̄ dicto. ti. p̄ totuz.
o. **P**rofici s̄cāt. nota actōnem furti maifesti esse p̄toriā.
sed non maifesti est ciuilis. vt. s̄. de nora. g. sunt autem.
p̄. **E**stimauit. s̄. p̄toz et idē i q̄libz p̄āli i co q̄ pucit ad s̄
lm̄q̄ntē. vt. ff. de vi et vi ar. l. i. in p̄n̄. et. ff. de do. l. sabm̄.
q̄. **N**ō ōms. ponit diuisionē. nā alie sunt trāstorie alie nō
sed superior fuit. q̄ alie erant p̄petue. alie non. vt. s̄. e. in p̄n̄.
t̄. **I**psō iure ciuili. s̄. **S**olent scilicet iure p̄torio.
t̄. **E**x maleficijs. s̄. p̄uat̄is. vt subic̄ i exēplis. a. subaudi. vel
q̄li maleficijs. vt. s̄. de ob. ex q̄si delict. g. si. **Q**uid i publicis
de q̄bz tractat̄. j. de pub. iudi. h̄. n̄. idē. et p̄l̄. quia etiā liē
ōē. non trāseūt ōtra h̄edes. vt. ff. de accu. l. ex iudicō. m̄si
in q̄n̄qz casibz. p̄m̄. e. l. juli. maiestatis. i. duobz. caplis tm̄
ei⁹ leg. vt. ff. ad. l. juli. maiestatis. l. si. sc̄ds ē emē h̄escos.
vt. C. de apost. l. i. et. l. apostataz. i. h̄. t̄rec. q̄ ē crimē t̄pe
tūdaz. q̄t̄. s̄. residuis. q̄nt̄. peculat̄. emē. vt. ff. ad. l. jul

Plerūqz s̄ dic
p̄f rei p̄secutorias
q̄ p̄petue sūt nisi in re
cissoria que annalis ē
qz ōtra ius ciuile dat̄
vt. ff. de ac. et ob. l. i.
honorarijs. et. s̄. s̄. ac
g. cursus. et. j. e. g. **T**e
m̄si in redibitōibz. q̄
dantur ad t̄ps. l̄. rei
sint p̄secutorie. vt. ff.
de edi. sciendum. g. fi.
qz dat̄ ōtra id q̄d cō
uenerūt ōtrabētes.
Te fallit d̄ca regula.
ff. q̄ fal. ti. h̄. actio
nis. g. has actōnes. a.
q̄ in frau. cre. l. ait p̄
toz. g. āms. et. C. de
do. l. fi. et. ff. de eo p̄
quē fac. e. l. i. g. p̄enl̄.
Si aut sūt penales p̄
torie. loc̄ h̄z q̄d h̄. s̄.
vt sint annales. siue
sint penales ex vt̄qz
p̄te. siue ex altera tm̄
ff. de calūp. l. i. a. de
i ius w. l. p. a. ff. s̄. a.
lic. iu. mu. l. p̄. annū.
i. **A**nnū. s̄. vtilē. naz
de t̄h̄bz āms p̄tores
loq̄bant. vt. ff. de vi
et vi ar. l. i. g. annus
et. ff. de edi. edict. l.
sciendum. g. fi. m̄si i ca
suvbi est vtilis ad sui
p̄ncipiū. sed cōtinu⁹
ad sui processum. vt
de calūp. annus.
k **A**liq̄n̄. ecce quas
re dicit p̄lerumqz.

pecu. l. fi. ac. / n̄ lis fuit cōtel. vt. j. e. g. penales. et. ff. d
a **Cōpetere** accu. ex iudicōz i fi. Itē n̄ aliqd ad hēdē
puenerit tūc ei tenet. vt. ff. de calūp. in heredē. et. ff. qd
met. cā. videam. in duobz tñ casibz ē ostra. vt i actōne vi
to. rap. q̄ n̄ dāe in hēdēz. licz ad hēdēz aliqd puenerit. sed
furtia dāe odicō. vt. ff. vi to. rap. l. ij. g. fi. Itē interdicto

vñ vi. qd in hēdē nō
datur. s̄i factū actio
vt. ff. de vi et vi ar.
l. ij. g. fi. accur.

b **Iniurie** id est le/
gis acquirie actio.

c **Hereditibz** id ē
de hereditibz eoz qui
passi sūt h̄ maleficia.
d **Actōes** nā hēc n̄
datur heredi nisi lis
contestetur.

e **Actōne** hoc iteo
qz nō ē in bonis n̄is
ante l̄. et. vt. ff. de
iniur. l. iniuriaz. l. iij.
in pñ. et. l. in fest. Et
est alia rō qz nihil m̄
s̄ p̄mōio atest. nec
reo adest. vt. ff. d col
to. cum emācipati. g.
emancipatus. Sūt et
alie similes ei vt subi
cit. in quibus nec ali
qd de p̄mōio atest
nec reo aliquid adest
vñ idē iur̄ est quod et
m̄ ista. vt est actō i fa
ctū q̄ dāe ostra liter
tum w cantē p̄onum
in ius sine vema m. l.
aureis. vel filia vocā
te p̄ez. vt. j. de pena
te. liti. g. fi. et. ff. d in
ius w. l. pen. Itēz in
p̄laribz actōibz. vt si
quis habeat possē vl

suspensū. vt. ff. de his q̄ deie. l. fi. no. g. q̄ aut. Quidā dicūt
idē de actōe i fēm de calūmatoribz vt. ff. de calū. l. h̄ actio
h̄ ēte ibi alia ē rō. qz h̄z odicōz ob tur. eāz. vt ibi d̄. Itē qz
abest ibi aliqd actori et adest aliqd reo. vñ nō ē filis sup̄di.

f **Inueniatur** h̄ continuatur ille. g. qui est. j. penales.

g **Aliqn̄ actio** r̄ actio de dolo nata p̄p̄e doli adhibitiū in
otrahēdo. nā si dedit doli cāz otractui. nō agit actioe ex
eo otractū. cū nulli sit. s̄ de dolo. vt. ff. de do. l. elegat̄
i pñ. si ei cēt icidēs agereē actōe ex eo otractū vt purgareē
doli. vt. ff. de ac. n̄ ob. l. ex otractibz. n̄ ff. de ac. emp. l. jul.
g. si veditoz. n̄ dareē i hēdes. vt. ff. de ac. et ob. l. ex otracti
bz. Vel pone casū qz doli fuit incidēs vel supuenēs. et rez
manēt otractū. n̄ n̄ agit ostra hēdēz nisi supuenit aliqd
ad eū. vt i actōe depositi q̄ dāe i duplū ostra eū q̄ doli omi
sit i deposito cā tumultū. vel icendij. vel rui. vl nau. h̄ i hē
dē n̄ dāe i duplū ex dolo defūcti. l. i. simplū def. vt. ff. de
posi. l. i. g. i. Itē q̄lis est actō i fēm q̄ dāe ostra agrimēsores
non at adūl. h̄ d̄ ei. vt. ff. si mēsoz. fal. mo. di. l. iij. g. pe.
p̄dē in actōe ex stipulatz iudicio filii i eo q̄ erat ouentū in
iur̄. vt. ff. si q̄s cauē. k. eū. g. q̄ iniuriaz. Itē i actioe t̄butoz
tra. vt. ff. de t̄bu. l. illud. g. fi. et de his casibus loquit̄ h̄. g.
alias at ex otractū agit ostra hēdē ec de dolo defūcti regu
la n̄. vt. ff. de ac. n̄ ob. l. ex otractibz. n̄ l. ex depositi q̄ sūt

opetē. veluti furti vi bono
rū raptorz iniuriarū dāni
iniurie. s̄ hereditibz h̄mōi
actiones opetūt nec dene
gant excepta iniuriarum
actione et si q̄ alia similis
inueniatur. Aliqn̄ tamē

etiā ex otractū actio ostra
hēdēz nō opetit veluti cū
testator dolo se satisfatus sit
in deposito et ad heredes
ei nihil ex eo dolo puenit

Penales autem actōnes
q̄s supra diximus si ab ip̄
sis principalibz persoīs fu
erint contestate et heredi
bz datur et contra here
des trāseunt.

Supest
vt amoneam qz si an̄ rem
iudicatā is cū quo actū ē
satisfaciat actori officio
iudicis ouenit eū absolue
l̄ i ea cā fuissz iudicij acci

huic ostrate. n̄ hāc sp̄alitatē denōtat h̄ l̄ra cū diē. aliqn̄
h̄ dolo se. dolo dāte cāz otractui. vel die inci. tñ n̄.
denti vel supuenētū vt mō dixim. Itē i fēm p̄tuo oē
i Ad hēdēz. s̄ si supuenisset a/ hēdē a oē defūctū da
ret. vt. ff. de do. l. itaqz. s̄ de dolo oli. j. an̄i vtilē hodie scz
biēmū otinuū dāe. vt. C. d. do. l. fi.

k **Dixim** vt. s. e. g.
l **Cōtestate** nā ē
p̄mo vt deē hēdi sola
p̄paracō suffic. vt. ff.
de iof. test. postum.
g. fi. jo. vel sine p̄para
cione datur querela
heredi. accur.

m **Dant** nisi in duo
bz casibz. Primus cū
agit ad opas ostra h̄
bertū. et moriē p̄o.
n̄ extraneo hēde re
licto ad quē nō trāse
ūt ope. ec l̄. et. vt.
ff. de op. lib. l. opas
rū iudicō. sedus in pa
tre repetēte dotē fi
lie q̄ a viro diuerat.
n̄ scdat p̄ exneo hē
de relicto. ec l̄. et. o.
nō trāse. vt. C. d. rei
vxo. ac. g. videam.

n **Trāseūt** nisi i du
obz casibz. p̄mus in
actioe de dolo. vt. C.
de dolo. l. fi. sed i re
tractione alicui. i ser
uitute vel libe. et atē q̄
p collusione p̄nūcia
tus fuit ingenuus vt
ff. ne de sta. defunc.
l. i. g. sed interdum.
o **Supest** h̄ de vi
ta n̄ t̄ntu actōe dca
fm q̄ i l̄ica p̄misit
dca fuit m̄ic d̄ iudicis
officio. qz cū exponē

debeat. iā pauca vt modicū respiret s̄i d̄at. nā ocept̄ fmo
nē q̄s retinē p̄. ab obfuaōe iudicij. nā p̄ncipalis cā ē
p̄ **Absoluere** scz/ sublata solucōe. vt. s. q. mo. tol. ob. i

Equit̄. qz excepō vicē tenz actōis. vt. ff. de ex/ pñ.
cep. l. i. iō p̄ actōes poit d̄ excep. Et qz d̄ armis acto
rū vidim. et de reoz armis videndū ē hoc dicit. seq̄ n̄.
r **Compate** alias inuēte. scū q̄bz agit. vt. ff. d̄ iur̄.
s **Cos** i reoz. nā ipi sūt. l. iij. in pñ. g. eum. accur.

t **Iusta** sit p̄ma facie. aut iudicij. in lo. fi. aut iudicij
v **Induct** h̄ i stricti ip̄o iure nō tenet otractū. vt. ff.
de dolo. et elegat̄. in pñ. / te debere cū n̄ deberes. vt. h̄

x **Stipulat** i crederes. et. ff. d̄ excep. doli. l. ij. g. oē te
y **Obligatū** esse. s̄ i spēcto iur̄ rigore. de eq̄tate obligatū
n̄ est. vt. ff. de v. obli. l. obligatū ē. g. obligatū. n̄ ff. d̄ v.
fig. l. si creditor. q̄ sūt oē. s̄ l̄a. nā ciuilit̄ et naturalit̄ ē

z **Efficax** est. scz in sui obligatus et pure. s̄ nō efficax
q̄ntum ad opē exactōis. vel die efficax ē i spēcto ḡne. naz
p̄ma facie cōdemnādū videt̄. sed i spēcta qualitate qz sit
dolo facta vel metu. vel simili causa impediatur est ineffi
cax et ita expone in sequentibus casibus. Accur.

a **Metus** causa. hoc quando metu fuit compulsus.
b **Aut doli**. hoc quando inductus fuit per dolum.
c **In fēm** radde singlā singulis. p̄positis caus̄ fm jo. Sed

debeat. iā pauca vt modicū respiret s̄i d̄at. nā ocept̄ fmo
nē q̄s retinē p̄. ab obfuaōe iudicij. nā p̄ncipalis cā ē
p̄ **Absoluere** scz/ sublata solucōe. vt. s. q. mo. tol. ob. i

Equit̄. qz excepō vicē tenz actōis. vt. ff. de ex/ pñ.
cep. l. i. iō p̄ actōes poit d̄ excep. Et qz d̄ armis acto
rū vidim. et de reoz armis videndū ē hoc dicit. seq̄ n̄.
r **Compate** alias inuēte. scū q̄bz agit. vt. ff. d̄ iur̄.
s **Cos** i reoz. nā ipi sūt. l. iij. in pñ. g. eum. accur.

t **Iusta** sit p̄ma facie. aut iudicij. in lo. fi. aut iudicij
v **Induct** h̄ i stricti ip̄o iure nō tenet otractū. vt. ff.
de dolo. et elegat̄. in pñ. / te debere cū n̄ deberes. vt. h̄

x **Stipulat** i crederes. et. ff. d̄ excep. doli. l. ij. g. oē te
y **Obligatū** esse. s̄ i spēcto iur̄ rigore. de eq̄tate obligatū
n̄ est. vt. ff. de v. obli. l. obligatū ē. g. obligatū. n̄ ff. d̄ v.
fig. l. si creditor. q̄ sūt oē. s̄ l̄a. nā ciuilit̄ et naturalit̄ ē

z **Efficax** est. scz in sui obligatus et pure. s̄ nō efficax
q̄ntum ad opē exactōis. vel die efficax ē i spēcto ḡne. naz
p̄ma facie cōdemnādū videt̄. sed i spēcta qualitate qz sit
dolo facta vel metu. vel simili causa impediatur est ineffi
cax et ita expone in sequentibus casibus. Accur.

a **Metus** causa. hoc quando metu fuit compulsus.
b **Aut doli**. hoc quando inductus fuit per dolum.
c **In fēm** radde singlā singulis. p̄positis caus̄ fm jo. Sed

Si nonne h'co casu. scz qn p errore. pmisi dat' doli excep-
co. Certe sic vt. ff. de doli excep. l. ij. §. certa. qre dic. q' h
actō i scm ē pponēda i subsidū doli excepcomis. s. oē ptoz

nū a pntē oē q's fur
pes excepcoēs non
apponūt. vt. ff. de ex
cep. do. ap' d' celsū. §.
adūsus. et ita h' accis
d' **S**criptū p'itur
est. s. de l'iaz. obli-
e **C**oartauimus. vt
C. de nō nu. pecu. l. i
contractibus.

f **P**etēt. nō q' pa-
tū de n' petēdo. tria
opaf. naz tollit natu
ralē ipō iure. ut. ff. §.
sol. Stichū. §. nat'alis
Itē elidit ciuilē. vt i
§. §. Itē obligat na-
turalit' pacifcētes nō
petē. nā a alias q's ē
obligatus nafaliter
aliqd nō facē. vt nō
facere furtū. vt. §. §.
ob. q' ex delict. raf. §. j

g **O**imodo. qz non
ciuilis h' nafalis tm.
ut. ff. §. sol. l. Stich.
um. §. nat'af. In cali-
b' m' ipō iure vtrūz
tollit pactū. vt i ma-
lectōis factis si quis
pacifcat ne agatur.
Itē in pignore imif
so p pactū. vt. ff. de
pac. l. si tibi. §. qdam
actōes. a. §. §. pigre
h **A**paret. oio po-
fita loco actōis fm
pla. h' jo. oē vt diri
§. de act. §. sic itaqz.

i **I**niquū ē nō sic.
ff. de l'ic. iur. l. fi. et
ff. de iur. iur. nā p'ea
§. dato. a. ff. §. dolo.
l. nā sufficiat. h' tū fal-
lit. q'ciēs ē oē legem
iurati. qz nō suatur
facim. vt in aut. see.
mu. n' solū. §. j. col. v.
q' ē. C. de nupc. aut.
q' eis. a. ff. de iur. pa-
tzo. l. adigē. et. C. §.
leg. a. o'fti. l. n' dubi-
um. i. fi. Itē qn veri-
tas alias p testimoni-
um p' iueneri. vt. C.
dre. cre. l. fi. Itē qn
dferē facim a iudice
vt. ff. de iur. iur. l. ad-
monēdi. al' ai obtinz

q's h' dē. **K**ū h' suā. distinguē tū vtrū iuret suam esse
petitoris n' esse. qz si iuret suā esse dat' sibi actō et exceptō
h' si iuret petitoris non esse nafat' sibi excepco' oē petitorē
tantum. vt. ff. de iur. iur. sed et si possessor i. et. ij. §. n' lo.

met' cā. aut doli mali aut
in scm opolita ad ipugnā
dā actōez. **S**de iuris ē si
quis q'fi credēdi causa pe-
cuniā stipulatus fuerit ne
qz numerauerit. Nā eā pe-
cuniā a te petē posse eum
ctū ē. dare. n. eaz te optet
cū ex stipulacōe tenearis

§z qz iniquus est eo noie
te cōdēnari. placz excepti-
one pecunie nō numerate
te defendi debē. **C**ui' ex-
cepcomis tpa nos fm q' iā
superiorib' libris septum ē
ostōne n'ra coartauimus.

Pretea debitor si pact'
fuerit cū creditore. ne a se
petētur n' lomin' obliga-
tus manet. qz pacto ouen-
to obligacōnes nō oimō
dissoluūt. q' d' cā efficac
ē adūsus euz actō. q' actor
intēdit si apparet eū dare
oportere. §z qz iniquus ē
otra pactionē eū damnari
defenditur p excepcomem
pacti ouenti.

Eq' si debi-
tor creditore deferente iu-
rauerit n' se dare oportē.
adhuc obligatus pmanet
§z qz iniquus ē de piurio
queri defenditur tū p ex-
cepcomē iur. iur. adi.

In
h'is qz actōib' quib' m
rē agit. eā necrie sunt ex-
cepcoēs veluti si petitorie
deferēte possessor iurauit
eā rē suā eē. et n' lomin'
eā rē petitor vēdicet licz

1 **A**ctum subaudi. a fuerit absolutus sicut hic innuit.
m **D**urat. scz. si pmo erat obligat'. vñ si soluat nō tpetit
cū d'bitū soluat. ut. ff. §. §. d' m' d. l. i. iud. §. a. l. si iud. §. a. l. iul.
a caue tibi qz p iusu
tādū. et p pactū naz
turalis tollit obliga-
cio. vt. ff. §. iur. iur. l. i.
fi. in p' n. a. ff. §. solu.
l. Stichuz. aut pan. §.
nat'af. h' p smaz tolli-
tur ciuilis a remanet
nat'af. ut. ff. de obi.
m' d. l. iul. ait. §z cū
actōz iducat res iudi-
cata. vbi nulla oimō
erat. vt. C. de rebus
cre. l. actor. qre non
tollit. vbi ē. **R**ē. res
iudicata de iur' ciuili
est. et ideo tollit et i-
ducit ea q' sūt de iure
ciuili. et ita obligaci-
onē ciuilē tollit et a-
ctōne. q' ē d' iur' ciuili
induc. vt. ff. §. orig.
iur. l. ij. §. dem ex his
eā at q' sūt iur' nat'ali
nō tollit. vt obliga-
cionēz nat'ale. vt ar.
§. de leg. ag. tu. §. fi.
n. **E**x legib' ne q's
ouemat nisi corā suo
iudice. vt. C. de ex-
cep. l. fi.

eū verū sit qd intēdit. id ē
rem eius esse. iniquū tū est
possessorē odēnari. **S**te si
m iudicio tecū actū fuerit
siue i rem siue m psonam nī
chilomin' obligacio du-
rat. et ideo ipō iure p'ea
de eadez re adūsus te agi
p't. sed debes p excepco-
nez rei iudicate adiuuari.

Hec exēpli cā retulisse
sufficiat. alioqui q' ex mul-
tis varijsqz caus' excepco-
nes necrie sint ex laciozib'
digestozū seu pādectarū
libris intelligi p't quaruz
quedā ex legib' vel ex h'is
q' legis vicē obtinēt. vel ex
ipō p'tozis iuris d'coe s'baz
capiūt. **A**ppellāt aut ex-
cepcoēs. alie p'ptue et p
emptorie. alie t'pales a di-
latorie. **P**erpetue et pē-
ptorie sunt q' sp agentib'
obstāt et sp rē d' q' agitur
pimūt q' h'is ē excepco do-
li mali. et qd met' cā scm
est. a pacti ouēti. tū ita cō-
uenerit ne oimino pecunia
petētur. **T**'pales atqz di-
latorie sūt q' ad t'ps nocēt
et t'pis dilacionē tribuūt.
qualis ē ouēti pacti cū ita
ouenerint ne intra certum
tēp' agētur. veluti intra
quiquennū. Nā finito eo
t'pe non impediēt actor rez
exequi. ergo h'ij q'bus in-
tra ctū t'ps agē volētib'
obicitur excepco a pacti

Obtinēt. ut sena-
oful. ut. §. t. j. i pnci-
fic ē excepco. macede.
a vel. vt. ff. ad mace
a vel. p totū t'p'
p **I**udicōne. vt de
dolo malo a met' cā
ut. ff. §. excep. doli p
totū. itē pacti. ut. ff.
de pac. iur. §. §. p'toz
q' **A**gētib'. id ait
ē h'is p'fincōne t'pis
vt. ff. de doli excep.
l. pure. §. fi. ita tū si
an smaz opponāt. vt
C. smaz t'cin. n' pos.
l. pemptorias. nisi
m. vñ. casibus m qui
b' eē opponi pnt p'
smaz. vt rōne etatis
ut. C. e. l. dē. et. ff. de
min. l. mior. xxv. an.
omissa. Itē miles. vt
C. de iur. a fac. ig. l.
j. itē i mace. a vel.
vt. ff. ad mace. l. tam
a fi. Itē m donatore
qui opponit. ut oueni

aē inq'tū facē p't ecia p' smaz. vt. ff. de re iud. l. nescimus
§. fi. Itē excepco falli pcuratoris. vt. C. §. pcur. l. l. §. sec'
firōe p'soe pcuratoris opponāt excepco. vt qz sit miles. vt
m' r. qz t'is excep. dilatoria ē. ut. j. e. §. p'torio. Itē vbiqz

atē inq'tū facē p't ecia p' smaz. vt. ff. de re iud. l. nescimus
§. fi. Itē excepco falli pcuratoris. vt. C. §. pcur. l. l. §. sec'
firōe p'soe pcuratoris opponāt excepco. vt qz sit miles. vt
m' r. qz t'is excep. dilatoria ē. ut. j. e. §. p'torio. Itē vbiqz

dicōz nullū fuisse iudiciū ut qz sit venalis sīma vel falsis te
 stibz vlmstis iudicata. vt. C. qn nō ē ne. p. l. venales. l.
 eū iudex nō su9. vt. C. si a nō ope. iudi. p. totū. itē si mi que
 sub iudice opull9 e st
 eo tpe q opelli nō s
 buit. vt. ff. s. fet. l. j.
 s dilatoria pponitur
 an lit. s. s. pbatue
 p9 q actor mō strave
 rit qd asseruerat. vt
 C. s. pbat. l. excep
 onē. a. C. e. l. si qdē.
 fec9 i excepōne fori
 qz an lit. cōt. opponi
 a pbari d3 fm qdā
 vt. ff. e. l. p. n. s. qd
 s excep. nō nu. pecu.
 niqd ē dilatoria vel
 petitoria. s. n. quidā
 anormalā eā esse nos
 dicimus q est tpalis
 biēm. s. v. l. xxx. diez.
 ut. s. de lit. obli. s. fi.
 C. s. n. nu. pec. l. i. s. s.
 s. i. s. j. s. i. m. s. p. t.
 dici anormala. qz cuz
 alias pbat q excipit
 s. tū n. pbat. vt. C. s.
 n. nu. pec. l. si ex cau.
 sione tua. Item qro
 i excepōe n. im. doct.
 et eodē mō. vt. C. de
 doct. cau. n. nu. l. fi. vt
 aut. ibi posita. itē qd
 de ea q opponitur. vt
 quis oueniat. eciā in
 qntū facē p. s. e. eaz
 tpalē. qz psumo q a
 liq acqret. a sic post
 ea possit solue. vt. C.
 arbi. tu. l. si defunct9
 naz nō repetit quod
 soluit. licz facere nō
 possit. ut. ff. de. obi.
 ide. l. nā a maru. qd
 fierz si eēt ppetua. cū
 sit fauorabil. ut. ff. s.
 obi. ide. l. q. excep.
 a. Aut alia veluti si
 quis stipulēt id qd i
 vtero est. vel fruct9
 futuros. vel domum
 certo loco edificari.
 v. l. cū rome essz ephe
 si dare stipulatus ē.
 ut. ff. de. v. obli. l. in/
 terdum fm. Azo.
 b. Cū temere. s. de
 ac. s. si qd agēs. a. ff.
 s. lib. le. l. n. solū. s. fi.
 a. C. de. iu. fi. l. iusta.
 c. Zenoniane. s. grece. cui9 meminit. s. de. act. s. s. s. l. quidez
 d. Cōtinz qd dic ut mō dixi. p. l. de. v. obli. mterdum.
 e. In duplū. s. s. vidz q nulla patiat. penā. ut. ff. de. pec.
 hz. q. si i diē. i. p. n. q ē huic contra. Sed dic illā corrigi. vel
 melius dic q ibi ad hoc solū agebat. ut eodem iure penes

conuēti ā alia silis differe
 debēt actōem r post tēp9
 agē. Ideo em r dilatorie
 iste excepōnes appellāt
 alioqn si intra tps egerit
 obiectaqz sit excepō ne
 qz eo iudicio quicqz oseqz
 rēt ppter excepōez neqz
 post tps oliz agē poterāt
 cū temē rē in iudiciū dedu
 cebāt et osumebāt q rōne
 rē amittebant. Hodie
 aut non ita stricte s pce
 dere voluim9. s. eū qui an
 tps pactōis vel obligatio
 nis litē inferre ausus est.
 zenoniane ostōm sbiacere
 cēsemus quā sacratissim9
 legislator. de hijs qui tpe
 plus pecierunt ptulit vt
 et inducias qd ipse actor
 sponte indulserit vel natu
 ra actōnis otinet. si otēpse
 rit in duplū habeant hij q
 talem iniuriam passi sunt.
 r post eas finitas non aliē
 lites suscipiāt nisi omēs ex
 pēlas litis antea acceperit
 vt actores tali pena pter
 riti tpa litiū doceātur ob
 huare. Pretea eciā ex p
 sōa sūt dilatorie excepō
 nes qles sunt pcuratorie
 veluti si p milite aut mulie
 rē agē quis velit. Nā mili
 tibus nec p pte vel mte v
 vxore nec ex sacro rescri
 pto pcuratorio noie expi
 ri concedit. suis ho nego
 cijs superesse sine offensa

agentem haberetur quo erat apud defunctum. vnde non
 fuit plus pettum.
 F. Iniuriam non tū talem ppter quam agere possent.

militaris discipline possunt.
 Cas vero exceptiones
 q oli pcuratoribus pte isa
 miā vel dantis vel ipf9 p
 curatoris opponēbant cū
 in iudicijs frequēntari nul
 lo mō pspexim9 cōqescere
 sanctimus ne dum de hijs
 altricatur ipfius negocij
 disceptatio proteletur.

De replicatioibus

Redū eueit vt exceptio q
 pūma facie iusta vidz mi
 que noceat. qd cū accidit
 alia allegatione opus est
 adiuuandi actoris grā q
 replicatio vocat qz p eam
 replicat atqz resoluētius
 excepōis. veluti cum pa
 ct9 est aliquiscū debitore
 suo ne ab eo pecuniā petat
 dīnde postea icōtriū pacti
 sunt id ē ut creditori pete
 re liceat. creditor agat. r
 excipiat debitor vt ita de
 mū odēnēt si non ouenerit
 ne eā pecuniā creditor pe
 tat nocet ei exceptō. que
 nit em ita. nāqz si lominus
 hoc veruz manet licet po
 stea in otrariū pacti sunt
 s. qz iniquū ē creditori ex
 cludi replicatō ei dabitur
 ex posteriore pacto ouēto.
 Rursus interdum eue
 nit ut replicatō q pma fa
 cie iusta ē. imiq noceat. qd
 cū accidit alia negatōne
 op9 ē adiuuāde rei grā q
 duplicatio vocat. Et si

Tali pena. C. ad
 l. iul. repe. l. i. ff. de
 peil. l. capitalium. s.
 pnt. a. C. de fidei cō.
 li. l. si quis in suo.
 h. Mulieres. q pro
 alio agē nō pt mfi p
 parentibz si morbus
 aut etas eos ipediat
 nec sit qui eoz noie
 agat. ut. ff. s. pcura.
 l. feminis.
 i. Vel i rem nisi p co
 rru librate. ut. ff. de
 li. cā. l. iij. s. s. fm jo.

Discipline. i. hoc
 fit sine offensa disci
 pline. n. aut sic intelli
 git ut a hoc non pos
 sit fieri. si disciplina
 id ē exercitium milita
 re offendaē s. siue of
 fendatur siue non p s
 sumit non offendi vt
 h. et. C. de. pcut. l. q
 stipendia.
 l. Conqescere. Sed
 s. ff. de. postu. l. i. s.
 loco et i. s. hoc edicō
 So. ibi de maxima in
 famia. hic de parua.
 Vel illud de aduoca
 to q emolimentū tm
 hz. hoc i pcuratore
 qui tm hz onus.

m De replicatōib9. qz exceptō per replicatōne elidit.
 ideo per osequens de replicatōe dic. ut. j. e. in p. et. ff. de
 excep. l. ij. s. replicatō. Accursus florentinus.
 Interdum. excludi. scilicet per excepōnem. Accur.
 Digestoz. ut. ff. de excep. l. ij.

Excepciones . h . g . videret q' debet esse i fine superioris .
Sed certe cu et replicatio sit exceptio bene ponit h g' nate
tam ad excepciones q' ad replicationes pertmns .

Fideiussoribus appellacione fideiussoris omne accessoz
rium accipe . siue sit mandator siue fideiussor . siue ali' ex eo
dictus q' pro alio fide sua stringerit . Et nota q' dic' pleruz
q' exceptio reo ope
tes gra sue psone ut
q' sit mior fideiussori
n' opetit . ut . ff . d . mio
l . i . cae . i . pn . et . ff . de
excep . i . fi . l . i . Tez si e
danat' r'oe sui delicti
ut . C . de fide . l . i . vel
si cessit bonis . vñ per
sonalit' ei subuenitur
ne in pl'9 oueniat .
q' iquatu d'z face vt .
s . de act . l . fi . et . j . e .
m . fi . Tez vbiu' q' s i
quatu' facere pt' o'de
nat' . nam fideiussor i
non dat' exceptio . vt
ff . d . re . iud . l . et . si . fi
fideiussor in pn . nisi fi
deiu' ut defeso' : o
ueniat . tuc em ut de
fensori n' ut fideiussor
i dat' . vt . ff . pro so
s . l . natura . s . i . et .
ff . sol . ma . l . alia . vs
bi aut exceptio rei co
het . ut pacti oueti a
rei iud . fideiussorib'9
opetit ut h' ec' mui/
to reo . ut . C . d . excep .
l . s' fides . a . ff . d . ex
cep . l . omnes . ac .
r . l . q' . s . fideiussor
l . sane . ap' ribz
huc casu dixit . s . ple
ruiq' . et ap' alios vt
diximus . ac .
t . Marie . s . de fidez
iud . in pn . ac .
u . De m' d' s . q' i
edicta vice sustinent
seu obtinet actionu'
ideo p' actoes et de
medictis p'ponit . vt
j . e . m . pn . ac .

Actio . h . g . f . in factu
j . e . g . fi .
Verboz . id e' dic' h'ba cepta a p'tore apo
nente m' d'ctiu' . s . h . g . q' erat d'ra olim m' d'ca et actio
nel . cu et actio erat formula . ut . ff . de ori . iud . l . i . j . g . Si de ex
h'is . R'ndet q'da ut p'ceptor meus azo . q' i' d'ca formab'at i
ps'oa volentu' ea m'ctare tm . vñ m' d' duos d'nr reddi a p'to/
re loq'nte duob'9 . ut . j . e . g . exhibitoria . et h' eciam colligit' .
ff . sub multis . ti . i . d'ctatu . de interd . sic ei dicit' . vñ vi illu'
deieisti . zc . ut . ff . d . vi . a . vi . ar . l . i . i . pn . Tez vti edes q'bz
ic . ut . ff . vti pos . l . i . i . pn . a . sic de alijs s . actoes g'nalit' et
i ps'oa om' formae . ut q'cuq' emerit ex empto agat . a sic
de celis . q' s colligit' . ut . ff . d . ori . iud . l . i . j . g . om' . a . g . de his
Vel dic' b'z euit' d'ram tal' fuisse . q' m' d'ca a p'torib'9 sed

rursus ea p'ma facie iusta
videatur . sed p'pter aliq'
cam actori miq' noceat .
rursus alia allegatone o
pus est q' actor adiuuet q'
d'z triplicacio q'ru' oim' ex
ceptionu' vsuz m'edu' vte
rius q' dixim'9 varietas re
gociorum introduxit q's
omnes aptius ex digestoru'
latiore volumine facile est
agnoscere . **Excepciones** au
te quib'9 debitor defedi'it
plinq'z accomodari solent
ec' fideiussorib'9 ei'9 r'oe . q'z
quod ab h'is peti' . id ab
ipso debitore peti' vide'it
q'z m'adati iudico' redditu
r'9 est eis q'd hij p' eo solue
rint . q' r'oe et si non d' pete
da pecunia pact'9 q's cu' reo
fuerit placuit p' inde suc
curr'edu' ee' p' exceptionem
pacti ouenti . Illis q'z q' p'
eo obligati sunt ac si ec' cu'
ip'is pactus ess'z ne ab eis
ea pecunia peteret' . **Sa**
ne q'daz excepciones non
solent h'is accomodari . ec
ce em' d'bitoz si bonis suis
cesserit et cum eo credi
toz experitur d'fenditur p'

actoes a ceteris m'gratib'9 formab'at . utz ex eo q' oia sunt
p'toria . ut . ff . d . m' d'ic . p . totu' li . h' hodie m' aliud e' m' d'ic
ctu' q' actio p'toria i' fcm . ut . j . e . g . fi .
Aliquid . q'd e' in interd'is re
ria et . g . exhibitoria . s . **Prohibeat** . q'd fac' i' phibitorij
m' d'is . ut . j . e . g . phibitoria . ac . a **Marie** h' ideo dicit .

excepcionē si boīs cesserit
sz hec exceptio fideiussori
bz non datur ideo sz qz q'
alios p' debitore obligat
hoc maxime p'spicit . ut cu'
facultatib'9 lapsus fuerit
debitor possit ab h'is quos
p' eo obligauit suum d'seq' .

De interdictis .
Sequitur dispicia
m'9 de interdictis
seu actioibus q' p'
h'is exercentur . Erat aut
interdicta forme atq' excep
ciones d'boru' q'bus p'toz
a iubebat aliquid fieri . a
fieri phibebat q'd tuc ma
xime fiebat cum d' possessi
one a' q'i possessione inter
aliqs' d'edebatur . **Su**
ma autē diuisio m' d'cto
z h'ec est . q' aut phibito
ria sunt aut restitutoria
aut exhibitoria . **Pro**
hibitoria sūt q'bus vetat
aliqd fieri veluti vi sine vi
co' possideti' v' mortuu' in
fereti' q' ei iuserat i'feredi .
v' in sacro loco edificari .
v' in flumine publico ripa
re eius aliquid fieri q' peti'
nauiget' . **Restitutoria**

Suma . i . p'ma nō mima . qz et de duobz m' . g . aristo
bris aliq' muem' . ut . j . e . g . tertia .
Restitutoria qnz tñ q'd iuemi' .
e . l . g . interd'coz . a . ff . d . li . ho . exhi . l . i . nā peti' exhiberi et
phibe' m'uit'9 tineri . f . **Possideti'** . ut si q's missus fuit
i pos . iu' s' p'tozis . ut . ff . ne ius fi . e . q' i pos . mis . e . l . i . i . pn .
nā iuste possidet a sine vico' q' actoe' p' toē possidet . ut . ff . d .
g . **Inferedi'** . q'd m' d'cm e' . ff . de mortuo acq' pos . l . i . iuste
m'ferendo . l . i . m . pn . g . hoc interd'ctum . accur .
h' **Edificari** . q'd i' d'cm h'ēs . ut . ff . ne q's i loco . sa . l . i . i . pn .
l . **Vel i flumie** . et hoc habes . ff . ne q'd in flumi . pu . fi . et
ne quid in ripa . l . i . m . pn . **Accur'us** .

q' qnz p' m' d'ca non
sup possessioe . sz sup
iur' rei d'edi'it ut p'z
in interd'cto de mor
tuo m'ferendo vbi l'z
inferre . et sepulchro
medificado vbi licet
medificare . ut . ff . de
mor . i'ferē . l . i . i . pn .
et . g . p'toz ait . Tez qnz
p'petatis et possessio
ms sunt . ut . ff . de acq'
cot . et est . l . i . g . fi . et
ff . e . l . m' d'ic . z . g .
quedam . h' nūqd alio
mō q' p' m' d'ca agit'
d' possessione . **Re** . sic
ut p' d' d' . m' d' . l . m' d'
bit . g . si mimi . Tez p'
relicariā . ut . ff . d . co
di . tri . l . i . in fi . a . l . i . j .
Item p' d' d'coz ex le
ge . ut . C . d . acq' . pos
l . fi . a . ff . d . rei . v' . l .
pn' . a . C . l . o' . l . fi . q's
b . **Possessione** . siue
retinēda siue recupā
da siue adipiscenda .
ut . j . e . g . se qns diui
e . **Quasi pos** /
fio
fessioe . ut cu' d'edi'it
de possessioe rez in
corp'aliu' ut vie a' iti
neru' a' act'9 et aq' . v'z
bi non e' vera posses
sio . ut . ff . de acq' . re
do . l . fuus . g . incorp
ales h' tñ est ibi q'da
q'i possessio . a' d' ea re
tinēda opetit m' d'ic
cta de itinere et actu
a' aq' qñ d'edo me eē
i q'i possessioe p'dcoz
tū iuru' . ut . ff . de iti
nē actu q'z p' p' totū a'
ff . d . acq' cot . a' est . p
totū . et . ff . d . h'uit . l .
p . et . ff . fi . h' . v' . l . sic

Possessor. id est succedenti de iure p[ro]torio t[er]m[in]i. ut filio emā
 cupator v[er]o agnato. q[ui] d[icitu]r bono[rum] possessores ex bono[rum] pos
 sessione edcāli a dec[ret]ali. nā stati h[ab]it b[on]o[rum] m[er]itū d[icitu]r ut
 o[mn]i q[ui] possessor h[er]editatis q[ui] appellat q[ui] bono[rum] ut. j.
 e. g. adipiscēde. ut. ff. de iur. d[omi]ni. l. i. q[ui] succedit de iure civili
 v[er]o ex testāto vel ab i[n]testato. ut. ff. de iur. d[omi]ni. l. i. p[ri]m[us]. a. c. q[ui]z
 bono. l. i. sic ecōtra i
 h[er]editatis petitioe
 nā d[icitu]r dat h[er]edi. s.
 iure civili. ut. ff. de iur. p[ro]/
 torio. ut. ff. de bo. pos.
 s[er]v. l. i. e. Est a a/
 liud nouū auxiliū p[ro]
 nouā ostōz muētū. p[ro]
 q[ui]d petiē. pos. h[er]i. si te
 stm appet nō vicia
 tū v[er]o vitupatū i aliq[ui]
 sui p[ro]te. ut. C. de edic.
 diu. ad. i. toll. l. i. fi.
 q[ui]z q[ui]e d[icitu]r b[on]o[rum]
 riu cū nūq[ui] b[on]ozum
 pos. habuit. R[ati]o i p[ro]
 p[er]e d[icitu]r i[n]stituē. p[ro] dare.
 ut. ff. de iur. d[omi]ni. l. i. x. b[on]o
 reddendi. a. ff. de iur. d[omi]ni. l. i.
 l. cū q[ui]dā v[er]o d[icitu]r q[ui] m
 sp[er]ā p[ro]fā defūcti d[icitu]r
 i[n]stituto. h[er]i natura
 sui d[icitu]r adipiscēde pos/
 sessio is. ut. ff. de bo.
 l. i. g. fi.

Possessore. due
 sūt vie succedēdi. scz
 iur[is] civilis iur[is] p[ro]torio
 p[ri]ma subdiuidit. in
 possessorū p[ro] ostōz
 diu[er]sū adriam. a peti
 toriū ut p[ro] petitōem
 h[er]editatis d[icitu]r h[ab]e
 beat. Te v[er]o fili s[er]v[us] di
 uidit. i. possessorū.
 ut p[ro] i[n] d[omi]ni q[ui]z bo. p
 q[ui]d petit successor de
 iur[is] p[ro]torio se mitti in
 pos. bono. q[ui] tenebat
 d[omi]ni t[er]m[in]i tēpe mortis.
 ut h[er]i. Te i p[ro]torium.
 ut p[ro] p[er]e. h[er]i. bo. pos.
 e. Possid[er]e. vel dolo
 fecit q[ui] m[er]itū possidat.
 ut. ff. de bo. l. i. i. p[ri]m[us].
 et expone h[er]i. h[ab]e. p
 h[er]ede et possessore.
 ut. j. g. p[ro] h[er]ede. et. g.
 p[ro] possessore.

Possessor. p[ro] m[er]itū
 d[omi]ni v[er]o vi. q[ui] m[er]itū locū h[ab]e p[ro] h[er]i q[ui] non p[ro]ueniūt
 ad violentū. p[ro] alijs p[ro]p[ri]etate. ut. ff. de vi. et vi. ar. l. i. i. p[ri]m[us]. et
 h[er]i si civilit[er] a naturalit[er] possidebat d[icitu]r. si aut[em] naturalit[er]
 t[er]m[in]i v[er]o h[ab]e p[ro] fructuari. ut. ff. de vi. et vi. ar. l. i. i. g. v[er]o vi.
 e. T[er]m[in]i. p[ro]tor. de lib[er]tate. ut q[ui] lib[er] homo detinetur in
 uit[er]o. quod m[er]itū h[ab]e. ff. de li. bo. exhiben. l. i.
 f. Indicē velit. id est d[icitu]r iungēt. q[ui] casu ager de li. boie
 exhibendo. ut. ff. de li. homie exhiben. l. i. ac.
 g. Parēti in b[on]o casu duo sūt m[er]itū. v[er]o d[icitu]r li. bonie exhibi

sūt quib[us] restitui ad iur[is] b[on]o
 v[er]o cū bono[rum] possessorū
 possessionē eorū quā quis
 p[ro] h[er]ede ap[er]t[ur] possessore possi
 det ex ea h[er]editate. a cum
 iubet ei q[ui] de possessione
 fundi d[icitu]r sit restitui
 possessionē. **E**xhibito
 ria iur[is] p[ro] q[ui] iubet exhiberi
 v[er]o eū de cuius liberta
 te agit aut libertū cui pa
 tron[us] opas indicere v[er]o.
 a cum p[er]te liberos eius
 qui in potestate ei[us] sunt.
 Sūt t[er]m[in]i q[ui] putant p[ro] m[er]itū
 d[icitu]r ea v[er]o q[ui] p[ro]hibito
 ria sunt. q[ui] interd[omi]nare est
 denūciare a p[ro]hibē. i[n]stitu
 tozia aut a exhibitozia p[ro]
 p[er]e dec[ret]a v[er]o q[ui] t[er]m[in]i ob
 tinuit oia i[n]ter d[omi]nā appel
 lari. q[ui] m[er]itū duos d[icitu]r.
Se q[ui]s diuisio i[n]ter d[omi]nā
 a torū h[er]e est q[ui] quedā adi
 piscende possessionis cau
 sa opata sūt. q[ui] d[icitu]r a retinēd
 q[ui] d[icitu]r a recupande. Adipiscē
 de possessionis cā i[n]ter d[omi]nā
 a tū accomodat bonozum
 possessorū. q[ui] appellat q[ui]
 zū bono[rum] eiusq[ue] vis ac p[ro]
 testas h[ab]e est. ut q[ui]d ex h[er]i
 bonis q[ui]sq[ue] q[ui]um possessio
 alicui data est p[ro] herede

alterū. s. d[omi]nā d[icitu]r. ut. ff. de li. bo. l. i. i. R[ati]o. a. l. i. i. j. R[ati]o. fi.
 h[er]i. **O**bruit. m[er]itū sapiētes. i. **D**uos. a p[ro]tōe formant[ur] v[er]o
 k[ui]d ex h[er]i. inuē h[er]i q[ui] b[on]o[rum] m[er]itū. no. s. e. in p[ri]m[us].
 e. p[ro] vna re opetit. s. z. v[er]o. q[ui] sit v[er]o. ut. ff. de bo. l. i.
 g. fi. l. z. certe n[on] l[ic]et v[er]o. l. z. ad vna re d[icitu]r. sic ei est i herede
 pe. ut. ff. de p[ro]p[ri]et. h[er]i. l. regit. et. l. l. z. quā d[icitu]r v[er]o em eē. ut
 ff. de rei. v[er]o. l. i. j. R[ati]o. fi.
 l. **P**ossessio. scz d[icitu]r
 m[er]itū. Data. scz. **T**alis
 a voce p[ro]toris v[er]o ul
 hodie corā q[ui]libet iu
 dice. ut. C. q[ui] admitt[ur].
 ad bo. pos. l. fi.
 n. **P**ro herede s[er]v[us] nū/
 q[ui]d h[er]i tituli sūt. R[ati]o. fi.
 nō. ut. C. i. quib[us] ca.
 ces. lō tē. p[ro] l. h[er]edita
 tē. g. v[er]o v[er]o nō p[ro]
 p[ro]cedē. s. z. v[er]o. ff. q[ui]
 rū bo. l. i. R[ati]o. fi. h[er]i
 expone v[er]o ibi.
 o. **P**ro h[er]ede h[er]i o[mn]i
 q[ui]z accipit p[ro] vero
 ti. ut. ff. p[ro] h[er]ede. p[ro]
 totū. q[ui]z p[ro] fallōt
 q[ui]z credebat se h[er]ede
 cū nō sit. et ita h[er]i acci
 piē. a q[ui]z agit s[er]v[us] p[ro]
 t[er]m[in]i. h[er]e. ut. ff. de p[ro]
 h[er]e. l. p[ro] h[er]ede.
 p[ro] **S**ciēs. v[er]o si que
 rit ab eo q[ui]e posside
 at. d[icitu]r q[ui] possideo ul
 si dicat p[ro] herede. t[er]m[in]i
 falsum scienter dicit.
 ut. ff. de p[ro] h[er]e. l. q[ui]
 interrogatus.
 q[ui] **A**miserit. q[ui] e[st] f[er]i
 r. **C**ompatū. o[mn]i. co
 lonu d[icitu]r. o[mn]i. extra
 neol v[er]o. ut. C. de salui. l. i.
 l. i. a. ff. de salui. l. i.
 s. **C**oloni. Tez et
 p[ro] dano si q[ui]d otulit i
 culdē. ut. ff. de salui.
 interdic. l. i.
 t. **P**epigiss[us]. s. taci
 te. ut. C. lō. l. e[st] iur[is]
Sed quid differt i[n]f[er]
 h[er]i m[er]itū a f[er]i anam
 R[ati]o. in f[er]i anam ep[iscop]o
 tet locato[rum] p[ro]bare
 colonū fuisse d[omi]nū tē
 pe obligatōis. ut. ff.
 de pig. l. i. g. cū p[ro]diū
 in fi. a. l. a q[ui] nondūz
 sūt. g. q[ui]d d[icitu]r. h[er]i m[er]itū isto sufficit si p[ro] b[on]o i p[ro]z possidisse.
 ut. ff. de sal. i[n]f[er]dic. l. i.
 u. **P**ossidetis. q[ui]d s[er]v[us] reb[us] imobilib[us] d[icitu]r. h[er]i utrobi. de mobi
 lib[us]. l. i. e. g. h[er]i interd[omi]nāto.
 x. **P**rop[ri]etate. ob h[er]i q[ui]d opatū e[st] h[er]i a fine hac otrou[er]ia p[ro]
 tatis dabit. ut si de sola possessione oteditur. s[er]v[us]m jo.
 y. **P**etē debeat. id est q[ui]s sit actor. et quis reus.
 z. **P**ossessio sit. id est quis possideat.
 a. **N**on p[ro]t. ut. ff. de iudi. l. i. inter litig[os].

Civil' ut qz parit actōez i re adūsario. ut. C. S. ali. mu-
iur. causa fa. l. j.

Natural' ut qz nemo a seipō possz petz s nāfāz. ut. ff. S.
arbi. l. pml. a fac ad bñ. ff. uti. pos. l. i. §. B. i. dē. a. ff. S.
d. **S**p. iges. i. mag. a h eadē otencō acq. pos. l. i. ex. iul.
a i alijs mēdictis est etā in illo de sup. fitieb. ut. ff. S. sup.

Tē i il-
lo itimē actūqz a via
pua. ut. ff. S. iti. actu
qz p. l. i. i. R. **T**ē de
aq. coti. a est. **T**ē m
ē eos q ducūt aquam
p eūdē riuū q corri /
uales dñr **T**ē it eos
q ex eod castello. ut.
ff. de aq. cot. a est. l.
i. R. i. a. l. i. h. qz ius.
§. h. it. cor. uales. et.
§. ait ptoz qui ex ca /
stello **I**n hñs ei oibz
it dēis vbi de icorpa
liū qz possessiōe agit
ē id modz agēdi q m
duobz istis. et idō cō
tinue p illum ti. uti
pos. et illi sup. dicit
ponit p ordiez

Remanz. fac. C. S.
edē q accusat. i. fi. et.
C. S. rei vē. l. res. ff.
si. usufru. pe. l. uti

Predi frui.
ū. ff. uti. pos. l. i. i. R.

Vtrobi. §. ab
trū et ubi. ut utrum
ponat. p ad v. apli.
vbi pos. p qz. q. d.
apd qz ē apud eū sit.
nō sit at mō h pol /
fessiois. ē mobilia. p.
pe n possidēat h imo
bilis tñ. ē dicat pol
fessio qz pedū possidē
ut. ff. de acq. pos. l. i.
i. pñ. abusiue tñ tā mo
bilis qz imobilia dñr
possideri. §. **D**uo
rū. l. duoz. it dicitoz.

Intēdi. i. tpe q
pponitur mēdictum

Aliū dūmō n adū
sariū k **C**ius. l. qz

adūsarius. ut. ff. de v. si. l. maioē pte **P**ossidēbat sic
cius vicebat i vti pos. qz vtrobi. et erat forte rō qz cius
mobilia ēnfferūt qz imobilia. ut. ff. omo. l. i. a. ff. de re iud
a diuo pio. §. i. et. ff. de acq. pos. l. i. si rē **A**d possessiōz
nota quantum ad possessionem. nam quantum ad alia res
mansit differentia ut olim. ut uti pos. in rebus immobili
bz. et vtrobi. i mobilibz locū habeat. ut h. §. et. s. §. pr.
Nec clā. cū multa sint gñā violētiaz. q ad pñs omitto.
de hac vi q i qetua d. q parit s mēdē dicit. ut si me arrat
v. edificare vel aliqd i meo me facē phibes otēdēs te pos
siderē. hz locū s mēdē. ut. ff. de vi. et vi. ar. l. vim facit.
et. ff. qz vi aut clā. l. i. §. qz si. **Q**uid si ille nō otēpat se possi
dē. hz solū iniuriat mibi **R**e. adhuc locū hz s mēdē. ut. ff.
uti pos. si duo. §. si vicin. §. a actōe iniuriar. mibi teneē. vt

racō fac ut alius posside
at. et ali9 a possidente pe
tat. 7 qz longe omodius ē
possidē poci9 qz petere ido
plmqz et fere sp ingēs exi
stit otētō d ipa possessiōe

Cōmodū at possidēdi
i eo ē. qz etiā si ei9 res n sit
q possidet. si modo actor
rē suā non potuerit esse p
bare remanet in suo loco
possessio pte quā cām cuz
obscura sūt vtusqz iura o
tra petitorē iudicari solet

Sz in dīcto qdā vti
possidētis. de fundi yf edī
um possessiōe otēditur

Vtrobi. §. o de rē
rū mobiliuz possessiōe cō
tēditur qzūm vis ac pās
plimā int se dēaz apud v
teres hēbant. nam vti pos
sidentis interdīctō is vince
bat qz in dīcti tpe posside
bat. si mō nec vi nec clam
nec p̄cario nact9 fuerit ab
adūsario p̄cariōne. ec si
aliū vi expulerat a clā ar
riperat alienā possessiōz.
aut p̄cario rogauerat ali
quē vt sibi possidē liceret

Sact. ep. l. q pēdētē. **Q**uid si nec possessiōis tōe nec iu
ria. hz qz fuitute sibi otēdit **R**e. si possidz itētabo negatori
ā. si ego possido itētabo s itēdēs. ut. ff. si fuit vē. l. i. §. j. **C**lā
at possidz q clāctō em absētē sibi possidēre volēs igē itē fū
dum meum quē ego possideo. nec tñ suspico: me posse tpe
li et ita me absētē a muto sepissime fac. ut. ff. qz vi aut clā.

Vtrobi. §. o de rē
rū mobiliuz possessiōe cō
tēditur qzūm vis ac pās
plimā int se dēaz apud v
teres hēbant. nam vti pos
sidentis interdīctō is vince
bat qz in dīcti tpe posside
bat. si mō nec vi nec clam
nec p̄cario nact9 fuerit ab
adūsario p̄cariōne. ec si
aliū vi expulerat a clā ar
riperat alienā possessiōz.
aut p̄cario rogauerat ali
quē vt sibi possidē liceret

Per eos qz apud qz d
posuerit qz. a quibus omo
dauerit ipse possidere vi
dēt. 7 h ē qd dicitē r̄tinere
possessiōne posse aliqū p
quēlibz q ei9 noie sit i pos
fessioe. quieciā solo aio qz
retineri possessiōz placz. i.
ut qzuis neqz ipe sit i pos
fessioe neqz eius noie ali9
tñ si nō reliqnde possessiō
nis aio. s3 postea reūsuz9
inde discesserit. retinere

S vico supdēcōs ec si ego habeā possessiōz ab alio. vi v. clā
vel p̄cario. ut h. et. ff. uti. pos. l. i. §. fi. et. l. ij.

In possessiōne. caute dic. ut. ff. de acq. pos. l. i. si quis
autē. nā nō possidēt isti nec ciuilitē nec naturalitē. fm. jo.
s. colonus et mqlin. et fil'es. ut h. et. ff. de vsuca. nō solū.
§. quod vulgo. sed. M. dic eos naturalitē possidere. ut. ff.
oñi di. l. neqz hz illū mtellige possidere colonū. scz alij.

Colonus. l. i. villa. hz mqlmus in ciuitate. ut. ff. de acq
pos. l. re pignoris.

Per eos videē. si ergo per aliū possidet. §. nō possidet
ut. ff. de acq. pos. l. qz in eo **L**icet qdā dixerūt eū naturalitē
possidere. sicut et colonum. ut superiorī casū diximus

Retinere. licet aio teneatur. nō tñ aio qrit. ut. ff. S. acq.
pos. l. quemadmodum. et. C. de acq. pos. l. licet. e. §. pr.

a **Exposuimus** s. p. q. s. p. so. no. ac qui. s. ex. hys.
b **Ediu aliud** in t. b. mobilibus. n. p. hys. o. p. et vi. bo. ra. p. to. act. o. ut. ff. de. vi. et vi. ar. l. i. s. hoc. interdictum. et. s. illud. et. s. plane. nisi. mobilia. cum. immobilibus. petantur. hoc. interdictum. ut. ff. de. vi. et vi. ar. l. ij. s. qui. autem.
c **Propositur** id est datur. **d** **Un vi h. qre. sz. vn vi. sz.** q. talia. erat. v. ba. p. / toris. vn. illi. vi. deie. cisti. z. et. ita. a. p. im. cipio. v. bo. p. to. is. sup. sit. denotat. o. s. sic. a. alia. vt. q. z. bo. et. filia. ut. ff. de. vi. et vi. ar. l. j. in. principio.
e **Ab eo** s. deiectus. q. z. hodie. ex. spoliati. te. vel. q. z. cepi. possi. dere. re. tu. a. cla. v. l. vi. se. q. n. t. v. o. die. me. ex. pulisti. n. a. teneris. mi. hi. s. h. m. edicto. secus. si. m. edictum. me. reicis. ut. ff. de. vi. et vi. ar. l. ij. s. e. g. a. l. qui. pos. sessio. q. d. m. edictum. accipe. an. q. ad. alios. act. ex. neos. diuerat. ut. ff. de. iur. i. st. f. **Costibus** duos. ut. C. vn. vi. h. q. s. i. tm. s. **Sup. dixim.** s. e. z. vi. bo. rap. s. quia. tm. h. **Rei dare.** s. p. p. e. / tatis. h. interdictum. vti. possidetis. possessio. e. st. ma. ut. ff. uti. pos. si. l. p. n. l. s. fi. i. **Puata.** pena. at. h. mo. i. legis. est. t. e. cie. ptis. bono. z. publica. si. sine. armis. et. t. lega. tio. e. s. h. e. armis. ut. j. de. publi. iud. s. **Tez.** lex. iul. de. vi. pu. a. C. ad. l. iul. de. vi. pu. l. q. n. q. z. et. l. ij. et. ff. de. ac. l. hos. accusare. s. omnibus.
k **Sim at. et lapides** j. de. pu. iud. s. **Item** lex. ff. de. vi. et vi. ar. l. ij. i. p. n. ff. de. v. si. l. armoz. s. z. nun. q. d. dz. aliq. s. ex. p. e. ct. ae. se. p. mo. p. cuti. q. p. cuti. z. at. **Picunt** q. d. az. q. sic. ut. ar. C. vn. vi. et. l. j. et. ff. ad. l. acqui. si. ex. plagis. s. tabernarius. **ros.** contra. sed. sufficit. iustus. timor. recte. possidenti. ad. defendendam. possessionem. quam. sine. vicio. tenebat. icul. p. ate. tutele. mode. ram. ne. illata. vn. ide. p. pul. sa. e. l. z. vt. ff. ad. l. acq. l. s. a. si. q. n. z. et. ff. ad. l. cor. de. sic. l. is. q. et. ff. s. vi. et vi. ar. l. ij. s. q. ar. l. **Tercia.** duplicia. simul. p. fieri. actionum. diuisio. nam. q. dam. dup. lices. sunt. ut. fa. h. z. fin. reg. et. o. ni. di. ut. ff. de. iu. di. l. in. tribus.
m **Sacro.** ut. ff. ne. quid. in. loco. sacro. l. i.

possessio videtur **A** **Adipisci** vero possessione p. q. s. aliq. s. p. t. scdo libro exposuimus necvlla dubitatio est. qui animo soli adipisci possessione nemo p. t. **R** **Recupe** rade possessiois ca. solz. m. edici. si quis ex possessione fundi v. l. ediu. vi. deiectus fuerit. Nam ei p. ponitur in terdecim vn. vi. p. q. d. is. q. de iecit. cogit. ei. t. stituer. e. pos. sessione. s. z. is. ab. eo. qui. vi. deiecit. vi. vel. clam. vel. p. cario. possideat. s. z. ex. ost. o. bz. sacris. ut. sup. diximus. si. q. s. r. e. p. vim. occupauerit. si. q. d. in. bonis. eius. e. d. nio. ei. p. uat. si. aliena. p. ei. re. stituitio. e. cia. estimacio. z. rei. dare. vim. passo. opellit. **Q** **Qui** autem aliquem de possessione per vim deiecit. teneat. ex. lege. iulia. s. vi. puata. aut. de. vi. publica. s. z. de. vi. puata. si. sine. armis. vim. fecerit. **S** **in** aut. cum. armis. eu. de. possessione. ex. pulerit. de. vi. publica. teneat. **A** **Armoru** autem appellatione non soluz. scuta. et. gladios. z. galeas. s. z. et. fustes. et. lapides. significat. **T** **ercia** diuisio. interdictoru. h. est. q. aut.

Publico. ff. ne. quid. in. flumi. publi. per. totum. **U** **trubi.** **U** **terdecim** s. sup. sitiebz. ut. ff. de. sup. l. i. s. p. o. it. et. die. ut. s. e. s. t. m. ede. / m. tate. sine. ea. tm. t. ddi. p. t. **U** **ntedoz.** s. e. atiq. solz. a. p. p. o. m. ut. ff. de. op. no. nu. l. p. t. o. r. ait. s. no. nulli. vel. ee. i. f. z. act. o. loco. cuiuslibz. m. edicti. q. v. t. l. vocatur. ut. subicit.

simplicia sunt. a. duplicia. **S** **implicia** sunt in q. bus. re. alter. est. alter. actor. q. lia. sunt. oia. t. stitutoria. a. ex. h. bitoria. **N** **a** actor. e. qui. s. fiderat. a. exhiberi. a. restitui. **R** **eus** aut. is. a. quo. des. derat. ut. restituat. aut. ex. hibeat. **P** **rohibitoru** at. m. edictoru. alia. simplicia. sunt. alia. duplicia. **S** **impli** cia. sunt. veluti. cum. p. tor. p. h. bz. in. loco. sacro. vel. in. flu. mie. publico. ripa. v. ei. q. ali. quid. fieri. **N** **am** actor. est. q. desiderat. ne. q. d. fiat. **r** **eus** est. qui. aliq. d. facere. conat. **D** **uplicia** sunt. veluti. v. ti. possidetis. m. edictum. et. v. trobi. **I** **deo** aut. duplicia. v. ca. t. q. p. a. v. t. us. q. s. litiga. toris. in. hys. o. ditio. est. nec. quis. q. p. e. i. p. ue. re. vel. actor. intelligit. sed. vn. q. quis. q. tam. rei. q. actoris. p. tem. su. stinet. **D** **e** ordine. z. v. teri. exitu. m. edictoru. sup. uacuu. est. hodie. dicet. **N** **az** q. ciens. ext. ordiez. ius. dz. q. lia. sunt. hodie. o. m. ia. iudicia. no. e. nec. e. reddi. m. edictu. sed. p. inde. iudicat. sine. in. terdecim. ac. si. utilis. act. o. ex. ca. interdicti. t. d. dita. fuissz.

De pena litigantium

l. ij. et. C. de pac. l. petes. **T** **i** e. co. gne. v. bicuz. dubitat. de. noie. o. s. d. ut. z. i. ex. p. l. ut. ff. de. estia. ac. l. i. et. ff. de. pre. sep. v. l. i. per. totum. et. l. iij. **t** **reddita.** s. z. ab. illo. p. to. re. **u** **de** pena. temere. litigantiu. usq. nunc. de. p. p. o. s. ite. act. o. nu. dictum. est. s. z. q. z. at. ingit. eas. m. ediu. tem. e. p. p. o. m. nuc. de. pe. na. temere. litigantium. dicit. **Q** **ue** sustinebant. s. magistrat. qui. iura. reddebant. ut. ff. de. orig. iur. l. ij. s. post. originem. ac.

q **Ordinez** id. e. ext. antiqua. solenitatem. q. d. s. p. fieri. videt. s. b. iat. ut. s. de. suc. i. ub. la. i. p. n. a. ff. de. negg. l. act. o. et. C. s. fozm. et. ipe. ac. s. bla. l. i. et. ij. **U** **ntediz.** s. fo. lemibz. **U** **ntediz.** i. a. t. o. m. f. e. m. q. d. at. loco. cuiuslibz. i. t. d. e. i. Et. no. quatuor. esse. genera. act. o. is. i. f. e. m. vna. est. que. ex. o. m. i. edico. vel. m. edeo. p. to. r. is. d. at. v. bi. s. p. e. a. l. act. o. n. d. at. ut. h. **A** **lia** e. leg. acq. lie. subsidiaria. q. n. da. num. datur. de. no. cor. p. e. m. no. cor. p. ut. s. ad. l. acq. s. fi. que. et. ipsa. p. to. r. a. e. ut. ff. s. p. s. v. l. q. z. act. o. num. in. fi. **T** **erciu** gen. e. ex. ordianu. q. z. ex. va. rijs. figuris. ca. z. e. m. troductum. q. ciens. e. quu. e. act. o. z. d. at. v. t. C. s. sacro. s. e. l. s. e. i. mus. **Q** **uarti** genus. est. q. d. e. q. p. at. ur. act. o. ni. p. l. v. q. actio. pre. se. z. v. vna. cum. ista. i. f. e. m. cui. s. d. r. ut. ff. de. p. sep. v. l. i. in. fi. **E** **t** h. z. locu. i. e. bz. g. n. i. bug. negotio. z. **P** **rio** i. co. tractibz. ino. iatis. tri. bus. d. out. des. et. do. ut. facias. et. facio. v. t. facias. ut. ff. s. p. s. v. l. na. s. a. l. s. i. et. i. j. s. z. in. q. r. to. in. no. iato. o. s. ctu. s. facio. ut. des. h. z. locu. act. o. de. dolo. ut. ff. de. p. se. v. l. natu. ralis. s. q. si. facio. **T** **e** m. s. e. d. o. g. n. e. ex. o. m. i. pacto. m. edictum. ate. vel. p. o. p. o. s. ita. iur. a. lique. o. s. ctu. ut. C. s. pac. i. m. e. mp. a. v. e.

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off and difficult to read.]

Maxime i. certe. y Pecuniaria. i. aliqui. ut. j. e. s. fi. Religionis. calu. ut. j. pr. s. q. in futuro seculo licet non in isto ut. C. de iuriur. l. ij. Ac.

a Infamie. j. e. s. ex quibusdam. ac.

b Constone. C. de iuriur. ppter ca. l. ij. in. princ. ac.

c Nisi prius. no die q. prius reus q. actor iuret sed p. ius q. au. diatur actor. aut p. ius q. re. iuret. ut. C. de iuriur. ca. l. ij. i. p. que est contra

d Ad contradicendū nota diligenti capta huius facti. actor em iurat q. bona ista. cia venit ad agendū. vt. C. de iuriur. ca. l. ij.

Tez q. n. dabit v. de dit iudici aliqd. ut. p. ferat. p. se. snia. ut. m. aut. ut. liti. iuret. i. ex. or. liti. Tez q. nullam erig. v. faciat. p. bati. de. calumiosam. ut. m. aut. s. h. i. q. i. g. di. ad. ap. el. s. fi. col. v. ecō. trā. reus iurat s. ead. n. q. in. pmo. capitulo iurat. se. vti. bona. conē. e. veluti. dictōe. ut. s. de. ac. s. tripli.

f. Rois. agetur. Tez alibi. ut. C. de nōnu. pec. au. s. q. qui. p. p. a.

Tez alibi. ut. si. credi. tor. negat. sibi. debitu. solutu. nā. p. o. stea. q. fit. debitum. p. ba. e. co. g. ut. ff. de. p. ba. l. i. e. de. debito. Tez. pol. sellor. negas. se. possi. de. si. p. ba. p. dit. pos. sellio. z. ut. ff. s. rei. v. l. p. n. l. et. i. aut. s. ten. et. se. s. ad. s. Tez. al. ut. ff. de. iudi. l. eū.

g. Actō. eē. a. p. nci. pio. nō. solū. inficiacio. ne. ut. s. et. s. de. ac. s. at. ille. Accut.

h. Tez. actor. is. q. di. nō. solū. reus. iurat. de. calūnia. ut. s. e. s. i. s. eē. actor. v. tm. ostōne. nā. di. ut. C. de. iur. ca. l. ij. in. prim.

i. Subeūt. s. q. iustū. et. fidele. huius. p. stēt. ut. in. ostū. s. z. h. t. n. m. ostetudine. nō. habetur. q. iuret. l. z. lege. cauca. ut. C. i. u. s. e. nō. nouā. s. p. rom. et. fac. i. aut. de. testi. s. fi. s. e. s. i. f. acto.

k. Dec. at. q. s. factis. ca. de. ca. sūt. s. e. s. i. et. s. v. l. a. s. p. p.

D Vne admonendi sum magnam curam egisse eos q iura sustinebat. ne facile homines ad litigandū pcederēt qd et nob studio est id qd eo maxime fieri pte te meritas tā agētū qd eoz cuz qbus agit. mō pecuniaria pena. mō iuriurandi religiōe modo infamie metu cohercetur Ecce ei ius iuraduz omibz q ouenimtur ex ostōne nra defertur nā reus non aliter suis allegacōibz vtitur n prius iurauerit q putat se bona instāciavti ad conradicē dū puenit. At adūsus inficiantes ex qbusdā causis dupli vel tripli actō cōstituitur. veluti si. damni iniurie aut legatorū locis venerabilibz relictōruz noie agatur. Statiz. at. abinico plis qd simpli e actō veluti furti māifesti qd dupli nec manifesti dupli naz ex hif et alijs qbusdā causis siue qd neget siue fateatur pluris qd simpli est actō.

Item actoris qz calumnia cohercetur nam eciaz actor pro calumnia iurare cogit ex nra ostōe ut usqz etia ptis aduocati iusuradum subeunt. qd alia nra ostōne ophēsū e. Nec at omia p veteris calūnie actōne introducta sunt que in desuetudinē abijt. q in

Introducta actō em qdam erat q tenebat actor qui per calumnia litigabat i decimā pte litis. qd hodie corrigitur s. q. h. hodie iur aut. i. atiquū idit statuz l. z. n. iur. illi. actō

pte decia litis auctores mlt ababat qd nūsp. scm esse iuenim. Sed p hys introductū est et pfatur iuranduz ut et improbus litigator a damnuz a ipē. falsitit. ifere adūsario suo cogat. Ex qbusdā iudicij dānati ignomiosi sūt. veluti furti vi bonorum raptorum iniuriarum. s. dolo. Tez tutele mandati depofiti dircis n. drcijs actionibz. Tez p socio q ab utqz pte dircā est et ob id quilibz ex socijs eo iudicio dānat. ignomia notat. sed furti quidē a vi bonorum raptōrū a iniuriarū aut de dolo n. solū notat. ignomia. s. et. pacti. et. recē. Plis em infest. vtruz ex delicto a i. quis aut ex contractu debitor sit. Omniz autē actōnum istituendaz pncipiuz ab ea pte edicti pncipiū qd ptoz edicit dei ius vocado. utiqz eniz in pmiss. adūsari. i. ius vocado. est. idest. ad. euz. vocado. qd qui ius diciturus sit. q pte pretor. parentibus et pncipibus. Item pentibus liberisqz pncipibus et pncipibus hūc pstat honore. ut n. ali f. liceat. liberis. libertisqz. e. os. i. ius. vocae. q. si. id. ab. ipo. ptoe. postulauerit. et. impe. trauerint. et. si. qd. aliter. v. cauerit. in. eū. penam. soli. doruz. quin. q. g. i. n. t. a. o. stituit.

mis. s. p. iudi. offi. ut. i. aut. s. liti. s. ad. exclu. dedal. et. nō. ex. s. s. a. ex. l. ff. de. i. iur. l. q. i. ius. s. nemo. et. ex. l. ff. de. pe. hre. l. illud. q. n. improbe. et. cali. n. o. se. litigauerit. ut. nō. s. beat. odēnari. i. expēs. ut. ff. de. iud. l. eū. q. a. C. de. fruc. a. liti. ex. pē. l. n. i. g. ret. l. z. i. C. s. iud. l. p. p. ad. um. s. finat. indistictē. di. cat. vi. tū. odēnari. vi. ctōri. in. expēs. s. h. in. telligendū. cū. iam. di. ta. de. m. i. a. c. o. e. si. ca. s. lū. iose. s. faciat. ut. in. aut. s. iud. s. opt. z. col. vj. l. g. m. i. o. s. i. dam. nati. s. suo. noie. n. si. p. curatorio. ut. ff. s. hif. q. n. o. i. fa. l. furti. a. s. si. a. iudice. ordinatio. ul. delegato. sit. odem. nat. sec. s. h. arbif. o. v. ff. de. hif. q. n. o. i. n. fa. l. q. s. s. ex. p. romisso. m. Directo. et. ob. id. tutor. ouentus. a. pu. p. illo. et. dā. ratul. m. fa. matur. Tez. in. alijs. di. rectis. sec. s. ecō. e. tu. z. tor. pupillū. faciat. cō. dēnari. ut. s. h. et. ff. s. hif. q. n. o. i. n. fa. l. i. Et. nō. qz. i. casu. eē. o. r. i. a. i. famat. ut. h. a. ff. s. hif. q. n. o. i. n. fa. l. i. furti. s. m. d. a. t. i. Tez. nota. q. q. tuoz. s. p. enit. ut. ex. epla. de. maleficijs. et. q. tuoz. s. o. r. d. i. b. z. vel. o. s. z. furti. ecia. q. i. pacti. i. p. cio. eris. sine. iussu. ptois. ut. s. hif. q. n. o. i. n. fa. l. i. actōibz. et. l. furti. et. s. pact. p. Recte. s. hif. q. n. o. i. n. fa. furti. l. fi. q. Edicti. i. edictum. p. o. i. t. de. in. ius. vo. ut. ff. s. i. ius. vo. l. i. i. j. s. ptoz. et. p. totum. ti. r. dicitur. ff. de. in. ius. vo. l. i. z. c. Accursius floren. s. Solidoz. al. q. h. i. officio. castigatur.

si p inopia pena solue possit. ut ff. de in ius vo. l. p. n. l. et fi. Et itellige s. i. emācipatis filijs. al. nō. possz. esse. iudiciū. mē. ptem. a. filium. ut. C. d. i. ius. vo. l. fi. et. dixi. s. s. d. act. s. tū. q.

Te nota qz pz hic qz aut eius p solido accipit. ut ff. de i iul vo. l. libtul. et. l. in eum dicit. l. aureoz. et h die soli. Te no. qz. lxxij. aurei. faciut libra auri. ut. C. s. luecept. et arch l. qciens. col. r. s. vñ sup. Re. qz de act. dixi. et s re ppest. is seqtur. sic a de iudice qstedet. in iudico di camus. et eius officio circa que vertatur.

A In pmissis. i. in pncipalibus. ut me pncipalia. nam pmo libellus dād. ut. C. de lit. or. aut. offerat. et cae examiacō pcedē d3 hāc obfuaatā. q̄ ēca sniaz adhibet. ut. C. de iud. l. iudic. vel dic i pmissis scilicet obfuaatjns. f. ēca sniaz adhibendis. nā et a lia sunt obfuaanda. f. qz detur i septis. ut. C. s. se. expe. reci. l. fi. a sedendo. ut i aut. vt ab illul. et q sup. f. sci mus. f. h est pncipa / le qz fm lege3 iudic3 ut h sequitur
Cōstōib3. f. impator. **A**ut mori b3 id est osuetudine q̄ p lege fuaē. ut. s. diut. na. f. ex n̄ scpto s3 quid si vñ eoz alteri oēdic. Re. con stō legi antiq̄ p iudic cat. ut. ff. de l. a se o. l. nō est nouū. a osue tudo p iudicat vt q3 siue fit gñal. ut. ff. s. le. et se. cō. l. de qbz. fuesit spāl in illo lo co. f. tm p iudicat vt q3. ut. ff. omia. predi. l. veditoz. f. si o r at. d. **R**oxā. f. p mico nā dām estimacō tm est i obli. et i odēna tōe. ut. ff. s. re. iud. l. miles. f. i. et. ij. al. ef f. t incerta snia. qd ef se nō d3. ut. s. de act. f. curare
Cū. f. possessores
Vt re ipsa. idē et si i psonā ut si res pe tatur vi possessa per actō3 qz meē. cā vel ex stip. atu ad rē tra dēdā si at in qntitate vel in gñe aliquid pe tāē. et tūc a peritōne actoris absoluitur ul' odēnat in re petita
Cū fructib3. s3 d qbz fructib3 loqē nunquid de natura libus. ut de pomis et ceruis et similib3 an hō s industria lib3. Re. s. nā talib3 non. qz illi aut extāt. et tūc p rei vē. pe tūē sic res ipa ē null3 ec bo. fi. pol. fac suos. ut. ff. de vsuē.

De officio iudicis.

Sup est vt de offō iudicis dispiciam. Et qdēz in pmissis iud obferuare d3 iudex vt aliē nō iudic3 qz qz legib3 a ostōib3 aut morib3 pdit ē. Ideoq3 si noxiali iudicō adit9 ē obferuare deb3 vt si odēnādus videt dñs ita dbeat odēnare p bliū meū um lucio ticio in decē au reis odēno aut noxā dedē
Et si in rē actū sit corā iudice si oē petitores iudicauerit absolue d3 possesso rem siue otra possessorem iubere eum debet vt rem ip sam restituat cū fructib3 f3 si in p̄senti neget se pos sessor restituere posse. et sine frustracōe vidēbit tps restituendi cā p̄tere idul gendum ē ei vt tū de litis estimacione caueat cū si de iussore si infra tps qd ei datū ē non restituisset. Et si hēditas petita sit eade3 circa frētis mēueiunt que dixim9 iterueire d singla rū rerū petitoē
Illorū at fructuum q3 culpa sua possessor nō p̄ceperit siue illoz quos p̄cepit In vt q3 actione ead ratio pene hēt si p̄do fuerit si hō bo na fide possessor fuerit nō habetur ratio osumptoz neq3 non perceptoz p9

fruct9. Aut n̄ extāt. et tunc n̄ tenet. ē nec hēat. nec dolo fecerit q̄ m9 h̄et. h̄ adicōe sine cā estimacō debet. ff. fi. ē pe. l. fi. et me. a vt roq3 casu cessat offitū iudic. de q̄ h̄ agit cū iū actō is petāt. itē de indust. non. si a bo. fi. pol. p̄ce pti sūt qz p̄cipiendo eol a sepādo a solo suos fac. et lucē vt ff. de t3. di. f. h̄ q3 a n̄ dño. siue hēat titulū siue n̄. ut. ff. qbz

inchoatam autem peti cionem etiam illorum ra cio habetur qui culpa pos sessoris p̄cepti non sunt ul' percepti consumpti sunt. **S**i ad exhibendum a ctum fuerit non sufficit si exhibeat rē is ē q̄ actū ē. s3 op9 ē ut ec rei cāz dēat ex hibē. i. ut eā cāz habeat a ctor q̄ hiturus eēt si c̄p mū ad exhibēd egiss3 ex hibita res fuiss3. Ideoq3 si inf̄ moral exhibēdi vsuca pt a sit res a possessore ijlo minus odēnabit. **P**reter ea frētūz medij tps id est eius quod p9 acceptuz ad exhibenduz iudiciuz ante rez iudicāeaz int̄cessit ra cionē d3 h̄re iudex Quod si neg3 re9 c̄q̄ ad exhibēd actuz ē in p̄senti se exhibē posse et tps exhibēdi cā petat idq3 sine frustrati one postulare vidēat da ri ei d3. ut tū caueat se resti turuz qd si neq3 stati iussu iudicis rez exhibeat neq3 postea exhibituruz se ca ueat odēmandus sit in id quod acto: is iteat si ab ini cio res exhibita eēt. **S**i familie h̄reiscūde iudicio actum sit singulas res sin gulis heredibus adiudi care debet et si in alterius personam p̄grauare videatur adiudicatio.

mo. vsu. a. l. fi. usuff. a. ff. fū. reg. l. iij. f. p̄nl. si at non sepauit adhuc ip si9 fundi sūt vt. ff. de rei vē. l. fru ctus. s3 dic de indu st'alib3 loq̄ q̄ sūt per cepti. h̄ non osumpti a bo. fi. pol. nam cuz sūt fci possessozis. nō rei vē. h̄ iudicis offi / cō petitū. ut h̄. et. C. de rei vē. l. certuz. f. bō fide. si at male fidi fit de osuptis tenebi / ē adicione sine causa de extātib3 rei ven. n̄ dico ead rei ven. qua petiē res. h̄ alia omi / no l3 in pet. h̄. fit se cus. ut. C. de rei ven l. certū. i. Re. De p̄ci piendis aut teneē offi cio iudic. ut. f. e. s. illo rum et. ff. de rei ven si nauis. f. fi. h̄ o ma / le si p̄dl. titulu h̄a beat d osupt. teneē adicōe sine cā de ex tātib3 rei vē. a p̄ci piendis p̄t. t. excus satur. ut. C. s. rei vē. si fundū. n̄. iij. cas. b3 vbi de p̄cipiēdis teneē q̄ h3 titulu3 qd dic. ut. s. dixim9 s re rū d3. si quis a non h̄. **S**i p̄nti. dño nō i actōe i rē incon timēt fieri exuecōez sec9 i psonalib3 q̄a q̄ tuor mēhū spaciū da ē. ut. s. s. act. f. qdam et. C. de vsuē. rei iu / di. l. ij. et. iij. **E**t si h̄reditas. pe tita. si h̄reditatis pe titōe actū sit et odē nacō secuta. nā q̄ ipa est i rē et i psonā. vt. s. de ac. f. quedam. **P**etitōne. ut istu tuanē fruct9 cum re. ut. s. p̄. f. **I**psō p̄cepit. f. q̄ ti tulum n̄ hēbat. al ab

illis per apigndis excusatur ut modo diximus m. Actōe. f. m rē. a pet. h̄re. h̄reditatis veniūt ead rō n. Pene. pene dic. qz i petitoē / ne qua res. h̄ i rei vē / dicatione alia est rei vendicacō p re. alia p fructibus.

Marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and some illegible scribbles.

o **R**ō s̄ verū p̄ rei vendicacōz vel p̄ iudicis officium. s̄ p̄ odicōz sine cā sic. cū equū a bonū sit. ut. ff. si cer. pe. l. et si me. p̄ **P**receptū. n̄ inf̄as v̄l pupill⁹ fuerit possessor ut ff. de rei. ve. l. q̄ if̄al. quō potuit vsucapi ē m̄rupcōe fa q̄ **V**lucapta. s̄. d̄. i. actōe ad exhibendū videat̄ facta eē in rei. v̄. ut. C. de anna. excep. l. fr̄. s̄. v̄. jo. lex illa itelz ligiē ī f̄bz casib⁹ ibi in tra positus. n̄ alias.

Alii dicit̄ illā ḡnālē iz telligi. p̄ l. ff. de iud̄ solem⁹. Et q̄ s̄ d̄ic̄ ē ca res mobiles. intel lige in q̄bz n̄ m̄rupi ē vsucapio p̄ litis. ut. ff. de rei. ven. l. si p̄ pa s̄mā verior est t̄ **A**ctū a obtentū. s̄. t̄. n̄ caueat. ut. s̄. e. s̄. h̄ si neget. ff. ad exhiben. de eo. s̄. si iu t̄ **C**ondemnā. sta dus. delato. iur̄iut. i litē. ut. ff. de m̄ litē. iur̄. l. in actōne u **D**ictū ē. ut. s̄. de ac. s̄. q̄dam actōes. p̄ **E**o s̄ sup̄sit. ut. s̄. et. ff. fam. h̄. c. l. puz tovi. s̄. h̄ si dolo p̄ **E**adē. s̄. ut fiat ad iudicacō rez et pecu nie. ut. s̄. e. s̄. si fami lie. aut eca dānā da / ta in rebus ut. s̄. e. s̄. pr. et. ff. cōi. di. l. iij. 3 **P**ossit. nō non pos se fieri qd̄ sine omodi gate fit. ut. h̄. et. ff. s̄. si. l. negos p̄ocu lo. **I**tem nō corpus aliud diuidū. ut. fur d̄. q̄ diuidiē s̄m vo lun. atē pass̄a. ut. ff. del. l. q̄ in rez. na / tura. s̄. h̄. Aliud indi uidū. ut. hō ut. h̄. et. ff. de vsuca. l. rez. s̄. mixta a **S**i simū. q̄ iudicō agit. ut. agf s̄mibz. t̄mū p̄nā. s̄. p̄ domibz. vicin̄s s̄ iudicō n̄ agit. si at̄ sit d̄gm⁹ in p̄diū rusticū agit. utili simū regūdoz. nō d̄icā. ut. ff. si. reg. l. iij. in p̄n. et. l. s̄. et. si. s̄. fi. **A**ccur b **N**ecessaria s̄. l. quod sequitur. euidentioribus c **A**d iudicacō. ff. s̄m. reg. l. iij. s̄. fi. et. l. iij. et. iij. in prim. d **Q**uo furatus. s̄. ad qd̄ dānabiē. s̄. quātū in litē in iura uerit actor. p̄t eē c̄mialit̄ puniri in. l. aureis ex lege agrar̄ia pro qualibet vice q̄ applicat̄ fisco. ut. ff. de t̄m. mo. l. a ḡria. nec cuius tollitur p̄ c̄mialē. ē ad rei p̄secutōz altera de tur. ut. C. q̄n̄ cuius act̄. p̄iu. cri. l. i. nisi interim donec altera exercetur. ut. ff. de publi. iudi. l. is qui. **A**ccur e **C**ondemnand⁹. s̄. ad int̄ esse delato iur̄iut in litem f **C**ui adiudicatū ē. nō ex s̄mā iudicis d̄n̄ ium transferr̄. sic est in missiōne q̄ fit ex sc̄do decreto. ut. ff. s̄. aq̄. pos. l. iij. s̄. fi. et. ff. si ex norali cā aga. l. iij. in fi. et. ff. s̄. iij. diui. l. s̄. fi. res q̄ sic accepe. si fuerit facta missiō p̄ ip̄m p̄tozē. nā sola s̄ t̄ria n̄ fac̄ d̄m̄. sed traditō ut. C. de pacē. l. i. s̄. d̄. s̄. q̄. s̄.

debet hūc inuicē cohēdi ē ta pecunia sicut iā d̄m̄ est odēnare **E**o q̄z noie co hēdi q̄sqz suo odēnādus est q̄ sol⁹ fruct⁹ heredita rij fundi p̄cepit aut rē hereditaria corripit a con sumpsit q̄ quidem filz inter p̄les q̄z q̄ duos coheredes s̄ sequit̄ **E**ad quidem iueniuntz si oīm diuidūdo d̄ plib⁹ t̄bz actū fit qd̄ si d̄ vna re veluti de sūdo si qd̄ iste fundus comode regio nib⁹ diuisionē recipiat. p̄ tes ei⁹ singlis adiudicare d̄z **E**t si vpius pars p̄reḡ uari videbit̄. is inuicem ē ta pecunia alteri odēnan d⁹ est **E**t si oīmode diui di nō possit veluti si hō for te aut mulus de quo actuz sit. tunc totus v̄m̄ adiudi candus est. et is alteri inē ta pecunia odēnād⁹ **S**i finū regādorū actum fue rit dispicē d̄z iudex. an ne cessaria ē adiudicacō q̄ sa ne vno cāu necria ē. si cui-

de rez. di. s̄. p̄ Edicōz. et. ff. de acquit. pos. l. iuste s̄z quit in rei v̄. si res est aliena et in ea p̄nuciet et ex ea causa mi chi tradat̄. s̄. idē cū em̄ publiciana mihi d̄c̄ q̄n̄ a non do nimo mihi adiudicatur et tradit̄. ut. ff. de public. l. iij. i. fi. ergo vbi est d̄ns. d̄z ex sententia tradicō me d̄m̄ facere vt ff. de public. l. quecūz. s̄. lex videtur expressa. ut. ff. de p̄ cut. l. non solum. al. p̄p. s̄. h̄ h̄ijs. a. ff. de excep. rei iudi. l. si inter. nec ob. q̄ ex rez sit ibi. et q̄ videat̄ tur d̄m̄uz non t̄nsire. quia s̄ error iam re p̄bari non p̄t iudicis s̄tentia puat⁹ a qua non fuit appellatum. **T**ez nec obstat q̄ s̄ tentia lata in actōne personali reo absolu to q̄ remanet s̄bitoz ut. ff. de cond. inde. l. iul. q̄z illud habet le cum in obligatōne q̄ est res in corporalis s̄ aut dicim⁹ de do s̄ m̄mo rei corporalis qd̄ facile et p̄sus po test sperari ab vno et alijs dari. sed non sic in incorporeali. ut. ff. p̄ socio. l. ea vero. **S** **D**e publicis. quia cuius iudicia d̄c̄ta sunt vsqz huc. et etz am quedam c̄mialia s̄z eca puata delicta. ut. s̄. in prim. huius quarti libri. vsqz ad tit. de act̄. ideo nunc ponit de public. act̄.

Publica iudicia n̄z p̄ actōes ordinan tur nec oīno q̄c̄p̄ h̄nt cū ceteris iudicis de q̄bus locuti sum⁹ mag naqz diuerstas eorū ē et i instituendis et in exēcedis

Publica. per a / ctōnes. immo p̄ accusatōes. **S**imile s̄ h̄bū m̄ mis large posituz sic intellige. quia in ci uilibus agit ut ali quid detur sed h̄cvt puniatur. accusatus.

et ita considerata petitione conquerentis nil h̄nt simile in spectro. s̄. nec in principio. cū vni p̄ actōz. alterz. p̄ accu sacōz istituit̄. nec ī exercitio. ē ī cuiilibz. p̄bz actor t̄m̄. ut. C. de edē. l. q̄ accusare. s̄. ī c̄mialibz actor et reus q̄z. ut. C. s̄ abot. l. fallacit̄. et. C. de fal. l. ubi. **I**n alijs at̄ multa sunt si m̄lia nā ī vsqz fit libell⁹. ut. C. s̄ lit. s̄. aut. offerat̄. a. ff. s̄ accus. l. libel. **T**ē ī vsqz de calūmia iurat̄. ut. C. s̄ iutiur. l. i. in p̄n. a. C. de fid̄ istru. l. ult. **L**iz quidam dixer̄t contra ut ar. ff. de bonis eoz. l. i. ac. **L**iter format̄ libell⁹ s̄ sic k **E**t istituēdis. s̄z quā ut otineat nom̄ accusat̄is et ac cusari et amū et n̄sē q̄ omissuz fuit c̄men et locum vbi fuit omissuz et osules sub q̄bz ē admittū. **I**tem dies dati libelli d̄z m̄seri. s̄. dies omissi c̄mimis v̄l hora n̄ est necē. ut. ff. s̄ ac cus. l. libelloz. in prim. et in aut. de exhiben. rei. s̄. suscep to a h̄z s̄ loē et ī publico et ī puato c̄mie q̄n̄ c̄mialit̄ agit̄. ut. ff. de priua. delic. l. fr̄. quando qz tamen hec solennitas non est necessaria. ut in leui. crimine. ut. ff. de act̄. l. leuia.

et. C. de accus. ea que et idē in casibus in q̄b sine accusatōe
quis damnari p̄t qui. s. casus h̄is legibus notantur. ff. ad. iul. de adul. l. i. §. si publico. et. C. de testi. l. nullū. et. C. de calūp. l. i. et. ff. de bo. lib. l. q̄ maior. §. si libtū. et idem in notorio emie ut dixim⁹. p. l. C. de act. l. ea q̄. et idē in emie falsi. §. b. ut. C. de fal. l. vbi. §. jo otra. et di. cit. q̄ ibi p̄ncipaliter fuit accusatō falsi ista a. C. cuius. tuta hec e rō q̄re d̄nr publica q̄ publica. sic. §. d. suspē. tu. §. oñf et intellige q̄ alias possit eē abis ad accu. sādū. nō al. ut. ff. de act. l. qui accusare b. P̄m⁹. §. ideo diē q̄ q̄n est publica ac. cusatō et tñ non ope. tit cui libet ius accu. sādū. ut i emie supposi. ti p̄tus vbi accusant soli parētes ut. ff. de fal. l. lege corne. §. i. Item p̄pter accusati onē adulē q̄ p̄mo de fertur certis p̄soms ut. C. ad. l. iul. de ad. ul. l. quis. c. P̄bli. coz. fac. ff. e. l. ij. d. Vltio. q̄ iēptant. mortē. ut. ff. de peis. l. si. ac. e. In dēcone. q̄ est mors civil. ut. ff. de otra. tabu. l. ij. in fi. f. Metallo. has pe. nas exponit dixim⁹ quib⁹ mo. ius pa. po. solui. §. c. autem. ac. §. Infamiā. ut. les. ge iul. de vi. p̄. et. §. e. §. v. l. iul. d. vi. pu. b. Capitalia. et ista appellātur relegacōes. ut. ff. e. l. i. Moliti sūt. ij. cū effcū. tñ solavolu. tas suffic. ut. C. ad. l. iul. maiel. l. q̄s. k. Aie. i. aiati corpis nā aia n̄ in hois s̄i dei p̄fate oñstit. sic. C. de sacrosā. ec. l. sādū. i. fi. Et memoria. i. d̄re eē p̄ mortē p̄t accusari ut bona d̄fēra ē i fuscū et auferēdo hēdib⁹ tāq̄ indignis. ut. C. ad. l. iul. ma. l. q̄s. et. l. se. Et q̄ dixim⁹ p̄ mortē accusari. intelli. gas i duob⁹ ca. illi⁹. l. §. c. d̄ p̄ncipem vel contra rem publicā ē aiat⁹. i. misus ad malū. alias finē morte ut ceta ē mia. ut. ff. ad. l. iul. maiel. l. fi. m. §. l. iul. q̄ it̄ pblica iu. dicia numerat. ac. n. P̄uit saclegol ei nuptiaz gladio fe. rri o. ut. C. de adul. l. quis. i. fi. o. Masculis nam et h̄ casu armantur iura vt gladio feriantur ut. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite q̄nto. melius. C. ad. l. iul. d. adul. l. i. iure. ac. p. Rege iulia. scilicet de adu. nam habet hec lex multa ca. pitula. vt. ff. de mimot. l. auxilium. §. sed ut. et. ff. ad. l. iul. de adul. l. capite. quinto.

Publica autē dicta sūt q̄ cuius ex p̄lo executio eorum plerumq; datur. **P**ublicoz iudicōrū q̄d capitalia sunt. quedam n̄ capitalia Capitalia dici mus que vltimo supplicio affitiunt veluti aq̄ r̄ ignis interdēcone. vel deportacō ne vel metallo. cetera si q̄ infamiā irrogāt cū dāno pecuniario. h̄ publica qui dē sūt nō tamē capitalia. **P**ublica autē iudicia h̄ sūt lex iulia maiestatis. q̄ i eos qui otra impatorē vel rem publicā aliq̄d moliti sunt suoz vigorez extēdit cui⁹ pena aie amissōz su. stinet et memoria rei etiā p̄ mortē dānat. **S**ic lex iul. de adul. iis cobēcēdis q̄ n̄ solū temeratores alie. narū nuptiarū gladio pu. nit. s̄ r̄ eosq̄ cuz masculis nephandā libidinem exēce re audēt. s̄ ead lege iulia eē stup. flagiciū p̄uit c̄ q̄s sine vi vel virginem vel viduā honeste viuētē stu.

quis hac lege tenetur. ut. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. a. Sequitur ut. s. de medic. §. q̄ at. b. figuratum hoc totum quod sequitur omittas. c. Sicarij. a sicca. vñ videbat q̄ tñ q̄ cum sicca occiderēt hac lege tenētur. Sed tamen generalius hodie accipit sicca ut subicit cultellus utriq; incidens quem portant pe. regrini quant oq; in baculo quodam ita q̄ non pater. vñ d̄ h̄us Est sicca mucro latens sicarius inde vocatur. f. Eadē lege. §. q̄ die ē cornelia de sicarijs et veneficis. nam plus est hominē eecidere veneno. q̄ gladio. vt. C. de mathemat. l. i. Accursius florentinus. §. Odiosis. i. artificijs odiosis. nā omnis ars est bona. h̄ Sufuris idest incartationib⁹. nā h̄ scia t̄probata est. ut. C. de male. et mathema. l. cor. Accur. floren.

Sine vi. Quid si vi habetur. §. e. §. finautē perurum. **V**idua. adicias vel i puerū. et die de vidua et de v̄gie tñ sint meretrices vel licite concubine. ut h̄ subic. bone. s. ste. et. ff. de adul. l. stuprum. §. i. **H**umiles qui sunt humiles vel honeste die. ut. C. de in. cest. nup. l. humilē

Puerit Penā at ead lex ir rogat p̄corib⁹. si honeste sunt. publicacōz p̄tis di. midie eozuz bonozuz. si hu. mlēs corpis cohēcōz ē re. ligacōe. **S**ic lex cornelia de sicarijs q̄ hoicidas vl. tore ferro p̄leq̄t. vl̄ eos q̄ hoies occidēdi cā cum te. lo ābulāt. **T**elum autēz ut gayul n̄r ex interpretacō ne leguz. xij. ta. sc̄ptum re. reliquit vulgo quid id ap. pellat q̄d ab arcu mittit. s̄ h̄ r̄ omē significat q̄d maū cuiusdā mittit sequit̄ ego vt lignū et lapis r̄ ferruz h̄ nomine d̄tineat. d̄cmq; ab ed q̄d i lōgiquū mitti t̄ a ḡca v̄ce figuratum et h̄ac significacōz iuēniē pos. sum⁹ et ingreco nomine. **N**am q̄d nos teluz appel. lamus. illi bellos appellāt admonēt nos epigramā. ta i zeropholo verbis cau. tissime sc̄pta. **S**icarij au. tem appellantur a sicca eo q̄ significat ferrum. i. cultzū Ead lege r̄ venefici capite

Cū relegacōe. h̄ distincō pene falsit i t̄b⁹ cāitus i q̄b cō. mittit stupr. et tam maior pena ipomē. p̄ q̄ si q̄s i puez. cō. mittit q̄ tūc gladio p̄uit. ut. s. e. §. itē et q̄n tutor s̄i p̄. auct eā cui⁹ e tutor. ut. C. si tu. pupil. suā. l. i. **S**i fuerit stup̄ta a. liq̄ a suo p̄o suo. ut. C. de m̄ie. q̄. §. p̄. se. im. l. i. **E**t nō penam s̄i p̄ eē ānquēnalē. n̄ q̄n p̄ vi omitter. tūc ei sine p̄sumtōe ipis p̄t institui. ut. ff. ad. l. iul. de adul. l. mar. ti. §. qui quēmū. et. §. u. **I**tem lex. §. si. cornelia. s. oputatur inter pblica iudicia. **D**e sicarijs. q̄re sic dicatur die ut. §. e. §. sicarij. **P**ersequit̄. i. p̄sedē eos qui homicidii m. fecerunt cum ferro. nec ei p̄ h̄ac legē oc. ciditur occidēt. s̄ d̄q. portat et omia bona. sua pblicat̄ ut. ff. ad. l. cor. §. sic. l. eiusdem. §. legis. et. l. p̄nl. ut. dic q̄ p̄leq̄mur ho. micidas ferro. q̄ eos occidimus hodie. vt ff. ad. l. cor. de sic. l. ij. §. §. solet. **A**mbulāt h̄ eos n̄ occidant. ut. C. ad. l. cor. §. sic. l. is qui. **E**t nō ca. ex quibus alia.

quis hac lege tenetur. ut. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. a. Sequitur ut. s. de medic. §. q̄ at. b. figuratum hoc totum quod sequitur omittas. c. Sicarij. a sicca. vñ videbat q̄ tñ q̄ cum sicca occiderēt hac lege tenētur. Sed tamen generalius hodie accipit sicca ut subicit cultellus utriq; incidens quem portant pe. regrini quant oq; in baculo quodam ita q̄ non pater. vñ d̄ h̄us Est sicca mucro latens sicarius inde vocatur. f. Eadē lege. §. q̄ die ē cornelia de sicarijs et veneficis. nam plus est hominē eecidere veneno. q̄ gladio. vt. C. de mathemat. l. i. Accursius florentinus. §. Odiosis. i. artificijs odiosis. nā omnis ars est bona. h̄ Sufuris idest incartationib⁹. nā h̄ scia t̄probata est. ut. C. de male. et mathema. l. cor. Accur. floren.

Occiderint eē sine dolo. ut ff. de penis. l. si quis aliqd. §. qui abortivis. secus i cornelia. q. d. dolus est nec. nec sufficit etiam lata culpa. ut ff. ad. l. corne. de sicca. l. in lege.

Parētis. parētis accipe et filios usq. ad infiniū. ut ff. de in ius vo. l. quiq. §. fr. et. l. sed si hac. §. liberos. accur.

Affectōis. alias affinitatis. vel aliter affectoris.

Cōtinet. q. qui sunt qui hac appellatōne otinēt. R. supiores et inferiores ut dixim. Et collaterales ut frēs olos

bin et patruales. et primiores eis. Et af/ fines qdā vt vpor nu r. gener. vitric. p / uign. et soceri et cē pton. ut ff. e. §. i. l. h. sciens. et. l. cū pat h. **P**reparauerit forte et si nō deciderit h. pla. et fa. p. eo ff. e. l. i. i. fr. v. l. dic. il. l. i. specialē casū ac.

Eneus. nota ex / neu plus puniti q. si ipse occidit. ut h. a. ff. e. l. v. et. l. sciē / te. k. **V**l i. annē id est flum. v. l. h. vic. na n. sunt bestijs sbici tur. ut ff. e. l. p. n.

Sustinebit. h. non / ne a q. supiores pso / ans occidit hac lege cor. tenet. vidē q. sic ut ff. e. l. ij. §. 3. et. C. e. l. i. Dic ego q. hac lege cornelia tenet. h. non accusatur. Vel die h. m. jo. q. tenetur eadem pena capitali sed maior h. imponē

Testaria. ideo sic dca. quia et de te / stamēto falso ibi agi

Inter. s. epō. ē nate v. l. alicuius ostra

Sepserit. **A**us. et ita veritatem mu / tauit. ut i. a. l. §. si. i. §. i. in principio

Signauerit. i. si. §. l. h. q. d. in testmētis appomē. ut. s. de tes. §. postea. **I**te signuz

q. d. caris imponitur ut q. n. §. faci. fiat op acō. ex instrumētis. ut in aut. de fi. instru. §. oportet.

Supplicū. q. d. in ter ptam mortē. ut ff. de penis. l. ultia.

Deportatō. a oiz bonoz publicacō. et sic nota q. ex eodē omisso plus serui q. liberi puniuntur. ut

dānāt q. artib. odios tā vneis q. susurris magicis hoies occiderint. v. l. mala: medicamta publice vēdi: derit. **A**lia deide lex asp rimū c. mē nouā pena pseq. ē q. p. p. iana de p. cidij sw. cat. q. cauet ut si q. s. pētis ā filij ā omīno affinitatis ei. que nuncupacione parici: dij otinetur fata prepaue: rit siue clā siue palā id au: sus fuerit necnō id cui. do lo malo id fcm est v. l. o. sci. 9 c. minis existit h. extne. 9 fit pe na paricidij punitē. ne q. 3 gladio neq. 3 igbus neq. vlli alij solēm pene subicie tur h. insutus culeo cuz ca ne. 7 gallo gallinacio 7 vi: pera et symea et inē eas fe: rales angustias oprehen: sus h. m. q. regionis q. litas tulerit v. l. i. vicinū mare ul m. annē p. ciat. ut omīum elemētōdū vsu viuus carē incipiat et ei celū supstiti terra mortuo auferat. **S**i q. s. aut alias cognacione v. l. affinitate psonas iūctas necauerit penā legis cor: nelie de ficcarijs sustinebit. **I**te lex cornelia de falsis que ēc testamētaria v. catur penā irrogat ei qui testm v. l. aliud instrm fal: sus sepserit figuerit recita uerit subiecerit vel signuz adulterinū fecerit sculpse rit expsserit sciēs dolo ma

h. et ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. p. n. et ff. si ex noz. cā aga. l. p. n. et ff. de pen. l. in suo. p. mo et inē liberos mag. p. miū tur minores q. maiores. ut ff. de incen. tui. nau. l. pediul s. **I**te lex nō ex maiozitate delicti maiorē penā imponi. ut h. a. C. ad. l. iul. §. vi. l. i. a. fa. §. si dic. §. q. at. **I**te h. dāna t. 9 fit ifamis. ut ff. ad. l. iul. §. vi. p. l. i. i. **R**. / serit stu. ut t. **S**ina. d. i. §. q. si sine vi aliq. omis. s. e. §. nūc q. vi vel otinua cū supiori. p. §. u. **C**ōstōis. ut. C. §. rap. h. l. i.

lo eiusq. legis pena in ser uos vltimuz supplicū est qd et in lege de ficcarijs 7 veneficis seruat in liberis vero deportatō. **I**te lex iulia d. vi publica seu pua ta adūsus eos exorit q. vi vetarmatā vel sine armis omiserit. h. si quidē arma: ta vis arguatur. deporta cio ei ex lege iulisa de vi pu blica irrogatur. **S**i vero si ne āmis in terciā ptem bo noruz suozum publicacio imponit. **S**in autem p. vi raptus vginis vel vidue v. l. scē monial vel alie fue: rint perpetrati tūc 7 p. cōel 7 hij qui opē flagicio ded runt capite p. niunt scdm nre ostōnis diffinitionem ex qua h. apcius possibile ē scire. **L**ex iulia pecula: tus eos punit qui publicā pecuniā vel rē sacram vel religiosam furati fuerint. h. si quidē ipi iudices tpe āministracōis publicas pe cunias subtraxerint capi: talia aia aduersione puni: unt. 7 non soluz hij. h. et q. ministerium eis ad h. adhi buerint vel q. subctas ab hij sciētes suscepint. **A**lij vero q. in hāc legē incide: rint. pene deportationis subiūgent. **E**st et inē pu blica iudicia lex fauia de plagarijs q. inēdum capi: tis penaz ex sacris ostōibz

Publicā. f. ciuit. rō ne non alterius. ut ff. de fur. l. ob pecu niā. ff. ad. l. iul. pe. l. iij. §. p. n. **S**acrā. ut calices et thuribula q. sac. sūt ut. s. de r. z. di. §. mul lus. **R**eligiosam. ut ornāmta sepulcro z. a. **F**urati sūt v. l. ec immiscuet ita q. dā. nificauēt rē pblicaz ut ff. ad. l. iul. pec. l. i. b. **M**isteriū. s. adiutorū. **S**ulce pēt. s. ad custodiē. **D**eportatōis depor tant em. **E**t nota q. qnquēmo durat hec actō. ut ff. ad. l. iul. pecul. l. i. peculat. **I**te est special. i. eo q. cōē hēdes ichoēt. ut ff. ad. l. iul. pecul. l. i. fi. **D**e plagarijs. i. so sic dca. q. orbato pa tre filio v. l. dno suo h. lex punit orbantē h. 3 em. loc. qn aliq. d. s. Ebit alienū suū vel fi liū. ita q. p. v. l. d. n. s. n. p. t. h. re. ut ff. ad. l. fa. de plag. l. i. et. l. lege. a. l. eū. a. l. p. n. §. fi. **I**tem tenetur q. liberū hoiez d. loco i locum insptat. ut. C. ad. l. fa. de plag. l. i. qn et h. si dolo fac. n. alt. ut ff. ad. l. fa. l. i. legi. fauiane. **I**tem hac lege tenet. h. q. s. suū i fuga ostutuz v. l. dat ita ut empcio stati teneat. ut. C. ad l. fa. de pla. l. i. fuga. **I**te dū. s. maiorēz aliq. miorē capita: lē ē capital. alias fi mior. alias maior. na: ingenuus nobil. i me tallum. ignobil. gla: dio feritur seruus ut libertus bestijs sub: citur ut. C. ad. l. fa. §.

pla. l. fi. et. ff. ad. l. fa. l. fi. in fi. **T**ercē quedā cūl' pena olim imponebat q̄ cessat hodie. ut. ff. e. l. fi. a **I**ulia q̄ h3 lo cū in q̄tuor casibus. **P**rimo si quis dederit clam pecuniam ut aliquem sortiatur honorem. non in ciuitate rōna. nā ibi cessat hec lex. cum princeps ibi eligat. ut. ff. ad. l. iul. Sambi l. i. in prin. **D**eō dixi clam. qz palam potest. ut. ff. d. pollic. l. i. §. i. et. ff. de of. presi. l. barbarius. **S**ecundo habet locuz cum quis stat in magistratu vitra annum. ut. C. ad. l. iul. d. ambi. l. i. **T**ercō si q̄l ingrediē domum iu s dicis agnoscentis de causa criminali. ut. ff. ad. l. iul. de ambi. l. i. **I**tem in quarto si q̄s iudex nouū vectigal instituerit. et est peza centū aureorum. ut. ff. ad. l. iul. de am bi. l. i. §. in casu dep tatur qn. s. bis idem offitium est affectu ut. C. ad. l. iul. de am bi. l. i. sed fallit in as sessore. ut. C. de as / sel. l. liceat **I**tem i p consule. ut. ff. de offi pconsul. l. anpn. v. dic ibi sex fastibus id est sex mensibus. qz tm durabat eius offi cium. **b** **R**epetundarū. q̄ habet locum quando iudex per pecuniā fa cit aliqd vel omittit. ut. ff. ad. l. iul. tpe t. l. i. in. iij. v. vj. et. vij. esculentum tamē potest accipere iuē veteri. dummodo non nimis magnum. ut. ff. de offi. pco. solent in fine. s. iuē. nouo. non nisi qn̄ deficeret salarium. ut i aut. sc̄p. exempla rē. in medio prime col. pena autem huius legis est ciuilis i quadruplum. ut. C. ad. l. iul. repe. l. i. criminalis extra ordi nem. ut. ff. ad. l. iul. lex iul. §. hodie. **c** **D**e annonā. hec lex locum habet quociens quis fac̄ vt amona carior sit. et est pena in ea statuta. xx. aureoz. ut. ff. ad. l. iul. de anno. l. ij.

irrogat mēdū leuiorem. **S**ūt p̄terea publica iu dicia. lex iulia de ambitu lex iulia repetūdaz et lex iulia de anona et lex iulia de residuis q̄ de certis ca plis loquunt. et aie quidē amissionē non irrogant a lijs autē penis eos subici ūt q̄ p̄cepta eaz neglexe rit. **S**3 d̄ publicis iudiz cijs h̄ exposuim. ut nobis possibile sit summo digito et q̄si p̄ indicē ea tetigisse **A**lioqui diligentior eoz sciēcia vobis ex latōribz d̄ gestorū seu pandectarum libris d̄ oppicō aduēta est

De residuis. et h̄ lex locum habet quando aliquid sup fuit ex aliqua administratione publica. et ipse vsu suum cōiugit cui erat illa admistratio omiā. ut. ff. ad. l. iul. pec l. ij. et. l. iij. §. lege pena autem huius legis est in tercia p te q̄ accepit amplius q̄ debet. qd̄ pla. sic dixit ut esset in q̄ druplum Vel die amplius tercia parte. quia punitur i sim plum. et i iij. pte simpli. ut. ff. ad. l. iul. pecu. l. iij. §. h̄ et q̄ pecuniā in fi. maxie qz pene t̄stingēde sūt. ut. ff. de pen. l. i

interpretatione. **e** **S**ubicunt. s. le ges. f. **C**az. s. le gum. nam in ottra dibus et alijs q̄ debēt de iure sortiri effectū et non sortuntur. iu dicat lex non valere ut. C. de. le. et con. l. non dubium **I**tem in crimia libus varie cō stituuntur pene qua rum quedam sunt or dinarie que scilicet ha bent certam penam aliqua lege indus ctari. ut patet p m̄e tas rubricas. ff. d̄ pb iudi. et in sequentibz **A**lie sunt extraordina rie. ut. ff. ad turpi l. in pri. et. ff. de exp. or. cri. l. i. et in seqn. ti. usqz ad ti. de pub. iud. ac. **S** **S**ummo. idest lō giori digito cum q̄ q̄l tangere p̄t altius q̄ cū alijs q̄ d̄ medicus

Iustiniāni Cesaris precla rissimum institucionū op9 in celebratissimavibe bafi liensi. quas aeris clemēcia agrivbertas et hominum industria ceteris vrbibus prestanciozem facit. terse nitide et emēdate impres sum est per Mihabelem. Wenfler. expletū demiqz Anno nostre salutis septu agefimo sexto post millesi mum et quadringētesimū pridie kalendas Iunij.

al medius. **h** **P**er indicem. i. per alium digitum qui dicitur index. **V**el dic melius qz h̄ dicta sunt ut sint index siue demonstra cio aliorum dicendorum sicut et sub gallina ouum dimittit ad hoc ut ibi alia faciat oua. et idem in hijs que accipiunt a columbis. **i** **A**duentura est. ut. ff. de public. iud. per totum librum. usqz ad librum de appellatiombus qui sequitur. **E**xPLICIT apparatus institutionum.

Per catedras opus illud eat per pulpita celsa. **I**nstitutoz Caesaris eximium. **E**t doctos adeat Iubet insignis basilea. **V**nde sibi et domino magnus honos rediet. **H**oc studiosa manus labor ingenium Mihabelis **W**enslers. exterse impresserat et nitide. **M**ille quadringentos numerat sex septuaginta. **C**um nostro maij codice finis erat.

Inbl zu KR 114 (2).

